

કવિ ચરિત્ર:

આશ્ચર્યકારક છે કે બાલણુ જેવો સમર્થ કવિ સેકડો વર્ષ સુધી પ્રખ્યાતિમાંજ ન આવ્યો. કવિ દયપનરામે ગુજરાત વર્નાક્યુલર સોસાયટી માટે લેખી ગ્રંથોનો સંગ્રહ કર્યો હતો, તેમાં બાલણુ કૃત કાદબરી અને નળાખ્યાન હતાં, તે છતાં પણ એ કવિ માટે સન ૧૮૮૫ સુધી કોઈએ ઝાંઝી તપાસ કરી હોય-એમ જણાઈ આવતું નથી. ફક્ત કવિ નર્મદાસંકરે મન ૧૮૭૨ માં પ્રેમાનંદનો દશમ સ્કંદ પ્રસિદ્ધ કર્યો તેની પ્રસ્તાવનામાં સંવત્ મૈકા સત્તરમાં “સિદ્ધપુર પાટણના બાલણુ એણે” દશમ સ્કંદ રચ્યાનો ઉલ્લેખ માત્ર કરેલો છે. સન ૧૮૭૭ માં જ્યારે હું પાટણ ગયો ત્યારે મને એ કવિનાં કેટલાંક છંદક પદો એક મારા નાગર મિત્રને ત્યાંથી મળ્યાં આવ્યાં, અને તે રામ બાળલીલાનાં પદ હોય તે પ્રાચીન કાવ્યમાળા ભાગ ૧૨ માં દાખલ થયેલાં છે. કેટલેક વર્ષે મને કાદબરીની બાળ મળતાં હું તે વાંચતો હતો, તેવામાં એટલે સન ૧૮૮૫ માં સ્વ. હરિલાલ હર્ષદરાય ધ્રુવે “બાલણુ” વિષેની કેટલીક હકીકત બુદ્ધિપ્રકાશમાં છપાવી, તેમાં સૂચવેલું કે એ કવિને શાસ્ત્રી નજલાલ કાળીદાસે પ્રથમ પ્રસિદ્ધીમાં આવ્યો હતો. એ કવિનું નળાખ્યાન વાંચ્યા પછી તેનો સપ્તશતી નામક ગ્રંથ માટે હાથ આવ્યો, અને તે જ્ઞેતાં તેના વિષેની મારી શ્રદ્ધા વધી. સન ૧૮૮૭ ના પ્રાચીન કાવ્ય ત્રિમાસિકમાં એ સપ્તશતી મેં સરીકે પ્રસિદ્ધ કરી, તેમાં કવિ ચરિત્ર દાખલ કરવા માટે કવિતાના રમિક અને શૌધક સ્વ. નારાયણ બાર્યા યશ-વૃત્ત બાર્યા જે મારા મિત્ર હતા તેમને તપાસ કરી હકીકત મેળવી આપવા લખ્યું. તેમણે પૂરી પાડેલી હકીકત એ સપ્તશતીમાં પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવી હતી, તેનો સાર લઈ આ ચરિત્ર લખવામાં આવ્યું છે.

વર્ણી તપાસ કર્યા છતાં બાલણુનો જન્મ કે અવસાન કાળ જણાઈ આવ્યો નથી; તથાપિ તે પંદરમા સોળમા સતકમાં યદ્ય ગયો એ વાત તો

* એ શિવાય બાલણે બીલડી સંવાદ, મુવાખ્યાન, કુદ્દવ આવાગમન, રૂઝિમણી વિવાદ અને બાગવતનો દશમ સ્કંદ એ ગ્રંથો રચેલા છે.

નિઃસદેહ શાખીત થાય છે. દિશાવાળ જાતનો એક આઠાણુ દહે છે કે તેનો પૂર્વજ મીઠારામ અને બાલણ સંવત ૧૪૫૧ માં દક્ષિણ હૈદ્રાબાદ ગયા હતા. બાલણુ જ્યારે દક્ષિણ હૈદ્રાબાદ અને આરગાબાદમાં રહેતો હતો, ત્યારે ત્યાંના કોષ રત્નાદિત્ય રામના દિવાને તેને પૂજવા માટે ચામુંડા દેવીની એક મુર્તિ આપી હતી, જે હજી પણ બાલણના ઘરમાં મોજુદ છે. તેના ૧૫૪ ભાગે નીચે પ્રમાણે કાતરેલું છે.

સંવત ૧૫૨૦ વર્ષ ઠાકુર રત્નાદિત્ય માડહી ચામુંડા પૂજનાર્થ ઠ રત્નાદિત્ય પૃઠી દિવાને યાજીઆ.

આ સાક્ષમાં અને ૧૪૫૧ ની સાક્ષમાં ૬૯ વર્ષનો ફેર પડે છે, તેથી સંશય પડે છે; પરંતુ રા.નારાયણભાઈની બાલણના મકાનમાંથી જે કાટાતટાં પાનાંનું પેકિંગ મળ્યા આવ્યું, તેમાં એક જન્મશાસ્ત્રનું પાનું હતું. તેમાં સંવત ૧૪૭૨ વર્ષે માદ્રવા વદી-દિને શનો વશોત્તીર્ણાં પર્યં જન્મ તો ગત વર્ષ ૧૧ માસ ૨ દિ. ૮ તદનું સવત માદ્રવા વદી ને સુધ વશા પ્રવેશ ધસાદિ દશા રૂળ આગેલું છે. વળી ખીછ પીઠે સંવત ૧૪૮૨ વર્ષે માસો સુદી ૪ સુધી ઉમર વર્ષ ૨૧ માસ ૨ દિન ૧૨ ની લખી છે, તે ઉપરથી સમગ્રય છે, કે આ પુરુષનો જન્મ સંવત ૧૪૬૧ મા થયો હતો અને તે બહુકરીને બાલણનો પુત્ર હોયો. બાલણના પુત્ર વિષ્ણુદાસે રામાયણનો હિતરકાંડ રચેલો છે, તે પૂર્ણ થયાનો મુવત ૧૫૭૫ આપે છે તે તેણે જ્ઞાવરયામાં લખ્યો હોય તો બાલણનો અગમ ૧૫ મા સતકમાં હતો એમ માની શકાય. બાલણુ પાંદાંધણી હતો તેની શાખીતી એ છે કે ચોથા આશ્રમમાં પેદા સિવાય આઠાણુથી સંન્યાસ મેલણુ થઈ શકે નહિ. બાવણે સંન્યાસ લીધા પછી ઈવને સમાધિ લીધી હતી.

બાલણનું ઘર પાટણ મધ્યે ધીવટા જિલ્લામાં ચોપદારી ખડકીમાં તેના વંશજનું બાધેવ દનાં હજી મળ્યુંત વિલું છે. જેમ વડોદરાની મીઆ મદ મદની વાડીમાં " પ્રેમાનંદની ખડકી " હજી જોળખાય છે, તેમ પાટણના ધીવટામાં " બાલણની ખડકી " અद्याપિ જાણીતી છે. એ ઘરનો વારમે કવિના બાણેજ પદ્યો જોળખાતા અમદાવાદના એક ત્રિવેદી મોદને મળેલો છે; તે અગાઉ બાલણના ઘરનું માલકીમણું બાણા નામના પાટણના એક શ્રીમાળી આઠાણુને હસ્તક હતું. એ લાણુએ બાલણનાં કેટલાક

પુસ્તક લોકોને આપી દીધા અને બાકીનાં તે ઉપાડી ગયો એમ કહેવાય છે. રા. નારાયણ બાર્યાએ બાલજીને ઘેર જઈ એક ટોડીમાં જોયું તો ઉત્તર બાજુએ ભાલજીની ગાદી માલમ પડી, તે ઉપર ખુદ ભાલજીને પગે પહેરવાની ચાખડીઓના જે પાટીઆં પડ્યા હતાં. તેની પૂજા કરવામાં આવે છે, તેથી તે ઘણી અર્થ દાલતમાં છે. ગાદી ઉપર એક તકિયો હતો તેની પગાડે ભાલજીને પહેરવાની એક ભૂંગવી ટોપી, ચાદર, અને રૂમાલ હતાં, તે સર્વ ખાધીનાં હોઈ રૂમાલ બહુ અર્થ દાલતમાં જણાયો. આ લૂગડામાં એક કાગળ પાટજીયાં લખેલો હતો, તેમાં ભાલજીના ચિરંજવને યજ્ઞોપવિત આપવાની મિતિ નક્કી કરીને દક્ષિણમાં ચૌરંગાળાદ જ્યાં ભાલજી હતો ત્યાં મોકલવામાં આવેલો, પણ લાંબા પથને લીધે મુદૂત આડો એક દિવસ ગયો ત્યારે તે પહોંચ્યો. તે વાંચીને એકજ રાત્રિએ ભાલજી પાટજી આવ્યો ! એ કાગળ લૂગડામાં છે એમ પૂજારીએ કહ્યું, પણ લૂગડાં તપાસતાં તેના પતોળ ન લાગ્યો !

ભાલજીની મૂર્તિ તાજાના અરધા પૂટના પત્રા ઉપર ચાદીતુ પત્રુ ચઢાવેલું તે ઉપર કોતરેલી જોવામાં આવી તેમાં ભાલજીનું સ્થૂળ શરીર છે, અને નાસિકાનો અગ્રભાગ અંગુષ્ઠ, કનિષ્ઠકા અને અનામિકા વડે પકડીને તે પ્રાણાયામ કરે છે, અને તેણે હડિયાનબધ આસન લગાવ્યું છે, એટલે એક પગની એડી બીજા પગ તળેના મધ્યભાગે રાખીને બીજા પગની એડી વડે મલ્લદારને ભાગ દાખેલો છે; તેથી એમ સમજાય છે કે તે યોગ ધ્યાનમાં નિમગ્ન થયેલ છે નીચે મૂળ ચર્મ પાચરેલું છે, અને તેની સામે એક કુકડાનું ચિત્ર છે. એ ગાદી નીચે એક બાજઠ પડ્યો છે તેના ઉપર સોપાટના એક બાજુના ભાગ જેવું કોતરેલું છે, તેમાં જે ધર પાડ્યા છે, તે સોગડીને ઠેકાણે જૂદા પ્રકારના પુષ્પ જેવા ચિત્ર દેખાય છે. તે બાજઠ ઉપર હાથ ઠોકતા સિતાર અને કડતાલ જેવા જોખડા સૂર નીકળે છે, તેથી કલ્પના થાય છે કે પોલાદના તાર સાથે કોઈ ધાતુના પત્રા જેડી કાઢ્યા હશે. એ ઉપરથી અનુમાન થાય છે કે ભાલજીને ગાયનનો શોખ હતો.

ભાલજીની ગાદીથી દક્ષિણ બાજુએ તેના પરમ પવિત્ર ગુરુ પરમાનંદ મન્ધારીની ગાદી છે, તેના ઉપર પરમાનંદની ચાખડીઓ પૂરા આકારની પડી છે, પણ તે ઘણી જૂની હોય એમ લાગતું નથી. આ ગાદી ઉપર

પીતળના બાડા અને જેનો ઘેરાવો, એક ફૂટ બે ઈંચનો છે એવા પત્રા ઉપર એક યંત્ર છે, તેની આખી કિનારીએ એક ઈંચ પહોળાઈમાં અક્ષરો લખ્યા છે, તે પૂઝરી ફારસી લિપિના માને છે, પરંતુ તે પ્રાચીન દેવનાગરી લિપિના જણાય છે. તે યંત્રમાં બે દેવીઓની મૂર્તિઓ છે, તેનાં મુખ મનુષ્યાકૃતિનાં હોઈ માયાની ગુંથેલ વેણી લાંબી હોવાથી જાણે ગળામાં ગુંથેલી સાંકળી પહેરી હોય, એમ દેખાય છે. બન્ને દેવીઓનાં ધડ સિંહાકારનાં છે. આ ઉપરથી એમ સમજાય છે કે બાલજી અને તેના ગ્રહ-પરમા-નંદ-પ્રતિ-દેવી ઉપાસક હશે; પરંતુ તેના ગ્રથો ઉપરથી જણાય છે કે તે શ્રી રામચંદ્રજીનો પરમ બક્ષા હોઈ તે અન્ય દેવોને પણ માનતો હોવો જોઈએ.

બાલજી ઉર્ફ પુરુષોત્તમજી મહારાજના પિતાનું નામ મંગળજી હતું, અને તેના બાઈનું નામ આદિત્યરામ હતું. એમ કહેવાય છે કે બે બાઈ-ઓમાંથી બાલજીનો વંશ ચાલ્યો નથી, અને આદિત્યરામના પુત્ર નવલરામ, તેના પુત્ર અવલરામ, અવલરામના બે પુત્ર વૈજનાથજી અને વિંધનાથજી, વૈજનાથના સિદ્ધનાથજી, તેને ખાત્ર એક પુત્રો શિવકુંવર કરીને સન ૧૮૮૭ માં હયાત હતી. તેના પુત્રનું નામ હરગોવિંદ છે, જેને બાણેજ દાવાથી બાલજીના ધરની માંદગી પ્રાપ્ત થઈ છે. વિંધનાથજીના પુત્ર શિવનાથજી હાલ (૧૮૮૭ માં) ૭૦ વર્ષની વયે ચૌરંગાબાદમાં રહે છે. બાલજીને ત્રણ પુત્ર હતા-વિષ્ણુદાસ, ઉદ્ધવદાસ અને ચતુર્ભુજ. એ ત્રણે કવિ હતા. વિષ્ણુદાસે રામાયણનો ઉત્તરકાંડ રચ્યાની વાત પૂર્વે જણાવી છે. બીજા પુત્ર ઉદ્ધવદાસે રામાયણના પાંચ કાંડ રચ્યા હતા (જે મારા તરફથી શ્રી વ. સોસાધરી માર્ફત છપાઈ ગયા છે.) હજી કાંડનો આરંભ કર્યા પછી કદાચ તેનો કાળ થયો હશે, તેથી તે બીજા નામના કવિએ પૂરો કર્યો છે. આ બીજા મુદેરા પાસેના કર્ણપુરનો રહીશ હતો, તેની માતાનું નામ હરજી અને ફરખાના પિતા મધુસૂદનને બીમે રામાયણ સંબળાવ્યું હતું. આ બીમ, સોજા કળાનો રચનાર બીમ, અને બાલજીના વંશમાં યેએત્ર બીમ કયો તે જાણતનો નિર્ણય કરવાનું બાકી રહે છે.

પાટણથી દક્ષિણ દિશાએ ખાર ગાહી ઉપર આવેલા મુદેરા ગામમાં વસનારા આઠજી, વાણીઆ અને ધામી મોદ નામથી જાણખાય છે. આઠજી મોદ ૭ પ્રકારના છે (પાંદ મોદા-ખટ નાગરા કહેવાય છે),

તેમાંના ત્રિવેદી મોટનાં ઘર પાટણ, અમલવાદ, ખરૂં, લીમંડી, ગોરખંદર, આરંગાખાદ ઇ. ઠેકાણે છે. બાલણ ત્રિવેદી મોટ-દતો. બાલણના પૂર્વજોની શાખા મૂળ દેવેની હતી, તે કેટલેક વર્ષે બદલાઈને મટની થઈ. બાલણે બાલ્યાવસ્થામાં તેના પિતા મંગળજી કાશીની યાત્રાએ ગયેલા તેમને લખેલા પત્રનો ખરડો એક ચોપડીમાં છે તે આ પ્રમાણે:—

સ્વસ્તિ શ્રી કાશી મહાશુભસ્થાને પુનરાધિ દેવેજી શ્રી પંચ દેવેજી મંગળજી દયાળજી ચરનાણે શ્રી પાટણ થઈ લ. દેવે પુરુષોત્તમ મંગળજીના પ્રણામ વાંચજો. જરેરે અહીંતો કુશળસ્થ છે. એ પછીના અક્ષરો કેટલાક ધસાઈ ગયા છે. કાગળ સફેદ અને જડો અમદાવાદી જેવો છે. અક્ષર ગુજરાતી હોય તેનો મરોડ એવો છે કે જાણે ગામડાના શીખાઉ વાણી-આના અક્ષરો હોય. એવાજ બીજો કાગળ પાલણપુરના કોઈ ગુલાબદાસ ચૌભણદાસ ઉપરનો કવિએ લખેલો, તેના અક્ષરો પણ ઘણે ભાગે પ્રથમના કાગળને મળતા છે. આ ઉપરથી તે વખતે લોકોમાં ચાલતી ગુજરાતી ભાષા કેવી હતી, અને બાલણે નાનપણથી શુદ્ધ લખવાનો પ્રયાસ કર્યો હશે તે જણાઈ આવે છે.

બાલણ ત્રજભાષામાં સારી કવિતા કરતો હતો તેની પ્રતીતિ દશમ-સ્કંદમાં રચેલી દિંદી કવિતા ઉપરથી થાય છે. તેના ગુરૂએ દિંદી ભાષામાં એક જકરી બનાવેલી રા. નોરામણ બાર્યાંનિ મળી આવી તે નીચે પુરુષો-ત્તમ-બાલણની નીચે પ્રમાણે ગુજરાતી કવિતા લખેલી હતી:—

અત્રીશ લક્ષણ સંસારનાં તે નવ' જાણું કાંય;
તેત્રીશ લક્ષણ નિરંજનનાં, આવે ગુરુ કૃપાય.
ચોસઠ કળા સંસારની, પાંસઠમો પર ધ્વજ,
તે ક્યા પ્રવીણ હોય, ચૈદ વિદ્યાના કર્મ;
ચૈદ વિદ્યા સંસારની, પદર વિદ્યા સોહમ,
તે વિદ્યા પ્રભુ આપજો, ધર્મ કહે પુરુષોત્તમ.

કવિ બાલણે સંસ્કૃત કવિતા રચવાનો પ્રયાસ કરેલો જણાય છે. તેણે પોતાના ગુરુ પરમાનંદની સ્તુતિ તરીકે સાત શ્લોક અનુષ્ટુપ વ્રતમાં બનાવેલા તેના છેલ્લા ભાગમાં લખ્યું છે કે 'इति श्री सद्गुरु प्रसादायां परसोतम कृत ब्रह्मतन्त्रं समाप्तं, એ શ્લોક ધણી અશ્લદ્ધ છે, તેણે

કારણ કદાચ તેનો પ્રથમ પ્રયામ હોય, કિંવા કિતારનારનું અગાન હોય. કવિએ સંસ્કૃત ભાષાનો સારો અભ્યાસ કરેલો એ વાતની ખાતરી તેણે કાદંબરી જેવા કદંબુ અંચનું કવિતાબદ્ધ ભાષાંતર કર્યું છે તે ઉપરથી થાય છે. ભાષાંતર જૈન ગુંજરાતીમાં હોવાથી કેટલાક એવું અનુમાન કરે છે કે તે વખતે જૈનશૈલીની જૂની ગુંજરાતી ભાષા ચાલતી હશે; પરંતુ તેણે રચેલા બીજા સર્વ અંચો તેમ તેના પુત્રા વગેરેએ કરેલી કવિતા જોતા મહા કવિ પ્રેમાનંદના સમયમાં ચાલતી ભાષા જેવીજ લગભગ તે મમયની ભાષા હતી. પુરાવામાં બાલણ્યકૃત દસમસ્કંદ, નજાખ્યાન અને સપ્તશતી બસ છે. વિશેષમાં તેના પુત્ર અતુર્કજે, સંસ્કૃત મુદેરા પુરાણનું પદ્યબદ્ધ ગુંજરાતીમાં ભાષાંતર કરેલું છે, તેમાંથી યોગ્ય નમુના નીચે આપ્યા છે.

રાગ જુડી ચોપાદ.

તીર્થ તણે મદિમા સાંભળી, પ્રસન્ન થઈ રા' પૂછે વળી;
સ્વામી હું કીધો પાવન, એ ગોપ્ય તીર્થ કહું અતિ ધન્ય.
એને દર્શન માહા પાપી મૂકાય, જ્યાં સ્વયં વસે શ્રીવૈકુંઠરાય;
પણ એક સદેહ મારો આજ, કૃપા કરી રાખો મહારાજ.
મૂઠ જૈવેષ કહો તમે, એ છકલાં તે કમ રહો;
કમ થયો પર્વત ઉપર ઠામ, મૂઠ જૈવેષ કાણે કીધું નામ
ચતુરવિંશ ગોત્ર વિસ્તાર, કમ થયા તે સહસ્ત્ર અદાર;
બ્રહ્મા વિષ્ણુ રૂદ્રે કરી ચિત્ત, ધર્મારણ્ય વાસા પિત્ત.
એ કયા મુને માંડી કહો, સત્યારથ તમે સબ્ય લહો;
ભુત ભવિષ્યનું તમને જ્ઞાન, તે માટે એનું કહો નિદાન.

ઉજ્જવિની નામે એક પુરી, જાણે મહીમંડન નામે અવતરી;
ત્રય લોખી માંહે લલામ, પ્રકટ કર્યો શિવે વસવા ઠામ.
મહાકાલ નામ શિવ જ્યાં રહે, દર્શન માત્રે અથ સબ્ય દહે;
આદિ યુગની ઉત્પત્ત્ય તે કાર, ક્ષિપ્રા નિર્મળ વહે જ્યાં વાર.
વેદ વિદિત સહુ પાળે ધર્મ, એકો વર્ણ ન છાડે કર્મ;
મહુને વાસુદેવશું પ્રીત, આનંદ રહે સૂર રીત
મતી સાધવી જ્યાં સહુ નાર, માગ્યા મેહ વરને ત્યાં ખાર;

મનવાંચિત અદ્ભુત નીપજે અત્ર, મહુનાં શ્રીદગી ચરણે મન.
ત્યાં દેવશર્મા નાગે દિવ વગે, વેદ ધર્મ પ્રિયી અભ્યસે;
વેદશાસ્ત્રનું અહેને મોન, ઇડા પિંગળા જણે પ્યાન.

બીમ કવિહૃત પ્રજોષ ચંદ્રોદય નાટકનો છેવટ ભાગ.

અધિક સકળ શાસ્ત્ર સિદ્ધાંત, પ્રેમ અધિક છપરી વેદાંત;
શ્રીપુરુષોત્તમ તથા પ્રસાદ, કીધું એક કથા અનુવાદ.
પ્રજોષ ચંદ્રોદય વિરનાર, નાટક શાંત મિહર સંસાર;
બીમ બણી નારાયણનાસ, અંક સમાપ્ત પૃથ્થ પ્રકાશ.

મહાત્મા બાલણના ચમત્કાર વિષે અનેક દંતકથાઓ ચાલે છે. તે
ગોરગાખાદયી એક રાતમાં પાટણ આબ્યાની વાત પાછળ અપાઇ છે.
બીજી દંતકથા એવી છે કે તે એક દિવસ સવારમાં પોતાના ઘરના ઝોટલા
ઉપર લીમડાનું દાંતણ કરતા હતા, તેવામાં એક ઉન્મત્ત સાધુ આવી બોલવા
લાગ્યો, કે તો મહારાજ અને પ્રજુપદ ધારણ કર્યું છે તે મૂઝી દે, અથવા
શક્તિ બતાવ. સાધુના બોલવા સામે કંઈ લક્ષ ન દેતાં તેમણે દાંતણની બે
ચીરી કરી એક પોતાના ઘર આગળના ચોકમાં ફેંકી અને બીજી તેડીને
રસ્તામાં નાખી દીધી. ચોકમાં નાખેલી ચીરીને જમીનમાં ઉભી રાખવા
તેમણે સૂચના કરી. ચોડા વખતમાં તે ચીરી નવ પક્ષવ થવા લાગી, અને
કાળે કરીને તેનું મોટું શૂક થયું. એ લીમડો સર્વત્ર ૧૯૦૫ ની સાલમાં
પડી ગયો, તે વાત ઘણા લોકોના જાણવામાં છે. ત્રીજી દંતકથા પાટણના
ગાદી ગોર ગોરીશંકર વૈજનાથ કહે છે; તે એ કે બાલણ અને મારી
રાતિનો (દિશાવાળ આજણ) મીઠારામ તથા એક નાગર ને એક મોઢ
આતુરવેદી મિત્રો હતા. તેમને દેવીની ઉપાસના હતી, અર્થાત્ તેઓ શક્તિ
મતના હતા. મીઠારામની ઇષ્ટ દેવી સિદ્ધાંબિકા અથવા સિદ્ધ માતા હતી.
ચારે મિત્રો વાર તહેવારે મહા પૂજા રચતા હતા. તેમના કોઈ શત્રુએ
મ્હેન્ટ અધિકારીને ચાડી ખાધી. બાલણે જે દિવસે મહા પૂજા રચી તે
ગત્રિએ ખડકીમાં કોઈ પ્રવેશ ન કરે, માટે પોળાઅણને સખત મના કરી
હતી, છતાં મધ્ય રાત્રિને સમયે સદર અધિકારી સાથે બે ચાર માણસ
લઈ આવ્યો અને કમાડ ઉઘાડવા આગ્રહ કરવા લાગ્યો. પોળાઅણે ચાર
નં ઉઘાડ્યાં ત્યારે તેને એવી ધમકી આપી, કે તેણે બાવણ પાસે દોડી
જઈ મર્વ હકીકત કહી; તેથી બાલણે દાર ઉઘાડી તેને અંદર લઈ આવ-

વાની આગા કરી અમલદાર આરી બાલજી પાસે જોડો ને કહેવા લાગ્યો કે
અમે પ્રસાદીની આશા રાખીએ છીએ, ત્યારે બાલજી સીસા આગળ હાથ
રખાવી ધારા કરી તો તેમથી દૂધ નીપ્પુ, અો વામજી ઉપર ડમાલ દાકો
હતો તે ઉધાકતા તેમા તરેહવાર પુખો દેખાતા લાગ્યા । અધિકારીએ ઉઠવાની
રજા માગી ત્યારે બાલજી ક્રોધના આવેશમા કહ્યું, કે આજથી સત્તર દિવસે
તને આ સસારમાથી રજા મળશે । આવો શાપ દીધા પછી તે અધિકારી
બરોબર સત્તર દિવસે મૃત્યુ પામ્યો । ચોથી દતમ્યા જીવજીદાસ નામનો વૃદ્ધ
સાધુ કહે છે કોઈ મ્યેન્ડ રાજવશી પાટણુની દકુમત ભોગરતો હતો, તેને
કોઈએ કહ્યું કે બાલજી પાસે સેકડો ખૂનસુરત ઝોરતોનેા જમાવ થાય
છે, અને કનૈયાની પેઠે બાલજી તેમની સાથે વિહાર કરે છે એવું સાંભ
ળીને ટુરતજ બાલજીને પકડી મગાવ્યો તે વખતે તેના મળામા પુખોનેા
હાર હતો, કપાળે ચદન હતું અને માયુ ઉઘાડું હતું તેવાજ રૂપમા તેને
એક કોઝી મધ્યે કેદ કરી તાણુ વાસવામા આવ્યું સાજની વખતે તે હા
કેમ પાટણુના દરવાજા બહાર પૂર્વ દિશાએ મીરાના દર્શન કરવા ગયો
તે ઠેકણે જુએ છે તો મીરાના ઝોટલા ઉપર તેજ બ્રાહ્મજી તેજ રૂપમા
ઘેટલો દોઠો । કચેરીમા જઈ તપામ મગવતા જાણે રસ્તે ચારી આવવાથી
શરીરે ને પગે રજ વગેલી હોમ તેની રિયાતમા બ્રાહ્મજીને જોયો ઝેટલો
તેને તેણે ટુરતજ સુકત કર્યો । આપણા દેશમા તેમ અન્ય દેશમા પણ
મહતો, મહાત્માઓ અને આચાર્યોના પરમા ધણા ચાલે છે નરસિંહ
મહેતા, મીરાબાઈ, ભોજા ભગત, કેવળપુરી વગેરેના ચમત્કાર લોકમા મશ
હૂર છે બાલજી જીવતા સમાધિ લીધી હતી તેની મમાધિ પાટણુના ઈશાન
કોણુ તરફ બે માઈલ દૂર હરિદર મહાદેવના પગની નજીકમા છે અને
તેની પાસેજ તેના ગુરૂની સમાધિ છે

કાદબરી બાદ કરીએ (કેમકે તે હજી પ્રસિદ્ધ થઈ નથી) તો પણ
બાલજીના ખીજા ગ્રંથો ઉપરથી તે ઉત્તમ કવિયોની મકિતમા આવે છે
પ્રેમાનંદની પેઠે બાલજી પોતાને કવિ કાંઈ ઠેકાણે લખ્યો નથી
સમશતીમા તે કહે છે કે —

અગાન અધકાર હરી શુભ માન બાનુ ઉદે કરો

અદ્યમતિ હું કાંઈ ન જાણે આપુ અદ્યુદિ કવિ તણી

લયુ દીર્ઘ તાલ પ્રજંઘ માત્રા, રાજદ છંદ અહુ મર્મ,
લાપા બેદ જાણું નહિ જો, નાના પેર કવિ ધર્મ.

x

x

x

માત્રા બેદ જાણું નહિ, કંઈ તાલ છંદ પ્રજંઘ;
કે' લાલણ સહુકો સુણો, કરો કથા સંજઘ.

વળી:—

કવિત ભુદ્ધિ અદિં જોડી નહીં,
કૃષ્ણ કથા સાંભળવી મહી.

x

x

x

પરંતુ દશમસ્કંદના ૩૩૬ પદના છેવટ ભાગમાં નીચે પ્રમાણે લખ્યું
છે, તે ઉપરથી તે પોતાને કવિ કહેવડાવતા દશે અથવા લોકો તેમને
કવિ કહેના દશે એમ જણાય છે મારામા ઉત્તર દેવાની શક્તિ છે, મને
મારું વ્યક્તિપણ દેખાડી આપીશ એમ પણ પોતે કહી જાય છે; કેમકે
ખજ લોકો હોય જોવા જાય છે.

પ્રાકૃતને પ્રીતવા કરી, ગુર્જર બાયાએ વિસ્તરી;
ખજ જોવાને જોયે હોય, કવિ કાવ્યા માટે મન રોય.
મર્મ મન ફેરો જો લહે, સાધુ હોય તે તો ગુણ ગ્રહે;
દ્વાપયુ દેવા જો મન કરે, તે માહે આવી ઉચ્ચરે.
કહે ભાલણુ દેખાડીશ વ્યક્તિ, ઉત્તર દેવા છે મુજ શક્તિ.

રા. રામલાલ સુનીચાલ મોદીએ પ્રથમ વસંતમાં કેટલુંક લખેલું અને
તે પછી ગત સાહિત્ય પત્રિકા માટે એક લેખ લખેલો જો સમાસોચકમાં
છપાયો છે, તેમા ૨૪. નાગવણુ ભાગ્યાએ આપેલી લકીકત વિષે આશ્વેપ
લીધેલા છે, પરંતુ તેમણે ભાલણુના જીવનચરિત્ર ઉપર કંઈ વિશેષ અજ્ઞ-
વાળુ પાડેલું જણાતું નથી તેમણે ભાલણુની કવિતાના સંજઘમાં દશમ-
સ્કંધ વગેરેમાંથી ઉતારા આપી ઘણું મારું વિવેચન કર્યું છે, અને ભાલણુ
એક ઉત્તમ કવિ હતો એમ બતાવી આપ્યું છે.

હ. દ. કાંટાવાળા.

ગ્રંથવિવેચન.

મહા કવિ ભાલણ કૃત દશમસ્કંદની જે પ્રતો મને મળી આવી હતી. મારા મિત્ર *રા. ઘનશ્યામ બાપુભાઈ વૈદ્ય તરફથી મળેલી પ્રત બાળબોધ દીવ્ય અક્ષરે લખેલી છે (જે કે તેમાં કંઈ કંઈ ગુજરાતી અક્ષરોને ગુજરાતી મરોડ જોવામાં આવે છે). એ પ્રત આજથી બસે વર્ષ ઉપર એટલે સંવત ૧૭૭૦ ના વૈશાખ શુદ્ધ ૧૦ એ વડનગરા નાગર રાત્રીય દીક્ષિત શિવરામ કંવરજીએ પૂરી કરેલી છે. એ પ્રત વધારે શુદ્ધ ને જૂની હોવાથી તે ઉપર વિશેષ આધાર રાખી તેને પ્રત નં. ૧ ગણી છે.

ખીજી પ્રતિ મારા મિત્ર *રા. નરભોરામ જમિયતરામ, તે રેવાકાંઠાના માજી હકુતરફાર એમણે પાઠણથી મહા પ્રયાસે મેળવી આપી હતી. એ પ્રત સુંદર ગુજરાતી અક્ષરે (કોઈ કોઈ સ્થળે બળખે ત્રણ ત્રણ અક્ષરનાં સામટાં માયાં બાંધેલાં છે.) લખેલી છે. એમાં લખનારનું નામ હાથ કે સાસ જણાવી નથી. એને મેં પ્રત ૨ તરીકે ગણીને બન્નેનાં પાકાંતર પ્રેષ નીચે આપ્યાં છે. પહેલી પ્રતમાં પ્રથમ પદ અને તેની સખ્યા આપી આગળ જતાં માત્ર રાગજ આપેલા છે.

બંને પ્રતોમાં કેટલો ફેર છે, અને મેં જે શુદ્ધ પ્રત કરી તેમાં કેવો ફેરફાર કરવામાં આવ્યો છે તે જણાઈ આવવા સાર નીચે નમુના આપું છું.

પદ રાગ—(પદ ૬ પ્ર. ૧)

પ્રત ૧. આવો માહારા વીરા ॥ હું કહું તે કરો ધીરા ॥

પ્રત ૨. આવો માહારા વીરા ॥ હું કહું તે કરો ધીરા ॥

(શુદ્ધ કરી તે) આવો માહારા વીરા, હું કહું તે કરો ધીરા:

ઢાળા.

પ્ર. ૧ દેવતા દુખિ કરો તમે વેર આણી અતિ ધણું ॥

પ્ર. ૨ દેવતા દુઃખી કરો તમે વે આણી અતિ ધણું ॥

(શુ. દેવતા દુઃખિ કરો તમે, વેર આણી અતિ ધણું;

* આ બંને મિત્રોનો હું આ સ્થળે આભાર માનું છું.

- પ્ર. ૧ યાદવ કુલ ને ગોપ ગોપિ એ મુખ છે આપણું ॥ ૨
 પ્ર. ૨ યાદવ કુલ ને ગોપ ગોપી એ શું બે છે આપણું ॥ ૨
 શુ. યાદવ કુળને ગોપ ગોપી, એ શું બે છે આપણું. ૨
- પ્ર. ૧ કંસ રાઝ શીખ દીધિ એણિ પેર તે ॥
 પ્ર. ૨ કંસ રાઝ સીખ દીધી એણી પેરે તેહ ॥
 શુ. કંસ રાઝે શીખ દીધી, એણી પેરે તેહને;
- પ્ર. ૧ વચન માહારુ સત્ય માનિ દુખ પમાડો એહને.
 પ્ર. ૨ વચન માહરું સત્ય માની દુખ પમાડો એહને ॥ ૩
 શુ. વચન મારું સત્ય માની, દુખ પમાડો એહને. ૩
- પ્ર. ૧ તાહાધિ યાદવ દુખી યહને દોહો દસે નાસિ ગયા ॥
 પ્ર. ૨ તાંહધી યાદવ દુખી યહને દોહ દેસે નાહાસી ગયા ॥
 શુ. ત્યાંથી યાદવ દુખી યહને, દોહદિશે નાસી ગયા.
- પ્ર. ૧ વૈદરભ પલિયા કેટલા કો કંસ નગરી આવીયા ॥ ૪
 પ્ર. ૨ વૈદરભ પલિયા કેટલા કો કંસ નગરી આવીયા ॥ ૪
 શુ. વૈદર પળિયા કેટલા, કો કંસ નગરી આવીયા. ૫

પદ ૧૦૧ (૧૧૪ પ્ર. ૧) રાગ ગાંધી.

- પ્રત ૧ અન લેહને આવીયા, યાંહાં છે કૃષ્ણ કૃપાલથ ॥
 પ્રત ૨ અન લેહને આવીયા જાંહ છે કૃષ્ણ કૃપાલથ:
 શુ. અન લેહને આવીયાં, જ્યાં છે કૃષ્ણ કૃપાલથ.
- પ્રત ૧ માતપિતાયે વારીયા ન ધરી શક્યા લગારાઆબ્યાં હરીભણી ॥
 પ્રત ૨ માત પિતાએ વારીયાં ન ધરી શક્યા લગારાઆબ્યાં હરીભણી ॥
 શુ. માત પિતાએ વારિયાં, ન ધરી શક્યા લગાર; આબ્યાં હરીભણી ॥
- પ્રત ૧ કો કોહોને વારી ભતારિ કોહોને જાતે તેહથ ॥
 પ્રત ૨ કોહોને ભરવારે વારીયાં ને કોહોને જાતે તેહથ ॥
 શુ. કોને ભતારિ વારિયાં, કોને જાતે તેહથ;
- પ્રત ૧ કોહોને સાસુ સસરે વારી ॥ પછુ ન રહો તેહનો દેહાજ્યા. ૨
 પ્રત ૨ કોહોને સાસુએ વારીયાં પછે ન રહો તેહનો દેહજ્યા આ. ૨
 શુ. કોને સાસુ સસરે વારી, પછુ ન રહો તેનો દેહ. આ. ૨

પ્રત ૧ આઠા કોઠોની માનિ નહી ॥ લીધાં ગતુર્વિધ અન્નં ॥

પ્રત ૨ આઠના કોની માની નહી લીધા બદ તીધી અન્નં ॥

શુ આઠા કોની માની નહિ, લીધા ગતુર્વિધ અન્નં;

પ્ર. ૧ સીધ વહીને આવીયાં કરવાને દર્શન ॥ આ. ૩

પ્ર. ૨ સીધ વહીને આવીયાં પ્રબુનુ કરના દર્શનં ॥ આ. ૩

શુ. સીધ વહીને આવીયા, કરવાને દર્શનં આ. ૩

પ્ર ૧ એમ આબ્યા યમ ટાકાયે નદીતળા તા પૂરં ॥

પ્ર. ૨ એમ આબ્યા હરી બણી નદી તણુ યમ પૂરં ॥

શુ. એમ આબ્યા જ્યમ વર્ષાકાળે, નદી તળા તા પૂરં,

પ્ર. ૧ સમુદ્રમાહે આવી મયે । તમ આરી બગિ સુર ॥ આ. ૪ ॥

પ્ર ૨ મલી તનો તમ આબ્યા હરી અણે નામ્યુ સીસ ॥ આ. ૪ ॥

શુ. સમુદ્ર માહે આરી મળે, તમ આરી બગિ શુર આ. ૪

પ્ર. ૧ એહેવે કૃષ્ણજયે ત્યાહા સેવકને મસ્તક મૂરો દાયં ॥

પ્ર. ૨ તેણે સમે શ્રી કૃષ્ણજય સેવકને નરતમ મુખે દાયં ॥

શુ. તેણે સમે શ્રી કૃષ્ણજય, સેવકને મસ્તક મૂરો દાયં,

પ્ર ૧ ખીજો કર કમળની ઉપગિ । ફેરવે છે તા નાય । આ. ૫ ॥

પ્ર. ૨ ખીજો કર તાહ કમળની પેરે ફેરવે છે મ્હનાય । (આ. ૫ ॥

શુ ખીજો કર કમળની પેરે ફેરવે છે મ્હનાય આ. ૫

ભાષા—કેટલાક વિદ્વાનો જાણણી અને તેના મમયની ભાષાને જુની ગુજરાતી ગણે છે, પરંતુ સાચી વજવાન ભાષાના જે સુગ જણાવ્યા છે તે મને વાજખી લાગે જે પ્રાતિક રૂપો ને શબ્દો જે હાલ પણ પાટણ વાડામાં ઉત્તર ગુજરાતમાં અને તેની આમપામના પ્રેશોમાં પ્રવર્તે છે, તે લક્ષમાં લેવામાં આવે તો જાણણના વખતની, પ્રેમાનદના કાળની અને હાલના સમયની ભાષામાં ઝાંઝો તથાવત જણાશે નહિ જોડણીની ગાત્રતમાં તો હાલની માફક અને તે કરતા પણ વધારે ગોટાળો આવતો હતો ઉપર જે મૂળ પ્રતમાર્થી ઉતારા આપ્યા છે, તેની ત્રણ લીંગમાજ (કાને શબ્દ ત્રણ રીતે લખાયો છે) અનુસાર અનિર્ધારિત રીતે મહાતા, જોડાક્ષર ઉપર લક્ષ અપાતુ નહિ, અને ધ્વન દીર્ઘનો ઉપરપાલટ ઉપયોગ યતો હતો કાગે કરીને અવ

જાત કેટલાંક ચંદો અર્થ થાય, કે તેમાં ફેરફાર થાય; પણ તેથી ભાવાનં
સ્વરૂપ બદલાઈ ગયું કહેવાય નહિ. ભાવણ કૃત કાદંબરીમાં જૂની કે જૂન
રોલી છે એમ કહેવામાં આવે છે, અને તે જૂન કવિયોને અનુસરવાના
કારણથી પણ હોય.

રાગ—કવિ પ્રેમાનંદ જે રાગ વાપર્યા છે તે કવિ બાલજીની કવિતામાં
વપરાયા છે, એટલું જ નહિ, પણ તેમનો જેન કવિયોએ પણ ઉપયોગ
કર્યો છે, મતલબ કે તે ધણા પ્રાચીન કાળથી ચાલ્યા આવે છે; પરંતુ જ્યારે
✓ તેમની સરખામણી કરીએ છીએ, ત્યારે તેમાં તાલ માપનો તફાવત જણાય
છે; દાખલા તરીકે પ્રેમાનંદનો રાગ ગોડી (કડવું ૧૧) જુઓ.

નમો નમો નારાયણ નમો, પ્રભુ આદિ સ્વરૂપ અનંત,
નમો શ્રદ્ધાનંદ નમો નમો; ત્રિશુલાતીત ભગવંત.

સરખાવો એને બાલજીના ગોડી સાથે. - ૨

ધેર આવ્યા વસુદેવ, મન આનંદ ધણો;

પ્રથમે દેવકી તન, કીર્તિમાન જણ્યો. ૫૬ ૪

દેવકી કહે તમે સાંભળો, પુરા થયા દશ માસ છ;

ઉદરમાહે ત્યાં ગર્ભ થયો છે, તે કરશે તેજ પ્રકાશ.

પીયુષ શું કહિયે. ૫૬ ૧૧

પ્રગટ્યું અદ્ભુત બાલ, વસુદેવજી નિરખે;

ચિંતા ચિત અપાર, તેજ જોઈ દરખે. ૫૬ ૧૪

ગંગ નટનારાયણ લખ્યો. પ્રેમાનંદના કડવા ૧૪ માં—

ધન્ય જશોદા ધન્ય જશોદા, વૃણ પ્રસવે થઈ માતા;

કોનું સાંચુ કોણ બોગવે, લખ્યો લેખ વિધાતા.

પ્રેતે સરખાવો બાલજીના નટનારાયણ સાથે

જશોદા માત, સાંભળો વાત, કરે ઉપાત,

સુદરવર ધર માહેરે; કહો મમ કીન્ન.

ચંચળ કાપ, કોણ ઉપાય, માખણ ખાય,

દોષી ફોડી દૂધની. ૩૫.

બાલજીનો નટનારાયણ વિભવ પ્રગ્ધના એ રાગને મળતો આવે છે.

રાગ સામેરી ભાલણનો.

વસુદેવ કરે રે તન, તેડાબો મગન;

માલી તેહને કાન, મારો કંવર રાગન.

૫૬ ૫

રાગ મામેરી. પ્રેમાનંદનો.

કસ કહે હો મગિગન, માંભળ્યું રામજનું વચન;

હિમ્મેનતું કહેવું આચરીયે, અમો મગા વસુદેવને કરીયે.

રાગ ધનાશ્રી.

પીયું શું યાગે આજની રજની મને કથી પેરે જાશે.

પી૦

ઝરમર મેહ વર્ષે છે રે મારી, વિજળી ઝળુકે ને નિશા અંધારી. પી૦

ભાલણ ૫૬ ૧૨.

૪ શ્રી વસુદેવજી વિનંતી કરે, દીનત્વ હજવે ઝોચરે;

ભગિની તમારી નયણે નીર બરે, એમ વધ કીમે કહો અર્થ શો સરે.

પ્રેમાનંદ કહવું ૭.

પ્રેમાનંદમાં હાજ છે ને ટેક-આંકણી નથી.

આ હપરથી જે અનેક રાગો ગુજરાતીમાં ચાલે છે, તેમની હિતપતિ, માપ, દેખીતો તરાવત વગેરેની ગણ કરવાની અગત્ય વિદ્વાનોને જણાશે.

શ્રીમદ્ ભાગવતનો દશમસ્કંદ-ખાસ કરીને વૈષ્ણવ લોકોને ભાગવતનો આ ભાગ બહુ પ્રિય છે, કેમકે તેમાં શ્રીકૃષ્ણનું રસીયું ને સવિસ્તાર ચરિત્ર આપવામાં આવ્યું છે, વળી તેમાં શ્રીમારાદિ રસ, કૈટંબિક વર્તન, સામાજિક રીતભાત વગેરેનું વર્ણન હોવાથી તે વાંચવાની અન્ય ધર્મીઓને પણ પ્રમુખ યાય છે. તે હપરથી તેનાં ગુજરાતી ભાષામાં બાલણે, પ્રેમાનંદે અને રત્નેશ્વરે ભાષાંતર કરેલાં છે. મૂકાન કવિઓ કેવળ ભાષાંતરને વલગી રહેતા નથી, કેમકે તેમાં તેમની કવિતાશક્તિ જણાઇ આવતી નથી. બાલણે અને પ્રેમાનંદે મૂળમાંથી કંઈ છોડી ન હેતાં પોતાને જ્યાં કીક ભાગ્યું ત્યાં વિશેષ વર્ણન કર્યું છે. અને બનેલે તેવો પ્રસારો પણ કરેલો છે. ૫૬ ૩૪૧ ને છેડે બાલણ લખે છે કે:—

કહી કયા ભાગવતની, કંઈ અન્ય પુરાણ;

ભણે ભાણ્ય ભક્તિભાવે, સત્ત્યા સારંગપાળ.

✓ પદ ૧૨૨ થી ૧૫૫ સુધી દાખ લીધાને છે તે મૂળમાં નથી, પરંતુ તેમાં કવિએ જે અગામી રસ ધટાવ્યો છે તે વાંચનારને આકર્ષ્યા વિના રહેતો નથી. એજ રીતે પદ ૧૬૮ થી ૧૭૩, ૧૮૧ થી ૧૮૫, ૧૯૩-૯૪ ૧૯૭, ૧૯૮-૯૯, ૨૦૫ થી ૨૦૭ મૂળમાં નથી. ✓ નંદનશેઠનો સંવાદ, કૃષ્ણ બહુવા ગયા ત્યારે મથુરાવાસીનો સંતાપ, ઉદ્ધવ ગોપી સંવાદ ખરે-ખરે રમણીય છે. સત્તમામાના રસણામાં તો કવિએ ૬૬ જ વાણી છે.

✓ પદ ૧૧૮ માં અસહ પદ્મવિધાનિ કર્માણિ ગોપાઃ કૃષ્ણસ્ય વીક્ષ્ય તે ॥ અતદ્વીર્યવિદઃ પ્રોચુઃ સમમ્યેત્ય સુવિસ્મિતાઃ ॥ ને કામે "સ્તુતિ ગોપિકા તેષીવાર " એવું કવિએ લીધું છે તે બરાબર લાગતું નથી. ✓ પદ ૩૧૫ માંનું વર્ણન મૂળમાં ન હતાં તે શ્રીધરની દીકામાંથી લીધું છે. શ્રીધર કામે છે કે:—

અદા ગાર્ગ્યઃ ક્ષ્યાલેન પંડ ઇત્યુત્તસ્તદા યાદયૈરુપહસિતે કુદ્ધોઽસૌ શ્રીમદેશં પ્રસાદ્ય ચકુમોષણં પુત્રં ઘરં લબ્ધવાન્ । તતઽથ ચયનેન્દ્રેણ અપુત્રેણ સ્વક્ષેત્રં પુત્રોત્પાદનામ્ પ્રાર્થિતો ગાર્ગ્યઃ કાલયચનં અજીજનત્ ॥

✓ મૂળના અધ્યાય ૩૦ માં અનયારાધિતો નૂનં અગધાન્ હરિરીશ્વરઃ ॥ યન્નો વિહાય ગોવિંદઃ પ્રીતો યામનયદ્રહઃ ॥ એવો પાઠ છે તેમાં અનયા આરાધિતઃ અથવા અનયા રાધિત.

એ ઉપરથી રાધા સબ્દ લીધેલો જણાય છે; ખાસી દશમમાં કાલ જગાએ "રાધા " સબ્દ જણાતો નથી.

✓ બાલજી અને પ્રેમાનંદ. આજ સુધી પ્રેમાનંદ, સામળ, અને દયા-રામને પહેલા વર્ગના કવિઓ ગણવામાં આવ્યા છે—બાલજીનો એકલો દશમ-૨૬૬ જ તેને પહેલા વર્ગમાં મૂકવાને ખસ થાય છે એવું માઝ માનવું છે.

બાલજી અને પ્રેમાનંદ, બંનેએ દશમ-૨૬૬ પ્રાકૃત બાપામાં રચેલો છે, તેથી તેમની સહિતનો મુકાબલો કરવાનું તે એક માધન યક્ષ પરે એમ છે. ✓ જે ખાસ ખૂબીઓ પ્રેમાનંદના દશમમાં જેવામાં આવે છે તે બાલજીમાં કમી છે, તેમ જે ખાસ ખૂબીઓ બાલજી જતાવી છે તે પ્રેમાનંદના દશ-મમાં કમી છે. દાખલા તરીકે નાગદમન જ્યારે બાલજી દુકાવી દીધી છે,

ત્યારે તેનું ખુશીદાર વર્ણન પ્રેમાનંદે કર્યું છે, અને તેમાં મારું માણકડું રીસાયું રે સામળીયાજી એ કવિતા તો દદગ્ગ વાળી દે છે. સુદામા ચરિત્રમાં સુદામા દ્વારકામાં પ્રવેશ કરી શ્રી કૃષ્ણના મંદીર તરફ જાય છે, તે વખતનું તેની દીનતાનું, અને છોકરાંની એપ્તાનું વર્ણન જેટલું હૃદયભેદક છે, તેટલું બાલણે કરેલું વર્ણન નથી. પ્રેમલેલી જોખા પોતાની સાહેલીને સ્વપ્નાંતરમાં પરપ્પાની અને વિરદવેદનાની જે વાત કરે છે, તેમાં પ્રેમાનંદનું કવિત્વ બેશક મદીઆનું છે. કવિ બાલણે જ્યાં દાણલીલાનું વિસ્તારથી વર્ણન કર્યું છે ત્યાં પ્રેમાનંદે તે ટુંકાવ્યું છે. પદ ૧૬૮ થી ૧૭૩ સુધીમાં રાધાનો તેની સખિ સાથેનો સંવાદ ઘણો મનોરંજક અને રાંગારસની પડિસીમા કરનારો છે. કરિ દુયારામના એક પદમાં આવુંજ વર્ણન હોવાથી જાણે તે બાલણમાંથી ઉત્પન્ન ન હોય એમ લાગે છે; પરંતુ એક જ વિષયનું વર્ણન કરવામાં ઉત્તમ કવિયોની સામ્યતા વખતે જણાઇ આવે છે. પ્રેમાનંદે પણ વખતે બાલણમાંથી કંઈ લીધું હોય એમ દાખ હશે છે. પણ આવાં વર્ણન જનબાપાના અને સંસ્કૃતના કવિઓએ પણ કરેલાં છે. સલભામાનું રાણું જે બાલણે વર્ણવ્યું છે, તેમાં અનેક પત્નીના નાપકને સંસારમાં કેવાં મહેલાં દુખાં સાંભળવાં પડે છે તેનું આબેહુળ ચિત્ર પાડેલું છે. પ્રેમાનંદે આવું જ વર્ણન રાપદવિંકા સલભામા આપ્તમાનમાં કરેલું છે. તે ઉપરથી કાંઈ વિદ્વાન એવો આશય લે છે કે શ્રી કૃષ્ણ પરમાત્માને મારે આવું લખવું એ અયોગ્ય છે; પરંતુ બાલણે પણ તેમજ કર્યું છે; જુઓ—

રીસે ભરાણી તે બામિની રે, ઉતાવાં આભરણ;
અંબર શ્વેત તે પહેરિયું રે, મનમાં માગે મરણ.
નપણે નીરુ માયે નહી રે, મે'લે બહુ નિશ્વાસ;
મૂને મંદિર જઈ માનિની રે, સુતી થઈ નિરાશ.

x x x

સતભામાને મંદિર આવી, બેઠા શાસ્ત્રરાવજી;
કરમાંહે લઈ વિજયો, પ્રેમે ઢોળે વામ. વાત્રા અજગા રહો.

x x x

બહુનાયિકનું બોલ્યું માને, તે તો મૂરખ નારીજી,
સદુએને બહુ મનાવે, દાણ મે'લે વિસારી.

તમને તો દોહડું નહી, જો સઘળીએ રીસાવેજ,
કુખ્જા છે જે મનની ખાની, તે હવડ અહીં આવે
ધાવતા જે પૂતના શોષી, એવા ધર ધડી દવાળજ;
ગોટે યાને માગો માર્યો, હસારું મોસાળ

૧૧૦

૧૧૦

✓ મરખ પિતા માલગે, જેણે સગાઈ કીધીજ;
જણી પ્રીછી આવા લ'પટને, મુજને તો જે દીધી.

૧૧૦

દવે આણી નેહ, વરસો એહ, ક્ષમા કરો તેહ, અપરાધી છુ તાહરો.
કહો કપમ કીજો.

મતનુખ કે મોટા કવિઓ તેમ લડન કવિઓ પછુ પ્રસંગે દેવ દેરી
ઓને સામાન્ય મનુષ્ય જેવા ચીતરે છે, અને તેમની પામે લોક ઝઢિના,
કુમાચારના ને ખીજા હસવા જેવા કાર્ય કરાવે છે પ્રેમાનંદ અનિરુદ્ધને
આખા પાસે દોરડો છોડાવે છે, અને ભાલણ પછુ કૃષ્ણ અને સત્યભામા
પામે તેમ કરાવે છે, તથા સાસુ ધસગ પ્રસંગ વગેરે લખ આવે છે, વગનુ
નાક તણે છે, કસારનો કાળીયાવાળો હાથ ખસેડવા લાડીને સહિયરો
શીખવે છે, અને કાનુ ચલણ થશે તે જાણવા પાસા પછુ રમાડે છે ।
(૫-૩૬૪-૬૫)

✓ વૃગારરમ ઘટાવવામા ભાલણ પ્રેમાનંદ અને દયારામ એક ખીજાને
નમ્ય આપે એમ નથી પ્રેમાનંદ નવે રસના વર્ણન માટે ખ્યાતિ ભોગવે
છે, ભાલણમા પછુ ખીજા રસો જોવામા આવે છે તેણે વીરરસ બરાબર
ગજવ્યો નથી તેમ કોઈ કહે છે, પછુ નીચેનો નમુનો વાચક વર્ગની ખાતરી
કરના માટે બસ યશો રૂઝિમણી હજુનો પ્રસંગ પદ ૩૩૬)

મૂઝ મરડે, ઘત ઘગડ, હોઠ કરડે હડ ચડે,
ગાળ દેતા, મને વે'તા, આયુધ લેતા અડવડ.
ધરો વૃતારો, વેએ મારો, ઝાસો ત્યા એ મૂઢને,
એ રસસો, જાયે કસસો, મહીએ મુઝવો પ્રેમને
મન રૂડે, અમ્ય ખૂડે, રેહ છોડે ખુડ તપ્પી;
તે યોધ ખૂડે, હોઠ સડે, તીર ખૂડે હડિ લાખી.

પ્રહાર સાલે, રૂધિર ગાસે, વીર જાલે શીસને;
યોધ બળિયા, ભૂમિ દગિયા, બાળે ગળિયા ઇસને.

થમા ખોડા, પડયા ઘોડા, કર્યા ખોડા દલધરે;

ઉટ નાસે, પ્રહાર નાસે, પેર પાસે રી કરે.

ચર સાથી, દણ્યા દાથી, ભરે બાથી બાણના;

બીડ બારી, મહી સારી, પગ પસારી પ્રાણના.

કુંડળ ઝગડે, મુગટ ચળકે, ભૂમિ સગડે યોધને;

ભૂપ બાગે, બાણ વાગે, જાગ લાગે કોધને.

મગધ, માડો, નેટ નાડો, ધણું ધાડો હો દહી;

નયન સૂણે, કોટ ધૂણે, વૈર પૂણે ગતિ મડી ઇલા.

દશે બાલણની કવિત્વ શક્તિ અને મનોહર બાની બતાવવા યોગ્ય
દ્વારા આપી લ'બાણ થવાને ભયે આ વિવેચન બધ કરીશ.

રાગ ધનાટી.

૧૫૧૧

મહી મથન કરે, કોન શેરી ધરે, નિસર્ સજ્જસજ્જ દાર ધાધ;

કો હહે આવતો, વેણુ વમડતો, લાડે બોલાવતો, કહીને આધ.

વાટ જોઈ હહાનની, આમલવાનની, પ્રેમનિધાનની મીટ માંડી,

પ્રેમને પરદરી, રીસ શીએ ધરી, લાલચ અનુસરી ગયોરે છાંડી.

રેણુ દીસે ધણી, વાટ મયુરાતણી, તે દણો કંસને કૃષ્ણ આવે;

સામા જઈએ ધસી, વન મહિ વસી, હસી મને માત કહી બોલાવે.

રાગ ગાડી.

કવિ કો ગોકુલમા નહી, તો કોણે તને બજાવીય,

કામસાત્તની કલા એવડી, તુજમાં ક્યાંથી આવી. સાચું બોલોય.

રાજદેવ દીડા નથી તો, ગાલ કોની લીધીય;

અંગ બોલવું આવડું, એ મતિ કોણે દીધી.

સાચું.

દાવલાવ ક્યાંથી શાખ્યાં ને, આંખલડીના સાગ્રાય,

કામી નરને બોલવા, દાર (હીર ?) તણા જેમ ગાળા.

સાચું.

સહુશું મીઠું બોલવું, અને રાખવું મનશું;

જૂઠા સાચાથી ફડાં, ક્યાં શીખ્યાં વચન.

સાચું.

મુરત બેઠની ભાવના તમે, કોણ કનેથી જાણીશ

યોડી વચમાં ક્યાંથી શીખી, એવી મીઠી વાણી.

સાચું.

x

x

x

રાગ ગાડી.

કર જાલીને વગતી મુજને, માયા મહિ પાંડીશ;

અતિથે કોમળ આંગળી, કહી ટાચકડ વળાડી. મુખ પામી ધણું.

શું વખાણું સુધરી આ, ગોરા પંખે તારોશ;

ત્રાણુડા મ પડાવશે, ભાવ મનનો મારો.

મુખ.

એક ચિખુક એ કાં ગાલે છે, એણે બહુએ સરશેશ;

જે કો નયણે નિહાજશે. તે પાસા મહિ પડશે.

મુખ

મેલી કરની આંગળી પછી, ચરણે ધાલ્યો હાથશ;

મે તવ પાણે સપ્તધ્યા, તમે અમારા નાથ.

મુખ.

x

x

x

એવું કહીને ચરણ તળાસે, મુખ સાચું નિહાળેશ;

જાણે કોયે દેવતા તે. નવણ નિમેષ ન વાળે.

મુખ.

દાર જુએ ને હર ઉધાડે, ગલગલિયાં કરે પ્રીતેશ;

ગાલે લાં ચુબન કરે, રમવા તણી રસ રીતે.

મુખ.

વેસરતું મોતી જુએ ને, હાથ ફેરવે ગાલશ,

વાટ જોઈ મે અતિ પ્રણી, કામિની તારી કાલ.

મુખ.

હરિ સાચુ જોવતા મારી, યોળી તણી કમ ગ્રીત;

કાયા ત્યા વિદ્યુજ અઈ, કટિથી કાલી છટી.

મુખ.

x

x

x

x

રાગ પરણધા.

આલજા હું એક મુહૂર્તમાં, લક્ષ લોકના લાભ્યો રે;

એવા કહીને ઉત્તર વાળે, તે રોપ હદેમાં નાભ્યો. કૃષ્ણ કદે માતા નુણો.

કારજ કંઈ કરવા નવ દીધાં, અજાનપણે મેં એને રે;
પ્રાણ યકી પરમાર્થ વાસો, સદા નિરંતર જેને.

કૃષ્ણ.

માંકડાંને મઠી મેં ખવડાવ્યું, ભાવ્યું નહિ તે નાખ્યું રે;
કહેતાં પાર નાવે કહિં, જે જશોદાએ સાંખ્યું.

કૃષ્ણ.

કચરે ખરડયો ઝાળે એટો, વણસાડી ગુભ સાડી રે;
એમ અસંખ્ય અન્યાય કરીને, સંતાપી મેં માડી.

કૃષ્ણ.

આલિંબન એણી પેરે દેતી, આંસુ લિંગતો વાંસો રે;
તે ટળવળતી ત્યાં મેલી છે, શો કરવો તે સાંસો.

કૃષ્ણ.

કાતું મુખ જોધને જીવશે, કોને દોઢે ડરશે રે;
બાલકપ્રભુ રઘુનાથ કહે છે, મારે વિરહે (તે) મરશે.

કૃષ્ણ.

છ. ૬. કાંઠાવાળા.

॥ श्री गणेशाय नमः ॥

दशमस्कंध आणलीला.

॥ श्री सरस्वतीप्रसादात् अथ दशमस्कंध आणलीला
लिख्यते ॥

पद १. राग वेराडी.

- श्री गणपतिने प्रणम्य रे, सिद्धिबुद्धिने हातार;
हरसुत मन् आणी ह्यारे, करो ते भारी साउ. १
- लक्ष लाग सुत ताहरेरे, मोदकनो आहार अनंतरे;
गजमुખ अति रोणे लसु रे, जणके ठण्णवण दंतरे. २
- आद्य माता पुजने नमुरे, तारी छे विख्यातर;
✓ आ अंध तो आलशेरे, जे पूढे रहेशो भातर. ३
- हवि विविध नाना धन्यारे, मुजने ते देखे जोडरे;
वादिभक्ति सरभा हवारे, तेने कहुं कर जोडरे. ४
- मनमहि भग्ना जेवी रहे, श्री भागवत दशमस्कंधरे;
भीकृष्ण कीडा महि छे बस्यी, ते करीस प्रणमरे. ५
- परीक्षित पूछे श्रीशुकदेवने, मने अविष्ट कहो विस्ताररे;
शे कारण त्यां अवतयारे, स्वामी देव सुराररे; ६

समाप्तिकामो मङ्गलमाचरेत् ॥ जे अतिवाद्यानुसारे प्राचीन अर्वाचीन
अन्यकारो आरंभमां मंगलाचरण करे छे. ते मंगलना त्रय प्रकार छे. आरंभोदा-
त्मक, परानिर्देशात्मक अने नमस्कारात्मक. आ अथना कविरिरोमणि भावाण कवि
ते पद्धतिने अवलंबी नमस्कारात्मक मंगल करे छे पद १.-१ सिद्धिबुद्धिने हातार;
सिद्धि-निर्विघ्न समाप्तिरूप सिद्धि अथवा औद्योग्य. हरसुत-सकरपुत्र. साउ-सदाय.
५. प्रणम्य-कवितानुबंध कथना. ६. सुरार- (सं. सुरावि) निष्पत्ति.

કહે શુક રાજ સાંભળોરે, તમે પૂછ્યું યુજને સારરે;
ભાણુપ્રભુ અવતરારે, તેનો કહું વિચારરે.

૭

પદ ૨. રાગ સામેરી.

વસુધા માયે બાર, અતિશે યથો નિધાર;
✓ રહું એ નઃજમે આપ, તન માંહે પામી તાપ.
તાપ પામી તેજસ્વી-શૂપ, અતિશે સુંદર રૂપ.

૧

ઢાળ.

મહા તેજસ્વી રૂપ તે, જે વર્ણવ્યું જાયે નહિ;
દેવક માદવતણે મંદિર, દેવકી કન્યા સહિ.
તેહશું વિવાહઃ મળ્યો, વસુદેવ પાણિમહલ્લ કરે;
સ્વર્ગથી અંતરિક્ષ આવી, ગામ દેવતા ઝોચરે.

૨

૩

આનકહુંદુર્ગિ પરણિયો, ને આપી બહુ પેરામણી;
દેવકરામ રણિયાત યમા, ને પ્રીત વાધી અતિ ધણી.
હસ્તિ બહુ સણુમતી કરીને, ચાર સત આગળ કર્યા;
જેને કુંભસ્થલથી કરે, માતંગ એવા મદ બપાં.

૪

૫

✓ પુરી પંદર સહસ્ર સાથે, અષ્ટાદશ સત રથા હો;
દ્વિસહસ્ર દાસી દેવકી, સંગે આપી સમરથ હો.

૬

કંસબાપ પીતરામ દેવકી કરેા સહી;
તેને પૂઠે મોકલ્યો કહું, પહોંચાડી આવો અહીં.

૭

કંસ સાથે આવિયો ને, અથ ત્યાં ચલાવિયો;
દુરખ ધરતો મનશું, મથુરા સમીપે આવિયો.

૮

તે સમે આકાશવાણી, કંસને એવી થય;

✓ આઠમે સુત દેવકીનો, મારશે યુજને અહીં.

૯

પદ-૨. ૧ રહું ન જાયે આપ-પાતાથી સહન થવું નથી મંદિર; ૩. પાણિ-મહલ-ઢાણ પકડવો-સજા. અંતરિક્ષ-આકાશ ક-ન-આનકહુંદુર્ગિ-વસુદેવનું ગામ છે. ૫. માતંગ-દાપી. સત-સે ૬. પુરી-પોડા. સહસ્ર-હજાર સમરથ-(સં) સમર્થ. ૮ દાખ-(સં). હર્ષ.

વચન એવાં સાંભળાને, રીસ મનમહિ વસી;
કહે લાલણુ હાથ ગ્રહો, મારવા બેનને ધસી.

૧૦

પદ ૩. (સામેરી).

કોધભરાણોરે પાપી, કહે શિર નાખું કાપી,
રથથી સાહી કેશ, અખલા બાલેવેશ.

૧

ઢાળ.

અખલા બાલેવેશ સાહી, ખડ્ગ લઈ માથે રહો;
વસુદેવજીએ શીઘ્ર તેનો, પાણુ ત્યાં તાલણુ ગ્રહો.

૨

વિવાહ સમે ભોજવંશી, કોણુ તારો ધર્મ હો;
બેન નાની મારવી તે, મહાનિર્દિત કર્મ હો.

૩

તે માટે ઘુજને કહું, મૂક્ય ઘું એને સહી;
અપરાધ બે અતિ ધણો હોયે, તોય સ્ત્રી હણવી નહિ.

૪

તમે એને બેન ગણી, દયા આણો મનમાં;
કંસ રાજા સમાવો જે, તોય પામ્યા તનમાં.

૫

એણી પેરે પ્રતિબોધ દીધો, પાપી પણ માને નહિ;
નયણુ રીસે રાતડાં, રહ્યો કોધ મનમહિ મહી.

૬

વસુદેવજી પછે વિચારીને, કંસશું વાણી વહે;
એહથી મરવું નથી તો, શાન કાં નાણો હશે.

૭

મૃત્યુ એના ગર્ભથી છે, તો પ્રતિજ્ઞા ત્યાં કું કરું;
જે વારે એહથી પુત્ર હોયે, તે તહાં તમ આગળ ધરું.

૮

બોલ દીધો એવો તે વારે, કંસ રહિયામૃત યથો,
બાલણુપ્રણુ રહુનાયતો, ભય તેના મનથી નવ્ય ગયો.

૯

* પ્ર. ૧-૨ સમજું નામ નથી.

પદ ૩-૨ ખડ્ગ-તલવાર. શીઘ્ર-જલદી. પાણુ-(સં. પુણિ)-હાથ.-૬.

✓ પ્રતિબોધ-(સં. અતિ-સાધુ) શીખામણ, નયણુ-(સં. નયન) આંખ. જાં નાણો-આણો.

પદ ૪. રાગ ગોડી.

ઘેર આબ્યા વસુદેવ, મન આનંદ ધણો;	૧
પ્રથમે દેવકી તન, કીર્તિમાન જણ્યો.	
તેહનું અદ્ભુત રૂપ, તેજ નવ જાણ દહું,	૨
જણે આદિત્ય કાંટિ પ્રકાશ, તેજ ન જાણ સહું	
તે લાઇ ચાલ્યા વસુદેવ, આબ્યા કંસ બણી;	૩
આખ્યો તેહને હાથ, સંકા નવ ગણી.	
કંસ ધ્યો રગિયાત, દેખી મુત ધણું;	૪
પાણું આખ્યું જાણ, તે વસુદેવતણું;	
લાઇ જાઓ તમે ઘેર, વસુદેવજી ઐને;	૫
જેને હાથે છે મૃત્યુ, અમે હણશું તેને.	
વળતાં તે વસુદેવ, લાઇ ચાલ્યા તેટલે;	૬
આબ્યા નારદ મુન્ય, કંસ બણી ઐટલે.	
અરે કંસ રાજન, આજ તે દહું કરો;	૭
ઐને આખ્યો બાળ, તે પાછો હરો.	
ઐ નંદ ગોપ વસુદેવ, ઐહજ દેવ સહિ,	૮
અને દેવકી નાર, ઐમાં સદેહ નહિ.	
હરવા બૂમિનો ભાર, આબ્યો છે અહિં;	૯
દેસને મારશે ઠામ, મન જો છું સહિ.	
દેવકીનો અધ્યમે ગર્ભ, તને ત્યાંહિ હણશે;	૧૦
પોતે પૂરણુ જાણ, આવી પ્રગટ યશે.	
કંસને કહી સકેત, નારદ વેગે ગયા;	૧૧
ગાતા ગુણુ ગોવિંદ, અંતરધાન યયા.	
રાય તણે મન ક્રોધ, આવી પ્રગટ યયો;	૧૨
બાલકપ્રભુનો શ્રાવ, કંસે તોડાવીયો.	

પદ ૪. ૭ હરો-(સં. ૬-લઘુ લેણુ), લાઇ લે. ૮ સદેહ-(સં. સમ+દિહ)
 રા.રાય. ૧૧/સકેત-છાનીવાત. અંતરધાન-(સં. અંતર્યામી) અલોપ યજુ તે.

પદ ૫. રાગ સામેરી.

વસુદેવ કેરોરે તન, તેડાબ્યો રાજન
સાહી તેહને ઠાન, માર્યો કુંવર રાજન.

૧

ઢાળ.

રાજકુંવર ઠાર માર્યો તોય, ક્રોધ મનથી નવ રહ્યો;
અંતઃકરણે કોપ કરીને, મનમાંહે તે દહ્યો.

૨

સેવકને તેડી કહ્યું, તમે વચન મારાં આચરો;
દેવકી વસુદેવને લઈ, કારાગૃહ લણી સાંચરો.

૩

રખવાળ તમે ત્યાં થઈ રહેજો, જવા કપડિં પામે નહિ;
પુત્ર જ્યારે જન્મ પામે, ત્યારે આવી કહો સહિ.

૪

બંધન માંહે રાખીયાં ને, પાગ ત્યાં બેડી જડી;
રખવાળ આગળ પાછળ બેઠા, અવસ્થા એવી પડી.

૫

પુત્ર જ્યારે જન્મ પામે, રાય આગળ લઈ ધરે;
કંસ રાજ તે ક્રોધ પામી, પ્રાણ ત્યાં તેના હરે.

૬

કંસાસુર ને યાદવકુલને, વૈર ત્યાં એવાં પડ્યાં;
પિતા જે પોતા તણે, ઉઘસેનને લોહાં જડ્યાં.

૭

રાયે સેવક તેડીયો, જેનું નામ કો જણે નહિ;
પ્રજાને આણર મધ, પૂતળા ધેનુક સહિ.

૮

તણવંત ને કેશી અધાસુર, કંસને ઘેર આવિયા;
ભાલણ કહે આવતા દેખી, રાયને મન ભાવિયા.

૯

પદ ૬. રાગ * (સામેરી).

આવો ગાહરા વીરા, હું કહું તે કરો ધીરા;
પ્રાક્રમ કરી તમે એવ, દુખિયા કરો સહુ દેવ.

૧

પદ ૫-૧ ઠાન- (સં. સ્થાન) ઠેકાણું. ૨ અંતઃકરણ-હૃદય, દહ્યો- (સં. દહ્ય-બળવું) જળ્યો. ૩ કારાગૃહ-કેદખાનું.

* મ. ૧-૨ માં રાજકું નામ નથી. પદ ૬-૧. પ્રાક્રમ-(સં.) પરાક્રમ. એવ-નિષ્પ્રે.

દેવતા દુષ્ટિ કરો તમે, વૈર આણી અતિ ધણું;	
યાદવકુલ ને ગોપ ગોપી, એ શું ભ્રુ છે આપણું.	૧
કંસ રામે શીખ દીધી, એણી પેર તેહને;	
વચન માફ સત્ય માની, દુષ્ટ પમાડો એહને	૨
ત્રાપી યાદવ દુષ્ટી યહને, દોહદિશે નાસી : ગયા;	
વૈદર્ભ પળિયા કટલા, કો કંસ નગરી આવિયા.	૪
પછે પુત્ર છ વસુદેવના, તે યમપુરી ચલાવિયા;	
બળભદ્ર વળતા દેવકીને, ગર્ભમાંહે આવિયા.	૫
કંસ રામે સાંભળ્યું ને, ગર્ભ દેવકી આદ્યો;	
દુષ્ટ તે પાત્રે મહુ ને, શોક મનમાંહે કર્યો.	૬
દેવકી હશે મસુદેવને, પુત્ર જ્યારે જન્મશે;	
રમવાળ જહને જાણ કરશે, દુષ્ટ બાપ લખ જશે.	૭
આપણું કાઠ નહિ ચાલે, પાપી એહને ખારશે;	
ભાગ્ય એવું ક્યાં થકી, બાલકુપ્રભુ ઉગારશે.	૮

પદ ૭. રાગ માફ.

વિષ્ણુ મન વિભાસી વાત, યોગમાયા તેહી વિખ્યાત;	
આવી ચરણે નામ્યું શીશ, શું કહો છો 'તમે' શીજમદીસ,	૧
આધ પુરુષ કહે સાંભળ્યા બાપ, વળમાં તમે જાઓ 'ધાપ';	
વસુદેવની વનિતા છે જોહ, રોહિણી નામ કહાવે તેહ.	૨
દેવકી ગર્ભ ધર્યો છે જોહ, આકર્ષણ કરજો ત્યાં તેહ;	
આરોપણ કરજો નિર્ધાર, રોહિણી કેરા ઉદર મુઝાર.	૩

૧ 'જે- (સ. જી) બુદ્ધ ૪ દોહ દિશે-દશે દિસા, ચારે તરફ વૈદર્ભ-રેતાનું નામ, ૫ યમપુરી-જમરાજની નગરી

પદ ૭-૧ વિભાસી-વિચારી ૨ વનિતા-સતી. ૩ આરોપણ-રૂપાપન કરવું તે.

- ✓ ગર્ભ આકર્ષણ ને ત્યાં યશે, સંકર્ષણ નામ કહાવશે;
અતિ બળિયા માટે બલદેવ, કહાવશે મોટા કરશે સેવ. ૪
- તું લેને ગોકુલ અવતાર, જશેદા કરા ઉદર મુઝાર;
તે દિનથી એ સધળી સુષ્ટ, અર્ચા કરશે બાણી ધષ્ટ. ૫
- દેવી દુર્ગા બૂપણ હરિ, તે ઉપર દેહ છતરી;
ભદ્રકાલી વૈષ્ણવી નેહ, કૃષ્ણ કન્યકા અંગિકા તેહ. ૬
- નારાયણી કહી નમશે સર્વ, સ્તવશે સુરનર મૂર્તી ગર્વ;
એ બહુ કારજ બોલ્યા ધણ, દેવીએ ચઢાવ્યું શીશ. ૭
- અંતર્ધાન યદ તે દેવ, મહીતલ હતી ને તતખેવ;
દેવકીએ જે ગર્ભ ધરિયો, તે આકર્ષા પોતે હરિયો. ૮
- આરોપણ કીધો નિરધાર, રોહિણી કરા ઉદર મુઝાર;
લોકમંદિ એમ પ્રગટી પાત, ગર્ભ દેવકી પામ્યો પાત. ૯
- પોતે નંદ તણા ગૃહમાં, અંધા રાણી પોઢ્યાં ત્યાં;
રોહિણી ગર્ભમાં ધરિયો તન, બાલણપ્રભુનું માન્યું વચન. ૧૦

પદ ૮. રાગ સામેરી.

વસુદેવના મનમાય, પ્રગટ્યા યાદવરાય;
દેવકીના ઉદર મુઝાર, આઘ વિધ્યુ અવતાર. ૧

હાળ.

આઘ વિધ્યુ દેહ ધર્યો, વસુદેવના ધરમાંય હો;
દેવકીને ઉદર માહે, આવિમા વૈકુંઠરાય હો. ૨

ગણ્યોએ પૂર્વ દેશથી, ઉદે આદિત્ય પામિયો;
તિમ દેવકીના પદન ઉપર, તેજનો ઝલકો યયો. ૩

૪ આકર્ષણ-(સં. આનંદપૂ.)-જે અવં તે ૫ સુષ્ટ-(સં. સુષ્ટિ)-દુનિયા.
અર્ચા-પૂજ. ૭ સ્તવશે-સ્તુતિ કરશે. ૮ મહીતલ-પૃથ્વીનું પદ, પૃથ્વી ૯ પાત-(સં.
પત-પડવું) નાચ.

પદ ૮-૩ આદિત્ય-સૂર્ય. તિમ-તેમ.

- કંસે દીડી દેવડી ને, ચિંતા મનમાં પામિયો;
 તેજ દીકું અતિ ઘણું, તવ મનહું સુખ વામિયો. ૪
- વૈરી મારો આવિયો એ, નિશ્ચે મુજને મારશે;
 કા પુરુષ દિસે તેજસ્વી, એ ચક્ર કણ ઉગારશે. ૫
- રખવાળને તેડી જે, મારો રિપુ આવ્યો સહિ;
 રખે દીલ મનમાહે આણી, મુને જાણ કરો નહિ. ૬
- એમ કહીને કંસ વળિયો, રખોપુ કીધું ઘણું;
 રખવાળ જામતા થઈ રહ્યા, જાણી હિત રાજ તણું. ૭
- ✓ કંસ રાજ એકાંત બેઠો, મનહું ચિંતા કરે;
 જામણપ્રશુ રઘુનાયજીને, જો અતિ ચિંતામાં ધરે. ૮

પદ ૯ (રાગ સામેરી).

મન વિભાસે વાત, જગિનીનો કરું ધાત;
 ગર્ભવતી છે નારી, નાની બેન એ મારી.

ઢાળ

- બેન માદરી નાની ગર્ભવતી છે એ સહિ;
 એકને જો વધ કરું તો, પાપ ત્યાં છૂડું નહિ. ૨
- એણે પોતે મન આણી, દુષ્ટભાવ તે પરહયો;
 ખીક મનમાં અતિ ઘણી, જાણે પ્રાણ ત્યાં હવડાં હયો. ૩
- મુતાં ખાતા પીતાં, ચિંતાથી નવ વિસરે;
 આનંદ મુખ લાગે નહિ, જાણે પ્રાણ હવડાં નિસરે. ૪
- નિદ્રા તો આવે નહિ ને, સોઢ મનમાહે ધરે;
 ખીજું કાંઈ સૂઝે નહિ, કાણુ કાણુ પ્રત્યે સાંભરે. ૫

કંસે મન વિચાર કીધો, પુન જ્યારે આવશે;
 રખવાળ મારા કહ્યા થકી, તે આવીને જણાવશે. ૬
 બાલને અહિં લઇ આવીશ, દણ્ણીશ હું વેગે સહિ;
 પછે મારા મનમાંહે, ખીક તો કેદની નહિ. ૭
 એમ કહીને મન વિહુ, ધેરાજ રાખ્યું નવ રહે;
 ભાસણુમણુ રઘુનાથજનો, બેઠ કોઇ નવ લહે. ૮

પદ ૧૦ (રાગ સામેરી).

આબ્યા ઘટા ઈદ્ર, તેનીસ કોડ ને રદ્ર,
 નારદ રૂપીશ્વર જેહ, અવતાર આઠમે એહ. ૧

દાળ.

- ✓ આઠમે જે અવતાર લીધો, તે સાધુને ઉદ્ધારવા;
 દુષ્ટને નિપાતવાને, દેત્ય દાનવ મારવા. ૨
- ~ મનુષ્ય કરે અવતાર પામી, લક્ષિત જે નવ આચરે;
 જાંધી મતિના કાંઇ નવ લહે, તેને જહુ વિદ્ર કરે, ૩
 તેમાં ઈશિસેવા વિન જો, હોયે આસન બેસે જહુ;
 થોડા દિનમાં કુર્મતિ ત્યાં, પડે તે કાંખો ઘટ. ૪
- તમારાં જે ચરણ સેવે, મનમાંહે આણી મુદા;
 અવિચલ પદવી તેજ પામે, ત્યાં થકી ન પડે તુદા. ૫
- મવણે સુણે મુખ કરે કીર્તન, સૂતાં બેઠાં જે કરે;
 રૂપ લક્ષણના ગુણ તે, તમારા હૈયે ધરે. ૬
- એવો જીવ ઉદાર હોયે, તેને નવ સંશય રહે;
 અવતારનું એ સાધન, મનુષ્યને અવતાર હો. ૭

૮ વિદ્યુ-કરમાં જહુ' પણ એ ઠેકાણે વાળ્યું હોત તો હીક. ધેરાજ-ધિરજ, ધૈર્ય.

પદ ૧૦-૧૪ રૂપીશ્વર-(સ. મણીશ્વર) ઋષિઓના રૂપામી ર નિપાતવા-નારા કરવા.

૫ મુદા-દુર્ધ, ' તદા ' ને બદલે ' કદા ' -ક્યારે સખ્ત લીધો હોત તો ગૌરવ હીક આવત. ૬ અવજ-કાન. ' કરે ' ને બદલે ' રમરે ' નેધએ.

ભાર મહીનો ઉતારો, એમ કહી વળિયા દેવ હો;
ભાવલુપ્ત રઘુનાયજની, સુતિ કીધી એવ હો.

પદ ૧૧ રાગ * ગાડી.

દેવકી કહે તમે સાંભળો, પૂરા થયા દસ માસજ;

ઉદરમાંથી ત્યાં ગર્ભ ધર્યો છે, તે કરશે તેજ પ્રકાશ

પીયુજ એ શું કહિયે. ૧

મારા મનમાંથી ધણો, કંસ તણો છે નાસજ;

તેણે કરી ત્યાં નથી મુને, પુત્ર તણી ત્યા આસ.

પીયુજ શું કહિયે. ૨

વસુદેવ કહે મન દદ કરો, મ આણો મન અવિશ્વાસજ;

પૂર્વે પુન્ય કર્યું નહિ, તો ક્યાંથી પામીશ સુખ. પી૦ ૩

બાલક જે વારે જન્મશે, ત્યારે રખવાળ જઈ કહેશેજ;

ક્રોધભર્યો કંસાસુર આવી, કુંટી હાપથી લેશે. પી૦ ૪

દેવ જે નિમ્યું હશે તે, આજ ત્યાં યાશેજ;

આપણ મનમાં ચિંતવશું, તે સર્વે ત્રિથ્યા જશે. પી૦ ૫

હવે દુષ્પથી મન પરહરો, ચિતકું રાખો કામજ,

આપણને સુખ આપશે, બાલલુપ્ત શ્રીરામ પી૦ ૬

પદ ૧૨ રાગ ધનાશ્રી

પુ શું યાશે આજની રજની મને કમીપેરે જશે.

પી૦

ઝરમર મેહ વધે છે રે આરી, વિજળી ઝણકે ને નિશા અધારી. પી૦

કાણે કહીરે મગનથી વાણી, ક્રોધે બરાણેરે પાપી પ્રાણી. પી૦

ત્યારે મૃત્યુ તો બહુરે યાતું, આ દુષ્પ દિન દિનનું ત્યારે જાતું. પી૦

પગે બેડી ને પરવશ રહેવું, કાષ્ઠું પોતાનું પોતે રે સહેવું. પી૦

ખટ બાલક એણે માર્યા પહેવું, હવે આશ કીજે તેહ રે ધેવું. પી૦

* પ્ર-૨ રાગ સામેરી

પદ ૧૧-૫ ચિતવશું-વિચાર કરશું. પદ ૧૨-૧ રજની-રાત્રી.

છેલ્લો પુત્ર તે કેમ ઉગરશે, કારજ આપણું તે કથીપેરે સરસે. પી૦
 ઉદરમાંહે તે દુઃખ દે છે આજ, વાંકી વેળા શી કરું લાજ. પી૦
 બાલક રોસે ને આવશે ધાધ, નહિ મૂકે એ પાપી બાધ. પી૦
 એવો નહિ જો આવી મૂકાવે. શું કીજે જો મરણ ન આવે. પી૦
 હરિ બહુ કરશે એમજ બાળે, વસુદેવ સ્ત્રીને રોતી રાળે. પી૦
 બોલ કલ્યા જ્યારે આતીશે મીઠા, બાલજીપ્રભુ રધુનંદન દીઠા. પી૦
 હાવાં શું થાશે, રજની તે કથીપેરે જાશે.

પદ ૧૪ રાગ ગાદી.

પ્રગટ્યું અદ્ભુત બાલ, વસુદેવજી નિરખે;
 ચિતા ચિત અપાર, તેજ જોઇ હરખે. ૧
 દીકું નહિ એવું રૂપ, સ્વપ્ને નવ મુલિયું,
 મનુષ્યને અવનાર, નથી એવું જલિયું. ૨
 અતુલ્ય ધરી આજ, ગદા હર મળકે;
 મલિમય કુંડળ કર્ણ. કટિ કાંખી બળકે. ૩
 કંકણ અંગદ પાણુ, પીતાંબર સોદિયે;
 શ્રીનાથ લાભન જોઇ, દંપતી મન મોહે. ૪
 મંદર તેજ પ્રકાશ, ઉપમા અંગ તણી;
 દેખી આજ સ્વરૂપ, સ્તુતિ કીધી ધણી. ૫
 જન્મ અમારે ઘેર, સાંભળ પાપમતિ;
 ખટ માર્યા તમ જ્ઞાત, દયા નહિ રતિ. ૬
 સાંભળશે અવતાર, ક્રોધભર્યો આવશે;
 આયુષ લઇને હાય, કુણુ તે મૂકાવશે. ૭

પદ ૧૪-૩ અતુલ્ય-આર હાય. કાંખી-પગમાં ઘાલવાનું ધરણું. સંજમ
 બેસતો નથી; 'કટિ કાંખી' ને બદલે ('કટિ કાયા') પાઠ હોત તો સાચું થાત.
 બળકે-અવાજ કરે ૪ અંગદ-કડું, દંપતી-ધણીધણીવાણી. ૬ ખટ-(સં. ૫૬)
 ૭. રતિ-રતિપૂર.

કંસ યહી મહારાજ, અમને જીગરિયે;
નાસ હપન્યો તન, મનયી મૂકાવિયે.

૮

અમ સરખાને આ રૂપ, પ્રાકૃત નવ ધટે;
રમરિયે સામલવાન, લોકલીલ મટે.

૯

✓ વચન મુણી ભગવાન, માત પ્રત્યે વટે;
એનો કરશુ નાશ, ભે ન આણો હટે.

૧૦

તું પુત્ર થીસુત.....
તે વર્ષ સહસ્ર બાર, તપ કીકુરે મહી.

૧૧

હું પ્રગટ થયો તારકાલ, આણે રૂપ તદા;
માગો કહ્યું વગ્દાન, આણી મન મુદા.

૧૨

અમ સરખા હાં તન, તારે માગ્યા તમે;
✓ તે માટે આ રૂપ લઈ, આગ્યા હું અમે.

૧૩

એમ કહ્યું ભગવાન, વામન બીજે વળી;
ત્રીજે આ અવતાર, વાત ન જાયે કળી.

૧૪

મને મેલો જોકુળમાહે, મેગમ્યામાને મહી;
વેગે આવો અહીં, માતને આપો સહી.

૧૫

✓ એવું કહી ભગવાન, પ્રાકૃત રૂપ થયા.
જેતાં માથ ને ખાપ, આણી મન દયા.

૧૬

✓ નહિ જાણે રખવાળ, મારગ દેશે નહી;
વાટે વિદ્ય ન હોય, વાણી એમ વદી.

૧૭

પદ ૧૫ રાગ પશવિજયે.

ધન્ય તે કામિનીરે, હરિને જ ધરશે ખોલે;
હપનિપદમાહે તો જોતા, મોટા મુનિ સરખા ખોલે.

ધૃ ૧

ધનરાવી દુલરાવશેરે, સાંઈકું દેશે ગાદુરે;
મુંદર વદન નિહાળતાંરે, હૈકું ધારો ટાદુરે.

ધૃ ૨

- આઈ આઈ કહેશે કાલું બોલશે, તે લાગશે મીઠુંરે;
મેં તો પાતક પ્રાદાં કીધાં, જે સુતનું મુખ ન દીધુંરે. ધ૦ ૩
- પાલણું હુલસાવતાં, માનિની મંગળ ગાશેરે;
શું કહું તેતા તનમહિ, તે જોતાં મુખ યાશેરે. ધ૦ ૪
- નાનડિયો સાદ દેતો આવશે, અધરણુ અધર તે હસશેરે;
મારા ભાગ્યમાંહે નવ લખિયું, તેને અંતર વસશેરે. ધ૦ ૫
- વિપ્રમ ચરિત્ર જે વિધાતાનાં, મારે ધરથી આસરિયુંરે;
પુત્રજ-મનો આનંદ આનંદ, તેને ઘેર જઈ કરિયેરે. ધ૦ ૬
- તેને ઘેર તોરણ બધાશે, યાશે અતિ દીવાળીરે;
✓ વેરણુ વિધાતાએ શું સરજ્યું, જે હું કુખે બાળીરે. ધ૦ ૭
- પાગે વાગે ધુધરડી ને, પગલાં ભરશે લટકેરે;
ઉતાવળો આવીને મળશે, એને હરિ ત્યાં મટકેરે. ધ૦ ૮
- તે જણ્યા વિના જનની યષ, મારો ખોલો કાલોરે;
૩૫ દેખાડી અભિનવું, મને મૂકી કિમ આલોરે. ધ૦ ૯
- પુનરપિ કહેયારે દેખિયું, સુંદર મુખ રદિયાળું રે;
મેં રાકે કાંઈ નવ આલે, પછે આંસુ(ડાં) ઢાળીરે, ધ૦ ૧૦
- એણીપેરે દેવકી ટળવળ્યાં, હરિને હેઠે ચાંપેરે;
પીયુતણું કંર બાલક આપે, ભેધી હૈકું કાંપેરે. ધ૦ ૧૧
- ✓ ભામણડાં આવડી લઇને, લઈ આલ્યા વસુદેવરે;
ભાલણુપ્રભુ રઘુનાથ મૂડ્યા, જશોદા ઘેર તતખેવરે. ધ૦ ૧૨

+(રાગ ગાડી.)

ઉઘડ્યાં કપાટ, બેડી ભાગી પડી;

લઈ આલ્યા વસુદેવ, વાર ન લાગી ઘડી.

૧

૩ આઈ (મરાઠી)-માતા પ્રાદાં-મેલાં. ૪ અધરણુ-આશ્રયરહિત, સ્વતંત્ર. અધર-આડ. ૬ આસરિયું-નહી રહ્યું. ૮ મટકે-અજબોશયે, હાથઆલે. ૧ મ. ૧-૨ માં રામ. નથી.

હળવાં હળવાં મિંદુ, મેઘ તણારે પડે;
 વારિ નિવારે શેષ, ઉપર ફણાવડે. ૨
 યમુના(એ) દીધો મારા, આશ્વા વ્રજ ભણી;
 તે વારે નદની નાર, યોગમાયા જણી. ૩
 મેલી પુત્ર વસુદેવ, પુત્રી લલ વળ્યા.
 મનમાહે બે અપાર, મારગ વેગે પળ્યા; ૪
 દેવકીને આપી હસ્ત, ને કંસથી રક્ષા
 ભાલ્યુપ્રભુ રઘુનાથ, યશોદાને સેજ ધર્મા. ૫

પદ ૧૬ રાજ ગોડી.

વસુદેવ કારાગૃહ આવ્યા, યોગમાયાને તેડીજ,
 દેવકીને લાધને સોંપી, પાસામાહે તેડી; સામળ મુંદરી.
ફાણકની જે વાત. ૧
 બાલક લાધને નિસર્થો, ધૂજ મારો દેહજ;
 રખે કો દેખ ને સાહે, ચિંતા મોટી એહ. સાં. મું. ૨
 અધારે દસે નહિ ને, ફારાં સુતને લાગેજ;
 મે કાંઈ આલે નહિ, બાણ જશાં મને વાગે. સાં. મું. ૩
 અજવાળે દામિની તણે, હુ વેગે પડે વાટેજ;
 માણસ કો દીએ નહિ, કાચિદીને ધાટે. સાં. મું. ૪
 બે કઠે યમુના વહે, અતીશે દારણ પૂરજ;
 બાણ પડે આવે છે, સાહવાને બહુ ચર. સાં. મું. ૫
 બાલક તો મોલે નહિ, જેને પૂછું બેદજ;
 જેહની વાટે નિસર્થો, મનમાહે પામ્યો ખેદ. સાં. મું. ૬
 પેડું તો બળે નહિ ને, પાછું ન વળાયજ,
 એકે મતિ સૂઝે નહિ, કરું કંઈયે ઉપાય. સાં. મું. ૭
 ચિતા કરતાં અતિરણી, દીએ નહિ લાગજ;
 આગળા ત્યાં જોયું તો, તરણી દીધો ત્યાં માગ. સાં. મું. ૮

૨ વારિ-નળ. ૫ સેજ-પથારી. ૧ રક્ષા-નિર્ધાર. ૨ રક્ષા નેપથ્ય.

પદ ૧૬-૧ કોણક-આશ્વ. ૪ દામિની-વિનળી. ૫ દેવ-મરો. ૮ તરણી-નદી.

- જે પાસા પાણી યથું ને, વેગે વહી નિસરિયોજ;
પ્રાણજીવન સુધીર કરીને, હૈડામાંહે ધરિયો. સાં ૦ સું ૦ ૯
- મજમાંહે કોણે જાણ્યું નહિ ને, ગયો નંદજીને ઘેરજ;
યોગમાયાએ મોહિયા, મેં દીડી એવી પેર. સાં ૦ સું ૦ ૧૦
- લઈ મંદિર માંહે ગયો, જ્યાંહે નંદની રાણીજ;
કારજ તો કરવું સહી, શંકા મન ન આણી. સાં ૦ સું ૦ ૧૧
- જશોદાએ પુત્રી પ્રસવી, ને મેં કરમાંહે લીધીજ;
સ્વામસુંદરને પોદાડી, આપ્યા એની કીધી. સાં ૦ સું ૦ ૧૨
- ખીતો ખીતો તે તેમ રહી, પુત્રીને લઈ વળિયોજ;
સરિતા તેમની તેમ વહે, મારગમાં કો નવ મળિયો. સાં ૦ સું ૦ ૧૩
- રખવાળે જાણ્યું નહિ ને, કુશળે કુંવરી લાવ્યોજ;
પુત્રી જાણી નહિ મારે તો, આણે જન્મ હું ફાવ્યો. સાં ૦ સું ૦ ૧૪
- પાછટે શું પ્રીદાં યમાં, મળી નહોતો સાયજ;
ભુવન આપણે આપશે, બાલજીપ્રભુ રઘુનાથ. સાં ૦ સું ૦ ૧૫

પદ ૧૭ રાગ સામેરી.

તતક્ષણ રોષ બાળ, જાગ્યા તે રખવાળ;
બાળક પ્રસન્નું રે જાણી, કહી કંસને રે વાણી. ૧

હાળ.

વાણી કંસ આગળ કહી, ભૂષિતિ જઈ જમાવિયો;
વેગે હોડો રાવજ, વેરી તમારો આવિયો. ૨

વચન તેના સાંભળીને, ક્રોધ મનમાંહે વસ્યો;
છૂટે કેશે કંસ રાજ, કરાગૃહમાંહે ધસ્યો. ૩

માત આવ્યો જાણિયો ને, કન્યાને લઈ દેવકી;
હુલ આગળ લઈ હિલી, દીન યહ વાણી બકી. ૪

- વીરા એ છે દીકરીને, કપમ મારશે ઘુમને;
ભાણેજ ભણી દયા આણી, કૃપા કરોને મુગને. ૫
- ખટ બાલક તે મારિયાં આ, કુશળ કુંવરી મૂકો અહીં;
છેલ્લું છે મારે હને તો, બીચું કાંઈ હશે નહિ. ૬
- હૈંકાં સાથે રહી ચાંપી, રૂદન કરતી કરમરે;
હુઃખ દેખી બેનનું ને, પાપીનું મન નવ શરે. ૭
- ✓ એ દષ્ટ તારા પુત્રને, તે વારે થાશે વહુ;
ભાણુપ્રધુ રઘુનાયની, તો માયા નવ કરે બહુ. ૮

પદ ૧૮ રાગ પરજિયા.

દેવકીને દધને ગાળ, જાણિયે કાપ્યો કાળ;
મારવાની મતિ કીધી, પાપીએ જુદીને લીધી.

કાળ.

- જુદીને લીધી યોગમાયા, પાણુ સાથે પાહડી;
કરમહિથી વહૂટી, આકાશમારગ તે વહૂટી. ૨
- અટ ભુજ સ્વરૂપ સુંદર, આયુધ સુખાનુ ધરી;
દિવ્ય દેહી યોગમાયા, કંસ પ્રત્યે ધમ આચરી. ૩
- મૂરખ મુગને સુ મારે છે, મહા અન્યા તે કર્યો;
કહિ એક ઘુમને મારવાને, વેરી તારો અવતર્યો. ૪
- એવું કહી અદ્રષ્ટ યદ્ય તારે, કંસ વિરમય પામિયો;
વસુદેવ દેવકી છોડિયા ને, શોક મનનો ન વામિયો. ૫
- પાગ લાગી બેનને, વિનમિતિ પાપી કરે;
કાલવશ એ સદ્ગ પ્રાણી, કોણ મારે કોણ મરે. ૬
- દેવવાણી યદ્ય મિટ્યા, અણમી જન્મી દીકરી;
ખટ બાલક મારિયાં, તે વાણી નિશ્ચય ખરી. ૭

પદ ૧૮--૨ પાહડી-પાહડી. વહૂટી-વહૂટી ૩ અણમ-જન્મ વશ ધમ-એમ.

૪ અન્યા-અન્યાય ૫ અણ-અણેય ૭ દેવવાણી-આકાશવાણી.

તે રોસ મનથી પરહરો, અપરાધ અજણે મેં કર્યો;
બાલણપ્રભુ રઘુનાથને, ન જણે ગોકુલ ધર્યો.

પદ ૧૬ રાગ સામેરી.

વસુદેવજી આબ્યા વારો, નહિ કાંઈ વાંક અમારો;
✓ સાચું જૂઠું સહુ બાપે, ધર પોતાનું રે રાપે,

ઠાણ.

ધર પોતાનું રાખવા, અન્યાય સહુએ આદરે;
ઐહ નારાયણ સરખો, કપટી ના કોટિક કરે.

ગૌતમ ઋષિનો વેષ લઇ, ઇંદ્ર અહલ્યાશું મળ્યો;
વિષ્ણુ વામન રૂપ ધરને, દાન દેતે જલ છળ્યો.

મોહિની રૂપ ધરી માધવે, દેવતા ઉગારિયા;
મગ્ધ કમ્બ વરાહ યજ્ઞ નરસિંહ, દાનવ મોટા મારિયા.

વાંક પહેલો જાણેજ મારા, તેહ જાલકને હણ્યા,
તમે આણી આપિયા તે, સાધુ સહુ કોયે ગણ્યા.

મારત નહિ તો મેલ્યા જાણી, આઠમે આપત તમે;
મરણુ તેને હાથ હણું, ધરણી વરાંસ્યા અમે.

દોષ કાંઈ નથી તમારો, એ પાલટો કીધા તણો;
મનશું હું જાણું છું જે, વાંક સર્વ અમ ગણો.

હવે આયુધ છળું કહો તો, જેસારી સર્વ સાધને;
વિશ્વાસ આણી તેડાવો, બાલણપ્રભુ રઘુનાથને.

પદ ૨૦ રાગ ગોડી.

ઇન્દ્ર પ્રત્યે ઇદ્રાણી વટે, ચાલો જોવા જઈએ;
✓ છાડી દેવસરીર આપણે, આદિરડાં ચાલે.

શા ક્રીધા તમે યાગ, વાધ્યું પુન્ય ધણું;	
તોલે ન આવે તેહ, જોતાં નંદતણું.	૨
એં તો કો વારે, દીકો નહિરે હરિ;	
જોલે લછ ધવરાવશે, ધન્ય તે સુંદરી.	૩
બાલમુકુંદ સ્વરૂપ, જોતાં અતિ મીઠું;	
પ્રાગવક્ત્રે પ્રાન, માર્કડે, દીકું.	૪
✓ મારે મન મનોરથ યાય, પીયુને શું રે કહું;	
જાણું નંદને ઘેર, દારી થઇને રહું.	૫
આધ પુરૂષ ભગવાન, બાલક રૂપ યશે;	
પ્રીતે કરતાં લાડ, પાતક સર્વે જશે.	૬
આમણુ સ્ત્રી ભરયાર, જઘ્યે ત્યા પહેલું;	
જો દેખું તે બાળ, સુખ પામું વહેલું.	૭
ત્યાં બ્રહ્મા ને મહાદેવ, જોવાને ધસશે,	
અષ્ટસિદ્ધિ નવનિધિ, તેને ઘેર વસશે.	૮
ત્યાં ગ્રેહી ગયા વસુદેવ, યોગમાયાને મહી;	
જોને ન દેખે દેવ, કારણ રૂપ સહી,	૯
જાગશે નંદની નાર, દેખશે બાલક જ્યાં;	
આનંદ આચ્છવ ધારો, જેજેઠાર ત્યાં.	૧૦
ઘેર ઘેરથી તે નાર, જોવાને આવશે;	
કનક મુક્તાશ્ન યાળ, પ્રજુને વધાવશે.	૧૧
ભરવાડાનું બાળ્ય, વેદે ન જાય બળી;	
જે રમશે રામા સાથ, વૈકુંઠનો રે ધણી.	૧૨
સનકાદિક દર્શન, જેનું પામે નદિ;	
તે આદિરડાને પામ, માગશે દૂધ દદી.	૧૩
હરિને દિદાગું (પ્રીતે), દાસરીયું ગાજ;	
ચોટે પેરમાનંદ, વાગ્જે હું જાડ.	૧૪

પોટે પાલણામાંહે, નીચી થઇ નિરખું;	
જોતાં સુંદર સ્યામ, દેડે અતિ હરખું.	૧૫
સ્વર્ગતણું મુખ બાળ, અમૃતપાન કશું;	
મારે મન બાવે રે એહ, જોડુલ ગામ વસું.	૧૬
સકે કહે સુખ નાર, જોશું ગગન રહી;	
નથી આચા એહ, પ્રથમ પ્રભુ કહી.	૧૭
એવું કહી સુરરાય, સ્થાનક સ્થિર થશે;	
બાલણપ્રભુ થીરામ, બાલસ્વરૂપ દશે.	૧૮

પદ ૨૧ રાગ આશાવરી-આપા. ૨

જન બયો મહરિકે પત, જળ થઈ બાત મુનિ;	
મુનિ આનંદે સખ લોક, જોડુલ મુનિત મુની.	૧
જન પૂરણ પૂરે પૂન્ય, રૂપી કુલ શિધિલ મુની;	૧
અહ લક્ષ્મ નક્ષત્ર બલિ શોધિ, કીની વેલ્લુનિ.	૨
મુનિ ધાધ સખ જનનારી, સહજ શિંગાર કિયે;	
તન પહરી નૌતન ચીર, કાજર નયન દિયે.	૩
હસી કંચુકી તિલક લિલાઈ, શોભિત હાર દિયે;	
કર કંકણ કંચન ધાર, મંગળ સાજ લિયે.	૪
વે અપને અપને મેર, નિકસી ભાંતિ બલી;	
માનો લાલ મુનીનકી પાંતિ, પિંજરન ચૂરિ મલી.	૫
વે ગાવે મગળ ગીત, મિલિ દશ માંચ અલી;	
માનો બોર ભયે રવિ દેખિ, ફૂલી કમળકપી.	૬
ઉર અંચલ હિડત ન જા-યો, સારી સુરંગ સુહી;	
મુખ માંડ્યો રોરી રંગ, સોંદર માંચ ધુહી.	૭

પદ ૨૧—૧ મહર-મરવાડ, પત-પત્ર મુની-મુનિવાન. ૨ પૂરણ-પૂર્વનાં.
પૂરે-પૂર્ણ મુની-જોતસી. ૧૫ ભાંતિ-દેખાવ. લાલ મુનીન-એક જાતનું પક્ષિ. પાંતિ-
પક્ષિ, હાર. ૭ ઉર-હૃદય. અંચલ-વસ્ત્રનો છેડો. સારી-સાડી. માંડ્યો-તાપાવ્યા.
રોરી-કંક. માંચ-સેવ્યા.

શ્રમ થવનન તરલ તરોના, બેનિ શિથિલ ગુહી;	
શિર ખરખત સુમન સુદેશ, માનો મેધ કુહી.	૮
પ્રિય પહલે પહોંચી જાય, અતિ આનંદ ભરી;	
લઈ ભીતર બુવન બુલાય, સખે સિથુ પાયે પરી.	૯
એક બદન ઉઘરી નિહારત, દેત અશીય ખરી;	
ચિરછયો યજ્ઞોદય નંદ, પૂરન કામ કરી,	૧૦
ધન્ય દિવસ ધન્ય રાત, ધન યદ પદર ધરી;	
ધન ધન્ય મહરજૂઝી ફૂળ, ભાગ સુદાગ ભરી.	૧૧
જિન જાયો એસો પૂત, સખ સુખ ફલનિ ફરી;	
ચિર યાયો સખ પરિવાર, મનકી સુલહરી,	૧૨
સુનિ ગુલાબિનિ ગાય બહોર, બાલક બોલ લિયે;	
ગુહી ગૂળ ધરી બનધાત, અંગ અંગ ચિત્ર કયે.	૧૩
શિર દધિ માખનકે માટ, ગાવત ગીતન એ;	
સંગ જાંઝ મૂઢગ બળવત, સખ નંદબુવન ગયે.	૧૪
એક નાયત કરત કોલાહલ, છિરકત હરદ દહિં;	
માનો ખરખત ભાદો માસ, નદી ધૃત દૂધ બહી.	૧૫
જ્યોતો જહોં જહોં ચિત જાય, કૌતિક તહોં તહોં;	
રસ આનંદ મગન ગોવાળ, કાફુ બદત નહોં.	૧૬
એક ધાધ નંદજૂપે જાય, પુનિ પુનિ પાય પર;	
એક આપ આપુહી માંડૂ, હસિ હસિ અંકે ભરે.	૧૭
એક અંખર સતહી ઉતારી, દેત નિસંકે ખરે;	
એક દધિરોચન આરૂંદજ, સખનિકે શીય ધરે.	૧૮
તખ નંદ ન્દાય ભયે દાડે, અરૂં કચ દાય ધરે;	
ધસિ અંદન આરૂં મંજાય, બિખન તિલક કરે.	૧૯

૮ તરલ-ચંચળ. તરોના-કામલું બુલાય સુમન-ફૂળ. કુહી-જ્યાં જાયનાં ફેરાં.
 ૧૧ પરી-ધરી. ૧૩ જહોર-સદિત (૧) ગૂળ-ચલેલી. બનધાત-ગેર. ૧૭ પુનિપુનિ-
 વારવાર. અંક-આલિંગન. ૧૮ અંખર-વસ. દૂબ-દરિયાસ. (૧) ૧૯ કચ-નર્મ.

- નાંદીમુખ પિતર પૂજય, અંતર શોચ હરે; .
 બર ગુરુન દિનન પહરાય, સખનકે પાય પરે. ૨૦
- ગન ગેયાં ગિની ન જાય, તરન સખગ બદી;
 નિત ચરે યમુનાકુલે કાજ, દુને દુધ ચઢી. ૨૧
- પુર રૂપે તાંબે પીઠ, સોન શાંગ મઢી;
 તે દીની દિનન અનેક, હરખિ અંશાય પઢી. ૨૨
- તખ અપને મિત્ર મુખંધ, હસિ હસિ જોલ્ય લિયે;
 મયિ મૃગમદ મલય કપૂર, માથે તિલક કિયે. ૨૩
- હર મનિમાલા પહરાય, બસન બિચિત્ર દિયે;
 માનો બરખત માસ અપાદ, દાદુર મોર જિયે. ૨૪
- બર બાંદિ માગધ સુત, આંગન લવન બરે;
 તે જોલ્ય લે લે નામ, દિત કોઈ ના બિસરે. ૨૫
- જિત જો જાચ્યો સો દિનો, રસ નંદરાય દરે;
 અતિ દાન માન પરિધાન, પૂરન કામ કરે. ૨૬
- તખ રોહિની અંબર મંગાધ, સારી સુરંગ ધની;
 તે દીની બધુન છુલાય, જોશી જાય બની. ૨૭
- તે નિકસી દેત અશીષ, રૂચિ અપની અપની;
 તે આનંદિત બહોર, નિજગૃહ ગોપ ધની. ૨૮
- તહાં ધર ધર બેરિ મુદંગ, પટલ નિશાન બજે;
 બર બાંધ્યો બંદન માલ, અર ધવજ કલશ સજે. ૨૯
- ના દિનત વે તવ લોગ, મુખ સંપતિ ન તજે;
 મુન સુર સખનકી યહ ગતિ, જો હરિચરણ બજે. ૩૦
- પદ ૨૨ રાગ સામેરી.
 જગી નંદનીરે રાણી, દીક્ષા ચારંગપાણિ;
 હેડ અતિ ઉજ્જાદ, દાસીનિ કોપિા સાદ. ૧

૨૧ કાજ-તીર અયવ એક જાતનુ ધાસ. દુને-બમણે. ૨૩ મૃગમદ-કસ્તૂરી.
 મલય-અંદા. ૨૪ બસન-વસ્ત્ર. દાદુર-દેડકાં. ૨૬ બંદનમાન-તોરણ. પદ ૨૨-૧ રાગ-
 ગપાણિ (સં. રાડ-ગપાણિ)-ચાગી નામે ધનુષ જેના દાસ્યમાં છે તે, વિષ્ણુ.
 ઉજ્જાદ (સં.) આજ્ઞા-હથ.

‘હાળ.’

- સાદ કીમ્બો દાસીને, વેગે ચાલી પ્રભુ બણી.
પુત્ર તમારે આવિયોજી, આપો નંદ વધામણી. ૨
- હાર આપો હુમનો, સ્નાન મંગળ તે કરી;
વેદ બણતા વિપ્ર આવી, સ્વસ્તિવાચન ઓચરી. ૩
- દેવ પિતૃની કરી પૂજા ને, જાતકર્મ તે વિધિ કરે;
ગૌ ગોપી ટોળે મળ્યાં તે, જન્મનું કારણ લહે. ૪
- બે લાખ ગૌ વ્રજપતિયે આપી, વિપ્ર વેદના પાત્રને;
સાત પર્વત તિલ તણા તે, દાન પાવન ગાત્રને. ૫
- રત્ન અબર હેમ મુકતા, આપિયા ત્યા અતિ ધણા;
ભાટ ચારણ ગુણીજનને, મન રીઝ્યાં તે તણા. ૬
- ગીત સંગીત તહાં યાચે, વિણા વેણુ મુદંગ હો;
આકાશથી ઓચીવ યાચે, સુર મન પામ્યા રંગ હો. ૭
- અષ્ટ સિદ્ધિ નવ નિધિ આવે, નંદ કેરે દાર હો;
ભામણ્યપ્રણ રઘુનાથજી, અવતરિયા અવતાર હો. ૮

પદ ૨૩ રાગ ધનાશ્રી ૧૦

- નદભૂ મેરે મન આનદ લયો, મુનિ ગોવર્દન તે આયો;
તુમારે પુત્ર બયો હો મુનિ કે, અતિ આતુરે ઉક ધાયો. નં. ૧
- બંદિનન બિશુક મુનિ મુનિ, દેશ દેવ તે આંચે;
એક પહલે હો આશા લાગી, બહોત દિનકે છાયે. નં. ૨
- તુમ દોને કંચન મનિ મુકતા, નાના બસન અતુપ;
મોહિ મિલે મારગમે માનો, જાત કહું કે બૂપ. નં. ૩
- તુમ તો પરમ ઉદાર નદભૂ, જો માંગ્યો મો દીનો;
આસો ઓર કોન ત્રિબુવનમે, તુમ સરકો કો કીનો. નં. ૪

૩ હેમ-મુવજી. સ્વસ્તિવાચન-ગેમા કલ્યાણનારક વચન બોલાવ ૩ એકું કર્મ.

૪ જાતકર્મ-જન્મ વખતે કરવાનું કર્મ ૫ પાવન-પવિત્ર કરનાર. ૭ સુર-દેવ.

૫૬-૨૩-૨ છાયે-પ્રગાયે ૩ મનિ-મણિ બસન-વસ્ત્ર ૪ સરકો-સરખો

(૨૩)

કોટિ દિન તો પયોં રહું, ગોવિન્દ દેખેં નહીં જાઉં;
 નંદરાય સુનિ બિનતિ મેરી, તખ હી વિદા બલેં પાઉં. નં. ૫
 દિને મોહિ કૃપા કરી સોઇ, જે હેં આયો માંગન;
 જસમતિ સુત અપને પાયો, અતિ ખેલન આલે આંગન. નં. ૬
 મેયા મદનમોહન હી બોલે, યહ સુનકે ધર જાઉં;
 હેં તો તુમારે ધરકો હાડી, સુરદાસ મેરો નાઉં. નં. ૭

પદ ૨૪ રાગ સારંગ.

આંગણુ નંદકે દધિકાદો, હરકત ગોપીગોવાળ પરસ્પર પ્રમટો જુગમે જાદો. આ. ૧
 દૂધ લે ઝોર દહિં લે પૂત માખન માદ સયુતો, ધરધરથી સખ ગાવતી
 આયો; બયો નંદ મેહેર કે પૂત. આ. ૨

જે દિ તુર રહીકાયોતો, વારીવારી દે દાન;
 મો જશોદા પુત તિહારો, હો રહી સદા કલ્યાણ આ. ૩
 કત લોક છબિસેસે દેખી, અતિ હરખ દે પ્રીતકો બાણ;
 પ્રભુરામ શિરોમણ, પ્રમટો પુરુષપુરાણ. આ. ૪

પદ ૨૫ રાગ * દશી.

નદજ આબ્યા છે મળવા, તમે જાઓ ભગવાન;
 કસરાવને કર આપવા, કહે દેવકી નાર. નં. ૧
 જેને ઘેર મૂકી આબ્યા છો, મારો પ્રાણુઆધાર.
 પ્રીત કરીને પ્રિયવો, પ્રજ્ઞાતિના મૃદનો સમાચાર. નં. ૨
 વડી ભાસે વાત પૂછતાં, જાણી જાશે વિચાર;
 સુત સરખું નથી પદાણુ, સહુ કો સંસાર. નં. ૩

૫ વિદા-વિદાયગીરી ૬ માખન-બિખારી આંગન-આગળ. ૭ દાડી-એક જાતના
 માખણ નાંચ-નામ પદ ૨૪ દધિકાદો-દહિનો કાદવ છોડવ-પરસ્પર ઉદારવું,
 જાદો-વધારે ૨ સયુત-મિશ્રિત ૩ તિથો-જીવો તિહારો-તમારો * પ્ર ૨ રાગ

પૂછી આવો તો મન માને, મારું આણીવાર;
બાલણપ્રભુ શ્રીરામજી, કુશલ તો સકલ અવતાર.

નં. ૪

પદ ૨૬ સામેરી.

વસુદેવજી વેગે પલિયા, ઉતારે જઈ મળિયા;
મજનપનિ હઠયા જાણી, જેમ દેહે આવ્યો પ્રાણી.

૧

ઢાળ.

પ્રાણુ આવ્યા દેહ ઉઠ્યો, તેમ અતિ રચ્યાં કરી;
માહોમાહે આલિધન દે ને, પ્રેમજળ નયણે ઢરી.

૨

આસન ઉત્તમ આપિયું, આવી બેઠા સુખ ધરી;
કુશળ પૂછે જોખને તે, નંદકુંવર અનુસરી.

૩

નંદજી એ તે યયું વારુ, જુદવયે સુખ પામિયા;
પુત્ર આવ્યો તમારે તે, નરકનો બે વામિયા.

૪

અમે ધણી રજિયાત ધયા, એ વાત રૂડી સાંભળી;
પુત્ર જાણી તમારે ધેર, મનમાં પામ્યા ગણી.

૫

*જુદ નામકા એને, ધેન દુજે અતિ ધણી;
આનંદ સુખ છે સહુને, વન તમ તણી.

૬

કર આપ્યો કમગમને, હવે ભુવન પધારિયે;
ઉત્પાત ધારો જોકુશમાહે, એવું મન જાણું છું અમે.

૭

વહાલતે વસ એવડા, દેવને વસ યજ સાંભરો;
બાલણપ્રભુ રધુનાથજી, જેમ કાજ સરિતા તરો.

૮

પદ ૨૭ રાગ સામેરી.

નંદજી કહે જી સુણુ ખાત, તમારે યયો ઉત્પાત;
કંસ માયારે બાલ, વિપરીત યયો છે કાવ.

૧

દાળ

કાલ તો વિપરીત થયો છે, જે એક ન રહી દીકરી;
 વૃદ્ધયે વસુદેવજી તમે, આપણ પામ્યા ખરી. ૨
 રાહિણી બલદેવ બેહુએ, અમ ઘેર ત્યાં ઉઠરે;
 ખાલ એ મન જાણે છે જે, પ(ય) દધિ પીતાં ફરે. ૩
 ચિંતા કરી નહિ તે, યાન આણી ટાળિયે;
 દેવને વશ દેહ છે તો, મનને કાં આગિયે. ૪
 આનકડુંદુભિ શીખ માગી, મિત્રને ચલાવિયા;
 હરખ ધરતા ચિત્તમાહિ, દેવકી બણી આવિયા. ૫
 વાત કહી તે વામાને, સાંભળી હરખી સુંદરી;
 બાલભૂપ્રભુ રઘુનાથનું તે, ધ્યાન દેડામાં ધરી. ૬

પદ ૨૮ રાગ ધનાગ્રી.

✓ પીયુજ મને મોકલો, હું તો મોકુળ જાહરે;
 પ્રાણજીવનનું મુખડું જોઇ, કાંઈ એક સુખણી યાહરે. પી० ૧
 અલવે મારી આંખડીએ, એકવાર નિહાળરે;
 વિરહ બ્યાપી રહ્યો છું મનને, તે વેદના ટાળરે. પી० ૨
 છૂટાં છૂટાં પુન્ય કરી ત્યાં, જાવા ચિત્ત લાગરે;
 તમે રહેજો પાપી પાસે, ધયો ભાવ નિપાગરે; પી० ૩
 જેમ રહે છે રાહિણી, તેમ રહીશું એ પાગરે;
 રાત્ર દિવસ આનદે રહેશું, મુખ જોવાની આશરે. પી० ૪
 ળાશ લેવાનું મિષ કરીને, અમે મંદિર તેને જાગરે;
 રમતો દેખી હૈડે આંખી, કાણું એક સુખિયાં યાગરે. પી० ૫
 કુંવર જો નહિ આવે તો, સાંધડું લખડું ગાહરે;
 બાલભૂપ્રભુ રઘુનાથ જોઇ, હૈડું યાશે ટાહરે. પી० ૬

પદ ૨૯ રાગ ધનાઝી.

- ✓વસુદેવજી વળતું વટે, માંખજ સુદરી સાચુરે,
 વેળા વિના તેને પામે જન્મજી, તે કામ ન કીજે કાચુરે. વ૦ ૧
- આમે કુંવરીએ મદદ ઘાલ્યો છે, જોતા દેયે જાણુરે;
 પાલડો કીધાનો ભરોમો મનમાહે, ગમ્પી રહ્યો છુ યાનોરે. વ૦ ૨
- જાશે તો બરમમા પડરો, સેવક પડે ચાશેરે,
 ભોક્તણાં મન સાલ્યાં નહિ રહે, આકલિયાં આપખાશેરે. વ૦ ૩
- તે માટે બેસી ગહો, જેમ વિધાતા રાખેરે;
 જાણિયે છે જે સુખ નહિ યાયે, કેવર દીઠા પાખેરે. વ૦ ૪
- અરજ્યુ હશે તો પામીશુ, એહતુ દર્શનરે,
 માનિની (કલ્પિ) માન સાચુ, કાચુ ન કીજે મનરે. વ૦ ૫
- જો મૂકીને આબ્યો છુ, એકપડો કેમ ગહેશેરે;
 બાલજીવજી રામજી જેમ, દૈશલ્યા તેમ ગહેશેરે. વ૦ ૬

પદ ૩૦ રાગ ગાડી

- કપટે આવી કામિની, મારી સર્વ સણમારજી,
 બાળકને જોવાવવા, ધમ્મહરપ અપાર ✓હરિને નવ જાણે ૧
- મોકલી તે ગાળ કસે, સકલ તણો એ કાવજી;
 હેરતી દોડે તે ત્યા સધજો, ધગ ધરના જે બાલ હરિ= ૨
- છૂગી લટ કુચ પર સોહંતી, મુખ ઉપર લટકેજી,
 મજજનનાં ચિત્ત ચોરતી, અગ તણે ત્યા મટકે. હરિ= ૩
- વેણીમાહે જાલતિ, લીલા ગજમતિ આવેજી;
 કરે કે કળ્પ ને મદ્રિકા, શ્રવણે કેડળ નિહાવે. હરિ= ૪

પદ ૨૯-૩ બરમમા-જમમા ✓આકલિયે-પીલાની મેળે. પદ ૩૦-૧ દમ્મહા-

૩૫-મરજી. મનાણે ૩૫-દિલી-છનુ મનુ જોતી. ૩ કુચ-રવન ૪ ગજમતિ-દાધીની
 બાલ ૧ મૂળમાં 'કુડળ' ને જદરે 'લદન' રાખ્યું છે

- પ્રાદ નિતબે સાડી સોહે, કટિ દ્વિંદ્રિણી ઝલુકારથ; હરિ૦ ૫
- શોહરી મલપતી ચાલે, ઘુંગ ઉરજ અતિભાર હરિ૦ ૬
- મંદહાસ્ય મુખ મરકલડે, ચંચળ નેનયણે નિહાળેથ; હરિ૦ ૬
- પાગે પિંજણ રણઝણે, ગ્રોહે દિશે મીટિ ભાળે. હરિ૦ ૭
- પયોધર બે વિજે ખરડી, મલપતી તે આવીછં; હરિ૦ ૭
- વિરમય પામ્યાં ગોપિકા, કોણે નવ બોલાવી. હરિ૦ ૭
- વ્રજનિવાસી એમ ચિંતવેશું, નારાયણને બોલાથ; હરિ૦ ૮
- લક્ષ્મી ચાલીને આવી છે તે, વિરહવેદના ધાવા. હરિ૦ ૮
- હંસુદરી સહુ સામું બેતી, આવી નંદને ઘેરથ; હરિ૦ ૯
- જશોદાથ વિરમય યયાં, ન લલ્લી 'તનની પેર. હરિ૦ ૯
- પાલણામાંહે પોટિયા, રવામી જુગથવનથ; હરિ૦ ૧૦
- અખલાને આવી જાણીને, મીઝ્યાં ત્યાં લોચન. હરિ૦ ૧૦
- પાવક ભસ્મે ઢાંકિયું, તેમ પગપથ્યું તેજથ; હરિ૦ ૧૧
- અખલાએ હરથ તેડિયા, કપટે અવગું હેજ. હરિ૦ ૧૧
- ✓ પડિયારે જેમ ખડગ ઢાંકિયું, બોલે મધુરી વાણીથ; હરિ૦ ૧૨
- માતા બેઠુએ વારી નહિ, ઉતમ સ્ત્રી કો જાણી. હરિ૦ ૧૨
- જેમ જાણી કો દોરડી, સૂતો લે જુગંગથ; હરિ૦ ૧૩
- તેમ તેણીએ કાલ આપણા, લઈ ધર્યો ઉત્સંગ. હરિ૦ ૧૩
- કદાનડિયાને નિરખતાં, અતીશે લાગ્યો મીઠાથ; હરિ૦ ૧૪
- મેં તો કંઈ એક બાલક નિરખ્યાં, આવો કો નવ દોડો. હરિ૦ ૧૪

✓પ દુશોદરી--નાના હરવાણી. ઘુંગ-કંઠ્યા ઉરજ--સ્તન. ૬ પિંજણ--પમણું
રિણ. મીટિ--નજરે. ભાળે--જુએ. પયોધર--સ્તન. ૧૧ ગોપથ્યું--સંતાડ્યું. દેજ--દેત.
✓પડિયારે--સોનાના રથાન વડે ૧૩ જુગંગ--સપ. ઉત્સંગ--ખેલો.

પાઠ ૧ મં ૧ પટજનની સાડી પટેરી, કટિ મેખલા ઝલુકારથ;

તે હંસુદરી મલપતી ચાલે, ને કુન મૂનના બાર.

૧ મ-૨ નયન નયવેણ, ૩ મ-૨ શિશુ સામું બેતી બેતી, ૪ મ-૨ મનની.

૫ મ-૨ ગોપથિયું, --રવામાંએ શ્યામજને તેડ્યા.

- જહુર્જર વિખે સ્તન ભયાં છે, તે મુખમાં મૂકે નારીજી;
 બેહુ કરે પ્રેમે પીયે, તેના પ્રાણ મુરારિ. હરિ ૧૫
- મેલો મેલો માવજી એમ, કરતી અતિ આક્રદ્ય;
 ચરણ પ્રાણ મોહો દિશે નાખે, સ્વેદ ગાત્ર મતિમંદ. હરિ ૧૬
- આંખ કટારી કરા મોકલા, ત્રિકળ થયાં સર્વ ગાત્રજ;
 જીવ ગયો પડી તે પૃથ્વી, મોહો પર્વતમાત્ર. હરિ ૧૭
- ગાઉ ૭ દુઃખ ચરણ કાંધા, પડતાં તેના દેહજ;
 શબ્દ દોહો દિશ સધળે આશ્યો, મહે તારાગણ તેહ. હરિ ૧૮
- શબ્દ સામળી તેનો આવી(વ્યો), ગોલણી(નો) સાયજી
 હર ઉપર રમતા દોહા, બાલણપણ રધુનાય. હરિ ૧૯

પદ ૩૧ રાગ સામેરી.

- કેહાનને માસી પ્રહોણીરે આવી, મથુરાંથી મામે ચલાવી;
 એ તો બીકું ઝડપીને આની, અસુરસલાથી ભા(વી) ક ૦ ૧
- માસી હાવ ભાવ કરી મળવા, રૂપે સાય-મુતા જાળે કમલા;
 મામી માયારૂપ દેખાડયું, સારું ગોકુલ જામ પમાડયું. ક ૦ ૨
- બાધ મુત તમારો નાનડિયો, રૂપે રૂડો છે સામલિયો;
 હું વચન મુણી અવિધાક, બાધ મોહું લાગ્ય તમારું. ક ૦ ૩
- બાધ જોઈ તમારો કાલો, મને જાલક રમવા આલો;
 સ્તન ઉપર છેડો વાળી, પમપાન કરે વનભાવી. ક ૦ ૪
- માસી નખરિખલજે રોપી, તેને મળ્યો માવો દોપી;
 પડતાં વક્ષ વક્સી લાગ્યા, ત્યાં પરિમળ ચાવવા લાગ્યા. ક ૦ ૫
- એને વેરભાવે હાગિ તુક્યા, એનાં કર્મનાં બંધન છૂટયાં;
 એમ શુકજી જોલ્યા વાણી, પરીક્ષિતના હંદેમાં સમાણી. ક ૦ ૬

✓ પરીક્ષિત કહે સુણો સ્વામી, એ તો સાધુજ્ય મુક્તિ પામી;
એવું જાણી આણો વિશ્વાસ, કર જોડી કહે બાલણદાસ.

ક્રમ ૧૭

પદ ૩૨ રાગ ગોડી.

- શુદ્ધેવ કહે સુણો રામ, પરીક્ષિત હું કહું;
શ્રીકૃષ્ણનું બાલચરિત્ર, જે બુદ્ધિમાને લલું. ૧
- એક વાર ત્યાં તેહ, નક્ષત્ર માસ સહી;
અબકી ઉઠ્યા નાથ, વેગેશું તે તહો. ૨
- બાલક અબકી જાગ્યું, નદે ત્યારે સહી;
તેડાબ્યા ત્યાં બ્રહ્મ, અભિયેક કરવા તહી. ૩
- પછે ઝોળામાંહે બાલકૃષ્ણ, ત્યાં પોદ્યા હતા;
રૂદન કયું ત્યાં આપ, પયમાન અર્થે તદા. ૪
- ત્યારે જશોદા તેહ, ઉત્સવ માટે સહી;
✓ રૂદન કરતાં નાથ, કાને સુણ્યું નદિ. ૫
- ચરણ તણો ત્યાં પ્રહાર, પોતે કીધા સહી;
સકટતણા કટકાવ, પોતે કીધા તહિં. ૬
- પછી બાલકને અભિયેક, બાલણે ત્યારે ક્યો;
આખ્યાં છે ત્યાં દાન, હરખ ધરીને ખરો. ૭
- પછે ત્યાં પયપાન કરાવ્યું, બાલકને તદા.
આવ્યો હતો દુષ્ટ, હર્ષ ધરીને મુદા. ૮
- તે માર્યો ગાપીષ્ઠ, કસે મોકલ્યો સહી;
કહે બાલણ તે દેવ, વટાવ ૩૫ સહી. ૯

પદ ૩૩ રાગ ગોડી.

- આવતો પ્રારે હરિગોપાળ, જશોમતી દુધરાત્રે બાલ; પા. ૧
- પગ ઉપર પગ ધરતી સહી, ગમગ ત્યાં પગ માટે શ્રીપતિ. પા. ૨
- સાંઘડું દમ હરિને દંડપણે, કાણ કાણ મત્યે જાગે બામજો. પા. ૩

મુખ ચુંબે અતિ સ્નેહ કરી, એમ રમાડે જનની હરિ. પા. ૪
 વળી વળી પંચ હિપર હરિ ચડે, ગોપી સદૃષ્ટે જાએ દુખડે. પા. ૫
 બાલભુવનની કીડા ઘણી, બાલક રૂપે વિશ્વનો ધણી. પા. ૬

પદ ૩૪ રાગ ધનાશ્રી.

હરિ રિખનો માતા જસોદા દેખે, કોણક કરે ત્રેલોકજ પેખે,
 ✓ અભિનવી આત્મારામની રિખણી. ૧
 રિખતો પાધરો ગાધન વચ્ચે જાયે, સર્પ મતા તણી પૂછડી સાહે. અભિ. ૨
 કાંઈ એક બાંજે કે રખે દુખાયે, વારેવારે મેલે (ને) વળી જાયે. અભિ. ૩
 કાદવે ખરડ્યો કૃષ્ણજી રોમે, માતા આવીને કર દાયે. અભિ. ૪
 પુનરપિ પંકમાંડે કર મૂકે, બાલ બીડાવતાં બહુ ઝંખુકે. અભિ. ૫
 વછના પૂછ પાછળ થકો તાણે, આ જુઓ બાલકુંબે નવ આવો. અભિ. ૬
 ધાવતાં ધીર થઇ હારજ તોડે, આંખતાં આંખનાં કાળજ ચોમે. અભિ. ૭
 એક કહે હરિને દુહાડે આવે, ક્રૂરતો જઈ માતાને ધારે. અભિ. ૮
 પગસડે પગસડે પૂઠેથી હોડું, કાણું કાણું લઈ હૃદયનું બીડું. અભિ. ૯
 પાગે પદ્મ અંકુશ ધ્વજ રેખા, નાથને નહિ ગોવાલની લેખા. અભિ. ૧૦
 સમરી શુદ્ધ વચન સુખ પામી, વિશ્વવપતિ બાલજનો સ્વામી. અભિ. ૧૧

પદ ૩૫ રાગ ધનાશ્રી.

✓ બોલવું જુઓ ને બાડવા ગમનું, તનુ કો ન લહે સુર રવામનું, બો. ૧
 બોલવું બોલીને પ્રીત હિપજવે, એવું બોલવું શુક સનકાદિકને લાવે. બો. ૨
 જેના બોલ બ્રહ્માદિક વિચારે, બોલ વિચારનાં સંચાર તારે. બો. ૩
 પદ પદ વેદંતને તોલે, તે નંદ આગળ બાડવો બોમે. બો. ૪
 તોનકું બોલવું સિખવે માત, વારણે જઈ મારા જાત. બો. ૫
 અટપડી બોલી તે બોલે અટપડી, ચલ કરી કરે જગોદા પૂરી. બો. ૬
 હિપતિયદ્વય બ્રહ્માજેને લચ્ચે, તેલાં બાલજનનું કાનૂર વિચારે. બો. ૭

પદ ૩૬-૫૬-૫૭-માવાળાએસું તે. પદ ૩૮-૧ રિખતે-પોર ચાતતો. કાનુ-
 ચાતમર. ૮૪૮-૫૬-૫૭-બીજાગણતો ૩૭૮. સર્પ. પદ ૩૫-૧ જાડવા-માનુ માનુ.
 ૧૦૪૨ તનુ-ગી ૧ ૧ કે સારીર બધા ૧ ૫ બન-પુર

પદ ૩૬ રાગ સામેરી.

કંસરાયનો ચલાબો, તુભાત તે આબો;
વંટાળિયાતુરે રૂપ. કપટ કરાબુ રે ભૂપ.

છાળ.

- ભૂપે કપટ કંગવિયું, મારવા કારણ બાઝને;
જશોદા ઉત્સંગે લઈને, ધવરાવે છે દવાલને. ૨
- આદિ પુરમે આલખ્યો, જાણ્યું માતાને ઉપાડશે;
દુઃખ જનની પામશે, એ દુષ્ટ એને તાડશે. ૩
- દેહમાં અતિ ભાર દીધો, ચક્રિત તે ત્યારે થઈ;
ભૂમિ મૂકી કૃષ્ણજીને, મંદિરમાં તત્કાલ ગઈ. ૪
- અચિંત્ય લીધો ઉપાડી, આકાશમાર્ગે સાંચરે;
કામ થયું સ્વામીતણું, એમ હર્ષ મનમહિ ધરે. ૫
- માતા બાહેર આવિયાં ને, તનને દેખે નહિ;
ફદન કરવા માત લાગી, મૂક્યો હતો મેં અહિં. ૬
- આબો અનિ વંટાળિયો, કુવર મારો ક્યાં ગયો;
તત્કાલ જોવા નિસરી, વિલંબ કાંઈ નવ થયો. ૭
- ઉત્સંગ આબો ફાટવા, મેં ભાર નવ જાયે સહો;
લાલગુમ્ફા રઘુનાથનો, પ્રતાપ નવ જાયે લહો. ૮

પદ ૩૭ રાગ સામેરી.

- ટોળે મળી સધળી ગોપી, લાજ તે વ્રજની લોપી;
પીશે મૂક્યો ઝે બાલ, જશોદાને રે ગાળ. ૧

છાળ.

- ગાળ દે છે જશોદાને, કામ ધરનાં બાળિયે;
કાર્ય છાંડી પ્રીતિ માંડી, પુત્રને ત્યાં પાળિયે. ૨

મેલી ઘરમહિ ગ્યાં ને, વ્યાવ્યા અતિ વટાળિયો;
 જાણિયે છે ને દેત્ય કોઇક, સ્વામયુદરને^૧ તે લઇ ગયો. ૩
 નંદાદિક સર્વ ગોપ આવ્યા, દુઃખ પામ્યા અતિ ઘણું;
 કહો હવે ગુ' કીજિયેરે, પાપ પોતે આપણું. ૪
 ન જાણિયે ક્યાં સેઇ જાશે, કેમે કરીને મારશે;
 દયા તેને ક્યાં ચકી, ને બાલ જણી છાંશે. ૫
 ઉપાય કાઢ્યે છે નહિ, ને કહાનજીને પામિયે;
 પ્રાણજીવન સર્વનો છે, દુઃખ દોડે વામિયે. ૬
 કોઈક આવીને કહે, આવ્યાની વધામણી;
 રદછે દેખાડે કહાનને તો, રિદ્ધિ આપું^૭ અતિ ધણી. ૭
 એણીયેરે સહુ ટળવળે છે, જોડે^૮ આખી અતિ મણો;
 પ્રતાપ કો જાણે નહિ, બાલભૂપલુ રઘુનાથનો. ૮

૫૬ ૩૮ રાગ સામેરી.

લઇ આકાશેરે ચાલ્યો, હરજીયે કઠોરે જાણ્યો;
 મૂંઝવા લાગ્યો રે દેહ, હાલી નવ શકે રે તેહ. ૧

હાળ.

હાલી તે શકે નહિ, જાણિયે ગિરિ બાંધ્યો મળે;
 મેલ બાલક મરહું એમ, દીન થઇ વાળી વટે. ૨
 વછટવા મળ્યો દરે, પજુ માવજી મેલે નહિ;
 હાથ બેઠુએ દહ ધાલી, કેશવજી રથા મલી ૩
 ઇન્દ્રાદિક અંતરિક્ષા નેયે, જુજે વાણી તે બણે;
 અતિ ઉચેથી પડયા બેઠુએ, નદ કોરે આગળે. ૪

૫૬ ૩૭-૧ તીર્થો-રજાતો, ૨ છાંડો-છોડી દેશે ૩ પ્રાણજીવન-પ્રાણનો પોષક.
 ૭ રિદ્ધિ-સમૃદ્ધિ. ૫૬ ૩૮-૨ ગિરિ-પર્વત. દીન-ભાગ્યશી ૩ વછટવા-જૂને ૫૬૫
 ૪ ને ને-૧/૫ ૧/૫ ૧-૫-૨ સ્વામયુદર તોળિયા ૨ ૫-૨ નવજો આખી દેખાડે
 નેડે. પેન આપુ અતિ ધણી. ૩ ૫-૨ દેવ

ઉપર કૃષ્ણ ને દેત્ય દેડળ, જોતાં જોપ ને જોલજી.
 પ્રાણ ગયા એમ તેડના, ને કૃષ્ણ કીધી અતિ ધખી. ૫
 પુષ્પટણિ ઈંદ્ર કરે ને, મનમાહે અતિ ગમે;
 દેત્ય કેરા ઉદર ઉપર, રમાપતિ ગમે રમે. ૬
 તેડી સુતને જગોદાજી, દેડે ગાપે ને દમે;
 કરે સુખન અતિ પ્રેમશુ, કોતુક મનમાહે વમે ૭
 વળા ખીલ મોકલ્યા તે. માગવા દારમ સદી:
 બાયણપ્રભુ રધુનાથનો, પ્રતાપ કો જાણે નહિ. ૮

પદ ૩૬ રાગ પરજિયો.

- ✓ અસોયો દામરૂં, પોડો પોડો મુઝમ્યામ,
 તે કરી મને વિસર્ધા, અસાગ તાજા સર્વ કામ અસોયો દામરૂં રે,
 ગર્ગાચાર્યે જે કહ્યું તે, સંભારો વચન રે,
 ✓ પ્રાગવડને પાડો, પોડયો તમારો તન રે. અસો. ૨
 ચરણઅંશુજ કર ધરી, મુખમાહે તે રાખ્યો રે,
 માર્કડેયને જે દેખાડ્યુ, તે મુજને દેખાડો રે અસો. ૩
 સુદર વદન સોહામણુરે, નાનડિયા શા દત રે;
 હરખે દેડે ચિતરુ, જાણુ એક બગનત રે. અસો. ૪
 હું સૂતતાં જુગ સૂવે, હુ જાણે જાણે સર્વ લોક રે,
 તારે સુત છે નહિ (પશુ), જે કહિયે તે કોક રે અસો. ૫
 શુભ તારા હુ શુ કહું, શેષથી કહ્યા નવ જામ રે,
 બાનણપ્રભુ બલે અવતર્યા, ને પ્રેમે પ્રીતે મામ રે. અસો. ૬

પદ ૪૦ રાગ ધનાઘી

કહો રાખી હુ શું કરૂં રે, એક નિમેષ માત્ર નવ મૂલે,
આધી પાધી જાડે જેટલે, આસ બરાજો રોઝરે : અસો. ૧

૬ રમાપતિ-હરમી મતિ પદ ૩૬-૧ અસોયો-જાહેને દીવ્યજ નાખતી વખતે
 વપરાતો રાગ ૭ અસલઅંશુક-પગનો અશુકો ૬ રોત-હાલર કૃષ્ણાચાર્યે રાખે
 ૧ મ. ૧ બાલજનન ને અવતર્યાંતો.

- ઉત્સર્ગે ત્યાં લખને બેસું, ધવરાબો નવ ધાવેરે;
પાલણુકામાંહે પોદાડું, તો નયણે નિદ્રા ન આવેરે. કહો ૦ ૨
- સૂતો સૂતો અતિ હસે હું, હરખે હાલરું ગાહરે;
નિદ્રા કરો મારા નાનડિયા, હું બલિદારી જાહરે. કહો ૦ ૩
- હું કહિંયે જાહિં નહિ, મુખડું જોતાં મીઠુંરે;
આશ એવડી ન હતી મુજને, સ્વપ્ન જાણિયે દીકુંરે. કહો ૦ ૪
- દધિમંથન તે ક્યમ કરું, માંખણ શી વિધિ તાવુંરે;
તે દિવસ એ સ્થામસુંદરને, રહી રહી હું દુલરાવુંરે. કહો ૦ ૫
- ગૃહે કારજ સધળાં રહ્યાં, દિન નાખું એકજ સાથેરે;
સજની હું સુની કરી છું, બાલણુપ્રજુ રઘુનાથેરે. કહો ૦ ૬

પદ ૪૧ રાગ ધનાશ્રી.

- ✓ માવજી પૂછે માતને, સુખે સ્થામસરીરે;
રેમાચિત તમે શેં ચર્મા છો, નયણે પ્રગટ્યું નીરે. મા ૦ ૧
- જશોદા એણીપેરે ઉચરે, મુખડું જોતાં તારે;
અતિ આનંદ કરીને થયું છે, પ્રકૃતિત મન ત્યાં મારે. મા ૦ ૨
- વચન મનોહર સાંભળીને, હરજીએ માંડ્યો આડોરે;
એવું સુંદર જે કહો છો, આધ મુજને તે દેખાડોરે. મા ૦ ૩
- માતાજી હું જાણું છું, એકવાર તેને દેખુંરે;
જે કહો છો તેની કાતિયું, કહું ન જાયે લેખું. મા ૦ ૪
- વળતી માતા એમ વદે તે, વુંકમ દેખે તનરે;
મે તો જેવું હીધું છે તેવું, તારે ક્યાંથી પુનરે. મા ૦ ૫
- જોલ માંખણા જનનીનો તે, હૈડામાંડે વમિયેરે;
બાલણુપ્રજુ રઘુનાથ તારે, સામું જોઈ દસિયેરે. મા ૦ ૬

૪૦-૩ જનિદારી-ફિદા થકું તે. ૫ દધિમંથન-દધિ+મથો+વડું તે. દુલરાવ-
બાળકને હચકો-હવાથી સમહત્તે પદ ૪૧-૧ રેમાચિત-રાગવું ૨મું થવું.
(દર્શ, ચોક વગેરેથી) ૪ લેખું-પ્રમાણ. ૬ પ્ર-૨ રાવ દિવસ

પદ ૪૨ રાગ ગોડી.

- અધ્યાય આઠમે ત્યાં સહી, વસુદેવે મોકલ્યા મુન્યથ;
ગર્ગાચાર્ય આવિયા, નદે પૂજા કીધી મુન્ય, આનંદ મનથ. ૧
- રોહિણી કેરા પુત્રનું, નામકરણ ત્યાં કીધુંથ;
માગ પુત્રનું નામ ધરે, તમ આવે કારજ રીધું. આ૦ ૨
- વળતા ગર્ગાચાર્ય એમ વદે, તારા પુત્રનું નામથ;
કહિયેનો કંસ જાણશે, વસુદેવનો સુત શ્યામ. આ૦ ૩
- તે માટે ત્યાં નામકરણ, પ્રચ્છન કર્યું ગુરુદેવથ;
રોહિણી કેરા પુત્ર તણું, નામ ધર્યું જલદેવથ. આ૦ ૪
- પૂર્વ વસુદેવનો પુત્ર હતો, તેણે નામ ધર્યું વાસુદેવથ;
વળી નામ ત્યાં કૃષ્ણ એનું, વળી ધણું અવસ્યમેવ. આ૦ ૫
- વળી જેવાં પરાક્રમ કરશે, તેવાં નામ કહેવાશેથ;
તે માટે એનું જાતન કરજો, (સુત) વસુદેવનો જણાશે. આ૦ ૬
- એણું કહીને ગુરુ આલ્યા, સુકેત કિંચિત્ માત્રથ,
પુત્ર તારો એ હશે, મોટા ત્યાં શુણ્પાત્ર. આ૦ ૭
- નારાયણ કારખો હશે, હણશે દુષ્ટનાં જંદથ;
ગર્ગાચાર્ય ગયા પછી જહુ, મુખ પામ્યા ત્યાં નંદ. આ૦ ૮
- જ્ઞહાદિક જેને ધાયે, તેવો સુંદર શ્યામથ;
વૃદ્ધપણે હું પુત્રજ પામ્યો, બાલણુપણુ શ્રીરામ. આ. ૯

પદ ૪૩ રાગ ગોડી.

- બાલમુકંદને નિરખિયેરે, આનંદ અંગ ન માય;
આવરે આવ હતાવળારે, કોણે ખીલ્યા તારા પાય. આ૦ ૧
- રંગે રીખે છે આંગણેરે, કરમાહે નવનિત;
પ્રાગવડને પાંદડેરે, દીસે તેની રીત. આ૦ ૨

મરતક મુગટ હીરે જડ્યોગે, જનણિયે ઉગ્યા ભાણ;	
પાછળ કચલટ લટકતીરે, મુખ જોણે અમૃતવાણ.	ખાં ૩
સુંદર વદન સોહામણરે, નાનડિયા શા દંત;	
જળણે કમલમાં પ્રગટીરે, કુંદલી વિકસંત.	ખાં ૪
કંઠે હરિનખ લગતોરે, કૌસ્તુભનો આકર;	
મુક્તામાળ મોહામણરે, જનણિયે ગંગાવાર.	ખાં ૫
હાથે સાંકળાં હીરે જડ્યોગે, પોંગી સોહિયે પાણ;	
કાષ્ટક કાનુશું જોસનોગે, અમૃત ઉપમા વાણ.	ખાં ૬
દક્ષિત કનકની મેખવારે, ચરણે ધુધરીનો નાક;	
શબ્દ તે રયામણનો માલળીરે, ઉપગે અતિ આલસાદ.	ખાં ૭
છાયા દેખીને આપણરે, આળા કરે અનેક;	
ગીઝે ગમ તે મનસુગે, સાસું જોષ રિવેક.	ખાં ૮
પૂજા શ્રદ્ધાને વચ્છનુરે, ઉભા થાયે આપ;	
તાણતાં તે અતિ ધૂજતારે, મૂકી જોસે તતકાલ.	ખાં ૯
જોની માયાયે મોહિયારે, બ્રહ્મા ને ત્રિપુરાગ;	
તે જોયે નંદને આંગણરે, પુન્ય તણો નદિ પાર.	ખાં ૧૦
ધન્ય તે માત જગોમતીરે, જોસારી ઉત્સંગ;	
ચુબન કરે મોહન મુખનેરે, રોમાંચિત ધાય અંગ.	ખાં ૧૧
દે આનંદન પ્રેમશુરે, દેહું દાહું ધાય;	
શાં તપ કીધાં તે કાગિનીરે, થઇ સુંદરવરની માય.	ખાં ૧૨
ગૃહનાં કારણ વિસર્પારે, જોતાં એનું રૂપ;	
એવો કોઇ દીગે નહિરે, જળણે ચાદ ભુવનનો ભૂપ.	ખાં ૧૩
અધક્ષણ અળગાં યમજે નહિરે, જોતાં દિન ને ગત;	
કુપા ત્યા લાજે નહિરે, કરતાં એની વાત.	ખાં ૧૪

૩ બાળુ-સૂર્ય કચલટ- રંગની સેર ૪ કુંદલી-મોતસની હલી વિકસત-
 ૫ (સ. વિકસિત) ખિલેલી. ૫ હરિનખ-વાધનખ. ૬ ગંગાવાર-ગંગાનું જળ. ૭ મેખલા-
 ૮ દોરો. ૧૦ ત્રિપુરા (સ. ત્રિપુરા)-સકર

જાણું હું લઈ જામણરે, ઉપર ઉતારું દેહ;
 મનોમન વાંચ્યું એદશરે, ચડતો ચડતો નેહ. ૫૧૦ ૧૫
 સુરસુનિ જોયે આકાશચારે, લીલા કહી નવ જય;
 મનમાંહે જાણું એ રાગનેરે, જાણણજન ગુણ ગાય. ૫૧૦ ૧૬

પદ ૪૪ રાગ સારંગ.

જશોદા મેં મિટી નહી ખાઈ, જૂડે બોલ લગાવત હળધર;
 નંદરાયણી દુવાઈ, જશોદા મેં મિટી નહી ખાઈ. ૧
 બજકે બોલનકો રતપ આવત, હળધર કરત લરાઈ;
 બિમલ આગન તિહારે મે તારી, આદિં મિટી કહાં પાઈ. ૫૧૦ ૨
 અતિ કરખો સંતનકો પ્રેમી, જળ કર લાડી હેખાઈ;
 રાખત બચન કલો નંદનંદન, તજ દેખો મેરી માઈ. ૫૧૦ ૩
 દેખન બદન ચાહત મે તેરા, ચાહ લોક હે જ્યાદિ;
 વજ ગોપ ગૌ નંદ જશોદા, ગિરિધર ઠાકે માઈ. ૫૧૦ ૪
 ચાહત ચકિત બઈ મે તારી, નયને મેરી મુઝાઈ;
 રસાતલનાયકી અકલિત લીલા, જોગેશ્વર ગતિ ન પાઈ. ૫૧૦ ૫

પદ ૪૫ રાગ નટનારાયણ.

જશોદા માત, સાંભળો પાત, કરે ઉપધાત, મુંદરવર ધરમાહેરે; મુંદો કય કીજે. ૧
 ચંચળ કાપ, કોચુ ઉપાય, માખણ ખાય, દોણી ફાડી દૂધની. ૬૦ ૨
 ઉખલ પીક, માડે દીક, કહાનક દીક, શિકેથી અઢીને ગહે. ૬૦ ૩
 માંકડાં સાય, ત્રિભુવન નાય, લાઈ લાઈ હાય, વહેચી આપે બાલને. ૬૦ ૪
 અમે આપ્યું જોહ, આણીને નેહ, નવ લે તેહ, ચોરીનું લાવે ઘણું. ૬૦ ૫
 આવી તતકાલ, સૂતાં ખાલ, કરીને આળ, રોવરાવી લાં નિસરે. ૬૦ ૬

૧૫ - જામણા ચોવાણા. નેહ (સ. રોહ) - પ્રીતિ પદ ૪૪-૧ મિટી-માઈ.
 ૨ લરાઈ-લડાઈ. બિમલ-ચોખ્ખું. ૩ લાડી-લાકડી. ઠાકે-ઉભા પદ ૪૫-૧ ઉપ-
 ધાત-પુકસાન. ૪ ઉખલપીક (જ. ઉજાલ) - ખાણીઆની બેસણી ઠીક-ઠીક, છંડા
 સુધી. ૬ આળ-અટક્યાળા.

સુંદરચામ, હિતમ દામ, કરતાં દામ, લલુચા ત્યાં આવી દરે. ૬૦
અતિ દીસે સાધ, બહુ અપરાધ, કરતા બાધ, ભાલબુપ્રભુ રધુનાયજી. ૬૦

પદ ૪૬ રાગ કેદારો.

મેલો મેલો દહાનજીરે, દધિ મંચન કરું;
દાણુ એક પડખોજી મનમોહન, લખ હિસંગ ધરું. મે. ૧
ઉમરાઈ જનશે મહી મારું, એ નવનિત હરું;
પછે જમ કહો તેમ હું એસું, પૂરણપાત્ર જરું. મે. ૨
દૂધ કટપું પાઉં મનમોહન, વચન કહું રે ખરું;
ભાલબુપ્રભુ રધુનાય જું દીઠે, મનકું મારું હર્ષું. મે. ૩

પદ ૪૭ રાગ કેદારો.

રલોરે રવંચો મહી, ધવગબ્યા પાખે માતાજી; મયવા દહું નહિ. રલો. ૧
વડી વાર યધ રમતાં મુજને, મેં અતિ બૂખ સહી.
હવે તો મેં રહ્યું ન જાયે, રહેવા હો રે મહી. રલો. ૨
હળધર પય પીને ત્યાં આબ્યો, મને વાત કહી;
તે સાંભળીને મન યથું મારું, રમતો આબ્યો અહિં. રલો. ૩
વચન મુણી માતા કુંવરને, તેડી ખેઠાં મહી;
ભાલબુપ્રભુ રામને ધવરાવે, વડન જુએ રહી રહી. રલો. ૪

પદ ૪૮ રાગ ધનાશ્રી.

માતાને મોહનજી ધાવે, અતિશે લાગે મીઠું રે;
ચૂસે પય ઉમરાવા આબ્યું, જશોદાએ તે દીઠું. માતાને. ૧
અધધાવ્યો મેલીને આવે, જનની વેગે આલીરે;
આખે અતિ આંસુ પડે, હરજીએ છેડે જાલી. મા. ૨
અતિ આકળી યધ નિસરી, બલ કરી વસ્ર વહોડીરે;
દપદ લખ ગોપિંદ ત્યાં રહારે, ગોળી મહીની ફેડી. મા. ૩

જલધુચામ-પિરાણુ ૮ સાધ-સાડુ-સારો-માધ-મીઠા. પદ-૪૬-૧ પડખોજી-
દી. રહો. ૨ મહી-દહિ. પૂરણપાત્ર-મૂર્ણપાત્ર-પૂર વાસણ. પદ-૪૭-૧ પાખે-
પિના. પ્ર-પય-કુધ. ૪ મહી-પૂત્રી ૩ દહિ-વસ્ર.

પૂર નદીની પેરે ચાને, હરજી લોટે માખણ ખાયરે;
હિતારી આવી ત્યાં જોયે તો, કૌતુક દીકું માય. માં ૪

ખાલક માંકડને ખવગવે, નાચે પ્રમુદિત યાયરે;
જનનીને આવંતી દેખી, ભયભિત યઇ નાસી જાય. માં ૫

કામિની લઇ કર છીમડી, પૂરે ધાયે શ્વાસ ભરાયરે;
ભાલણ્યપ્રજુ (થી) રામની લીલા, મુર પ્રહાદિક ગાયરે. માં ૬

પદ ૪૯ રાગ ગાડી.

નાસીને જશો હરિ કેડલેરે, હવડાં ઝાપું કહાન;
હેકુ દાઝે છે માહરે, ધણું કીધું છે જાન. નાં ૧

કરમાંહે લઇ કામડીરે, કુવર પૂરે ધાય,
રીસે લોચન રાતડરે, જશોદાજી શ્વાસ ભગાય. નાં ૨

મુખકુ માખણે ખરડીજરે, ખરડયા છે બેકુ દાઝ;
નાસે ને નીર નયણે ઝરેરે, જે કૌદ લોકનો નાય. નાં ૩

જોવાને આવી ગોવણીરે, ધર ધરથી બહુ નાગ,
ગોળા ફાડી ગોવિંદજરે, મહીકું વહે છે અપાર. નાં ૪

અતરિક્ષ અમર તે આવિયારે, ચઢી ચઢી વિમાન,
કૌતુક જોવા શ્રીકૃષ્ણજરે, જે લક્ષ્મીપતિ ભગવાન. નાં ૫

આગણે ફેરવે માતનેરે, રહી રહી કહે વચન;
મુજને માહી કા શકે નહિરે, જે શ્રમ કરે મહામુન્ય. નાં ૬

શ્વાસે ભરાયે જશોમતીરે, હાય ન આવે તન,
હાસ્ય કરે સર્વ ગોવણીરે, દુખે દાઝે મન. નાં ૭

માખણ માફં લૂટિયુરે, પોતાને નન ભાળ્યુ;
વહેતી આપ્યુ સર્વ બાલનેરે, માકડાને ખવરાળ્યુ. નાં ૮

દહાડી કહેતી સર્વ ગોવણીરે, ગાનતી નહિ હુ તેહ;
આજ મેં પ્રત્યક્ષ પેખિયુરે, બાગ્યો મનનો સદેહ. નાં ૯

નાનડિયો એક માહરોરે, સોનાં સારે કાજ;
શીખામણુ દહં અનિ ઘણીરે, જે કર આવે આજ. નાં ૧

ચાકી જાણી માતનેરે, બેડા સુંદરચામ;
જશોદાએ આગીને ઝાલિયોરે, બાલણુપ્રભુ શીરામ. નાં ૧

પદ ૫૦ રાગ દેશાખ.

જશોદા છોડો કહાનને, હું આપું ગેરસ ગોળારે;
એવડી રીસ ઘટે નહિ તમને, હું જાણું છું બોળા. જાં ૧

આમળ ઉભા દુઃખ ધરે છે, બાલક સઘળી ટોલીરે;
આંખડી અતિ અણીયાળી એની, યંધ છે રોતાં રાતી ચોલી. જાં ૨

હહ છાધે કાંધ નહિ આવે જે, મહી નાખ્યું છે ઢોળારે;
તમને તો દુઃખ નથી લાગતું, બાલણુપ્રભુ મનમાં હોળા. જાં ૩

પદ ૫૧ રાગ કલ્યાણ.

મારો કુંવર વણસેરે, તમારું આવે ન જાયે;
ટાળ્યાનુ દુખે નથી લાગતું, એ ઝોલભા નવ ખમાય. ૧

એને બાંધ્યો હું શું છોકું, નામે જુગ છોડાયેરે;
બાલણુપ્રભુ સીતાપતિ સ્વામી, દામોદર કરી ગાયેરે.

પદ ૫૨ રાગ કલ્યાણ.

૧ નંદજીને ઘેર ખાવા ટળ્યુરે, માખણ માટે બાંધ્યો બાળકને;
એનું ધન સઘળું જ બળ્યુરે. નંદજી ૧

કુંવરનુ ખાધું કમ ખટકે, કે સહીને રહેલું વડ્યું ટળ્યુરે;
જદપણે એ એકજ આળ્યો, સંસારનું સુખ ગયું વળ્યુરે; નંદજી ૨

એવો સુત કહો ક્યાંથી હોયે, પૂર્વ જન્મનું પુન્ય પ્રભુરે;
બાલણુપ્રભુ શીરામ ન જાણે, તો તેનું જીવતર બળ્યુરે. નંદજી ૩

પદ ૫૩ રાગ ધનાઝી.

✓ જશોદાજી છોડો સુંદરચામનેરે, કમિણુ દામણું ખૂચે કામલ તન હો;
નયને નીર ઝરે (તે અતિ) ઘણુરે, દેખીને અતિ દાઝે (અ)મારું મન હો. જાં ૧

પદ ૫૪-૧ વણસે-ખરે-ઝોલ-ભા-બલુવન (સં-૩ પાલ ભ)-કપડા.

દોહલે હો આળ્યો કુંવર લાડકે, તે ઉપર એવડી ન થટે રીસ હો;
 સુંદર જાણક છે એ અતિ ધણુરે, એવા નથી ખીજ દસવીસ હો. જા ૨
 વહાલો એ છે આખા ગામનેરે, કહો કેટલું કાધું છે એણે જનન હો;
 અમે સહુ મળાને આપિયેરે, જે વલુસાડયું હોયે સામસવાન હો. જા ૩
 એના ચરણપ્રતાપે પામિયારે, ક્યારે તમારે એવડી હતી આપ હો;
 નવનિધિ આપી છે એણે કરીરે, પૂજે નહિ શેં ચરણ ગોકુલનાથ હો. જા ૪
 એવડી તે રીસ (કરવી) થટે નહિરે, દયા ન આવે દેખી સુંદર જાણ હો;
 અમને દુખ લાગે અતિ ધણુરે, રોતો દેખી માતા ત્રીગોપાળ હો. જા ૫
 એને નામે બંધન છૂટે ભવતણુરે, તે લઈ જાંધ્યો દરજી ઉપજ સાથ હો;
 આંખલડી એણે છે પાણિએ કરીરે, દીન યજ્ઞને બાલણુપ્રભુ રધુનાથ હો. જા ૬
 પદ ૫૪ રાગ ધનાશ્રી.

(જા) જાઓ મંદિર સહકો આપણેરે, સોડ લલાઈ એકટ લેનાં આજ હો;
એકાંબા દહાડી એના લાવતારે, સાંભળાને મુજને યાતી લાજ હો. જા ૧
 કુંવર તો વળુમે માદરોરે, તમારું કાંઈ આવે ને જાવ હો;
 માંખળુનો ચોર સહુ એને કહેરે, એમ તો મારો મદિમા એણે ધાય હો. જા ૨
 નવ લક્ષ ઘેર ઘેલું દુઝે માદરેરે, આવીગારો કરતો દોડ આજ હો;
 ખાતું ને ખીલું મંદિર અતિ ધણુરે, ફાકટ પરથેર જઈને ખાઈ જાણ હો. જા ૩
 શીખામણુ મારી તો માને નહિરે, નહિતર તે જાણે સાને કાજ હો;
 દહિં ને દૂધ માંખણુ છે (અતિ) ધણુરે, જાણે તો નાનું સરખું રાજ હો. જા ૪
 મોંના મીઠાં મેવાં મનનારે, જાણું છું જે પ્રેમ છે અપાર હો;
 સ્વારથ વહાલો સહુને આપણેરે, પરદખ લાગે નહિં લગાર હો. જા ૫
 સાચા એ સમ ખાણે તો છોડશુંરે, શીખામણુ ત્યાં લાગે જો એક વાર હો;
 બાલણુપ્રભુની કળા કા જાણે નહિરે, જો આવે કલ્પા ને ત્રિપુરાર હો. જા ૬
 પદ ૫૫ રાગ ધનાશ્રી.

અશુનનાં વક્ષ એ બાગી પગારે, થડ હતી જેનાં અતિ વિશાળ હો;
 પોતેને પુન્ય પ્રણય નંદુરે, પાસેથી ચંપાણો નહિ જાવ હો. જા ૧

સામસવાન-સં-સામસવાન) કળા દેહવાળો. ૪ આજ (સં. અર્થ)-પણ.
 પદ ૫૪-૧ સોડ-છાડ. ૩ આગીગદા-અટકાણો પદ ૫૫-૧ ચંપાણો(કો)-ચંપાણો.

જગોદાએ એવું કુંકું ઠપુરે, જે ચોકે ઠાળે બાવ્યો શ્રીગોપાલ હો, અં ૨
 નંદજીને બામ્બે કરીને ઉગરોરે, ચપાતો તો તતક્ષણ થાતો કાળ હો. અં ૩
 જોવાને ગોપ ગોપી જે મળ્યારે, ફેણે સહુએ જરોદાને ગાળ હો;
 મુગશું એવડું કો કરે નહિરે, બાવક કરતાં બાવ્યાં છે ત્યાં આળ હો. અં ૪
 બીજા બાવક કહે દીઠા અમેરે, કહાને બાંગી નાખ્યા જમલાલું ન હો;
 ઉખલ ત્યાં બાલકે તાણિયોરે, વચમાં પેઠા રીખતા સામસવાન હો. અં ૫
 પુરુષ જે જક્ષમાથી નિસવારે, રૂપ સુંદર ધરિયા બહુ શય્યાગાર હો;
 પામે લાગી રત્નતિ કીધી વણારે, રજાં રજાં અમે જોઈ તેણે કાર હો. અં ૬
 આશર્થ કાઠ ત્યાં આને નહિ, વિમ્બય પામી રજો સહુ સાપ હો;
 નંદજી કરે કરી છોડિયારે, બાવણુપ્રભુ સ્વામી શીરધુનાથ હો. અં ૭

મહિસાનું પાન કીધું, નમ યદને તે રહ્યા;	
મદમાના અતિરાતા, રમે તેશું ત્યાં રહ્યા.	૪
એવે નારદ આવિયા, હરિગાન કરતાં આપ હો;	
નમ રમતાં દેખીને પછે, મનમાં પામ્યા તાપ હો.	૫
આમ્ભરાએ વૃત્ત પહેર્યાં, તેણે ત્યાં પહેર્યાં નહિ;	
નારદે ત્યાં સાપ દીધો, વૃક્ષ યહ પડજો મહી.	૬
✓ નલકુશરને મણિમીવને, જ્ઞાન ત્યાં આવ્યું સદી;	
કરજોડીને સ્તુતિ કીધી, નારદની ઉભા રહી.	૭
સાપ જો મસ્તક ધરિયે, છૂટિયે ક્યારે આપ હો;	
સાત વર્ષ દેવતાના પછે, છટસો તમે ત્યાં આપ હો.	૮
તેણે રમજી હરિ પ્રગટ ધારો, સ્પર્શ ત્યાં જ્યારે ધરો;	
દિવ્ય દેહ તથ પામશો, શ્રીકૃષ્ણનું દર્શન હરો.	૯
એવું કહી નારદ પધાર્યાં, બદિકાશ્રમ આપ હો;	
ભાલજીપ્રભુ રધુનાયનો, દાહ ન જાણે પ્રતાપ હો.	૧૦

પદ ૫૮ રાગ સામિરી.

છટયા છે ત્યાં તેહ, સાપે સુકાણા બેહ;	
રૂપ સુંદર કહેવાય, હતા તેથી સુંદર યાય.	૧

ઢાળ.

રૂપ સુંદર પામિયા ને, સ્તુતિ કીધી ત્યાંહે;	
દંડપત વણ્યા કરીને, વર માગ્યો ત્યાંહે.	૨
અમારી વાણી તમારા, ગુણકીર્તનવિષે રહે;	
આમારું મન તારે ચરણે, કહ્યું તારા ગુણ અહે.	૩
કર તમારી કરે પૂજા, શીશ નમે તમને;	
નેત્ર દર્શન કરે તારું, એ વર આપો અમને.	૪
બકિત તમારી અમારા, હૃદયમાં રહેજો સદી;	
કહિયે તું નવ વિસરે, એ વર અમ દીજો અહીં.	૫

તારા ભજન વિન વિંધ્ય રસ, અનેક છે ત્યાં બેઠ હો,
રમે અંમને તેહ આપો, ભકિત આપો એહ હો. ૬

પત્ની કૃષ્ણજીએ તે વર આપ્યો, તે ત્યાં બેઠુ ગયા સહી;
ભાસણપ્રભુ રઘુનાથજીની, લીલા નવ જામે કહી. ૭

૫૬ ૫૯ રાગ ધનાશ્રી.

✓ જશોભતી તેડી કૃષ્ણને, આપે હેઠાં સાથે;
સુખન કરી કહે તું ઉગાર્યો, આજ વૈકુંઠનાથેરે. ૧૦ ૧

દુહદીવડી આચર મેલે, હરિ ઉપર ઉતારીરે;
આનંદે ગુણગાન કરે છે, ગોકુલની સર્વ નારીરે. ૧૦ ૨

લુણુ ઉતારે કુંવરને, ભામણડાં લે માડીરે,
અગોઅંગ કરે છે રક્ષા, ગૌતું પુઝી ભમાડીરે; ૧૦ ૩

નંદજી ગાં આપે વિધને, આસીવાંદ લણુથેરે;
અપસરા ત્યાં નૃત્ય કરે છે, આગસુ ગુણીજન માથેરે. ૧૦ ૪

સહુ વધાયે સ્થામને, ઉલટ અંગ ન માપરે;
જન્મ દિવસથી ત્યાં અતિશે, ઉત્સવ આનંદ થાયરે. ૧૦ ૫

ધન્ય ધન્ય દહાડો આજનો, સુહરવર ઉગરિયારે;
ભાસણપ્રભુ રઘુનાથજી, ઇચ્છાએ અવતરિયારે. ૧૦ ૬

૫૬ ૬૦ રાગ રામઘી.

આવો રે બાહ એક દોતુક જોવા, જન્મ કોટિનાં કૃશ્ણ ધોવા. આં ૧
નંદજીનો કુંવર નાનકિયો, ઉંખલ માડીને જોયો અડિયો. આં ૨

ચોરપણું એતું વખાણું, દોણીએ કીધું છે કાણું. આં ૩
શીકું હાલે તમ મુખડું ડોલે, ઉપમા રોએ ત્રિજુવન તોલે. આં ૪

નવ લક્ષ ધનુ જેને ચેર દુઝે, તેને એવડી મતિ કેમ ગૂઝ. આં ૫
મુખ ઉપર જે છાંટા દીસે, નિરખતા મારું મન હીસે. આં ૬

આનંદાં જાણશે તો પીતો દહેશે, તો ત્યાં મારું હૃદય દહેશે. આં ૭

૬ વિપવરસ-પ્રલવિપવ (ચન્દ, રપસ, કુપ, રસ અને મધ્યમા રસ ૫૬ ૫૯-
૨ દુહદીવડી. (સં. દુહદીવડી) દુહદીવડી ઉતારે. આચર-ચક્રોત્ર ગુણ-મીઠું ૪
જાન-વંચયા. ૫૬. ૧૦-૧ દમર- (સ. કિલિમી) પાપ.

માતા કને કાંઈએ નવ માગે, આપણા ધરતુ મીડું લાગે. આ૦ ૮
જેનો મદિમા પેદે ગાયો, તે ભાલણપ્રભુ દુછ નવ ધરાયો. આ૦ ૯

પદ ૬૨ રાગ રામઘી.

૪ ગાઇ એક કાનડો કાનડો, અમૃતપે અતિ મીઠો.

કોટિ બાલક એ પ્રભેવનિતેભો, પણ એવો કોઈ ન દીઠો, આ૦ ૧

નનાં ઉડી કાગ નાં છીજે, સમિરે ભવનો લાવો;

નદકુંવરતું વદન નિહાળી, નિમિત્તાને એ વહાલો. આ૦ ૨

જાતું પીતું એને નવ જોઈયે, રમણી છે આજ.

જે ગોવિંદજીને ભોગ ન આવે, તે વાદ પત્ત પરિગાજ. આ૦ ૩

જે જે આલી કંગ તે સાંજું, જે માગા તે આપું;

મને લોકમાહે ભય નહિ કોનો, આગ મોહરતું અપું. આ૦ ૪

ગાળા ફોડી ગોરસ ટાળો, રેણો હર નવનિત.

પ્રેમસાગરમાહે અગને ભોળો, એટલું રાખજો ચિત. આ૦ ૫

સીતાપતિ ગોકુલ આવતરિયા, ઉતારવા ભાગ,

ભાલણપ્રભુ રઘુનાયે લીધો, રમવાને અવતાર. આ૦ ૬

પદ ૬૨ રાગ રામઘી.

૪ જુઓ રે ગાઇ કાનજી નાચે, જેના ગુણે અભાદિક ગમે. જુ૦ ૧

આંખડી મુદરે અણીપાલી, આપણ સામું જુએ મીઠ વાળો. જુ૦ ૨

પાસે બાલક ધુમરીમાલો, મોહન ચરણ તજા એ માળા. જુ૦ ૩

મુદરે જુઓ કેડનો લટકો, તેવો સોહિયે મુખને મટકો. જુ૦ ૪

હરત ગરતકે કરતાં રોચે, અમૃત સરખાં વચન તે જોલે. જુ૦ ૫

દરિયે લારે પગતું ન મોટે, માનિતી રીઝે લગ્ન છાટે. જુ૦ ૬

જશોદા આવે તો ત્યાં દેખે, મેહામુનિજન એને પેખે. જુ૦ ૭

રખે એને કા માનુષ જાણે, દેવદેવ કદી પ્રેમ આણે. જુ૦ ૮

જન્મ મરણ જેણે નવણે દીઠો, ભાલણપ્રભુ જોતાં અતિ મીઠો. જુ૦ ૯

૧૨-૨ લાનો-જોણિ. સંસ્કૃત-ચમુના ૪ આળી-સખી, પદ ૬૨-૨

પદ ૬૩ રાગ દેશાખ.

✓ આવ આતા હું દૂધ પાઉં, પાણી પોટો મનમોહન;

દરિ દરેખ હાસર ગાઉં,

આવ૦ ૧

માંખણ ચોથું કો કહે આવી, શ્યામ સુંદર હું ઝાંખી યાઉં;

નન લક્ષ્યે વેનુ હું ઘેર મારે, લોકગાદિ કહો કેમ સમાઉં. આવ૦ ૨

ઝોલસો આવે આહોરડી, સંકુ આગળ સા સા મમ ખાઉં;

ભાસણપણ રઘુનાથ રમે ઘેર, પ્રાણજીવન હું પારણે જાઉં. આવ૦ ૩

✓ પદ ૬૪ રાગ પરજિયો.

✓ સખી હું તું કરે. (વાલો) ઘડિએ ન રહે ઘર;

બ્રહ્માદિક જાણે નહિરે, મારા પુત્ર તણી ત્યાં પેર. સ૦ ૧

કહાન કહાન કહાન કરતી, ઘર ઘર હીડું જોતીરે;

ક્યાં ગયો મારો નાનડિયો, જેને નાંક નિર્મળ ગોતીરે. સ૦ ૨

જાણું રખે કાની દ્રષ્ટિ પડશે, રૂપ જોઇને રુડે;

ગાલે કદં કાળજાનું ટમકું, મનમાં આવે કુડુરે. સ૦ ૩

ભૂખ્યો છે નથી કીરાચ્યો, માંખણ બક્ષ ન કીધુરે;

ધણીએ હું ત્યાં કરગરું, એક ટાંકે દૂધ ન પીધુરે. સ૦ ૪

રખે ગયો હોમ મનુનાતીરે, એકલકો સામલિયોરે;

કહે સખી તું ક્યાંથી આવી, મારો પ્રાણજીવન કંઈ મલિયોરે. સ૦ ૫

જાણું કો ઉપાડી જાશે, જેમ પૂતનાના આંગેરે;

દેખાડે તેને હું આપું, જે કાંઈ મોઝો મારેરે. સ૦ ૬

ઘેર ઘેર બાલક છે ધણાં પણ, બીજો નહિ કો એવોરે;

આલીંગારે દેખાડો મારો, શ્યામ સુંદર જેવોરે. સ૦ ૭

જગ વિના જ્યમ માણવી, તિમ હાંકું ટળવળતીરે;

સામું જોઇ હસે મુંદરી, ઉતર નાપે વળતીરે. સ૦ ૮

ઝોલભાણી યદ્ય યાદી, વશ નાપે વનભાલીરે;

કાપ કહે માઁ ચોરી આડું, યદ્ય રહું ઝોલિયાલીરે. સ૦ ૯

✓ નાપેન આવું

ખીજવવાને મુજને કોકે, રાખ્યો હોયે જાનોરે;
 હૈડું મારું દાઝે છે બાધ, તેં લાં મોઝે માનોરે. સં ૧૦
 મોકડાં વડાણાં (છે) એને, હીડે છે પરતરિયોરે;
 ન જાણિયે શું દશરથનંદન, બાલકુપ્રભુ અવતરિયોરે. સં ૧૧

પદ ૬૫ રાગ પરજિયો.

✓ સંજની સાંજોરે, માયું હું હું માન;
 વચન હું કહું જે તુજને, તે ત્યાં ધરજે કાન. સંજની ૧
 દૂધ દહિં ને માંખણ ઉત્તમ, તારે ઘેર હું મેહું;
 નુંદરવર જ્યમ એરી ખામે, તિમ તું રાખે વહેહું. સં ૨
 મારા ધરનું નથી બાવતું, પરનું જાણી ખાશેરે;
 જ્યમ ત્યમ કરીને કુંવર મારો, કહાનજી મોઠો યાશે. સં ૩
 યાતો દેખી ફુલો, હૈડું મારું દાઝેરે;
 શું કીજે જે આપ્યું નવ લે, ધરનાંશું નવ બાજે. સં ૪
 આવતો જાણીને એને, હાર ઉપાડા ધરજોરે;
 સ્થામ મુંદર જેણે મુખ પામે, તેહ વિધ તમે કરજો. સં ૫
 અગમાં રહીને નિહાળજો, ઉલટમેરે એ ખાતોરે,
 ચિત્ત ગમે તો ગ્રાહજો, મનમોહન નામી જાતો. સં ૬
 માડ માંડ તમે આવિયો, એલભા દેવા અમનેરે;
 ફૂલવણુ ટાંછ મ આજુરો, હું ગાલ દેઉં જે તમને. સં ૭
 વળતી ગોપી હૃદયરે, અમ ધર નથી અનાયરે;
 સર્વસ્વ અમે સોપિયું છે, નંદકુંવરને હાય. સં ૮
 લઉં તમારું શા જાણી, ધણુંએ છે ઘેર અમારેરે;
 બાલકુપ્રભુ રઘુનાય નથી કાંઈ, વહાનો ધણું તમારે. સં ૯

પદ ૬૬ રાગ ગાડી.

બાધ આવોને મારે ઘેર, પેર દેખાડું તુજને સ્વામની રે;
 કો આગળ કહું રવ, બાવ ટાળી ધરકામની રે. ૧

* પદ ૬૫ મ-૨ મા નથી પદ ૬૫-૭ ફૂલવણુ-મુંદરવર દ સર્વસ્વ-પોતાનું
 સપણું દેશા બાળી-શા મારે. પદ ૬૬-૧ રવ-દરીયાદ,

બરવાને ગઇ નીચ, ચીર જે આઝ્યા દડાડીરે;	
ઢાઢી ધરચાર, વાર (ન) લાગી એક ધરીરે.	૨
ઉખલ મૂડે લાગ, પાગ દઇ પોતે ચરેરે;	
શીકેથી નવનિત રીતિ, ચોપાની આવડેરે.	૩
દોણીમાંહેથી દેવ, જેવ લઇ આપે જાલનેરે;	
કરનો લૂટાલૂટ, ત્રાસ નહિ પશુપાલનેરે.	૪
આપું તે નવ ખાપ, માપ અમેશું કીજિયેરે;	
મંદિર હોયે જોહ, તે હરિ આગળ દીજિયેરે.	૫
હું પકડી આવી આજ, માગી ' માન નાસી ગયેરે;	
ગાંખળે ખરજ્યા હાથ, સાથ સરખાશું ત્રોયેરે.	૬
નાદા એ વનરેક, એક કહાન મેં જાણિયેરે;	
મુખ ઉપર કોમળો એક, દૂધનો નાખી ચાણિયેરે.	૭
આંખ ચોક્કસ આપ-તાપે આવી તમ બળીરે;	
તોને કહિયે માન, વાન ધણી છે એવતણીરે.	૮
દહિ માંખજુગારા નાથ, લેવાને ત્યાં બદ્ધ મળીરે;	
તમે જે દેજો ત્યાં, અનમાંહે પામે ચલીરે.	૯
નહિ દો એની જોડ, કોડે કહાન નિગખિયેરે;	
વિદ્યા રૂપ વિગાર, વારેવારે મેં ધરખિયેરે.	૧૦
ગદિમા વેદ વિખ્યાત, વાદિમકિએ વખાણિયેરે;	
ખાસખુપખુ રથુનાથ, એવો ધાનો નવ જાણિયેરે.	૧૧

પદ ૬૭ શબ્દ પરજિયો.

એ નો અગગો સર્વશ્રી મુરખ વગગો દેખેરે;	
શુભ અવશુભ જોતાં એવો, કોઇ ન જાણે લેખેરે.	
મુખી નું શું કરે, વાત કળી નવ જાય.	૧

એ કહિયે ખાચે નહિ, સહુએ ચેએ ખાતારે;
બૂખ્યો પણ કહિયે-નહિ, કામ ન માને દરાતારે. સં ૨

એ ઘર બહાર કહિયે નહિ, ફાગેટ કહેશે પેડારે;
સહુએની ત્યાં જુજી વાપી, એતો અંતર બેઠારે. સં ૩

એને સાથી કો નહિ, એહ એકલો હીડેરે;
બ્રહ્મા હર સરખાને એની, વાત કયા છે મીડીરે. સં ૪

જશાદતો સુન એ નહિ, પ્રીછે નહિ તો જાણેરે;
એ કાપી નવ ઉપજે, તે મુનિજન વખાણેરે. સં ૫

મુરનર મુનિજન સહુ મોહે, એના મુખને આણેરે;
મનવાસીતું શું મળું, જે સર્વને સરજે પાણે રે. સં ૬

એ તો કો શું આલજ ન કરે, જૂઠું કહે છે નારીરે;
ભાલજપ્રભુ રઘુનાથને કહે છે, વેદ પુરાણ બલચારીરે. સં ૭

પદ ૬૮ રાગ રામઝી.

✓ કહાનજી ઘેર આવો ઘેર આવો, વડી વાર થઇ રમતાં;
ખાલક સમઘાં તમે પણ જાઓ, મંદિર મારે જમતાં. કહાનજી ૧

હિરાબો નથી સુંદરવર, વાર લાગશે જમતાં;
અંગે અતિદુર્બલ દીસો છે, કીડાતાવડ ખમતાં. કહાનજી ૨

રમતાં કાલા ક્યમ ગમે છે, છગે ને આયમતાં;
મનડું માફ દાઝે છે, અતિ વેલા નિર્ગમતાં. કહાનજી ૩

મૂરખ કો તમને નવ પામે, તીરથ દેહડી દમતાં;
ભાલજપ્રભુ રઘુનાથ આરોગો, અન કયાં છે ગમતાં. કહાનજી ૪

પદ ૬૯ રાગ રામઝી.

✓ આંગણડે રમો મનમોહન, તો મન માને મારરે;
પ્રાણ્યે મુજને અધિક વહાણું, સુંદર મુખડું તારરે. આં. ૧

પદ ૬૯-૨ હિરાબો નથી-જેણે ખાધુ નથી ૨ કીડાતાવડ-રમતોની તાપ.

૩ નિર્ગમતાં-મહતાં.

ઝરીર મેલું થયું છે સ્વામી, પડખો તો નવરાવુરે;
દ્રાક્ષ ચરની ને ચારોળી, કહો તો આપું ખાવુરે. આં. ૨

દાક્ષ એક બેસો મનમોહનજી, ઝોળું તારી ચોટીરે;
કેવડેલ ધાલીને સુંથું, જ્યમ તે થાયે-મોટીરે. આં. ૩

નવશે કાજલ સારી નીલવટ, તિલક કહું કેસરવુરે;
જેને ઘેર કન્યા છે સુંદર, તે નામ લેછે (વું) વરવુરે. આં. ૪

મારા સમ છે હો મનમોહન, માંખણ રોટી ખાઓરે;
ઉપર દૂધ ફેર ચીરાવો, જ્યમ ત્યમ મોટા થાઓરે. આં. ૫

રોલડી ત્યાં અતિશે સુંદર, કહો તો આપું છોલીરે.
દાદમ પાકાં છે અતિ રાતાં, આગળ મેલું કોલીરે. આં. ૬

આધા પાછા જાઓ જેટલે, હૈંદુ માફ કંપિરે;
જાણું રખે કો વપમ આવે, પ્રાણજીવનને ચંપિરે. આં. ૭

કહું કરો જો કુંવર મારા, તો તમને પરણાવુરે;
રાધા સરખી રપે રડી, વડુઅર વહેલી લાવુરે. આં. ૮

વું તો સર્વસ્વ છે રે મારે, ખીણું ન ગમે કાંઈ રે;
લાલજીપ્રજી રધુનંદન દીજે, એકવાર સુજને સાંઈ રે. આં. ૯

જ્યદ ૭૦ રાગ ગોડી.

✓ મારા નાનડિયા ઘેર આવો, વડી વાર થઈ તુજને;
રમતાં ભૂખ લાગી હરો, સુંદરવર ચીરાવો. માં. ૧

ખીજ બાલક જે આવ્યા છે, તેને ઘેર બોલાવો;
એક વાર અને દઈ આશિર્ગન, લનને તાપ મમાવો. માં. ૨

પરમેર જઈ મારા મનમોહન, કાં અવડંડા બોલાવો;
નવ નિધિ સુત જીવન આપણે, તો કાં રાવ કરાવો. માં. ૩

તેવાં કામ કરો મનમોહન, જ્યમ જ્યમ થાયે ચડાવો;
લાલજીપ્રજી જાર ટાળવા, આજ અમ ઘેર આવો. માં. ૪

૫૬ ૬૯-૨ ચરની-ખાવા થાવ્ય. ૪ જેલવટ-કપાલ. ૬ રોલડી-ચોટી. ૭ વપમ-
આખરો. ૮ વડુઅર-વડુવાર-દારા પરવેલી સી. ૯ સાઈ-આશિર્ગન. ૫૬ ૭૦-૩ અવડ-
કંદા-અવડાલ. (૫૬ ૭૦-૭૧-૫-૨ માં નથી)

* પદ ૭૧ રાગ ધનાઝી.

- ✓ આવ હરિ દેખાડું દેખાડું, ઘુજને મંદિર માડું;
 સુંદર સ્થલ જોઈને ગિરિધર, મન મોહશે તારું. આ. ૧
 રાધાની પાસે યુજ મંદિર, હશે હરિ તમે દીકું;
 સરીરની અદ્ધા બૂલી ગઈ, તારું જોતાં યુખ મીઠું. આ. ૨
 ખાવું ખાંડ ચારોળી આપું, ચાપું કરી નવનિત;
 પ્રેમસાગરમાંહે કરો ઝોકાલાં, આણી મુ હપર ચિત. આ. ૩
 સહુને મંદિર નિત્ય જાગો છો, આજ આવો મારે ઘેર;
 બાલણપ્રભુ રઘુનાયજી, આપણુ રમિયે રૂડી ઘેર. આ. ૪

પદ ૭૨ રાગ ધનાઝી.

- ✓ જશોદા આવો દેખાડું, સ્વામસુંદર તમને રે;
 જણો છો યુજને વહાલો, કોટિ ગણો છે અમને રે. જશો. ૧
 કુંવર તારો માડકો, તે કાણુ જાનો રાખે રે;
 કાણુ જોએ શોધી કાઢે, શુક સનકાદિક પાછે રે. જશો. ૨
 આપું એ કોનું નવ ગ્રહે, યજ્ઞહુતે નવ જાય રે;
 ✓ સાચી પ્રીતિ જેની જણે, તેને ઘેર જન્મ ચોરી ખાય રે. જશો. ૩
 તમારું આપું ક્યમ ગમે, તું માતા છે પણ અલગી રે;
 મન સાચું જો છે અમારું, સેહે જૂંદી વળગી રે. જશો. ૪
 એથી મોટા કો નથી, તું જણે છે નાનો રે;
 તણાવંત (ને) પૂતના મારી, તેને જાય ત્યાં જાનો રે. જશો. ૫
 સીતાપતિ ગોકુલ અવતરિયા, સત્યવતીસુત બોલે રે;
 બીજો કો એવો નથી જો, આવે બાલણપ્રભુની તોલે રે. જશો. ૬

* પદ ૭૩ રાગ ધનાઝી.

- ✓ જશોદા કુંવરને શે ન વારો, આજ વહે છે એનો વારો. જશો. ૧

પદ ૭૧-૨ અદ્ધા-આસ્થા, રૂડી શુદ્ધ હરો. ૩ ચાપું-અર્પણ કરું. મુ-મુજ.
 ✓ ઝોકાલાં-(બ) લહેર. પદ ૭૨-૩ યજ્ઞહુતે-યજ્ઞની આહુતિમાં અથવા યજ્ઞના આમંત્રણમાં.
 ૬ સત્યવતી સુત-સત્યવતીના પુત્ર. વ્યાસ. પદ ૭૩-૧ વારો-મના કરો. વારો-વખત,
 લાગ. * પદ ૭૩ પ્ર-૨ મા નથી.

મારગમાંહે મળે તો છટે, સર્વસ્વ મેપિ તે સહી છટે. જશો ૦ ૨
 વધુથીરાવ્યો વનમાં કાઢો, પરનું ચાખી નાખે દહાડો. જશો ૦ ૩
 આપો નહિ શેં કાંઈએ ખાવું, જૂખ્યા ગો પૂઠેરે જાવું. જશો ૦ ૪
 એવા નહિ દશ પંચ તમારે, એકને ત્યાં કોય જૂખે મારે. જશો ૦ ૫
 સંપત્તિ ન હોય તે માનજ રાખે, કદાન માગતા દીનજ બાખે. જશો ૦ ૬
 કૃપણપણે શું બહુ ધન મળશે, એને ખાધે કુમે નહિ ટળશે. જશો ૦ ૭
 બહુ રિદિ પામ્યા એના પુમયા, એણે કરી ચડયાં હંચા પદયા. જશો ૦ ૮
 બક્ષે કયાનું દુઃખ ન લાગે, આલે કરી મહી માંખણ મારે. જશો ૦ ૯
 માલધુપ્રભુ રધુનદન ભોગી, તેને જાણે કપિલ શુક જોગી જશો ૦ ૧૦

પદ ૭૪ રાગ ગાંધી.

✓ વા'સો વાય છે વાસળીરે, વનમાં ચારે માય,
 મરમાં રહીને શું કીજીયેરે, મારું ચિત્તકુ પૂઠે ધાય. વા'સો ૦ ૧
 ગાય દહોલી મને વાસરીરે, મેં તો શરીએ સાંભળ્યો સાદ;
 મેલી થઈ હું તો શું કરે, મારે સાસુ સરસો વાદ. વા ૦ ૨
 રસોઈ નિપાવી હું રહીરે, મારે કંઠ ન હિરે અન્ન;
 જાણુ કૃષ્ણજીને જમાડિયેરે, પ્રભુ દોહલા છે દુરિજન વા ૦ ૩
 ✓ આઠથી આઠી ભોળરીરે, લાલ છડી છે હાથ,
 સાસુ સસરા તે શું કરે, અમે જાઉં દરિને સાથ. વા ૦ ૪
 જાણું જાણે ત્યા નિસરીરે, પાપી મારા પ્રાણ.
 કામજડામાંહે વેધિયુ રે, સોસરું વિરહનું ખાણ. વા ૦ ૫
 સૂતા બેઠા મને મુખ નહિરે, દાગે મારે તન,
 નિશાએ નાવે મને નિદ્રી રે, જે પરશુ વેચ્યુ મન. વા ૦ ૬
 દિસે જેવે લા નિરખિયે રે, રાત્ર સોણામાંહે;
 રાસ રમાડી ભોળવ્યાં રે, બાલધુપ્રભુ રધુનાથ. વા ૦ ૭

(પદ ૭૪ પ્ર-૨ મા નથી તે સસલીલામાં જોઈએ હતું. અહીં થોડાં નથી)
 પદ ૭૪-૨ મારે સાસુ સરસો વાદ-મારે સાસુ સાથે વક્તવ્ય થાય છે. કે નિપાવી-તેવાર
 કરી. ૪ આઠી-ઝીણી ✓ભોળરી-માળજી, કામજી ~છડી-સોડી. લાડી ૬ નાવેન્ન
 આવે નિદ્રા-કંઈ પરશુ-ખીલ સાથે દિસે-(મ) દિવસે સોણામાંહે-સ્વપ્નમાંહે

૫૬ ૭૫ રાગ રામઘી.

- તારા બામણડાં લઈ મનમોહન, વાંલા વાળ કીજે રે;
 માખણ રોટી દૂધ ફેરૂં છે, જે બાવેત લીજે રે. ૧
- ફળવો દેખી યુગ્મને, કંઈ ધણ ઘેર ખીજે રે;
 એટલું માણું છું, હું માવા, ઘેર ન જઈયે ખીજે રે. ૨
- તું તો સર્વસ્વ છે મારે, તું દીઠે મન બિંજે રે;-
 બાલણપ્રભુ રઘુનાથ એટલું, સંસારતણું સુખ દીજે રે. ૩

૫૬ ૭૬ રાગ ધનામી.

- ✓કા દેખાડોરે મારો નાનડિયો, જાણિયે છે જે વિશ્વને મોહવા,
 વિધાતાનો ધડિયો. કા દેખાડોરે ૧
- તે દહાડાનું કામ વિસરું, જે મીઠું એ પડિયોરે;
 હુપડ સોનારે કુંદને, કરી હેડાણું જડિયો. કા ૨
- સખી એ મોહનમંત્ર એહને, ક્યાં થઈ આવડિયો રે;
 બાલણપ્રભુ રઘુનાથ મારે, હૃદયાસાયે અડિયો. કા ૩

૫૬ ૭૭ રાગ ગોડી.

- કાન તપ કીનેરી, માધ જંદખણી;
 મે હજંગ હરિકે પમ પાવત, મુખચુંબન મુખ બીનોરી. મા ૧
- તપ્ત બયે મોહનજૂ હસત હે, તખ હિમત અધરહી ફીનોરી. મા ૨
- (જશીમતી) લટપટ પૂછન લાગી, બદન ખેમિત બલિનોરી. મા ૩

૫૬ ૭૫-૧ વાળુ-નારનો, સાજનું ખાણું. ફેર-વાત. ફળવો-(સં-ફળવ-)
 અથવા ૩ મન બિંજે-(આનંદમા)મન તરબોલ વાવ. ૫૬ ૭૬ ૧ હુપડ-સારો ધડનારો
 સોનાર-ચોળી કુંદન-સુવર્ણ ૩ મોહનમંત્ર-મોહ પમાડવાનો મંત્ર અડિયો-સ્પર્શ
 કરી રહ્યો. અર્થાત્ હૃદયથી જસતો નથી ૧ કેન-શ, ૪-કીનોરી-ક્યું, માધ-માતા,
 નદખણી-(સ) નદ ગુહિણી-નદની સ્ત્રી હજંગ-ખેલો વાવત-વાન કરાવે છે,
 ૨ મુખ ચુંબન-મુખનું ચુંબન કરતા, મુખ બીનોરી-મુખ આનંદમય થાય છે તખ
 હિમત અધરહી ફીનોરી-તખ-તે વખતે મુખ પહેળું કરતા અધર ઉપર ફેર આને
 છે ૩ બદન ખેમિત બલિનોરી-બલવાનન મુખ અથવા હૃદય પકડી.

રિદે લગાયે બદળૂ મોહિ તુ કુલદેવા દીનેરી. માં ૪
 મુંદરતા અંગ અંગ કહાં બરનૂ, તેજહી સખ જુગ હીનેરી. માં ૫
 અંતરિક્ષ સુર ધંદાદિક ખોલત, મજબનકો દુખ ખીનેરી. માં ૬
 ધહ રસસિંધુમાન કરી ગાહતહે, બાલનજન મન બીનેરી. માં ૭

*૫૬ ૭૮ રાગ રામઘી

✓ આપ એ બુદ્ધાગ્રહી નાર, હું એકયો કેટલાં પીડું;
 એ મળિયો પરિવાર આં ૧
 સખળી કહે છે મહીડું ખાધું, કરો એ મન વિચાર;
 મિથ્યા વાત મળે નહિ, મને એવડો ક્યાંથી આહાર. આં ૨
 જેણે વન હુ જાહ ચારવા, પૂડેથી ત્યાં આવે;
 મોહ પામ્યાં મને નિહાળે, પછે મસ ચલાવે. આં ૩
 આવી આકૃષ્ટિયે મને વળગે, વિકળ થઈ મહી ફોડે;
 ઘેર સ્વજનને ઉત્તર દેવા, નામ માહરું જોડે. આં ૪
 વિઠ્ઠલજીનાં વચન સુણીને, સાન કરી સી વારે;
 બાલકપ્રભુની અકલિત લીલા, ભવસાગરમાં તારે. આં ૫

૫૬ ૭૯ રાગ ગોહી.

એકવાર સર્વ જોષ, વિચાર એમ કરે; આ વનવિષે કૃપાત, થાય છે ખરે. ૧
 તે માટે એ કામ, તમે છોડો ખરે; જમ્યે ખીજે વન, એમ વિચાર કરે. ૨
 ઉપનંદ નામે જોષ, તે ત્યાં કહે છે સહી: અહિંયાં હુકમું જન્મવન, ત્યાં
 જમ્યે સહી ૩
 પર્વત ગોવર્દન, પાસે યમુના ત્યાંહિ, અનેકે ખીજાં વન, પાસે જ્યાંહિ. ૪
 એવી મનોહર ભૂમિ, સહુને જો મન સહે, ત્યાં જમ વસિયે વાસ, એમ
 ઉપનંદ વહે. ૫

૪ રીદે લગાયે-દહય સાથે આખી કહે છે કે મોહિ તુ કુલ દેવા દીનેરી-મને
 તું કુલ દેવતાએ આપ્યો છે. ૫ હીનેરી-કમી થાય છે ૬ ખીનેરી-નહ થયું છે
 ૭ ધહ-આ લોકમાં અથવા આ જગમાં રસસિંધુ જાન રસના સુમુદ્રમ જાનમાં
 ગાહત-પ્રવેશ કરતાં અર્પીત જાન કરવા, હીનેરી-જાન દ પામે છે *૫૨ ૨ મો નથી
 ૫૬ ૭૮-૨ આહાર-ખોજન ૩૪ મસ-મિથ્યા આજ વિકળ-ધાતરી ૫૬ ૭૯ ૫.
 અહે-અનુકૂળ આવે

ત્યારે સમસ્ત ગોષ્ઠ, તે એમ કહે છે નંદ સહી; જાણું તેણે કામ, કાંઈ
વિચાર નહિ. ૬
ત્યારે શકટ જોતરી ચાલ્યા, સાથ સર્વ પોતાતણો; સામગ્રી ભરી
ત્યાંહિ, હરખ તે અતિધણો. ૭
એકે રથ ઉત્તમ આણિયો, રામકૃષ્ણ બેઠા સહી; આરૂઢ યજ્ઞને ચાલ્યા
તતખેત્ર, ત્યાં આબ્યા સહી. ૮
જશોદા તે ત્યાં રોહિણી, બીજા રથમાંહિ; બીજા ગોષ્ઠ ગોપીનો સાથ,
રથ ઉપર બેઠાં ત્યાંહિ. ૯
ગાતાં શુભ ગોવિંદ, આસે છે રે સહી; સર્વ ઉચ્ચાળા સાથ, પહેંચ્યા
તે વહી. ૧૦

આવી ટુંદાવન, વાસજ સહુ કરે; શકટ મંડળી પેર, તે આકાર ધરે. ૧૧
ટુંદાવનમુઝાર, સહુકો ગાયે રમે; બાલધુપ્રજુ રઘુનાયજ્ઞને ચિત્ત ગમે. ૧૨

પદ ૮૦ રાગ કેશાબ.

ટુંદાવનમાંહે વસ્ત્રા જો, સ્વામી વૈકુંઠનાથ જો;
ભાત સાથ રમે સહી જો, એક વાર થયો ઉપાત જો. ૧
વાહર ચારવા નિસર્માં જો, રામકૃષ્ણ ત્યાં બેઠ જો;
રૂપ વાહરું ભરી જો, વચ્છાસુર આબ્યો એક જો. ૨
કૃષ્ણે આવતો નિરખિયો જો, બલભદ્રને દેખાડ્યો તેહ જો;
દેવ આવે છે મારવા જો, તે જુઓ આણીને તેહ જો. ૩
આવતો તે ઝાલિયો જો, વચ્છાસુર તે દુષ્ટ જો;
ફેરવી કોઠ ઉપર નાખિયો જો, મરણ પામ્યો પાપીષ્ઠ જો. ૪
જળ પાડ્યાં તે કોઠનાં જો, જોવાળિયા સહુ સાથ જો;
મંદ્ર કંપો મીઠાં કહી જો, મમુનાતટ ગયા નાથ જો. ૫
વાહર ત્યાં જળ પાયાં જો, પોતે પીધું જળ એક જો;
એવે ભાત પૂતનાનો આવિયો જો, બ્રહ્માસુર ત્યાં તેહ જો. ૬
રૂપ તે બ્રહ્માસુર હરી જો, ચાંચ વધારી આપ જો;
જળકાંઠે બેઠો જઈ જો, ઝાલવાને વૈકુંઠનાથ જો. ૭

પછે કૃષ્ણજીએ ચાંચે ઝાલ્યો ને, ઝીવવા લાગ્યો તેહ ને;
 ત્યારે શાન પ્રજુજીએ ક્યું ને, બળવા લાગ્યો દેહ ને. ૮
 ગોપ તે મૂર્છા પામિયા ને, કરે હું આક્રંદ ને;
 કદાનજીને બગચે ઝાલ્યા ને, કાણુ મૂકાવશે ગોવિંદ ને. ૯
 પેર તે શ્રીકૃષ્ણે કરી ને, અગ્નિ યથા પછે નાથ ને;
 બળવા લાગ્યો તેનો દેહ ને, ચંચ વિહારી હાથ ને. ૧૦
 ફરીને ધાધ તે આરિયો ને, ઝાલવાને જગદીશ ને;
 કૃષ્ણજીએ વળી પેર કરી ને, ફરવ્યો પાખલ શીશ ને. ૧૧
 ચંચ સાહી ઉતરડ્યો ને, જે ફાડ કર્યો તેણી વાર ને;
 ઘેર આવી ગોપે કહ્યું ને, માતાને તેણે દાર ને. ૧૨
 મૂઢ્યે દેલ જે મારિયા ને, પ્રેમ કલા નવ જમ ને;
 વચ્છાસુજ બક તે સહી ને, ચાંચે ચીર્યો તે વેકુંદરાય ને. ૧૩
 હર્ષ સહુને મજામાં ચયો ને, મંગળ ગાયે નાર ને;
 બાલજુપ્રજુ અવતરિયા ને, હરવા જૂનો બાર ને. ૧૪

પદ ૮૧ રાગ ગોડી.

- ✓ નાનાં મેઠાં ને વાછરે, ચારવાને હરિ નાથ;
 લુલુ ઉતારે જશોભતી રે, ભામણડાં લે માથ. નાનાં ૧
 મસ્તક નવરંગ મેળિયું રે, પરકર પીત પડજી;
 ઝાડસી આછી લોખરીરે, એ વેદવક્ત્રું મૂળ નાનાં ૨
 ચરણે વાળે હુધરી રે, જાણે હસેનો નાદ;
 ૧ પનેકપી પની પેહેરણે રે, મંદ ગતિ આહવાદ, નાનાં ૩
 પોંચી પચરંગ પાટનીરે, રંગી જેણે હાથ;
 કેડ ખોસી છે વાંમણી રે, આવેચાદ લોકનો નાથ નાનાં ૪

જ્ઞાન મુનિ-વિચાર કર્યો (૧) ૯ આક્રંદ-રૂદન. ૧૦ વિહારી-(સ. વિષદ)-
 ફાડવું ઉપરથી-ચીરી ૧૧, પાખલ-પાણ. ૫૬ ૮૧-૨ મેળિયું-ફેટા. ૧૨૩૨-કમર-
 ઝોલ પીત પડજી-પીળું કપડું. વેદવક્ત્ર-વેદવેદી ગાય. ૩ પનેકપી-પની-(૧)

જોવા આની ત્યાં ગોઘણી રે, ઘર ઘરથી ગહુ નાર;
આલો નયણે નિહાળિયે રે, મન્મથનો અવતાર. નાનાં ૫

કોય કુસમે વધાવતી રે, કોય વધાવે લાજ; વાણી.
કોયક મોતીડે માનિની રે, જન્મ સફળ કરે આજ. નાનાં ૬

મળિયા તેવડ તેવડા રે, રંગે રમનાં રીતિ;
ઘેરથી બાયાં ને ને મલ્યાં રે, તે વાત કરે અતિ પ્રીતિ. નાનાં ૭

આડે અધાસુર હતયો રે, તેનો કીધો નાશ;
બાલક વચ્ચે હંગારિયાં રે, કીધું તેજ પ્રકાશ. નાનાં ૮

૪૫૫૫ કાલિંદીએ હરિ આવિયા રે, નીર વાણુઠા સ્વચ્છ;
બેઠા ફરતે કુંડે મળી રે, ચરતાં મેલ્યાં વચ્છ. નાનાં ૯

અન્ધો અન્ધે આણિયો રે, અન્તતણું ને પાત;
મધ્યે બેઠા માવણ રે, સુંદર સ્યામલ ગાત. નાનાં ૧૦

હરજી દેખાડે કોળિયો રે, આ મીઠું હથિ બાત;
આખી અખાવે મિત્રને રે, મને પ્રેમે આપ્યું ચાત. નાનાં ૧૧

એક કહે આખો હરિ માહરં રે, આ ફેલું છે કહાન;
બોટયું પ્રાણે આહીરવું રે, ને પુરોષોત્તમ ભગવાન. નાનાં ૧૨

ખુલા જોવાને આવિયા રે, વિસ્મય પામ્યું મન;
પારખું જોવાને કારણે રે, હયાં વાછરે વન. નાનાં ૧૩

વારો શોધવા નિસર્યા રે, પોતે દીનદયાલ;
કરમહિ લીમા કોળિયો રે, બેઠાં મેલ્યાં બાલ. નાનાં ૧૪

વિધિએ સાધી સર્વે હયાં રે, રાખ્યા માયામાહે;
હરજીએ આવી નિહાળિયુ રે, મિત્ર ન દીકા ત્યાહે. નાનાં ૧૫

મોહને મન વિમાસિયું રે, જાણી અજની પેર;
સાધી સર્વે હરી ગયા રે, ક્યમ જાડ એકલો ઘેર. નાનાં ૧૬

- બાલક વચ્ચરૂપે થયા રે, પોતે શ્રીગોવિંદ;
 ધર ધર પ્રીતિ અતિ ધણી રે, જો ગોપી આનંદ. નાનાં ૧૭
- ચતુર્મુખ સાલીને આવિયા રે, વર્ષ ઘણું જ્યારે એક;
 રંગે રમતાં તે નિરખિયાં રે, આવે નહિ વિશ્લેષ. નાનાં ૧૮
- પુનરપિ જોવાને આવિયા રે, ચતુર્મુખ સાલીને જય;
 ✓ હરિની ભાષાએ મોહિયા રે, વારે વારે ફેરા ખાય નાનાં ૧૯
- બ્રહ્માજીને દેખાડિયું રે, સર્વ ચતુર્ભુજ રૂપ;
 ભ્રમ તે ભાગ્યો મનનો રે, અંતર જણ્યું ભૂષ. નાનાં ૨૦
- પ્રાગે-લાગીને સ્તુતિ કરે રે, ઝોળખ્યા નહિ મેં સ્વામ;
 એ અપરાધ ક્ષમા કરોરે, લાલણ્યપ્રભુ શ્રીગમ. નાનાં ૨૧

૫૬ ૮૨ રાગ ધનાત્રી.

- ✓ જીઓ જીઓ રે આવે જીગજ્જવન, વાંસલડી ધરી વામ હાથ;
 મોહન મુખના મરકણ, નમણાં નચાવે નાય. જી. ૧
- મસ્તક નવરંગ મોળિયું, હોમકડો રે જણે પોપટ પાંખ;
 અવણે કુંડળ ઝળકજોરે, માર મનકું રે મળવા કરે પાંખ. જી. ૨
- પહેરી પરકર પીતાળરણી રે, ગળે ગુંગ રે મુક્તાશ્નમાળ;
 બ્રહ્મા હરથી તે ભલા રે, જે સગે રે રમે છે રે ગોપાળ. જી. ૩
- જાણું વેષ લઈ ગોવાળનો રે, જાનૂડાં લાકું હરિ આસ;
 જન્દાવન વળગી રહું રે, વેરીડાં વેરી દે માળ. જી. ૪
- ધન્ય તે તેવડ તેવડા રે, જાંબડી રે જે મેલે કંડ,
 ભમે તે જૂલા ભમે રે, જે દેહ દમી વાંછે વેડુંડ. જી. ૫
- જો વિદ્યા એવી આવડે રે, યાહિ દિવસે નર ને રાતે નાર;
 પગલે પગલે પરવડે રે, પધારે જ્યાં પ્રાણાધાર. જી. ૬
- મારં ચિત્ત સાધ્યું ચાકરી રે, મારી કામ કોપી પરતંત્ર;
 કામ(ણ) કોપું એણે કાનુડે રે, એની મુરલીમાંહે મહામંત્ર. જી. ૭

૧૬ વિશ્લેષ-નૂતન ૫૬ ૮૨-૧ વામ-ડામી ૨ જિગવડો-ઉઝું. અવણે-કાને.
 -જખના. ૩ ગુંગ-ચણેલી ૪ જાનૂડા-કુદલાં ૫ જાંબડી-હાથ.

તાપ તનનો તે ટળે રે, મળિયે રે મનસા શુદ્ધ;
ભાલણુપ્રભુ રઘુનાયજીયુ, દધાંતે જ્યમ-સાકર દુધ.

શુભ ૮

૫૬ ૮૩ રાગ ભાર.

એક દિવસ ભગવાન રે, ગોવાળને કહે તેણે હામ રે;
વાછર ચારવા વન રે, (આધા) જમ્યે કહે જુગજીવન રે. ૧

વીણા મહુવરના કરે નાદ રે, વાછર ગ્રંઠી ચાલ્યા વાદ રે;
કહે યો ભોજન સંગમ રે, વસુનાતટ કરશુ ભાષ રે. ૨

મોરખિન્દ સાં તેહ રે, ગુંગના હાર ત્યાં એહ રે;
✓ કુપલી કામલ શીશ રે, ખોસે છે જુગદીશ રે. ૩

એવો નટવર વેષ કહેવાય રે, રમવાને વનમાં જાય રે;
એવો વેષ ધરી વનમાંય રે, વાછરાં ચારવા જાય રે. ૪

નાચે ગતિ જ્યમ મોરે રે, દાદરગતિ (ચાલે) કરે શોર રે,
જ્યમ પંખી બેસે વનમાંહે રે, ત્યમ પોતે બેસે છે ત્યાંહે રે. ૫

વળી વાનરનાં ધુમ્મઝ ઝાલે (ચાલે) રે, જમ્યે બેસે વૃક્ષની ડાળે રે;
એમ રમત રમતા ગોવાળ ત્યાંહે રે, મારગમાંહે જ્યાંહે રે. ૬

તેવે અધાસુર પૂતનાનો ભાષ રે, અજગર યમ આબ્યો ધાષ રે;
એકે હોઠ કયો પૃથ્વી સ્થાન રે, ખીજો બ્યોમ સમાન રે. ૭

જીઠો મારગ કીધી ત્યાંહે રે, એવે રૂપે બેઠો વનમાંહે રે;
ત્યાં આબ્યા વચ્ચ ને ગોવાળ રે, એવું રૂપ દીકું તત્કાલ રે. ૮

પછે વિચારે સહુ ત્યાંહે રે, એવે વચ્ચ સહિત પેઠા મુખમાંહે રે;
કૃષ્ણ ત્યાં પેઠા જણી વાર રે, દેવલોકે થયો હાહાકાર રે. ૯

તવ કૃષ્ણ આપણું રૂપ રે, વૃદ્ધિ કર્યું ત્રિભુવનભૂષ રે;
તાલુ કાઠી જમદાર રે, ગોપ વચ્ચ સહિત આબ્યા બહાર રે. ૧૦

તેના મુખથી તેજ પ્રગટ થાય રે, પેકું કૃષ્ણતણા મુખમાંય રે;
પછે વાછરાં ને ગોવાળ રે, અમૃતસાગી દળે તત્કાળ રે. ૧૧

૮ મનસા-મનવડે. ૩ કુપલી-ચોમણ. ૪ નટવર-કેતવ નટવો. ૭ બ્યોમ-આ-

કાશ. ૧૧ અમૃતસાગી-અમૃતને ગરનારી.

- છવાડયાં તે દેવમુરારે, જોવા અજ આભ્યા તે દાર રે;
અદ્ભુત કર્મ દેખી ત્યાહિ રે, વિરમય પામ્યા મનમાહે રે. ૧૨
- પછે તે અજગર કેરું ચામ રે, ગોવાળને રમવા આપ્યું કામ રે;
પછે કુમાર વમની લીલા જોઈ રે, પંચમા વરસની કહાવે તેહ રે. ૧૩
- છટ્ટા વર્ષની લીલા જોઈ રે, માતમે પ્રભુએ કીધી તેહ રે;
શુકલ તે કહો વિન્તાર રે, જાલણુમળુની લીલા સાર રે. ૧૪

પદ ૮૪ રાગ ગાડી.

- ગાને ચારવા નિસર્યા રે, સુંદર સ્થામ શરીર;
રંગે રમતા ત્યાં આવિયા રે, કાવિંદીને તીર. ગા૦ ૧
- તેવડ તેવડા ધમ જોલિયા રે, અહિં રમવાનો નહિ લાગ;
વૃદ્ધમહિ વિપજળ છે સહી રે, રહે છે કાલી નાગ. ગા૦ ૨
- એવું કહીને ગોવાળિયા રે, વાળવા લાગ્યા ગાય,
હર્યે ફરીને આધા ગયા રે, કહિ વૈકુંઠરાય. ગા૦ ૩
- જક્ષ કદંબને હરિ ચડયા રે, કાળું દીકું વાર;
પમુનામાહે અંખાવિયું રે, લીલાએ દેવ મુરાર. ગા૦ ૪
- આકંઠ કરે છે ગોવાળિયા રે, જે પડિયા નંદુકમાર;
વાત તે ગોકુલમાહે વિસ્તરી રે, વત્યો દાદાકાર. ગા૦ ૫
- નંદ જરોડા ત્યાં આવિયાં રે, રૌદ્રિણી ને જલદેવ;
ગોપ સહુને વળી ગોલણી રે, ધાઇને આભ્યાં તતખેવ. ગા૦ ૬
- કાલી નાગે તે જાણિયું રે, કાણે કીધો અપાપાત;
પુશ્પ મનોહર નિરખિયો રે, વિરમય સગ્ગી વાત. ગા૦ ૭
- કાલે કાલ્યો એ આવિયો રે, મર્યા આણે દાર;
તતક્ષણ આવી વિટિયા રે, સર્પે જુગદધાર. ગા૦ ૮
- સોએ મુખે ત્યાં કરડતો રે, ઘમોદરનો દેહ;
હરિને કાંઇ લાગે નહિ રે, અતિ કેમળ વપુ જોઈ. ગા૦ ૯

- કાંઠે પ્રગ્વપતિ ટળવળે રે, રૂદન કરે અતિ માત,
જશોમતી પડવાને આદરે રે, વારે સહુ કહી વાત. ગો૦ ૧૦
- કોલાહલ યાયે અતિ ઘણો રે, ગોકુલના સર્વ લોક;
ટાંબ્યો કેમે ઠળે નહિ રે, માત પિતાને શોક. ગો૦ ૧૧
- હળધર વારે મહુ સાથને રે, કામળ કહીને વાણ;
ચિંતા કાંઠ મ આણુશે રે, (છે) દહાનજીને કન્યાણ. ગો૦ ૧૨
- અતરિક્ષ આળ્યા દેવના રે, જોવાને બ્રહ્મા ધંડ,
ગવિ ને ચંદ્ર ત્યા આધિયા રે, આળ્યા એકાદશ રૂદ્ર. ગો૦ ૧૩
- (હગજીએ દેહ તવ મરડિયો રે, અલગો યયો અહિ ખેવ;
દેરવીને ક્ષણ ઉપર ચઢયા રે, નાચે નરહરિ દેવ. ગો૦ ૧૪
- તાલ મૃદંગ વગાડવા રે, ગુણીજન લાગ્યા ત્યાહિ;
કાલીના મસ્તક ઉપરે રે, નાદે નાચે જ્યાહિ. ગો૦ ૧૫
- જે ક્ષણ ઉપર અહિ કરે રે, તે ઉપર દે ચરણ;
મુખથી વિષ વામે ધણુ રે, જાણ્યું પામશે મરણ. ગો૦ ૧૬
- તાડવ માડયું ત્યાં માવજી રે, આનંદા જગદીશ;
કાલી મરવા સરખો યયો રે, નીચાં દાળ્યાં શીશ ગો૦ ૧૭
- સ્તુતિ કરે છે સહુ નાગણી રે, આગળ લઈને જાલ;
દીન ઉપર દયા કરો રે, સ્વામી શ્રીગોપાળ ગો૦ ૧૮
- માતાને દેખાડે જો લણી રે, જુઓ તમારો તન,
નાચે નાગના શીશ ઉપરે રે, અતિ આનંદ મન ગો૦ ૧૯
- જનની આનંદ પામિયા રે, નીચા યઈને જોય;
કાંઈક હરખ ને શોક છે, આમું આવે ને રોય. ગો૦ ૨૦
- કૃપા કરીને મૂકિયો રે, ઉતરિયા ભગવાન.
ત્યાંથી મર્ષ ઉચાડિયો રે, મોદિયો નિવરસ્યાન. ગો૦ ૨૧
- હરજી બહાર નિસર્ખાં રે, દે માતા આધિગન;
જનની લે છે ત્યાં બામણા રે, મુખ પામ્યા મર્વ જન. ગો૦ ૨૨

એણીપેર જળ નિર્વિંય કર્યું રે, આવ્યા જોડુલ ગામ;
લીલાએ રમવાને અવતર્યા રે, બાલજુપ્રભુ શ્રીરામ. જો. ૨૩

પદ ૮૫ રાગ રામઘ્રી.

જશોદાને કૃષ્ણો રે આવ્યા રે, નહિ તો યમુનામાં પડશે;
કુંવરને કંપાવ્યો દેખી, શોકે અતિ અડવડો જો. ૧
પેટતણી દાઝી દોહેલી જોતાં (તે) લડવડો,
જળ તો અતિશે ઉંડુ છે ર, ક્યમ તરતાં આવડશે. જો. ૨
હરિથી નાગ વેગળો રહો છે, સ્ત્રી જાણીને અડશે,
નારાયણને નધી લાગતું. એહને વિષ તે અડશે. જો. ૩
માતાને પીડાતી દેખી, કૃષ્ણજી ખજભગશે;
મરશે તો પછે નદજીને, સ્ત્રી પાળે ક્યમ સંગશે જો. ૪
સ્વામસુંદર તો સમરથ છે રે, કૃષ્ણગરુડ અડશે;
બાલજુપ્રભુ રઘુનાથ જાણીને, કાલીને ઉગડશે. જો. ૫

પદ ૮૬ રાગ રામઘ્રી.

જે રે બાધ નાચે છે નાચે છે, કાલીદ્રુમાં કહાન;
નાગતણે માથે પગ દંધને, સુંદર સામલવાન. જો. ૧
એણે (રે) નાનડિયે ઉનાર્યું, સર્પતણુ અભિમાન;
જાણિયે જે નિર્વિંય કરવા, એહ નહીતું સ્થાન જો. ૨
અતરિકા ઇદ્રાદિક આવ્યા, જોવાને ચઢી વિમાન;
ઉપરથી અપસરા કરે છે, મળતે છદે ગાન. જો. ૩
નાગપત્ની જે સ્તુતિ કરે છે, તે સાંભળિયે કાન,
બાલજુપ્રભુ રઘુનાથજી આપો, એને શ્રવિતદાન. જો. ૪

પદ ૮૭ રાગ રામઘ્રી.

જશોદા રેતા ગ્હો રેતા રહો, નિસરે છે વનમાલી;
ઉડી મુતને દો આલિમન, મુખ(લ)કું નિહાળી. જશો. ૧

૨૩ નિર્વિંય-એર સહિત પદ ૮૫ ૧ અડવડો-આવડિયા ખારો ૨ લડવડો-
દોહર ખારો, અળડો. ૫ ક્યમગર-ક્યમધર નાગ ૧ પા. ૩-૨ સડોરે સડોરે

યમુનાનું જળ નિર્વિપ કીધું, (ઝે) અહિને ઉચ્ચાલી
પોતાનો પરિવાર લખને, જાય છે ત્યા કાલી

જ ૧

ગડડ તણી જે બીક મનમાહે, હતી તે ત્યા ટાળી,
માયા ઉપર પગનું દેષ, પ્રતિજ્ઞા (તે) પાળી
હવે આપણુ ગોકુલ જાયે, ગૌધન સલાળી
ભાલણુપ્રભુ મધુનાથે કીધી, આજ દીગાળી

જ ૦ ૬

પદ ૮૮ ગગ ગોડી

શુક્રદેવ કહે પરીક્ષિતને, અદારમે અવ્યાય એહજી,
પ્રાતઃકામે ગોકુલ આવ્યા, સ્વામી વૈકુંઠરાયજી

૧

ગ્રીષ્મકાલને વિષે વહે છે, પર્વતના ત્યા ઝરણુજી,
અનેક વન ત્યા શીતળ છે, ત્યા રમે અશરણુ શરણુજી
એવે પ્રલબ્ધ દૈત્ય ત્યા આવિયો ધરી ગોપનો વેદજી,
આબ્યો ભણી રમત માડી, સ્વામી શ્રદ્ધેવેશજી.

૨

૩

એ ભાષા બુઝી જવા, કરી રમત આરભજી,
જે હારે તે વશીવટ લખ, જાયે તેહનું તનજી

૪

ભાડિરવટ લગે તે જાયે, એવા પણુ ત્યા કીધાજી,
તે વાજે પ્રલબ્ધ તે હારિયો, બલભદ્રને રકધે લીધાજી

૫

રકધે ચઢાવી આલિયો, મનમાહે હર્ષ અપારજી
લખ આધેરો જઈ કરીને, એહનો આણુ કાલજી

૬

ભાડિરવટ મૂકીને આલ્યો, રૂપ વધાર્યું તેહજી,
બલભદ્રે ત્યા ભવ પામીને, મારી મુદ્ધિકા એહજી

૭

ન્યમ વજ્રનો માર્યો પડે પર્વત, ત્યમ ગધિર ચનાબ્યોજી,
દેવે પુષ્પવૃષ્ટિ કરી, ભાલણુપ્રભુ મન બાબ્યોજી

૮

૨ અદિ-સર્વ ઉચ્ચાત્રા-ધરવાખસ સહિત માડી મરી પદ ૮૮ ૨ ગ્રીષ્મ-

કાલ-ઉનાળો અશરણુશરણ-અનાથના નાથ જ વડમાર-ગણનો આગેવાન. ૫ પણુ-
ચરત રકધે-ખાધે ૭ મુદ્ધિકા-દીક

પદ ૮૯ રાગ ગોડી.

શુક્રદેવ કહે સુષુ રાય, પરીક્ષિત કહું;

ઝોગણીસમે અધ્યાય, કથાપેર લેહું.

એકવાર વનમાંહે, રમે ગોપ સહી;

ગાયો ચરતી તુષુ, ત્યાંથી દૂર ગઈ.

મુજવન મુઝારે, ગાયો ચરતી જોહ;

ઝોટલે દાવાનળ, બળતો આવ્યો તેહ.

તે વારે કૃષ્ણ કૃપાળ, જોતા આવ્યા તહિં;

જુએ તો આકંદ ગૌ, સર્વ કરે સહિ.

ગભીર વાણી પ્રભુજીએ, બોલાવી તહિં;

આવી ગાયો સર્વ, કૃષ્ણને ચરણે રહી.

પૂઠેથી અગ્નિ તેહ, આવ્યો વેગે ધસ્યો;

ખાળ્યા પર્વત વન, તાપ તો કહિયે કશો.

અનેક જગુ તેમાંહે, તાપે દમ્બ યયા;

ગાય ગોપ ત્યાં સર્વ, હરિને ચરણ રજા.

ત્રાહિ ત્રાહિ જગદીશ, રહ્યું ન જાયે અમો;

ખાળે દાવાગિનિ સર્વ, કૃષ્ણજી રાખો તમો.

જોડ્યા કૃષ્ણ કૃપાલ, મીચો ચક્ષુ તમો;

અગ્નિ તણો પ્રતીકાર, વળતો કીજો અમો.

✓ ત્યાં સૌએ, મીચ્યાં તેજ, પ્રભુજીએ પેર કરી,

બળતો દાવાનળ, પોતે પીધા હરિ.

પછે ઉઘાડી આખ, કુગોપ જુએ જોટલે,

ખાડિરવટને પાસ, રમતા દીઠા તેટલે.

આશ્ચર્ય પામ્યા ગોપ, તવ મનમાંહે હસે;

ચકિત થયા ત્યા સર્વ, આનંદ મનમાંહે વસે.

૨ તુષુ-ધાસ. ૩ મુજવન-(સં. મુંજવન) ધાસડું જગલ ૮ ત્રાહિ-રક્ષા કર

૯ પ્રતીકાર-ઉપાય. ૧૩ વેલુ-સુરલી

એ તો પૂરણુ બ્રહ્મ, અવતરિયો સહી;
 કરતો વેણુનો નાદ, આવ્યા પાછા વહી. - ૧૩
 આવ્યા ગોકુલ ગામ, હરખ માયે નહિ;
 ગોપ સર્વ આનંદ, મન પામ્યા લહિ. ૧૪
 એમ લીલા કીધી ગોવિંદ, ગોકુલ ગામ વસી;
 બાલણુપ્રભુ રઘુનાથ, જોવા આવ્યા ધસી, ૧૫

પદ ૯૦ રાગ સામેરી.

શુક્રેવ કહે સુણુ રાયરે, પરીક્ષિત કહું કથાયરે;
 કદંબ વૃક્ષ ત્યાં જોદરે, તેહનો મહિમા એહરે. ૧

ઢાળા.

વૃક્ષ કદંબ જે સુમયો નહિ, તે કહો મુજને ખરું;
 ગરૂડ અમૃત લઇ જતો હતો, તેણે વિસામો (ત્યાં) કર્યો. ૨
 અમૃત બરી તે આંચ લોહી, સાંભળો તે રાય,
 તે માટે ત્યાં બળ્યો નહિ, તે વૃક્ષ અમર યાય. ૩
 વળા રાયે પૂછિયું, મને કહો ઋષિજી આપ;
 કાલી નાગ શેં આવી પેઠી, જળવિષે ત્યાં આપ. ૪
 ગરૂડ સર્પનો વેરી કહાવે, બક્ષ કરતો નિત્ય;
 (સર્પ) સર્પે મળીને, એક વારો કીધો સલ. ૫
 નિત્ય ગરૂડને સર્પ આપે, અકેકો ધયો પ્રત્ય.
 તેણે ખીજી નવ હણે, એવો પરક ત્યાં સલ. ૬
 એકવાર કાલી નાગનો, વારો આવ્યો ત્યાંહિ;
 વેરીને હું બક્ષ આપું, શા માટે ને આહિ. ૭
 મારે રાત તો ■ દણા, (વળા) બહુ બલિયો દેહ;
 ગરૂડને જે બક્ષ હવું, પોતે નાપ્યું તેહ. ૮
 ગરૂડને કાંઈ નાપિયું, તવ કોપિયો મનમાંહિ;
 કાલીને ભય નાવિયો, ભાવજુજન કહે ત્યાહિ. ૯

પદ ૯૨ રાગ સામેરી.

પછે ગરૂડ આબ્યો તેહરે, સામે યયો યુદ્ધ કરવા ઝોહરે;
કાલી નામે જાણ્યું એવરે, સામે યયો તતખેવરે.

૧

ઢાળ.

સામે યયો પછે યુદ્ધ કરવા, ક્રોધ મન આણી ખરો;
ગરૂડે પાંખે ઠરી માર્યો, પછે નાડો ત્યાં સરો,

૨

કુદુંબ લખ પોતાતણું, વેગે યમુનામાં ગયો;
ત્યાંહિ ગરૂડને શાપ છે, તે માટે નિર્જય રહ્યો.

૩

રાજા પૂછે શાપ કોણે, દીધો છે તે શા બણી;
શુકદેવ કહે સુણ રાયજી, કયા કહું હું તે તણી.

૪

એકવાર ગરૂડ અતિશે, ક્ષુધાતુર હતો સહી;
કાલીના જળમાંહે આબ્યો, પછે મચ્છ ખાધા ત્યાં સહી.

૫

ધણા મચ્છ બક્ષ કીધા તેણે, સૌભરી ઝાપિ ત્યાં તપ કરે;
એક મચ્છે રાય કીધી, હાથ જોડી ઉચ્ચરે.

૬

સ્વામી કેરું ચરણ જાણી, રહ્યો છું જળમાંહે રે;
ગરૂડે આવી પરિવાર મારો, બક્ષ કીધો આંહિ રે.

૭

ઝાપિને ત્યાં કોપ ચઢ્યો, શાપ ત્યાં દીધો સહી,
(જે) ગરૂડ આણે દ્રુહ્યે આવે, મરણ ત્યાં પામે સહી.

૮

તે માટે કાલીનામ બયથી, જળવિષે ત્યાં સ્થિર થયો;
ગરૂડની ત્યાં ખીક નાણી, કુદુંબ સહિત પેસી રહ્યો.

૯

તે કૃષ્ણજીએ કાઢ્યો, પછે તાતમાતને જાળ મળ્યા;
દાન આપ્યાં અતિ ધણાં, ને વિદ્ય કેસ બય ટળ્યા.

૧૦

તે નિશા ત્યાંહિ રહ્યા, કાર્તિકીને તટ સહી;
મધ્યરાત્રે દાવાનળ ત્યાં, જળતો આબ્યો સહી.

૧૧

ઝોહોપાસા અગ્નિ જળતો, આવિયો ત્યાં તેહ હો;
કૃષ્ણને સહુ સરણ આબ્યા, દાણે પ્રભુ ઝોહ રહ્યો.

૧૨

સમસ્ત ઉપર દયા કીધી, દાવાનળ પીધો હરિ,
બાણજીપ્રભુ રધુનાથજીએ, બંધતી ચિંતા કરી,

૧૩

પદ દર રાગ ગાડી.

ગાને ચારવા જાય, વનમાં ગોપ મળો;	
તેવડ તેવડા છે સંગ, ફીડા કરે વળા.	૧
મયૂરતણાં જે પિચ્છ, લાઘવે સુકુદ ભરે;	
સુંદર ગુન્જમાલ, મોહન કંઠે ધરે.	૨
નાના ગિરિના ધાતુ, અંગે ચિત્ર કરે;	
કોમળ કુંપલી શીશ, કણ્ણુ વિચરે.	૩
ધરીને નટવર વેષ, ઇચ્છા આપ રમે;	
તે તે કરે વિહાર, માહિમાહે ગમે.	૪
નાચે મોરની પેર, કોકિલ શબ્દ કરે;	
ઠંકડા બરતા જાયે, દાદુર ગત્ય રમે.	૫
વાનરનાં વળી પુચ્છ, ગ્રહીને ડાળે ચડે;	
એણીપેર કરતા ખેલ, વિદ્યા અતિ આવડે.	૬
એમ રમતા વૃન્દાવન, હરિને ગોપ કહે;	
આંહિ નિકટ વનમાંહે, ગર્ધવ દેવ રહે.	૭
તાડ તણી અતિ શ્રેણી, શળ પાકાં છે ધણાં;	
હરીને લીધાં મન, ગંધે અમતણાં.	૮
શ્રીદામો કહે રામ, કેશવ વાત સુણો;	
તે શળ ખાવા મન, જે છે દૈત્યતણાં.	૯
માગું છું બગવાન, આશા પૂરો તમે;	
શળ ખાવાની ખંત, મનમાંહે કીજો અમે.	
કૃષ્ણ કહે સહુ સાથ, આલો જમ્યે તહિં;	
ધેનુક રહે છે કુષ્ટ, તાડના વનમહિં.	૧૧
એ વચન સુણી ગોવાળ, આનંદશું નિસર્પાં;	
જાતાં આધે વન, હળધર સ્યામ કર્પાં.	૧૨
૪૬ હલાવ્યાં પ્રીત, દારણુ શબ્દ ચયો;	
દાનવ રહે છે જ્યાંહે, તેહને કહ્યું ગયો.	૧૩

આબ્યો લઘુ પરિવાર, મનમાં ક્રોધ વસ્યો;	
જાણી કૃષ્ણને શત્રુ, હણવા કાજે ધસ્યો.	૧૪
ચરણ તણા કરે પ્રહાર, દાંતે દેહ ડમે;	
દામોદરને દુષ્ટ, આવીને અબ્યસે.	૧૫
પીતાંમર ઝાલી પાગ, અનિ બળ દાખે;	
દેરવી તેનો દેહ, વૃક્ષ ઉપર નાખે.	૧૬
પાડયાં ફળ તતકાલ, તાડતણું જે બહુ;	
આનંદે લઘુ ખાય, પ્રેમે ગોપ સહુ.	૧૭
ધેનુકના ગયા પ્રાણ, પૃથ્વીમાટે પડિયો;	
આબ્યો અવર પરિવાર, કૃષ્ણે તે હણિયો.	૧૮
ઝાલી ઝાલી પાગ, ખરને નાખે તદા;	
કૃષ્ણ તે સધળો સાચ, વૃક્ષ ઉપર મુદા.	૧૯
પાડયાં ફળ બહુ પ્રૌદ. આનંદે ગોપ મહે;	
ઉત્તમ ઉત્તમ એહ, ખાતાં મિત્ર કહે.	૨૦
એમ દુષ્ટનો કરી નાશ, વળિયા ગોપ બહુ;	
કરતાં વંશીનો નાદ, ઉર્મિ આપાપહુ.	૨૧
એમ લીલા કરે ગોવિંદ, ગોકુલમાંહે વસી.	
બાલણુપ્રભુ રઘુનાથ, જાણી ગાયે હસી.	૨૨

૫૬ ૯૩ રાગ રામઝી.

વૃન્દાવનમાં રે વિક્રમો, ચતુર્ભુજ ચારે રે ગાય;	
આસો જેવાને ત્યાં જઈયે, કુકુત દૂર પગાય.	૫૦ ૧
મળિયા તેવડ તેવડા, સરખા સરખી રે જોડ;	
વાદે વાય છે વાસણી, નાદે મેહો ત્રિલોક.	૫૦ ૨
લોચન તેહનાં બિગારિયાં, જેવા હરખ તે યાય;	
વાટે વેગે પળે નહિ, જ્યોહર સ્તભારે પાય.	૫૦ ૩
લાંબી વેણી રે લાકસો, લીલાએ ગોડેરે અંગ;	
નારી દેહડી કાં સરજિયાં, નહિ તો રહેતાંજ સંગ.	૫૦ ૪

૧૫ અબ્યસે-વારવાર પ્રહાર કરે, હરે. ૫૬ ૯૩-૧. કુકુત-પાવ. ૩ બિગો-
રિયાં-મમરાલાં, વાંજવલા. ૩ જોડ-કેવે. સ્તભા-સ્તંભ જેવા ૪ વેગી, અંગોડો.
લાકસો-પાનળી કેડવાળો.

ધન્ય તે નંદ જશોમતી, જેને એવો રે તન;
અહા દર રે જાણે નહિ, એ બેહુમાંહે રે પુન્ય. ૫૦ ૫

આપણુ સરજ્યાં અભાગિયાં, પૂરી પ્રીત ન થાય;
રવેદ વળે છે રે સ્થામને, જામને કીજે રે વાય. ૫૦ ૬

શે' નવ સરજ્યાં રે વાંસળી, રહેતાં પ્રભુજને પાણુ;
અધર અમૃત રસ આખતાં, જે રમ વેદ પુગણુ. ૫૦ ૭

લજ્જા મેળી રે લોકની, જામ્યે પ્રભુજને પાસ;
મહી તે માંખણ મોપિયે, પહોચે મનની રે આસ. ૫૦ ૮

વેરી વિધાતાએ વરાંસિયાં, નયણે નિમેષની ખોડ;
જોતાં જોખમ ઉપજે, બેલડી રાઘવ જોડ. ૫૦ ૯

વાશ વનનાં રે મૃગલાં, આપણુપે પીયુ તે સમેત;
નયણે નિરજે રે નાયને, મોરલીનો રસ લેત. ૫૦ ૧૦

ધન્ય તે માત જશોમતી, કોળિયા કરતી રે હાય,
કો દિન આપ જમાડતી, બાલણુપ્રણુ રઘુનાય. ૫૦ ૧૧

૫૬ ૯૪ રાગ ધનાશ્રી.

આવ સખી ઉતાવળી, મંદિરમાં શું બેડીરે,
નયણે નંદકુંવરને નિરખો, માયામા શું પેડીરે. આ० ૧

એ અણીઆલાં રાતાં કાળાં, લેવ્યન કહિયે ન દીકારે
મારા મનની વાત કહું, એ અમૃતપે' અતિ મીકારે. આ० ૨

સામું જોરે સજની મારી, પાંપણનો એ આજોરે;
ગોરી કાટિ જાવારી નાખું, રૂપે રૂડો કાજોરે. આ० ૩

અણીઆલી અતિરો રાતી, નાકતણી તે દાંડીરે;
ઉપમા શી કહું શુક ચંચની, જો ! જો ! મીટડી માંડીરે. આ० ૪

વાંસલડી વળડતાં એની, કોટતણો જે લટકોરે;
મારે દંડે નિશ્ચય બેઠો, જોલણતણો જ્યમ ચટકોરે. આ० ૫

લજ્જા મેલું લોકની, જાણું પાસે જાઉંરે;
ભાવજીવન રઘુનાયતણી, હું ભવ ભવ દાસી થાઉંરે. આ૦

પદ ૯૫ રાગ કલ્યાણ.

એ ખંત મારા મનમાં રહીરે, જો ચારવા સાથે જાઉં;
વેણુ વગ્નડે ત્યાં મનમોહન, સુરત ધરી સંગ માઉં. ૧
તિપક કરું હાથેશું હરિને, મુખ જોતાં નવ ધરાઉં;
મનભાવે મોહન વેપ સમારું, લોકાતીત મુખ પાઉં. ૨
કરમજડો જામનાં કોનિયડો, કરથી તે મૂંડી ખાઉં;
દધ કંઠયું લઉં નિજ ધેરથી, સમ દબને પાઉં. ૩
નારી ક્યાં સરજુ હો નરહરિ, એમ મનતાપે જરાઉં;
એણું તપ કાંઈ કોણુ કહે, જોઈ કરી નર થાઉં. ૪
લાજ મેલે લાગ ન આવે, સ્વજનમાંહે ન સમાઉં;
મન તો વાયું ન કરે મારૂં, અહનિશ અતિ અવદાઉં. ૫
અસાદિક જોતું દર્યન વાંચે, તે હું શેં ન તણાઉં;
ભાવજીવન રઘુનાયતું રમતાં, મુનિજનમાંહે ગણાઉં. ૬

પદ ૯૬ રાગ ધનાશ્રી.

સામું જો રે સુંદરી, મરજલડો એના મુખનોરે;
મીટ ભરી નિહાળતાં, પાર ન પામું સુખનો. સા૦ ૧
હસ્તના ચાળા કરે, તિમ તિમ નયણુ નચાવેરે;
મિત્રે મિત્રે મોંએ હમ, તો મારા મનને બાવેરે. સા૦ ૨
એવડું ક્યાં એ શીખિયો, જોકુલમાંહે વસિયોરે;
અતુરાઈ એની જોતાં એવો, ખીજે નહિ કો રસિયોરે. સા૦ ૩
કોટિ કલા તે આવડે, દેવ કોય અવતરિયોરે;
ધન્ય ધન્ય માતા એહની, હૃદયે જોણીએ ધરિયોરે. સા૦ ૪

પદ ૯૫-૨ લોકાતીત-લોકાતર, દિવ્ય ૩-કરમજડો-ચોખ્ખાની વાની.
કોનિયડો (સ. કનવન) કોનિયો. પદ ૯૬-૧ મરજલડો-મદદારવ. રમિલે મિલે
મોંએ દરો-રિમન કરે દાંન ન દેખાય એણું દસડું.

મનડું મોહું માહરું, જ્યાં હોયે ત્યાં જાહેરે;
 ધરનાં જો વારે નહિ તો, કાણ અલંગી નવ ચાહેરે. સાં ૫
હરજી માગે તે હું આપું, સત્ય કહું છું વાણીરે;
બાલજીપ્રભુ રઘુનાથતણે કર, વિષુ મૂલ્યે વેચાણીરે. સાં ૬

પદ ૯૭ રાગ ધનાશ્રી.

શું કાજે જો સુખ નહિ, કહાનજી દીકા પાખેરે;
 જોવાને જો નિસર્ક, ધરનાં વારી રાખેરે. શું ૦ ૧
 જો દહાડાનો જો મળ્યો, ચિતડું મારું હરિયુંરે;
 સુખને મરકણે કરીને, જાણિયે કામજી કરિયુંરે. શું ૦ ૨
 દેહડી માહરી + + + તાલાવીલીલી ચાહેરે,
 મહી વેચવાને ગિયે કરી, જન્દાવન હું જાહેરે. શું ૦ ૩
 પાસે તેવડ તેવડા, એકલડો નવ દીસેરે;
 રંગે કરવા ગોષ્ટી, હેડું મારું હીસેરે. શું ૦ ૪
 બીજું કાંઈ ગમે નહિ, જો મારે મન વમિયોરે;
 વિરહવેદના તે જાણે જો, પ્રીતતણો હોય રસિયોરે. શું ૦ ૫
 રાત દિવસ પાસે રહું, જો પ્રેમ કરી બોલાવેરે;
 બાલજીપ્રભુ રઘુનાથને, જો વહાલ સાચો આવેરે. શું ૦ ૬

*પદ ૯૮ રાગ રામઝી.

મુજને શું કરશે શું કરશે, વેરીડાં હેરી;
 હું દાસી તો થઈ રહી છું, નંદકંવરે કરી. મુ ૦ ૧
 જાણું રમતા રમતા આવે, હરિ આજી શેરી;
 મારગમાંહે પીયુષા બેસું, (હું) મોતીડાં વેરી. મુ ૦ ૨
 સાસુ નજીદી ગોક્ષ થયાં છે, પીયુને બાંબેરી;
 હું તો કોઈનું કલ્પું ન માતું, વાત (તે) અતેરી. મુ ૦ ૩

પદ ૯૭-૪ ગોષ્ટી-વ ત. ૫ વિરહવેદના-વિયોજનું દુઃખ. પદ ૯૮-૧ હેરી-

૧. પરી. *૯૮ તથા ૯૯ શું પદ મ. ૨ માં તથા.

નિત્યે વૃન્દાવનમાંહે જાઉં, મન્મથની (હું) પ્રેરી;

બાલજુપ્રભુ રામ વશ કીધા, નવ જાઉં ફેરી. મુ ૪

૫૬ ૯૮ રાગ રામગ્રી.

કહો બાધ શું કીજે, (શું કીજે) જીવ્યાની ધી પેર;

પોતાને સાંસે નવિ સસલું, સાસુ નણુદી ઘેર. ક ૧

મહીડું મોરું સઘળું લીધું; વૃન્દાવનમાં લૂંટી;

મનડું મોરું જાણે છે હું, મ્મથ કરીને છૂટી. ક ૨

નિર્લજ્જ યધને જશોદા આગળ, જધને ત્યાં શું કહિયે;

એના અવશ્ય ગુણ માનીને, અણખોલ્યાં રહિયે. ક ૩

✓લાજે કાંઈ કહ્યું ન જાયે, કહાનજીએ જે કીધું;

બાલજુપ્રભુ રઘુનાથ મળ્યો, તે કારજ મુજ સીધું. ક ૪

૫૬ ૧૦૦ રાગ પરજિયા.

જુઓ રે જશોદા પુત્ર તમારો, કૌટિલ્ય અમશું કીધું;

દાણ મિથે વનમાંહે રાખી, મહીડું મોરું પીધું. જુ ૧

કહો રે બાધ શું કીજે, વારે નહિ એને કોય;

મેક્ષી ધર જાઉં વનમાંહે, દીસે એ સમરાચર હોય. જુ ૨

દાણ એકમાં બાલ યધ છૂટે, દાણ એકમાં અધિકારી;

જે દહાડાને નયજો નિરખ્યો, ગુહકારજથી વાડી. જુ ૩

જાણું જે કર મહીને બાધું, મુખ દીડે મોહ લાગે;

એમ જાણું જે બાગ્ય આપણું, જે નંદ કુંવર મહિ માગે. જુ ૪

નાકા પૂઠે કોને ન લાભે, વેદ મળી જો પેજે;

બાલજુપ્રભુની અકલિત લીલા, કો પાસે નવ દેજે. જુ ૫

✓ ૫૬ ૧૦૧ રાગ રામગ્રી.

શું કીજે જો ખાંત એ સઘળી રહી રે, સાંભળ સજની શુદ્ધ રે;

મેં પાણે કરીને પાપું નહિ, દામોદરને દૂધ રે. શુ ૧

આંખા ફરી કાતલી રે, ના ના કહેતાં નાથ રે;

પરાણે મુખમાં મુકિયે રે, જાલી હરિને લાય રે. શુ ૨

- સુંદર વસ્ત્ર પહેરાવિયે રે, કંઠે મુકતાહાર રે;
તિલક કેસરનું કરી રે, ચોખા ચોદું બાર રે. શું ૩
- ખીડી મુખમાંહે મેલિયે રે, મરકલડે મોહે મન રે;
આંલી ચાંપે આંગુલી રે, તે દાંતે જુગજીવન રે. શું ૪
- દોળ તળાઈ પામરું રે, પોઠે ગોકુલરાવ રે;
ચરણ તલાંસું પ્રેમશું રે, દોળું વીંઝણે વાપ રે, શું ૫
- મેસી કીલે ગાહડી રે, આનંદ અંગ ન માય રે;
અમૃત વચન તે ઉચ્ચરે રે, હેડે હરખ ન માય રે. શું ૬
- તેડી ઘેર સકું નહિ રે, ઝોતે ઘેર ન જવાય રે;
મનકું દાઝે માહરું રે, કોઈ કરું ઉપાય રે. શું ૭
- વનમાંહે જો નિસરું રે, સહીયર આવે સંગ રે;
પ્રભુને પાસે ગોવાળિયા રે, ચિત્ત રહે નહિ રંગ રે. શું ૮
- છાની કરવી પ્રીતડી રે, મુઘપિ વહાલી હાડ રે;
સોણે વહાસો મળે નહિ રે, તો ક્યાંથી પહોંચે થાક રે. શું ૯
- દેખી કા શકે નહિ રે, પ્રાણપ્યારી પ્રીતિ રે;
પરતું સુખ દેખી બળે રે, સંસાર તણી રીતિ રે. શું ૧૦
- ધરનાને જો નવ ગમે રે, તો લોક તણો શો વાંક રે;
સહુએ હેરે હેરણાં રે, પરનાં રાવ ને રાંક રે. શું ૧૧
- પૂર્વ જન્મે નવ કથું રે, પુન્ય તણું કાંઈ કામ રે;
એકલડા મને ક્યાં મળે રે, બાલસુપ્રભુ શ્રીરામ રે. શું ૧૨

પદ ૧૦૨ રાગ રામઝાં.

મને વહાલી રે વહાલી, નંદકુંવરની આજ;
પીતાંબર પીયે નહિ રે, દૂધ રેડિયે ખાજ. મતે ૧

નયણામાંહે છે કાંઈ કામણુ, સામી રહી નિહાળ;

રમુંદરવરને અર્થ ન આવે, તે વસ્તુ પહરિ બાજરે. મને ૨

આરોગે તો ગ્રેમે પીરમું, ફર સુમધી સાલ;

ધી તો મેં હવડાં તાબુ છે, ઉંની ઉતમ દાળ. મને ૩

રીસાઈ જાય છે વહાલો, તું ત્યાં જમને વાળ;

પોટે તો હું ચરણ તલાંસું, તું ટાલીવડો દાળ. મને ૪

વેરીડાં શું કરશે મુજને, દધને રહેશે માળ;

ધરનાં ને જાય હતો તે, ચંકા મનથી ટાળ. મને ૫

મેં તો નિશ્ચય કરીને લોપી, લોકે વેદની પાળ;

બાલજીપ્રભુ રાધવશું રમિયે, તે લીલા સંભાર. મને ૬

૫૬ ૧૦૩ રાગ ધનાશી.

મીઠું તે હરિનું બોલવું રે, મીઠી રે કહાન કરે વાત;

મીઠી મીઠ નિહાળતાં રે, મીઠો જોવાળિયાનો સાય. મીઠું ૧

મીઠી વેણુ વળડતો રે, મીઠી ધુધરી વાળે પાય;

મીઠી ચાલતાં મીઠું ઉતારે, મીઠી જશેદા માય. મીઠું ૨

મીઠાં આભરણુ સારિયાં રે, મીઠું રે શ્રીકૃષ્ણનું રૂપ;

મીઠાં આ બાલક સહુ મળ્યાં રે, મીઠો રે ત્રિભુવન બૂપ. મીઠું ૩

મીઠાં ભોજન આતિ બલાં રે, મીઠો રે શ્રીકૃષ્ણ ને રામ;

ભવસાગરમાંહે તારવા રે, મીઠું રે બાલજીપ્રભુનું નામ. મીઠું ૪

૫૬ ૧૦૪ રાગ નટનારાયણ.

મુરલી વાય છે રસાલ, વૃન્દાવન માંહે શ્રીગોપાળ; મુરલી સાંભળવા જમ્યે. ૧

ગા તુણ ચરતી રહી, સાંભળે છે માંડી કાન;

આકાશે ચામે નહિ, યોળી રલાં વિમાન. મુ. ૨

મૃગલાં મીઠ માંડી રલાં, જૂઠ્ઠાણાં ન હાલે પાન;

રાગરંગ એ સાંભળી, યોગીશ્વરનાં છૂટયાં ધ્યાન. મુ. ૩

૧ પ્ર-૧ નયણામાંહે કામણુ જોઈને, શો (સો) ચોક્કસ નિહાળ રે. ૨ પ્ર-૨ ને મુંદરવરને ભાગ ન આવે તે, વાડ વસ્તુ પહરી બાલ ૨ લોકે દેવની લાગરે, બાલજીપ્રભુ રમુનાથનું રમિયે, તો સીધે (ઝે) માડ કાળરે. * આ મંદ પ્ર. ૨ માં નથી.

- ગુણધર લઈ શકે નહિ, અદ્ભુત રાગ ને તાન;
રંભા મેનકા ઉર્વશી, ધૃનાચીએ મેલ્યું માન. મુ ૪
- યમુનાજળ હાથે નહિ, સુરજ રહ્યા સ્થિર રયાન;
સુરયવતી મોહી રહી, સાંભળી સુંદર ગાન. મુ ૫
- અંધર તે સુરનારીનાં છટે, અતિવિહ્વલ દેહ;
મણિધર રૂપ માંડી રહ્યા, અવશ્ય વિના નયણે મુણે તેહ; મુ ૬
- મેં રત્નુ વત્યે નહિ, કામળાણુના વાગ્યા પ્રદાર;
મન તો મોહિયું આવે, વિસારિયો બ્યાપાર. મુ ૭
- નયણે જલને નિરખિયે, સુણી સુંદર સાદ;
જન્મ સદ્ગત તે કીજિયે, પામિયે અતિ આહ્વાદ, મુ ૮
- લોકલાજ મેં પરહરી, સોંપ્યું એને શરીર;
પરવશ થયો એ આત્મારે, રાખ્યું ન રહે ધીર. મુ ૯
- એ માહરે હેટે વસિયો, પાસે રહું દિનરાત;
ભાલણુમણુ રૂપનાયણું, અંતર્ગત મગિયે સાથ. મુ ૧૦

પદ ૧૦૫ રાગ ગોડી.

- ગુણુ કહે પરીક્ષિતને, રાજા તું અવિધારણ;
અધ્યાય વીસમાની કથા, કહુ જુદિમાને સારણ. ૧
- ગોવાળિયા ઘેર આવિયા ને, પ્રસન્નનો વધ જોહણ;
દાવાનળ પીપ્પો કુખ્યે, સહુ આશ્ચર્ય પામ્યા તેહણ. ૨
- ત્યાર પૂટે ત્યાં સમસ્ત ગે.પે, પ-મેધર મરૂપો એહણ;
હવે તે. વર્ષાકાલ આવ્યો, ઋતુ સોદામણ્યો તેહણ. ૩
- ગાજવીજ હે.યે ઘણી, મેઘગિદુ નવ યોજેણ;
તુણુ ઉદય ત્યાં પામિયાં, પૃથ્વી અતિશે શોભેણ. ૪
- તળાવ નદી બધાં ધણાં, હ-માર્ગે ચાલે તેહણ;
જન્મ પ્રવિને વણ યહ માનુષ, નેણી રીતિ અહણ. ૫
- સરોવરને વિષે સડી, ચક્રક ચનાંજણ;
આવીને ત્યાં અશ્રયે, મોર ઠરે અતિ શોભણ. ૬

જન-દાવન-વિગે નાપછ, ગાય ચારવા જાયછ;	
દધિ ને કરમલડો આરોગે, તિયાં વૈકુંઠરાયછ.	૯
કરવિગે કો પત્રવિગે કો, (કો) બાજન કો હાયછ;	
ગોવર્દન પર્વત પાસે એમ, આરોગે સર્વ સાયછ.	૮
વર્ણ ત્યાં ઉઘડીયો ને, સરદ કાલ ત્યાં આવ્યોછ;	
જાળ નિર્મળ સધળે યયાં, સદુ કોતે મન બાવ્યોછ.	૯
જ્યમ ભકિત કરતાં ગોવિદજીની, પુરુષ નિર્મળ યાયછ;	
ત્યમ જાળ નિર્મળ ત્યાં યયાં, અને દિન નિર્મળ ત્યાંયછ.	૧૦
પછે ઘર ઘરને આમમાંહે, ઉત્સવ કયાં અપારછ;	
પૃથ્વી ધાન્યે યદ્ય પરિપૂર્ણ, દીસે અતિ ઉદારછ.	૧૧
તાપસ વાનપ્રસ્થ બ્રહ્મચારી, બેડા (જે) માતૃભાસછ;	
તે ઉડીને સાંચ્યાં, તીર્થ અટણ અભ્યાસછ.	૧૨
રાજા દિગ્વિજયને માલ્યા, વણિક ગયા વ્યાપારછ,	
ચારે દિશાની મુક્તિ હોઇ, કહે બાલજી વિસ્તારછ.	૧૩

પદ ૧૦૬ રાગ ધનાશ્રી.

આવો સજની નમણે નિહાળો, મોહન આંખલડીનો ચાળો.	૧
મધુરે સ્વરે વેણુ વગડે, સહુને ત્યાં માયામાં પાડે.	૨
<u>માણસને ક્યમ મોહ નવ સાય, વનચર સુગ ત્યજી નવ જાય.</u>	૩
<u>રાગ રાગણીનાં બહુ તાન, ગો રહી છે માંડી કાન.</u>	૪
દેવભોક્ષી અધિકુ ગાન, નથી હાલતાં તરવરપાન.	૫
રૂપ બહુ કે નાદ વખાણું, દેહમાં મદને કીધું ચાણું.	૬
માનુષ્યદેહ છે પગથી હેલી, ઘેર ક્યમ જાણ્યો એ રમ મેલી.	૭
ધરણાર તે સર્વે જડી, મેં તો એશુ પ્રીતજ માંડી.	૮
જેની ખીજ માયા રાજો, ધમધમથી મનકું વાજો.	૯
લોક ભરીને કહો શું કરશે, એથી આપણે અર્ધજ સરશે.	૧૦
ખીજ માયા સર્વે કુડી, નંદકંવરશું કરવી રૂડી.	૧૧

ચતુર પાસે જે ધડી રહિયે, તેટલી વેળા સદ્ગજ કંદિયે. ૧૨
 મૂર્ખ સંજે દાણુ દાણુ જગવું, બેટુ લોકના મુખથી ટગવું. ૧૩
 મારું મન તો એશું જે વળગ્યું, કોટિ ઉપાયે ન આવે અજગ્યું. ૧૪
 દૂધ દહિં જાણું એને પાઈ, અંતર અધિકો નેહ ઉપાઈ. ૧૫
 રાજની કોની ખીક ન આવે, ભાલજીમજી રહુનંદન ભાવે. ૧૬

પદ ૧૦૭ રાગ ગાડી.

આવ રે આવ ઉતાવળા રે, હરિને જોવાને જાધયે;
 મન તો પ્રેમે ૧તલે મેળિયું, દવે નિર્ધન યધયે. આ. ૧
 નંદ તણો જે નાનડિયો, મારે દેડે વસિયો;
 તે કોની નિંદા નહિ કરે, જોવાનો રસિયો. આ. ૨
 અમીભરી એની આંખડી, અતિશે અણીઆળી,
 અધર સોહે એના રાતડા, જાણિયે પરવાણી. આ. ૩
 સાચું જીઓ રે મુંદરી, વહાસે મીટડી માંડી;
 અંચ લાગવે પોપટતણી, એના નાકની ટાંડી. આ. ૪
 એને મસ્તક નવરંગ ગોળિયું, તે છે કમળને વાને;
 રૂપહરી છે તે કુવડી, મોતી લજકે કાને. આ. ૫
 મન તો મારું મોહિયું, મોરલીને નાદે;
 કાળી ઘાળી બોસાવતા, હરિ મધુરે સાદે. આ. ૬
 જોડણી આછી લોખરી, કંઠ કનકની માળા;
 એક જીવાએ હું શું કહું, એના અંગના ચાળા. આ. ૭
 એનો તે નર નરિ સુણ્યો, નયણે નવ દીઠા;
 સનકાકિ સેવા કરે, એનો રસ છે મીઠો. આ. ૮
 સાચું જોઈ નિહાળતાં, લાગે અતિ રૂઠો;
 ધરે સ્વમનને હું શું કરું, બવસાગર કૂટો. આ. ૯

૧ પ્ર. ૧ મન તો પ્રેમે મોહિયું. ૨ પ્ર. ૨ પાસે જે લાલડી મોતીડાં કાને.

૩ પ્ર. ૨ મુંદરને હું શું કરું, અસારજ નહો.

લોકધડી બીટું નહિ, મારું ચિત્તું બાંધ્યું;
માણસભવ પામ્યા બલે, અમૃત્ય રતન લાધ્યું.

આં ૧૦

સંજત કરતાં શ્રીકૃષ્ણની, ગર્ભવાસથી રમિયે,
બાલકપ્રભુ રમુનાથનું, અંતર્ગત રમિયે.

આં ૧૧

૫૬ ૧૦૮ રાગ સામેરી.

નંદુંવરનું મુખનું જોતાં, કેમે નવ ધરાઈ;
નવલક્ષ્મીએ અમૃત પીતાં, ક્યમ પૂરણ ધાઈ.

નં ૧

ટન્દાવનથી આવતાં, જાણું સામી હું જાઉં;
પ્રેમ કરી વહાલો પિયે તો, દૂધ દહિં પાઉં.

નં ૨

ક્યારે પાંસલડી વળાડશે, મેર બેડી રૂઢાઈ;
શ્રવણે સખદ સાંભળી, જાણું ઉડી જાઉં.

નં ૩

આમ નજીવી વર પૂછે, તો ઉતર ઉપાઈ;
કશું ન માને માહરું જો, તો જૂઠા સમ ખાઈ.

નં ૪

એના દસવાનો મરકણડો, સંભારીને ધાઈ;
દુર્ગમ આડે દેખી ન ચાકું, તો અતિ અવડાઈ.

નં ૫

એની ધણ રહું હું રાખી, વિજયમયે વેચાઈ;
બાલકપ્રભુ રમુનાથ તખા, હું શા શા શુભ માઈ.

નં ૬

૫૬ ૧૦૯ રાગ ઝોરી.

એળી પાટે નહિ જાહે, નંદુંવર કરે આસ ધગી;
એને તે શા વારી ન ચાકે, શું કાળે મુગનો ધણી.

એ ૧

બાળાથી બગવંત થયો છે, મૃગુક જાક દણી;
એ કાનુ રહું ન માને, કન્ડાએ મારે આપણી.

એ ૨

કામિંદ દે નિર્મિત કાપિ, એજે ઉમાનો રૂખી;
ગોવર્દન મિરિ તોળા રાખે, કર રૂપા ક્યમ બાપકુટી.

એ ૩

જે કંમે તે મોદન પામે, એના રૂપ રૂપ બળી;
હીરામણિ રીઈ નવ જાણે, બાલકપ્રભુ રમુનાથ તખા.

એ ૪

૫૬ ૧૧૦ રાગ સામેરી.

શુકદેવ કહે સુણ રાય રે, જાત્રીસમે અધ્યાય રે;
(કહું) કથાતણો પ્રસંગ રે, ગોપી કામાતુર યમ અંગ રે. ૧

હાળ.

ગોપી કામાતુર યમ, વેણુનાદન સાંભળી;
માર્ગશીર્ષ માસમાંહે, કાત્યાયનીવ્રત આચરી. ૨

પ્રાતઃકાલે ઉઠી સર્વે, અકેકને મહી બાંહે હો;
કૃષ્ણલીલા મુખ ગાન કરતી, આવી મનુના જ્યાહિ હો. ૩

સ્નાન સારી મૂર્તિ વેણુની, કાત્યાયની પૂજી સહી;
એક એકને માંહેમાંહે, બેઠ દોયે કહે નહિ. ૪

ગોપી સર્વે વર માગ્યો, કાત્યાયની કને તહિં;
નંદરાયનો પુત્ર તે વર, અમારો ચાઓ અહિં. ૫

અણ્યાં જમે જૂમિ સૂવે, વ્રત એણું કરું અમે;
(શ્રી)કૃષ્ણ વર યાયે અમારે, એહ વર આપો તમે. ૬

પ્રાતઃકાલે સ્વામમુંદર, ગોપને સાથે લઇ;
ગોપી સ્નાન કરતી હતી ત્યાં, પ્રભુજી આવ્યા સહી. ૭

વજ્ર ગોપીનાં લઇને પછે, કદંબ વૃક્ષ ચઢયા હરિ,
બાલજુપ્રભુની લાજ કરતી, ઉડા જળમાંહે ગર્ભ. ૮

* ૫૬ ૧૧૧ રાગ રામઘી.

હમારો અંબર દે હું મુરારિ, લે 'સળ ચીર કદમ ચઢિ જેઠે;
હમ જળમે' ઉધારી. હ૦ ૧

એક કળી તોરી તોરી પાત જાયે, હસી હસી ઘો તુમ તારી. હ૦ ૨

૪ સારી-કરી. ૫૬ ૧૧૧-૧ હે મુરારિ હમારો-અમાર-નાં અંબદ ૨-વજ્ર. ૩ સમ ચીર-ખંધાં વજ્ર લઈને, કદમ ચઢિ જેઠે-કદંબ ઉપર ચઢી બેઠા, ઉધારી-ઉધારી. ૨ એક કળી તોરી તોરી પાત જાયે-એક એક કળી તોરી તોરીને નાખો છે. હસી હસી છે. તુમ તારી-તમે હસી હસીને તાળી દો છે. * આ ૫૬ મ. ૨ માં નથી, ૧ મ-૧ માં કર.

૧ સાસ મુણેગી નણદ' ખીજેગી, દેવ' દેગો ગારી	૬૦ ૩
નય કહુગી જશોદાકે આગે, ક્યો' પત રહે યુ તિહારી.	૬૦ ૪
ચદ સુર હમ નાગી દેખત, તુમ દેખત હો નયના ઉધારી	૬૦ ૫
નદન'દન કાહે ન ભુઝ્યો, તુમ પુરુષ હમ નારી	૬૦ ૬
સુરદાસ પ્રભુ તુમ કહા જહો, તુમ જિતે હમ હારી.	૬૦ ૭

પદ ૧૧૨ રાગ સામેરી

ગોપ કન્યા લાજતી, ગઘ જહિ ઉંકુ પાણી,
ચિતપુ સકાય પામી, હરિની લજ્જા આણી

૧

દાળી.

હરિતણી મન લાજ આણી, ઉડા જળમાહે ગધ,
કૃષ્ણને કહે હવે સ્વામી, વસ્ત્ર તો આપે હરિ

૨

કહાનજી વળતા વદે, કુંકુ ઠરું કહુ અમો,
પાણીમાહે વસ્ત્ર પાખે, રનાત જે કીધુ તમો

૩

વસ્ત્ર સહિત જે રનાન કીજે, તો મતતણુ પ્રજ પામિયે,
આશાધિયે તે પ્રસન્ન હોયે, કુ ખ બવના વામિયે

૪

ગોપીએ લલિત પ્રસન્ન હોયે, સત્ય વચન વદે તદિ
જે તમો કદેશો પ્રભુ તે, અમો સદુ કરથુ અદિ.

૫

વસ્ત્ર અમને આપિયે, ત્યારે કૃષ્ણે એમ વાણી કહી,
તમો કરજોડી વસ્ત્ર આપણા, ઝોળખી લો આની અહીં

૬

આવીને નમસ્કાર કીધો, પ્રભુ વળતા એમ વદે,
મન કામના પૂરણુ યારો, કહે હર્ષ આણી હદે

૭

વસ્ત્ર આપી એમ કહે, મદિ બણી જાઓ તમો,
ચોડે દિન મન મામના, પૂરણુ યારો કહુ || અમો

૮

૩ સાસ-સાણું નણદ-નમદ ખીજેગી-ખીજશે. દેવ-દીવર દેગો ગારી-ગાજ
દેશે. ૪ ક્યો-યુ પત-બરસો રહેતુ તિહારી-વમારો રહેશે ૫ ચદ-ચદ, સુર-દેવ
નાગી-નગન, દેખત-ભુએ ૭ જિતે-જિત્યા

૧ આ કા મ-૧ આ નથી ૨ મ ૨ કહા ૫૩ રહેની તિહારી ૩ મ ૧ કદને

પછે ગોપી મંદિર સંવિરી, શ્રીકૃષ્ણ ગૌ ચારવા ગયા;
ભાલણુપ્રભુ રઘુનાયજીએ, ગોપીને કીધી દયા. ૯

પદ ૧૧૩ રાગ ગાંડી.

- શુક કહે સાંભળ રાય, પુનને હું કહું;
કયા તણે પ્રસંગ, જે જીવિમાને લહું. ૧
- તેવીસમે અધ્યાય, રકયા છે જેહ ખરી;
ઋષિપત્નીનાં અન, લીધાં કહું વિસ્તરી. ૨
- શ્રીકૃષ્ણ દેવ ત્યાં, ધેનુ ચારવાને ગયા;
એવે સમે મધ્યાહ્ન, વનમાંહે રે યયા. ૩
- શ્રીદામાદિક સર્વ, કહે તે સુણો તમે;
ગોવાળિયા કહે કહાન, જૂખ્યા છું રે અમે. ૪
- સુધા પીરે છે નાય, કહિયે છે સહી;
વળતા કહે શ્રીકૃષ્ણ, ગોપ પ્રત્યે તહિં. ૫
- અહિંથી સમીપે યાગ, કરે છે (ઋષિ) જેહ;
કહાવું અમે વચન, જાનને કહેજો તેહ. ૬
- રામકૃષ્ણ બે ભાત, ગૌ ચારે સહી;
અન્ન મગાવ્યાં આપ, મોક્યા છું અહિં. ૭
- આગે વિષે યાગ, ધણા કીધા સહી;
પશુ તણા ત્યાં ધાત, યયા છે તહીં. ૮
- એમાં નથી પશુનો ધાત, લેવા આવ્યા અમે;
અપવિત્ર અન્ન જે હોય, વેગે તે આપો તમે. ૯
- જન્યુ વિષ કને ગોપ, નાખ્યું અન્ન સહી;
નાખ્યો ઉત્તર એહ, દુઃખ જન માયે નહિં. ૧૦
- પાછા આવ્યા ડામ, હરિને વાત કહી;
નાખ્યું અમને અન, ઉત્તર આપ્યો નહિં. ૧૧

૧ પ્ર-૧ જીવિમને ૨ પ્ર-૧ કયા છે ત્યાં જેહ; ઋષિપત્નીનાં અન, લીધાં કહું તેહ. ૩ પ્ર. ૨ અપવિત્ર અન્ન જે એહ. ૪ પ્ર. ૨ દુઃખ મન માંહે નહિ. ૫ પ્ર. ૨ પાછા આવ્યા ત્યાં જનવાન, વાત કહી તેહ; નાખ્યું અન્ન જનવાન, ઉત્તર નાખ્યો એહ.

વળતા કહે શ્રીકૃષ્ણ, જાઓ ગોપ સહી;	
અન્ન પાચન કરે, ઋષિપત્ની જહિં.	૧૨
રામકૃષ્ણ વનમાંહે, રમે છે તહિં;	
આપો અન્નજ આજ, મોકલિયા છું અહીં.	૧૩
ત્યાંથી આત્મા ગોપ, શીર નામી સહી;	
અન્ન માગે છે ગોપાળ, આપો અન્ન વહી.	૧૪
રનામ સુણીને નાર, અન્ન લીધાં તેહ;	
ભાલજીપ્રભુ શ્રીરામ, આભ્યાં ધરીને સ્નેહ.	૧૫

૫૬ ૧૧૪ રાગ ગોહી.

અન્ન લાધને આવિયાં, જ્યાં છે કૃષ્ણ કૃપાળજી;	
માતપિતાએ વારિયાં, ન ધરી શંકા લગાર; આભ્યાં હરિ બણી.	૧
કોને ભતરિ વારિયાં, કોને ભાતે તેહજી;	
કોને સાસુ સસરે વારી, પણ ન રહો તેનો દેહ.	આ. ૨
આપા કોની માની નહિ, લીધાં યજ્ઞવિધ અન્નજી;	
શીઘ્ર વહીને આવિયાં, કરવાને દર્શન.	આ. ૩
એમ આભ્યાં જમમ વર્ષાકાલે, નદી તણા ત્યાં પૂરજી;	
સમુદ્ર માહે આવી મળે, ત્યમ આવી ભરી ચર.	આ. ૩
તેણે સમે શ્રીકૃષ્ણજી, સેવકને મસ્તક મૂક્યો હાથજી;	
ખીન્ને કર કમળની પેરે, ફેરવે છે રઘુનાથ.	આ. ૫
કંદર્પ કોટિ સરિખું દીધું, ઋષિપત્નીએ એહજી;	
તે દેખીને મોહજ પામ્યાં, ઘેર્ષ ન રહ્યું દેહ.	આ. ૬
પ્રભને કરી આલિંગન દીધું, અતિ આનંદા સ્નેહજી;	
પછે પ્રભુજીએ કહ્યું તમો, મંદિર જાઓ તેહ.	આ. ૭

૫૬ ૧૧૪-૩ યજ્ઞવિધ-ચાર (બંધ, બોળવ, લેલ અને ચોખ્ય) પ્રકારનાં. ૧ કં-દર્પ-કામદેવ. ૨ મ. ૧ આપરો માની સહી; કહ્યું માગે છે ગોપાળ, આપો અન્ન અહિં. ૨ મ. ૨ નામ સુણી શરદંપાળ,.....; ભાલજીપ્રભુ રઘુનાથ, બપુયું મગાવે એદ. ૩ મ. ૨ બહુ વિધ. ૪ મ. ૨ પ્રભુનું કરવા દર્શન. ૫ મ-૨ પછે પ્રભુજીએ કહ્યું (તમો) મંદિર જાઓ આજજી; જરવાર તમારા રીસ કરી, વણસરો તમ કાજ.

ભર્તારે તમારા પાટ જોશે, તમ વિના યશ (ન) યામજી;
 વચન સુણી ઋષિપત્ની ખોલી, સાંભળિયે ^૧જહુરાય. આ• ૮
 તારાં જે કો ચરણ પામે, તે ઘેર શરી ન જાયજી;
 એવું ત્યાં વેદે કહ્યું છે, સ્વામી તુજ મહિમાય. આ• ૯
 પછે પ્રભુજીએ આગા આપી, દુઃખ ધરતાં તે દેહજી;
 ત્યાર પૂઠે ભર્તારને પામી, સકલ ઝુંદરી તેહ. આ• ૧૦
 એક સ્ત્રીને ભર્તારે, જવા નહોતી દીધીજી;
 તત્કાલ તેણીએ પ્રાણ તજ્યા, શ્રીકૃષ્ણે ચરણે લીધી. આ• ૧૧
 ધન્ય સ્ત્રી ત્યાં એ સહી, પામી જે શારંગપાણિજી;
 આપણુ બ્રાહ્મણદેહ છઠ્યે, પણ હરિની ભક્તિ ન જાણી. આ• ૧૨
 તેણીએ જન્મને સહી, શ્રીકૃષ્ણને આરોગ્યાબાજી;
 પછે ખીજા બ્રાહ્મણે, સ્ત્રીશું રનેહ જણાવ્યા. આ• ૧૩
 વળી આપણુ મૂર્ખ મોટા, જે માગ્યું (તે) નાખ્યું અનજી;
 ભાસણુપ્રભુ રઘુનાથ ન જાણ્યા, ધિક્કે અમારું તન. આ• ૧૪

પદ ૧૧૫ રામ સામેરી.

કહે શુકદેવ સાલગ રાય, ચોવીરામે અધ્યાય,
 'નદાદિક સર્વ ગોપ જેહ, ધંદ અર્થે મળી બેઠા તેહ.

ઢાળ.

મળી બેઠા ગોપ સઘળા, એવો કરે વિચાર હો;
 ધંદમહોત્સવ કારણે, લાવો નાનાવિધ ઉપહાર હો. ૨
 ત્યારે (શ્રી)કૃષ્ણે પૂછિયુ. તમે ધ્યાન ત્યાં કો'ણું ધરો;
 ઉપહાર લાવી આવડા, તમે મહુ મળીને શું કરો. ૩
 નહ વળતા બોલિયા, અમો ઇંદ્રમહોત્સવ ઉચ્ચાર;
 જળવૃદ્ધિ તે થાયે ઘણી, અમો 'સઘ તે માટે કરે. ૪

ધાન્ય તૃણ બહુ નિષજે, તેણે સુખી થાયે ગાય હો;
 દૂધ ઘેનુ આપે ધણું, તેણે આજીવિકા થાય હો. ૫
 (શ્રી)કૃષ્ણ વળતા જોલિયા, મેઘ વરસે જોદ હો;
 વિધુની આરાએ કરી, તેમાં નહિ સદેહ હો. ૬
 આપાપણે કર્મે કરી, સુખ દુઃખ પામે સહી;
 દેવ આદિ વિધુ છે, તેને પૂજિયે આપણુ અહિં. ૭
 પરમેશ્વર દાણા અન્ય બનિયે, સુખ તે નવ પામિયે;
 'તેનું' દષ્ટાંત કહું, જે થકા સિદ્ધિ વામિયે. ૮
 'સાધવી જે સ્ત્રી હોયે, બપોર પોતાનો તથા,
 અન્યને બધા આગ્રહે તે, સુખ નવ પામે બજા. ૯
 ધંહસીક ને પરલોકનું, સુખ જોક તે પામે નહિ;
 બાલકપ્રભુ રઘુનાથ કહે, હું કહું તે પૂજો સહી. ૧૦

પદ ૧૧૬ રાગ સામેરી.

એમ કહે વૈકુંઠનાથરે, સાંભળો સર્વે સાધરે;
 જ્યોત્સના ને વળી ગાયરે, ગોવર્દન પૂજયરે. ૧

દાળી.

ગોવર્દનને પૂજિયે, પ્રભુજી ત્યાં એવું કહે;
 સર્વકાંથે વચન માની, નમસ્કાર કરી રહે. ૨
 ધણાં દૂધ ત્યાં કઢાવિયાં, ને પાક ત્યાં કીધા ઘણા;
 અનેક પેરે પકવાન્ન કીધાં, સ્નાદ શા કહું તે તથા. ૩
 ચતુર્વિધનાં અન્ન નિપાળ્યાં, મોદક મોદક સહી;
 'પાપસાન્ન' ચર્કરા વડાં, ધૃત ગાયનાં મણા નહિ. ૪
 પછે ગોપ ગોપીએ સહી, આબરણ તે અંગે ધર્મા;
 વસ્ત્ર પહેરી રય બેઠાં, બાર ત્યાં સદુએ બધાં. ૫
 ઉત્તમ પ્રાણજી સાંચ તેજા, ઘેનુ બાલક જેહ દો;
 પ્રાર્થામાત્ર તે સર્વે આખું, ગોવર્દન કને તેહ દો. ૬

નિપ્રતે તેડી કહ્યું, હોમ વિધિવત આયરો;	
આહલણને ત્યાં ભોજન આપે, હર્ષ સદુ આણી ખરો.	૭
ગોવર્દન પાખલ સહી, પ્રદક્ષિણા સદુકા શરે;	
આહલણને ત્યાં દક્ષિણા આપી, રાખ્દ જે જે સદુ કરે	૮
પર્વત આગળ જઈને, પછે અન્ન તે સર્વે ધર્મ;	
ત્યાં પૂઠે કૃષ્ણજીએ, રૂપ ત્યાં બીજું કહ્યું.	૯
તેણે રૂપે અન્ન સર્વે, આરોગ્યા પોતે સહી,	
તેહ રૂપને બાલ સદુએ, નમસ્કાર કર્યો તહિં.	૧૦
પછે સમસ્ત ગોપ ગોપીએ, નમસ્કાર તહિં કર્યો;	
તમે જે મન ઇચ્છા કરશો, પૂરશે પ્રભુ ત્યાં ખરો.	૧૧
પછે સદુએ કહ્યું ભોજન, કૃષ્ણલીલા ગાયે સહી,	
બાલધુપ્રભુ રઘુનાથજીનો, મદિમા કો જાણે નહિ.	૧૨

પદ ૧૧૭ રાગ ગાડી.

શુક્રેવ ઠહે સુણ રામ, પરીક્ષિત હું કહું,	
પચનીશમે અધ્યાયે, કથા જે લહું.	૧
જાણી તે સુરરામ, કાપ્યો મન સહી,	
કાપ્યો મારો ભાગ, તે દુઃખ માથે નહી	૨
ગોપ ગોવર્દન જેહ, તેહ ઉપર સહી;	
જીએને એ સાથ, યથો અભિમાની અહિં.	૩
બાળક કરે બોલ, લોપ્યો યાગ જેહ,	
કોપ કરીને ખેવ, તેજા બારે મેહ.	૪
રાખામણ સુરરામ, મેધને દીધી તહિં,	
રેલો ગોકુલ ગામ, બારે સાથે જઈ	૫
લઈને સાથે વાયુ, તમે જાઓ ત્યાં,	
વરસો મુસલધાર, કોપેર ગોકુલ માય	૬

- પેયો માનુષ કૃષ્ણ, તેનું વચન જોઈ;
માનીને મારો યાગ, લોખ્યો છે રે તેહ. ૭
- તે માટે ગોપી ગોપ, ગોકુલ નામે સહી;
તેને રેલો આજ, કહું છું અમો અહીં. ૮
- ૧તે વારે બારે મેલ, આબ્યા ત્યાં ધસી;
પ્રથમે આબ્યો વાયુ, કાણે ન જવાય ખસી. ૯
- પાપાણુ તણી ત્યાં જણિ, વાયે આવે સહી;
વરસે બારે મેલ, જળ તે માય નહી. ૧૦
- હવે ગોપ ગોપીનો સાથ, રઅનિશે કષ્ટ ધરી;
નાનાં મોટાં બાળ, આબ્યાં શરણુ હરિ. ૧૧
- ત્રાહિ ત્રાહિ ભગવાન, આબ્યાં શરણુ અમો,
રાખો અમને નાથ, દયા આણી તમો. ૧૨
- જણ્યું શ્રીભગવાન, કાપ્યો ઇંદ્ર સહી;
મૂરખ ત્યાં સુરરાય, સુજને જણ્યો નહિ. ૧૩
- મારી માયાનો પાર, રઅ તે જાણે નહિ;
એવું જાણી આપ, લીલા કીધી તહિં. ૧૪
- પછે ગોવર્દન પર્વત, પોતે લાઇ ધર્યો;
દગ્ધ અગુલીએ નાથ, પોતે હવે કપ્યો. ૧૫
- ‘ગોપ ગોપી લગ્નદહ, સાથે ધેનુ તહા;
સર્વ બાલકને વચ્ચે, તે લાઇ આવી રહ્યાં ૧૬
- બીવા લાગ્યા ગોપ, રખે પડે એહ;
ચંપારો સવળો સાથ, જો દળશે તેહ. ૧૭
- ન્યમ ગજ સુદે આપ, દમય ઉંચું ધરે;
ત્યમ અદ્યમાન ભગવાન, પર્વત રાખ્યો ખરે. ૧૮

૧૫ દગ્ધ-દગ્ધી ૧૬ લગ્નદહ-નાથ મેટા, પાછાંતર ૧ મ ૨ ત્યાર પૂરે.
૨ મ. ૨ ગાયો ■ સહિ. ૩ શું (એ) જાણે સહી ૪ ગોપ ગોપી સદ સાથ,
બાલક વચ્ચે નહિ, ધેનુ વચ્ચે જો સર્વ, આવી રહ્યાં તહિં.

તારે કહે શ્રીકૃષ્ણ, સહુએ સાચ સુણો;	
કરો આપણાં કામ, ભે નહિ એહ તણો.	૧૯
સાત દિવસ લગનાન, એકે પાગે રહા;	
ટચી અંગુલીએ નાય, ગોવર્દન ત્રણા.	૨૦
ભૂખ તરસની પાધ, કોને નવ યમ;	
સાત દિવસ ને રાત, એણીપેરે ગમ.	૨૧
૭ દિવસ સાત ત્યાં જાતાં, કોણે નવ લલા;	
થાક્યા મેઘજ સર્વ, પોતાને સ્થાન ગયા.	૨૨
પછે થયો ઉઘોત, બાસ્કર કરો સહી;	
સાતમે વર્ષે નાય, લીલા કીધી તહિં.	૨૩
સકલ ગોપનો સાચ, નિસરિયો તેહ;	
પર્વત મૂક્યો હામ, હર્ષ ધરીને એહ	૨૪
કૃષ્ણ ઉપર ત્યાં દેવ, પુષ્પની વૃષ્ટિ કરે;	
આપ આપણે સ્થાન, સહુકો પરવરે.	૨૫
અકલ લીલા જુગદીશ, કોણે જાણી નહિ;	
બાલણુપ્રભુ રઘુનાથ, અવતરિયા તહિં.	૨૬

પદ ૧૧૮ રાગ ગાંડી.

શુકદેવ કહે પરીક્ષિતને, રાજા તું અવિધારજી;	
અધ્યાય છવીસમે કરે, સ્મૃતિ ગોપિકા તેણી નાર, ઝાપિજી ઉચ્ચરે. ૧	
નંદ પ્રમુખ ત્યાં ગોપ સર્વે, આશ્ચર્ય પામ્યા એહજી;	
સાત વરસને જાળકે, ગોવર્દન ધરિયો તેહ.	ઝા. ૨
એ પૂરણ પ્રહા ત્યાં અવતર્યો, કાચ ન જાણે પારજી,	
પૂતનાના પ્રાણજ સોખા, બાંજુ શકટ નિરધાર.	ઝા. ૩

૨૧ પાધ (સં. બાધા) પીડા ૨૩ ઉઘોત-પ્રકાશ ૨૬ અકલ-કલી ન સમાય તે ૫૬ ૧૧૮-૨ અવિધાર-અવશ્ય માનવું. ૧ પ્ર ૧ શુદ્ધિ. ૨ પ્ર. ૧. સાત દિવસ કાણુ માહે, સહુને સુખે ગઈ. ૩ પ્ર. ૧. દિવસ સાત શ્રીમાન,

એક માસમાં બે હણા, ત્રીજે તૃણાવંત માર્યોછ,
ગાળી ભાંજી મહિતણી, યક્ષકુંવર ઉદ્યાર્યો.

૪૦ ૪

બકાસુર વચ્છાસુર માર્યા, ઘેનુકનો કર્યો અંતછ,
તાડતણાં ૪૬ જાનિયાં, સ્વામી શ્રીભગવંત.

૪૦ ૫

પ્રથમ દેવ બલદેવે માર્યો, દેવ પીધો બેવારછ;
યમુનાજળ નિર્વિંધ કીધું, ચરિત્ર કર્યાં અપાર.

૪૦ ૬

ગોપ સકલ કહે નંદને, પરમેશ્વર છે એકછ;
જેણે ગોવર્દન ધર્યો, ઇંદ્રનો મદ હર્યો તેહ.

૪૦ ૭

એનો જન્મ આહિર વિષે, ક્યમ ધરે નંદરામછ;
વળતા નંદછ એમ વદે, તમે સાંભળો ઉપામ.

૪૦ ૮

આગે ગર્ગાચાર્યે મને, કલાં છે વચનછ;
પુત્ર તમારો જુગ જુગમાંહે, રવિવતરે છે ભગવન,

૪૦ ૯

સતયુગમાંહે મ્નેત રૂપ છે, ત્રેતાએ ત્યાં રક્તછ;
દ્વાપરમાંહે પીત રંગ છે, કલિમાંહે કૃષ્ણ અંકત.

૪૦ ૧૦

એ ચારે એણે નિર્મ્યા છે, પોતે સુંદર સ્થામછ;
સાધુને ઉદ્ધારશે, કરશે ઉત્તમ કામ.

૪૦ ૧૧

એવાં ગર્ગાચાર્યે મને, કલાં છે વચનછ;
એવું સાંભળીને આનંદે, પૂજ્યા જુગજીવન.

૪૦ ૧૨

હવડાં ઇંદ્રનો ગર્વજ ટાળ્યો, એવા જુગદાધારછ;
બાલણ્યપ્રભુ કને આપિયા, સુરપતિ તેણે કાર.

૪૦ ૧૩

૫૬ ૧૧૯ રાગ સામેરી.

કહે શુક સાંગળ રાય, સત્તાવીસમે અધ્યાય;
સુરપતિ પોતે જોઈ, કામધેનુ લઈ આબ્યા તેહ.

૧

૪ યક્ષકુંવર-ચક્રનો પુત્ર, યમલાજીન. ૮ આહિર-ભરવાડ. ૯ આગે-આગળ.
૧૦ મ્નેત-સફેદ રક્ત-રનો. પીત-પીળો. કૃષ્ણ-કાળો. વ્યક્ત-રૂપ, પ્રદેશો.

૧. પ્ર ૨ તૃણાવંતને પાંચ માસ માંહે, પ્રજાએ માર્યોછ, ૨ પ્ર-૧ પ્રજાને છે.

ઢાળ.

- કામધેનુ આગળ કરીને, ગોકુલમાંહે પરવર્ગો;
શ્રીકૃષ્ણને એકાંત આવી, પ્રણામ પ્રેમયુ' કર્યો. ૨
- હાય ભેડી દંડ વળતો, વિનતિ પોતે કરે;
પ્રભુજી તમે પ્રગટ થયા તે, 'બોમમાંહે જાણ્યું' ખરે. ૩
- મુજ સરખા અગ્નીનીનો, મદ તમે રહનારવા;
સકલ ભોક્તા હિન અર્થે, કુષ્ટના ભે ટાળવા. ૪
- અપરાધ મેં મોટો કર્યો, ક્ષમા કરજો તેહ હો;
પછે કૃષ્ણજી જોલિયા, સાંભળ સુરપતિ એહ હો. ૫
- ઇદમહોત્સવ લોપ કીધો, ગર્વ તારો ટાળવા;
દેવતા સાત્વિક યુગ્ય છે, તેહ સાચું પાળવા. ૬
- ગર્વ તો હોય નીચને, તુજને કહું છું અમો;
મારા જનને ગર્વ નોહે, તેહ ત્યાં સુખજો તમે. ૭
- હું થકી જે વિમુખ હોયે, તેને ગર્વ હોયે સહી;
વૈકુંઠનાયે ઇદ્રનેરે, 'શીખ તો દીધી તહિ'. ૮
- 'કામધેનુ રતવી કહે, તમે રક્ષા કીધી બલી;
અમારા રવામી બ્રહ્માએ, તમકને મને મોકલી. ૯
- કૃષ્ણને અભિષેક કરવા, કામધેનુ કહે તહિ';
દ્વંધ મગોદક લઇને, કલશ ત્યાં પૂર્યો સહી. ૧૦
- ઐરાવત હિપર કલશ લઇને, અભિષેક પ્રભુજીને કર્યો;
ગોકુલ ગોપની કરી રક્ષા, તેણે ગોવિંદ નામે વિસ્તર્યો. ૧૧
- નારદ તુંબર ગાન કરે છે, અપ્સરા નાચે સહી;
દેવે પુષ્પની જાલિ કીધી, હરખ ત્યાં માયે નહિ. ૧૨

પદ ૧૧૯-૩ બોમ-આકાશ ૮ વિમુખ-અવજો, મારી ભક્તિ નહિ કરનારો.

૧૦ મગોદક-મંગાજળ ૧ પ્ર-૨ હવે મેં જાણ્યું ખરે. ૨ પ્ર-૨ હતારવા. ૩ પ્ર-૨ ટાળવા. ૪ પ્ર. ૨ શીખામણુ દીધી તહિ'. ૫ પ્ર. ૧ કામધેનુ રતવી કહે, રક્ષા કીધી બલી; અમારા રવામી તમે છે, બ્રહ્માએ હું મોકલી

ચીઃ લોકને આનંદ હિપ્ત્યો, વૃન્દાવન વિષે મલી,
વ્યાધ ધેનુ ચરે એકલાં, કો'ને કો પીડે નહિ. ૧૩

સર્વ દેવને વિષે મૈત્રી, પરમેશ્વર છે ત્યાં સહિ;
વિરોધ ત્યાં કો'ને નહી, એમ બાલજીગને વાણી કહી. ૧૪

પદ ૧૨૦ રાગ દેશાખ.

શુક્રેવ કહે પરીક્ષિત જો, સાંભળને તું રાય જો;
અધ્યાય અદ્વાવીસમે જો, કહું કથામહિમાય જો. ૧

એકવાર એકાદશી જો, વ્રત કર્યું નંદરાય જો;
દ્વાદશી ત્યાં થોડી હતી જો, ગયા સ્નાન કરવા નદીમાંય જો. ૨

અકાલે ત્યાં નિસર્ચા જો, આવ્યા વરુણના જન જો;
નંદજીને તે લઈ સાંચ્યાં જો, આવ્યા વરુણુવન જો. ૩

નંદજીની પૂજા કરી જો, સેવકને કહે વાત જો;
શ્રીકૃષ્ણને તમે જઈ કહો જો, વરુણે મળ્યા તમ તાત જો. ૪

સુણી ગોપ દુઃખ પામ્યા જો, કરે છે વિલાપ જો;
શ્રીકૃષ્ણ વરુણકને સાંચ્યાં જો, ભક્ત ભણી પછે આપ જો. ૫

ત્યારે વરુણ તે સ્નાના આલ્યા જો, પૂજ્યા વૈકુંઠરાય જો;
આસન આપી સ્તુતિ કરે જો, (મહા) ભાગ્ય મારું આજ જો. ૬

સેવક મૂરખ મૂરખ જો, જોલખ્યા નહિ નદ તાત જો;
તમે તેડી પાઠા પધારે જો, સ્વામી વૈકુંઠનાથ જો. ૭

ગોકુલવાસી સર્વ આવ્યા જો, મળવાને મહુ સાથ જો;
તે આગળ નંદજી કહે જો, એ પ્રગટ્યા છે વૈકુંઠનાથ જો. ૮

ત્યારે ગોકુલવાસીએ ભણિયું જો, હરિનું વૈકુંઠ જો;
એકવાર તે રૂખિયે જો, તો આશા પહોચે એહ જો. ૯

પછે શ્રીકૃષ્ણે એમ ભણ્યું જો, મનમાં કમળા એહ જો;
પછે વૈકુંઠ તેને દેખાડ્યું જો, બાલજીગ્રંથએ તેહ જો. ૧૦

પદ ૧૨૧ રાગ ગાંડી.

કાંબલી મેલો ને ક્હાનજી રે, શું મારો છો નાથ;	
મહિદુ મયુરામાં વેચવું રે, જાપ છે સહીયર સાથ.	કાં ૧
અવગત્ર કે એક આવશે રે, ફાકટ દેશે આજ;	
સરશે નામ તે નંદનું રે, સાંભળશે જૂષાળ.	કાં ૨
જન્મ તમારાથી અતિઘણી રે, મોટમ વાધી છે જેહ;	
થોડે ઠાજે તે ચા બણી રે, નિર્ગમરો શું રેતેહ.	કાં ૩
એવડી આજ ન કાનિયે રે, સનું નથી આ વન;	
લોક વહેવાર છે દોહોરો રે, દોહોલા છે દુરિનન.	કાં ૪
કહો તો મેલું આ માટલી રે, કાલી જડું ઘેર;	
જરોદાજી આગળ જઈ કહું રે, જુઓ પુત્રની પેર.	કાં ૫
મોટા મહિમા છે રમ્પહનો રે, તેની રાખું લાજ;	
દાડી એક આપું નહિ રે, તે નિગ્યે જાણજી આજ.	કાં ૬
રાખો સધલી એ ગોલણી રે, સહુ કને લો દાણ;	
અથવા જાવા ઘો મને રે, તમને કંસરાયની આણ.	કાં ૭
સાંભળશે તો આવશે રે, તાત મારો વૃષભાન;	
ઉનંદજીની જોડનો છે સહી રે, (તે) વાજ દેશે દાણ.	કાં ૮
લક્ષણ ચતુરનું એ નહીં રે, જે મારજો કરવી આજ;	
મજપતિ તાત તમારડા રે, તેને લાગશે યગાળ.	કાં ૯
શાને રાખો છો એકલી રે, હું તે વા'લી નહિ નાર;	
પરાણે પ્રીત ન હપજે રે, મારે માથે છે બરવાર.	કાં ૧૦
મન તો પોતાનું રાખિયે રે, નાલિકેર જ્યમનીર;	
કોને નિર્લજ ન કાનિયે રે, સુંદર સ્થામશરીર.	કાં ૧૧

પદ ૧૨૧-૨-અવગત્ર-ઓચિત્ત ? સરશે-(સં-સુ-સર-જહું, ખસવ)-જહું
 રહેશે, ૩ નિર્ગમરો (સં-નિરુ-ગમ) જહું, નીકળવું-જવા દેશે. ૧૧ નાલિકેર-
 નાળિયેર. ધા. પ્ર. ૧ નેહ ૨ પ્ર. ૨ હરિનો ૩. પ્ર. ૧ નંદજીની જોડનો નેહ છે રે,
 તે વાજ દેશે માન. ૪ પ્ર-૨ લાજ કહો ૧૦ પ્ર. ૨ માં નથી.

- ધણીઆતાં ન બોલાવિયે રે, હગનો^૧ જોઇ દાર; કાં ૧૨
- કેવની મર્યાદા રાખવી રે, વેદતણો પહેવાર^૨. કાં ૧૩
- શીખો સુંદર સ્થામજી રે, ચતુરાઇની રીત; કાં ૧૪
- કામી કોયે કરે નહિ રે, પંચ દેખતાં પ્રીત; કાં ૧૫
- મોહિયે મળવું તે ભયું રે, જે બેઠનાં માને મન; કાં ૧૬
- લયમ ન માને માનિતી રે, જેને ચતુરાઇનાં કાંઇ ચિહ્ન. કાં ૧૭
- પ્રેમ તે બ્રાત્યો રહે નહિ રે, નદીતણું જ્યમ પૂર; કાં ૧૮
- હવડાં જાવા લો મને રે, યાચે છે અસુર. કાં ૧૯
- મન તમારું જે હશે રે, તો મારું શું નવ હોય; કાં ૨૦
- અંતર્યામી તે એક છે રે, હૃદે વિમાસી જોય. કાં ૨૧
- જ્યારે વાંશી તમે વાંસળી રે, અતિ અનુપમ નાદ; કાં ૨૨
- સાંભળવાને અમે આવશું રે, આણી મન આલોદા; કાં ૨૩
- ઠેકણું રહેજો એકલા રે, વૃન્દાવનને દામ; કાં ૨૪
- મને પોતાની કરી જાણી રે, લાલણપ્રભુ શ્રીરામ. કાં ૨૫

પદ ૧૨૨ રાગ ધનાશ્રી.

- રાધા કહે મુજો સુંદર વર, તમને કહું એક વાત રે; રાધા ૧
- આવા રૂડા ચતુરશિરોમણિ, નંદ તમારો તાત રે. રાધા ૨
- તમે આજ કરો તે દેખે, જાતા વળતા લોક રે; રાધા ૩
- આપણના મનમાં નહિ કાંઈ, આજ ચક્રવે ફેલ રે. રાધા ૪
- મારગમાલિ ન બોલાવિયે, જે અતિધણી હોયે પ્રીત રે, રાધા ૫
- નયણતણા^૧ ત્યાં આળા કરવા, નહિ ચતુરની રીત રે, રાધા ૬
- એક વૃન્દાવન દાણી યદ્ય બેઠા, જીવનું સદુને કરો ત્યાં આગરે; રાધા ૭
- એ તો લક્ષણ નહિ કાંઈ રૂડાં, સાંભળશે જુપાળ રે. રાધા ૮

૧૨ ધણીઆતાં-ધણીવળા. વેદતણો-વેદ એમ કહે છે. ૧૬ અંતર્યામી-અંતરમાં રહેલો જીવ. મારાંવર ૧ પ્ર. ૨ કમનો જોયે દામ; ૨ પ્ર-૨ વિરામ. ૩ પ્ર. ૧ મોહન. ૪ પ્ર. ૧ નયણવળા આળા જે કરો.

હું તો વાંલા માટે કહું છું, દાઝે છે મારું મન રે,
જાણું રખે જૂડો કહે તમને, મુંદર સ્યામવ ર તન રે.
આજ જાણી દો મને, વળી મળશું એક દાર રે;
હું તો દાસી છું તમારી, બાવણપ્રભુ મુરાર રે.

૨૧૦ ૫

૨૧૦ ૬

૫૬ ૧૨૩ રાગ ગોડી.

જાણ્યો નંદનો ગોવાળિયો રે, તું રાતું માગે દાણ;
જો તું આવે આમરે દુકડો રે, તને કંસગાયની આણ. જાણ્યો ૧
ઘેર જાણ પૂછો માતને રે, છાશ વેચતી કાણ;
દાણી ધધને વનમાં રલો રે, તું કોની શીખ્યો આણ. જાણ ૨
પાંપણ ઉપર પાઘડી રે, તારાં અણીઆળાં લોચન;
કરમાંહે મુંદર લાકડી રે, મીઠાં વદે વચન. જાણ ૩
અંમ મ મોડીસ આપણું રે, તું મીઠડી રાખે દાર;
અંચલ આળા તે શા કરે રે, હું તે વાંલી નહિ નાર. જાણ ૪
મેં તો નિર્મળ સાંભળ્યો રે, વસતો ઘનદાવન;
ભામર બોળી મ જાણ્યો રે, અતિ કહણ છે મારું મન. જાણ ૫
દોડે મારગ ચાલિયે રે, ગોવાળિયા લાઘ સાથ;
છેલપણું નવ કીર્તિયે રે, બાવણપ્રભુ રઘુનાથ. જાણ ૬

૫૬ ૧૨૪ રાગ ગોડી.

ઉભી રહેને આહિરડી રે, તું બોલતી વાંકા બોલ;
તારી આંખ મેં જાણી રે, અવર નહિ દો તોલ; ઉભી ૧
મારગ છોડી અંબોલડો રે, હોંડતી મોડામોડ;
શેરી સાદું જોઈ ચાલિયે રે, ઘેર કંચડો હોયે જોડ. ઉભી ૨
સતી આમું નર હજારે રે, તે તો નીચું જોઈને જાણ;
પુત્ર પપરથી વેગળી રે, આશ્વિયે જાળખાય. ઉભી ૩

૫૬ ૧૨૩-૧ દુકડો-પારો. ૫ બામર-જામળ, ફીકી અથવા બામિની, સ્ત્રી. ૨ મોડામોડ-સન્મુખ. ૧ પ્ર-૧ અતિ ૨ પ્ર. ૨ વર્ણ. ૩ પ્ર ૨ જો તું આવશે દુકડો રે, ૪ પ્ર. ૧ જ્યાંની. ૫ પ્ર-૧ તપા ૨ માં પીવારાથી

આણી વાટે ક્યાં આવિયાં રે, બૂલ્યો સધતો સાય;
મુરલી મધુરીએ મોહિયાં રે, કપટ કીધું તેં નાય. જા. ૪

દાણુ લાગે આ દામનું રે, નથી કંસનો લાગ;
અણુપ્રીછે કે આવે નહિ રે, આવે તો મારે ભાગ્ય. ઉ. ૫

આવતાં આવ્યાં જો કામિની રે, તો જ માયું તે આપ;
ભાલણુપ્રભુ રઘુનાથજી રે, અંતર આણી રૂપા. ઉ. ૬

પદ ૧૨૫ રાગ કલ્યાણ.

એણીવાટે નવ જમ્યે બાધ, નંદકુંવર કરે આજી ધણી;
રહે છે વરીવટ ગહે, માંડી છે અતિશે ધિંભાધ. એણી. ૧

કંસરાખને મન ન આવે, જાણિયા થયા છે એ બે બાધ;
ગોવર્દન ગિરિ ધરિયો ગાટે, વાધી છે એની વડાઈ. એ. ૨

રાધા હું તો રૂપે રૂડી, તેવી હોંજાની અનુરાધ;
તને દેખીને મનમોહન, જ્યાં ત્યાંથી આવે હિમધ. એ. ૩

અગડો માંડીને તે રાખે, દાણુ લીધા તણી સળેઈ;
હું તો ટીકે દૂધ ન આપે, ક્યાં હું વડા ગોપની જાળ. એ. ૪

હરિ તો ખીજ કો'નું ન ખીએ, તારામાં એવી શી મીઠાઈ;
ભાલણુપ્રભુ રઘુનાથની, એણી વાટે નહિ વડાઈ. એ. ૫

પદ ૧૨૬ રાગ કલ્યાણ.

રાધા કહે હું આગળ થાઈ, તમો સહુ પાછળથી આવો;
વંશીવટ ખાસે પલાઈ. રાધા. ૧

હું કરશે કહાનજી મને, હું વૃષભાનસુતા કહેવાઈ;
દાણુ માગવા જો આવે તો, કાટિક ઉત્તર ઉપાઈ. રા. ૨

૫ લાગ-લાગે. અણુપ્રીછે-અણુ. પદ ૧૨૫-૧ ધિ ગાઈ-ધી ગાણું. તોડાન.

૩ મનમોહન-મનને મોહ પમાડનારો. હિમધ-હિમતથી ધસી, દોડી. ૪ ટીકે-સોરને ૭૨
મે ભાગ જાઈ-પુત્રી. ૫ મીઠાઈ-મીઠાણ. પદ ૧૨૬-૧ પલાઈ-અડે. ઉપાઈ-ઉત્પન્ન
કરે, આપું. ખા. ૩-૧ જાલણુપ્રભુ રાજાની જાણે, એણી વાટે નહિ અવાઈ.

ઝોડીઆળી નથી કાંઈ એની, બલેતો પાણી ન પાઈ;

એ બાગી હું નથી ખીતી, કે વન ટાળીને જાઈ. રા. ૩

મારગ મેલી જો હોડું તો, માસરડે ક્યમ સમાઈ;

દહાડી એને દૂધમ પાઈ તો, વણજે હું શું કમાઈ. રા. ૪

જેવો છે તેવો જાણું છું, તમ આગળ સા શુભ ગાઈ;

✓ સુંદાલી થઈ એશું જો બોલું, તો સદિવરમાઠે કમાઈ. રા. ૫

સખપણુ મારે શું એ સાથે, કહો તેવા સમ ખાઈ;

મીટ તણા મેસાવા મારે, બાલણુપ્રભુ દાય વેચાઈ. રા. ૬

પદ ૧૨૭ રાગ પરજિયો.

સુંદર સ્યામજી રે, એને મ કરસો આગ;

અમને તો દોહેલું લાગે છે, તમને દે છે ગાળ. સુંદર. ૧

એ હવકાંની નવી આવી છે, નદજીને નવ જાણે રે;

૨૫ મીવન ચતુરાદનો, ગર્વ ધણો મન આણે. સું. ૨

દૂધ ભાવે તો પીઓ મારું, માખણુ ને દહિં ખાવો રે;

જવા દોજ એકને (રે), મારા વાંલા ગુખિયા ચાઓ. સું. ૩

એ છૂટે મોઝે બોલે છે, તમે રહો છો સાંખી રે;

બાલણુપ્રભુ રઘુનાથજી તે, કહેવા જેવી સાખી. સું. ૪

પદ ૧૨૮ રાગ ગોડી.

દૂધ પીયો રે મને જવા દો, પ્રભુ રાતે રાખો છો વન;

એકતડી હું ક્યમ રહુ રે, ધૂળે છે મારું તન. દૂધ. ૧

મગરો કેમલ અંગુળી, પ્રભુ મેલો મારો હાથ;

આગળથી હું અહિં આવી, પૂકથી આવે સદિવરસાય; દૂ. ૨

દિવસે પરણ્યા પીયુ પાસે, જો હામાં રહું નવ જાય;

નદજીના મમ અગા રહો, તો પરશું ક્યમ બોલાય. દૂ. ૩

- પતિ મારો ચતુર નથી, ન જાણે ભોગની રીતઃ
તેણે હું પ્રીતું નહિ જે, 'પુરપથ' કેવી છે પ્રીત. ૬૦ ૪
- જે રસ જેણે ચાખ્યો નહિ, તે શું જાણે તેહ;
નયણુ નચાવેા છો ઘણું, હું પ્રીતું નહિ કાંઈ એહ. ૬૦ ૫
- તમ સરખું હોયે તેને વાહો, મેલોને મને આજઃ
બાલપણે એવું કીર્તિયે, જ્યમ આગળ વાધે લાજ. ૬૦ ૬
- કાલ પિતા પરણાવશે, આવશે સુંદર નારઃ
પરથી ઘર વમે નહિ, એ વેદતણો વિચાર. ૬૦ ૭
- શુભ ટળે શરીરતું, જે પરથું લાગે મનઃ
વાંચથું કાંઈ નવ પામિયે, દોહલા છે ફરિજન. ૬૦ ૮
- ચતુર હશે તે જાણુશે, ચતુરાઈની ઉપેરઃ
મેં મન તમારું જોઈખ્યું, અવસર આવજો ઘેર. ૬૦ ૯
- હવકાં સહિયર આવશે, તે કરશે નવો વિચારઃ
વાત તણી વેળા પનથી, નહિ એકાંતજ દાર. ૬૦ ૧૦
- મારગમાં ન બોલાવિયે, જાતા દેખે લોકઃ
બાલજુગલુ રઘુનાથજી, તે આજ ચલાવે ફાલ. ૬૦ ૧૧

અપદ ૧૨૬ રાગ પરજિયો.

- કપમ જાશે એણી વાટે, કાનુડો ઉમેા છે ધાટેઃ
ખોટી કરો છો સા માટે, લે વિષુ સાટેઃ કહાન દાણુ માગે રે. ૧
- એ તો છે કે મોટા દાણી, ન જાણે દૂધ ને પાણી.
લાવે કાગળ છાપું આણી, હું બોળી કપમ જાણી. ૬૦ ૨
- ચંચલ તો ચક્ષુ ચલાવે, દાણુ મિથે આધો આવેઃ
તાઈ મહી મને બાવે, કપમ જાણસ લાવે. ૬૦ ૩

પદ ૧૨૬-૨ લાવો. કાગળ છાપુ આણી-આ વરફ છાપેલો કાગળ લેખ લાવો.

૧ પ્ર. ૨ પર પ્રથમ. ૨ પ્ર. ૧ વહેવાર. ૩ પ્ર. ૨ રીત. ૪ પ્ર. ૨ અવસરની જે પ્રીત. ૫ પ્ર-૧ રી. ૬-પ્ર. ૨ કમ જાશે દાણુ વિષુ આવે. * આ પદ બીજા કવિનું જાણાય છે.

આજ હું એકલડી દાખી, મારેથી મટુડી નાખી;
મારું મહી જોયું ચાખી, ૧ હજી હું રાખી. ૪૦ ૪

હું ગઈ જશોદા પાસ, માવે મારી ટોળી હાસ;
ગોરસનો કીધો નાચ, ૨ માતા મને થી લો છે આચ. ૪૦ ૫

ગોવાળાશું જાણે વાણી, નિત્યે માંજી જાતી દાણી;
એમ કહે છે સારંગપાણી, કો મ કરશે કાણી. ૪૦ ૬

વિનતિ સુણો રે આજ, અમને જાવા લો મહારાજ;
કંસનું છે કૂડું રાજ્ય, મંગાધર પ્રભુ કયમ ૩ હાજ. ૪૦ ૭

૫૬ ૧૩૦ રાગ રામખી.

કહાનજીરે, મને શું કહો છો, શું કહો છો, સ્વામી શ્રીમમવાન;
વડી વેલાની વનમાં રાખી, સુંદર સ્યામલવાન. મને ૧

નંદ જશોદાને જઈ પૂછો, નાથે દહિનું દાણ;
નવો આલ કહો કયમ આલશે, તમે છો અધુરમુજાણ. મને ૨

મહી વેચવા અમુર થાયે, જાયે સદિયર સાય;
એકલાડાં મેં કયમ રહેવાયે, મેલો મારો લાય. મને ૩

આલ માંડી તમે અતિ ધણીરે, નહિ સાંખે ત્યાં કાપ;
માયા ઉપર કંસ જાણશે, ૪ નવનવું કયમ હોય. મને ૪

મારગ ફરિજન લોક દેખશે, કરશે નવો વિચાર;
સાસુ નણદલ જેઠ જેઠાણી, દોલેલો છે ભરધાર. મને ૫

આટલા દિન સહુ અસન જાણતું, હવે થયા છો પ્રોઠ;
આલપણું તોયે નવ છાડો, સ્વામી ગડગડ. મને ૬

દૂધ દહિં જો લીધું જોધયે, (તો) વિનય કરીતે માગો;
ખાલજપ્રભુને પ્રેમદા પામી, જન્મ મરણ જો જાગ્યો. મને ૭

૪ દાખી-દેખી-લેઈ. ૭ છાજ-છટ. દીધે. નવ નવુ--નવું નવું ૬ અસન-અજાન
(ખાલક હોવાથી). ૧ પ્ર-૨ કં હજી હજી મને રાખી. ૨ પ્ર-૨ તે લો છે તમે ત્રાસ.
તમે કેમ દો છે ત્રાસ ૨ એવો પાક હોત તો સાચ. ૩ પ્ર-૨ છાજે ૪ પ્ર-૧ નવ-
નવ. પ્ર-૨ નવનવી

*પદ ૧૩૧ રાગ સામેરી.

તું તો ઠાડી રહે નાગર નારી, પંથ ગાઇ વારી; હમારો દાન લાગે રે, ૧
બાલી દાન હમારો બારી, તાડી રહ્યો બારી; હમારો ૨

એ સુન જન્દાવન માહે, વસુ રહે રહેત કાચ;
ગોરસ દાન હમારડો, તો કાહે કરે કંસરાય. ૬૦ ૩

એ સુન સયોની ગોરડી, તું બાજન નેક ઉતારી;
જો મહી આખન દીનિયે તો, પુન બધે અપારી. ૬૦ ૪

એ કુંજનકુંજ સોહામનો, પુલી હે દુમ વેલ;
શુક પીક અલિ ગાવહી, તહાં નાયત એકેકે ઢેલ. ૬૦ ૫

એ કીસલસે એલતહાં રચે, મહાહાચિની સુંદર ૨૫;
સુખ સખીકું દીનિયે, સુખ લી જાયે અનુપ. ૬૦ ૬

એ મિનતિ નહી છાંડીયે, જા હોયે પશ્ચીમ દેસ;
હહાનો દાની મેં સુનો, વિષ્ણુદાસ વિશેષ. ૬૦ ૭

*પદ ૧૩૨ રાગ સામેરી.

બોલે બધા બેહુ નીસરી રે, સખી વસુનાને ધાટ;
મારગ જાતાં દહો ભાવજી રે, બેની કાલ્યો મારો હાથ. ૧

હહાનજી કોણે ચેલા કીધા રે, ૨

... .. , હાથ ખૂંડોજી મારસ નાથ. ૩

જાતાં ને વળતાં દહો સુંદરી રે, નહિ આવે બીજીવાર; ૪

રાધા વારો વિકૃષ્ટ નંદનો રે, હું ઉત્તમ કુલની નાર; ૫

માઈ વાહુ તો એ નવ કરે રે, એ નિત્યે ચેધ્યો દાણ, ૬

પ્રેમ કરીને પૂછિયે રે, તારે શોરે જોઇયે એ સજાગાર. ૭

- તારી નાતમ દીસે લોખરી રે, તારા કમખાની કાણુ ખાત; ૮
- તારો હાર હીરે જડયો રે, તેનો શોરે બેડો છે મય; ૯
- મારો ને તારો ને વેલુનું રે, તેમાં કોનો અનુપમ સાર. ૯
- તારું કાપડું ક્યા દેશનું રે, તેણે બધીરે બચ છે ખાત; ૧૦
- તારા વિહિયડા પાપ વાજતા રે, તેનો મેં નહોતો સાંભળ્યો સાદ. ૧૦
- તારી અંશુદી તો અલિનવી રે, મને કાઢીને દેખાડ; ૧૧
- જોયા વિના જવા નહિ દઈ રે, ફાકટની શી લાજ. : ૧૨
- મન તક્ષણે છે માહરું રે, ૧૩
- દીલી કીધી છે તેખની રે, શોભતી કીધી છે આડ. ૧૩
- મીઠી ને મન ભાવતી રે, એવી દીસતી રંગ વિસાળ; ૧૪
- અગુરા ચાલ હું ચાલતી રે, હીડતી મોડામોડ. ૧૪
- અંગ નચાવતી તાહરું રે, તે તો મને જોવાનો કાડ; ૧૫
- ગોરસ તારું ગોલણી રે, મને આપનાં રેખ લગાર. ૧૫
- આખ્યા વિના જવા નહિ દઈ રે, ફાકટની શી લાજ; ૧૬
- ને ઇચ્છા આવે તારા મન વિથેરે, તો ચડાવ્યાનું મારે શીશ. ૧૬
- , હું તો એવાં ઉપાડીશ વીસ. ૧૭
- વિઠ્ઠલજીને ઘેર હું ગઈ રે, વાંલા કહિયે જાહજ ઘેર. ૧૭
- મારી નણદી તો નિત્યે ફગે રે, મને ફાકટ દેશે આલ; ૧૮
- ક્યા દેશનું તારું કાપડું રે, એવો બાલણુપ્રભુ રસુનાય. ૧૮

૫૬ ૧૩૩ ૨૧૭ સામેરી.

- જન્દાવનની વાટે, કહાનજી હોમા ધારે; ૧
- માયે મહીની ગોલી, આવી ગોપિકાની ટાળી. ૧

દાસ.

- ટાળી આવી ગોપિકાની, રમુખ રાધા સુંદરી; ૨
- નંદનંદન દાસ્ય કરતે, જોષિયા આડે ધરી. ૨

કમલલોચન કહે વાણી, અગલા.તું આવી ભલી;
અવરતું મહી પીધું છે, તું રહી છું એકલી. ૩

ધણું યામ્મ ધાદુધ, મેં જાણી તારી ચાતુરી;
આજ પય તારું પીધું તે, પ્રતિજ્ઞા મારી ખરી. ૪

મન તલપે માહરું તું, આણે મારગ આવતી;
અવરને ઉપદેશ દઈને, નવો પંથ ચલાવતી. ૫

દાણુ નાપે માહરું તું, ઘણું દિન હાયે ચઢી;
આજ સર્વ જાણિયું જે, એકલી આવી અહિં. ૬

રસ રાખી પ્રીતવો તો, સખી કે જાણે નહિ;
મન માને માહરું તો, તને જાવા દઉં સહી. ૭

ચતુર હોય તે એક ચિત્તે, બાંધી મૂડીએ કરે;
જાણજીવજી રઘુનાયજી, રમેજી પ્રીત રીતે ઉચરે. ૮

પદ ૧૩૪ રાગ સામેરી.

નારી નયણુ નચાવે, અંતર બે નવ આવે;
મમે કહે મૃગનયણી, પ્રેમે વટે પીકવેણી. ૧

ઢાળ.

પીકવેણી મર્મ જાણે, અલગો રહે રે ગોવાળિયા;
તું સરખાને દાણુ આપું, અમે નહિ તે વાલિયા. ૨

જાણું છું તું જેવો છે, વાત તારી મેં લહી;
વડાઇ રી કરો છો, પોતાની છલાએ કહી. ૩

ગાય ચારો નંદની તે, દાણી તું કોણે કર્યો;
ચોરીને દૂધ દહિં ખાતો, પીયારે તું ઉચર્યો. ૪

૨ નેપિઝા-(સં. ચપ્પિઝા) વાઙ્મી. ૪ પદ ૧૩૪, ૧ પીકવેણી-ગાઠિયાનેરી રાખવાળી. ૨ વાળિયા-તેના જવાના અર્થમાં. ૧. પ્ર. ૧. દાણુ જાંતલી માહરું, ને ધણુ દિન યવા દહ ચઢી, આજ સર્વે જાણીયો જે, એકલું આપું અહીં. ૨ પ્ર. ૨ જેમ પ્રીત હોય તેમ ઉચરે.

માગતુ તો માનશુ, ને ગર્વ થેલો આણવો,
 અનુરાધ કરો યોડી, કસ રાગ જાણવો. ૫
 તમે અનુરાધ (શુ') કરો છો, સખી જોતાં અતિ ઘણી,
 તમારાથી એક વિદ્યા, આજ હું અધિકી જાણી. ૬
 ખીલાવો તે ખીજને, જે ભોળા હોયે જાગિની,
 તમથકી હું અધિક છું જે, કુટિલ વિદ્યા કાગિની ૭
 ખીડે તે તો જાણે આપે, ખીક મારે છે દશી,
 બાવણપ્રશુ રતુનાથને,^૩ કહે પ્રીતિ રીતે મન વમી.

૫૬ ૧૩૫ રાગ સામેરી

હગજી કહે એમ વાણી, જેની છે તેની જાણી,
 વચન કહું છું છેલ્લું, વિજુ લીધે નવ મેતુ. ૧

લાળ.

લીધા વિજુ મેલુ નહિ, જો બાપ તારો આવશે
 પેઢાણુ છે જે બળ કરીને, મુજ આગળ મૂકાવશે. ૨
 દુધ દહિ નવનિત ઉત્તમ, ગોપિકા આપે જહું,
 આરોગે ગોવાળિયા તે, ગોકલ્લમા જાણે સહું. ૩
 પીપુ તારો શુભ કરશે, લાગતુ મેલુ અહિં,
 'પાસે પૂછો પ્રેમદાને, આપ્યાવિના જાણો કહિ. ૪
 ઉઘણા દિન થયા ભાગી જતા, આજ મુજ મીટે પડી;
 સધતા દિનતુ લઈ વાળી, ચલન કરતા જો જડી. ૫
 શ્રમ શુ મુજ ફેક વારો, દિવસ પ્રત્યે જો કરૂ.
 આણી વાટે દિતરે તો, મન 'માને તે કરૂ. ૬

૫ અનુરાધ-હુલવાઈ ૪ લાગતુ-લાગત-વાળો પ્રેમદા-યુવાન શ્રી ૧ પ્ર-૨
 એકલો કોણુ છે જે બળ કરી મૂકાવશે ૨ પ્ર-૨ જાણો ૩ પ્ર-૨ ઘણા દિન (થી)
 ભાગી જતી ૪ પ્ર ૨ આવે તે દર ૩ પ્ર ૨ પ્રીત મન મનમા વસી

રાવ કરે જઈ કંસ આગળ, શું કરશે તે મુજને;
સહી કરીને જાણુને જે, જાવા દઉં નહિ છુજને.

૭

સંતોષો તમે યોદ્ધાં આપી, (પછે) જાઓ રીતશું;
બાલજીપ્રભુ રઘુનાથજી, કરજાં મારું પ્રીતશું.

૮

પદ ૧૩૬ રાગ સામેરી.

ખીજ સખી કહે બાઈ, તમે ચરણે લાગો ધાઈ;
જોલ પ્રભુનો થાપો, યોદ્ધાં ધણું કાંઈ આપો.

૧

ઢાળ.

પયોદુંશુ રસ કરીને આપો, નંદકુંવર લાડકો;
કેટલુએક કહાન ખીસે, બરી મેલે વાડકો.

૨

માતા તારી રીસ નહિ કરે, અમો સાક્ષ દઇને ચાપશું;
એમ કરતાં કોપશે તો, અમો જમણું આપશું.

૩

હઠ કરે છે કૃષ્ણજી તો, વચન એનું વાળિયે;
✓ સ્વામીમુદર પ્રાણ મારે, તોએ ઉત્તર નવ વાળિયે.

૪

ગદા કહે હું તે નહિ જે, હક ચરે આપું રતિ;
સોડ લલાઈ શી કરો છો, પીયારે થાવું સતી.

૫

મારે બાપને ઘેર ધણા માચક, આવે પપ ખીએ સદા;
કરગરીને કૃષ્ણ મારે, તો હું (પપ) પાઈ મુદા.

ખીકે તે તો જલે આપે, ખીક મારે છે કશી;
વિનય કરીને પ્રાર્થે તો, દૂધ દહિં પાઈ હસી.

૭

પ્રીતે કોટિક કામ થાયે, મન જે માને ખરું;
બાલજીપ્રભુ રઘુનાથજી, હું એક ચિત્તે અનુસરું.

૭

૭ રાવ-કરિયાઈ. સહી કરીને-નિવય કરીને. પદ ૧૩૬-૨ રસ-મીતિ. ૩

સાક્ષ-સાક્ષી: ચાપશું-પ્રણિ આપશું. સોડ-ઝડ. પીયારે-પરાયે, બલ કરીને. ૬

પ્રાર્થે-(સં. જ + અર્પ) પ્રાર્થના કરે. પદ ૫ યોદ્ધાં સરજી કરી આપો. ૧ પ્ર

૨ આપું

ખદ ૧૩૭ રાગ સામેરી.

ભેદ સખી કહે રે ભાગો, યાયક યદ્દ હરિ માગો;
તો એ આપશે નારી, હકલરાણી બારી.

૧

હાળ.

હકભરાણી ભાગિની, એ આટે આવી નવ ટો; ૨
ખીજની ને ઝેની કહો, વાત સરખી ક્યમ મજો.
વૃપમાનકુંવરી લાડકી, એ રૂપ યોવન મદમરી;
મન એતું રાખિયે, કૃષ્ણજી માગો કરગરી. ૩

સ્વામસુંદર હરયા ત્યારે, વચન સ્વામાનાં સુણી;
કેશવજીએ કર જોડિયા ને, પ્રીત વાધી અતિ ધણી. ૪

આગાદારી તાહરો છું, જ્યમ રાખે ત્યમ રહું;
જાગવાનું શું મરુનું, છુજ મન માને તે કહું. ૫

૧યાયક જાણી તાહરો, સંદેહ સધળો જે હર્યો;
રનેહ સાચો જાણુજે, અવતાર આણે અવતર્યો. ૬

રનેહ જાણી પ્રેમ આણી, પાણિએ પાપુ અણું.
મનનું જળ માનિની, તે દૂધથી અધિકું થયું. ૭

એણીપેરે થયાં એક રસ, ચિત્ત બેહનું થયું ભણું;
બાલજીપણુ રમુતાપણું, જામ રત્ન કુંદનશું મળ્યું. ૮

ખદ ૧૩૮ રાગ ગોહી.

ઘેલી યદ્દ રે કામિની, છું શા માટે રીસાવીજ;
ધર સ્વજન લજ્જા તજીને, જેને કાળે આવી; હક ન કીજેજ. ૧
ચતુરપણું ભણું તાહરું, નંદકુંવર વશ કીધોજ;
લાવો માનુષ દેહનો, તે સધળો તે લીધો. હકં ૨

- ધણીએ વથ છે એહને, પણ કોને વથ નહિ એહથ;
તે તારે ચરણે લાગે છે, અંતર આણી નેહ. ૬૦ ૩
- એ શું રસણુડાં લધને, ગોઠ કોણુશું કરશેથ;
દેહું વિરહે જે દાઝશે, ઝૂરી ઝૂરી મરશે. ૬૦ ૪
- એવો ખીલે કોષ નથી, બેનાં પાતક દરશેથ;
તને રીસાવી જાણીને, દુરિજનનાં મન ઠરશે. ૬૦ ૫
- માન તો યોહું બહું, ધણું કરે સુખ જાયથ;
એ વિન આનંદ ઉપજે, એવો ખીલે નથી ઉપાય. ૬૦ ૬
- સાચું કહું છું તુજને, અતિ તાણુતાં ત્રેથ;
હીરતણી જે ગાંઠડી, છેદી નાખે છૂટે. ૬૦ ૭
- સાચું જોષ કોશું કરશે, નયનતણા અતિ આજાથ;
તેણે મન માન્યું નહિ, જેની કોટે ધાલી માજા. ૬૦ ૮
- વાંલાશું વઢિયે નહિ, સાચી એ ચતુરાધથ;
જેને તન મન સોંપિયું, તેણું કથી કમાધ. ૬૦ ૯
- ચાર દહાડા યૌવનના તે, કાલ વહીને જશેથ;
હસવું રમવું નહિ ગમે, જસ જ્યારે યાશે. ૬૦ ૧૦
- તે કાયા શું કીજિયે, (જે) વાંલાધી રહે અથગીથ;
નિમેષમાત્ર નવ મેલિયે, જે પ્રીત ધરથી વળગી. ૬૦ ૧૧
- જેને વથ સંસાર સધલો, તે તુજ આમળ નાચેથ;
યેદે જે રીઝે નહિ, તે તારી ગાળે રાચે. ૬૦ ૧૨
- સ્વપ્નમાહે પામે નહિ, જેને શુદ્ધેવ સરખા યોગીથ;
તે તારી પ્રીતે યગો છે, આણે જન્મે બોગી. ૬૦ ૧૩
- પૂર્વજન્મ પ્રતાપથી તુ, પુન્યે કરી પાગીથ,
ભાવજીવન રઘુનાથ એવો, કમ યગો છે કામી. ૬૦ ૧૪

૫૬ ૧૩૬ રાગ મહાર.

ગ્રાવણ આળ્યો રે સજની, પીયુ નિના નવ જાયે રજની. ૧

૪ રસણુડાં લધને-(સં. રેલ-રસણું)-રીસાઈને ગોઠ-(સં. ગેઠી) છાની

વાંત. ૧૦ જા-૨૫ધાવરથ ૧૧ ધણી-પહેલેથી

સ્થામસુંદર તો નાન્યારે જાઇ, લંપટ સાથે રી (ર) સગાઇ.	૨
તેને તો ત્યાં ધણીએ જળશે, હેડું મારું વિરહે જળશે.	૩
જાપેયો પીયુ પીયુ પોકારે, મનમ પાંચે જાણે મારે.	૪
વિજલકીતણા ઝબકારા, મારા મનકાતણા અંગારા.	૫
કાચે નહિ જે એને વારે, કાચા મારી અમૃત કારે.	૬
મોર બોલે છે ત્યાં એ પાપી, સધલે મળીને હું સંતાપી.	૭
વેલી કેવડો જાઇ જુલ, કુલ તણે મધે હું મૂલ.	૮
એ સધલાં વા'લાં લાગે, રમિયે જ્યમ રમતાં આગે.	૯
પૃન્દાવનમાંહે હરિ સાથે, કુલ વીણિયે વળગી હાથે.	૧૦
હરજી હાર મુંચીને પહેરાવે, તો મુને મોર એ નાચતો આવે.	૧૧
ફારાં લાગે કાચા કાંપે, સુંદર વર હૃદયશું ચાપે.	૧૨
વિરહિણીને વરસે તે જળણું, જો'લાણું નવ દીમે વળણું.	૧૩
વરસાલો વા'લો ત્યાં તેને, વશ હોય મનમાન્યો જેને.	૧૪
કા છે જે નંદ સુતને લાવે, મારા દેહનો તાપ સમાવે.	૧૫
અથવા મારા ચિત્તને જાણે, પીતાંબરશું પ્રીતજ દાણે.	૧૬
તેણે કરી હું ધણી વગૂની, એકે દિન સુખે નવ સૂતી.	૧૭
વિરહે જે મરણું તે વાર, આસા જૂકી આબ્યા સાડ.	૧૮
ત્યાં તો ચાલીને ન જવાગે, એવાં નિર્લજ ક્યમ થવાયે.	૧૯
બાલણપ્રણુ રાખે કે ન રાખે, જેને ચાલ્યું સીતા પાખે.	૨૦
તેને તો પલ્લુ ખીજ નહોતી, એને ધણીએ છે રે પનોતી.	૨૧
પદ ૧૪૦ સંગ પરજિયો.	
સજની ત્યાં મને લઇ ચાલ, જ્યાં જગજીવન નંદનો લાલ;	
વા'લો વાપ છે વેણુ રસાલ, તેણે હું લોખાઇ રે.	૧
હરિવિન આતુર મારું અંગ, કહિં એ દેખીશ રૂપ ત્રિભંગ;	
મને સામલિયાનો સંગ, રહી સકું નહિ રે.	૨

હરિવિન આતુર ચંદ્રકોર, જ્યમ ચક્રં અહર્નિશ બોર;
ત્યમ મને વા'લા નંદકિશોર, હરિવિન હું મધ રે.

૩

જો હું દેખું દેવ સુરારિ, તો હું રાખું હેડે દારી;
મારું તનમન સોંપું વારી, અલગી રહું નહિ રે.

૪

પ્રભુ મને શાને સાહી હાય, તો કાં વિસારો જહુનાય;
હવે તેડો મને સાય, કાણુ મુગ યધ રહો રે.

૫

સખી મેં હવે મેલ્યું માન, કે દેખાડો મને કહાન;
એટલું દીજે જીવિતદાન, તો હું સાચી સહી રે.

૬

હતી કહે સુંદર સ્થામ, પ્રેમદાને અંગે ઉપજ્યો કામ;
પ્રભુજી વૃન્દાવન છે આમ, ત્યાં રાધા ગધ રે.

૭

હરિ ત્યાં રંગે રમિયા રાસ, પ્રેમદાના મનની પૂરી આસ;
એ સુલુ ગાય અતુરાંદાસ, પણ ન શકે કથી રે.

પદ ૧૪૨ રાગ ગુજરી

કોસ્તુભમાં નિજરૂપ, દેખી રીસાવી પ્યારી,

જાણ્યું જોળામાં બેગી છે, મુજ સરખી (કા) નારી, દેખી રીસાવી પ્યારી. ૧

હતીને ત્યાં ગાળ દે છે, હું તો ધતારી;

મને શાને તેડી આવી, એ તો બલિવારી.

૬૦ ૨

મધ્ય નાપિકા સાન કરીને, છુદ્ધિ કહી સારી;

કંઠ્યકી કેશવજી મેલો, મહામણિ ઉતારી.

૬૦ ૩

રાધાએ ત્યાં નારી ન દીકી, દીકા કંસારિ,

ભાંલણુપ્રભુ રાવવશું વાધી, પ્રીત અતિ બારી.

૬૦ ૪

પદ ૧૪૨ રાગ ધનાશ્રી.

✓ વાંસલડી વાવિને વા'લે જોળવી રે, તેડી મને વૃન્દાવન સુઝાર હો;

નયણાના આળા કીધા અતિ ઘણુરે, તેણે મારું મનડું ન રહ્યું હાર હો. વાં ૧

ચતુરાષ્ટ દેખીને હું ઘેલી યધરે, વશ યાતાં એક કાણુ ન લાગી વાર હો;

તન મન રે સજની એને સોંધિયું રે, પટતરો કાંઈ રહો નહિ લગાર હો. વાં ૨

સતીપણું રેલાણું એના રૂપમારે, ન જાણિયે તે કાંઈ યથો વિહાર હો;
 લગ્ન તે કુંવતણી કપડિએ ગરે, પાપ પુન્યનો વિસરિયો વિચાર હો. વાં ૩
 જાણું જે આજે મેં જુગ છતિયોરે, મિત્ર યથો મારો નંદકુમાર હો,
 એવો તે નર બીજો કો નથીરે, ન જાણિયે શું મન્મથનો અવતાર હો. વાં ૪
 હાઈ હો દેડામાંદે રહેનો નથી (રે), ઉઘડીને આવે છે કાંઈ બહાર હો;
 છાની રે વાત તે મારા મનતણીરે, તે જુગ આગળ મેં કહી વિસ્તાર દો. વાં ૫
 હરછ મારે વસ રહેશે સર્વદરે, માનુષ દેહનું શળ પાગી સંસાર હો;
 મનનો હો વાંધો મારે એ મળ્યોરે, બાલણપ્રભુ જે વૈદેહીમતાર હો. વાં ૬

૫૬ ૧૪૩ રાગ મહાર.

સામું જોરે સુંદરી, વિજલડી (રી) જળુકરે;
 મેઘ અંધારી આવિયો, હળવે હળવે ટપકે, રીસાબ્યાં રહિયે નહિરે. ૧
 રીસાબ્યાં રહિયે નહિરે, વાંલા શુરે યેલી (ર).
 રાતે કાજે સુંદરી તેં, પ્રીતજ કીધી પહેલી. રીમા ૨
 બપૈયો પીધુ પીધુ કહીને, ધાટે સાટે પુકારે (ર),
 માન કરે (જે) મિત્રશું, તે સ્ત્રીને (એ વારે). રી ૩
 ઘણા રે દિવસનાં રૂસણાં, (તે) બાદરે બાજે (ર);
 દેહું કાટે વિરહિણી, જે વારે ધન ગાજે. રી ૪
 મન્મથ વેધે મનને, કેવડાને કાટે (ર);
 આજે દહાડે કમ ગાલશે, વાંલાશું બાટે. રી ૫
 મોર કરે ટહુકડા ને, મેહેકે છે બનતિ (ર),
 પ્રાણુ જાં પીધુને મળે, માનિની મદમાતી. રી ૬
 કદમ પરણ્યા વિના સરે, મન વાળીને રાજે (ર);
 એક ધડી ચાલે નહિ, રે મનમાન્યા પાજે. રી ૭
 કહું માનરે માનિની, (વહી) જાગે છે રજની (ર);
 ગયો અવસર આવે નહિ, સુખનો ત્યાં સજની. રી ૮
 સૈજ રચી છે કુલની રે, ત્યાંહિ સુંદર સ્થામે (ર);
 તારે કાજે સુંદરી, બાલણપ્રભુ શ્રીરામે. રી ૯

પદ ૧૪૪ રાગ ધનાત્રી.

- આવ સખી હતાવળી, માનિની વિલંબ ન કીજે છ;
નંદકુવર તારો પિરદ કરે છે, હરિને દુખ નવ દીજે. આ૦ ૧
- જે ધડી જાયે તે આવે નહિ, સુંદર નવ યૌવનની (છ);
હવ્યાતું તેા એહજ શજ જે, આસા પહેંચે મનની. આ૦ ૨
- તે કાયા શું કીજિયે જે, હરિને ભોગ ન આવે (છ);
ધન્ય ધન્ય દહાડો આજનો, જે સુંદર વર યોજાવે. આ૦ ૩
- કોટિક છે ત્યાં કામિની, જે તનનો તાપ સમાવે (છ);
શું કીજે જે મોહનને મન, હું વિન અવર ન આવે. આ૦ ૪
- જે દહાડાની હું મળી, કાંઈ એક કામજી કીધું (છ);
નવજુને આજે કરી, એકું મન હરીને લીધું. આ૦ ૫
- ઝાઝ હુવન નિકાલતાં, પણ એવો નર ક્યાં મળસે (છ);
મૂરખ સાથે ગોઠ કરતાં, કાલુ કાલુ દેહું જળસે. આ૦ ૬
- વનમાં ચપો પુલિયો, અમરે ત્યાં ન જવાય (છ);
અર્થ કોને આવે નહિ, તે આકલિયે કરમાય. આ૦ ૭
- ધન્ય ધન્ય તારી દેહડી, જે અકરો હરિનો હાથ (છ);
પુન્ય વિના બાઈ ક્યમ મળે, ભાલજીપ્રભુ મધુનાથ. આ૦ ૮

પદ ૧૪૫ રાગ ધનાત્રી.

- તારે બાઈ નહિ આવું, મેં વાત એની ભણાર,
ભોળવવાને પ્રથમ બોલે, મીઠી એવી વાણીરે. ના૦ ૧
- આજ 'કહું' છું 'પહેલું' તને, પ્રથમ થઈ હું બોળારે;
મેં જાણું જે હું 'એકજ' છું, પણ એને મૂઠે ટાળારે. ના૦ ૨
- દોષ કોને દીજિયે, ઝાઝ ચતુર થકી થઈ કાઢીરે;
એવો ભંપટ જાણ્યો નહિ, મેં પ્રીત કરી ત્યાં 'સાચીરે. ના૦ ૩

૧ પા. ૪. ૧ ભોળવવાને પહેલું બોલવા, મીઠી મધુરી વાણીરે. ૨ પ્ર. ૧.

અહીં જે હું છું મનુ, ૩ પ્ર. ૨ ને ૪ પ્ર. ૧ કાચીરે

ગુણ અવગુણ બેએ નહિ, નવલાં દેખી રાચેરે;

૧સસમંદપ માટે એ દીકું, બહુ નારી સંગ નાચેરે.

નાં ૪

૪વાંક નથી કાંઈ માદરો, વાંસઘડિએ વાહીરે;

વરા થાતાં કાંઈ વાર ન લાગી, ઘણુંએ હતી કાહીરે.

નાં ૫

રાડ નામકશું પ્રીત કરી, શીખામણ એ લાગીરે;

પેહલી તૃપ્ત્યા હતી મુગ્ધને, તે રેલાલય ત્યાં ભાગીરે.

નાં ૬

તે ચતુરને શું કામિયે, કાણુ કાણુ જુએ રંગરે;

જેવો તેવો તે ભણો, જે સદાગ એકે ૩ અંગરે.

નાં ૭

તું જાણે શું ' એહને, જણે માર્યો રાવણ રાણેરે;

મનકું મારું જાણે છે જે, બાલજીપ્રભુ પદપાણેરે.

નાં ૮

પદ ૧૪૬ રાગ કલ્યાણ.

હકીલી હક ન કીજે, તું છે ચતુરા નારી;

તારે વિરહે કુખ પામે છે, નંદકુંવર અતિ બારી.

હ૦ ૧

મુંદરવર તારી વાટ જુએ છે, કુલની સેજ સમારી;

ત્યાં આવી સંગમ મુખ પામે, મનશું જુએ વિચારી.

હ૦ ૨

જેને પહેલું તનમન સોંપ્યું, દેખી કુંજવિહારી;

તે પ્રીત રાખિયે રાધા, જેથું પેહેલુ હારી.

હ૦ ૩

તું ચિના તે ટળવળે છે, વનમાં દેવમુરારિ;

તું તો રીસાવી બેઠી છું, કાણુ પ્રપ્રતિ તારી.

હ૦ ૪

આજ આવો પ્રભુની પાસે, વાચા માનો મારી;

બાલજીપ્રભુ રાઘવ વરા કીધો, આદિ પુરૂષ અવતારી.

હ૦ ૫

પદ ૧૪૭ રાગ કલ્યાણ.

હો વા'લા હું ક્યમ કરું, એ બાલી વરા ન ચાચે;

પોતે આવી એ મનાવો, તો માનિની મનાયે.

હ૦ ૧

કાઠિ ઉપાસ કરી હું યાદી, ઝેની રીસ ન ભયે;
ન ભણિયે જે શું હુલસ છે, તે કાણે નવ કલાયે. હો ૨

વિનય કરીને જો હું માયું, તો કદિલ સમ આયે,
આવે નાદિ ને આંધું લગે, તે હુખ હવમ ખમાયે. હો ૩

બેદુની સદમાંહે બેદુ ભણે, મીત્રે નવ લહેવાયે;
પુકિત કરી કરીને પ્રીત્યું, અનેક કીધા ઉપાયે. હો ૪

બ્યંગ વચન એવાં બોલે જે, દેવે નવ પ્રીતયે;
રસક નામક કહે નામ તમારું, ઉત્તર નવ દેવાયે. હો ૫

અભણિયે છે જે રંગ પ્રીતનો, વાંક વિના ન લગાયે;
પોતાની ઇચ્છાએ કીધી, તે તો હવમ મૂકાયે. હો ૬

રાખા કહે છે અવશ્યતાની, સંખ્યા નવ કહેવાયે;
હું તો હુબે રાખી રહી છું, માથા નવ લોપાયે. હો ૭

રીસાવી રહેવા નક દીજે, કામજ તન કરમાયે;
બીજા જણ રહે સિંચ્યા વિના, શુદ્ધવેલી સૂધાયે. હો ૮

ધિક્ક જીવું તેહનું, જેનાં મન માને સીધાયે;
તેને પામે લાગી અનાવો, જે મને તમને ધાયે. હો ૯

શું કીજે જો તેના મનનું, કુઝા લાં ન બજાયે;
બેદુને દખિયાં દેખીને, ચારૂ મન તણાયે. હો ૧૦

પાસે બહને તમ પ્રીતવો, ભયમ તે સંતોષાયે;
પૂરણ શુંગાર રસ ઉપભવો, ભાવલુબ્ધ રસ ગાયે. હો ૧૧

પદ ૧૪૮ રાગ કલ્યાણ.

વાંક કશે છે મહરો, તું કાં હલવાણી,
રાસ રચ્યો તને રીઝવવા, નારી બહુ આણી. વાંક ૧

પદ ૧૪૭-૫ વ્યંગ-વકોગિત, કલક, કિંગમી. રાગ-નાયના આર બેદ છે તે
પેળા એક હુલસો, કંગ લ સીધાયે-(સ-સીદ્) -દુખી કાચ. ૧ પ્ર. ૧ લુગતે કહી
કહીને પ્રીત્યું તો નવું ઉપાયે. ૨ પ્ર. ૨ લુગતે કહીને પ્રીત્યું હું. ૨ પ્ર. ૨ નામ
૩ પ્ર-૨ ભણિયે છે જે નવી પ્રીતવો, રંગ વિવેક ન ભાયે. ૪ પ્ર. ૨ અવશ્યતાની.
૫ અર્થાદા ૬ પ્ર-૨ જે મનમાંથી સીધાયે, ૭ પ્ર-૨ પૂરણ રસ શુંગાર ઉપને તો.

નૃત્ય કરતાં તે આશ્વિને, પાખવ વીટાણી;
 મેં કોયે સામું નવ જોયું, જુઓ ત્યાં એધાણી. વાં ૨
 સધલીએ નાચે તુંજ આગળ, તેં જે (ને) વખાણી;
 તુંએ મગ્ન થઈ તેમણે, અંતર લપટાણી. વાં ૩
 મેં તો ધરથી તુંજને સોંપ્યો, મારો આ ગ્રાણી;
 ખીજ સાથે મન ન માને, તુંજ (ખરી) પટરાણી. વાં ૪
 તારી રચિ પાખે નવ, પીડે ટાંકે હું પાણી;
 તું તો મારે સર્વસ્વ છે, (સલ) માન એ વાણી. વાં ૫
 કીડા કરવાને મેં લીધો, તુંજને (ત્યાં) તાણી;
 વિરહે કરીને સધલી આમા, અંતર (માંહે) કુખાણી. વાં ૬
 તારે પ્રેમે થઈ રહ્યો છું, જન્દાવનનો દાણી;
 બાલજુજન શુભ માન કરે, તે સીતાપતિ જાણી. વાં ૭

પદ ૧૪૬ રાગ કાનડો.

૧ ગધા તે હરિતું સુખ ટાળ્યું, મૃગનયણી કાંઈ કાગણુ કીધું,
 જે દહાડાતું વદન નિહાળ્યું, રાધા તેં હરિતું સુખ ટાળ્યું. ૧
 અન્ન ન ભાવે નિંદ્રા ન આવે, આળા કરીને ચિતહું ચલાળ્યું;
 કહિણ થઈ એમ કરે કામિની, મોહનજીતું મનહું ખાળ્યું. રાં ૨
 સહસ્ર મુંદરી મેં દેખાડી, કાઠિ ઉપાયે ન જાયે વાળ્યું;
 તુંજ માંહે એ શુ દેખે છે, રૂપ ભવ કે યોવન કાળ્યું. રાં ૩
 મારે નોહરે આવ ભામિની, માવજીતું માન તે માળ્યું,
 તારે ચરણે હું લાગું છું, બાલજુપ્રજીતું વચન તેં પાળ્યું. રાં ૪

પદ ૧૫૦ રાગ કાનડો.

મરકલડો કરી માનિની ભાખે, એની પ્રીત તે હું જાણું છું;
 ભવ સધલોએ સારે મુજ પાખે. મં ૧
 તેને પ્રીત કોણુ શું આવે, દિન પ્રત્યે નવા રૂપ આવે;
 ચાંચ અડાડીને જેમ સડો, જઈને જેસે ખીજ સાખે, મં ૨

કેટલી કીધી કેટલી કરશે, ન જાણિયે નામે આખે;
બાલજુપ્રભુ રઘુનાથ વિનારે, વાનરશું પ્રીત કો રાખે.

મં

પદ ૧૫૧ રાગ પરજિયો.

મારા સમ છે માધવજી જો, મુજને હાથ અડાડોરે;
જેવા છો તેવા જાણું છું, ફાકટ બામે પાડો. વાલા વેગજારે, આજ
કીજે આજ.

પેહેસે હું બોળી યમ, અસત્ય એની વાણીરે;
જે જે મીઠા બોલ કલા તે, સાચી માની વાણી. વાં આં ૨
અલગા રહી કહો વાતડી, અમો અલગાં રહી સાંભળિયેરે,
પટંતરાની પ્રીતડી, હવે નયણે નયણું મળિયે. વાં આં ૩
સમ દધને અતિ ઘણા, સખી મુજને લાવી રે;
મુંદર વર એમ જાણુજો, મુખડું જેવા આવી. વાં આં ૪
કાંઈ વાંક તમારો છે નહિ, બોલ અમારો દાખોરે;
હું માગું છું જે મુજ સાથે, મીટસગાઈ રાખો. વાં આં ૫
અતુકૂળ હતા તે ચક્ર યમા, મેં વાત તમારી જાણીરે,
બાલજુપ્રભુ રઘુનાથજી, શું દેહડિએ પલટાણી. વાં આં ૬

પદ ૧૫૨ રાગ કાફી.

મુંદરીને લૂણુ ઉતારોરે સજની, હરિ સંગ રંગ રમી આવી રે રજની. ૧
મુખ પ્રસ્નેદ કણુમહી મુક્તા, જાણિયે ચશી પર ઠરિયાં મુક્તા. ૨
નાકવેસર આબૂપણુ અવળાં, સાવધાન સાંભલિયાશું રહે છે સવળાં. ૩
મુઘા માનિની માન ત્યજવી, સકલ મુંદરી માંહે ધણીરે લગવી. ૪
રતિ સંગામે પીધુડો ગયો વાધી, કોકકલા સખી શેં નવ સાધી. ૫
ત્રિવિધા પાસે તુજને બણાવી, જીત્યા જગદીશ ને જાતીડે વધાવી. ૬
આમમુંદર તારે વશ ચારો, એ રસ નરસેયો બવોભવ ગારો. ૭

૩ નાકવેસર-નાકની વાળી. ૪ કોકકલા-કામરામની વિધા. ૬ ત્રિવિધા-
ત્રણ મંદાર જાણનાર (૧)

પદ ૧૫૩ રાગ ધનાશ્રી.

જશોદાના છવન ઘેર આવો, જે માગો તે આપું;	
ધમ્મા જે જે દોષે વા'લા, તમને તે તે ચાપુ.	જા૦ ૧
જે દાંથી મુખ વણમાડે, તેને ઘેર ન જાધે;	
લોક દેખતા ગચ કરે, તેણી પાતે હજવાં ચધે.	જા૦ ૨
પ્રીત તણ પાણીયે મીઠું, સ્નેહ વિતા શું દૂધ;	
નયણમાઠે નેહ જાણિયે, વચન કહ્યું શું રાદ	જા૦ ૩
મન ઝાળખે નહિ તે મરખ, મન નિના શું મગવું;	
ભાએ મીઠું ને મન મેહું, તેથી અળમાં ટળવું.	જા૦ ૪
મે તો તમને સર્વે સોધ્યુ, ત્યજી લોકની લાજ,	
માલજીપ્રભુ રમુનાથ કહું છું, સત્યાર્થ એ આજ.	જા૦ ૫

પદ ૧૫૪ રાગ ગોડી.

મારે મદિર ભલે પધાર્યા, સુદર નદકમાજી;	
તેને ઘેર જાધે નહિ, જે અવગુણ બાલે નાર.	મા૦ ૧
મુખ જોવાનો કાઠજ મુજને, ખેસો એ આસનજ;	
દરાયા તો માને નહિ, લોભિયા લોચન	મા૦ ૨
કહો તો આપુ સુખડી, આશા મારી પૂરીજ,	
પ્રાણનાથ આરોગિયે, સાકર દહિ ને પૂરી.	મા૦ ૩
પૌના દૂધે પલાળ્યા છે, બાવે તો બક્ષ કીજેજ,	
ઝોલા ફાળી ફાળી આપુ, શીંગ મોમની લીજે.	મા૦ ૪
પેક કાઢું ધઉ તણો ને, ઉત્તમ ત્યા જાજરિયુજ,	
પાસે દૂધ કદ્યુ ખીઓ, કનકકચોહુ ભરિયુ.	મા૦ ૫
પાકા જાણુ ફાવસા, આ લો નીલી દ્રાક્ષજ,	
છોલી આપુ કાતલી, આના કેરી સાખ	મા૦ ૬
કવી રાતી દાદમની, આતિ મીઠા અજરજ,	
પાકાં પીકાહુ રામજી રૂડી, લીજે સ્યામશરીર.	મા૦ ૭

- સોનેરી ને મીઠાં કેળાં, ખાંડે ખરડી આપુંછું;
ખડખુયાં તડખુયાં મતીરાં, છોલી છોલી આપું. માં ૮
- દ્રાક્ષ ચરખી અને ચારોલી, નમળાં ને નીસાણીછું;
પથ સાકર સાથે ખીચો, નાલિકેરનું ખાણી. માં ૯
- અખોડ નીલાં શીધોડાં, ખજૂર ને છોહારીછું;
ખસખસ માંહે ખાંડજ બેળા, લીજે કુંજવિહારી. માં ૧૦
- મરી સૈધવ લીંબુનો રસ, ફૂલીત્રા હોસલી એહ છું;
શેઠડી છોલીને આપું, લીજે કરી રનેહ. માં ૧૧
- સુરણ ત્યાં ધીએ તળું છે, ખાક્યાં એહ રતાણુછું;
આંબળી બોર અતીશે મીઠાં, લાવે તો પીડાણુ. માં ૧૨
- ગુંદવડાં લો ગોવિંદજી, અમૃત કોલાપાકજી;
એલચીપાક પતાસાં પેંડા, આદર સા પરાક. માં ૧૩
- જલેખી શીણાં ઘેવર, દદિંધરાં ને સુંવાલીછું;
શેવેલા મોતેલા મરડી, લીજે શીવનમાળી. માં ૧૪
- લાડુ મોગના ગોળપાપડી, સુંદર ઘઉંની ધાણીછું;
મોતીસૂર ને આછા માંડા, આરોગો શારંગપણિ. માં ૧૫
- દૂધપાક પતાસાં પેંડા, અફરાટા મોહનમોગજી;
આલિંધન દધ સુંગન કીજે, ન મળે એવો મોગ. માં ૧૬
- પાસે મુખ ખાઈ કરો, આડુ લીંબુ કેરીછું;
હળધર સેલડાં આમલાં, નારા પામજો વેરી. માં ૧૭
- વાળા કરો વીંઝણો, વા'લા દોળું વાચજી;
સુંદરવર નિહાળતાં, તાપ તનનો જાય. માં ૧૮
- લાજે કાંઈ ખાધું નથી, મોટમ મનમાં આણીછું;
ખોટી ચાખી મેલિયું, ચતુરાઈ મેં જણી. માં ૧૯
- લજ્જા તો મારી કથી, હું તમારી ઘસીછું;
પ્રીત મારા મનમાં છે, તે ક્યમ કરું અગાધી. માં ૨૦

જે આમળ કહું વાર્તા, તે, તો અવગું વિચારેછ; મા= ૨૧
મન તો રાખ્યું રહે નહિ, કોણુ તેને વારે.

ધન્ય ધન્ય તે ગોવાળિયા, જેને ચાખીને ચખાવેછ;
આ લો કેયું મીઠું છે, એમ કહી બોલાવે. મા= ૨૨

ગું કીજે જે સ્ત્રી સરજ્યાં, ખાંત ધણીએ ત્યાં યાયેછ;
ઝોટી વળગી લીજિયે, પણ લજ્જા કપમ લોપાય, મા= ૨૩

આજ વરા હો અમારે, મનમાને ત્યમ કરિયેછ;
નવ્યું જે રખે ફહવાઓ, તેણે લજ્જા ધરિયે. મા= ૨૪

હાય ખખાલી કરો દાગળા, લવિંગ એકચી ચાવેછ;
નવધન નવત્રી લીજે, મનમહિ અતિ બાવો. મા= ૨૫

કાયો ચૂનો પૂંગીફળ ને, અતિ ઉજવળ પાનછ;
કપૂર નીલું ટોપર, આરોગો શ્રીમગવાન. મા= ૨૬

મન ગમે તો આવજો, વાંસા બીજ વારછ;
બાલચુમ્બુ રઘુનાથછ, તમે હો પ્રાણુઆધાર. મા= ૨૭

પદ ૧૫૫ રાગ ધનાશ્રી.

સાચે આવો સુંદરી, મેં એકલકાં ન જવાય; મારી બે'ની.
લોકપંથ છે દોહવારે, મે'લે મહિમા જાય. સાં જુખ્યા છે મગવાન. ૧

વિજયશીરાઓ મોકલો રે, મૂરખ એની માય; મારી બે'ની,
મનકું દાઝે છે માહરૂં રે, ખમે કપમ કોમળ કામ. સાં જુ ૨

નિસરતાં મેં નિરખિયો રે, સ્મામે કીધી સાન; મારી બે'ની,
અવસર જોઈ આવજો રે, ઘનદાવનને સ્થાન. સાં જુ ૩

ફદ કટયું દોણી જરી રે, ચાલી સુગંધિ ફર; મારી બે'ની;
કાપર મેલો કામિની, યાયે છે રે અસુર. સાં જુ ૪

દહિ માંજણુ લીધાં ઘણાં રે, પૂરી સાકર સંગ; મારી બે'ની;
આંખા કેરી કાતળી રે, જે રચિ આવે રંગ. સાં જુ ૫

૨૩ ખાત-કમંગ, વણ્યા, અભિલાષા, ૪ ઝોટી-જુલની. ૨૫, ૫ખાલી-ધોઈ.
નાહ-લીલું. ટોપર-કોપર ૪ રાણી સુગંધિ ફર-સુગંધમય ઈશરનો ખાત.

હુ જમાડ કોવિયાડે, ॥ પથ પાજે સાથ, મારી બે'ની,
કેરી આહુ લીધુઆ રે, જે જે બારે નાય. સાં જૂં ૬

ના ના કરતા પીંગસિયેરે, સમ દઇ મા વાગુ મારી બે'ની
ઝોટલડુ આરોગિયે રે, માગ પ્રાણુઆધાર સાં જૂં ૭

કરમાહે વીઝલો રે, પ્રેમે દોડુ વાય, મારી બે'ની,
દુનશું મનકુ માનિયુ રે, ખીજને નન કહેનાય સાં જૂં ૮

આગેગી ઉઠયા પગી રે, આપુ કોફન પાન, મારી બે'ની,
મુદરવર નિડાગિયે રે, હંડે ગખી ધ્યાન સાં જૂં ૯

ગવજન સદુએ શુ દરે રે, જો વસ હોયે સ્થામ, મારી બે'ની,
ભવસાગરથી ઉદ્ધારે રે, ભાવણુપ્રભુ શ્રીગમ સાં જૂં ૧૦

પદ ૧૫૬ રાગ જોડી.

શરદની રાત મોહામણી રે, ગસ ૧૩યો ભગવાન,
મોહન વશી વગડતો રે, ગગ ગગિચી તાન શં ૧

શબ્દ મનોહર સામળી રે, જોકુલની સર્વ નાર,
નાની મોગી તે નિસગી રે, ઝાડી ગૃહવ્યાપાર. શં ૨

ધાવતા બાળક મેનિયા રે, દોહતી મેલી ગાય,
બોજનભાજન પરદરી રે, આકુલી યઇ જાય શં ૩

પતિની સેવા ત્યા પરદરી રે, છાડી ભય ને લાજ,
અવળા આભરણુ સાગિયારે, મન મદુ મહારાજ. શં ૪

કૃષ્ણ કહે સુણો ઝામિની રે, શુ રઆવ્યા છો વન,
કય તમારા શોધશે રે, કહેશે કડિણુ વચન શં ૫

* લોકગ્યવહાર છે દોહતો રે, દોહલા છે દુરિજન,
મદિ જાઓ તમે માનિની રે, કીડુ સુજ દગ્ગન શં ૬

ડોહો જૂડો સેવો રે, કામિનીએ ભરવાડ,
માયુ મુખ ન પાગિય રે, જોલે કાંધી જન. શં ૭

૮ કોફન (સ યુગીકૃત)-સોપારી પદ ૧૫૬-૩ ભાજન-પાત્ર વાસણ ૪
આભરણુ-વસ્ત્રપદ્ધતિ પા ૧ ૩ ૨ રમે ૨ ૩-૨ આવ્યા છે તમે વન x કડી
॥ થી શરદીનાનો જાગ મ ૧ મા નથી

- વચન મુખીને વા'લા તણા રે, નયણે દાળે નીગ,
વગની વામા ઉચ્ચરે રે, સામતો સ્વામસરીર. ૨૦ ૮
- તન મન તમને મોખિયુ રે, તમે અમાગ નાથ,
સર્વને છાડી આપિયા રે, થડો અમાગે દાય ૨૦ ૯
- પાઠ વળિયે તે ચિત્ત નહીં જે, દેહની ભાગી છે ગત્ય,
પાપ ને પુન્ય નિસર્વા જે, તમ અગ્ણે થઇ મલ્ય ૨૦ ૧૦
- પ્રીતના વચન તે સામલી રે, હમિયા લુગચનન,
કહે મખી બાલકી રે, તેના મનાવ્યા મન. ૨૦ ૧૧
- એક એક ગોપી પ્રયે ક્યાં રે, માયે મરખા પ,
સદુને રઘે ને ધરી રે, મડપ ગગો અલુપ ૨૦ ૧૨
- મવલી નાચે મુદ્દરી રે, સાયે નદકુમાર,
અન્યોઅન્ય એમ લહેરે, મુજશુ પ્રેમ અપાર. ૨૦ ૧૩
- આલિગન દે છે સ્વામજી (રે), ચુગન કરી કરી ગગ,
કહે વગે ગોલણી રે, વાધે અગ અનગ ૨૦ ૧૪
- વાળે નેપુર કિકણી (રે), કકણના દોયે નાદ,
મધુ સરે માનિની રે, તેના કોમન સરખા સાદ. ૨૦ ૧૫
- હજી વળકે વાસલી રે, નારી નાચે ને ગાય,
પ્રેમ વાધ્યો છે અતિ ઘણો જે, રાસમડળ (ની) માપ ૨૦ ૧૬
- પૂરણ અદ્ર થોળી રહ્યો રે, આવ્યા અમર વિમાન,
નિસ્મય પામીને તે રહ્યો રે, સામલના શુભ માન. ૨૦ ૧૭
- પુષ્પવૃષ્ટિ ઉપર કરે રે, વાળે તાવ મૂદગ,
મળીને તે લા વૃત્ય કરે રે, ઉપગે અગર સુધામ. ૨૦ ૧૮
- ને ગસ ગમમળનો (રે), વસ્ત્રવનિતા ગોપાગ,
તે રસ દેવસદન નહીં રે, પૃથ્વી ને પાતાળ ૨૦ ૧૯
- અમના આનદ અતિ ઘણો રે, રગે ગમતા રાસ,
લાલણ્યલુ રુનાયજી રે, તેના મનની પુગી આસ ૨૦ ૨૦

પદ ૧૫૭ રાગ ગોડી.

- અધ્યાય ઝોગણુત્રીસમે, સાંભળ કહું તને રાયછ;
જે કીડા કરી નાયછ, તે છુજને કહું મહિમાય. શ્રીહરિ ભણી સાંચરી. ૧
- સરદ નિશામણિ, મહારમ્ય દીમે સ્થાનછ;
મુંદર દુલ્હતી માલતી, ત્યાં ઉભા શ્રીભગવાન. શ્રીહરિ ૨
- યોગમાયાને આશ્રિયા, હરિ કરે મન વિચારછ;
મુભગ ટૂલી મુશી અણે, ગોકુલ ગોપાંગના વિદ્વંસ નાર. શ્રી ૩
- શ્રીહરિ ભણી સાંચર્યાં, અતિ આતુર પ્રીતેછ;
ભૂપણુ જે જે અગનાં, તે ધરિયાં મુખ રીતે. શ્રી ૪
- જમમ આલે મહમાતી હાથણી, અમલા વડે વેણુછ;
માંગ સમારે એકલી, છૂટી રહી છે વેણુ. શ્રી ૫
- વિંછુવા કર આંગલી, પદ મુદ્રા ધારેછ;
કંઠ ધરે કટિમેખલા, કટિ સાળે હાર. શ્રી ૬
- અવળી પહેરી કંચુકી, દગ નયણે સિંદુરછ;
જે જ્યાં તે ત્યાં વિસર્થું, જણે યાયે અસુર. શ્રી ૭
- એક ગાય દોહતાં ગોપી, મુરલી મુશી કાનછ;
દોણી દોલી નિસરી, આલી જ્યાં લગવાન. શ્રી ૮
- એક તળાને મુખડી, નાંખી મીષ્ટજ માંચછ;
મૂતો મૂકી તાવડો, ઉડીને વન જાય. શ્રી ૯
- ખાલક એક ધવરાવતી, મુશી વાંસલીનાદછ;
અધવય નાખી નિસરી, લોપી તે મરજદ. શ્રી ૧૦

પદ ૧૫૭ થી ૧૬૭ સુધીનાં પદમાં પદને અંતે કવિનું નામ જણાવ્યું નથી. પદ-૧૬૭ માં લક્ષ્મીદાસનું નામ આવે છે. કવિના નામવાળો લેખ મળી રાક્યો નથી. ૫ વડે-(સં. વડે-વોકે) કુટિલ વેણુ-(સં. વચન) વાણી. અથવા વેણુ-ગુજરાતી કેસપારા. માંગ-લટ, પડીયાં પાડવાં તે, ૬ કટિમેખલા-કેડનો કહેરો હાર-મોતીની આળા. ૭ દુગ્ર નયણે સિંદુર-સેવામાં ધાલવણું સિંદુર આખમાં ધાલ્યું. ૯ મિષ્ટજ-મીઠું, લુખું એવા અર્થમાં

- સે'ન એક સમારતી, એક ખીરસતી અન્નશ્ચ;
મૂકી અધૂરું સર્વ તે, પહોંતી જઈને વન. શ્રી૦ ૧૧
- એક સેવા કરતી કંચની, એક ગુંચતી હારશ્ચ;
સર્વ તશ્ચને સાંચરી, પામી પ્રાણ્યાધાર. શ્રી૦ ૧૨
- એક મજ્જન કરતી માનિની, શીશ ધાત્યું નીરશ્ચ;
તેહ ઉડીને સાંચરી, જ્યાં છે સ્થામસરીર. શ્રી૦ ૧૩
- જે જ્યાં તે ત્યાં અમયાં, રહ્યાં સર્વ ધાધને કાનશ્ચ;
બાંધવ માતપિતા ને બ્રાતની, લોપીને મરમદ. શ્રી૦ ૧૪
- જ્યમ સરિતા પૂર વહે, (ત્યમ) ઉવાટે તે જાયશ્ચ;
હરિસિંધુ બણી સાંચર્યાં, ગયાં શંકા નવ યાય. શ્રી૦ ૧૫
- બ્રાત ધાતવાર્તા, કરતા મેલી રીસશ્ચ;
શુદ્ધ ન રહી શરીરની, નહિ) ઇજ(ત) શીશ. શ્રી૦ ૧૬
- જ્યે બલ કીધું બળું, જઈને રૂઢ્યાં હારશ્ચ;
યોગાબ્યાસે તે ગમ્મ, મળિયા નંદકુમાર. શ્રી૦ ૧૭
- પીયા નિકટ હમી રહી, પ્રાણમાહે ભગવાનશ્ચ;
સકલ રૂપ કમલા તણ્યાં, સુણે ને રાગન. શ્રી૦ ૧૮

પદ ૧૫૮ શાગ કેદારો.

- ત્રૈલોક સુંદર મોહન નિરખું ભૂપણ, લસતગબલ (લસિતલાલ) કુંડ(જ) કાન
(મન) હરણ. ૧
- અમલા આનંદ કટિની બાલી, અંધુજ આંખ(રે) નિરખે વનમાલી. ૨
- મધુરાં વચન ગબિર સ્થામ શરીર, બોલે છે શારંગપાણિ વાણી સધીર. ૩
- કુશળ છે ગોકુલ શું વ્યાકૂલ ધાધ, ઘેર વન દહન એ કોણ વગાધ. ૪
- સધલી સહિયર શેં આવી આંહ કંતું કામ, ધરો ઘેર રેણ ચમ સામગ જ્યમ. ૫
- નખી દંતી શ્રીગોપ વસ્ત્રું વને, તેહ તમેા ભે ન પામી કોણ કારણે. ૬

૧૩ મજ્જન કરતી-સ્નાન કરતી. ધાત્યું-ધાત્યુ. ૧૫ સસ્તિ-નદી. પૂર-પ્રવાહ.
રેલ, ઉવાટે-આટે રસ્તે, હરિસિંધુ-હરિશ્ચી સમુદ્ર. પદ ૧૫૮-૬ નખી-નખવાળાં.

નિદ્રાવશ હવ સર્વ મધ્યે રેણી, વેગ વાત કહે પ્રગ્નેબી. ૭
 નિરખતાં કંથ પથ લીજે શી નયણે, લોકિક વ્યવહાર દોહલો જેણે. ૮
 આનિદિત તમે કીધું સાંભલો ગોપી, સુત સમસ્તની તમે લાજ લોપી. ૯
 ભરપારની સેવા કરો એ નિત્ય હોય, એતો કમિની સાગી કુલવધૂ ન હોય. ૧૦
 જીજ્ઞાસુને વેદે કહ્યું ભરપાર ધૈર્ય, કટાક્ષ કરીને કહે છે નંદકુંવર. ૧૧
 મૂર્ખ વા રોગો દુર્જિત નારરોધી કુવટી, તોય ત્રિય જે નારીને નર. ૧૨
 હાં યષ્ઠ ઘેલી જાઓ વેલી તમારે ઘેર, પ્રજવાત વાણી બોલ્યા નંદકુમાર. ૧૩
 વૈકુંઠનાથની વાણી સાંભળી કાન, ગોપીજન ત્રાસ પામી હતાયાં માન. ૧૪
 એક એક સાસુ અવસોડે મન અવસુંજે, ગદ ગદ કંઠે ઉત્તર ન સુઝે. ૧૫
 ગોપી અરણ્ય લખી ધરણી પૂછે સકલનારી, મન ધૂષ્ટ કરીને બોલો વિચારી. ૧૬
 હુ સ્વામી ગોવિંદ રીઝયા કુખહરણ, અથ જે આવ્યા છું જોવા તવ અરણ્ય. ૧૭
 શ્રીમુખ સુંદર હરિતુ જોતાં ન રહ્યો, નિમેષ અર્ધ વિરહહોય સહીયો. ૧૮
 દયાનિધિ કૃપાનિધિ આનદકંઠ, દુર્વચન ધટે નહિ ગોકુલચંદ. ૧૯
 જાત તાત સુત પીતા માતા સ્વજન, સર્વ તનિયા સંબંધ જોવા અરણ્ય. ૨૦
 અમો પ્રતિવ્રતા નારી ખીરદ અખંડ, જો વ્યાપક તું જાણે એક ક્ષણ. ૨૧
 સર્વ પદમાંહે જો તું વ્યાપક, તો અમો તને પર ન જાણું સત્ય વિવેક. ૨૨
 તારે રૂપે સ્વામી અમો દલાં અનંગ, અધર સુધામૃત ઘોણ સુરંગ. ૨૩
 મુખ સુરલીએ ઝલી મારી પશુપાલ, ત્યાં શુભમસજી ચકિત. ૨૪
 આજ ભવશત્રુ આગે મોહ પામી સર્વ, અખલાતું ગણું શું કયાં રહે ગર્વ. ૨૫
 ક્યમ જાણે મદિર જે આહિ રહ્યા પ્રાણ, અગે અંગ વીધું તારે નેણપાણ. ૨૬
 સર્વ જોગેશ્વરના જે ધૈર્ય હરિ, હસી કરી ગોપી વચન મનમાંહે ધરી. ૨૭
 રામહતુ ધયું છે તે તવ અધર, અમૃતપાન કરાવો કમલાવર. ૨૮

૧૨ દુર્જિત-નકારા અરણ્યવાળો નારરોધી-વ્યભિચારી (૧) ૧૫ અવસું-
 ને-બોલે અર્થાત્ વિચાર કરે. ૧૬ લખી-લખે ધૂષ્ટ-ધીટ, ૧૮ ૨૫ ભવશત્રુ-રાક્ષસો
 દુરમન, કામદેવ.

પદ ૧૫૯ રાગ આશાવરી.

- શ્રી શુકલ કહે સાંભતો રાગ, જે લીલા એકાંત;
ગોપી જનનાં ભાગ્ય કહું યાં, જે માનિતી કરી ભગવાન. ૧
- હરતકમલ ધરે કુચ ઉપર, અખિલ જગતનો સ્વામી;
લીલાએ રાસ રમે તે રસ માંડી, ગોપી મનોરથ પામી. ૨
- પરીક્ષિત વળતા એણી પેરે પૂછે, જે આશર્પ મુજને સ્વામી;
જન્યુધ્યે ગોપી હરિને ભજતાં, અમરસદન પામી. ૩
- કાં ભૂપત તને ગયું વિસરી, પૂર્વે કહું જે પ્રભ;
ભાવ કથાને મન કર્મે વાણી, નીજપદ આપે કૃષ્ણ. ૪
- મધુષુદા રસ રમે નારી સંગે, ચંદ્રકિરણ અજલજે;
જયમ ટ્રાણી વેણી યુવતી, બાહુત્રીક શું મળે. ૫
- કપોલ લોલ મંડ(ન) ગંડે, રચ (ના) કિરણ દ્રવણ;
દંસગતિ દંતપંકિત, અધર અગ્નિતા મળી. ૬
- ૫ તરણિકુંવરીતીર ધીર, નીર નીકટ જ્યાહિ;
વહે બલીન રેણુ હેમ સાંભા, જ્યોતિ ધંડુની ગેદે. ૭
- મુકુટ શીશ કાકપદ, ભંભલુ ત્રીલંક ધૂધ મહી;
વસન તરિત જલદાબ, શોભા સી મધ્યે શીતરિ. ૮
- રણુક અણુક કંકણુ કુદી, ધંટિકા શો કિંકિણી;
ચરણુ કવણુ હંસગવણુ, નેપુર યુણી યુણી. ૯
- યુગ્મ યુગ્મ અંગના તે, ચાર હાસ સુદરી;
મેઘમધ્યે કૃષ્ણ તે, આનંદદાયક શ્રી હરિ. ૧૦
- સુભગ મણિ સ્વામ દુગ, નંદનંદન સોભતા;
પીયા પીયા મિત્રપ્રધલબ્ધ નીલતા. ૧૧
- ગાનમેદ દુન તાનના, મંદ્ર સ્વર અવાપતી;
મુરત્રી નાદ વાદ શું મ(ન) આદિ બુધ્ય સ્થાપતી. ૧૨

૬-કપોલ-ગંડસ્થળ. ૭-તરણિકુંવરી-સૂર્યની પત્રી, ચમુન. ૮-અંદ્ર ગેદે-ગેદે
૮-તરિત-તીજળી, જલદાબ-મેષના જેવી કાવિવાળો. ૯-કુદી-ત્રીણી. ૧૦-ધંટીકા-ધંટી.

અગમાલ ચુંબનાં, નિશાદિને ત્રિલોકતાં;	
વિહારિ નારી નાયથું, કરે કુરંગ આલણી.	૧૩
મદન મત વિહવાં સુ. નામૈ પુળ પ્રીયપતિ;	
માનતંગ અંગ તે, સર્વ યદ કામિની.	૧૪

પદ ૧૬૦ રાગ વેરાહી.

'અમ સરખું કોણુ ધન્ય રે, જોતા ત્રિલોક મુજાર;	
મુખાંદા વિના શીદરિ, કરે અમ સાથે વિહાર.	૧
મિરદ સદા છે દર્શકર જેનાં, મેં વાલા ભગવાન,	
રાસ રમતાં કુંજમાં, હરિ પામ્યા અંતર્ધાન	૨
અધ્યાય ઝોગજુગીસ યયા, પરમ કયા પાવન,	
શીદરિજ દીઠા નહિ, ગોપી યદ વિલ્લભ મન.	૩
આનંદધુંજના કુંજમાંહિ, ઝોચિતા રસ રાસ;	
શરદ નિશા હરજ(ન) દીઠા, ગોપી પામ્યાં ત્રાસ.	૪
શ્રીરાધાજ સંગ લીધાં, સ્વામી અતર્થામી;	
ઝોચિતા હરજ ન દીઠા, ગોપી આશ્ચર્ય પામી	૫
દામ્ય ન કીજે સામધિધાજ, દીન તણા દાતાર;	
કાણુ વિગઢ અમો સહો ન જાયે, સ્વામી તું પ્રાણાધાર.	૬
અમો વલવયું વાલ્લાજરે, દાસ દુખ ન પામે;	
અમૃત દૃષ્ટ રસાલ કરી, જોધ્યે અમ સામે.	૭
જે દદ યદ ધુજે રવેદ બરાયે, જોવા દહો દિશ ધાયે;	
પૂરિયે આસ નિરાસ ન કીજે, એ દુખ સહુ ન જાયે.	૮
દ્યાનિધિ દામોદરજ, એવડું દામ્ય ન કીજે;	
તું વિના ડાહ્ય કોટિ કંઠ્ય મમ, શીદરિ દર્શન દીજે.	૯
એમ દરતા રેતાં જેતાં, નાય ન રીજે દરવંદ;	
નાયજી ગયા નિશ્ચય માનો, ગોપી કો રદન.	૧૦

વળી પગલાં નિરખે નાયનાં, વળ અંકુશ ચક્ર એધાણ;
રાખ મધ્યે પેખિયો, જેતું વેદ કરે વખાણ.

હરિ ૧૭

પદ ૧૬૩ રાગ રામઝી.

શ્રીહરિનાં ચરણુ જોતાં, આનંદ અસમુણુ કહેતાં; વળવળતાં એકઠાં સાંચરે.	૧
એક કહે ચઢાવી રીસ, દો સખી સાથે દીસે; લાંકલ્ય પગલાં પાસે પેખિયેણ.	૨
હમ તપ એણીએ કીધું, મન ધ્રુવચું મુખ લીધું; આપણુ દુખસાગરમાં પડ્યાં.	૩
આં થકાં ચરણુ ન દીસે, અવનીએ આઝાં ધણા લણુ; અંપામાં તે બેઠાં થયાં રે.	૪
વળી ત્યાં પ્રગટ દીસે, જોતાં જોતાં મનહું દીસે; સખીપદ જોતાં દુખપૂર પડીયાં રે.	૫
અહિં અર્ધ પદ જુગમ, આ દુમ લીધાં કુસુમ; સ્થામહીન ક્યમ રહિયે સખી.	૬
સાંખીને ક્યમ રહિયે સજની, નથી પામતાં મરણુ; બાહાં થકાં એકલાં દીસે, શ્રીહરિનાં ચરણુ.	૭
એમ કેમ કરતાં આઘાં આઘ્યાં, જોયે તો વિપરીત; વલ્લવલતી કલ્પાંત કરતી, સુંદરી બચબીત.	૮
તેની પાસે આવી હોમાં, સકલ વ્રજની નાર; કહે રે બાહ માનિતી, ક્યાં છે દેવમુરાર.	૯
શ્રીરાધાણુ જોલિયાં બાહ, તમને હોયે કલ્યાણુ; મેં અપરાધ કીધો ધણો, તે કહું મૂકી માન.	૧૦
નાય સાથે ચાલતાં, રમતાં વિચરતાં વન; કહેતાં મુજને ગાલ દેશો, સાંભલો સહુએ જન.	૧૧

કહે રે ઘુલસી અમને, હરિવલ્લભ (રે) પ્રેમ પ્રકાશ;
વદે સઘલાં પક્ષિઓ, અમ નાયજી તોરે પાસ. હરિં ૬

કહે રે અમલ્ય બાપડા, હરિ સાચે રે તારે નેહ;
સહુ કો પૂજે ઘુજને, કહે ક્યાં છે શ્રી કૃષ્ણ ૧તેહ. હરિં ૫

કોમલ મધુરી માલતી બે, રણ સુંદર તારાં દેગ;
વન માંહે ઘું સુંદરી, નંદનંદન અમને મેળ. હરિં ૬

કહેરે કાલીતરૂ બાપડા, વેકુંક રે તારો વાસ;
અમને મેળવ નાયજી, તો છવે રે હરિના દાસ. હરિં ૭

પૂરી પનોતી વાસમતી, ઘું કહે રે અમને ભાગ;
ચરણ ધરૂં રે તોરે હંદે, મારો નાયજી રે શ્રીગોપાળ. હરિં ૮

હરિપદ તારે પ્રીત છે, હાલ્યા રે આસિધન;
નાયપ્રસાદે પામી રે, અમે હરિદર્શન. હરિં ૯

આ મૃગ સંગાથે મૃગલી, ધન્ય એ રે નરનાર;
આપણુ મંદ અભાગિયાં, રે છોડી ગયા દેવમુરાર. હરિં ૧૦

જ્યમ કરે છલ પારધિ, મોહ પામી છવ અગણ્ય;
ત્યમ દૂતોરે અધાગારે, લાઇ જશે રે નિર્વાણ. હરિં ૧૧

વેરણુ રેણી ખીલામણી, ક્યાં જાયે રે અજલા નાર;
રમત રચો હવાં એહની, ધરે જ જ વનમુઝાર. હરિં ૧૨

પૂતના વેષ એકે ધર્યો, એક થઇ બાલમુકુંદ;
એક વસ્ત્ર પોદારે પાલણે, રે એક યામે જશેદાનંદ. હરિં ૧૩

પાલણેથી જ પૂતના, હરી લીલા સામવર્ણ્ય;
એકે મૂકો મૂકો કહીને, જ્યમ પૂતના પામી મરણ. હરિં ૧૪

એક બક વચ્ચ અથ ધેનુક, જેનો રે હરિ આણે રે અંત;
તે ગોપી લીલા રચે હરિ, એનાં ચરિત્ર અનંત. હરિં ૧૫

એક ગોવર્દન લીલા રચી, ધરે અંબર પર્વત ઠામ;
એક ગો છાંડી વન સાંચરે, અહિં રમતા રે કૃષ્ણ ને રામ. હરિં ૧૬

વળી પગલા નિરખે નાથનાં, વળ અંકુશ ચક્રે એધાણુ;
રાખ મધ્યે પેખિયો, જોતું વેદ કરે વખાણુ.

હરિ० ૧૭

પદ ૧૬૩ રાગ રામઝી.

શ્રીહરિના ચરણુ જોતા, આનંદ અસગુણુ કહેતા,
વળવળતાં એકલા સાચરે.

૧

એક કહે ચઢાવી રીમ, ડો સખી સાથે દીમે;
લાકડ્ય પગલા પાસે પેખિયેછ.

૨

ઉત્ત તપ એણીએ કીધું, મન ઇચ્છુ સુખ લીધું,
આપણુ દુખસાગરમા પડ્યા

૩

આ થકા ચરણુ ન દીમે, અવનીએ આજા ધણા વૃણુ;
અપાયા તે બેઠા થયા રે.

૪

વળી ત્યાં પ્રગટ દીસે, જોતા જોતા મનહુ હીસે;
સખીપદ જોતા દુખપૂર પડીયા રે.

૫

અર્ધિ અર્ધ પદ જુગમ, આ દુમ લીધા કુસુમ,
સ્થામહીન ક્યમ રહિયે સખી.

૬

સાખીને ક્યમ ગહિયે સજની, નથી પામતા મરણુ;
આહા થકા એકલા દીસે, શ્રીહરિના ચરણુ.

૭

એમ કેમ કરતા આધા આભા, જોયે તો વિપરીત;
વલવલતી કંપાત કરતી, સુદરી ભવળીત.

૮

તેની પાસે આવી ઉભાં, સકલ વ્રજની નાગ;
કહે રે બાધ માનિતી, ક્યાં છે દેવમુરાર.

૯

શ્રીરાધાજી બોલિયા બાધ, તમને હોયે કલ્યાણુ;
મેં અપરાધ કીધો ધણો, તે કહુ મૂકી માન.

૧૦

નાથ સાથે ચાલતા, ગમતા વિચરતા વન;
કહેતાં મુજને ગાલ દેશો, સાબલો સદુએ જન.

૧૧

- ✓ અમર્યાદા મેં કરી, અભિમાને યદ્ય હું અંધ;
કહ્યું મેં યાત્રી યદ્ય, ચઢાવે સામલિયાજી સ્કંધ. ૧૨
- ત્યારે હાસ્ય કરીને હા બણી, મને કહ્યું ચઢશો કેમ;
ત્યારે મેં કહ્યું બેમો, મુખે ચઢશું એમ. ૧૩
- ત્યારે બ્રહ્મબુવનનો સ્વામી, બેઠો કરીને આસન;
ખાંધી પરકર યદ્ય તત્પર, હરખ પામી મન. ૧૪
- જેટલે આદર કર્યો ચઢવા, સમસીને જ્યમ;
તેટલે નવણે ન દેખું, નાચજી પરિબ્રહ્મ. ૧૫
- ત્યારે પરસ્પર તાલી લીધી, હસ્યું સહુ કો જન;
હવે સહુ કો યયાં સરખાં, દીધાં આશિર્વાદન. ૧૬
- ત્યારે અર્ધું દુખ ઝોણું થયું, કરે કૌતુક હાસ,
ગધાજી કહે તમો મળે, અમે ભેટયાં અવિનાશ. ૧૭
- વળી સહુ કો વલવલે, દો નાચજી દર્શન;
કૃપાસાગર નામ તારું, સહુ કહે સ્વામિન. ૧૮
- વળી જે જે રમત હરિની, આરંભી વિચિત્ર;
વિજ્ઞાપ શોક મંગાથે હરિનાં, કરે ગાન પવિત્ર. ૧૯
- વળી ધમુનાતીર આઘ્યાં, મળી કરે વિચાર;
અહિં બેસો ધ્યાન માડો, મળે નંદકુમાર. ૨૦
- એટલે અધ્યાય ત્રીસ પૂરણ, કથા શ્રીભગવાન;
વળી ગોપી પ્રીત સાચે, કરે હરિનું ગાન. ૨૧

પદ ૧૬૪ રાગ વેરાડી.

- રવિતનયા અતિ ઉદાર, અજ અંકે માંહે ઝાતકાર. ૧
- બેઠાં ત્યા રચી મંડલી, સંકલ સજની ત્યાં ટોળે મળી. ૨
- પ્રભુજી ન ઘટે રીસ ઝેવડી, જે અમ પદવી ઉચી ચડી. ૩
- બ્રહ્મબુવનનો સર રાજન, નવ પામે તારું દર્શન. ૪
- માટે અમથું તમો કરો વિહાર, બાગ્ય અમારોનો નદિ પાર. ૫

તે માટે કયું અમો અભિમાન, તે ફળ પામ્યાં આણે સ્થાન.	૬
બરદ તમારું કૃપાનિધાન, તો તમો દર્શન દો ભગવાન.	૭
વિરહ તમારો અતિશે દહે, જલ વિના જલ કથી પેરે રહે.	૮
અમો તજી ધર પતિ પરિવાર, શરણુ તમારે નંદકુમાર.	૯
ચતુર નર સર્વ કરો ઉપકાર, ધર્મ રાખવા તમ અવતાર.	૧૦
ગોકુલનાં બહુ હયાં વિધન, અરે પ્રભુ પ્રાણજીવન.	૧૧
આજ એવડું દુખ દીધું હરિ, તો પેહેલી સાને રક્ષા કરી.	૧૨
હવે સ્વરે કરી કહેરે નાર, દર્શન આપો દેવ મુરાર.	૧૩
જાલ્ય કુલદીપક આનંદ, પ્રગટયા પૂરણુ પરમાનંદ.	૧૪
લક્ષ્મી કરે કારજ અનુદિન, તવ ચરણાંજુજ સંવાહન.	૧૫
તે પદ અમ કુચ ઉપર ધરો, તેણે કરી હરખ મનોરથ કરો.	૧૬
કૃપાસિધુ અમ પુરો આસ, નથી ખમાતો અતિશે ત્રાસ,	૧૭
નૂતન પદ પામ્યાં નવ દિન, દાખોજી ત્રિલોક મોહન.	૧૮
રામા હદે એ પદ અર્પાય, શયધર શીસ કરી એ નાથ.	૧૯
દાસી સુખે શ્રીભગવાન, સોહે વદન જે કીજે ધ્યાન.	૨૦
અનેક કષ્ટથી રક્ષા કરી, વારે વારે કહે સુંદરી.	૨૧
નહિ કેવળ ગોપીજીવન, બાપક સકલ એ પ્રાણજીવન.	૨૨
કંટક કંઠણુ દ્રવાલો તુણ, નથી ખૂંચતા આણે ચરણુ.	૨૩
એટરણુ કરો હો એકલા, નાથ થયા છે અતિ સોહામણા.	૨૪
કંઠણુ અમારાં હૃદય ગણાય, નાથ ન જાણ્યો તવ મહિમાય.	૨૫
ચરણકમલ ધરણી મંડાણુ, આજ ભવ છે સદા ઝોંધાણુ.	૨૬
મુરપનિ વૃદ્ધિનિવારણુ શોક, મુખે જોતાં મોહે ત્રિલોક.	૨૭
અધર મુધારસ વેણુનાદ, પરમ મુધારમ અતિમર્વાદ.	૨૮
વિસાગળ સઘવા સંતાપ, અધરામન તવ શુખ પ્રતાપ.	૨૯

અમને તથા વન તમે ભગવાન, ઘટિકા એક તે જુગ સમાન.	૩૦
અમે તથા ધર પતિ પરિવાર, ધર તથા આબ્યાં વન મુઝાર.	૩૧
નગન ચરણ હોડી છો વન, દઠિણ અમારા કુચમર્દન.	૩૨
દયાસમુદ્ર તમારું નામ, જાણી દીજો દર્શન સ્વામ.	૩૩
ગોપી સ્તવે છે વૈકુંઠરાય, એકત્રીસ પુરણ અધ્યાય.	૩૪

પદ ૧૬૫ રાગ વસંત.

એણી પ્રકારે જાન કરંતી, ગાતી ગણ ગોવિંદ;

રૂઢન કરંતી સુંદર સ્વરશું, નારી કરે અતિ આકંદ.

એણી ૧

તેણે સમયે સાંભલો, પરીક્ષિત અકસ્માત આનંદ;

ઠંઠર્ધ કોટિ(વત) સુંદર, પ્રમન્ન મુખારવિંદ.

એ ૨

તેણે સમયે સાંભલો પરીક્ષિત, હલે શુક મુનિજન;

હવે પ્રભુજી પ્રગટ થયા, સમર્થ જુગજીવન.

એ ૩

આશિંતા હરિ મધ્યે મંડલી, ગોપીને દર્શન;

સહસા ગોપીજન લાં બેઠાં, આબ્યા પ્રાણુ જ્યમ તન.

એ ૪

એક ધરે કર આંગળી, એક (પ્ર)ભુકર જાવે;

એક લાઇ ચરણ હલે આડે, એક કમલમુખ નિહાલે.

એ ૫

અંદનભૂષિત સુંદર બાહુ, હલે ધરે એક ગોપી;

એક આશિંધન દે પ્રભુજી કંઠે, અંગમર્યાદા લોપી.

એ ૬

એક પ્રસલી ધરે હરિ આગળ, મુખથી તંબોળ માગે;

એક પ્રેમદા હુપવાતી લાવે, મૂકે સમર જાગે.

એ ૭

એક દશન ડાશે અધરશું, નથી કિતરી રીસ;

નિમેષ રહિત મૂકે નહિ અજલા, પરમ શ્વ જગદીશ.

એ ૮

એક દષ્ટિ કરે નહિ પાછી, કાંમિની તૃપ્ત ન થાય;

શાંત પુરૂષ જ્યમ હરિપદ પામે, પુલે અંગ ન માય.

એ ૯

દરબ આંશું તે હિર ધરે, મન અતિ જોગ્યજીવ આવે;

વળી મમુના તીર આબ્યાં, વિચાર કરે મન બાવે.

એ ૧૦

૭૫૫સલી-પાઠ, એળા, અંદશન-દાંત

યમુના પુલિન મનોહર સુંદર, શ્રીહરિ ગોપી આવે,
સકલ મનોરથ ગોપી પામી, વિરહતાપ સમાવે.

ઐ. ૧૧

ચંપક કુસુમ મદર, પરમ કુસુમ સોહાવે;
સકલ મનોરથ ગોપી પામી, શ્રીહરિ સ્વેદ ઉપજાવે.

ઐ. ૧૨

રોમાવલી પર રોમાવલી, ફલતી રહેશે તે પવન;
દર્શન ચંદ્રનું જળહળે ત્યમ, રહે ત્યાં છી તે વન.

ઐ. ૧૩

કુચ કુમકુમ ગર્વિત મદિલ, શ્રીહરિ પરકર બાધિ;
ગોપી મધ્યે ઘટે લીલાતનુ, ત્રેલોક લક્ષ્મી વાધિ.

ઐ. ૧૪

ગોપીજન તે હાસ્ય કરી કહે, સાંભળજો ભગવાન;
ભજતાંને ત્યાં ભજે, એક ભજે ભગવાન.

ઐ. ૧૫

ભજતાં અણુભજતાં એ જેહુને, જાજે નહિ ત્યાં એક;
કાણુ જેહુ ભજે સ્વાર્થે, કરો ધર્મ વિરોધ.

ઐ. ૧૬

પરમારથ એ પ્રીત ન કહિયે, એમ કહે પરિશ્રદ્ધ.

ઐ. ૧૭

અણુભજતાને જે ભજે, તે પ્રીતે યાપ સંતાન;
ભજતાંને ત્યાં સહુ ભજે, તમે સુણો સુંદરી માન.

ઐ. ૧૮

એ તો ઉછીની પટ છે, જે પ્રીતધર્મ ન હિય;
અણુભજતાને તમે ભજો છો, તમ સમાન નહિ કોય.

ઐ. ૧૯

ગેહજેડી લક્ષણ છે કુસલ, કહિણુ માયાબંધ;
તેહ તજીને તમે ત્યાં આબ્યાં, જાણો કહિણુ સંબંધ.

ઐ. ૨૦

પંડિતપુદ્ગિ તમારી નારી, એમ કહો વિચારી;
અધ્યાત્મ જાત્રીશ યયા છે પુરણ, બેટના દેવ સુરારિ.

ઐ. ૨૧

૨૧ પદ ૧૬૬ રાગ કલ્યાણ.

મર્મ વચન સુણી, સ્વામી ત્રિશુવન ધણી;
રસિક રાસ પ્રારબ્ધ, ચિંત ખાધરી હરિરાસ ઉત્સવ જન્યો.

૧

૧૧ પ્રહીન-રેડી, ૨૦ ગેહજેડી-પચપી બેડી * આ પદ ધણુ અશુદ્ધ છે
બને ઇંદવ પલ્લુ પ્રમાણુ નથી.

વિરદતાપ સમાન, ગોવિંદ ગોપી ભગન;

બહુ વિધની રચના કરી.

દરિ. ૨

ધરી મંગલ્ય કૃષ્ણ ગોપેશ્વર, નારીશ્વર અંગના મંગના મધ્ય કમલાપતિ;

દરિ કંઠે પ્રીયા કરી.

દરિ. ૩

દરિભુજ સ્થામ ત્રીયા વિમાન, સતસંકુલ ભરતી.

૪

સુરિનર મુનિજન પ્રશંસી, અવલોકન ને ને દહે વચન;

વૃષ્ટિક્ષુમ્ભ સ્પર્શથી સકલ પ્રીયાસહિત સહિત કુંડુભિને ને શ્રી પરિબ્રહ્મ. ૬૦ ૪

વસે નેપુર બુધ્ધિનિ કિંકિણી કટિમેખલા, સખદ સુભગ સુંદર પ્રીયા નીકર
ગર્ભર્વ રીઝે જીસંગ.

૬૦ ૫

માન નિર્મળ શ્રીરંગ રસિક રાસમંડલ કમલાવર દરિશ્ચ દેવકીતન ભગવાન,

મધ્યે મરકત મણિ, તે અંગના બુદ્ધિવિલાસ, પદ હસ્ત અંગ એસુ સમીત

અલણ્ણુ દુતીપે અલ ગમે કુંડલ મીઝિત સ્વેદહેતસપથ, કંબરી ચતર કૃષ્ણ

સંગ ગાન સ્થામ સુંદર સાજે.

૬૦ ૬

ગો તમારી તે અંચલ સ્થામસુંદર સહિન તસગ બધન ચતુ ખીરાને. ૬૦ ૭

કુચી સ્વર ત્યાં સુધીર, કૃષ્ણ સંગ રમતાં પ્રીયા, પરમ સુહિત શ્રુતિ અંગ

સહિત શ્રી દરિને સ્વર દેતી અન્યોઅન્ય તે પૂજતી બલીજી બલીજી કહેતી

અરધાન ચિત.

૬૦ ૮

કાષ્ઠક કથા કિર્તન શ્રી દરિ રક્ષ વિલખી અંદન જુજ પરમ દરિ રામાચિત

તવે પીયાશુ સુબન દેતી વિપરીત કુંડલ એમ મળે દર્પભરી. ૬૦ ૯

તખોલ આવી તે જાન પ્રીતશુ આલ્યા ભગવાન પુટર્ષગાત ઘાત, મેખમા નેપુર

કાચેક સમે અમવિરહરી, હસતાં ક્રમ ધરે એકાંત કંથ પામી ને કમલાવર. ૬૦ ૧૦

વિલાસ હાસ વખાણુ દરિ સુંદરી રમણ કવે રમીપતિ, આધીવરી, રસિક

ત્રિસેક મોહન.

૬૦ ૧૧

કહેહ સાજે આવળી દરિ શુ અંગના મલી, નેપુર કિંકિણી ગોમ ભમર

હસત તાન તો રંગ, મૂર્છાકાટિ અનંગ ગર્ભર્વ ને જીસંગ તેજ બધાં ૬૦ ૧૨

અમોઘ લીલા સાંત, સ્વેદ વદન દરિ કરી પટક માર્જન કરતી નિલોસ, હાસ

નિરખી અતિ પ્રેમમુત, પુનઃકળ અંગના દરિ.

૬૦ ૧૩

જે જે દેવ સત્ત્વે, ઘટિ કુસુમ પુ'ગવે, ત્રીયા ગણ મધ્ય છતી શાભા, જે
 કણુ જેમ ગજરાજ માતંગ હસ્તિનીપુત્ર હીરત ચંજની નીરા અતિ
 આભા કરણ સરે હરિ. ૬૦ ૧૨

૫૬ ૧૬૭ રાગ ધનામી.

વળતા પૂછે પરીક્ષિત રાયજી, સ્વામી મુજને આશ્ચર્ય થાયજી. ૧

સકલ ધર્મનો રાખણકારજી, બ્રહ્મ સ્વરૂપી હરિ અવતારજી. ૨

અખિલ જગતનો એ છે સ્વામીજી, તે કમ કહિયે પરબ્રહ્મામીજી. ૩

શુકલ કહે ■ અમૃત વાણીજી, ભૂપત તણે શી જુદી પ્રમાણજી. ૪

વિશ્વેશ્વર તે આશા જાણજી, ભક્તવત્સલ છે સારંગપાણજી. ૫

એક કલા છે જે વિચિત્રજી, સર્વશાસી અને પવિત્રજી. ૬

જે વિષ દુઃસહ સહને અગમ્યજી, કંઠે રાખ્યું સિવજીએ કંપમજી. ૭

એ આચરણું દરજીનું ભેયેજી, રમે પડે ભમે માંતુપ કાયેજી. ૮

નર બહાદરી મન વિચિત્રજી, જે જન સુલુચે તેહ પવિત્રજી. ૯

સર્વતણો આત્મા છે એકજી, ગોપી સર્વમાં આ વિવેકજી. ૧૦

એ પુરુષને જે કો ધાયેજી, સર્વ તમથી તે મુકાયેજી. ૧૧

માયાએ મોઢાં ગોપી ભક્તજી, સુખે રહ્યાં ને વિરક્તજી. ૧૨

બ્રહ્મરચના એ સર્વ એકજી, કાયે ન જાણે તેહ વિવેકજી. ૧૩

પ્રાતાઃકાલે ગોપીજનજી, સહુ પધાર્યાં સ્વર્ગ (નિજ) ભુવનજી. ૧૪

બ્રહ્મરજની વીતી એકજી, કાયે ન જાણે તેહ વિવેકજી. ૧૫

જન્મ આરંભ્યો ગૃહધ્યાપારજી, કાણે ન જાણ્યો તે વિસ્તારજી. ૧૬

રહસી (રહસ્ય) લીલા સુલુચે જેહજી, સકલ મનોરથ પામે તેહજી. ૧૭

મુજને વાંલા શ્રી જુગતીરાજી, અધ્યાય પૂર્ણ થયા તેનીરાજી. ૧૮

જોતાજનની પહોતી આસજી, જુદિમાને કહે લક્ષ્મીદાસજી. ૧૯

૫૬ ૧૬૮ રાગ ગોડી.

કહે રે મને કાગિની, હું કાં ત્યાસ ભરાણીજી;

પરસેવો તને કાં વળ્યો, ભમર બહુ બીજાણી; સાચું જોહોજી ૧

- રાધા કહે હું ભૂલી પડી, વાટ મેં નવં જાણીશું;
 વનમાં ખીલની એકલી, અતિશે ત્યાં ઉગ્ગણી. સાંમળ સુંદરી • ૨
 આજ જે વેણી ડુંગી હતી, છટી ક્યમ વિખરાણીશું;
 ઉનાવળ એવડી રી હતી, જૂડી નવ જાણી. સાં ૩
 ભમરો ત્યાં આવીને એડો, ઉડાડતાં શિર છડુંશું;
 યત્ન કરીને બાંધતાં, વચ્ચેથી નાહું નૂતનું. સાં ૪
 અતલસની નવી શિવડાવી, સહિયરે વખાણીશું;
 તે યોળાની કસ ક્યમ ટૂરી, આવડું ક્યાં યોગાણી. સાં ૫
 મારું હેડું આજુ કાટવા, વાએ કરીને કાંધુંશું;
 પીડા ટાળવાને મેં ચોળ્યું, કરે કરીને ચાંધું. સાં ૬
 પુલ આવડાં ક્યા યકી, મારગ કોણે આપ્યાંશું;
 એવો રસિયો કોણુ મળ્યો, (જે) પ્રીત કરીને ચાપ્યાં. સાં ૭
 વાડી યકી ઘેર આવતાં, મને મલિયો શ્રીવનમાળીશું;
 સમ દષ્ટને તેણે આપ્યાં, વાયા તેની પાળા. સાં ૮
 મુખ તબોળ દીમે ઘણા, લાગ્યો છે લોચનશું;
 મુખ સરખું અતિ લાસે છે, દીધું છે મુખન. સાં ૯
 નિસરતાં માતાએ મુજને, ખીડી ત્યાં ચવરાવીશું;
 તબોળ લઈને આપે છાંટવો, ખરખર વાને આવી. સાં ૧૦
 હાર હેડે ઉઠ્યો છે, કોમળ તારું અગશું;
 જાણિયે છે જે વા'લો મળિયો, દીધું આલિંધન. સાં ૧૧
 રુદ્રિક મણિની માલા પડીતી, દીધી તે મેં લીધીશું;
 શીતલ જાણી કદ્યે ચાંપી, તલ્લીલુ નાખી દીધી. સાં ૧૨
 અંધર દંત આ ક્યાં બેડા, ચરીરે નખ લાગ્યાશું;
 તરુણી તારાં તન વિયે, કમખાણુ ચાં વાગ્યાં. સાં ૧૩
 પોપટ અતિશે મીઠા બોલો, દીધો ને મેં ગાવ્યોશું;
 અચ્ચ નખ દષ્ટને વફાવ્યો, તલ્લીલુ નાસી ચાલ્યો. સાં ૧૪

ઠરતુરી આં ક્યાં યકી, પરિમળ અતિ ગંધાયછ;
 મેં કહિયે દીઠા નથી, તેવો આવે વાય.

સાંબ. ૧૫

શિકાએ મૃગ બેઠો હતો, ત્યાં જઈને હું બેઠીછ;

✓ દપદમાંહેથી વાસના, મારા તનમાંહે પેડી.

સાંબ. ૧૬

ચરણો અવળો ક્યાં પહેર્યો, જ્યમ ત્યમ વીટી ફાળીછ;

સ્વસ્થ યમને સુંદરી, પહેરો વસ્ત્ર વાળી.

સાંબ. ૧૭

સાદ ત્યાં સહિયરે કીધો, ઉતાવળ અધિકરીછ;

જ્યમ ત્યમ વીટીને નિસરી, હવે પહેરશું ફેરી.

સાંબ. ૧૮

પાછા શામાટે પડી, નિસરી હતી અમ પહેલીછ;

સાય અમારો મેલીને, ગઈ હતી ત્યાં વહેલી.

સાંબ. ૧૯

વનમાંહે બૂલી પડી, બેઠી ત્યાં એક કારછ,

જાણું પડખું તપને, તેણે સાગી વાર.

સાંબ. ૨૦

શ્યામ સુંદર તુજને મળ્યા, દીસે છે સખાઈછ,

ઉત્તર જે છું આપે છે, જાણી મેં ચતુરાઈ.

સાંબ. ૨૧

જેણી વાટે દરિ હોયે, તેણી વાટે હું નવ જાઉંછ;

આજ જો દરિ દીઠા હોય તો, કહો તેવા સમ ખાઉં.

સાંબ. ૨૨

સમ તો તારે સુખડી, જે ચાલે બ્યહિચારછ;

સાચું તે ત્યાં ક્યાંથી બોલે, જેને મળિયો જાર.

સાંબ. ૨૩

જે જેવું હોય તેવું જાણે, મારે નહિ કાંઈ જાનુંછ;

પોતાનું સાચું કહું ને, પરવું સાચું માનું.

સાંબ. ૨૪

નેમ માદરે એવો છે જે, પરપુર્ય ભાઈ બાપછ;

✓ બાલકપણ રુનાયછને, નામે જાયે પાપ.

સાંબ. ૨૫

૫૬ ૧૬૯ રાગ ગોડી.

કહેરે મને કામિની તું, ક્યાં સીખી ચતુરાઈછ;

આહીરડામાંહે ઉઝરી, જોપતણી તું જાઈ.

સાચું બોલોછ. ૧

૧૫ પરિમળ-સુગંધ. વાય-પવન. ૧૬ દપદ-પરચર. વાસના-વાસ. ગંધ. ૧૮

ફેરી-ફેરવોને. ૨૦ પડખું-પાસિ-પરખું ?

કવિ કો ગોઠુલમાં નહિ, તો કોણે તને બહુલીય;
કામચાંચની કલા એવડી, તુજમાં ક્યાંથી આવી. સાં ૨

રાજદંડ દીરા નથી તો, ચાલ કા'ની લીધીય;
બાંધ બોલવું આવડું, એ મતિ કોણે દીધી. સાં ૩

હાવભાવ ક્યાંથી શીખ્યાં ને, બ્યાંખડલીના આજાણ;
કામી નરને બાંધવા, હેઠારતણા જેમ ગાળા. સાં ૪

સદુશું મીકું બોલવું, અને સખવું મનણ;
જૂઠાં તે સાચાથી રૂઝાં, ક્યાં શીખ્યાં વચન. સાં ૫

સુરતમેદની ભાવના તમે, કોણ કનેયો જાણીય;
ધોડી વચમાં ક્યાંથી શીખી, એરી મીઠી વાણી. સાં ૬

સંપણાએ સ્વામા રહી, ને નંદુંવર થયો તારોણ;
વચન કહીને ટાળિયે, સદેહ સધસો મારો. સાં ૧૦

હાસ્ય કરીને કહે મુજબણી, સલ કરી હું બાણીય;
તું મનમાની માહરી, જોખ્ય કાંઈ નવ રાણી. સાંભળ મુંદરી ૧૧

✓ યૌવન ને પગની ચંચળતા, લઈ મેલી લોચનણ;
કટિ કીધી અતિ પાતળી, ઉરજ ક્યાં અતિ ધન. સાં ૧૨

એણે બેઠુએ મળાને, શીખામણ દીધી વારણ;
અંતર બેઠો શીખવે છે, મનમયનો અધ્યાસ. સાં ૧૩

જેવય પલટાણી જટલે, મેં દીઠા મુંદર સ્વામણ,
ત્યારે મેં જાણું મનમહિ, બહાર પ્રગટયો કામ. સાં ૧૪

સર્વસ્વ એને સોંપિયે, તે વશ ક્યમ ન યાવણ;
આત્મસમર્પણ ઝૂંઝૂરો, બીજો નથી ઉપાવણ. સાં ૧૫

(૧ મ-૨ વિરહતણા ને ગોળાણ) ૨ મ-૨ એણે વાંધો વશ કીધો, ચિતડું
તેણું હરિયું; તે નિષા મુંજને શીખવે ને તે કામણ કરિયું. (૩ મ-૨ એવે હું
જાણું મળી ને, શીખામણ દીધી મુંજને; બાજ એણે લોવાવી, સાચ કદું છે
મુંજને.) ૪ મ-૨ હાથ ૧ બહ-પુત્રી ૬ સુરત મેદ-તત્તના પ્રકારે ૧૪-ગોપ્ય-હાલ-
૧૨ ૬૨૫-૨૨૫. લન-પ્રાણ ૧૩ અપાર- (સં-અપાર) જાણાવનાર, મુંજી-.

હું તો એની થઈ રહી, જાણિયે જે વેચાણીછ;

ફરી આટો થાયે નહિ, જેમાં લળિઉં પાણી.

સાં ૧૬

આણે ભવ એ માહરે, ખીજો નહિ કે સ્વામછ;

મન ગમે તેવા થાજે, બાલજીપણુ શ્રીરામ.

સાં ૧૭

પદ ૧૭૦ રાગ ગાડી.

૧ સાંભળ જેની વાતડી, તું શા માટે કરમાણીછ;

આગેનું કાંઈ નથી ઘીસતું, તારા મુખનું પાણી. મારી સજનીછ ૧

વળતી વનિતા એમ કહે, મન નંદકુંવરનું વગમ્યુંછ;

જાણિયે જે રહેણે જઈયું, તે રોકણે ન થાયે અળગું. માં ૨

રાત દિવસ હું ટળવળું, પણ સ્વપ્નમાં નવ દેખુંછ;

એક જીવંત શું કહું, તે કુખતણું ત્યાં લેખું. માં ૩

આંગણે ઉભી રહું, જાણું આણીવાટે હરિ આવેછ;

નયણુ કટાક્ષ નિહાળતાં, તનનો તાપ સમાવે. માં ૪

મોહન મુખના મગ્ગલડા, સંભારી સંભારીછ;

જેવા છવ તપે ધણુ, પણ સ્વજન રાખે વારી. માં ૫

વનમાં વાજે વાંસળી, તે ધરમાંથી સાંભલિયેછ;

લોકજ્ઞાનથી જઈ નવ શકિયે, અતર્ગત અતિ જળિયે. માં ૬

ગો દોહતાં એમ જાણું, આ દૂધ હરિને પાઉંછ;

વળી વિભાસણુ એમ કહું, ક્યમ કુર્જનમાં સમાઉં. માં ૭

દહિં રહું જાણું દેખી, ઇચ્છા એવી કીજેછ;

ભોગ ભાગે જૂધરજીતે, સાસુ નણુદર ખીજે. માં ૮

માંખણુ ઉતારી રહું, જાણું હરિના મુખમાં મેલુંછ;

જ્યાં ત્યાં કુર્જન દેખિયે, કાણુ નવ પામું વીણું. માં ૯

૧ કુર્જનમાં દીસા જડાવી, કુડળ નવાં પડાવુંછ;

કરો સોદે કરણનિધિને, કરે કરી ચઢાવું. માં ૧૦

(૧ પ્ર-૨ કહેરે મને કામિની, હું શા માટે રીસાણીછ) ૨ પ્ર-૨ કમે, ૩ પ્ર. ૧
કાંચા ૧૧ સર્વસ્વ-પોતાની અલિપ્તનું સમણું. આત્મસર્વજ્ઞ-દેહનું અર્પણ કરવું તે
હૃદય-વિષય, પ્રીતિ. ૨ રહેણે-રહે. ૬ વાણું-મિલણું.

સુદર ધરમા લોખરી, જાણું છનણુને ઓડાડુડ,
સામા રહી નિહાલતાં, દેહું યાચે ટાડું.

મા૦ ૧૧

કનકતણી કહું પાવડી, તેણે ચડી ચતુર્થુજ ચાલેછ;
રત્ને જડાવું લાકડી, કેવવછ કરમાં આવે.

મા૦ ૧૨

પાંપણ ઉપર પાવડી, મુજ સામું નિહાસેછ;
જાણું જોડે જીવનને, તાપ તનનો ટાળે.

મા૦ ૧૩

સાન કરે મને સાર્થકિયો, જાણું જાઉં છાનીછ;
સાથે સહિયર તેડું એવી, કા નહિ મનમાની.

મા૦ ૧૪

લાજે કહી ચકું નહિ, જેનડી પુજને કાંઈછ;
એકવાર જાણું ઓચિતા, સુદરવર દેસાંધ.

મા૦ ૧૫

મનમાં ઈચ્છા અતિ ઘણી, કહું નહિ પ્રકાસછ;
વિધતાએ રોં નવ સરછ, નંદના ધરની દાસ.

મા૦ ૧૬

આશા કીજે અતિ ઘણી, પણ ફેવતણે વસ પ્રાણીછ;
એવું વાંત કા નથી, જે હરિને આપે આણી.

મા૦ ૧૭

કા મેલાવે માવને, જે માગે તે આપુછ.

જાણજીવણુ રઘુનાથ ઓલખ્યા, અતર્ગન અતિ યાપું.

મા૦ ૧૮

પદ ૧૭૨ રાગ ઝાડી.

સાંભળ(રે) સખી કહું હું સાચું, ધરથી માડી રીતછ;
પહેલી મારે જમમ યાદ છે, સુદરવરશું પ્રીત. એણે મન હકું. ૧

વાંસવડી વળકતો મારા, ધર આગળ યાદ ચાલ્યોછ;
જાણિયે મહા ગજ મહમયો, તે કાલે ન જાયે ઝાલ્યો.

એ૦ ૨

હું આગણે ઉભી રહી, મે દીઠા નહું મારછ,
સુદરતા તો થી કહું, જાણે મનમયનો અવતાર.

એ૦ ૩

અગોઅગ નિહાળતાં, મે હરિનાં સ્થાન સ્થાનછ,
૨૫ ને ચતુરામનુ મારું, તણેણુ મણું અભિમાન.

એ૦ ૪

માહોમાહે મેલિયાં, નયન તણા ત્યાં આણુજ, એને તો લાગ્યાં નહિ, પણ ધાયલ યવા મમ પ્રાણ. એ૦ ૫

ચંચલતા તો શી કહું, એની આંખલડી અણીઆલીજ;
ખૂણે ખેડુએ રાતડી, માહે કીકી કાલી. એ૦ ૬

કો જાણે નહિ હરજીએ કહું, હું મનમાં રહી વિચારીજ;
જાણું એ પૂકે (હું) જાઈ, પણ કલની લાજ વારી. એ૦ ૭

ભોજન તો લાવે નહિ, અને ગમે નહિ રાણગારજ;
કુસુમ ચંદન શીતળ ધણાં, તે અંગ લાગે અંગાર. એ૦ ૮

ચિત રાખ્યું રહે નહિ, એને ગુણે ઝહીને તાણ્યુંજ;
હું જ્યારે સૂની થઈ, માતાએ ત્યાં જાણ્યું. એ૦ ૯

સાથે સહિયર અતિ ધણી, મળે નહિ એકાંતજ;
કાંઈયે કહી શકું નહિ, તો ક્યાંથી પામું સાંત. એ૦ ૧૦

અવગુણ તો મનમાં વસે, જ્યાં લગે નયણ ન દીમેજ;
મીઠે મીઠ જ્યારે મળે, સારે જાવા દેહુ દીસે. એ૦ ૧૧

જોતાં જીવમાં કો નહિ, એની ખીજ જોડજ;
તે કારણથી મુજને યાચે; એશુ ગમવા દોડ. એ૦ ૧૨

ધરમાહે રહ્યું જાયે નહિ, અતિ તાલાવેલી યાઉંજ;
મહી વેચવા મિથે કરી, જાણું જન્માવનમાં જાઉં. એ૦ ૧૩

રાસમંડળમાં હું ગઈ, ત્યાં આરતડે બરાણીજ;
બહુનાયિકશું પ્રીત કરી, પહેલી વાત ન જાણી. એ૦ ૧૪

ચિત્તમાહે ચિંતા ધણી, અતિ આરત અંતર આણીજ;
વિશુ પ્રીછે એવા મૂરખને, મારા જાપે કાં પરજાવી. એ૦ ૧૫

પિતાએ પ્રીછ્યું નહિ, વાત કંઈ એ જોડીજ;
✓ જ્યાં મુંદરને જી નવ દીધી, યવધિ દત્તી મોડી. એ૦ ૧૬

મરખે સરખું નવ જીએ તે, વા'લા વેગી સમાનજ;
જેને જાણે જાવળ જોડી, ઉંટ આગળ ધરે પાન. એ૦ ૧૭

બન માનો કે જૂઠું માનો, સગાં સહુ ઓ માથણઃ
મંસારમા મુજને વાંઘો, બાલણપ્રભુ રમુનાય.

એ. ૧૮

પદ ૧૭૨ રાગ ગોડી.

ધગધગી માંડી કદું, વાત પડેવા દિનનીજ,
જેણે પ્રકારે દું થઇ, દામી જુગદવનની. ~ મુખ પામી ધણ. ૧

ભૂખી ઇન્દવન ગઇ, ત્યાં મળિયો કુંજવિહારીજ;
મુંદર વરે સમ દઇને, મહુડી મુજ ઉતારી. સુ. ૨

નદજના સમ છે સુદરી, તમ સાથે કરું દાઇ આગજ;
દૂધ દહિ તાર નહિ પીઉં, સદેક મનથી ટાળ. સુ. ૩

વિનય કરીને બેસારી, મારા હૈડામાહે પેડાજ,
ઉધા પગ ધાલીને આગળ, પ્રીત કરીને બેડા. સુ. ૪

કર જાવીને વળતી મુજને, માથામાહે પાડીજ,
અનિરો દોમળ આંગળી, કહી ટાયકડા વળડી. સુ. ૫

શુ વખાણુ સુદરી, આ ગોરો પળે તારોજ,
✓ ત્રાણુડાં મ પડાવશે, આવ મનનો મારો. સુ. ૬

એક ચિથુક એ કાં ગાલે છે, એણે બદુએ સરોજ,
જે કો નવણે નિહાળશે, તે પાસામાંહે પડશે. સુ. ૭

મેલી કરની આગળી, પછે ચણે ધાલ્યો લાથજ,
મે તવ પાણે સાહિયા, તમે અમારા નાથ. સુ. ૮

પગ રમુ દુ પગિણી, જે પડખો લગારજ,
પછે તમે પધાગ્જે, કાણુ નહિ લાગે વાર. સુ. ૯

એવું કહીને ચણુ તવાસે, મુખ સામુ નિદાલેજ,
જાણિયે કાગે દેવતા, ને નયણુ નિમેષ ન વાળે. સુ. ૧૦

હાજ જુએ ને ઉઝાડે, નનગલિયા કરે પ્રીતેજ,
ગાયે ત્યો મુ મન કરે, રમવાતણી રમ રીતે. સુ. ૧૧

- વેસરનું મોતી જુએ ને, હાથ ફેરવે ગાલજી;
વાટ જોઈ મેં અતિથણી, કામિની તારી કાલ. સુ૦ ૧૨
- હરિ સાચું જોવતાં મારી, ચોળી તણી કસ વૂટીજી;
કાયા ત્યાં વિલગ થઈ, કટિથી ફાલી છૂટી. સુ૦ ૧૩
- રોમાંચિત ત્યાં હું થઈ, ધૂળે મારો દેહજી;
વળી વળી કહે શા માટે, મુજશું આણે નેહ. સુ૦ ૧૪
- સાચું કહું છું મુંદરી, આણે મન વિશ્વાસજી;
મોટુંમ તો મેં પરહરી, હું છું તમારો દાસ. સુ૦ ૧૫
- મેં ક્યું તેમ તમે કરોને, વેર તે મુજશું વાળોજી;
એ અપરાધ ક્ષમા કરજો, 'જે મેં કીધો આજો. સુ૦ ૧૬
- ખસતાં ખસતાં યુલતણી મને, સેજ ઉપર જેસારીજી;
મુખમાંહે ખીડી મેલી, લવિંગ એલચી સોરી. સુ૦ ૧૭
- મારા સમ છે ક્યામા આપો, અધચાઓ તજોજી;
મુખેમુખ અડાકતાં, ઉપચો રંગનો રાજ. સુ૦ ૧૮
- આપતાં અધરે કથી, ત્યાં કાયા મારી કાંપીજી;
ના ના મા મા રહો રહો કરતાં, હદમાશું લઈ ચાંપી. સુ૦ ૧૯
- પછે વાત હું કી કહું, મેં લાજે નવ કહેવાયજી;
ભાલભાગ્ય રઘુનાથજીને, તાલણ સોંપી કામ. સુ૦ ૨૦

૫૬ ૧૭૩ રાગ માઝ.

- સોના કેરી વેલડી, તેની શાખા કલી કહાન,
નવપદ્મવ પરવાલજી, શો તેના ૫૬ કર અજતાં પાન. રં૦ ૧
- રંચ ન ખીજવેરે, રસમાં રીઝવે રે,
વાંલા નાનહલી શી નાર, તેના કચ સકોમળ કુમાર. રં૦ ૨
- વેણીને શુંથી યુલડેરે, તેને ચાક ન ઘાલી શીય;
ભૂપણમારે ડગમગેરે, કાંઈ ડગલાં ભરે દયાવીરા. રં૦ ૨

કેસર ફરી ચોળા ઠાધી, તું જાણીશ પટ-પીટ;	
ઉતાર સ્થામ આકુલી, તે નાર ધારો બચલીત.	૨૦ ૩
હ્યાલા લઈ આવિયાં, પધરાવ્યા સાં હરિ સેજ;	
આતુર જાણી ઉપકાર કીધો, હવે જાણશે તારું હેજ.	૨૦ ૪
પછે જોલી સામંભાની, સાહેલડી તું કર મન વિચાર;	
નિહાલીને પ્રભુગુણ પૂરણ, નહિ પૂલકાંચો બાર.	૨૦ ૫
મર્યાં સાહેલડી યયડાં તે, ગાયે વિવિધ પ્રકાર;	
શીખેર ગાયે નારસિંહો, જિજ્ઞા એક અનેક વિહાર.	૨૦ ૬

પદ ૧૭૪ રાગ ગોડી.

શુક્રદેવ કહે પરીક્ષિતને, રાગન તું અવિધારણ;	
ચોત્રીસમા અધ્યાય તણી, કયા કહું વિસ્તાર. સાંભળ રામણ ૧	
એક વાર સદુ જોપ મળી, અખિકાની યાત્રાચળ;	
સરસ્વતીનો પ્રવાહ વહે છે, ચાલી ગયા સદુ ત્યાંય.	સાં ૨
સ્નાન નિત્ય તે માંહે કરી; કીધું સિવદર્શનણ;	
બ્રાહ્મણ અતિ સંતોષિયા, આનંદ આણી મન.	સાં ૩
એક રાત ત્યાહિ વરયા, અજગરે હતો દેહણ;	
વેગે આવી નંદરાયને, પાએ હસિયો તેહ.	સાં ૪
પાગ ધણો પઠાડિયો પણ, છૂટે નહિ સાપણ;	
ત્રાહિ ત્રાહિ મુજને રાખિયે, સ્વામી વિશ્વવ્યાપ.	સાં ૫
તારે ચરણે હું હું સ્વામી, રાખો 'સદર સ્થામણ,	
સમસે લોકે ગારિયો પણ, નવ મદ તે ધમ.	સાં ૬
કાપ્ત જગતા કુ ધરીને, તેને કરે ત્યાં પ્રહારણ;	
તોએ ને મૂકે નહિ, એવે બ્યાબ્યા દેવ મુરાર.	સાં ૭
ચરણપર આની કર્યો, પોતે શ્રીમમવાનણ;	
હરિને ચરણે કરીને દિવ્ય, દેહ પામ્યો તેણે સ્થાન.	સાં ૮

અનગરનું શરીર છાંડીને, યયો વિધાધરનો તેનછું;
તે તો પૂર્વે આહાણુ હતો, કહે એમ ભાલેણુજન.

સાં ૯

પદ ૧૭૫ રાગ ગાંડી.

પૂછે પરીક્ષિત રાય, શુકળ મને કહો;

શામાટે ઝપિતન, અનગર દેહ યયો.

૧

કહે ઝપિ માંબળ રાય, તુજને હું કહું;

એક હતો અગિરા ઝપિ, તેની વાત બહું.

૨

દેખી કાળો કુબ્જ, મુનિતણો દેહ;

વિધાધરે કહ્યું હાસ્ય, કાપ્યો મુનિ તેહ.

૩

પાપી મુજને દેખી, તું હાસ્ય કરે છે સહી;

અનગરનો યધ દેહ, પડજો, પૃથ્વીમહિ.

૪

વિધાધર કહે વાણ, કરસ પુટ કરી;

મારે મૂકાશું નાય, કહો કૃપા ધરી.

૫

ત્યારે ઝપિ કહે એહ, તુજને હું કહું;

શ્રીકૃષ્ણ સ્વયં ભગવાન, અવતરશે બહું.

૬

તેના ચરણનો સ્પર્શ, તુજને યાશે સહી;

મૂકાધશ તેણે ઠામ, એવી વાત કહી.

૭

તે કારણ હરિચરણે, મૂકાણો એહ,

કરતો હવે પ્રણામ, કૃષ્ણજને તેહ.

૮

પછે કૃષ્ણતણી આસાએ, બેઠો વિમાન જધ;

પામ્યો વેકુટ ઠામ, તેમા સદેહ નહિ.

૯

વિસ્મય યયો સદુ સાય, કોતુક દેખી તેહ,

ભાલેણુપ્રભુ રઘુનાય, ગોકુલ આવ્યા એહ.

૧૦

પદ ૧૭૬ રાગ માઝ.

એક વાર વૃન્દાવન માટે, ચંદ્ર નક્ષત્ર શુ ઉઠ્યો ત્યાહે.

૧

૩ કુબ્જ-મરો: ૫ કરસ પુટ-હાથ ભેગવા તે.

શોભા ધણી છે તેણે ઠામ, રમે હળધર સુંદર સ્થામ.	૨
ગૌનાં યૂથ લઈને સાથ, આનંદે રમે છે વૈકુંઠનાથ.	૩
ગોપી સાથે શ્રી ભગવાન, ક્રીડા કરે છે સ્વામીજીવાન.	૪
અનેક પ્રુષ્પના પરિભ્રમ આવે, કૃષ્ણ હળધરના મનમહિ ભાવે.	૫
એવે ધનદનો સેવક સાર, શંખચૂડ આવ્યો તેણે ઠાર.	૬
શ્રી ધણીને ઝાલી ત્યાહિ, ઉત્તર દેશ તે ચાલ્યો જ્યાહિ.	૭
ત્યારે રામકૃષ્ણ લઈ તાલ તમાલ, વૃક્ષ કરમાં લીધાં તન્કાળ.	૮
પછે શંખચૂડનું મસ્તક ભેદ, હરિએ હરીને લીધું તેહ.	૯
મણિ આપી બલભદ્રને હાથ, આઘ્યા બાલભુવણ રધુનાથ.	૧૦

પદ ૧૭૭ રાગ ગોડી.

શુકદેવ કહે પરીક્ષિતને, અધ્યાય પાંત્રીશમે એહથ;	
એક વાર ત્યાં ગોપ ગોપી, કૃષ્ણ હળધર બેહ. સાંભળ રાપથ.	૧
ગામ ચારવા પધાર્યા, વૃન્દાવનમાં નાયથ;	
મહિમાહે ગોપ કહે છે, ઝાલિયો તે હાય.	સાં. ૨
કૃષ્ણેવને વેણનાદે, મોહો સ્વશે સાપથ;	
ત્યારે ત્યાં બક્ષા ઇન્દ્રાદિક, દેવ કહે છે વાત.	સાં. ૩
ગોકુલમહિ ગાય વાહર, વૃક્ષ વેલી ને વનથ;	
આપણ શે નવ અવતર્યા, કરવા પ્રશુદ્ધર્શન.	સાં. ૪
તે વેણનો નાદ આપણ, સાંભલિયે છે કર્ણથ;	
ગાય વગર ચરતાં રણાં, ધ્યાન લાગ્યું હરિચરણ.	સાં. ૫
ત્યાં વૃક્ષ વેલી ચક્રિત થયાં, મમુના જળ નવ ચાલેથ;	
ગુવરણીગાળ મરી સામલિયે, કંઠે ઠોસુભ હાલે.	સાં. ૬
સરોવર નદી વિષે ભેદાં, સારમ હંસ ચકોરથ;	
ધ્યાન ધરે છે આદિપુરુષનું, અને કરે સોર.	સાં. ૭
મેષ ત્યાંહિ હળવે ગાજે, વેણનાદને સુષુવાથ;	
ઉવર જાયા કરી રતા છે, આપણે હદરના.	સાં. ૮

ગાં ગોપી આગળ કરીને, ગોકુલમાંહે આવ્યાહુ;
નગનારીએ ભાવ ધરીને, ભાવલુપ્તજી વધાવ્યા.

સાં ૯

પદ ૧૭૮ રાગ સામેરી.

શુકદેવ કહે સુણુ રાય, છત્રીસમે અધ્યાય;
વૃષભાસુર ત્યાં જોઈ, ગોકુલ આવ્યો તેહ.

૧

ઢાળ.

વૃષભાસુર આવિયો તે, વેપ દયભ તણે ધરી;
શીંગડે ને ખુરિએ કરી, પૃથ્વી ત્યાં ખણે ખરી.

૨

કાલિંદીતટ જૂ ખણેને, આરડે એવો તહિં;
ગોકુલમાંહે ત્રાડતો, પાપી તે આવ્યો જહિં.

૩

તે સંભળાને ગોપ ગોપી, ત્રાસ પાખ્યાં તેહ હો;
કહાનજીને શરણુ આવ્યાં, વચન કહેછે એહ હો.

૪

તેને શપ્થ કરીને ત્યાં, ગર્ભ સ્ત્રીઓના ગળ્યા;
કૃષ્ણ કૃષ્ણ રાખિયે, એમ સર્વ કા કહેતા પળ્યા.

૫

ત્યાર પૂઠે શીંગડે મહી, પાડતો આવ્યો સહી;
આવતો શીંગડે ઝાલ્યો કૃષ્ણે, પાછો ત્યાં નાખ્યો મહી.

૬

અઢાર ધનુષ નાખ્યો પરા, તે વળી ત્રાડી આવિયો;
તમ ઝાલ્લી શીંગડાં, શિર પાખવ જમાડિયો.

૭

ઘેટ તેની આમળાને, શીંગડાં કાઢ્યાં સહી;
પ્રાણરહિત યજ્ઞને પડ્યો, પણ મુક્તિમાં સદેહ નહિ.

૮

ધુધ્પટ્ટિ દેવે કરી, સહુ કોને મન ભાવિયા;
ગાય સાથે નંદકુંવર, ગોકુલમાંહે આવિયા.

૯

દુષ્ટનો ત્યાં નાશ કીધો, આનંદ સહુ કોને થયો;
બાલજીવનુ રઘુનાયનો, મહિમા દાણે નવ લેલો.

૧૦

પદ ૧૭૯ રાગ સામેરી.

શુકદેવ કહે સુણુ રાય, સાડત્રીસમે અધ્યાય;
કેરી દેવ ત્યાં જોઈ, ગોકુલ આવ્યો તેહ.

૧

ઢાળ.

ગોકુલમાંહે આવિયો, તે વેપ અશ્વ તણો ધરી;
કેશવલીએ મેઘને તે, ધૂળવે આકૃતિ કરી. ૨

અરણુ (તણી) ખુરીએ કરીને, ખણે પૃથ્વી તેહ હો;
શબ્દ સુણીને ગોકુલનાં જન, ત્રાસ પામ્યાં એહ હો. ૩

એવે આવ્યા કૃષ્ણજી ત્યાં, ગોપને સાથે લઈ:
કહે તેને વાણી એવી, હવે રહે ધીરો થઈ. ૪

અરે દુષ્ટ શું બીહાવે છે, આવ આવો આપ હો;
પ્રાણુ તારા હું લઉં, તું જો મારો પ્રતાપ હો. ૫

ત્યારે ઉદ્ધરોટા થયો, ને જોડ ત્યાં નાખી સહી;
પાગ સાહી પાછલા, એકવીસ ધનુષ નાખ્યો મહી. ૬

વળી તે સુખ વિકાસીને, સામે થયો તે આપ હો.
તેના સુખમાં કર વામ ધાસ્યો, પાડ્યા સગલા દાંત હો. ૭

જ્યમ કોડમાંહે લોકું બજે, ત્યમ હાથ ત્યાં બાજે સહી;
પ્રભુએ કર વધાર્યા તવ, ત્રાસ રૂંધાણો સહી. ૮

પછે કુટ્યુ પેટ ને પર, પ્રાણુ ત્યાં તેના મથા;
પુષ્પવૃષ્ટિ દેવે કરી, જમ જમ શબ્દ ત્યાં થયા. ૯

એત્રાં અરિત હરિએ કર્યાં, નારદ ઋષિ ત્યાં આવિયા;
સ્તુતિ કીધી અતિધણી, ભાલણુપ્રભુને મન ભાવિયા. ૧૦

પદ ૧૮૦ રાગ સામેરી.

માવ ચારવા જાય, સાંભળને કહું રાય;
અનેક કીડા જોઈ, રમે તરકરની તેહ. ૨

ઢાળ.

રમત તરકરની રમે, ત્યાં કેટલા તરકર થયા;
કેટલાએક ગોપ ને, રખવાજ યદને ત્યાં રલા. ૨

એવે બ્યોમાસુર દેવ આબ્યો, રૂપ ગોપતણું ધરી;
 રમત રમવા તેહ લાગ્યો, કપટભાવ તે મન કરી. ૩
 ચોરીને તે ગોપને, તતક્ષણ લખને સાંચરે;
 શુંકામાંહે ધાવિયા ને, શિક્ષા એક આડે ધરે. ૪
 તે ધણા ગોપને હરી ગયો, ગોવાળિયા થોડા રહ્યા;
 કૃષ્ણ પછે ગોપને, સાથી સધલા ક્યાં ગયા. ૫
 બ્યોમાસુરને જાણિયો, પછે માવજીએ ત્યાં ગ્રહો;
 ગણું ઝાલી જૂઝિ નાખ્યો, પ્રાણ ત્યાં તેનો ગયો. ૬
 પછે શુંકામાંથી ગોપ કાઢ્યા, હર્ષ હૈયે આતિ ધણું;
 વેણ વાતા આવીયા તે, ગોકુલ શોભા થી ભણું. ૭
 એમ ચરિત્ર અનેક કીધાં, સુખે નવ જાણે કલાં;
 બાલકપ્રભુ રઘુનાથજીના, પરાક્રમ નવ જાણે લલાં. ૮

૫૬ ૧૮૧ રાગ રામઘ્રી.

૧મારું મુખડું જોયા માટે શું થયુરે, ક્યારે કીધા માટે એવી આળ હો;
 લાજ રાખું છું નંદરામનીરે, નહિ તો શવજે સુણસો ગાળ રે માં ૧
 નિરાશિત આવે મારે આંગણે રે, અવલોકે મારું અંગ રે;
 ઘેલી સરખા આંખડી રે, મનમાં ન વસે વ્યંગ રે. માં ૨
 ૨પકવ કોલાં ને પ્રવાલકાં રે, મુખ આગળ શું નામ રે;
 દાઢમની કલિકાતણું રે, કહાનજી કહે શું કામ રે. માં ૩
 કનકલતા ઉપર કથા રે, જે લધુ પર્વતશૃંગ રે;
 એમ અટપડું ઉચરે રે, કહે વચ્ચે વહેતી ગંગ રે. માં ૪
 ખંજન મીન મધુકર કલા રે, તે તો ચદ્રજિંબ મુઝાર રે;
 અવનીયી ઉંચો ધણો રે, તે તો કાણ માને સંસાર રે. માં ૫

૩ બ્યોમાસુર-દેવતણું નામ. ૪ આડે-આડમાં. ૫૬ ૧૮૧-૨ વ્યંગ-વક્તા.
 ૪ કનકલતા-સુવર્ણની રેણી. પર્વતશૃંગ-પર્વતનાં શિખર. ૫ ખંજન-દીવાળીપોડો-ગ.
 લગોડીઓ. ૬ મીન-મચ્છ. મધુકર-મધુર. (૧ મારું મુખડું જોયું તેથી શું થયું, ક્યારે
 કીધું તે માટે આળ કેમ મૂકે છે) ૨ (૨ એક ગોળીને પ્રણવડાં રે).

- આંખ ઉપર' અલકાવણી રે, નિશદિને ક્યમ રંખાય રે;
પેરે કરે પીતાંબરો રે, કહે તારં ત્યાં શું જાય રે. માં ૬
- કર જોડીને કરગરે રે, એક લટને અર્થે લક્ષ વાર રે;
મારા સમ કહી મરકશે રે, રંગે શું જાનો હાર રે. માં ૭
- એક દિવસમાં આકરા રે, અસખ્ય સમ તો ખાય રે;
કારણ પાપે કહાનજી રે, કથી પેરે મેલ્યો જાય રે. માં ૮
- આજ દાવ કોષક યુક્તનો રે, શી જળકે છે જાલ રે;
અર્થ સરશે સ્થામજી રે; અડે આંગળી ગાલ રે. માં ૯
- ✓ અંજન કાં કીધું નથી રે, આ નેત્રતણું આમરણ રે;
તાપસને તપ ચૂકવે રે, અદ્વિત એ આચરણ રે. માં ૧૦
- કીધું કે કીધું નથી રે, શું શાને દે છે ચિત્ત રે;
મારી તુજને શી પડી રે, લહું આ લક્ષણવંત રે. માં ૧૧
- હેયે આંખી સુંબન કરે રે, વંશીને બહુ વાર રે;
મુજ સામું જોઈ હસે રે, કહે તું પ્રાણાધાર રે. માં ૧૨
- હું શું કંઈ લેહેતી નથી રે, એ કામીના પ્રયત્ન રે;
વાહી જાયે વિદ્યો રે, ત્યા કરે સામલિયો સંચરે. માં ૧૩
- બાળુખંધતણે મિથે રે, મારી બાંધડી મહે છે હાથ રે;
✓ ધણુંએ હું નાહી ફરં રે, પણ જ્યાં ત્યાં દેખું માથ રં. માં ૧૪
- ક્યારે કાર્યે નિસરૂ રે, હોતો નિરખે ચાલ રે;
તને ભય કા'ને નથી રે, હું શેકી નજીદીને સાથ રે. માં ૧૫
- જ્યમ જ્યમ વારં વિહાર રે, જો વડવાં બોલું વિસરે;
હેયે હસવું માથે નહિ રે, રાન્ધાને ન ચડે રીસ રે. માં ૧૬
- નંદજીથી મોટા દશે રે, મારે માથે તાત રે;
મદપિ જુહું જાણશે રે, તો વાંકી પડશે વાત રે. માં ૧૭
- પશુ યજી અણપ્રીછ્યો રે, મારે માથે નાથ રે;
વેરીથી વસમો ધણું રે, તે તો સાસરડાનો સાથ રે. માં ૧૮

(૨ પ્ર૦ ૨ મહે મુજ નાના આવરે.) ૧ અલકાવણી-કેરાવણી, વાળની છટ.
૬ આવ-કાવનું પ્રવેશું દર્શન-જન-કાવન. ૧૬ વરુ-નામું, દલકાવિયા-વિવેચન.
અરિષ્ટ. ૧૮ અણપ્રીછ્યો-મૂર્ખ અમળ વિગતો.

કો શાણો હોય તો સમજાવિયે રે, ઘેલો ન માને ગાળ રે;
હદિની પેરે ઉછળે રે, પૂર ન ચોભે પાળ રે. માં ૧૯

તારાં એ લક્ષણ કો જાણશે રે, તો આણશે મનમાં બેદ રે;
લોક વિષે લખટ થયો રે, તારો વિવાહ ન મળે વેદ રે. માં ૨૦

મારા અંગને એક આંગળી રે, ક્યમ અડાડે કામ રે;
જેને લાજ પોતાની રાખવી રે, નાસિકેર જ્યમ તોય રે. માં ૨૧

એમ સાન કરી સામું જુઓ રે, તે જાણે તતકાલ રે;
તારી આજ ત્રિકા રે, હું બડબડતી કહું પાળ રે. માં ૨૨

તારાથી મને સોગણી રે, હશે હૈડામહિ પીડ રે;
પાડોથી ને પંચની રે, ભૂંડા ન લહે ભીડ રે. માં ૨૩

જેને ધર હોયે અલખામણું રે, તે મારે હૈડે હામ રે;
બાપજના સમ સ્થામજ રે, તારી ધણી રાખું મામ રે. માં ૨૪

હું પોતાની છાયા થકી રે, ખીલી રહું નિશદિન રે;
નિર્ભજવેડા નાવડેરે, થધપિ કૂડી છું મન રે. માં ૨૫

મને એમ હસવું આવે નહિરે, કોકટવેડા કોક રે;
વગાડું મોં એણે ક્યું રે, તે લક્ષણ આલખે લોક રે. માં ૨૬

મારી મીઠવડે ચિત્ત રાખવું રે, સમય આલખો સ્થામ રે,
કલા વિના રમે કરો રે, બાલજગજુ એ કામ રે. માં ૨૭

પદ ૧૮૨ રાગ રામઘી.

નંદજના સમ છે સુંદરી રે, જે હું જૂઠું જોયું વચન રે;
વામા જે વાંકું કરો રે, તે સમું માને સુખ મન રે. નંદજ ૧

એક નિમેષ અલખો નથી રે, તમથી મારો પ્રાણ રે;
કહેતાં દીસે કારણ રે, આ ચરણકમલની આણ રે. નં. ૨

૧૬ હદિ-સમુદ. ૨૧ જ્ઞાન-જ્ઞા. (૧ મ. ૨ તારે લગ્ન ન મળે વેદ)
(૨ મ-૧ કામવેડે કોકરે) ૩ મ-૨ માંડો માહે જેણે ક્યું રે, તે લક્ષણ નેયે લોકરે
(૪ મ-૧ સમે આલખે સ્થામરે)

- તુંકારો તરણી તણો રે, મારા ચિત્તને પ્રસન્ન રે;
જે તમે કહે માને ભણું રે, તે એ વિધિમહિમ અસન રે. નં ૦
- એક દિન અટેલીયે વળા રે, કાંધી રક્ત નેત્રશું રીસ રે;
પછે હસ્તાં ક્યમ મુંદરી રે, સાડીએ ઢાંકીને ધીસ રે. નં ૦
- શોભા ત્રણ ભુવન તણી રે, એ મરકલડાનું મૂળ રે;
રનેલીને સુખ ઉપજે રે, શત્રુને મસ્તક ગળ રે. નં ૦
- તીક્ષ્ણ નેત્રનો તાજણો રે, લાગે હૃદય મુઝારે રે;
મન ભેડો મર્યાદામાં રે, તે ક્યમ યોગે સંસાર રે. નં ૦
- સુખ ભેયે મન હૃદય રે, બેસે હૃદયમાં રંગ રે;
'વેરી કો વર્જે' નહિ રે, સરવાને વણ સંગ રે. નં ૦
- નેત્રતણો રસ મુંદરી રે, હૃદયધડી અબેધ રે;
તે યોગ્યો મર્યાદામાં રે, તે કોને નહિ સાધ રે. નં ૦
- પૂરણ પ્રેમ મનમાં વસે રે, નાચે એનાં નયણ રે;
કામી કો માને નહિ રે, વર્ણનાં બહુ વેણ રે. નં ૦
- આલ કહું અમે શા બણી રે, રમેતાં હતાં વાટ રે;
ના ના સુખ કહે માનશું રે, ઘેર ઘેર ભવાને ધાટ રે. નં ૦
- સાદ કરી સામું જુએ રે, નિરંજે ગોરી ગાય રે;
મીઠમહિથી માવજી રે, રમે અધસણ અવગા યાપ રે. નં ૦
- હું સાદ કહું મુરબિમિયે રે, તમે પ્રુખાગે દેખો વૃક્ષાન રે;
કાર્ય મેલીને કહાનજી રે, તમે આવો તેણે સ્થાન રે. નં ૦
- 'અર્ધાં આપ્યાં' શા બણી રે, પ્રેમ ધરીને પાન રે;
સમ દધ દહાડે મુણે રે, તે કયા દિવસનું તાન રે. નં ૦
- મુરલી મારે હાયથી રે, કુંડી લીધી લક્ષ વાર રે;
કોને કહેસો સ્વામજી રે, મારા પ્રાપ્તજો આધાર રે. નં ૦

૩ અસન-અસન. ૪ અટેલીયે-અટેલાયે, અપડાઈને. ૫ તાજણો-સાડોઈ(૧)

૧૦ હૃદયે- (સં-૩૬-વચ) હૃદય. ૧૧ સરવાને-ને. ૧૨ કામી જાણને વણ સંગ (સંધ)
'રે(૧) રેલી કો વર્જે' નહિ. રે સરવાણે વણ સંગ રે-પ્રિ-ર ભગો આવડો વાર રે,
ના ના કહે મુખમાં જ રે, ઘેર ભગો કહે વણ રે) ૩ પ્રિ-ર. કાંતરે) ૪ પ્ર-ર
૫ અર્ધાં રાને આપ્યા શા બણી રે. પ્રેમ ધરીને પ્રાપ્ત રે

પીતાંબર પલવટ થકી રે, છાંડી નાખો ધરણુ રે;
હવે ઝોટશો સ્યામજી રે, એમ કહી ચાંખો ચરણુ રે. નં° ૧૫

૩૫ખોડાવીને પ્રેમશું રે, હું વીડું મારે શીશ રે;
એક મુહૂર્તમાંહે રમાનિની રે, એવી આલ કરો દશવીશ રે. નં° ૧૬

હું જનુનીને હાથે જમ્યો રે, મુખમાંહે મુખવાસ રે;
મન રાખવા માનિની રે, મેં ગુપ્ત ભર્યા બે ગ્રાસ રે. નં° ૧૭

કહોજી એકલડાં શું આવવું રે, સજીને શણગાર રે;
કહાનજી ક્યાં નથી દીસતો રે, મારા હેડા કરો હાર રે. નં° ૧૮

આજ અન્ન ભાવે નહિ રે, ચિંતાતુર છે મન રે;
વિણુ મુખડીએ સ્યામજી રે, બૂખ્યો થયો છું વન રે. નં° ૧૯

કહોજી સીધી આલ તમે શીં તજી રે, જૂઠા બાધો છોડ રે;
મને દેખીને માનિની રે, હાડો મોડામોડ રે. નં° ૨૦

તમે વિકલ મન વેગે કરો રે, તારે કામીનો શો વાંક રે;
મિથ્યા માને માનિની રે, ત્યાં તમે સરખાં રાંક રે. નં° ૨૧

ઔચાળો ચુકવવા તણો રે, અંગે આદરો અનેક રે;
પણ તે કો માને નહિ રે, જ્યમ રાખ્યો રહે વિવેક રે. નં° ૨૨

તમારાં નેન નિરખ્યાં રાતડાં રે, છલ્લા વદને ન માય રે;
કર્ણે કેશ ખજીઆલતાં રે, કહો કામીએ ક્યમ ખમાય રે. નં° ૨૩

હકારો અતિશે ધણો રે, 'હર અવલોકન આપ રે;
આલસે મરડો આંગલી રે, પંખે કાંઈ ચોડો ઘાપ રે. નં° ૨૪

ફટી વેણી છત્રછપી રે, નવ દષ્ટે વદન રે;
બાલણુ જ્યમ જણે નહિ રે, સમ જાયો આલિંધન રે. નં° ૨૫

૧૫ પલવટ-પહેરેલા અથવા ઝોટશો વસ્ત્રનો છેડો વિટાળી ગાંઠ બાંધવી તે. ૧૬

૧૫ ખોડાવી-ખટાવી. ૨૦ જોવા-કપડેશો. ૧ (પ્ર. ૨ ૫ જોવાનો પ્રેમ શું રે, વીટા મારે સરીર રે.) ૨ પ્ર-૨ માલતી રે. ૩ પ્ર. ૧ કે ટાળા ચુકવા તણારે, અંગ આદર અનેક; મુજ પ્રથે કહો માનિની રે. ૪ (પ્ર. ૨ હર અવલોકન અપારકે) ૫ પ્ર. ૨ એ કાંઈ ચોડો ઘાપારે. ૨૫ ~~જનુની-જનુની~~ દષ્ટ- (સં. દશ) લેખાય.

૫૬ ૧૮૩ રાગ ગાડી.

મથુરામાં એક આદીરડી, તે મહી વેચવા આવીશ;
દેવપ્રીયે તે નમણે દીધી, પ્રેમ કરી બોલાવી; આવો ગોવર્ધન,
 રહિં દુધ લઈ આવજ, આવો ગોવર્ધન રે.

મહુડી મસ્તકથી ઉતારી, આપ્યું ત્યાં આસનછ;
 કુરાળ પૂજવા કુંવરનું, મર્મે કહે વચન.

આ

નંદરાય તે શું કરે છે, તેને શું સંતાનછ;
 કેવી છે તેની કમિની, રૂપતણું નિધાન.

આ

સંતતિ વિના હૃદયું કશું, માનુષને અવતારછ;
 અમ સરખું કામે મ દસી, વેરી એ સંસાર.

આ

મનમાદે રિદ્ધિ કેવી છે, કેવા સુખિયા લોકછ;
 જહિયે ને જીવે નહિ તેને, ક્ષણ ક્ષણ આવે શોક.

આ

વળતી સન્મુખ થઈ તે સ્વામા, અમૃત વાણી બોલેછ;
 નંદજીને એક કુંવર છે એવો, ચોદ બુવન નહિ તોલે. ગાંભીર મુદરી,

ગોરાને શું કાનિયે, તે વર્ણ છે સામયિયોછ;
 બ્રહ્મા દર ઇલાહિ આવે, તોયે ન જાયે કલિયો.

સાં

ખડુ મેરે અમૃત બરી, આંખવડી અણીઆલીછ;
 કીકી અતિ ભેતાં દસે, અધર જ્યાં પરવાલી.

સાં

નાનો પથ પ્રાક્રમે મોટો, જેણે કમિયો કાલીછ;
 ગોવર્ધન ગિરિ કર ક્યો, મનવેદના દાણી.

સાં

જશોદાજી દુધામણે, તેનું નામ ધરે છે કંતાનછ;
 કૃષ્ણ દમોદર કો કહે કેશવ, ગિરિધર કો બંગવાન.

સાં

રવ-દાવનમણે રહો, તે લ છે મહીનું દાણુછ;

હા ના તેને કોણ કહે જ, સોખ્યા તન ધન ખાણુ.

સાં

(૧) મ-૧ શેષવ વધે દાણુ (૨) મ-૨ ક-દાવનમણે રહીને, તે લે મહી
 દાણુ (૩) મ-૨ મનવેદને જામેરે-દાણુ, ૧૦ દાણુ-વાડમાં ગોલાવડ તે.

- કંસ બધે બીડે નહિ, યદ્યપિ છે તે બાલક;
 ✓ મોઢમ ભોતાં મન તણી, જાણિયે કાલતણો એ કાલ, સાં ૧૨
- વનમાંહે વાયે વાંસલી, અમૃતપે અતિ મીઠીક;
 એને વશ આવે નહિ, (એવી) સતી કો નવ દીડી. સાં ૧૩
- કો હવો ને હરો નહિ, નર એવો ત્રેલોકક;
 જેણે એ દીઠા નહિ, તેનાં નયણાં કોક. સાં ૧૪
- ધિક્ એ મધુપુરના વાસી, જેનું સુખ ન નિહાળેક;
 કશ્ચુનિધિ કટાસે કરીને, ભવનાં બંધન ટાળે. સાં ૧૫
- ગુણનો પાર આવે નહિ, તો કટકુએક વખાળુંક;
 ક્ષણ અલગાં ઘમણે નહિ, કું એવું મનમાં જાણું. સાં ૧૬
- વાત સાંભલી સુતતણી, ને નયણે ચાસે નીરક;
 આહીરડીને એમ કહે, રોમાંચિત થઇ શરીર. સાં ૧૭
- ધન્ય તે માત જશોમતી, જેણીએ ધવરાબોલક;
 પુન્ય પોતે મજવાસીતું, જ્યાં એ રમવા આબો. સાં ૧૮
- વાત રહેવા દોને એની, કંસરાય સાંભળશેક;
 વેર એશું આણે છે તે, હૈડામાંહે વેળજશે સાં ૧૯
- શું આપું બાધ તને, એમ કહી મનોહર વાતક;
 જેને એવો દીકરો, તે ધન્ય માત ને તાત. આં ૨૦
- જા બાધ તું મદિર તારે, ધન્ય જીભું જે જોશોક;
 કોટિ જન્મનાં કંઠમ કાપાં, દર્શન માત્રે ખોશો. આં ૨૧
- મારે એવું પુન્ય ક્યાંથી, જે હું તેને દેખુંક;
 મન મનોરથ અતિ ઘણા, તેનું નાવે લેખું. આં ૨૨
- સંતેલીને સ્થામા વાળી, ચાલી નિજ આપારક;
 જાતાં વલતાં આવજો, પુનરપિ આણે દાર. આં ૨૩
- માતા આનંદાં ઘણું તે, સાંભણતાં ગુણગાનક;
 બાલજીવન જવમ જનકી આગળ, કયા કહી હનુમાન. આં ૨૪

૫૯ ૧૮૪ રાગ ગાંધી.

કંસરાય બેઠો બાળિયે રે, ગોલણી મારગ જામ રે;
સાદ કરીને લાગ્યો પૂજવા રે, યાદવ કુલનો રાય રે. કં૦ ૧

હમી રહે આહીરડી રે; માચી કહેજે વાત રે;
નંદ તણો કુંવર કદાનજ રે, કેવો ગોકુલમાં વિખ્યાત રે. કં૦ ૨

આયુધ સાં સાં કર ધરે રે, કેવો છે બલવંત રે;
સાંભળિયે છે રમતાં રે, રાક્ષસનો કર્યો અંતરે. કં૦ ૩

જેવું હોય તેવું બાળિયે રે, એ ત્યાં કોનો તન રે;
નંદને ઘેર એવો ક્યાં ધડી રે, માને નહિ માફ મન રે. કં૦ ૪

વિસ્મય કાંધ છે સહી રે, સમ્યક નવ પ્રીતાય રે;
એ માટે નજવતિ તણી રે, અમે લેશું ગાય રે. કં૦ ૫

કુકતારું કાળ પામશે રે, હું જાણું છું બેદ રે;
બાલકપ્રભુ રધુનાથનો રે, મહિમા ન લહે વેદ રે. કં૦ ૬

૫૯ ૧૮૫ રાગ ધનાશ્રી.

સ્વામીજી શું પછો છો, એ નંદ તણો નાનડિયો રે;
અતુરાષ તેની શી કહું, વિધાતાનો ધડિયો. સ્વા૦ ૧

૩૫ છે તેવું કહિયે જો, નવજ્યાં બોલી જાણે રે;
જલ્લા બાપડી રૂખે નહિ તો, તેને શું વખાણે. સ્વા૦ ૨

રાવજી સાચું શું કહું, જસોદાસુત છે જેવો રે;
સંસાર માહે જો હીડો હોયે, મેં કા ખીજો એવો. સ્વા૦ ૩

અમે વનથર આહીરડાં, તેની ગતિ શું લલિયે રે;
વેદ બેદ જાણે નહિ જોના, તો અબલા શું કહિયે. સ્વા૦ ૪

કામળ કરની આંગલી, તે વર્ણ છે સામલિયેરે;
ગોવર્દન ગિરિ તોળા રાખ્યો, શું કહિયે તેને બલિયો. સ્વા૦ ૫

આયુધ ગેડી વાંસલી, (વળા) લાકડીને શીકું રે;
રક્ષમ માર્યાનું જો કહો છો, તે મુજને લાગે શીકું. સ્વા૦ ૬

બોજરાજ ને હું કહું છું, તે સત્ય કરીને માનો રે;
બ્રહ્માદિક જેને જાણે તે, કહાનશ નથી કાંઈ છાનો. સ્વાં ૭
તે તો સાચું ક્યમ કહે, જે લાજ તમારી રાખે રે;
બાલકપ્રભુ સીતાપતિનું બળ, હનુમંત હોય તો બાખે. સ્વાં ૮

પદ ૧૮૬ રાગ ગોડી.

એક સમે નારદશ આબ્યા, કંસરાયને ઘેરશ;
પ્રણામ કરી આગળ રહો ઉભો, માન્યા રૂડી પેર. આવો મુનિજી. ૧
અર્ધ પાદ પૂજા કરી, આધ્યુ શુભ આસનશ;
કાશુ કાયે તમો પધાર્યા, પવિત્ર કર્યું ભુવન. આં ૨
કર જોડી ઉભો રહો, સ્વામી આરા દીજેશ;
મન વિચારી જે કહો, કારજ તે અમો કીજે. આં ૩
આ રિદ્ધિ સપથી છે તમારી, હું છું તમારો દાસશ;
જે તમારા ચિત્તમાં આવે, તે મુજને દીજે આપાસ. આં ૪
વળતા ઋષિજી એણીપેર બોલ્યા, રાજ તું અવિધારશ;
હું તારા હિત કારણુ આબ્યો, મયુરો નગર મુઝાર. સાંભળ રાયજી. ૫
રામ કૃષ્ણ બે અવતર્માં, ગોકુલ નંદને ઘેરશ;
તે તુજને સહી મારશે, એવી છે ત્યાં પેર. સાં ૬
કાંઈ હવે ચેત તુ મનવિષે, શું સૂતો થઈ નિશ્ચંતશ;
વાંણે મોકલ અકૂરને, ક્યમ અહિં આવે ભગવંત. સાં ૭
તારા મોકલ્યા મલ્લતણાં, હેઠાં એણે તનશ;
ખાલપણે શાં પ્રાક્રમ કીધાં, જોને વિમાસી મન. સાં ૮
૧ વિષવેલ વાધવા નવ દીજે, ઉછરતી છેદીજેશ,
તે મોટી યથા પૂઠે, પૂછે કાંઈ ન સૂઝે. સાં ૯
ધનુર્ધરને મિથે કરી, તેડા આવે કારજ;
મલ્લ અખાડામહિ તેને, રમાડો અપાર. સાં ૧૦

✓આપાસ-પ્રયાસ, મહેનત (૧ મ-૨ વરીને તો વાહી ન દીજે, ઉછરતા છેદીજે.)

રંગમંડપમાંહે તેડાવી, દરજે તેણું શુદ્ધ;

મારી શકે તો મારજે, ઘુજને કહું છું શુદ્ધ.

સાં ૧૧

એમ કહીને નારદ વળિયા, પામ્યા અંતર્ધાનજ;

બાલણુપ્રભુ રઘુનાથ બણી, તે આલ્યા કહીં નિદાન.

સાં ૧૨

પદ ૧૮૭ રાગ ધનાશી.

વળતા નારદ ગોકુલ આવ્યા, રામકૃષ્ણના મનમાંહે બાવ્યા;

નારદ આવ્યા, નારદ આવ્યા.

૧

અર્ધપાદ પૂજ્યા સખી પ્રેમ, પ્રસ કરીને કુશલી ક્ષેમ.

નાં ૨

વળતા કૃષ્ણ વદે મુખ વાણી, અમ ઉપર કર્યા મધમ આણી.

નાં ૩

અવિણ કહે સુણો શારંગપાણિ, વાત તમારી કંસે જાણી.

નાં ૪

મથુરાં આવી કરો મુરકાજ, હિમસેનને આપો રાજ.

નાં ૫

૧ બંધ થકી છોડાવો તાત, દુઃખ પામે છે તમારી માત.

નાં ૬

વળિયા નારદ કહીને સંકેત, બાલણુપ્રભુનું જાણી હેત.

નાં ૭

પદ ૧૮૮ રાગ સામેરી.

ગાસે વિહાજી રાત, કષ્ટે થયું પ્રભાત;

સેવકને કહે ત્યાંહિ, અકૂર તેડા આંહિ.

૧

હાળ.

અકૂરને તમે આંહિ તેડા, કાર્ય ને મારું ઉકેર;

રથ જોડી વેગશું, ગોકુલ જાણી તે પરવર.

૨

રામકૃષ્ણને તેડી આવો, મથાજોવા કારણ;

વિશ્વાસ તેને ઉપાધને, વચન કહે ત્યાં કારણ.

૩

એણું કહેતાં સેવક આલ્યા, તેડવા અકૂરને;

મદિર જાણી જાઈ સ્તુતિ કીધી, વિનવે પછે ચરને.

૪

રામ તમને જોલાવે છી, કાણ એક આવો પ્રભુજાણી;

અકૂર ઉડી થયા ઉભા, સુણી વાણી તે તણી.

૫

[૧ પ્ર-૧ જાણીયજી] (૨ પ્ર-૨ સર) ૧૨ નિદાન-મુજકાણ. પદ ૧૮૮-૧

✓ વિદાણી-વિતાડી ૧ અર્ધપાદને-વેદા કરીને

આવી રામને પ્રણામ કીધો, બેઠા તે પાસે જઈ;	
સ્વામી શા બહી મુજને, તમે તેડાવો અહિં.	૬
સુણી વાણી હદે આણી, કંસ વળતો હિયારે;	
રામ કૃષ્ણને તેડી આવો, કાજ જે માફ સર.	૭
વિશ્વાસ તેને ઉપાધ, જ્યમ લામ કરી લાવો અહિં;	
રથ એવો જોતરો જે, વેગશું પહોંચો ત્યાંહિં.	૮
બીહું આપી પૂઠ ધાપી, ગોકુલ બહી ગલાવિયા;	
હરખ ધરતા મનશું, ભાવણપ્રભુ બહી આવિયા.	૯

પદ ૧૮૯ રાગ માફ.

અકૂરજી તે વેગે જાયે, મનમાંહે આનંદ ન માયે.	૧
આજ મારા પૂર્વજ મૂકારો, દામોદરનું દર્શન ધારો.	૨
એમ કરતાં ગોકુલમાંહે આવ્યા, માધવજીના મનમાંહે બાવ્યા.	૩
આલિંધન દીધું અતિ પ્રેમ, કહો કાકાજી કુશલી સેમ.	૪
શે' કામે આવ્યા આણે કાર, તે અમને કહો વિચાર.	૫
વળતા અકૂર બોલ્યા વાણી, સાંભળિયેજી શારંગપાણિ.	૬
ધનુર્વસ કરે છે રામ, તેડયા છે તમે બન્ને બામ.	૭
ત્યાં થકી તે વેગે પળિયા, નંદ જ્યોદાને જઈ મળિયા.	૮
આજ્ઞતા સ્વાગત કીધી ધણેરી, કુશલી પૂછે ફેરી ફેરી.	૯
આરોગાવીને પૂછે નંદ, મનમાંહે અતિ ૧ ધન આનંદ.	૧૦
અકૂર શે' કારણ આજ, અહિં કૃપા કરી મહારાજ.	૧૧
વળતા કહે અકૂર વચન, મુજને મોકલિયો રાજન.	૧૨
ધનુર્વસ કરે છે તેહ, રામ કૃષ્ણ તેડયા છે એહ.	૧૩
હું તેડવા આવ્યો છું અહિં, નિરધાર લઈ જાશું ત્યાંહિં.	૧૪
નંદ જ્યોદા કરે વિચાર, નાના બાલક તે અરૂપ આમર.	૧૫
કહે અકૂર મુણો મુરાર, વેગે જાયે મ લિયો વાર.	૧૬

૯ પૂઠ-(સં. પૃષ્ઠ) પીઠ. ૩ માધવજી-લક્ષ્મીપતિ. ૭ શાવ-માધ. ૯ ફેરી-ફારવાર. ૧૫ અરૂપ-અવાય. અપાત્ય એવું જોઈયે

એમ કહીને રથ સજા કીધો, બાર ચાલવાનો સર્વ લીધો.	૧૧
ગોપી સર્વ કરે વિલાપ, વળી અંગ પછડે આપ.	૧૨
ગુગળવનુ બેઠા જમ રથ, અફર હથેડે સમર્થ.	૧૩
પહે નંદ ગોપ સહુ જન્ય, રામ કૃષ્ણ સાથે પલાય.	૨૦
આવ્યા કાલિંદીને તીર, રથ થકી ઉતરિયા વીર.	૨૧
નિત્ય કર્યાં સહુએ નિર્વાણુ, પુરષોત્તમ પ્રત્યે કહે વાણુ.	૨૨
તમો કરો મજ્જન એ માંય, જ્યમ કાલિંદી પાવન યાય.	૨૩
નિત્ય કર્યું પછે અફર જાપ, આદિ દીકું શેષશાયી સ્વરૂપ.	૨૪
બહાર નિસરી પ્રણમ્યા ચરણુ, ધન્ય ધન્ય તમો અચરણુ શરણુ.	૨૫
ત્યાં થકી તે ચાલ્યા સહુ સાથ, રથ બેઠા ભાલણુપ્રભુ રઘુનાથ.	૨૬

પદ ૧૯૦ રાગ ધનાશ્રી.

- ✓ ત્યાં થકી તે વેગે ચાલ્યા, આવ્યા મધુપરમાંયે રે;
ત્રિભુવનનાથ તણા મનમાંહે, આનંદ અતિશે યાચે રે. ત્યાં ૧
- આનંદભર તે આવતાં, રજક જતો દીઠો રે;
અરે હલ્યાં આ વસ્ત્ર કાંતાં, બોલ કલ્યા અતિ મીઠો રે. ત્યાં ૨
- તેણે એવું વચન કહ્યું જે, તમો તો જોવાળ રે;
એ વસ્ત્ર તો એવાં છે જે, પહેરે ત્યાં ભૂપાલ. ત્યાં ૩
- વાહી એવી સાંભળીને, કીધો તેના ભગ રે;
વસ્ત્ર મરે લૂંટી લીધાં, વાધ્યો અતિશે રંગ રે. ત્યાં ૪
- આગળ જતાં માળા મળિયો, તેણે હાર આગળ લધ યાધો રે;
હર્ષ ધરી કૃષ્ણે મનમાંહે, દામ લલ્યા તેને આધો રે. ત્યાં ૫
- ✓ કુજનનું ચંદન ગ્રણું, કીધું સુદર રૂપ રે;
અતિ આનંદ ભર્યાં તે આયે, રામ કૃષ્ણ બે જાપ રે. ત્યાં ૬
- આવરે આવ ઉતાવળી, એમ માંહોમાંહે કરે આદ રે;
આદિ પુરુષ આવતા ગુણો, જેણે ઉપજે આદ્યાદ રે. ત્યાં ૭

અફરે જમને કહી, કંસ પ્રત્યે વાણી રે; ત્યારે આસાથી હું તેડી, આવ્યો સારંગપાણિ રે. ત્યાં ૮
 કંસ કહે અફરજી તમો, અમો ક્યાં સનાથ રે. ત્યાં ૯
 વાઝ થયું જે તેડી આવ્યા, અહિં બાલકુપ્રભુ રધુનાથ રે. ત્યાં ૯
 પદ ૧૬૨ રાગ ગોડી.

આવ રે આવ ઉતાવળી રે સખી, જોવાને નંદુભાર; સાહેબડી; (જો) સા. ૧
 અફર તેડી આવિયા રે સખી, અદ્ભુત રૂપ અપાર. સા. ૧
 એક ગોરો એક શ્યામલો રે સખી, નીલ ને પીત-દુકૂલ; સા. ૨
 ગોકુલ વેણુ વખડતો રે સખી, જોલતા જ્યાં તરણીકુલ. સા. ૨
 ધન્ય તે માત જશોભતી રે સખી, જોણીએ લીધો ઉત્સંગ; સા. ૩
 મુખન કરી ધવરાવિયો રે સખી, માધવ મોહન અંગ. સા. ૩
 માતાને દેખાડિયું રે સખી, મુખમાંહે બ્રહ્માંડ; સા. ૪
 એવો ખીલે કો નથી રે સખી, શોધિયે જો નંવખંડ. સા. ૪
 કહે છે જનનીએ બાંધિયો રે સખી, ઉખલ્યું આરડ; સા. ૫
 વૃક્ષ જે મોડી નાખિયા રે સખી, અમુનનાં અતિ પ્રેમ. સા. ૫
 એણે શોખી પૂતના રે સખી, કંસની મોકલી નાર; સા. ૬
 તૃણાવંત બક મારિયા રે સખી, વચ્ચે કેશી અપાર. સા. ૬
 ગોવર્દન ગિરિ તોળિયો રે સખી, ઉતાર્યું ઘેરતું માન; સા. ૭
 કાલી નાગ ઉગાડિયો રે સખી, નિર્વિધ ક્યું જગત્થાન. સા. ૭
 આજ ત્યજી એણે વાંસલી રે સખી, સાંભળ્યાનો મને કોડ; સા. ૮
 ધન્ય તે લોક મોકલ તણા રે સખી, નિરખતાં વીરની જોડ. સા. ૮
 ચાલ જુઓ ચતુર તણી રે સખી, લટકતો કટિતણો લંક; સા. ૯
 સરજ્યાં નહિ ગોવાળિયાં રે સખી, એટલો દેવનો વંક. સા. ૯
 મોતીડોં લઇને વધાવિયે રે સખી, પૂછીએ પ્રુખની માણ; સા. ૧૦
 ધન્ય તે આંગણ આપણું રે સખી, આવે છે નંદ જોપાળ. સા. ૧૦
 વચ્ચે પહેર્યાં એણે રાવનાં રે સખી, રજકનો કરી એણે નાથ; સા. ૧૧
 ધનુષ બગવાને બાંછયું રે સખી, પામિયા નહિં આયાસ. સા. ૧૧

મરઠલડો એના મુખ તરો રે સખી, જલિયે મોહન મંત્ર;	સાં
અણીઆલી એની આંખડી રે સખી, જલિયે કામણ મંત્ર.	સાં ૧૨
મૂરખ કંથ તે આપણા રે સખી, નથી લાગતા પાપ;	સાં
શું કીજે સ્ત્રી સરજિયાં રે સખી, પાસે જઈ ન રહેવાય.	સાં ૧૩
ધન્ય ગોવાળિયા સંગના રે સખી, જલિયે અવતર્યા દેવ;	સાં
આપણુ સરજ્યાં અભાગિયાં રે સખી, નિપજે નહિ દાંધ સેવ.	સાં ૧૪
જોયે છે મંદિર નગરનાં રે સખી, ગોપનો ઝુંપડે વાસ;	સાં
ચતુરાઈ ક્યાં શીખિયો રે સખી, આવડે વિવિધ વિલાસ.	સાં ૧૫
રૂપ જોવંતા એહનું રે સખી, ન પામે તૃપ્તિ લોચન;	સાં
અલગ્ય ધાવા હીડે નહિ રે સખી, એના ચરણથી મન.	સાં ૧૬
મીઠમાં મોહન વેલડી રે સખી, ખીલિયો મારો દેહ;	સાં
એક વાર અવલોકતા રે સખી, એવડો શો યયો નેહ.	સાં ૧૭
મૂરખ નારી તે વ્રજતણાં રે સખી, કરતી જે ધરતણાં ઠામ;	સાં
વદન દીકા પછી એહનું રે સખી, ચિતકું કમન રહે ઠામ.	સાં ૧૮
આવતાં સંગ આવી નહિ રે સખી, તો શી તેની પ્રીત;	સાં
આહીરડાં શું એલખે રે સખી, ચતુરના ચિતની રીત.	સાં ૧૯
સર્વસ્વ એને સોપિયે રે સખી, થઈ રહિયે એના દાસ;	સાં
મીઠકાં વચન તે ઉચ્ચરે રે સખી, સાંભળી પહોંચે આશ.	સાં ૨૦
એથી અલગા જે રહે રે સખી, દેવે દંડ્યો તે જન;	સાં
જાલણુમણુ રઘુનાયજી રે સખી, સોપિયે પ્રાણ ને તન.	સાં ૨૧

પદ ૧૯૨ રાગ રામઘોષ.

જેરે બાહ આવે છે, આવે છે, નુંદજનો કમાર;

જો ૧

✓ કુખનું વદન ગ્રણું, કીધું સુદર રૂપ રે.

આતિ આનંદ ભર્યા તે આવે, રામ કુણુ બે બપ રે.

જો ૨

આવરે આવ ઉતાવળા, એમ માહોમાહે કરે સાદ રે.

આદિ પુરુષ આવતા જુઓ, જેણે ઉપજે આર્જીવ રે.

ત્યાં ૧૩

કંઝે તેડાબ્યો, તેડાબ્યો, બે દહાડા રહી જાશે;
ન જાણિયે શું મથુરાં કરો, એ રાજા યાશે. જો ૦ ૪

વયે તો નાનડિયો, નાનડિયો, દીસે છે બળિયો;
જાણિયે છે જે કા દેવ અવતર્યો, કાણે ન જાયે કળિયો. જો ૦ ૫

ખાઈ ધન્ય ધન્ય રે, ધન્ય ધન્ય રે, ગોકુલની નારી;
એ સાથે જે રાસ રમી તે, પૂરણ પુન્યે બારી. જો ૦ ૬

જા આ પાસેથી, પાસેથી, ખીજો એનો ખાઈ;
તે ગારો ને (એ) સામલિયો, સરખી સર્વ સજાઈ. જો ૦ ૭

કૃતાર્થ થઈ એની માતા (એ માતા), જેણીએ એ જાણિયો;
દેવ પિતૃ ને માનુષ કરો, તાત ટળ્યો રણિયો. જો ૦ ૮

કહો ને શી કીજે, શી કીજે, સેવા એની આજ;
બાલકપ્રેમુ રઘુનાથ પધાર્યા, સીધ્યાં સઘલાં કાજ. જો ૦ ૯

પદ ૧૯૩ રાગ ભેરવ.

નાચત ખેલત હરિ, રંગભોમ આયે,
શીર મોર ચઢા દીને, નેન નવ રસ બીને;
ગિરિધાત ચિત્ર કીને, શુંજા સોહાયે. નાચ ૦ ૧

કેસર લિલક રાજે, અધર મુરલી સાજે;
દશન દામિની હાજે, પીતાંબર ચોલ. નાચ ૦ ૨

તનરચિ ધન લાજે, જુજખલ સિંધ ગાજે;
ચરણ મજરી બાજે, ભોમિસંગ ભાર. નાચ ૦ ૩

ફેદા દોહ તડિ બાધે, દહન વામને કાવે;
કુંદના રચિ ન સાધે, હરિગત આધે. નાચ ૦ ૪

કંસન પ્રટકી પ્રાન, રમિરદ રસ કરે ગાન;
ચતુર સુજાન, સુર દુઢુભિ બળાયે. નાચ ૦ ૫

ગિરિધર મેરો નાંઈ, માડું દુષ્ટ દેહું ઠાઈ;
જશ બવ છથી, વિષ્ણુદાસ શુન ગાઈ. નાચ ૦ ૬

૧૧ પ્ર. ૧ બીરસ કહે ગાન, ૨ પ્ર. ૨ કવર, ૮ રણિયો-(સં-જાણી) દેવાદાસ.

પદ ૧૯૩-૨ દામિની-વિજળી. ૪ દહન-જાણી હરિગત-સિદ્ધી ચાલે

પદ ૧૯૪ રાગ ભેરવ.

યર યર યર યર, દાનો દલ કંચે. -	
નંદી દુવાઇ, માઈ હરચુ અંપે.	યર૦ ૧
દુમ તો દેખો 'હો દોલ, હસ્તી ડાઈ લક્ષ માઈ;	
જમકે પંચ પડાઈ, નંદી દુવાઇ.	યર૦ ૨
કઈં સુર સાંત કાજ, ૧ મોહિતો બચન લાજ;	
ઉમમેનકું સોંપું રાજ, નંદી દુવાઇ.	યર૦ ૩
ગિરિધર મેરો નાંહ, માઈં દુષ્ટ દેહું દાઈં;	
વિષ્ણુદાસ જાનિ ઓ ચયો, નંદી દુવાઇ.	યર૦ ૪

પદ ૧૯૫ રાગ સામેરી.

દેવકી કહે સુલુ દાસી, કહે સુજને વચન પ્રકાશી;	
એ કાલાહલ રો યાચે, જહુ જન જોવાને જાયે.	૧

ઢાળ.

જોવા જન જાયે ધણા, નિશાણ કોટિક ગડગડે;	
અટારિએ અતિધણી, કામિની અંચલ ચમ ચડે.	૨
આવ આવ ઉતાવળી, એમ સાદ માંહોમાંહે કરે;	
મુખકમલ જો રે માનિની, જ્યમ કાજ અતિ તાઈં સરે.	૩
નૂતન નર કો આઝા છે જો, જાય છે સહુએ ધસી;	
રાજમારગથી છું આવી, વારતા તેં છે કથી.	૪
વળતી દાસી એમ વદે, સાંભળો સાચું કહું;	
રાજમાહેલી વારતા, સંકેત સર્વે જો લહું.	૫
નદકુંવર ગોકુલમાહે, કહાન નામે સામળ્યો;	
તે ધડીથી કસ રાજ, હટેમાહે અતિ બળ્યો.	૬
બક બકી કેરી જ્યમ ધેનુક, વૃણાવંત તે મારિયો;	
નારદ ઋષિએ આવી કહ્યું તે, જોવ મનમાં ધારિયો.	૭

અફર રાધે મોઢયો, તે મખમિયે તેડાવિયા;
બાલજીપ્રેમુ રધુનાથ ત્યાંથી, મયુરા નગરી આવિયા. ૮

પદ ૧૯૬ રાગ સામેરી.

પહેલે પરીચટ મારી, લટયાં વસ મુરારિ;
ધનુપનો કીધો બંગ, અતિશે કામળ અંગ. ૧

ઢાળ.

અંગ કામળ ૧તેહનું, મુંદર સ્યામ સોદામળા;
નયણે જોજો નિરખિયા, તેના મનતણી પહોતી મળા. ૨

કુખ્જ કીધી રૂપ મુંદર, ચંદન ત્યાં તેનું મધું;
શત્રમાળા પહેરીયાને, તેજ નવ જાયે સધું. ૩

બાઇ બેઢુએ દારે ઉભા, બોજપતિ મેડે ચડ્યો;
આગળ હતો મજપતિ તે, કહાનને ઘડવા અડ્યો. ૪

પુચ્છ સાહી તાણિયો, ચતધાર કરતો તે ક્યો;
કમલસોચન ત્યાંદિ નાદા, કોલાહલ તેણે ક્યો. ૫

ચાણૂર મુદિક સત્ર તોતલ, મસલ મોટા દાખિયા;
નંદસુતનો નાશ કરવા, રામજીએ રાખિયા. ૬

ફૂડ કીધું છે ધણુ, બાલ બેઢુને કારણે;
તે તો કેમે ડરતા નથી, રણા દીમે ધારણે. ૭

તે માટે જન મળ્યા છે બહુ, વાત એ મેં સાંભળી;
બાલજીપ્રેમુ રધુનાથને, સહુ જોવા જાયે છે મળી. ૮

પદ ૧૯૭ રાગ સામેરી.

દેવકીએ સાંભળિયું, ચિંતાએ હેકું બગિયું.
સ્વામા મૂળે શરીર, નયણે ચાલે નીર. ૧

ઢાળ.

નયણે નીર બરે ધણુને, ઘસીને કહે મુંદરી;
જાઓ બાઇ જોવાને તમે, વાત ત્યાં શી વિરતરી. ૨

૧ પ્ર-૨ દીપતાં. ૮ મખ-મદા. ૧૦ પરીચટ-ધોળી ૪ નજપતિ-મોટા ઢાળી.

૫ ચતધાર-દાધીની કામળી ચીસ

- કુંવર જે સકુમાર છે તે, નંદના ચોવાળિયા;
મલ્લશુ તે ક્યમ વડરો, દુધ દહિ'ના પાલિયા. ૩
- અન્યાય કંસે માંડ્યો છે તે, તિલ્લરો ક્યમ એહને;
ચોદ પાયે મરાવે છે, કકિન કોમળ દેહને. ૪
- સમાચાર જઈ જુઓ સઘલો, સ્યામ સુંદર (મુખ) ધરે;
કુશળ હોયે કહાનને તો, મન માર' અતિ કરે. ૫
- નંદ કાંઈ સગો નહિ પણ, બાલ દેખી મન બળે;
કરણા કહો શી કીજિયે, આરત એની નવ ટળે. ૬
- સાધુનું ત્યાં એહ લક્ષણ, પરનું દુખ દેખી મન બળે;
આલે નહિ શું કીજિયે, ગોવિંદ જાણે તે કરે. ૭
- માતાએ ત્યાં મોકલી તે, શુદ્ધ લેવા સાંચરે;
બાલજીપ્રભુ રઘુનાથજી, તે દુષ્ટ હજીવા અવતરે. ૮

૫૬ ૧૬૮ રાગ સાંભરી.

- જેવાને ગઈ ઘસી, વામા રહી વિમાસી;
મંડપે શી વિધિ યાશે, કુંવર ત્યાં ક્યમ મૂકાશે. ૧
- હાળ.

- બાલ કુંવર માદરા ને, મલ્લ બળિયા છે ધણું;
કસે પ્રેર્યો મરાવા તે, કારણ પુરવાણી તણું. ૨
- કંધજી કહો શું કરે, જો પ્રાણ મારા ઉછળે;
પરછંદા તે પ્રોદ વાળે, પ્રહારથી તે ક્યમ બળે. ૩
- પાપ પોતે માહરે, કાંઈ જન્મ પૂર્વનું સહી;
અસુખનો ત્યાં અંત નાબો, વિવાહના દિનથી ગ્રહી. ૪
- આશા અલગી થાયે નહિ, લાલચ જે લાગી ખરી;
સંતાનનું સુખ નથી સરજ્યું, જન્મ આણે અવતરી. ૫

ખટ પુત્ર પૃથક મારિયા; ને સાતમો તે ગયો ગણી;
આઠમાની એ ગતિ છે, હવે (શુ) સુખ યારો વળી. ૬
એવું કહીને નમણુ આંસું, બરે જ્યારે ભાગિની;
ચિંતા આણે ચિત્તમાંહે, કુંવર કેરી કામિની. ૭
આરત કરતાં વામલોચન, ફરકિયું ત્યાં નેટલે;
બાલણુમણુ રત્નનાથની રથઈ, આશા સાચી તેટલે. ૮

પદ ૧૮૮ રાગ સામેરી.

સેરંધ્રી ત્યાં આવી, વધામણી તે લાવી;
વચન સાંભળો માત, રંગતણી કહું વાત. ૧

ઢાળ.

વાત કહું હું રંગનીચ, ત્યારે હું પાસે હતી;
કૃષ્ણે મરડી મારિયા જે, દાર ઉમા ગજપતિ. ૨
દંત તાણી કાઢિયા, ખાંધવ બેહુએ કર ધર્મા;
રૂધિરછોટે છેલ બરિયા, મંડપમાંહે પરવર્મા. ૩
ખાદુયુદ્ધ બલશું કરું ને, મલ્લ ચારે ત્યાં હણ્યા;
જન જોવા જે મળ્યા, તેણે દેવવર બેહુએ ગણ્યા; ૩
કહાન ધાર્ધ ચક્રયા મેડે, કંસ જુટી ઝાલિયો;
આંગણાની ભૂમિ નાખ્યો, બળ ગયું નવ હાલિયો. ૪
પશુની પેરે મારિયો, તેની નારી રોયે છે ઘણું;
ભયંકર ત્યાં યદ રહ્યું છે, રાખ કેર આંગણું. ૫
ઉતાવળા હું અહિં આવી, શુદ્ધ લાવી ચરની;
બોજપતિની સર્વ સેવા, સફળ યદ અકૂરની. ૬
રોતાં રાખી સાચને, બેહુ વીર અહિં(કણ) આવશે;
લાલણુમણુ રત્નનાથજી, નટવરવેષે ભાવશે. ૭

૪૫ વામલોચન-ઢાળી આંખ. ૫૬ ૧૮૮ ૧ સેરંધ્રી-દારી. ૩ ખાદુયુદ્ધ-દાયની
લડાઈ, કુસ્તી. દેવવર- શ્રેષ્ઠદેવ. ૭ નટવર વેષે-કતમનટવાના વેષે ૧ પા. પ્ર. ૨
આશા યદ સખી તેટલે

૫૬ ૨૦૦ રાગ ગોડી.

કંસને મારી મુરારિ, ધસિયા તાત બણી;

આગગથી રે ? ઉભયે, વેગે વધામણી. ૧

૨ પુત્ર તમારા બે, આવે છે રામ દરિ;

રણ છૂટ્યા રણધીર, પૂરણ કામ કરી. ૨

એક ગૌર એક સ્થામ, સુંદર બેડ મળા;

આયુધ મળના દંત, શોભા અતિ બધી. ૩

બેડી ભાગી આજ, માત ને તાત તણી;

ઉડી સામા જાય, વાંધી પ્રીત ઘણી. ૪

દષ આભિધન પ્રેમ, મુખન શીઘ કરે;

હયાંત્રુ ત્યાં અપાર, નયણે નીર ઝરે. ૫

માતને કહે મહારાજ, તમે અતિ દુખ ઇસણું;

મુજ કારણ મારા તાત, રંકારાગ્રહ રે અણું. ૬

દુર્બળ મલીન શરીર, દામણા દીસો તમે;

બહુ દિને છૂટયાં આજ, દેખી દામું અમે. ૭

નથી ધાબ્યો તમારું દૂધ, કહું છું સત્ય સહી;

ઉછર્યો ગોકુલમાંહે, નંદલુવન રહી. ૮

શું કહું તેની પ્રીત, રીત ન જાયે કંધી;

ગોપ ગોવણી મન, ખીજું કોયે નથી. ૯

એણીપેરે કરતાં વાત, સ્વજન સર્વ મહ્યું;

અંતરિક્ષ અમર વિમાન, તેજ ન જાય કલ્યું. ૧૦

મળિયા ચારણ બાટ, જતકજન સહુ;

અપ્સરા નાચે ગાય, જેજેકાર બહુ. ૧૧

જન્મ દિવસની પેર, કરે મંગલ સુંદરી;

કેસર ચંદન અંગ, અખિલ ગુણો ભરી. ૧૨

(૧ પ્ર. ૧ એભયે, ૨ પ્ર. ૧ પુત્ર તમારે આવે છે, દરી રામ દરિ. ૩ પ્ર.

૨ સલાં. ૪ પ્ર. ૨ કારાગ્રહમાંહે રહાં. ૧ ઉભયે-ભયે. ૭ દામણા-દયામણા.

પૂજ્યા બ્રહ્મણ દેવ, વાદે વેદ બણે;	
પુણ્યાદવાયનના મંત્ર, સર્વ વિદ્ય હણે.	૧૩
ગો આપી વસુદેવ, જન્મ સમે ને કહી;	
દેતા આશીર્વાદ, દિગ્ગજ નયે ગ્રહી.	૧૪
એણી પેરે ઉત્સવ યાવ, ઇદ્રાદિક નિરખે;	
પહેરાબાં અંબર ગોપ, નંદાદિક હરખે.	૧૫
યાદવકુલ આનંદ, પરમાનંદે કર્યો;	
મારી કુળને ખેવ, સાધુનો શોક કર્યો.	૧૬
ઉગ્રસેનને રાજ, આપ્યું કંસ હણી;	
બાલણપ્રભુ રઘુનાથ, સેવકભાવ ગણી.	૧૭

પદ ૨૦૧ રાગ ધનાશ્રી.

✓ દેવકીને આંગણે, બહુ ગુણીજન ઉભા ગાયેરે;	
કંસ ફેરી કામિની તે, રદન કરતી નયેરે.	દેવકી ૧
બ્રહ્માદિક ઇદ્રાદિક સહુ કો, પ્રમુદિત યાયેરે;	
વેદમતા દેવને દેત્ર સહુ કો, (તે) પાતાળે પલાયેરે.	દેવ ૨
આનકડુંકુભિ ઘેલુ આપે, પૂછને દિગ્ગજાયેરે;	
હેમ હાર રત્ન જડિયા, દાન કે તવ રાયેરે.	દેવ ૩
અષ્ટ સિદ્ધિ ને નવ નિધિ તે, મંદિરમાં નવ માયેરે;	
બાલણપ્રભુ રઘુનાથની લીલા, તે કોણે નવ કલાયેરે.	દેવ ૪

પદ ૨૦૨ રાગ ધનાશ્રી.

કહે વસુદેવ સુણો સુંદર વર, ચિરંજીવ મારા ગિરિધર;	
કુંવર નંદજીને વાળો, પુત્ર પિતાનો સદેહ ટાળો. નંદજીને વાળો.	૧
આજ લગણુ જેણે ભેદ ન જાણ્યો, પુત્રભાવ ફરી પ્રેમ તે આણ્યો.	નં ૨
લાજ તન્યા વિણુ કયી પેરે સરશે; એમ એ મેલી કયમ નિસરશે.	નં ૩

(૧) મ-૧ પૂજ્યા બ્રહ્મણ વેદ, વાદો વાદો બણે. (૨) મ-૨ પલાયેરે. ૩ મ-૧ દમતા દેવ દેત્ર સહુ કાંપે, પાતાળે પલાયેરે.

આશા મેલીને ઘેર જાયે, મન વાળીને ચારે ગાય.
 મું કરશે એ જશોદા રૂડી; સગપણ સાચું પ્રીતજ જૂડી.
 સાચું કહીને ચલાવો સાચ, વેગે બાલજીવંતુ રહુનાય.

નં ૦
 નં ૦
 નં ૦

પદ ૨૦૩ રાગ ગોડી.

✓ વા'લા એમ ન કીજે હો, મારા પ્રાણના જીવન;
 બલે લીધું કંસનું રાજ્ય હો, કમલદલ લોચન. વા ૦ ૧
 મુરલિ દેખી ચિત્રની, મુત કાં મેલો નિશ્વાસ;
 કહો તો અહિં અણુવિચેરે, ગોકુલનો સર્વ વાસ હો. વા ૦ ૨
 જશોદા કરતી તે કઈ, જો કહો મુજને વીર;
 સંભારી નંદનારીને, કાં નયણે ઢાળો નીર હો. વા ૦ ૩
 હૃદય આવે તમને, તે કરાવું ભોજન;
 મોહ મનથી પરહરો, તમને વા'લા મજનનાં જન હો. વા ૦ ૪
 દૂધ કદયું સાકર ભેળાને, પીજો પ્રાણુઆધાર;
 દહિં ભાવે તો આરોગિયે, પાસે સર્વ પરિવાર હો. વા ૦ ૫
 કનકતણી કઈ વાંસળી, જો એક વાર લો હાથ;
 મધુર સ્વરે વલ્લડિયે, બલભદ્ર બાંધવ સાથ હો. વા ૦ ૬
 કુંવર જે યાદવ તણારે, રતે સાથે ગોવાળ;
 રમત કરતા તિમ કરો, મુંદર શ્યામ તમાલ હો. વા ૦ ૭
 કહો તો વંશીવટ કઈ, વાણું જિન્દગીન;
 કાલિંદી તો છે અહિં પાસે, જ્યમ સુખ પામે તન હો. વા ૦ ૮
 ઘુઝ કારણ બહુ દુખ સહ્યું, સ્વામી વિશ્વાવાસ;
 પાપી તો પાપે મૂઝો, મારા મનની પહોતી આરા હો. વા ૦ ૯
 લઈ તમારાં બામણાં, અતિ આનંદ મારે મન;
 બાલજીવંતુ રાધવ મળ્યા, ધન્ય આજનો દિન હો. વા ૦ ૧૦

(૧ મ-૨ તે ચારો રખવાળ,) ૧ કમલદલ લોચન-કમળની પાંખડી જેવાં નેત્ર-
 વાળા ૭૪ તમાલ-તળાવું આદિ ૯ વિશ્વાવાસ-જેમાં જગતનો વાસ છે તે.

પદ ૨૦૪ રાગ ગોડી.

- મારા આતા એમ (ન) કીજિયે, બલિહારી હો;
ગને કહો મનની વાત, બલા લઈ તારી હો. ૧
- જશોદાજીને અહિં તેડિયે, બલિહારી હો;
જશો ને મારી માત, બલા લઈ તારી હો. ૨
- નંદજી શું છે વેગલા, બલિહારી હો;
સાદ કરાવું આજ, બલા લઈ તારી હો. ૩
- મારા સમ મુખથી કહો, બલિહારી હો;
મેલી મનની લાજ, બલા લઈ તારી હો; ૪
- વાલા જે ગોવાળિયા, બલિહારી હો;
તેનાં મંડાવો નામ, બલા લઈ તારી હો. ૫
- કહો તો મયુરામાં કઈ, બલિહારી હો;
નૂતન ગોકુલ ગામ, બલા લઈ તારી હો. ૬
- ગામ ધણી ઘેર આપણે, બલિહારી હો;
'જે માયા તેની હોય, બલા લઈ તારી હો. ૭
- જે માંખણ પરધરનું ગમે, બલિહારી હો;
અહિં ધડે છે સહુ કોય, બલા લઈ તારી હો. ૮
- સરસ વંશ સોનાતણો, બલિહારી હો;
હીરે જડિત સો હાય, બલા લઈ તારી હો. ૯
- માકડાં શું મળતાં નથી, બલિહારી હો;
ગોપ ગોલણી સાય, બલા લઈ તારી હો. ૧૦
- દાણ લેવું મનમાં ગમે, બલિહારી હો;
તો જ્યમ લો મયુનાનો ઘાટ, બલા લઈ તારી હો. ૧૧
- માનુષ માત્ર આવી ચઢે, બલિહારી હો;
૫-દાવનની વાટ, બલા લઈ તારી હો. ૧૨

શું મહીયારાં મયુરોં નથી, બલિહારી હો;
જે બાવે તેની છાત્ર, બલા લઈ તારી હો.
બાલણ્યપ્રભુ રઘુનાયજી, બલિહારી હો;
નિરાશિન રહો મુજ પાસ, બલા લઈ તારી હો.

૧

પદ ૨૦૫ રાગ પરજિયેઠ

કૃષ્ણ કહે માતા સુણો, મને વાંસો મજનો સાથ;
માતા દેવકીને અતિ આદરશું, બેડીને બેઠું હાથ.

૧૪૫૦ ૧

મારી માવડી રે, શું પૂછો છો વાત;
એક ધડી કોણે ન થવાયે, નદ જરોણ માત.

૧૪૫૦ ૨

ઓલંબા હું એક મુદૂર્તમાં, લક્ષ લોકના લાલ્લો રે;
એવો કહીને ઉપર વાળે, તે રાષ હરેમાં નાખ્યો.

૧૪૫૦ ૩

કારજ કાંઈ કરવા નવ દીધાં, અધ્યાત્મણે મેં જોને રે,
પ્રાણુ થકી પરમાનંદ વાંસો, સદા નિરંતર જોને.

૧૪૫૦ ૪

માકકાને મહી મેં ખવરાવ્યું, બાવ્યું નહિ ને નાખ્યું રે;
કહેતાં પાર નાવે કહિં, જે જરોણાએ સાખ્યુ.

૧૪૫૦ ૫

કપરે અરક્યો જોજે બેડો, વણસાડી મુખ સાડી રે;
મુખસાખ્ય અન્યા કરીને, સતાધી મેં માડી

૧૪૫૦ ૬

કુવર જે માલ્ય તણારખ્યું બિંબતો વાંસો રે;
રમત કરતાં તિમ કરો, કુન્દલો તે સાસો.

૧૪૫૦ ૭

કહો તો વંશીવટ કરે, વાલું કુંદાવન;
કાલિદી તો છે અહિં પાસે, જયમ મુખ પાસો

૧૪૫૦ ૮

દુન દારણુ બહુ દુખ સહું, સ્વામી વિશ્વાવાસ;
માપી તો માપે મૂઝો, મારાં મનની પહોતી આસ

લલિ તમારા બામણાં, અતિ અનંદ મારે મન;
બાલણ્યપ્રભુ સંવલ મળ્યા, મન્ય આજનો દિન હો.

૧૪૫૦ ૯

(૧ મ-૨ તે ધારો રખવાન) ૧ કમલદસ લેખન-મનસુખી પાખાવાડ. ૭
પાખા જીવમલ-વજીર હાડ ૬ વિશ્વાસ-જેમાં જીવનનો પ્રસન્ન છે.

જેને હિત્તેજે હિત્તેજો, કરાવ્યું પપપાન રે;	
તેહ સ્વભાવ શું નહિ, રહેતે માગશે બહુ માન.	વસું ૨
શું આપણને તે કહે, કુંવર કેરી રીત રે;	
ગોકુલવાસીશું ધણી, મારા પ્રાણનાથને પ્રીત.	વસું ૩
ધણે રનેહ સુતને સારા, પેર પેર મનાવો મન રે;	
ખાઈ ગોળું મધુરૂં મીઠું, તે કરાવો આન.	વસું ૪
કાણુ સુખડી સામલિયાને, અતિ સુખકારી અંગ રે;	
તે હરિને રાખી હૃદયમાં, પૂછી જુઓ પ્રસંગ.	વસું ૫
આસન બોજન શયન, આમશું તમે પૂછા વાત રે;	
અમશું સગપણ કાંઈ નહિ, બાધ તમે એની માન.	વસું ૬
કોટિ કામ એલી કરી, કરજો એનો ઉપાય રે;	
બાલજીપ્રભુ રધુનાથજીને, જે કીધે સુખ યાવ.	વસું ૭

પદ ૨૦૭ રાગ ખરજિયો.

✓ વિવિધ વયન વનિતાતણા, સુણી વહે વસુંડેવ (ર);	
સુતના સુખને કારણે, કારણે કરવું ખેવ.	વિવિધ ૧
આલસ મૂકા માનિની, જે પૂછા મને વાત રે;	
લાડે પાડે યયાં નહિ, મોહનજીની માત.	વિવિધ ૨
અરે ઘેલી કામિની, ગોકુલની શી વાત રે;	
પૂર્ણ કૃપા પામે ન થવાયે, નંદ જયોદો માત.	વિવિધ ૩
જેને ખોલે રમ્યો રસિકવર, જન્મમયદા મા જાણી રે;	
હજેરીને આવડો કીધો, અંતરે બહુ હિતે આણી.	વિવિધ ૪
અમુખડું જોઈ જે મોહનજીનું, હાર્યો જેણે પ્રાણી રે;	
અવધિ વિના એવાં સુખ, પ્રાપ્ત્યાં નંદજીની રાણી.	વિવિધ ૫
જેનું પપ પ્રેમે કરી પીધું, માડી હજી જોલાવી રે;	
સાંઝ સવાર સુખડી માગી, લાજ હૃદમાં નાવી.	વિવિધ ૬

(૧ પ્ર. ૨. હોય તે) ૨ પ્ર. ૨ આસન બોજન સેન સખાશ, વિગે પૂર્ણ વાતરે) ૩ પ્ર. ૨ સુખડું સુખો મોહનજીનું; હારો જેણે પ્રાણીરે)

જશોદાજીએ જે જે આપી, તે જૂઠરજીને ભાવી રે;
ત્રિજુવન માંહે તરી તે તાગણી, જે માતા કૃષ્ણની ક્ષમાળી. વિવિધ ૦ ૭

ત્રણ કાલ તાપસ સંભારે, લક્ષ પેરે લેવામ રે;

સદત્ર વારે ગોણામાંહે, નૃપ દેના દેખામ.

વિવિધ ૦ ૮

તે આલિધન દે આશ્વિયે, કંઠે વળગે ધાદ રે;

મરકતગ કરનો મુખ મુજે, વાંલી મારી આમ.

વિવિધ ૦ ૯

જેના જશ બ્રહ્માદિક સરખા, મારે વેદ દેપુરાણે રે;

રોપ રેખ ગુણતાં નવ લહે, થોડાં મુખ મન આણે.

વિવિધ ૦ ૧૦

તે જૂઠર જૂઠ્યો છું કહી, પ્રેમે પાલવ તાણે રે;

નંદજીની નારી નાનડિયાને, મલો કુંવર જાણે.

વિવિધ ૦ ૧૧

આવ કુંવર કહી બાંલડી સાદી, અમ અવદાઈ ધોમાં રે;

‘શી શી પેરે પ્રાકમ દીધાં, તે જશોદાજી જોયાં રે.

વિવિધ ૦ ૧૨

રાઠ કરી રાતા લક્ષ્મીવગ, આસ અખસાજી લાલાં રે;

દાણ મનોહર મુખડું જોષ, મનડા બેનાં મેલાં રે.

વિવિધ ૦ ૧૩

આપણો અધિકેરાં માંધન, નંદ જશોદાજી દીધાં રે;

ગાય મારવા સરખાં કારજ, કોટિ કર્મને દીધાં.

વિવિધ ૦ ૧૪

મહી માંખણ કાળે/તોજડે, બાંધ્યો માંડ મારવા લીધા રે;

બાલણ જાણે જનની થધ, અમૃત આપડી પીધાં.

વિવિધ ૦ ૧૫

૫૬ ૨૦૮ રાગ ગાડી.

કંસરાયને મારી રે, વિમાસે દેવમુસારિ રે,

હું કમમ આશુ રે, નંદજીને કમમ વાણું રે.

૧

માસો કમમ કહેવાયે રે, મેલીને કમમ જાયે રે.

૧૦ ૨

જેને ઘેર ગવા નાસી રે, હવાં કમમ કહું પ્રકાશી રે.

૧૦ ૩

પ્રીત ધણી જે‘શુ’ જોડી રે, તે કમમ જાયે ત્રોડી રે.

૧૦ ૪

(૧ પ્ર. ૧ વેરે ત્યા દેખાઈ) ૨ પ્ર. ૨ લઈ લઈ ૩ પ્ર. ૧ મારે વેદ ન જાણે.
૪ રાશવ પેર. ૫ જાગી ૬ પ્ર. ૧ હવે જા કહું વચન પ્રકાશી. ૭ પ્ર. ૨ જેમે
૮ લેવાઈ-લે લાગી-લે લાગીને. શોખામાદે-દેખામાદે ૧૦ રેખ-જશ ૧૫ નોજડે-
નેતરાં

- જેની જાલી દાઢી રે, તખોળ ખાતા કાઢી રે. નં ૦ ૫
 પીના દૂધ ન દેતો રે, અધર્ય કાઢી લેતો રે. નં ૦ ૬
 અગીયાર વર્ષ હુ પાળ્યો રે, મહાદુષ્ટનો ભે ટાળ્યો રે. નં ૦ ૭
 મુજ માટે યથો હિત્તાત રે, તે મન ન આણી વાત રે. નં ૦ ૮
 જે કીધા મુખ ન જાણે રે, તેને સાધુ ક્યમ વખાણે રે. નં ૦ ૯
 (ભાઓ) કહેતાં પ્રાણુ (એના) મધે રે, તો સ્યામ તિન્ન મને ધાયે રે. નં ૦ ૧૦
 મન કઠિણ કીધુ તે માથે રે, લમ ભાલજી પ્રભુ રધુનાથે રે. નં ૦ ૧૧
- ૫૬ ૨૦૬ રાગ ગાડી.

૧. ગોકુલીએ પધારો મારા નદ્ય રે, જગાદાજી ભેગે વાટ રે;
 રેટસવળતી હશે રે મારી માનડી રે, હુખ ધરશે (તે) મુજ માટે રે. ગો ૦ ૧
- કામળ હૈહ (છે) તેહનુ રે, જાણિયે તે નવનિત્ય રે,
 કાણુએ નિગદ સહે નહિ રે, ધરયા ખાધી પ્રીત રે. ગો ૦ ૨
- મુમટ તે મધુરધિરનો રે, આપ્યો છે આમળને હાથ રે;
 રૂપિયે રે તે મખળે રે, જ્યમ નિર્ધનને આપ્ય રે. ગો ૦ ૩
- કળે મે પરોવિયો રે, મુજા કોરો દાર રે,
 પત્ને તે જાળવળે ધણું રે, વાસળી પ્રાણુઆધાર રે. ગો ૦ ૪
- લાખી રંગની આમળી રે, લોખરી વેલનિત સુમંગ રે,
 તેને મુખક રખે લાગતા રે, કામળ લાગે અંગ રે. ગો ૦ ૫
- કમલ વર્ણનુ મોળિયું રે, જે હુ બાધતો શીશરે,
 સાથે હુ લાગ્યો નયા રે, જાણુ કરશે રીસ રે. ગો ૦ ૬
- શીઠ સ્વયં મે મુચિયુ રે, ખાટ તણુ પચરગ રે,
 તેહ વળા ગળે વણસતુ રે, લીધું નહિ મે સગ રે. ગો ૦ ૭
- નાસળી જે હીરે જડી રે, સુદર મારે મુગ ૭,
 રખે હો ને ગોમગિયા રે, જે પાળે છે તાન તગ ૭. ગો ૦ ૮

(૧ પ્ર-૨ અગીયાર વર્ષ હુ પાળ્યો રે, મહાદુષ્ટનો ભે ટાળ્યો રે) ૨ પ્ર-૧ ટળવળશે
 ૩ પ્ર-૧ લાન (૪ પ્ર-૨ સિવરે) ૪ પ્ર-૨ મા નથી ૧૦ સ્યામ તિન્ન-કાળી
 કીલી ૫ મુજ-સારી સ્વરૂ મુખક-હૈર

- ✓ ગાય મારીને મેં સાચવી રે, રખે તે દુખળી યાય રે;
 દૂધ જોનું રે મને ભાવતું રે, પ્રેમે પાતી મારી માય રે. ગો ૯
- આપણને કહેજો એટલું રે, તમકને મારા પ્રાણ રે;
 એવું કે વા'લું નથી રે, સાચી કહું છું વાણ રે. ગો ૧૦
- મારે અહિં રહેવું નથી રે, વા'લું ટુંદાવન રે;
 ચાર દહાડા રહી આવશું રે, સદુનાં મનાવી મન રે. ગો ૧૧
- વેગે તમે હવે સાંચરો રે, લકને સધલો સાચ રે;
 તમથી હું અવગો નથી રે, કહે બાલણપણ રઘુનાય રે. નં ૧૨

પદ ૨૧૦ રાગ ગોડી.

- સામાટે નથી આવતા, કાંઈ કાદો અમારો વાંદજ;
 રહેશો તો અમારું શું ચાલશે, તમ પ્રત્યે અમે રાંક. મારા જીવનજ. ૧
- મેં તમને ક્યારે કહ્યું છે જ, ચારવા જાઓ ગાયજ;
 રમવાની ખાંતે જાતા, ધણુએ વારતી માય. મારા ૨
- શીકું સ્વયં ઉપાડતા, હું ધણુએ કરતો રીસજ;
 પોતાની ઇચ્છાએ ધણું, ને ચડ્યું, અમારે શીસ. મારા ૩
- એલંબા બહુ લાવતા, હું કાંઈએ ન દેતો માળજ;
 તો ધોખો સાનો વસ્યો, એ સદેહ મનથી ટાળ. મારા ૪
- પ્રાણજીવન તું છે માહરો, શું કહું વારંવારજ;
 અધાને જ્યમ લાકડી ત્યમ, તું સુજ પ્રાણઆધાર. મારા ૫
- વાંક તેટલો તેહનો, જણીએ બાંધે તનજ;
 ✓ તે આશિષજ કાળિયે, જનની જાણી મન. મારા ૬
- માતપિતાને કારણે, વેચાણે શદિદાસજ;
 ધર્માંગે મસ્તક સોપ્યું, રામ ગયા વનવાસ. મારા ૭
- બીખમત ગાંઝે પાળ્યું, તાતતણે ત્યાં કાળજ;
 પૂરુએ જરા મહી પિતાની, વૌવન કીધું ત્યાજ. મારા ૮
- જો તમે આવો નહિ તો, અમે જશું કાશીજ,
 ગો મૂક સર્વ પરહરી, યદ્ય રહેશું સંન્યાસી. મારા ૯

પુન્ય ત્યાં જઈ એવું કરશું, પુનરપિ અહિં અવતારશું;
માતપિતા અમો તું કુંવર, વિરહ નહિ લગાર.

મારા૦૧૦

મરવું મેલે ક્યમ કહું, મરણ દેવને હાથશું;
દશરથની પેરે પ્રાણ નવ જાયે, બાલણપ્રણ રઘુનાથ.

મારા૦૧૧

પદ ૨૧૧ રાગ ટોડી.

✓ એમ ન કીજે હો, મારા સુંદર સ્યામ;

ખોજે સુવારી કંઠ કાપવા, તે સાધુ તણું નહિ કામ. એમ ન કીજે હો.

પહેલું મને શેં નવ કહ્યું, હું નહિ તમારો તનશું;

પીધારો જણીને પાલત, ફાગત નહિ મુજ મન.

એમ૦ ૨

ધાવંતાં તેને શેં નવ કહ્યું, તું નહિ મારી માતશું;

વિનય કરીને હવે કહો છો, ક્યમ માનિયે વાત.

એમ૦ ૩

વસુદેવ મને મયુરાં મળ્યા, કાંઈ ત્યાં ન જણાવ્યુંશું;

કંસ મારી રાજ્યને લોભે, એવું મનમહિ આવ્યું.

એમ૦ ૪

હારે હું ઝગડો કરત તો, ન્યાય કાંઈએ યાતોશું;

અથવા અણુછેર્યો આપી, આશા વાળી જતો.

એમ૦ ૫

કુંવરી અમારી તો આપો, જે ત્યાં મોંએ માનીશું,

પોતે કહ્યું જે લઈ ગયો, હું ગોકુલમાંથી છાની.

એમ૦ ૬

હવે તમારું ચલણ યયું છે, જે કરશે તે યાશેશું;

જેતાં કોયે ન્યાય બોલશે, તે ? પુત્રી ક્યમ જશે.

એમ૦ ૭

અથવા કંસ માર્યો ત્યમ, મને હાથે કરી મારોશું;

નારી તો મુજ સાથે જળશે, અર્થ તમારો સારો.

એમ૦ ૮

જશ તમારો અહિં બોલશે, યાદવ સધલો સાધશું;

ધવરાબ્યાનું યયું ઝોશિકળ, બાલણપ્રણ રઘુનાથ.

એમ૦ ૯

પદ ૨૧૨ રાગ ટોડી.

✓ ગોકુલીએ પધારો મારા નંદજીરે, તમ કને માડું મનરે;

પ્રાણપે વાલા ઘણરે, મને મળના જનરે.

ગો૦ ૧

(૧ પા. ૩-૧ તો પુન ક્યમ જશે) ૮ સારો-પૂર્વ કરો, ચાર પાંડો.

આત્મ આબ્યાનો સમે નથીરે, મન વિમાસો વાતરે;
જરાસંધ વેરી યયોરે, જે કંસનો કીધો ધાતરે. ગા૦

નજમાંહે રહ્યું જાયે નહિરે, ઝૂંપડીયો જહાં વાસરે;
ગદ નહિ ત્યાં આકરોરે, સેના નહિ મારે પાસરે. ગા૦

અહિં યાદવ યોદ્ધા છે ઘણારે, જલતણો નહિ પારરે;
માગધને ગાર્યા પછીરે, આવશું તેણે દારરે. ગા૦

હું મયુરામાંહે રહું નહિરે, વાંછું નથી સુજને રાજરે;
મિથ્યા તો બોલું નહિરે, તમ આગળ ત્યાં આજરે. ગા૦

ઘણું ઘણું કહેજો મારી માતનેરે, તમ કને મારા પ્રાણરે;
યોગ નથી આબ્યા તણોરે, સત્ય કહું છું વાણરે. ગા૦

એવું કહીને વળાવિયારે, હરજી સામી પાવરે;
ભાણજીપ્રભુ રઘુનાયને રે, નંદજી મેલીને કમળ જાય રે. ગા૦

પદ ૨૧૩ રાગ વેરાડી.

~ એમ ન જાણ્યું રે, પુત્ર પીયારો યારો;
ધવરાનીને દેડે આંધો, તે છેદ દધને જાશે. એમ૦ ૧

વાછરું જે ત્યાં પાળ્યું હોયે, તેનું અર્ધ ત્યાં આપે રે;
વસુદેવની પેરે ત્યાં કોયે, તેનાં કંઠ ન કાપે. એમ૦ ૨

ન જાણિયે જે સામાટે, પ્રીત એવડી જોડી રે;
આનંદ સહુને રમાડી, જાતાં ગયો તે ત્રોડી. એમ૦ ૩

અમે એને અવશ્યજી શો કીધો, ગોવાગિવાને મળતો રે;
નામ કોનું નવ સંભારે, સમાચાર તે વગતો. એમ૦ ૪

લોક પાસે આવી રહે છે, પાંચ દડાડાની પ્રીત રે;
શોધ કરવા નેની જાય છે, સાડું નખી એ રીત. એમ૦ ૫

કુંવડી મારી ગુણે ગ્રહ, એ નવ આબ્યા દાપ રે;
શું કીજે જે ઝૂંડી લીધી, દુર્જીની જગમ આપ. એમ૦ ૬

વસુદેવને તો ઘણાંએ છે, એ- આપે શુ જાતુ રે,
 કદાનજને મોકલતા તો માડ ન મડાતુ એમ ૭
 અથના મારી ઢવગી રહેતી, તોએ ત્યા ધર વસતુ રે,
 એ તો વળ વાલીને ગયો, માણસ કીધુ હમતુ એમ ૮
 ત્યા જાહ ને ક્યા પોકાર, નેવ દુર્જનને મારે રે,
 તેતુ બધા માતાને આપે, બલિયાને ગ્રણુ વારે એમ ૯
 ખીન્ને આપશે તો નહિ લેહ, કદાચ સાટ જાય રે,
 જોઈ લોકમા એવો નહિ, બાનણપ્રભુને તો ન એમ ૧૦

૫૬ ૨૧૪ રાગ ગોડી.

~ નૃદહ જોલ સાચરો, સુધી કહુ એક વાત રે,
 દેનકી માતા માદરી, વસુદેવ મારો તાત રે ન૬૦ ૧
 અર્ધ નિશા મેલી વત્યા પુત્રી લઈ વસુદેવ રે
 જન્મ કર્મ તમે કર્યું, માયામોહિત એ ન રે ન૬૦ ૨
 અહિ એતુએ બધનમા ગ્લા, નિશ્ચય ધરિયુ ધ્યાન રે,
 તેતુ તમારે નવ રહ્યું, મૃહકારજ માહે મન રે ન૬૦ ૩
 જોઈ માદરે કાષ નથી, આપણા પીયારાની રીત રે,
 જે મુજશુ જેણુ કરે, તેણુ તેવી પ્રીત રે ન૬૦ ૪
 આ રવજન હુખિયુ છે ઘણું, કમે પીડયુ અપાત રે
 તેને સુખ કરવા ગુ, (‘મારો’) મયુરામા પરિનાર રે. ન૬૦ ૫
 સુખ તમને દીધુ ઘણું, મનશુ જુઓને તાત રે,
 માવજુપ્રભુ રધુનાથજી, કહે છે વિમાસીને વાત રે ન૬૦ ૬

૫૬ ૨૧૫ રાગ રામગ્રી

કદાનજ માગુ છુ કરમરી, આતા મને એટલુ આલ રે,
 આજ તે જોકુન સાચરો, મયુરા પધારજો કાવ રે કદાન ૧
 એક દહાડાતુ શુ મજુ, પૂરો મારા મનતણો કોડ રે,
 વાટ જોએ રે તારી આવડી ધરતી જે ક’પના કોડ રે કદા ૨

(૧ પ્ર-૨ બીજને.) (૨ પ્ર-૧ આનક દુઃખિ) હામાતાને-માતેવાને શ્રીમતને
 ૧ સુત્રી-પુત્રી ૨ માયામોહિત-માયાવે મોહ પામેવા

વિદ્ય ગોકુલ જાડું કર્યાં તે, કુંવર મારે ટાલિયાં;
અહિં આવી દસ મારી, વેર સધલાં વાળિયાં. ૩

કુંવર એ ઉછેરિયા તે, ગુણ તમારા શા દહું;
મયુરામહે આવો વાસે, દાસ થઈને હું રહું. ૪

આ રિદ્ધિ સધળી છે તમારી, અમો સેવા કરશું અતિથણી;
જશોદાને તેડવો અહિં, શ્રીત આ કુંવરતણી. ૫

પુત્ર જાણે સહીયારો, પ્રેમ એવો આણશુ;
રાજ્ય એ છે તમાકું, અતર એવું જાણશું. ૬

વચન એવાં સાંભળી, વ્રજપતિ ચિંતાતુર થયો;
આશા આગળથી ગઈ, એ પુત્ર હાથેથી ગયો. ૭

નીચું જોઈ નિશ્વાસ મેલ્યો, આશા ત્યાં એની ટળી;
ભાસણપ્રભુ રમુનાથજી, હવે વાણી શું કહેશે વળી. ૮

પદ ૨૧૬ રાગ ગોડી.

આજ મારે ઘેર આવો રે, મારા લાડકડા કુંવર;
તાત દહી બોલાવો રે, શામલિયા સુંદર. આ. ૧

આતા એમ ન કહિયે હો, મારા લાડકડા કુંવર;
તું વિના કયોપેર રહિયે હો, શામલિયા સુંદર. હો મા. ૨

પુત્ર પરણાવું તને, લાવું સુંદર નાર;
સર્વસ્વ સોંપું સ્થામજી, નાનાવિધ જડાર. હો મા. ૩

બાવશુ બોળન કરો, સેવા કરતો દાસ;
જ્યમ મન માને મા'વા, ત્યમ કરજો બોગવિવાસ. હો મા. ૪

ટાળી વ્રજના ઝુપડાં, મંડાવું રે અવામ;
સાત ભૂમિનાં માળિયા, જાણીએ શું કેલામ. હો મા. ૫

તારા સમ જો મોકળુ, કદિયે ચારવા ગાય;
ગો દોહવાનુ નહિં કહે રે, વ્રજને તારી માય. હો મા. ૬

હળધર રહે તો અહિ રટો, તમે મ દેશો છેહ,
 તમ સાથે છે અતિધણો, નજવાસીને નેહ. હો માં ૭
 જલ વિના જ્યમ માછલી, ધડીએ ન જીવે જ્યમ,
 તેન વિના દીપક યથા, તમ વિના અમો ત્યમ હો માં ૮
 માત પિતા ક્યમ ટળે, જ્યોતિ હિપન્યુ અગ,
 કાટે પણ શી નહિ, એન તણો જ્યમ રગ હો માં ૯
 હુ ઘેર જમણ એકલો, તો મરશે તારી માય,
 હુએ પણ જીવુ નહિ, છુ વિના ધડીએ ન જાય હો માં ૧૦
 જે દયા મન આવે નહિ, તો હાયે મારો સ્યામ,
 કસ જણી પેર મારિયો, ત્યમ નજનો રૂડો કામ હો માં ૧૧
 લાઇ વેર પૂર્ન બરતણુ, હીએ છે ત્યા ગૂદ
 આલો આવી પૂરીધુ, પુન ધધને પ્રાદ હો માં ૧૨
 લાવાલા શા કશ, જે નહિ કામી પ્રીત,
 બાલણુપ્રભુ રધુનાથજી, જે દશગ્ય રાવની રીત હો માં ૧૩

પદ ૨૨૦ રાગ ગાડી.

જુઓ હામુ હો હાસ, સગયને મારી કીધુ,
 સગયણ અગાસુ જુ ૧
 કોલો જણિયો કોનો કવગ, (કોલો) પોતાનો કીવો,
 પાચ દહાડાનો નદ જસોદાએ, લાહો લીવો જુ ૨
 મુદરવર મારો લાડકડો, તેલે ચારી ગાય,
 માખણ કાગણુ હિખા બાધ્યો, એમ તો ન રૂંઝે માય. જુ ૩
 જ્યમ ધવરાઓ ત્યમ શેલવિયો, તેણ બહુ બવાહુ,
 કામ કરાવત નહિ તો આપત, ઉછેર્યાનુ બાહુ જુ ૪
 ૧એવડી રિદિ એને કહિયે હતી, પુત્રને પમને આવી,
 તોએ પણ વિરહા બોલે છે, પ્રજપતિ નયણુ નચાવી. જુ ૫

૫ મહાનુ-ચર કરાવ ૮ એવ-રણુ કપડુ ૧૨ ગૂદ-ગણુ અગાસુ-
 ખાતી ઉછેર્યાનુ ૨ હિખા-બાધ્યો આગીરે ૪ બવાહુ-અપયગ, કણ્યો ૫ વિરહા-
 વિરહ, ઉવડુ (૧ ૩ ૨ મા આ કહી નથી)

બહુ વિત્તથી ગોઠન રાખ્યું, તેલ પાક નવ જાણે,
જાલણપ્રભુ મુનાથને ત્યાં, ઇલાદિ વખાણે

જુઓ

પદ ૨૨૧ રાગ ગોડી

હો તો કુવરીને આપું, સુભદ્રા મારી છે કે વાણી
નાથપથ ચાલું.

હો ૦ ૧

રાજકુવરી મહી વેચના, કહે તે કમ ધનરો,
અતિ કોમળ કાયા તેણીએ, મહી કમ વેચારો

હો ૦ ૨

ગળને પ છાવી જોઈએ, તે વિરાદ જ્યમ યારો
શરસેનના કુનતી જાઈ, નીચને યમ પગારો

હો ૦ ૩

કસે મારી તો હુ આણે, જોન તમારો થાપું,
આહીરકાની બેગી ખીજી, મૂલ્ય દેઢને આપું.

હો ૦ ૪

જયવંતે જ્યમ મણિ લેવારો, જુઓ મન રિમાગી,
જાનણપ્રભુને વેર મોકલ્યો, પેહેલું હુ વરાસી

હો ૦ ૫

પદ ૨૨૨ રાગ માફ

જુઓ વસુદેવની કરણી, કુદરીને કસ મરાળ્યો, ઉમારી ધરણી જુઓ ૧
બોળો થયો જૂપનિ, વહેવાણો તે હતો ગોળો,

ચમુને જે બોલજ દીધો, તે માન્યો માનો,

જુઓ ૨

પુત્રી માગી કામ મગવી, કહાનજી ઉગાર્યો,

તેણે મોટા થઈને મામો, મર્મ કમી માર્યો

જુઓ ૩

સાચા બોલ્યો કે નવ દીપ્તિ, જોતા જુગ આજે

કાલો ચતુર થઈ વગ સદુએ, પોતાનું ગણે

જુઓ ૪

છન બેઠ કરતા આવ્યા છે જે આગે મોટા,

વાત માટેવી મે નર જાણે, જ્યમ દીગ જોગ

જુઓ ૫

આગળ સદુએ જોગતો મરો જે કડિયે પૂજાશે,

જુદા માયાનું દીગ લહેશે, જ્યારે પગલો જાતો

જુઓ ૬

(૧ પ્ર ૧ યાગે) પ્ર ૧ હો (તે) આહીરકાની બેગી મૂલ્ય લઈને આપું.

પર ૧ (સ ગદિ ૧) સી ૨ વહેવાગે-વેતારો

પુત્રને મેલી પુત્રી લીધી, તે પોતે સાખી;	
ન્યાયે જ્ઞેતાં તે બેઢુને, ક્યમ રહેશે રાખી.	શુબ ૭
ધરણીધરના ધણી યવાશે, પુત્રી ગધ વાટે;	
આપ્યા વિના તે ક્યમ લેવાશે, જે મેશ્યું સાટે.	શુબ ૮
ક્રામ નગરમાં ન્યાયી જ્ઞે હોયે, તો એવું ક્યમ થાયે;	
સાધુતણું કો ઉપર ન કરે, બહુ પણ ક્યમ જાળે.	શુબ ૯
જેવું કીધું તેવું પામ્યા, પાગે રહી ત્યાં બેડી;	
સાટે મેશ્યું ક્યમ રખાયે, સુત લાન્ધા તેડી.	શુબ ૧૦
વિશ્વાસીને વાનર માર્યો, પહેલે અવતારે;	
ભાલણપ્રભુની અકલિત લીલા, ક્યમ રહેશે (વારે) વારે.	શુબ ૧૧

પદ ૨૨૩ રાગ માઝ.

જુઓ કલિયુગ આબ્યો ફૂડો, અવની બાંહે એકે નદિ રૂડો.	૧
વસુંદેવે દેધ તાળી, પાની પોતાની વાળી.	૨
તેણે તેના બોલજ સાહો, ચતુર થકો બોલપતિ વાહો.	૩
તેને જ્ઞે વિશ્વાસ આબ્યો, ફડ કરીને સાધુ મરંબ્યો.	૪
અમ સાથે કપટ ત્યાં કીધું, સુખ સંસારતણું હરી લીધું.	૫
રાતે આવી કીધી ચોરી, લધ ગયો મારી કુંવરી ગોરી.	૬
અર્થ આપણો દીઠા સારો, સાટે મેલ્યો તે ધૂતારો.	૭
કંસે લાડકી લધને મારી, પર જાણી નવ રાખ્યો વારી.	૮
અમે સુત જાણીને પાળ્યો, સંદેહ મનથી ત્યાં ટાળ્યો.	૯
રાખ્યતણે લોભે નવ દેજે, અમને જાણીને ઉવેજે.	૧૦
કોયે એક નદિ જે વિચારે, ધર્મ કરીને લગાડે આરે.	૧૧
એવો જીજ્ઞે જ્ઞે નવ દીઠે, જ્ઞેને દીઠે હેડું હાસિ.	૧૨
કંસે પાવડો મોતે કહેશે, તો શું મારી કુંવરી રહેશે.	૧૩
એક એક આપીને ઉડેલો, ક્યમ રહે અમારો વેલો.	૧૪

જેઠ નહિ તો અનુજ આપો, કાંઈ એક બોલ અમારો યાપો.	૧
વિણુ આપે અમો કયમ જશું, નિદાન જતાં નિર્વજ ^૧ યાશું.	૧૬
આલે નહિ તો હેહ એમ કરવું, સ્ત્રી ભતારે દાર એને મરવું.	૧૭
એહ લોકે નહિ પૂછે કાવ, પરલોકે ભોગવશે સાવ.	૧૮
અન્યા જે કાંઈ હોયે અમારો, તો કાચે મધ્ય ઘડને વારો.	૧૯
દીકું મુખ તે કયમ મૂકાય, અન્યથી કાંઈએ નવ વાય.	૨૦
પહેલેની સગાઈ રાખો, ધર્મશાસ્ત્ર જોઈને દાખો.	૨૧
બેટો અથવા બેટી આલો, કાંઈ એક ન્વાય જોઈને ચાલો.	૨૨
હવડાં વહે છે તમારો વારો, કંસ હણ્યો તિમ મુજને મારો.	૨૩
ગોકુલ કો મોકલો પરિચારી, ફડ કરીને મરાવો નારી.	૨૪
વચન એક કહું છું હેણું, બાલજુપ્રભુ રઘુનાથ ન મેણું.	૨૫

પદ ૨૨૪ રાગ ગુજરી.

✓ હારિ હરિ શે ન કરોરે સજાઈ, આન્યા ને તું નથી આવતા,	
ગોકુલ એકે બાઈ.	હરિ० ૧
પાટ જોતાં મજવાસી, તેયે જશેદા માઈ;	
દર્શન તમારું જુગજીવન, સર્વ કોને મુખદાઈ.	હરિ० ૨
વાંસલડી વજાડી વનમાં, રાગ રંગ રૂ સગાઈ;	
મન હરી લીધાં મનમોહન, કામજીવર હુપાઈ.	હરિ० ૩
અમો જણ્યું જસવ જોઈ, પાછા વગરું ધાઈ;	
ફડ તમારું દો નવ પ્રીછે, કીજે પ્રભુ બસાઈ.	હરિ० ૪
બલે કંસ માર્યો યથા મોટા, અપાર વિગ્રંતિ પાપ;	
તોએ નંદકુંવર એમ ન ધરે, વાલંશું ર વડાઈ.	હરિ० ૫
ગૌ ગોવાળ ગોલણી સાથે, રાને કરી સગાઈ;	
બાલજુપ્રભુ રઘુનાથ ન કીજે, મવતાંશું દગાઈ.	હરિ० ૬

(૧ મ. ૨ રસાગી) ૬ મ. ૨ નંદાઈ, ૧૫૪ અનુજ-નારો ૧૧ નિદાન-મુજ.

૧૭ હેહ-હેવડ. ૧૯ મધ્ય-મધ્યરૂ. ૨૪ પરિચારી-સેવક. ૩૫ કામજીવર-કામચી
 ૧ યથેસા તાવ-હવડાઈ-પેદા કરી, ૫ પાપ-ગેળવા.

પદ રરેપ રાગ ધનાઝી.

✓ હારે મારા ગોવિંદા, તુ ગોપીના પ્રાણ,	
તુજ વિના ક્યમ જીવશે, તેને મન પડયુ બગાણુ	હારે૦ ૧
ઠાગી ઘોળી ઠાળરી, દોહીને પીળે દૂધરે,	
માતા ખીજી શુ કરે જો, ઘેર ન કહિયે શુદ્ધ	હારિ૦ ૨
ક સરાય બસે તે મારિયોરે, વત્યો જય જયકાર,	
જરાસધ અહિ આવશેરે, યુદ્ધ યારો અપાર	હારિ૦ ૩
આવો આપણુ આનિયેરે, રમિયે વૃન્દાવન,	
વામનડી વજ્રડિયેરે, મોહિયે સહુના મન	હારિ૦ ૪
ક સરાય તમે મારિયોરે, ટાળ્યુ સહુ કુખ,	
વસુદેવજી છોડાવિયારે, દેવકીને કીધુ સુખ	હારે૦ ૫
✓ કમલ કરે પાદરે જમિયે દહિ ને ભાત,	
અહિ કણુ શુ બેસી રહ્યારે, વાટડી જીએ તારી માત	હારિ૦ ૬
તુ તે જીવન માહરોરે, દેહકીના આધાર,	
એક ધડી નય જીવિયેરે, તુ નિના લગાર	હારિ૦ ૭
વાટ જીએ જશોમતીરે, ગોકુલની સર્વ નાર,	
જલ વિના જ્યમ માછલીરે, ત્યમ ટળવળશે પરિવાર	હારિ૦ ૮
અહિ આપણે શુ છે રે, એ પીવાર ગામ	
વૃન્દાવનમાહે રમિયેરે, લાલણપ્રણુ શ્રીરામ	હારિ૦ ૯

પદ રરેક રાગ રામઝી.

જીએ જીઓરે કહાનતુ કર્મ વળ્યુ, એને શીઝ હિપાડવુ ટળ્યુ	જી૦ ૧
નાટના ધર નિસર્યા શાયી, એને ધર બધાણા દાયી	જી૦ ૨
ગો ચારની ને રહેવુ વન, અહિ બેસવુ સિદાસન	જી૦ ૩
એ આપણમા બેસી જમને, અહિ દીસે છે ગમજેર ગમતો	જી૦ ૪
દધિ માળણુ ચોરી ત્યા ખાતો અણતેજ્યા પગમદિર જતો	જી૦ ૫
વૃન્દાવનમા વાસલી વાતો, અહિ રાજમદિર દીસે ૧ માતો	જી૦ ૬

આપણે કંઈ રહેતો વસગ્યો, કાલુ એક ન ધાતો અસગો.	શુ૦ ૭
ગોપિકાશુ કરતો ૧ છુટો છુટો, અહિં કંસ મારી યયો મોટો.	શુ૦ ૮
કંઈ ધરતો શુભની માલા, આંખતણા કરતો અતિ આળા.	શુ૦ ૯
અહિં દાર મુક્તાના ધરવા, સંગાર નવા નિલ કરવા.	શુ૦ ૧૦
વૃન્દાવન યધ રહેતો દાણી, કોને જાવા ન દેતો પાણી.	શુ૦ ૧૧
મોહિમાહે એમ કહે વાણી, એની આવડી વાત ન જાણી.	શુ૦ ૧૨
એણે નંદ જશોદાને છેલ દીધો, માયે મોટો અપજય લીધો.	શુ૦ ૧૩
આપણે એ ઉપર સ્નેહ આણ્યો, એને પીવારો નવ જાણ્યો.	શુ૦ ૧૪
આપણુ સાથે ક્યાંથી બોલે, જેને બ્રહ્માદિક નાવે તોલે.	શુ૦ ૧૫
કાંબળા ભાગો એ અહિં આબે, મથુરામહે ભલો યધ જાણ્યો.	શુ૦ ૧૬
જે અહિં કણુ યધ બેઠો રાય, એને યમ દોહવી ગમે ગાય.	શુ૦ ૧૭
રાજભોગ જેને મન ભાવે, તે તો ગોકુલ ક્યાંથી આવે.	શુ૦ ૧૮
ભાવણુપ્રભુ રાધવ ગયા છાંડી, એણે મોટાશુ પ્રીતડી માંડી.	શુ૦ ૧૯

પદ ૨૨૭ રાગ સામેરી.*

નંદજનો કુંવર એ નોહે, રંધેકું ત્યાં મેં જાણ્યો;	
દેવરૂપ કોયે અવતરિયો, કાલે અહિં આણ્યો.	નંદ૦ ૧
પપપાન કરતાં પૂતના શાપી, તૃણાવંત હણિયો;	
બક બકી કેરી વચ્ચ નિપાત્ના, નોહે તારો જણિયો.	નંદ૦ ૨
જે મુખ બ્રહ્માદિક નવ પામે, તેણું મુખ તેં દીધું;	
✓ હવિયે ભાં લગી રહે ક્યાંથી, અમૃત યોડું મીઠું.	નંદ૦ ૩
શોક ન કીજેજી મન વાળો, વ્રજપતિ આવો ઘેર;	
ભાવણુપ્રભુની અકલિત લીલા, કોય ન જાણે પેર.	નંદ૦ ૪

પદ ૨૨૮ રાગ ચૈરાડી.

✓ ગોકલિએ આવીને હું રું કરું રે, જાઓ સવળી ગાય રે;	
શુનું દેખીને આંગણું રે, પ્રાણુ તે મારા જાય રે,	ગો૦ ૧
જૂખ્યો તરસ્યો પડી રહું રે, દેવકીકેરે બાર રે;	
પંચ મળીને પૂજશે રે, કરશે કાંઈ નિચાર રે.	ગો૦ ૨

૧ પ્ર-૨ લેખકો એકાકી હ. પ્ર. ૧ પદેકું ન જાણ્યો. * પ્ર. ૨ ગાય વેણી. ૨ નિપાત્ના-માર્ગી

- ક્રમમેન ઉડાડશે જે, દ્રાવક કરશે ન્યાય રે;
 અથવા મને મારશે રે, હાથેશું પાદપરાય રે. ગી० ૩
- ત્યાં મુઆપી અદિં બાવું રે, એ મેંવે દુતાસન રે;
 અદિં આવીને કામિની રે, મુજ સાથે જાળશે તન રે. ગી० ૪
- હીં મારી કુંવરી આપશે રે, મોંઝે માની જોદ રે;
 ઉછેરી મોટા કર્યો રે, તેનું રૂગ ત્યાં જોદ રે. ગી० ૫
- એણું કહીને બારણે રે, બેઠા થઈને દામ રે;
 હાથ ઝહીને ઉડાડિયા રે, બાલણપ્રભુ શ્રીરામ રે. ગી० ૬

પદ ૨૨૯ રાગ સામેરી.

- ચાલતી વેળા હરિને કહે, એમ નદણ દધ સાંધ;
 શુ કીજે જો બળિયા સાથે, પ્રાણુ ન ચાલે કાંધ. આ० ૧
- આતા હું ત્યાં જોવો છું, તેવો જાણ્યો નદિં મેં પહેલું;
 હવે જે વચન કાંધ કહિયે, તે ત્યાં દીમે યેલું. આ० ૨
- બ્રહ્માદિક સરખા નવ જાણે, તો ત્યાં હું શું જાણું;
 અમ સાથે જેણું તે કીધું, તે શું કહી વખાણું. આ० ૩
- મન સાથે હું જાણું છું, આ તમ સાથે છેલ્લું મળવું;
 પ્રીતિતત્ત્વ ત્યાં એકજ કળ જે, હૈકામહે જળવું. આ० ૪
- સુંદર સ્યામ સુખિયા હવે યાજો, રાજ્ય બસે તેં લીધું;
 ગોકુલ જઈ અમે ભોગવશું, જે પૂર્વવું કીધું. આ० ૫
- માતપિતાને કો નદિં માને, કલિયુગ આવ્યો પાપી;
 બાલણપ્રભુ રઘુનાથજી, તેણે એ મતિ આપી. આ० ૬

પદ ૨૩૦ રાગ સામેરી.

- નદણ ગોકુલ આવ્યા, હજમર સ્યામ ન લાવ્યા;
 પૂછે જશોદા રાણી, કંથજી કહો મને વાણી. ૧

હાળ.

- વાણી કહો મારા કંથજી મને, કહાન કુંવર ક્યા રજા;
 વિરહ અનિ વાંલા તજો, જે દિવસ અનિ દોહોયા સજા. ૨

- વંશીવદ કે જન્દાવન સુત, કુંજમાં કીડા કરે;
 પેણુ શેં નથી વાજતી, જે ચિત સદુએનાં હરે. ૩
- કંસ કુચે ભારિયો, વસુદેવજી છોડાવિયા;
 કચસેનને રાજ્ય આપ્યું, બાપ બે બલા બાવિયા. ૫
- ચિંતાવુર તમે કાંય દીસો, જુદારી જ્યમ હારિયા;
 આપારીને વહાણ બૂકે, રંગ એવે આવિયા. ૫
- સ્વેદ અંગે માત્ર બંગે, નીર દો નયણે ઝરે;
 ઝણે પીડયો અતિ ઘણું, નિર્ધન જ્યમ ચિંતા કરે. ૬
- હિતર શેં નથી આપતા, હિંમત દીસો દામણા;
 સાથી સખલા ક્યાં ગયા, જે વાંલા વિદુલજી તણા. ૭
- હતાવળા થઇ હચ્ચરો, મારો પ્રાણજીવન છે કદિ;
 બાલજીવજી રઘુનાથ વિણ, તમે એકલા મું આબ્યા અદિ. ૮

પદ ૨૩૧ રાગ સામેરી.

- નંદજી ન સકે બોલી, કુઞ્ઞ હરેથી બોલી;
 આંસુ વહે અતિ નયણે, લયજય થાયે વયણે. ૧

હાજ.

- વયણે અતિ લયજય થાયે, મદ મદ કંઠે હચ્ચરે;
 વકામિની જે કૃષ્ણે કીધું, એવું કોયે નય કરે. ૨
- કંસને મારી કાજ સારી, દેવજી પાસે ગયા;
 રિદિ દેખી રાજ્યતી, પછે પુત્ર પીવારા થયા. ૩
- મુજ સામું જુએ નહિ, વસુદેવજી કરે વિનતિ;
 વસનપણ સામું મધું કદિયે, રણું નહિ એકે રતી. ૪
- પ્રેમ પાળે મને ત્યાં, વાન તો એવી કહી;
 તમે ગોકુલ પધારો, અમે પુત્ર તમારા નદિ. ૫

(૧ પ્ર-૨ દાવિયે) (૨ પ્ર-૨ રત્ર એવા થવિયે) (૩ પ્ર-૨ સમપણ સામું મધું મધું.) ૬ જેવેદ-પરસેવે, જાન-સારી, ૭ લયજય-જાણાર બોલી ન સાધ.

૨૧મી (એ) હુમે જણિયો, જગોદાએ હુ પાળિયો,
 કસ બોએ ગલા તમ વગ, તે આજ મદદ ટાળિયો ૬
 વગા તેના સાબળી હુ, હુ ખ અતિ પ્રણુ પાળિયો,
 વગતો બોલી નવ શક્યો, મારે હૈડે કીમો જામિયો ૭
 તમણો દેખી મને ત્યા, હસીને બોનાવિયો,
 ભાલણપ્રણુ રુનાયજની, હુ આશા મેવી આપિયો ૮

પદ ૨૩૨ રાગ મામેરી.

જશોદા કહું હુ જાડ, કહો તો નિર્લજ યાડ,
 જહને ઝગડો માડ, કહાનજને જમ જાડ ૧

ઢાળ.

કહાનજને જમ છાડ, પ્રાણજન જમ મદ,
 પુન તે તો આત્મા રે, વેદ એમ વાણી કહે ૨
 જાતકર્મજ મે કર્ણ, વસ્ત્રેય હતા લાખરી,
 પયપાન કરતા કહાનજએ, અદિ મારી ગૂખસી ૩
 તેના સાખીયા છે ભાટ ચાગણ, ત્યાગ લઈને તે ગયા,
 આનજની દુષ્ણાષ્ટમીદિન, પ્રાણો જે સખિયા થયા ૪
 દેવકીએ કયા જણિયો, હદે મારૂ અતિ બળે
 તે મારે ઘેર જમ આવિયો, એ વાત કેમે નવ ગળે ૫
 તેણીએ જણી દીકરી, તે કેમે સાદી પાછી
 પ્રાણી સહુરે દેખતા આકાશમાર્ગ તે વગી ૬
 જૂડી પ્રેના મને સદુ મુખ એવુ ગખરો,
 પ્રાણી કોને ધર્મ જોષ, ન્યાયમાર્ગ લાખજો ૭
 એમ કરતા જમ જોષ, ચરણ ત્યા એના બળુ,
 ભાલણપ્રણુ રુનાય નાવે, પ્રાણ ત્યા તત્કાલ તણુ ૮

પદ ૨૩૩ રાગ સામેરી.

નંદણ કહે મુઝી વાણી, પત કહ્યા સારંગપાણિ;
મનની વાત ન લલિયે, તો દુઃખ કોને કલિયે.

દાળ.

- દુઃખ કલિયે કેહને, જો મગમાહેથી સડ્યુ;
ચિત્ત જોનું ચલુ અગ્નિ, ક્યમ તે જાણે જડ્યુ. ૨
- નારી ભાગ્યું મન મોતી, કેહેણ દીધે ક્યમ જડે;
પાકે બાડે કાચા કાના, કામિની કહે ક્યમ ચડે. ૩
- પુત્ર લોભે પડાણો, તો દોષ કોને દીજિયે;
દલે અધડો માંડિયે તો, લોક દસારથ દીજિયે. ૪
- એમું સંજંધ જોડ્યો, તેડ્યે દહાડે તે ટળ્યો;
ભાવ એના મન તણો, તે રૂઢે નવ જાણે કલ્યો. ૫
- જેણે કહ્યું જે પિતા નહિ, તો આવશે તે સા ભણી;
નગપણ ગયું આપણું, તો પ્રીતિ શી જોખી તણી. ૬
- કહ્યું છે જે આવશ્યુ તો, મુખે મીઠું જાણિયે;
લોભિયાનાં વચનનો, વિશ્વાસ કેમે ન આણિયે. ૭
- દલે દેહું કો મારું, મુખ સધવાં વામગું;
ભાવણપ્રભુ રમનાથને, અવતાર જીને પામશુ. ૮

પદ ૨૩૪ રાગ મારૂ.

- માનિની વાણી મન, કહાનણ ક્યમ આવે,
મળી મથુરાની નાર, જોડુલ ક્યમ ભાવે. મા. કા. ૧
- હતમ ઘેડે બેસતું, પુષ્પ તણી ગાદી;
જોડુલ જો ચારવા જાણું, શીકે રવય લાદી. મા. કા. ૨
- તનમુખ પીતાંજર પહેગ્યાં, નિલ નવા વાગ્યા;
જાણિયે છે જે અલિયે ગયા, તે કાંજવડી ભાગ્યા. મા. કા. ૩
- (૯ પ્ર-૨ વેદે)(૨ પ્ર-૧ સુદે) પત કહ્યા-કરી ગયા ૪ દસારથ-દાડી

સાક પાક બહુ અન્ન અનુપમ, બારે બોજન કરવું; ગોકુલ ગોસણીતે ઘેર પેઠી, દધિ માખણુ દરવું.	માં ૦ કાં ૪
૧ હરિદય સરખા અન્ન અનુપમ, મયુરામહિ ચરવું; ગોકુલ ગા ગોપને સગે, વનેવન ગડવડવું.	માં ૦ કાં ૫
ઠનક તાણા કેડળ અનુપમ, મુકાદળના દાગ; ગોકુલ મયુરપિંચ ને ગુળ, કગવા એ સુગાર.	માં ૦ કાં ૬
મધુપુર મેવક ચણ તનામે, ઉભા દોળે વાય; અહિ નોજકું પોતે વાવી, દિન પ્રત્યે દોહવી ગાય.	માં ૦ કાં ૭
વીણા તાપ મુરજને નોદે, ગુણીજન ઉભા ગાય, અહિયા વાંસળી પોતે વાવી, તો રુચિ ક્ષમ યાય.	માં ૦ કાં ૮
એક ગોળી દોડ્યા મારે, બાંધ્યો હખતરું તાણી, તે સુંદર વગ ક્ષમ વિસાડે, રહ્યા મન જાણી	માં ૦ કાં ૯
મયુરામહિ કીડા કરવી, રાજકુવરની સાથ; ગોવાળિયાગુ ક્ષમ રમે, બાવણુપ્રશુ રહુનાથ.	માં ૦ કાં ૧૦

પદ રૂપ રાગ મારૂ.

મારી કુવરીતે લાવો, પીયુ દેહ દાઝે તાપ શમાવો. તે અતિ રૂપે રડી નયણે જુગ મોહે, જુમી ઝંઘડો કરિયે ને, જણે આગણે ગોહે.	માં ૦ ૧
તેહ પુનપે પુત્રી વાર, જેહ યકી કરિયે, તેજી ધૂતારે શુ કાળે, જણે દાઝી મરિયે.	માં ૦ ૨
હલાનચને કોયે ન જોલખે, તેને સદ્ જાણે; મોટા મુનિજન તાપસ યાની, તેશું નેહ તે આણે.	માં ૦ ૩
વસુદેવે મોએ માન્યુ તે, પૂતકલી કથમ જાણે; પુત્રી અથવા પુત્ર આપશે, કાષ્ઠ એક ન્યાય યાણે.	માં ૦ ૪

(૧ આ કડી પ્ર-૨ આ નથી) (૨ પ્ર ૧ નયણા જુગમાહે) (૩ જુમી ઝંઘડો કરિયેને,
જણે આગણે ગોહે) (૪ હરિદય-ઉદના ઘાડા, જણે નોજકું-નોખણુ-સેલો) (૫ દોતી
પોતે પગ જાન છે તે દોહડું.) (૬ મુરજ-એક જાતનું નગારું) (૭ પાકલી-કરી જાત.)

કૃષ્ણે ગુરુનેા પુત્ર બ્રહ્મા, તો તે આપ્યો આણી;
ત્વમ લાડકીને લાવશે, આદિલિયે તાણી.

મા૦ ૫

પરક્યા પાળે ક્યો પાલટો, તે કહો ક્યમ રહેશે;

બેટુ માંહે એક માગતાં, અન્યાય કોય કહેશે ?

મા૦ ૬

વાર થયું જે ચરસેન, સુત કહેવાણો માડો;

કંસરાયશું ફડ ક્યું તે, શત ગાઉ ધાડો,

મા૦ ૭

નગરમાંહે કો ધર્મી હોશે, તેહ ન્યાય કરશે;

મધ્ય થઇ કો સાચું કહેશે, કીધા વિષુ ક્યમ કરશે.

મા૦ ૮

એક વાત ઉકેલી આવો, આશા વાળી રહિયે;

એ તો મથુરામાં જઈ બેઠો, નિર્ગુણને શું કહિયે.

મા૦ ૯

પુત્રી ધર્મે ધર મંડારો, સંમિનને ન્યાયે;

બાલકુપ્રભુ રાધવ રહ્યાણો, તે ક્યમ વશ યાયે.

મા૦ ૧૦

પદ ૨૩૬ રાગ પરજિયો.

✓ હાં હું શું કરું રે, પીયુ આબ્યો દાસો (ર);

રાજ્યતણે લોભે થયો, મારો કુંવર અતિ કાસો.

હાં ૧

માતપિતા નવાં ક્યાં, તે પાસે ક્યમ જવાય (ર);

મોઢા મોટો ના કહે સારે, બમણું બળતું યાય.

હાં ૨

વડતાં ત્યાં નવ શ્રુતિયે, ખલિયા સાથે બાધરે;

મારું ઉપર કોણ કરે, એને વશ સર્વે સાધ.

હાં ૩

પ્રાણ કાઢ્યા નવ નિસરે, વિષુ ખૂટે નવ મરિયે રે;

સ્વામસુંદર દીરો નહિ તો, ઘરમાં રહી શું કરિયે.

હાં ૪

કઠિણ થયા ત્યાં કહાનણ, નહિ આવો બીજી વાર રે;

માતા મારી દુખબી છે, એમ જાણીને કરવા સાર.

હાં ૫

ધવરાબ્યો ત્વમ દુધરાબ્યો, ખોટ નથી કંઈ મને રે;

જ્યમ ત્વમ કરી સુખી યાજે, બાલકુપ્રભુ રાધવ તને રે.

હાં ૬

(૧ પ્ર-૨ ખાંડ) ✓ વરદાપાળે-રાત્ર વેળા પાલટો-બડો. ૭ ધાગો-નળો.

✓ સમિત-રમતિ, ધર્મશાસ્ત્ર

૫૬ ૨૩૭ રાગ પરજિયો.

૧લાં હું કેમ રહું રે, એકે ન દીસે પેર રે;	
ત્યાં ગયે તો મુખ નહિં, રહ્યું ન જાયે ઘેર.	દાં ૧
જાણું મયુરા જઈ રહું, જાતા વળતા દીમે રે;	
અમ્મ ચઢીને ચાલતા, જો(ઈ) દેહું મારું દીસે.	દાં ૨
દહાડી તો દેખીશ નહિં રે, ક્યારેક તો મળશે રે;	
દેવકીને માતા કહેશે, આરે દેહું મારું જળશે.	દાં ૩
તેને તો સગા થયા, પ્રીતિ વિના ન જણાયે રે;	
દેખી બોલાવે નહિં ત્યારે, દુખડું ક્યમ ખમાય.	દાં ૪
મને દેખી દામણી, તેહ ટળીને જાયે રે;	
માતા કહાવી એની ત્યારે, લોકહસારથ થાયે.	દાં ૫
આણે ભવ ત્યાં એમ ચાલિયું, ક્યમ ત્યમ કરતે જાશે રે;	
બાલકપ્રભુને વિરહે મરયું, ખીજે લવ મુખ ધારો.	દાં ૬

૫૬ ૨૩૮ રાગ પરજિયો.

જે ત્યાં મળતો જીનેવાન, તેને કુંડળ અળકે કાન;	
જેની આંખડી અમી સમાન, તે ક્યમ વિસરે રે.	૧
જેતું મુંદર વદન રસાલ, જેનાં વારિજનેત્ર વિશાળ;	
જેને મૃગમદ શોભિત બાલ, તે ક્યમ વિસરે રે.	૨
જેને કંઠે કૌસ્તુભ હાર, જેને બૃગુલાંછન આકાર;	
જેને મજાતાં ભવનિધિપાર, તે ક્યમ વિસરે રે.	૩
જેતું એક વાર જેતાં વદન, મુખમાં દીકા ચૈદ ભુવન;	
તેણે મોહ્યું મારું મન, તે ક્યમ વિસરે રે.	૪
જે હોડતો મોડમોડ, પાસે જલભદ્ર જાંધવની જોડ;	
મને સાચું જોવાતો કોડ, તે ક્યમ વિસરે રે.	૫
જે ઘેર ચારી આવતો ગાય, મને બોલાવતો કહી માય;	
આવી પ્રેમે લાગતો પાપ, તે ક્યમ વિસરે રે.	૬

(૧ પ્ર-૨ દવા) ૧ જીનેવાન-પલજેવા-સ્વામ સુરીર અમી-અમૃત વારિ-
જનેત્ર-મમ સારખાં નેત્ર મૃગમદ-કસ્તુરી. કુંજાનિ-વિ-સ સારખાં સમુદ્ર.

જેનું અતિશે અદ્ભુત રૂપ, જેને મસ્તક મુગટ અનુપ;
 જોતાં ચૈદ્ર લોકનો ભૂપ, તે ક્યમ વિસરે રે. ૭
 જેના પંકજ સરખા પાપ, જેની અતિશે કામળ કાપ;
 જેને જોતાં દષ્ટિ ન દરાય, તે ક્યમ વિસરે રે. ૮
 જેને નારદ સરખા ગાય, જેને સુરનર મુનિજન ધાય;
 જેને દીડે દુક્તિ જાય, તે ક્યમ વિસરે રે. ૯
 જેના અંબુજ સરખા પાણુ, જેની અમૃત ઉપમા વાણુ;
 તે જાણણુપ્રજા મારા પ્રાણુ, તે ક્યમ વિસરે રે. ૧૦

પદ ર૩૯ રાગ પરજિયો.

મધપિ મેં મધરાવિયો, દેવડી તમારે માત રે;
 નદજી તે નિચ્ચે નહિં, વસુદેવ તમારા તાત. વા'લા આવોરે. ૧
 વા'લા કુંવર આવો રે, જોવાને જોકુલ ગામ રે;
 જ્યાંહિ તમે કીડા કરી, તે સુના દીસે દામ. વા. ૨
 મેં તો એમ જાણું નહિં, લીલાધર મારો શોક રે;
 જોણે સુખ દીધું મણું રે, તે જાગીને થયું ફોક. વા. ૩
 તારા શા શા શુભ સંભારિયે, જાણનાં નાવે પાર રે;
 અવશુભ શા શા અમો કર્યા, તે કહિયે પ્રાણુઆધાર. વા. ૪
 જાણું છું જે મેં જ્યાંધિયો, તે મન આણ્યો રોપ રે;
 જે કીધું દાણે આપણે, તો કરી દેવનો દોષ. વા. ૫
 શુભ અવશુભ ન વિચારિયે, જો મન ધરિયે પ્રીત રે;
 જાણણુપ્રજા હું શું કહું, તમે જાણો સર્વે રીત. વા. ૬

પદ ૨૪૦ રાગ વેરાડી.

✓ એકવાર આવો આંગળે રે, રમવાને યાદવરાય રે;
 મુખકું જોવું માદરે રે, નહિં યાજ તારી માય રે. એક. ૧
 ધાવ કહીને જોલાવજો રે, મીડડાં મળિયે વચન રે;
 તારા સમ છે ત્રિકા રે, નહિં દુદવાણું મન રે. એક. ૨

✓ ૯ દુક્તિ- (સ-દુક્ત) પાપ ૩ લીલાધર-મળ્લીપર, મુખી ૨ ત્રિમ. (૩).
 ત્રિવિદ્ય) વામન. ફળ

- નંદકુંવર કો નહિં કહે રે, કહે તેને દેજો ગાળ રે;
 પીતાંબર પગલાં કરો રે, લાડ તે માર પાળ રે. એક ૩
- મન ગમે 'તો આરોગજો રે, દામોદર દધિ ખાત રે;
 એક ધડી જેસી કહો રે, ત્યાંના મુખની વાત રે. એક ૪
- ટળવજો છે તે ગોવણી રે, આવી દો દર્શન રે;
 ~ સર્વસ્વ જોણીએ સોંપિયું રે, જણી મારા તન રે. એક ૫
- વાંક તમારો છે નહિં રે, નવનિધિ પામ્યા રાજ્ય રે;
 દુખલા સાથે ગોઠડી રે, ક્યમ ગમે ત્યાં આજ રે. એક ૬
- પીયારો જણ્યો નહિં રે, રાજો નાળ્યો હાય રે;
 માયા બંધાણી છે ધણી રે, ધરાવે વ્રજ સાથ રે. એક ૭
- મૃગયા મિથે પધારજો રે, જે જે આણે કામ રે;
 અસખામણું એમ કાં થયું રે, વા'લા બોલુલ ગામ રે. એક ૮
- વન્દાવન વિસારિયું રે, શા બણી સુંદર સ્યામ રે,
 એણીપેર છેદ ન દીજિયે રે, બાલચુપ્રભુ શ્રીરામ રે. એક ૯

૫૬-૨૪૨ રાગ ધનાશ્રી.

- ~ મીઠડા મા'વજો રે, મારે મંદિર આવો;
 પ્રેમે પીરસું પરમાનંદ, ફર ને દૂધ શીરવો. મીઠડા ૧
- મથુરાં શિદ્ધિ પામ્યા ધણી, વાધ્યું છે અતિ નેજ રે;
 સહી જણજો મારા સરખું, કો નહિં આણે હેજ. મી ૨
- ધવરાવીને હૈડે આંપતી, તમ દેવડી નહિં આપે રે;
 રોમાંચિત મારી દેહડી માતી, તમ તેની (નવ) કાંપે. મી ૩
- માતા નહિં યાજ તમારી, ધાવ કહીને જણો રે;
 ~ મેં બાંધ્યો જે માંખણુ માટે, તેજો રોપ બરાણો. મી ૪
- કાલિંદીમણિ તમ ઉપર, જે હું નવ અંપાતી રે;
 જણું છું તે વાત સંભારી, રીમ મનમણિ આવી. મી ૫
- તે કાપો તમ કોય દે નહિ, પ્રીત કરીને છેદ રે,
 બાલચુપ્રભુ રમુનાથ મજારો, એક ધડીનો નેદ. મી ૬

પદ ૨૪૨ રાગ ધનાશ્રી.

✓ મહી મયન ઠહું, કાન શેરી ધરું, નિસરું કાણુ કાણુ, દાર ધાધ;
 કો કહે આવતો, વેણુ વગ્ગડતો, લાડે યોગાવતો, કહીને આઈ. મહી૦ ૧
 વાટ જોઈ કહાનની, સ્થામલવાનની, પ્રેમનિધાનની, મીટ માંડી;
 પ્રેમ તે પરદરી, રીસ સીએ ધરી, લાલચ અનુસરી, ગયોરે છાંડી. મહી૦ ૨
 રેણું દીસે મણી, વાટ મયુરાંતણી, તે હણી કંસને, કૃષ્ણ આવે;
 સામા જળયે ધસી, વનમાહે વસી, રેહસી મને માત, કહી યોગાવે. મહી૦ ૩
 શકુન જોઈ વળા, વિગ્ર પૂષ્પ મળા, સાંભળા મુખ, ચરીરે યાયે;
 પીરસું ફર પાપસ, હડે રે વાયસ, આપસ અંગતો, તાપ જાયે. મહી૦ ૪
 સી કહું વાતડી, દુખે ગઈ રાતડી, આંખ અતિ રાતડી, યદરે મારી;
 વાત જો કો લહે, મને આવી કહે, કેટલા દિન ત્યાં, રહેશે મુરારિ. મહી૦ ૫
 આયુ વધામણી, આવજો મુજ બણી, મુલ મુણી આપતા, પુત્ર જાણી;
 ધરતાં કરી કામ, બાલણપ્રભુ (શ્રી)રામ, ધામ પધારજો પ્રેમ આણી. મહી૦ ૬

પદ ૨૪૩ રાગ ધનાશ્રી.

✓ ધન્ય તે દેવકી રે, જે વરમાતા યારો;
 સંબંધી કરા મંડપમહિ, જોને કુલાવી ગારો. ધન્ય૦ ૧
 મારે ધેરયાં સુમર્યો, ત્યાં વિવાહ મંડારો;
 સ્વર્ગમકી ઇન્દ્રાદિક, જેના દર્શનને પારો. ધન્ય ૨
 સ્થામસુંદર ઘોડે બેસશે, મુખ જોવાને જાશે રે;
 ધવરાવી બામણાં બેશે, ઉલટ મન (નવ) મારો. ધન્ય૦ ૩
 મેં ધવરાબો મેં નવરાબો, એ ત્યાંહિ પૂજશે;
 'વેદવાણુ' પહેરતાં, તેના પગ પીલાશે. ધન્ય૦ ૪

(૧ મ ૧ બેસતો) (૨ મ ૧ હસી ચને મુને, માન કહી બેલાવે) (૩ મ-૧ પૂરો)
 (૪ મ-૨ અમરતાં) (૫ મ-૨ કુલાવી તે ગારો) (૬ મ-૨ વિવાહ) બેરામણ પહે-
 રતાં તેનાં) (૭ મ-૨ પ્રેમનિધાન-રેનેહનો બંડાર) ૪ વાયસ-કુધપાક, વાયસ-કામડો, આ-
 વસ-(સં-આવાસ) મહેનત, ૧ દુવાવી-રમાડી, વળાણી, કુલાવી. ૨ હસર્યો-વહી
 ગયો, જતો રહ્યો. (૩) પિલાશે-દળાવશે અથવા (લગ્નમાં પડે કહે બેળવામાં આવે
 ૭ તે પ્રિય)

નીચી થઈ નિગખશે જ્યારે, કસાગ નગ ખારો,	
વહુને ખોળે બેસાડતા, રૂઝમત સિચારો	ધન્ય ૦ ૫
મામ સામા માહો માહો, જ્યારે ગોનજ વચારો,	
મારો રોળો પોકટ ગયો, તેનો કુવળ કહેવારો	ધન્ય ૦ ૬
મન મનોગ્ય ને કરતી, તે મનમા શમારો,	
બાલણપ્રભુ ગુનાથ જો પતઠવા, દુખકુ ક્યમ ખમારો	ધન્ય ૦ ૭

✓ પદ ૨૪૪ રાગ ધનાઝી

અમારી મજની મયુરા જઈને, મુખ દીસે એક વાર.	મા ૦
વેણો રહીશુ ઉભા થઈને આરશે થીભગવાન,	
છેડે વગગી હરિ તણે રે, વિનતિ કમલ કાન	મા ૦ ૧
મોમાહે ધાલી આગુલીરે, કરગરતા ત્યા નેહ,	
કુમળશુ ને મોહિયા રે, ગયો અમારો નેહ	મા ૦ ૨
ઝોલલા દેશુ ધણુ રે, મોઝે ત્યા કાણુ માન.	
માત પિતા જો વિસર્પા રે, તો અમારી શી વાત	મા ૦ ૩
નામ તે શુ જુહુ કરે રે, દીનાનાથ દયાલ,	
જે ત્યા શ્રી મહુપતિ થમારે, ઠળિયા શ્રીગોપાળ	મા ૦ ૪
અમો આહીરકા એકલા રે, વચન કહું છું શુદ્ધ રે,	
ચોરીને ખીતા તમો રે, રટાકે પાયુ દુધ	મા ૦ ૫
દાણી વન રહેતો થઈ રે, અમો આપતા દાણુ,	
એક વાર પધાગિરે રે, રાખવા સુના પ્રાણુ	મા ૦ ૬
✓ મોઠમ તેશુ ન કીજિયે રે, જેણે સમર્પ્યા તન,	
પમ શીવટ કા વિસર્પુ રે, વિસર્પુ જનદાવન.	મા ૦ ૭
નદ જરોમતી ઠળવળે રે, ગોવાળિયા ને ગાય,	
અમાર તો શુ કહું રે, જો વિરહે પ્રાણુ ન જાય	મા ૦ ૮

(૧ પ્ર-૨ અતિ મુખની યાશે) (૨ પ્ર-૨ મુખ દીસે અનેક) (૩ પ્ર-૨ પહેલે)
 (૪ પ્ર-૨ ગાંઠે પારે દુધ) (૫ પ્ર-૨ રોકે પાતા દુધ) (૬ પ્ર-૨ વશીવટ કા વિસારો રે
 વિસારો કા જનદાવન) (૭ પ્ર-૨ જો વિરહે જણો ન જાય

દૂધનું સગપણ સભાગી, જે માતા ડહી બોલાવે,
 હાથે વળગીને હું માગુ, એ વાર પેર આવે આવે।૦ ૩
 પોણે ત્યા પડી ગહુ, જાતા વલતા દેખુ રે,
 મામુ જોગે સામનિયોજી, મુખ તણુ નહિ લેખુ. આવે।૦ ૪
 ને હવડાં જૂપતિ યયા, બધુ શુ ચાલે કાધરે;
 એક વાર જાળને ઓચિતા, પરાણે દેઉ સાધરે આવે।૦ ૫
 ધરણુ માડીને બેસુ, મારો બોલ હિપા યાશેરે,
 ભાલણુમ્મુ ગધવને જોતા, દુખડા સધવા જાગેરે આવે।૦ ૬

પદ ૨૪૭ રાગ આર

સખી હું શુ કરે, દાઝી ગહી મનને,
 એ વાર કો તેડી આવે, પ્રાણજીવનને સખી।૦ ૧
 દૂધ દહિ આવીને માગતો, આમ માતા કહી,
 ત્યમ તો હવે કેવારે કહેશે, હૈડે ખાત ગહી સ। ૨
 હેતે હાસ્ય કરીને પૂછતી, કુવર શુ (તે) કીધું,
 ' મારા સમ છે કહો વનમાળી, મહીડું ગૌ દોહી પીધું. સ। ૩
 જાતો એને જે જાણતી, જે કહે તો તે કરતી,
 ભક્ષ્ય ભોજ્ય જે માગતો, તે આગમ લખ ધરતી. સ। ૪
 કહાન સાથે કોણારે કરતી, મતિ કીધી માડી,
 તે તો રાજ યધને બેઠો, હું રહી ત્રાડી સ। ૫
 હવે આવે તોપણ ન કરે, પહેલું જ્યમ કરતો,
 બેર જેટલા માખણ માટે, મુજ આગમ કરગરતો સ। ૬
 આલબે ગોપી આવતી, હું દેતી ગાળી,
 એણે રીસ કરીને મુજને, પાછી નવ વાળી. સ। ૭
 મટિક નાના કુવર જેહ, એવો નવ દીસે
 મુખના મગલડા અતિ સુંદર, જોતા મન હીમે. સ। ૮

(૧ પ્ર ૧ મારા સમ છે કહો તે વનમાળે ગૌ દોહી પીધું) ૧ ધરણુ-ધર
 ૬૦ (૧) ૫ કોણાર-કણાર નાની-નાસ પામેથી ૨

તેને તો હું ક્યમ સંભારું, વિશ્વતણો મળતો,
એક વિના જીવડો મારો, ક્યમ રહેશે જળતો ?

નં. ૧

પીપુડો મારો મૂર્ખ થયો, જે મેલીને આવ્યો;
હું હોતી તો હક અતિ કરતી, જે મુજને ધાવ્યો.

સં. ૧૦

કાચ નહિં જે હૈડા કેરું, જલતું એ ટાળે;
બાલજીપ્રભુ રાધવનું ચિતકું, એક વાર વાળે.

સં. ૧૧

પદ ૨૪૮ રાગ પરજિયો.

વા'લો આવશે રે, મારા અવગુણ વિસારી;
યદ્યપિ ચતુર હશે ધણું, મથુરાંની નારી.

વા'લો ૧

સ્વજન સર્વે પરહરી, લાજ લોકની છાંડી રે;
સહિયર સધલી દેખતાં, અમો પ્રીત તમશું માંડી

વા. ૨

મહી વેથવા મિથે કરી, વન્દાવનમાં જાતી રે;
સાથે કાથે આવતું, તેને વાતે વા'તી.

વા. ૩

કર જોડી એમ કરગરતો, હું છું તારો દાસ રે;
એક વાર મને લો આલિંધન, પૂરો એટલી આશ.

વા. ૪

જ્યમ એ કહે ત્યમ હું કરતી, મારે હૈડે વસિયો રે;
એવો બીજો કાણ મળે, કૃષ્ણજી જેવો રસિયો.

વા. ૫

કૃતારી એ તો ક્યમ ધારો, મહી આપણો હાથ રે;
કાંઈ એક અવગુણ સંભારશે, બાલજીપ્રભુ રધુનાથ.

વા. ૬

પદ ૨૪૯ રાગ સામેરી.

આજ સખી મેં શોણામહિ, સુંદર વર દીધા;
જમતાં ના પ્રાણે અતિશે, લાગ્યા મન મીઠા.

આજ. ૧

જાણું વન્દાવન ગઈ છું, કાચ નહિં ત્યાં સાથે;
જોયિંતા આવી જમજવન, સાહી મને હાથે.

આ. ૨

મદુકા ઉતારી સમ દઈ, દૂધ પાણું મને;

બોટચું મારું પોતે પીધું, તે શું કહું તને.

આ. ૩

(૧ પ્ર-૧ સહીયરે સધલી માહે દસતાં, મે પ્રીત એણું માંડી.) લખજો-
સાચી, મિત્ર, ૧૫/૫/૫૦-મગે

હતાં સંગી કહાં, દધિ ચમુના તટ, હતાં બેરચિ કહાં અંબુજપાત;
બાલજ્યપ્રજા રધુનાથ બદત હે, બરસડી રહી ધનમે ખાત. મેં ૪

પદ ૨૫૨ રાગ દેશાખ.

એક સમે ગોવિંદજીને પૂછે, દેવકી પ્રેમે કરી વચન;
આતા અતિ શું રચે તમને, તે કરી પીરસું બોજન. એક ૧

આટલા દિન આહીરતજે ઘેર, સ્વાદ વિના તમે જમિયા અનન;
રાજભોગ ચતુરાઇ ક્યાંથી, બરવાડામાંહે મારા તન. એક ૨

વલતા હરિ એણી પેર જોલે, કાંઈ એક હાસ્ય કરીને વદન;
આમજી મુખે કહું ન જાયે, મજનું સુખ જલે મારું મન. એક ૩

ખટ રસ ઉત્તમ આક પાક બહુ, કાટિ કરો જો આશુરી પ્રીત;
તેહ સ્વાદને તોલે નાવે, જે ચોરો ખાધું નવનીત. એ ૪

તમને મળ્યા રાજસુખ પામ્યા, મયુરા નગર સગા સહુ જન,
તે રનેહ હૃદય થકી નવ જાયે, એક ઘડી મારે નંદસુવન. એ ૫

વૈકુંઠથી મને ગોકુલ વા'લું, વા'લા સહુ મજવાસી જન;
ક્ષીરસાગરથી અતિતો વા'લું, જનની મુને જન્મવન. એ ૬

જાણું છું વળી કહિયે લેશું, અઠાવીશમે પ્રેમે અવતાર;
ગોકુલમાંહે લીલા કીજે, તે દિન આવે ખીજ વાર. એ ૭

દેવ સતવે તે મુજને લાગે, માતાજી અતિ વચન કઠોર;
અમૃતપેં એ રહું, લાગણું, જે ગોપિકા કહેતી ચોર. એ ૮

મજની વાત મજવાસી જાણે, તેની સાક્ષ ન પૂરે કાવ;
માતાજી સર્વે કહેવરાવું, જે પાસે બાલજ્યજન હોય. એ ૯

પદ ૨૫૩ રાગ સૌરંગ.

મજકો સુખ સમરત સ્થામ, પર્વકુટી સા ખીસરત નાદો;
નાહી ન જાવન સુંદર ધામ. એ ૧

ખદીર માગ નવનીતકે કારન, ઉખલ જાંધે તે બહુ દાગ;
મિતમે વેળુ ચુબી રહી હે, ચોર ચોર કહેત હે નામ. એ ૨

૧ પ્ર-૨ માતાજી વસ કેને રાણ. ૧ પર્વકુટી (સં. પર્વકુટી) ક્ર'૫૬.
૨ ખદીર-ગોમ

નિશ્ચયિન શીરસો શુભ્રમિત્રે સંગે, શીરપર પરત સીત ધન ધામ;
 નિશ પ્રુની દોહન બંધનકો મુખ, કરી બેઠત નાહોં જો નામ; ૧૦ ૩
 મોરપિચ્છ ગુન્ગક્ષણ લે લે, બેખ બનાવત રુચિર લલામ; ૧૦
 બાલનપ્રભુ બિધાતાકી ગતિ, ચરિત્ર તુમારે હે સખ બામ. ૧૦ ૪

પદ ૨૫૪ રાગ શારંગ.

કહો મૈયા કેસે સુખ પાઉં, નાહિનસો લોક શ્રીદામા બેલન;
 સંગ કોનમેં જાઉં. ૬૦ ૧
 નાહિન ગૃહે વે વ્રજવાસીનકે, જહાં ચોર ચોર દધિ માખન ખાઉં;
 નાહિન વૃન્દાવન અતિબલ્લભ, જા કારન હું ગૌ ચરાઉં. ૬૦ ૨
 નાહિન વૃન્દ ગોપીજનકો, જા કારન મુદ્ધ બેન જામઉં;
 નાહિન જમલાશુન વૃખ દોઉં, જા કારન હું આપ બંધાઉં. ૬૦ ૩
 નાહિન પ્રેમ એસો કોલકું, જાકું મેરી કથા સુનાઉં;
 બાલનકો ઉર સીકજી નાહોં, અહિંયાં કે આગે વ્રજકે ગુન ગાઉં. ૬૦ ૪

પદ ૨૫૫ રાગ ધનાશ્રી.

અખ પદ્મેકો આયો દિન, એતે બરખ પદે ગને નાહોં;
 કીડા કીની નંદજીવન. અખ૦ ૧
 સુતકો સુખ પાયો જશોદા, મેરે પૂરખ નાહી જી પ્રુખ્ય;
 આયે દો દિન ભયે જી નાહોં, ઉક ચસે કુન જીગજીવન. અખ૦ ૨
 અહિં બાજકર હરિ જી ચલે પ્રુનિ, દેખનહુ કહાં બૃન્દાવન;
 હમપર પ્રીત નાહિન મોહનકી, જેસો ધજ ઉપર હે મન. અખ૦ ૩
 કાંહાં કુમતિ આનકદુહમિત્રી, પાજ રહે જો સાવર ધન;
 પાછે આયેકી કહાં આશ, રામ સંગ ચલે પીતળસન. અખ૦ ૪
 જહાં સિધાવે ગિરિધર વે, અવનીલોક સખંધન;
 મિરહબેદના હરિ નહિં જાનત, જાનત હે વે બાલન જન. અખ૦ ૫

૩ સુરમિ-ગાય. ૪ બેખ-વેપ. પદ ૨૫૪-૩ ૧ન્દ-સમુદ. બેન-વેલુ. ૧૫-
 (સં-૭૫) કાડ. પદ ૨૫૫-૧ પદ્મેકા-બાલરામ. બરખ-વર્ષ.

પદ ૨૫૬ રાગ રામઝી.

ગોવિંદ ગોકુલ આત્મા, મૂર્ખ થયા આપણ, જે જાતાં ન જાણ્યા. ગો ૦ ૧
 આટલા દિન વ્રજભાદિ વસિયા, કહો શે' ન લાલિયા ખાધ;
 કંસ મારવા આવ્યા હતા, એ મિમે ગયા બેઠું ભાઈ. ગો ૦ ૨
 મથુરામાંહે નથી કે પંડિત, (કે) જે હરિને બણાવે; -
 જ્યાં મન માને ત્યાં રહેવાયે, આહીરડાં અનિ ભાવે. ગો ૦ ૩
 ભોળા દેવકી રોહિણી ભોળા, જેણે સુત રાખી નવ જાણ્યો;
 જશોદાનું તે ભાગ્યજ મોડું, જેણે આપણિયે તાણ્યો. ગો ૦ ૪
 મંદ ભાગિયાં આપણ સરજ્યાં, તો ક્યાંથી દર્શન;
 બાલકુલપ્રભુની પ્રીત નિરંતર, ગોપ ગોલણી ધન્ય, ગો ૦ ૫

પદ ૨૫૭ રાગ રામઝી.

દેવકી દુઃખ મ આણે, કારણ પુરુષ જે' જાણે, દેવકી ૦ ૧
 રમે જાણે જે હલધર કેસવ, કહી ગયા છે બણવા;
 હું જાણું છું મિય કરી' આત્મા, જરાસંધને હણવા. દે ૦ ૨
 ગોકુલમાંહે રહી રાક્ષસ માયાં, લમ મહી સધલી કરશે,
 આણી અંત દુહનો વેગે, કષ્ટ સંતનાં હરશે. દે ૦ ૩
 ૧ દેવકી જોઈશું બણે બણાવે, એણે માટે વિધા યાપી;
 જાણિયે છે જે આદિ જ્ઞાને, બાલકુલપ્રભુએ આપી. દે ૦ ૪

પદ ૨૫૮ રાગ ગોડી.

કૃષ્ણજીએ આગા આપી, નંદજી વળિયા એદજ;
 વસુદેવજીએ વિભાસિયું, ગુરુદેવ તેડયા તેડ. આઆ મુનિજ. ૧
 અર્ધપાછ પૂજ કરીને, આપ્યું શુભ આસનજ;
 ઋષિજી તમે બલે પધાર્યા, પવિત્ર કર્યું જુવન. આ ૦ ૨
 ઉપરીત આપો કૃષ્ણને, વસુદેવ કરે વિચારજ;
 પૂર્વ સંકલ્પ કર્યો યેનુનો, દય મદમ આપી તેજે દાગ. આ ૦ ૩

(૧ પ્ર. ૧ દેવકી એ શું બણે બને શાખ બણાવે)

ઉપનીત આધ્યું હરિને, ગાયત્રીના મંત્રજી;	
દુઃખ સઘજીએ ટાળિયું, અમારું પરમાનંદ.	આ૦ ૪
વસુદેવજી કને આરા માગી, અમને ઈચ્છા મનજી;	
અવંતીએ જ્યાં વિદ્યા ભણિયે, એમ કહે જુગજીવન.	આ૦ ૫
હવે રથ ઉત્તમ જોડાવિયો, ખેસાર્યા બલદેવજી;	
સંદીપનિને ઘેર પોતે વહીને, આવ્યા ત્યાં તતખેવ.	આ૦ ૬
પાગ લાગી એમ કહે જે, વિદ્યા આપો દેવજી;	
ઉત્તમ મુનિ ભણિને આવ્યા, ભણવા કરવા સેવ,	આ૦ ૭
સંદીપનિ વળતા એમ વદે, સાર્યા અગારાં દામંજી;	
વિદ્યારૂપી જી સહી, બાલજીપ્રભુ શ્રીરામ.	આ૦ ૮

પદ ૨૫૯ રાગ સામેરી.

માંડી સેવા ગુરુદેવ, ભણવા માંડજી, ખેવ;
ઉત્તમ શ્લોક જે જેહ, ગુરુદેવ ભણાવે તેહ.

કાળ.

વિદ્યા અનુદિન તે ભણાવે. શ્લોક ઉત્તમ જે સહી;	
ભણે આગળ ભણ્યા છે તે, વાર નવ લાગે અહીં.	૨
પ્રથમ ચારે વેદ ભણિયા, ચૌદ વિદ્યા ત્યાં સહી;	
પૂર્ણ સઘજી પાઠે ભણિયા, વાર ક્ષણ લાગી નહિં.	૩
વૈદ્ય વિદ્યા જે હતી પોતે, પ્રભુજીએ મન ધરી;	
જ્યોતિષ વિદ્યા બેદ સઘજી, સર્વ તે પાઠે કરી.	૪
ધનુર્વિદ્યાના બેદ સઘજી, યુદ્ધના પોતે લલા;	
ક્ષણમાત્રમાં આવજ્યા છે, એમ સઘજી ત્યાં ગલા.	૫
ચોસઠ આદિ કલા ચોસઠ, શીખિયા તે મન વસી;	
બાલજીપ્રભુ રઘુનાથજીએ, સકલ વિદ્યા અભ્યાસી.	૬

(૧ પ્ર-૨ વસુદેવજી કને ગયા તે માગે ઈચ્છા માનજી; અવંતીએ અમે
નહયે, વિદ્યાકામે કહે ભગવાન) ૯ અશ્વત્થી-અસ્થાસ કરી, ભણ્યા.

પદ ૨૬૦ રાગ ભારૂ.

- વળતા પરીક્ષિત પૂછે રાય, શુદ્ધેવ મને કહે મહિમાય. 1
- ✓ કોણ કોણ ત્યાં વિદ્યા જેહ, શીઘ્રણ ત્યાં ભણિયા તેહ. 2
- સાંભળ નરપતિકેરારે તન, જે જે ભણિયા જુગજીવન. 3
- ✓ સંગીતવિદ્યા જેત્યક ને નાદ, જોલાખી શીખ્યા છંદવિવાદ. 4
- તાલ બધ વાગ્ગિયના જેહ, રાગ છત્રીશે શીખ્યા તેહ. 5
- જેહક મધ્યે ત્યાં વગ્ગુ વળી, શીખ્યા કામણ કરવું મળી. 6
- ગણ શ્રુતિ શીલીનું કામ, સુવર્ણકાર શીખ્યા તેલે કામ. 7
- કય વિક્રય વ્યાપારના બેહ, શીખ્યા વાર ન લાગી બેહ. 8
- ✓ રત્ન પારખું સુકતાજી વળ, મણિ લશણીયા શીખ્યા સમઘ. 9
- જોલાખરણ ધરવાં પહેરવાં વસ્ત્ર, મંત્ર શીખ્યા અસ્ત્ર ને શસ્ત્ર. 10
- ✓ ગોડીયાની ત્યાં વિદ્યા જેહ, આસન બેહ ચોરાશી તેહ. 11
- જુહારીની વિદ્યા જેહ, મંત્ર કરીને શીખ્યા તેહ. 12
- નોલીકર્મ વિદ્યા જે કહેવાય, પત્રન સાધના શીખ્યા રાય. 13
- ✓ અનન્યોજન અપુરાઇ સર્વ, સકલ કલા વળી ધરવો ગર્વ. 14
- ✓ લેખક ને ચિત્રકારનું કામ, આદિ પુરુષ શીખ્યા તેલે કામ. 15
- અનેક વિદ્યા મહીમંડળ માંહે, સપલી દરિયે અખ્યાસી ત્યાંહે. 16
- પાઠે કાંધી વિદ્યા આયે, તે બાલજન્ય રધનાયે. 17

પદ ૨૬૧ રાગ સામેરી.

દલે વેકુંકેરો નાથ રે, ગુરુ આગળ જોડ્યા દાય રે. 1

દાળ.

દાય જોડી એમ કહે, તમે વિદ્યા આપી અમને. 2

કાંઈ એક ગુરુ દક્ષિણા માગો, જોડીકલ યાડ તમને. ૨

(૧ પ્ર-૨ આલાખીને બેહ વિષયક; નાથમધ વાગ્ગુ જેહ) (૨ પ્ર-૨ કલ મેપનાં તરડું.) ✓ સંગીતવિદ્યા-ગાયનવિદ્યા-નૃત્ય (સં-નૃત્ય) નાથ નાદ (સં-નાદ) ગાડું. છંદવિવાદ-જાના વિવાદ. બેહ. જોડી-જોડાણ ૧૧ ને-રિલા-મંત્ર-૧૦૫ અસ્ત્ર-ફેલગાન દક્ષિણ-શસ્ત્ર-દાયમાં ૩ કીને માગવાનું દક્ષિણ.

ગુરુ ગોરાણીએ વિચાર કીધો, કારણ પુરુષ કે આધિયા; ૩
 ભાગ્ય આપણું તે સહીને, પ્રભુ લલુતાં ભાવિયા.
 વિચારી સ્ત્રીએ કહ્યું ને, સ્વામી માગો હરિ કને; ૪
 પુત્ર પ્રભાસવિધે મૂઝો, તે આણી આપો અમને.
 વચન ગુરુનાં સાંભળીને, રથ ત્યાં તત્પર કર્યો; ૫
 ગુરુપુત્ર લેવા કારણે, બાલણપ્રભુ તે સંચર્યો.

પદ ૨૬૨ રાગ સામેરી.

તે આશા માગી એહ, લેવા ચાહ્યા તેહ;
 સ્વામી વિશ્વવ્યાપ, પ્રભાસ આપ્યા આપ. ૧

ઠાળી.

પ્રભાસવિધે ત્યાં આધિયા, તે સમુદ્રે ત્યાં નાલિયુ;
 વેગે દેહ ધરી સમુદ્રે, પ્રભુને સ્તીર નામિયું. ૨
 એક કર જોડી આગળ આળ્યો, સ્વામી આશા દીનિયે;
 અમ સરખું ને કાર્ય હોયે, તે અમો સેવા કીનિયે. ૩
 કૃષ્ણજી કહે ઉદધિને તું, વચન માઈં ચાપ હો;
 ગુરુપુત્ર તુજ જલવિધે છે, તે અમને આણી આપ હો. ૪
 એશીકલ ત્યાં અમો યાઈં, ગોર ગોરાણીને સહી;
 પુત્ર આપી પાગ લાગી, મથુરામાં જાએ વહી. ૫
 સમુદ્ર વળતો એમ કહે, ગુરુપુત્ર મેં લીધા નહિં;
પંચજન્ય ને દેલ રહે છે, તેણે લીધા હશે સહી. ૬
 પછે કરમાં ગદા લીધી, સમુદ્ર આજો ખોળિયો;
 ગુરુપુત્ર ત્યાં દીઠા નહિં, પછે અગાધ જલમાંહે ગયો. ૭
 પ્રભુ ત્યાં જલમાંહે પેઠા, દેલ તે મીટ પડ્યો;
 ઉદર ફાડ્યું તેહનું તવ, પાંચજન્ય શંખજ જડ્યો. ૮
 સમુદ્ર ફરં કાર્ય કીધું, શંખ પોતે કર ધરી;
 બાલણપ્રભુ રઘુનાથ ચાલ્યા, ધર્મની જોવા પુરી. ૯

પદ ૨૬૩ રાગ વેરાડી.

ધર્મપુરી પ્રભુ આવિધા, વૈકુંઠ કેસા રાખરે;	
ધર્મરાય સામા ગયારે, પૂજ્યા હરિના પાપરે.	૧
નાથજી કહે યમરાયનેરે, અમ ગુરુનો સુત જોદરે;	
આપો અમને તે સહીરે, આશ પહોંચે ત્યાં તેહરે.	૨
ધર્મરાય ત્યાં ઘોણિયારે, ભલે પધાર્યાં સ્વામરે;	
કૃતાર્યા ત્યાં હું થયોરે, જોઈ સધલો દામરે.	૩
આગળ હરિ ધર્મ સાંચ્યારે, જ્યાં તેનાં સ્થાનરે;	
રાખનાદ પ્રભુએ ક્યોરે, નરક જીવે સાંભળ્યો કાનરે.	૪
હવે જોજો જાંતુ જીવ નરકનારે, તેને (યયું) પ્રભુનું દર્શનરે;	
સર્વ નરક દાલાં થયારે, વૈકુંઠ મોકલ્યા સહુ જનરે.	૫
ગુરુપુત્ર લખ આવિયારે, અવતીએ શ્રીરામરે;	
ગુરુનો પુત્રજ આપિયોરે, આસીકલ થયા કરી દામરે.	૬
ગુરુ તો આશ્ચર્ય પામિયારે, ગોરાણી દે આશીપરે;	
પ્રભુ કહે કાંઈ માગિયોરે, ધખજા હોયે ગુરુ ધસરે.	૭
હવે ગુરુ કહે તમો સાંચરોરે, મારે ત્યાં નવનિધરે;	
વિયોગ ભાંજ્યો પુત્રનોરે, વિધા પામજો સિદ્ધરે.	૮
હવે પ્રભુ પાય લાગિયારે, આગા માગી રામરે;	
ભાલજીપ્રભુ ત્યાં આવિયારે, ગુરુનું કીધું દામરે.	૯

પદ ૨૬૪ રાગ ધનાશ્રી.

મધુરાંમાહે શ્યાં આવિયારે, સ્વામી સમરંગ પાણરે;	
માતપિતાને ગેટિયારે, સદ્ગુને કૃણમ કસ્યાણરે.	૧
દેવગા રોહિણી આવિયાં, ઉમમેન વસુદેવરે;	
સર્વ કુટુંબ ત્યાં આવિયું, વ્રજવાસી સભામાં ખેવરે.	૨
સર્વ દાર્યા ત્યાં વિસયુરે, મયુગં મહિનું જોદરે;	
ઉદયજી તેડાવિયારે, બાગવતપ્રભુએ તેહરે.	૩

પદ રફપ રાગ ગુજરી

સુત મેં સુનિત લોકમે બાત, મેરેમા હુમ સત્ય કહો;
સુદર સ્યામલ ગાત.

સુત૦ ૧

સંદીપનકો સુત યત્યુ બયો, હૃદયિ જલમે પાત,
બહોત દિવમ તાંડ નિબડ ગયે તે, રાય ગહેવે માત

સુ૦ ૨

હુમપે ગુરદહના માગી, આન દીયો વિખ્યાત,
ખટ સુત કસે બુધેહે મેરે, જેષ્ટ તિહારે બાત

સુ૦ ૩

સો મોકુ કો દેત જુ નાહો, ને રુકજુ વલ્લભ માતં;
ભાવનપ્રભુ મિરદ અતિ તાતે, મેરો મન ઉકલાત

સુ૦ ૪

✓ પદ રફફ રાગ માફ.

હૃદય શુ કહું રે, સુખ મજવાસ તણુ,
સ્વર્ગ ને વૈકુઠ યકી મને. પા'લ છે ધણુ.

ઉ૦ ૧

શુ કીજે ને શૈશવ વય ત્યા, કો વાળી ન બોલાવે,
ચિતારહિત રમત અતિ કરવી, રૂતેવડ તેનડા બાવે

ઉ૦ ૨

માફ મન કાઢ નથી રીઝતુ, અહિ ખટ રસ ખાવે,
દધિ માખણુ જે ચેરી ખાતા, તે રસ ક્યાથી આવે.

ઉ૦ ૩

દુન્દાવનમાહે ગોખીને, વાતે લેતા વાળી,
દાણુ તણે ત્યા મિપે કરીને, ગહી રહેતા ફાળી

ઉ૦ ૪

વાકુવ વેદ ઋચા શુ વિચિનત, સાચો ત્યા પાળી;
તેયકી મને મીઠી લાગતી, પ્રીત તણી ગાળી

ઉ૦ ૫

જાણુ મણિ મુગટ ત્યજીને, મોરખીચ્છ ધગિયે,
શીકુ સમ લાકડી લાઇને, ગો પૂં સાચગિયે

ઉ૦ ૬

રાજવેષ મને નથી બાનતો, તો કહો શ કરિયે,
મુરલીનાદ કરીને મોહન, સહુના મન હરિયે

ઉ૦ ૭

(૧ પ્ર ૨ વાંડકો) (૨ પ્ર-૨ તે અમને બવે) ૧ સુનિત-સાગળી અત-ગાત્ર,
સરીર ૨ નિમડ મે-નીકળી ગયા અબધેહે-માર્ગ છે ૨ શૈશવ-બદાવરથા
ખટરસ-૭ રસ ૪ ફાળી-સાચી ૫ વાકવ-માદાવ, ઋચા-મ વળીકી

- અહિં મર્યાદાભોજન કરવું, 'પંકિતભેદ રાખી;
સ્નાન હવન બલિદાનજ કરવું, જે મુનિ ગયા સાખી. ઉ૦ ૮
- ગોવાળિયા જે આસ આપતા, પહેવું પોતે ચાખી;
તેહ સ્વાદ ત્યાં કેમે ન આવે, તેના તે સાખી. ઉ૦ ૯
- કનક તણો પક્ષંગ અનુપમ, હંસપિચ્છ તજાઈ;
પાસે સેવા કરવા બહુ રસેવક, ચરણ તણસે ધાઈ. ઉ૦ ૧૦
- તે મુજને રીકું લાગે છે, લોકમાંહે વડાઈ;
યમુનાતીરે પત્ર પાથરી, સૂતા તે સુખદાઈ. ઉ૦ ૧૧
- ચિંતા રક્ષ્ય તણી ત્યાં કરવી, તેણે આરવ મન;
સંગી જેહ મળે તે કુખિયા, સુખિયા નહિં કો જન. ઉ૦ ૧૨
- વંશીવટ છાયાએ રમતા, તે ક્યમ આવે દિન;
ગોપીશું કીડા કરતા તે, સુખ નહિં ચૌદ ભુવન. ઉ૦ ૧૩
- યદ્યપિ રીસ કરીને બાંધ્યો, માતાએ ત્યાં તાણી,
જેતાએ તે ઉપર અસૂયા, મેં તો નવ આણી. ઉ૦ ૧૪
- ચક્રાવૃત્ત જોવાને મળ્યા, તે ગોકુલના પ્રાણી;
અદિયાનાં સુખપાથે મે, તો તે લીલા જાણી. ઉ૦ ૧૫
- અહિં રહ્યાથી યયા તે બ્રમના, પૂર્વના પિતા; ૨
હવે ગોકુલ જઈ શું કરિયે, તે દહાડા વીતા. ઉ૦ ૧૬
- ખીજે યુગ વળી એમજ રમશું, સંતત સત્ત્વ ગીતા;
બાલશુબ્રહ્મ રઘુનાથ કહે, એવું વેદ વહીતા. ઉ૦ ૧૭

(૧ પ્ર-૨ મર્યાદા રાખી) (૨ પ્ર-૨. દાસી) (૩ પ્ર-૨ તોડે તે ઉપર આરણ્યવાણે,

રીસ મેં નવ આણી) (૪ પ્ર-૨ કોતક જોવાને ત્યાં મલિયા ગોકુલના ત્યાં પ્રાણી, આ

સુખ પાથે તેમાં અધિકા, લીલા મેં જાણી) (૫ મર્યાદાભોજન-સર્વ રીતિનું જોનન

અસૂયા-અદેખાઈ. ૧૬ પૂર્વના પિતા નંદજી જમના-એમના-સંકલ્પ વિકલ્પવાળા

યયા. પુત્ર વમુદેવનો છે એ કાલજીવી પ્રયમના પ્રેમમાં ૧૭ વેદ વહિતા-વેદનો અવાજ,

વેદની વાણી અગવા. (વેદ વહિતા કહેવી ઉપદેશામક કથા) ૧૮ ઉ. કે. પરમાત્મા

મલેક યુગમાં ધર્મ રચાવન કરવાને તે તે અવતારો ધાણ કરે છે. અર્વાત બીજો

૧૫મ અવતાર ચરો ત્યારે રમશું.

પદ ૨૬૭ રાગ સામેરી.

ઉદ્ધવ ગોકુલ જાઓ, સખા અમારા યાઓ;
નંદ જશોદાને દારો, વિરહવેદના પારો. ૧

દાળ.

નિવારો વેદના વિરહની, તે વ્રજવાસી દુખ ધરે;
વિના દર્શન માહરારે, નયણું તેનાં નવ ઠરે. ૨

પ્રીત તેની શું કહું, નર નારી જે સર્વે કરી;
એક જીવ્યાએ શું બણું બાધ, ગુણુ તેના વિસ્તરી. ૩

ક્ષણ ક્ષણ ગોપી આવતી તે, મિષ કરીને અતિ ધણાં;
જશોદા ત્યાં દેખે નહિં, ત્યમ લેતી મારાં ભામભાં. ૪

દૂધ મીઠું મને પાતી, માંખણુ વધ ખવરાવતી;
મને રુચિ ન આવતું તે, પછે માતા જે ધવરાવતી. ૫

એમ કરતાં થયો ચોટો, લાગ્યો વાછરૂ ચારવા;
ગોપ પૂઠે હોડતા તે, વિષ વાટે વારવા. ૬

ગોલણી લઈ ભક્ષ્ય ઉત્તમ, તેણે માર્ગ આવતી;
હઠ કરી ખવરાવતી તે, મમ મારે ભાવતી. ૭

પ્રેમ તેનો શું વખાણું, નિરખતી હિમી રહી;
બામણપ્રભુ રઘુનાથ બોલે, તમો ત્યાં જાઓ સહી. ૮

પદ ૨૬૮ રાગ સામેરી.

વા'લો હતો અતિ જેને, હું ઘેર જતો તેને;
ચોરી માંખણુ ખાતો, (ગાળ) દેખ ઉજતો. ૧

દાળ.

ગાળ દેખને ઉજતો તે, નાર પૂઠે આવતી;
આમ આગળ રાવ કરતી, રંગમું બોલાવતી. ૨

જેણે વન ચારવા જતો, મહી વેચવા મિષ કરી;
માટલી મસ્તક ધરી, પૂઠે પલાતી મુંદરી. ૩

વેણુ દું વળડતો તેને, સાન કરીને જણાવવા;
પ્રેમે પીડી પ્રેમદા તે, મન કરતી આવવા.

દૂધ દહિં દિન પ્રત્યે પીતો, તે પ્રીત તેની રાખવા;
પહેલે હઠ તે માંડતી, તે તિલ્લ ન દેતી આપવા.

દર્શન કરવા આવતી તે, ઘેર ઝાલંભા મિલ કરી;
માતા મુજને ખીજતી, જણતી સ્થામા ૭ ખરી.

✓ મન કર્મ વચને પ્રેમ સાચો, સદ્ મુજશ્ચ આણતું;
પ્રાણથી તે અધિક મુજને, મનનિવાસી જણતું.

જાણુ તેહનું શીય મારે, કેમે તે નવ ઉતરે;
જાણુપ્રભુ રઘુનાથ તેની, સ્મૃતિ એવી ઉચ્ચરે.

પદ ૨૬૯ રાગ સામેરી.

કંસે દુ તેગળ્યો, દુષ્ટને હણવા આવ્યો;
કીધી નહિં કાંઈ મેર, ટળવળતાં રણાં ઘેર.

હાળ.

ઘેર ટળવળતાં રણાં, આહીરનો આરો કરો;
કંસને મારી સ્વજનમાહે, દુ તો અહિં આવી વસ્યો.

રાજમાં અહિં કયમ આંવે, પનવાસી દુખ ધરે;
રાજવટ જાણે નહિં તે, સમામાહિ કયમ અનુસરે.

વિભૂતિ વાધી આપણી, તે હોતા તેવાં રણાં;
રાજમાહે આની રાકે, વચન કયમ જાયે કલાં.

માતા મારી ટળવળે છે, દૂધ જોણીએ પ્રાદ્યઃ
હજેરી મોટો કર્યો ને, હેન અતિ ઉપાધિ.

✓ મે કલ્યું જે આવશ્યું તે, આશા કેરે તાંતલે;
મન વળખાં રણા છે તે, ધડી પહોર દહાડા ગણે.

૩ રાજવટ-રાજદરબારની રીતભાત. ૪ વિભૂતિ-ઐશ્વર્ય ૫ પ્રાદ્ય-પાણ.

- હું ને તું કાંઈ અંતર નહિ, તેણે તમને મોકલી;
 ✓ આવવું ને કહ્યું ॥ તે, વાણી સત્ય કરે બલી. ૭
- જ્ઞાન ગોષ્ઠિ કરીને ઉદ્ધવ, મન તેનાં કારણે;
 બાલણપ્રભુ રઘુનાથ કહે છે, વિરહવેદના વારણે. ૮

પદ ૨૭૭ રાગ સામેરી.

- ઉદ્ધવ કરી પ્રણામ, આલ્યા મોકુલ ગામ;
 ખેરી રથ વિશાળ, પહોંતા સધ્યાકાલ. ૧

ઢાળ.

- સધ્યાકાલે આમિયા ને, પ્રાણી જોવા બહુ મળે;
 ✓ કૃષ્ણ સરખો દીસતો તે, રથ કાચે નવ કળે. ૨
- નંદને ઘેર પરવર્ષા ત્યારે, દાસ હરિનો જાણિયો;
 મળી મદિર પધરાવ્યા ને, ગ્રેમ અધિકો આણિયો. ૩
- ભોજન અતિ આદરે કરાવ્યું, કુશળ પૂછે પુત્રનું;
 સુખ અમારું ગયું ઉદ્ધવ, સહી અહિં ધરમ્મનું. ૪
- બળ્યું પંજર પુત્ર પાખે, શોક શો અમો ભાખિયે;
 વાંક કોનો કાઢિયે, લાજે કોને દાખિયે. ૫
- વાસુદેવે છેદ દીધો, વાંક કોનો કાઢિયે;
 વિરહરૂપી વક્ષ વાઢ્યો, કૃષ્ણ વિના ક્યમ વાઢિયે. ૬
- પાછળ કાંઈ નહિ સંતતિ, હોય તો જોવા ક્યાં થકી;
 પુત્રી કંસે પઝાડી તો, શોક ક્યમ સહિયે ચકી. ૭
- વીરસેન (સુત) કહો તમો, અવગુણ સુતના સા કહું;
 બાલણપ્રભુ રઘુનાથના હું, ગુણ તે મનમાં મહું. ૮

પદ ૨૭૮ રાગ ગોઠી.

- ઉદ્ધવજી તમો બલે પધાર્યા, જોવા સમાચારજી;
 માધવજી તે શું કરે છે, મથુરાં નગર મુઝાર;
 ✓ હરિની વાત કહો, સાંભળતાં દુખ જાય. હરિ. ૧

- જો દોહોવી તે વીસરી, યદ્ય બેઠા રાગનશ્ચ;
ગોવાળિયા દેખી લાજે છે, મનમાં થી ભગવાન. હરિ ૨
- ત્યાં વાંસળી નથી ઝાલતા, જેણે યયા અતિ મોટાશ્ચ;
અહ્લાદિકે, કબ્યા નવ જાયે, જે મનના અતિ ખોટા. હરિ ૩
- માતપિતા વિસારિયાં તો, અમારું શું લેખુંશ્ચ;
ચૌદ લોક નિહાળિયે પણ, એવો કાવ ન દેખું. હરિ ૪
- હુ તો અતિ બોળા યદ્ય, રનેદ ધણો ધર આણ્યોશ્ચ;
એક જાતિ જાણી મળી પણ, ક્ષત્રિય એ નવ જાણ્યોશ્ચ. હરિ ૫
- વંશી વળડી વિકૃતે, અતિ લગાડ્યો જામોશ્ચ;
મેલી ગયા શો ઝારતો, જેણે માર્યો મામો. હરિ ૬
- ચતુરપણું સર્વ જાણિયું, અમને દીધા છેહશ્ચ;
રહું કુલ જોધને કીધા, કુળજ સાથે નેહ. હરિ ૭
- આહીરડાં અમો જ્યમ ગમું, (જો) મળી નગરની નારીશ્ચ;
કામી નર કોનો ન હોયે, તમો જુઓ મન વિચારી. હરિ ૮
- તણુ કોસતું શું ગમું, જો મન હોયે તો આવેશ્ચ;
એવો કો એનો નહિ જે, કયા અમારી ચલાવે. હરિ ૯
- દૂધ દહિં હવે ક્યમ સંભારે, જો મધ ખાંચ અતિ મીઠુંશ્ચ;
ગોકુલમાહે તે ક્યમ મળે, જે કોણે નવ દીઠું. હરિ ૧૦
- જશોદા નંદ ન સાંભરે તો, અમને ક્યમ સંભારેશ્ચ;
ખાસીતું તો શું ગમું, ખાતાને જે મારે. હરિ ૧૧
- હજી શું પરણ્યા નથી, ધણી વધારી લાજશ્ચ;
ખંધનમાં સાને પડે, જો દામીએ સરે કાજ. હરિ ૧૨
- ઉદવજી શુ શું કહું, પડેતાં રંભાયાં રાસશ્ચ;
ધૂતારો જાણ્યો નહિ, જે કરી જાણ નિરાશ. હરિ ૧૩
- માહોમાહે વારતા, મિસરિના એની કીજેશ્ચ;
પિરદ એનો નિસારીને, અમો વાતે વેવા લીજે. હરિ ૧૪

યોગિની કરવા મોકલ્યા, મનમોહન વાર કીધુંજી;
જેવા સાથે પ્રીતિ કીજે, તેવું સુખ ત્યાં દીધું. હરિ० ૧૫

અમો આબુજી જાએ નહિ, નારીતાણું સરીરજી;
કડિણુ થયા તો ક્યાંથી આવે, અહિંકણુ યાદવવીર. હરિ० ૧૬

જ્ઞાનકયા રહેવા દો તે, અમને શીકી લાગેજી;
જાણું સુંદરવર આવીને, દાણુ મહિતું માગે. હરિ० ૧૭

ઉદ્ધવજી અમો જાણું છું, નંદકુંવરનું જ્ઞાનજી;
હવે અમને શું વાંશે, એમ કહાવે જ્ઞાન. હરિ० ૧૮

એક વાર અમશું આવીને, પ્રભુજી માંડે આજણજી;
કપટી કપટી કહીને દીજે, રીસભર્યાં અમો માજ. હરિ० ૧૯

ખીજો રસ તેને ક્યમ ગમે, જેણે રાસતણો રસ આખ્યોજી;
ભક્ષી ચતુર તે કૂખડી, જેણીએ વશ કરી રાખ્યો. હરિ० ૨૦

કાલાવાલા શા કરે, શું કહાવું તમ સાયજી,
જાણું છું જે નહિ આવે, બાલણુપ્રભુ રણુનાથ. હરિ० ૨૨

પદ ૨૭૨ રાગ ગોડી.

ઉદ્ધવજી કહે સાંભળો, પ્રજાવનિતા કહું વાતજી;
તમો રખે એને માનુષ જાણો, પૂર્ણ બ્રહ્મ સાક્ષાત. શ્રી ભગવાનજી. ૧

કામભાવ મનથી ત્યજી, સમરો એનું નામજી;
જેહ પ્રકારે તમો પામો, અતે અવિચલ કામ. શ્રી ૨

અસુર વંશ નિકંદવા, જૂ કરવા નિર્ભારજી;
ધર્મ સત્યને દંદ કરવા, ચલાવવા આચાર. શ્રી ૩

મેવકને ઉદ્ધારવા, કરવા મુરનાં કામજી;
પૃથ્વીમાંહે પ્રકટ થયા છે, બાલણુપ્રભુ શ્રીરામ. શ્રી ૪

પદ ૨૭૩ રાગ ગોડી.

ઉદ્ધવજી તમે જ્ઞાન કહું, તે જાણે મહાયોગીજી;
મારા મનમાંહે તો વસિયો, નંદકુંવર અતિ ભોગી. તો તે ક્યમ ગમે. ૧

(૧ પ્ર-૨ એમ કહીને અમનાન.) ૧૬ આજ-અડપણું. ૩ નિકંદવા-સમૂલ્ય નારા કરવા. નિર્ભાર-આર સંહિત

- ✓ તેને હૈડે તે વસે, જેનું મન હોયે કાચુંછ; 1
 હું જાણું હરજી ગાયે ને, ખબે હાય દેષ નાચું. તોતે ૨
- કોટિક ફળ જે પુન્ય હોયે, તીરથ દેહડી દમતાંછ;
 એક નિરાએ તેથી અધિકું, શ્યામ સુંદરશું રમતાં. તોતે ૩
- ધૂમ્રપાત ખંચાગિન સાધિ, તીરથ તીરથ જમતાંછ;
 તેથી લક્ષગણું ત્યાં હોયે, કમલનયનને નમતાં. તોતે ૪
- તમો જમને સુંદરવરને, એ સ દેશો કહેજોછ;
 પ્રીત કર્યાનું એહજ ફળ જે, હડે અમારે રહેજો. તોતે ૫
- શુભે મથુરામાં રહો, અમો વિરહે તમારે મરશુંછ;
 બીજો જાવ પૂન્યવનમાહે, તમ પાસે અવતરશું. તોતે ૬
- મોટા હો રાયની પુત્રી, અનેક વરસો નારીછ;
 જે રસ અમ સામે હવો, તે નહિ પામે ભારી. તોતે ૭
- અમો ધણીએ લીલા કીધી, શરદતણી ત્યાં રાતેછ;
 ફાલ હવે નિર્ગમિયે છે, તે વેળાની વાતે. તોતે ૮
- પ્રાણજીવન તમો અનારા, કરગરતા કર જોડીછ;
 એવડો અવશ્યજી શો વરસો, જે પ્રીત એવડી ત્રાડી. તોતે ૯
- અમો એમ જાણું નહિ, જે વાંલા નિર્ગુણ યારીછ;
 દીન યમને કરગરતા તે, છેલ્લે દમને જસો. તોતે ૧૦
- મોટમ જોતાં માવછ, સંદેહ મનનો લાગ્યોછ;
 પ્રીત અમારી વિસારીને, કુળજશું રંગ લાગ્યો. તોતે ૧૧
- અમને શીખવવા મોકલિયા, યાદવજી જે યોગીછ;
 મળતાં સાને દેખાડો, ભોળવવાને ભોગી. તોતે ૧૨
- રમરમ જટા ધારી યુદ્ધ, નથી મોકલ્યાં તેહછ;
 તેને એવું ફળ જોધયે, દેકાગાણું કરે નેહ. તોતે ૧૩
- શ્યામ સમલા ધૂપારા, કોણે કળ્યા નવ જામછ;
 મન વાળ્યું વણે નહિ તો, કીજે કરો હવાય. તોતે ૧૪

મ. ૨ યાદવજી જોતછ (૨ જસમ જટા અમારી યુદ્ધ) ૩ જે કાચું કરે નેહ.

- ✓યતિ ધર વા'લાં વિસારીને, પ્રીત એથું માંડીછ; તોતે ૧૫
 એવો એ જાણ્યો નહિં જે, રસમાં જરો છાંડી.
 તે મન પાછું ક્યમ વળે, જેણે મુરલીનો રસ ચાખ્યોછ;
 તે વા'લો ક્યમ વિસરે, જે હેડે ચાંપી રાખ્યો. તોતે ૧૬
 કુખ્જ સરખી કાઠિક કરજો, તમો અમારે એકછ;
 બાલણપ્રભુ રઘુનાથ એાલખ્યો, ન ગમે તમ બ્યતિરેક. તોતે ૧૭ ચિ-

પદ ૨૭૪ રાગ ધંનામ્રી.

- ✓ ઉદવછ કહો શું કીજે, સરજ્યું કો નવ છૂટે રે;
 કાઢ્યા પ્રાણ ન નિસરે, જોતાં મરણું ખૂટે રે. ઉ ૧
 મુજને સહુએ રાંક કહે છે, હું સરખી નવ ગાદી રે.
 મુખ આગળથી આવછ ગયા, તેણે દુખે નવ કાદી રે. ઉ ૨
 છૂટ્યાએ કહિયે તે જૂડું, કાયાને ક્યમ દમિયે રે;
 ધરણું સૂતું કરી ગયો કુંવર, તોએ બેસી જમિયે રે. ઉ ૩
 સાચી પ્રીત તે દશરથ રાયની, જીવ નહિં જેને જૂઓ રે;
 મીછ મામા મન ન આણી, જીવન જાતે મૂઓ રે. ઉ ૪
 જામ મને બાલક વા'લાં, એણું સહુને કહેતી રે;
 તે બોલ્યું સાચું તો પળિયું, ચાલ્યા પછી નવ રહેતી રે. ઉ ૫
 માંખણને કાજે મેં બાંધ્યો, ત્યારે પ્રીત જણાણી રે;
 મેલી જતાં આવજીએ, દેખાડ્યું પય પાણી રે. ઉ ૬
 કાલિંદીમાં પડિયા દેખી, ઉપર નવ અંપાવી રે;
 કાલાવાલા કાઠિ કીધા તે, રીસ મનમાહે આવી રે. ઉ ૭
 ચાર દિવસ રોષ રલાં, જ્યાં લગી દુખ હણું તાણું રે;
 રથ પૂડેથી પ્રાણ ન ગયા તો, હવે હું કહેતી લાણું રે. ઉ ૮
 ✓ બાલાખ્યંતર ન રહ્યું, રઘુનંદનશું સાચું રે;
 મરતાં એણું રમરણ કરજો, બાલણપ્રભુ એ જાણું રે. ઉ ૯

૧૭ બ્યતિરેક-વિના. ૨ ગાદી-પદ, કાલ્ય. ૪ જૂઓ-જૂડો. બાલાખ્યંતર-અંદર
 અને બહાર. ૬ પય-દૂધ. (૬ મ. ૧-૨ દુખ કહેતી)

૫૬ રૂપ રાગ મારૂ.

- હિલવ હું હરજીએ વાલી, મન જાણતી જે છું અતિ ડાહી. ૧
- એમ ન જાણ્યું જે કુખળ મળશે, મારૂં સાચું સગમણ ટળશે. ૨
- વા'લો ફીટીને વેરી ધારો, નિર્જીણ નેહ ઉતારી જશે. ૩
- એવડું તેને સાંશે સસશે, અજાતા મારા અવગુણ વસશે. ૪
- વળી વળી મન જેહં વિમાત્રી, શોડ્ય ધર્ષ કંસની દાસી, ૫
- ચતુરપાઈ હરજીતું જાણ્યું, કોટિ છૂંદાએ ન જાયે વખાણ્યું. ૬
- કામીતું મન જ્યાં ત્યાં વહેશે, અલિ જઈ કેરકુસમપર ખેસે. ૭
- રજે અતી ચઢાવે મળતી, તો હું મનમાંહે નવ જળતી. ૮
- હરજીએ અંદ્રમા લીધો ચૂંટી, ભયાં નગરમાંહે મળી એક કુંડી. ૯
- ભલી મળી એ જુગતી બેડી, કાળો વર ને કન્યા ખોડી. ૧૦
- મેલી ગયાનો નહિં કાંઈ લાછો, આછી નાર મળ્યો નર આછો. ૧૧
- ધૂત નર (ને) નારી ધૂતારી, કોને કોણ વા'શે જુદારી. ૧૨
- તેનો મ્મમ વિશ્વાસજ આખો, જોણીએ પહેલે નાથ મરાખો. ૧૩
- હવે આશ હીજે તે કૂટી, મોહન મન વસી એ રૂડી. ૧૪
- જો કાંઈ કામણ મોહન જાણ્યું, તેણે કરી નંદસુતને આણ્યું. ૧૫
- આવે રહેશે નહિં સગાઈ, હું ન જણી દાસીની ચતુરાઈ. ૧૬
- જો જૂડી માંડી જણે પટ, જેણે વા'લો ઘયો લ'પટ. ૧૭
- હું સરખી નહિ કુખણી નારી, અવગુણ પાખે રહરજે વિસારી. ૧૮
- હું તેને કુખે કરીને સૂઈ, મૂલગડાં ઘરનાંધી ચૂકી. ૧૯
- પાવન દાસી કીધી નાથે, ત્યારે તમે હતા શું સાથે? ૨૦
- ભૂધરને ભલી બેડજ બાધી, પેલદમી પાથે ચઢાવે લાધી. ૨૧

(૧ પ્ર-૨ એવું તેને સાંશે સસશે, અજાતા મારા અવગુણ વસશે) (૨ પ્ર-૨ અમથી જે ચઢાવે જડતી તો હું મનમાંહે દહેતી) (૩ જેણે વા'લો ઘયો લ'પટ, જૂડી જેણે માંડી પટ) (૪ પ્ર-૧ ૨ હરજી) (૫ પ્ર-૨ સરખીએ ચઢાવી લીધી) ૧ વાલી-ઉતારી. ૭ અલિ-અમર. કેરકુસમ-કેરકુસ પુષ્પ. ૯ કુંડી-કુંડી ૧૧ લાછો-લાછા આછી-રસિક-સુદ. ૫૮-બાછ. ૧૯ મૂલગડાં-મુલગા-ખોડા ૨૦ લાધી-પાથી

✓ જાણું કાંઈ કરીને મરિયે, તો પુનરપિ વિરહે અવતરિયે.	૨૨
વળી એવા યાજ્ઞે સુખદાયક, સીતાવશ્વત્સ ત્યાં શક નાયક.	૨૩
ભવ દેજે તો એ ઇન્દાવન, મન મગતો એ જુગજીવન.	૨૪
તમને જે કહિયે તે જાણે, શક કહેનાં બાલજીમન લાજે.	૨૫

પદ ૨૭૬ રાગ ગુજરી.

✓ ઉદ્ધવ સાચું કહો નિરધાર, કુળ અમધી રૂપે રૂડી; અતુરાઈ અપાર.	ઉં ૧
જેને દેખીને મોહ પામ્યા, તત્કાલ દેવમુરાર; ગોકુલની સર્વ પ્રીત વિસારી, દાણ ન લાગી વાર.	ઉં ૨
ચંદન માટે સુંદર કીધી, ટાળી સહેજે આકાર; ગુણ અવગુણ ખીજે નવ જોયો, તેનો કાંઈ લગાર.	ઉં ૩
દાસી કંસતણી ત્રિવિક્રમા, કેવળ એ બહુ જાર; ✓ કસ્તુરી કેમે નવ યાયે, જોતાં આદે છાહાર.	ઉં ૪
મેં તો ખીજે કાપ ન દીઠો, એકજ નંદકુમાર; પુનરપિ મનમાં તેને વાંચું, ઇન્દાવન અવતાર.	ઉં ૫
જોલંબા શું તેને કહાવું, જુઓ વીર વિચાર; બાલજીપ્રભુએ વન મોકલી, સીતા સરખી નાર.	ઉં ૬

પદ ૨૭૭ રાગ ગુજરી.

✓ ઉદ્ધવ કહે કહું વાત ખરી, રાધા નથી કો ચાહ લોકમાં, (જન સમી) મુંદરી.	ઉં ૧
એવી પ્રીત નહિ કરે કોયે, જેવી તમો કરી; તન મન ધન સમર્પ્યાં સહુએ, નિશ્ચય ધ્યાન ધરી.	ઉં ૨
કાટિક પરણે લાખેક રાખો, મોટા છે એ હરિ; દાસી કયા લેખામાંહે, જે સહેજે ઉદરી.	ઉં ૩

૨૪ ભવ-જન્મ. જન્મ-મરણી, વ્યભિચારી. છાહાર-શખ, ૬ વિચાર-

મથુરીમાં રાજ્ય થઇ બેઠા, મારી કંસ ચરિ;
✓ રખે જાણો, મનમાંહેથી, મજવનિતા વિસરી. ઉ૦ ૪

દાણુ દાણુ સંભારે છે તમને, નયણે નીર ભરી;
ન જાણિયે શુંએ કીધું છે, લીધું મન હરી. ઉ૦ ૫

નિસાસા મેલે છે મોંએ, જન્મવન સમરી;
બાલણપ્રભુ રામ જાણે છે, કહિયે જાણું ફરી. ઉ૦ ૬

પદ ર૭૮ રાગ ગુજરી.

✓ ઉદ્ધવ સાંભળો મારા વીર, વાંસલડી વાછ હું વાલી;
સુંદર સ્થામ ચરીર. ઉ૦ ૧

મત કરવામાંહે હું હતી, જ્યારે હરિયાં ચીર;
કાતમાયની કને વર માગ્યો, કાલિંદીની તીર. ઉ૦ ૨

જાતા સાથે હું મધ, મન રહ્યું નહિ ધીર;
ગુણરાધ અમમાંહે સ્વાંથી, જોતાં દેહ વ્યાલીર. ઉ૦ ૩

રાસ રમાડીને બોળવી, શરદ નિશા સમીર;
બાલણપ્રભુને સંભારીને, નયણે ભરિયાં નીર. ઉ૦ ૪

પદ ર૭૯ રાગ ગુજરી.

✓ ઉદ્ધવ કોને જ્ઞાન ગમે, મારું મન જન્મવનમાંહે;
હરિ સાથે રમે. ઉ૦ ૧

મૂર્ખ સ્વર્ગ મોક્ષને બામે, નીર્ધ વન ભમે;
શુધા તપા ને શીત ઉષ્ણ ધન, બહુવિધ કામ ખમે. ઉ૦ ૨

અજ્ઞતા તે સાચો મન જાણે, સાચાથી વિરમે;
ધર્મ દણું સત્ય માનીને, દેહડીને દમે. ઉ૦ ૩

નિયમ મત ઉપવાસ કરીને, પંચામૃતને જમે;
બોગ લજ્જ બોમિ સુએ, હવમ વે નિગમે. ઉ૦ ૪

મર્ફટ તો વૈરાગ્ય કરીને, બાહેર બહુ સમે;
બાલણપ્રભુ રામચંદ્ર સરખા, એવાં નરને ગમે. ઉ૦ ૫

પદ ર૭૮-૪ સમીર-વાયુ પદ ર૭૯-૨ શીત-વાયુ. ઉષ્ણ-વાયુ. વન-વાયુ.

૩ વિરમે-વિરામ પામે. ૪ વે-વધ, હમમ નિગમે-નિગમિ, ગુમાને.

પદ ૨૮૦ રાગ ધનાગ્રી.

ઉદ્ધવ કહેને કૃષ્ણને રે, અહિં આવે એક વાર;	
અવગુણ શા શા માહરા રે, તે રુપ કહેની મુશર;	
~ મારા વાંલા વિરહ સહો નવ જાય.	મા૦ ૧
આહીરડાં અમો ક્યમ ગમું રે, <u>લૂલરી લાગ્યો રંગ.</u>	મા૦
ચતુરપણું સર્વ જાણિયું રે, જ્યાં ત્યાં એસે ભૂંગ.	મા૦ ૨
હું ગુણવંતી ગોરડી રે, નિર્ગુણ નરયું નેહ.	મા૦
મેં અણજાણે આણિયો રે, તેં ક્યાં દીધો છેહ.	મા૦ ૩
નિસાસે નિદ્રાડી ગઈ રે, સ્વપ્ન ક્યાંથી હોય.	મા૦
દર્શન અતિ દુર્લભ થયું રે, કોમે ન પામું સોય.	મા૦ ૪
દૈટે પાવક પ્રજાને રે, નયણે નીર ન માય.	મા૦
ભરમ ન થાયે તે બધી રે, આંસુડે આલામ.	મા૦ ૫
અન્ન ઉદક મેં પરદર્યા રે, હાંઆ સર્વ ચૂંગાર;	મા૦
કુસુમ તલાઈ પાયડું રે, અંગે લાગે અંગાર.	મા૦ ૬
મેં તુજ કારણ માવા રે, મેઢ્યા પતિ પરિવાર;	મા૦
<u>ધૂતારો જાણ્યો નહોં રે, વાહી વિશ્વાધાર.</u>	મા૦ ૭
મુરલીનાદ તે સાંભળા રે, મોહ્યું મારું મન;	મા૦
કામણગારો કા'તુડો રે, તેડી વૃન્દાવન.	મા૦ ૮
માતપિતા વિસારિયાં રે, ગોવાળિયા ને ગાય;	મા૦
વૃન્દાવન વિસારિયું રે, તો અમને દુખ શું થાય.	મા૦ ૯
શામલિયાજી સાંભળો રે, શેં નવ લીધાં સાય;	મા૦
વિશ્વ અપરાધ ગેનિયાં રે, બાલજીપ્રજુ રઘુનાય.	મા૦ ૧૦

પદ ૨૮૧ રાગ ધનાગ્રી.

ગોકુલ ક્યમ આવે, હરિને પ્રીત નડી;	
કોટિ ઉપાય દીજે ને આપણ, ક્યાંકિ મળે કુબડી.	હરિ૦ ૧

પૂર્વ પુન્યપ્રતાપે, પામ્યાં, અંતર ગાંઠ પડી;
ભૂવેશ્યા વૈભવ બહુ જાણે, જે વરસે વડી.

હરિ ૨

કોટિ કલ્પ 'દુ-દાવનનું' સુખ, મથુરાં એક ધેડી;
બાલણપ્રભુ રંધુનંદનને, વાત એ ચિત્ત ચડી.

હરિ ૩

પદ ૨૮૨ રાગ ધનાશ્રી.

મેં તો પ્રીત રાખી નવ, જાણી, એકમના મળી નહિં હરિયું;
મથુરાં ગયા થી ચારંગપાણિ.

૧

કાપક પૂર્વ પુન્યપ્રભાવે, ગોકુલ આણ્યા હતા તાણી;
નહિં તો આહીરડાં ઘેર ક્યાંથી, નેતિ નેતિ નિગમ કહે વાણી.

૨

ધણીએ ચતુર ડાહી હું હતી, એણી વાતે અતિ વહેવરાણી;
ધણીએ માન દેઓ જે સુજને, સહિયોમાંહે અતિ કમાણી.

૩

મેં જાણ્યું કહિયે નહિં જુટે, જે કીધી છું ત્યાં પટરાણી;
ક્ષણ એકમાંહે વિપરીત થયો રે, જ્યમ રહિલર સકે પાણી.

૪

આજ ચક્રી વસ રહું વિઠ્ઠલને, જે કો મને આપે આણી;
બાલણપ્રભુ રંધુનાયતણે કર, લોકવદંતી હું વેચાણી.

૫

પદ ૨૮૩ રાગ રામઘી.

ગોકુલિએ પધારો મારા 'કહાનંદ', જીવના જીવનનાય;
ખલભદ્ર બાંધવ સાથ, મોહન મોરલી લો હાથ.

ગા ૧

કુળ્મ કોરે કારણે, અમથું જોડ્યો નેહ;
લોકડામાંહે લાજિયે, કા'ણી કહેતાંજ એહ.

ગા ૨

આશા અંજરને તાંતણે, મારા વળખાણ પ્રાણ;
નથી જાતાજ નિસરી, તમારા ચરણની આજ.

ગા ૩

છટ્ટે જોલે રે જી જોલતાં, પ્રીતડી જાણીજી લાડ;
અંતર એવું જાણી નહિં, જે હલવાશે હાડ.

ગા ૪

(પા. પ્ર. ૧ હલનું) પદ ૨૮૨ ક્રિએકમના-એક નિઠાએ, પ્રીતિમે. તાણી-
ખેચી. ૨ નેતિનેતિ-એ નહિ એ નહિ. નિગમ-વેદસાસ ૩ વહેવરાણી-ફરાર
૪ રહિલર-ખાજાખાણું, જુટે વગવ પૂલો ૫ વદંતી-લોકાપ્રવાદ. પદ ૨૮૩-૨ લોકવદંતી-
લોકમાંહે. ૩ કા'ણી-ક્યા, વાત. ૪ અંજી-વસ. ૫ હાડ-ફલ અથવા પલ્લું.

સર્વેશ્વ સોંપ્યું કહાનજીરે, વાંલા મારા વાળોજ મન;	
તાણી તેથું ન ત્રોડિયે, જેણે સોંપ્યાંજ તન.	ગા૦ ૫
અવશ્ય કાટિ વિસારજે, ગુણ મારા ગ્રહેજેજ એક;	
સંસારગાદિ તો કાઢ નહિ, વા'લું તમ વ્યતિરેક.	ગા૦ ૬
રાસ રમાડીને બોલબ્યાં, જાણ્યો નહિ રે ધૂતાર;	
તારે કાજેજ પરદર્યા, પહેવે પતિ પરિવાર.	ગા૦ ૭
નાર જન્મે કેમે વચ્ચે, કાષ મ કરશેજ પ્રીત;	
કાને કેમે મળશે નહિ, વા'લાજ સરખા રે મિત્ર.	ગા૦ ૮
હુખડાં લાક કયાં ધણાં, ન લલો તેનોજ મર્મ;	
ઉજળું દૂધ મેં જાણિયુ, જાતા જાગ્યોજ ભર્મ.	ગા૦ ૯
આશા ઘેલી હું શું કરું, તમારી સ્થામસરીર;	
સીતા સરખી જે પરદરી, લાલણ્યપ્રભુ રધુવીર.	ગા૦ ૧૦

પદ ૨૮૪ રાગ સામેરી.

ગોવિંદ ગોકુલ સાથું જુઓ, સુકિતતણે હરિ દીજે દુઓ.	ગા૦ ૧
અનેક વા'લાં યાએ તમારે, પ્રાણહ્યન તમે એક અમારે.	ગા૦ ૨
મેં પર માયા સર્વ છાંડી, પ્રીત પીતાંબર ટુગથું માંડી.	ગા૦ ૩
કુખજ સરખાં કોટિક આણો, અમને પોતાના કરી જાણો.	ગા૦ ૪
અવશ્ય પાપે નવ પરદરિયે, તજજે તેનું મન કાં હરિયે.	ગા૦ ૫
મુહૂર્ત માન મળ્યાની સગાઇ, સાધુ ન હાડે દળધર લાઇ.	ગા૦ ૬
લોકમાંહે દુખ કહેતી લાલું, એક વાર આવો તો ગાળું.	ગા૦ ૭
દેવ કઠિન મુને મરણ ન આપે, વિરહાનજ મારા તનને તાપે.	ગા૦ ૮
નંદ જશેદાએ મનદું વાળું, નિર્મળ જાણીને સગળ્યુ યાળું.	ગા૦ ૯
જાણું છું હરિ ક્યાંથી આવે, જેને નગરની નારી લાવે.	ગા૦ ૧૦
સીતા સરખીને તમે મેલી, લાલણ્યપ્રભુ હું યાજું રહેલી.	ગા૦ ૧૧

૬ લખાણ-લખા. ભર્મ-સજમ-સદેહ. (પદ ૨૮૪-૧૦ દુઓ-દુઆ ૬ સાધુ-
 ૧. ગુરુ ૮ વિરહાનજ-વિયોગરૂપી અગ્નિ તાપે-તપાવે. (૧ મ ૨ વેદેલી)

પદ ૨૮૫ રાગ સામેરી.

અમેા ન જાણ્યું એહ, છેડે દેસે છેહ;
વેદ વચન કહે તેહ, સર્પ સધાવે નેહ.

ઢાળા.

સર્પ સંધાવે નેહ કરો, પથ પાથી પ્રાટો કર્યો;
ચટકો લેષ આલિયો, પરભોમ પોતે પરવર્યો. ૧

વિષય વિષ વાધ્યું ઘણું, ગોઠમાં નહિ ગારડી;
મણિધરે મર્મે કશીને, અવની પડી તે આરડી. ૨

દૂધ દીધું વિષ થયું, વિશ્વામ તો તેનો કરી;
વેરણ ભારી વાંસળી, તે સાંભળીને મન વસ્થો. ૩

અંજન આવીને કરો, કે મંદિર પ્રાણી મૂકશે; ~~દર~~
વિરહ કરી વેદનાએ, મુક્તમાર્ગ ચૂકશે. ૪

વેઘ થઈ વહેલા પધારો, એ આપધ છે તમકને;
લાલણપ્રભુ રહુનાયજી, એક વાર આવો અમકને. ૫

પદ ૨૮૬ રાગ આસાવરી.

ઉદવ કહેને ઉદવ કહેને, દેવડીને એક વાત રે;

પુત્રતણાં સુખ અમેા ભોગબ્યાં, હવે તમેા યાઓ માત રે. ૬૦ ૧

ખોળે બેસારી મેં ધવરાબ્યો, હસતું વદન મેં દીધું રે;

તે સુખ તો તમેા નથી પામવું, અમૃતપેં અતિ મીઠું રે. ૬૦ ૨

કરે કરી નવનીત આગનો, પ્રેમે કરતાં લાડ રે;

તે સુખ તો તમેા નથી દેખવું, જે વિમે ગાળો હાડ રે. ૬૦ ૩

મુખમહિ સુને દેખાડવું, તે ન દેખે જલ્દા ધણ રે;

તે સુખ તો તમેા નથી દેખવું, જે સિવને ચડાવો શીશ રે. ૬૦ ૪

આંખ આગતી ને નિવડ કરતી, વાલો અધવચ જાતો નાસી રે;

તે સુખ તો તમેા નથી દેખવું, જે કરવત મૂંઝ કાશી રે. ૬૦ ૫

૧ પાથી-પાછને પરભોમ-બીજી જગ્યા ૨ મારગ-મારી આગ-બીજી

૪ મંદિર-વેદના અર્પમા પ્રાણી-છવ.

- ગિરિ ગોવર્દન કરશું તોળ્યો, ગોકુલ રાખી ગાય રે; ઉ૦ ૬
 તે સુખ તો તમે નથી દેખવું, જો કનકે તોળો કામ રે.
 રંગે ગાતો વાંસળી વાતો, રમતો રચ્છર મુઝાર રે;
 તે સુખ તો તમે નથી દેખવું, જો કાટિક લો અવતાર રે. ઉ૦ ૭
 ગોપી જે વારે ઝોલંબે આવતી, જૂઠો જૂઠો રોતો રે;
 તે કાવુક બ્રહ્માદિક આવી, વિસ્મય પામી જોતો રે. ઉ૦ ૮
 ગોધન ચારી ઘેર આવતો, ત્યારે દેતી સાંધ રે;
 તે સુખ આગળ સ્વર્ગ ને વૈકુંઠ, મુજને ન બાવે કાંધ રે. ઉ૦ ૯
 પુનરપિ હાપર ગોકુલમાંહે, કહાનજી અવતરશે રે;
 સારે ભાલણુપ્રભુ રધુનંદન, અમર્યું એમજ કરશે રે. ઉ૦ ૧૦

પદ ૨૮૭ રાગ કેદારો.

- ✓ ગોપીની વિનતિ રે, હૃદય માધવને કહેજો;
પ્રાણ અમારા ગયા ગમે તો, મધુસૂદન મયરામાં રહેજો. ગો. ૧
 એમ બોલે આહીરડાં, સાંભળો હૃદય સ્વામ;
 જમ કહેજો રામ કૃષ્ણને, જમ આવે ગોકુલ ગામ. ગો. ૨
 ✓ છુગ કારણ અમે ગૃહ તજ્યાં, તજ્યાં પતિ પરિવાર;
 લાજ લોપી લોકની, કરે સાર સર્વાધાર. ગો. ૩
 વિરહે લમ્પ ગયો વિકૃતો, બલભદ્ર કરે વીર;
 અહોરાત્ર અમે જપું, જમ બપેયો નીર. ગો. ૪
 ચક્રવાક પંખી જમ રહે, નિરા સમે કરે આકંઠ;
 કહિયે દશપમુત લગશે, તમ સર્વ મન ગોવિંદ. ગો. ૫
 વૃક્ષ વિના પંખી કમ રહે, જલવિના જલચર જમ;
 ચોડામાંહે ઘણું કરી કહેજો, આહીરડાં રહ્યાં તમ. ગો. ૬
 ચંદ્ર વિના જમ રજની સૂતી, રવિ વિના જમ દિશ;
 દેવ વિના જમ દેવગ સૂતાં, તમ સૂતાં જગદીશ. ગો. ૭

(૧ પ્ર-૨ ચારી) ૨ પ્ર-૨ વન ૩ પ્ર-૨ સબારી સદેશડો, એટલો દરિને
 કહેને રે, ૭ અછર-આગળું. પદ ૨૮૭-૫ હયપમુત-સર્વ.

શોકસમુદ્રમાં ખૂડતાં, ત્રિકમજી અમને તારો;
અમ દીન' ઉપર દયા કરીને, પ્રાણનાથ ઉદ્ધારો.

ગી. ૮

કાં કડિન થયો કાલુડો, અમને તોરી આય;
ગોકુલ પહેલા આવજો, કર જોડી કહે સુરદાસ.

ગી. ૯

.. ૧ ૧ પદ ૨૮૮ રાગ સામેરી.

✓ ઉદ્ધવજી અમો પરહયાં, તે નહિ' હરિને વાંકરે;
મા'વા મોમાં થયાં અમો, મળ્યાં ઝાઝાં રાંક.

ઉ. ૧

એ તેજ રાધવ રામજી, જેણે સાયર બાંધી પાજરે;

અનેક રાક્ષસ'સહિત રાવણુ માર્યો, એક સીતાને કાજ. ઉ. ૨

ઉપદેશ પહેલો એટલો, ઉદ્ધવજી પધારે રે;

સુરદાસના સ્વામીને કહેજો, મરતને શું મારો.

ઉ. ૩

પદ ૨૮૯ રાગ દેશાખ.

ઉદ્ધવ કહેજો કૃષ્ણને એક સંદેશોરે, કે'શો ને પાપ ધણાં પાછધારે. હાં. ૧

એક વાર મારે જો આંગણે આવેરે, વેણુને વળડો મારા સ્વામજીરે. હાં. ૨

એક વાર તારું મુખકું નિહાળું રે, કુખકું ટાળું પેલા બવતણુરે. હાં. ૩

રાજવેષ અહિં આવીને દેખાડો રે, બલીને બવાડો માતા દેવકીરે. હાં. ૪

અન્ધ મદીને આવતા દેખતા હું જોઉં રે, યદીઉરે કમ જે જાણી કર્ષારે. હાં. ૫

અમી બરી તારી આંખડીરે હોમે અણીઆળારે, કાલીરે કીકી મહિ દીપતીરે. હાં. ૬

✓ કરે કરીને હરમલડો ખવરાવું રે, ગર્ભે ન આવું વળી માતનેરે. હાં. ૭

દૂધ કદયું માંકે સાકર બેલીરે, બેલીને પીયો મારા નાથજીરે. હાં. ૮

માંખણુ કાજે કપડો માંડ્યોરે, રીસ ન છડો બાંધ્યા તાજીરે. હાં. ૯

જે માગો તે માવજી હું આપુરે, યાપુ રે સર્વસ્વ (તુજ) આમજીરે. હાં. ૧૦

આજ મારે પેર વાજિલાં જાગીરે, કૃષ્ણ ત્રિભંગી મારો પ્રેમોજીરે. હાં. ૧૧

પાતળિયા હું પ્રાણજીવત મારો રે, રેતારો ને પ્રેમ તે કાં લતયોરે. હાં. ૧૨

૬ તોરી-તારી. ૪ બવાડો-આવતી કરો પા ૧ મ. ૧ જો. ૨ મ. ૩
તેમો ને ૧૧ વાજિલા- (વાજ) વાગ્યાં !

સ્વપ્નની પેરે સુખડું વહી ગયું રે, દુખડું તે રહી ગયું દેહનેરે. હાં૦૧૩
 યદપિ વા'લી દેવકી માત રે, વાત ન કરો આવી તેહની રે. હાં૦૧૪
 ગૌ ગોવાળા ગોલણી વિસારી રે, નારી ને નેહ ધણો આણતી રે. હાં૦૧૫
 કોણુ આગળ કહું મનની દાઝી રે, બાઝી તે લોક ત્યાં શું કરે રે. હાં૦૧૬
 કાને કાંઈ લેખવતી નહિ મન રે, તનને દેખી અતિશે દીપતો રે. હાં૦૧૭
 કહાનજી તેં કાંધી ઝોશીઆળા રે, 'વળાને મજ આઆ નહિ રે. હાં૦૧૮
 શું કરું મારો જીવડો ન જાણે રે, યાચે રે સુખ મારે ક્યાં યકી રે. હાં૦૧૯
 જીવિયે છે આંખ્યાની આશે રે, પાસેથી વીર જે મૂંઝી ગયો રે. હાં૦૨૦
 કહિણુ હૈયું દુખે ન ફાટે રે, ધાટેને દેવે એવું કયું રે. હાં૦૨૧
 ખાંડણું ખાંડતાં ખલકે ચૂડી રે, કૃષ્ણ પાચે રૂડી *રાણી રક્તિમણી રે. હાં૦૨૨
 આજ મેં રાંધ્યો દુદણુ ઘોષ રે, વાટકી જોઈ કૃષ્ણ દેવની રે. હાં૦૨૩
 આજ મેં રાંધ્યો ફર કાતલીયો રે, કૃષ્ણને પાતળિયો મારે પ્રોહોણોરે. હાં૦૨૪
 એક વાર આવીને ઠારો રે, વારોને વેદના તે વિરહની રે. હાં૦૨૫
 સ્વામસુંદર શી વાતલડી સંભારું રે, તારું ને સુખડું કુર્લભ થયું રે. હાં૦૨૬
 ગોવર્ધન ધરી ગોકુલ હિગર્ધું રે, વાર્ધું ને માન તે વળી ઈંદ્રનું રે. હાં૦૨૭
 માવજી એમ તો માતા મ બાળો રે, યજોને વેદના તે ભવ તણીરે. હાં૦૨૮
 દેવકીનો સુત ધાવિયો મને રે, તને તે તો કાં વળી વિસર્ધું રે. હાં૦૨૯
 જેવી તેવી માતા હું તાહરી રે, મારીને લાજ તે તો રાખવી રે. હાં૦૩૦
 'હેડે ચાંપ્યો ક્યમ કરી વિસારું રે, વાર્ધું ને મન રહે શી પેર રે. હાં૦૩૧
 અવગુણ મારા કોટિકે પરહરો રે, મન ધરો સગપણુ તે ધાવનું રે. હાં૦૩૨
 ભવ ભવ યાજ ધાવ હું તાહરી રે, મારીને આશ તમો પૂરજો રે. હાં૦૩૩
 મનની વેદના મનડું જાણે રે, આણે ને ભવે એમ ચાલિયું રે. હાં૦૩૪
 ભવસાગર વા'લા દેજો હાય રે, લાલણુમણુ રઘુનાથજી રે. હાં૦૩૫

(૧ પ્ર-૧ વાળાને વીર.) (૨ પ્ર-૨ કાપીએ મેહ તણી વેદનારે) ૨૩ દુદણુ-
 એક જાતની ડાંગર. ૨૪ ફરકાતલીયો-એક જાતના કષ્ટમ ચોખા. *વાળે શાંઝરીરે, એવું
 નોંધજો, (૫૩ ૨૨ મી પ્ર-૨માં નથી રક્તિમણીનો સંબંધ થયો નથી)

પદ ૨૯૦ રાગ વેરાલી

✓ એવો દિન કહિયે આવશે, ગોકલ ખીજ વાર રે;

૧-દાવનમથી વળેરે, પાછા પ્રાણુઆધાર.

એવો ૧

જમ્યે સુણીને વાંસળા રે, સામા સંધ્યાકાલ રે;

ગો આગળથી આવતી રે, જોવા શ્રીગોપાળ.

એ ૨

આપણુને દેખી કરે, લીલાએ લટકા કોડ રે;

અંધક નમન નચાવતા રે, હીડે મોડામોડ.

એ ૩

સુખે અડાડી આંસુલી રે, કરી દેખાડે સાન રે;

ભૂખ લાગી છે મને રે, કાંઈ આપો કહે કહાન.

એ ૪

કર દેખાડે ફેરવી રે, તમ પાપલ ભમે માઈ મન રે;

હું પ્રીછું તે વાતડી રે, અવળું જાણે જન.

એ ૫

જે આડે આવે ગોવાળિયા રે, તેને અલગા રાખે આપરે;

સુજ સાચું નિહાળવા રે, ઠાળવા તનનો તાપ.

એ ૬

વળા વળા મોડે મીટડી રે, સાચું જોઈને સ્થામ રે;

રાતે રમવા આવશું રે, પૂરશું પૂરણ કામ.

એ ૭

✓ હું દેહ આગળ આંખડી રે, લોકડા કરી લાલ રે;

અંજે અંગ મળે નહિ રે, તો કયમ સીએ કાળ.

એ ૮

હું પાછે પગને વળું રે, જોતી જોતી રૂપ રે;

ત્યમ ત્યમ હાડિ સાંઠાંતા રે, મનડું ઝોલખી ભૂપ.

એ ૯

જાણું મજ થાયે વેગશું રે, તો નિરખિયે નવણે નાય રે;

પછે તો મરમાં જરો રે, હજારતો મહી હાય.

એ ૧૦

મનનો મનોગ્ય મલુએ કરે રે, પૂરો સંદર સ્થામ રે;

એક વાર જો દેખિયે રે, બાલણપ્રણ શ્રીરામ.

એ ૧૧

પદ ૨૯૧ રાગ ધનાશી

✓ હરિ ગયા ફરકારે, જે નવ દીડી તે સુણી;

સાંભળિયે છે સાગરતીરે, નમરી કનક તાલી.

હરિ ૧

૮ સીએ-પારપડે ૯ સાંઠાંતા, સાંચતા-ધીગેથી. *આ પદ અહિં ચોખ્ય નથી.

તેને જુ'પડાં ક્યમ ગમે, જે પામ્યા રિદ્ધિ ધણી;	
સોળ સહસ્ર રાયની કુંવરી, તેના થયા ધણી.	હરિ૦ ૨
ત્યાં વારતા કાચે સંભારે, કહો સખી આપણી;	
સાંભળીને હસશે તે નારી, આહીરડાં ભણી.	હરિ૦ ૩
દહિં દૂધને કાજે વઢતા, આપણે માંડી ફણી;	
ભાંણણપ્રણુ રાધવ સંભારે, કીયા ગુણ ગણી.	હરિ૦ ૪

૫૬ રહસ્ય રાગ ગાડી.

ઉદ્ધવજી ત્યાં આવિયા, મથુરાં નગર મુકારજી;	
પ્રાણનાથને જન્મ મળ્યા, કહ્યા સમાચારજી.	૧
અતિ આનંદે ત્યાં સહી, પૂછે વૈકુંઠનાથજી;	
મનવધૂ કહો શું કરે છે, નંદ જસોદા માતજી.	૨
વળતા ઉદ્ધવ બોલિયા, સાંભળો શારંગપાણિજી;	
પ્રેમ શો કહું મનનારીનો, કહો ન જાણે વાણીજી.	૩
ધન્ય મનના ગોવાળિયારે, ધન્ય ગોપી તે ગાયજી;	
પ્રેમભક્તિ તે કહી ન જાણે, શુદ્ધ એક મુખમાંયજી.	૪
વાસ હોયે તો મનવિષે, જેનો બ્રહ્મા ન જાણે પારજી;	
સનકાદિક જાણે નહિ, પ્રેમભક્તિ પંનિર્ધારજી.	૫
મુજને તમે ત્યાં મોકલ્યો, મનમાં ગયો હું તેહજી;	
મનનારીની પ્રીત કહું જો, કહેતાં ન આવે છેહજી.	૬
વચન સાંભળી ઉદ્ધવનાં, હરિ થયા મદમદ કંઠજી;	
મનવાસીને સંભારીને, રજલ આલ્યાં નયણે ભગવંતજી.	૭
હરિ ઉદ્ધવને કહે, મનતણી આરો એહજી;	
સહી કરીને માનજો, એ પસમાન મારે નથી કોયજી.	૮
અનેક ભક્ત છે માહરે, દુવ અમરીષ પ્રહલાદજી;	
એક કલા આવે નહિ, મનવાસી જેવા દાસજી.	૯

૪ ફણી-(સં-ફણી) ફ. (૧ પ્ર-૨ વિસ્તારજી) (૨ પ્ર-૨ નયણે જલ આલ્યાં ગંઠજી) (૩ પ્ર-૨ મનવાસી સમ્યે નહિ કાયજી).

વચન સુણી શ્રીકૃષ્ણનાં, ઉદ્ધવ^૧ગદગદ ^૧ગાત્રજ;

વજ્રમાઠે તણુ થઈ અવતરું તો, માઈ ભાગ્ય મહાપાત્રજ. ૧૦

એવે પ્રભુને સાંભરી, કુખ્જ પોતાની દાસજ;

માલસુપ્રભુ રઘુનાથ કહે છે, જઈયે તેને પાસજ. ૧૧

પદ ૨૬૩ રાગ ગોડી.

ઉદ્ધવને શ્રીકૃષ્ણ આઘ્યા, કુખ્જને ત્યાં ઘેરજ;

શીઘ્ર વહીને આવિયા, જાણી દાસીની પેર. ^૧પ્રભુજ આવિયા. ૧

કુખ્જએ ત્યાં જાણિયું, આવે છે વિશ્વબાપજ;

અતિ આદરશું સામી આલી, સામઘી લઈ આપ. પ્ર૦ ૨

અર્ધપાદ પૂજા છીધી, આપ્યું શુભ આસનજ;

તે સ્મૃતિ કરે ત્યાં રહી, ભાગ્ય માઈ ધન્ય. પ્ર૦ ૩

શીઘ્ર કરીને તમ જલ ત્યાં, મૂકાવ્યાં તેણી વારજ;

સુગંધ તેલ અણાવિયાં, મર્દન કરે છે નાર. પ્ર૦ ૪

પાટ એસણે માંડિયો, નાંવા લાવી નીરજ;

મજ્જન કરીને ઉઠિયા, પોતે સ્થામસરીર. પ્ર૦ ૫

પવિત્ર વસ્ત્રે અંગ લૂછ્યાં, પીતાંબર પરિધાનજ;

આસન જમને દરજ એકા, મંદિરમાં શુભ સ્થાન. પ્ર૦ ૬

ઉદ્ધવ પાસે ત્યાં સહી, બેઠા જુગજીવનજ;

ભોજન નાનાવિધ તણાં, બાવે ગ્રાસ્થાં અન્ન. પ્ર૦ ૭

આરોગીને ઉઠિયા, આઘ્યા સમ્યા સ્થાનજ,

અનેક રચના જોઈ તે તણી, હરખ્યા થીમગવાન. પ્ર૦ ૮

મધિમય ઝીની ચોરસાં, સ્થાપિક મણિની બોમજ;

મંદિર શોભે ઐતિહાસ, પરવાણીનાં સ્તંભ. પ્ર૦ ૯

તોરણ મુકામજનણાં, ચોપાસા ત્યાં દગદગજ;

દીપક-પોતિ રતનતળી, સહી મંદિર માંહે જગદ. પ્ર૦ ૧૦

૧ પ્ર-૨ કંઠજ. ૧૦ બદલ ગાત્ર-૧ જગા સરીકાગણ. ૪ તજ-પપાડો.
૫ પાટ-પાટણ. બેસણે-આસનમા. ૬ પરિધાન-વસ્ત્ર. ૭ મારવા-પ્રાસન કર્યા.
આપાં. ૮ ઝીની-ઝીનાણ. (ઝીન દેસમાં બનેલાં.) પાવાણુ-પ્રવાર

- આચ્છાદન ત્યાં અતિ ઘણાં, બોમ વિષે પાથરિયાંજી;
શય્યાસ્થલ સોહામણો, પ્રભુજી ત્યાં સાંચરિયા. ૫૦ ૧૧
- અગર સોખાન ઉખેવિયાં, સુગંધ કેરો રોલજી;
ચૈવા ચંદન છાંટણાં, પુષ્પ પાથરિયાં દોલ. ૫૦ ૧૨
- ઉદ્ધવજી એકાંત બેઠા, પ્રભુજી આસન આવ્યાજી;
હવે દાસી કંસતણી જે, તેના મનમાં ભાવ્યા. ૫૦ ૧૩
- હવે કુખ્જના મનમાંહે આવ્યું, અંગ સમારે એહજી;
ભાસણપ્રભુને બેઠ કરેં તો, પુનરપિ નહિ દેહ. ૫૦ ૧૪

પદ રટ્ટ રાગ સામેરી.

કુખ્જ કરે મજ્જન, ઉગટણું કરે તન; સિન્ધુ
હય તે હૈયે ન માંધ, જાણે બેકું વૈકુંઠરાય. ૧

ઢાળા.

- વૈકુંઠરાયને બેઠિયે, જેને બ્રહ્માદિક જાણે નહિ;
મુજ દીન ઉપર દયા કરીને, કરુણાનિધિ આવ્યા અહિં. ૨
- વઅ અંગે પહેરિયાં ને, બાવનાચંદન લેપજી;
શૃંગાર સર્વે સારિયા, જાણે કમલા લક્ષ્મી તેહજી. ૩
- નવ યૌવન નારી યધને, બેઠવા ચરણ મુકુંદ હો;
શીઘ્ર યધને શેજે આવી, જ્યાં પોઠયા પરમાનંદ હો. ૪
- વાયુ વિજન કરે હબી, પ્રભુની દાસી યધ;
પાગ હરિના તલાંસે ને, ઉલટ ત્યાં માયે નહિ. ૫
- હાસ્ય કીધું સામલે, અને કર ત્યાં કંઠે ધરી;
અનેક રમત ત્યાં રમ્યા, કુખ્જ સાયે શ્રીહરિ. ૬
- જેને બ્રહ્માદિક પામે નહિ, અને ઈંદ્રાદિક ત્યાં દેવતા;
શંકર તેના પાર ન લહે, નિશદ્દિન તેને સેવતા. ૭

૧૨ ઉખેવિયાં-(સં. હય) બાળ્યાં. દોલ-ટોલિયો, પલગ. ૧ ઉગટણું-ડગણું,
સાફ કરવું. ૩ બાવના ચંદન-એક જાતની મુખડ. શૃંગાર-શણુગાર. સારિયા-પહેર્યો,
શણુગાર્યો. ૫ વિજન-ધમ્મો કરવો.

જે કુખ્જએ વિહાર કીધો, પ્રભુને કરી આપણા;
બાવણપ્રભુ રધુનાથજીને, કીધા ભાવતા મનતણા.

પદ ૨૯૫ રાગ સામેરી.

આનંધા પ્રભુ એહ, માગ કહું વર તેહ;
જે ઇચ્છા મનમા હોય, હરિ કહે આપું સોય.

ઢાળ.

સોય આપું તુજને, જે ઇચ્છા મનમાહેં કરે;
આજ હું સતુષ્ટ થયાં, માગ તુજ મન અતિ હરે
વળતી કુખ્જ એમ વહે, સ્વામી શું મારું હવે;
જે મારું તે આપું અમને, ઇચ્છા મનમા સબરે.
એહ માગુ પ્રભુ કને, નિશ્ચિન રહે સુખ સાય હો,
એક ક્ષણ અલગા નહિ, મારે હૃદયી યદુનાથ હો.

વચન કુખ્જના સુણીને, પ્રભુ ત્યાંથી સાંચ્યાં;
બાવણપ્રભુ રધુનાથને, ઘસ પોતાના સાંભર્યાં.

પદ ૨૯૬ રાગ મારૂ.

શ્રીકૃષ્ણ 'ને ઉદવ બેહરે, મનમા વિભાસે તેહરે.
ઉદવનો કાંધી હાથ રે, ઇમ કહે વૈકુઠનાથરે
કુખ્જને કહે વાણી રે, અફર ભક્ત કહે જાણી રે.
કાકાજીને મગવા કોડ રે, પછે આત્મા શ્રીરણહોડ રે.
પૂર્વે વચન આપ્યું રધુનાથ રે, તે સત્સંગ કરી વાત રે.
એવું જાણી કરવા કામ રે, અફર ઘેર આવ્યા શીરામ રે.
અફરે જાણી આપ રે, હરિ આવ્યા હરવા તાપ રે.
મામા આવ્યા વૈકુઠગમ રે, અફર હોને જાવ રે
અર્ધ પાંચ પૂજા જોડ રે, હરિની કાંધી તેહ રે.
આસન બેસાર્યા શીરામ રે, બાવણપ્રભુ પૂર્ણકામ રે

૩ સબરે- (સ સમ-ભ) થાય શીરામ-શ્રીકૃષ્ણ કવિ પોતાની રામ વિરોધેથી એકનિષ્ઠ ભક્તિથી જુએ છે

પદ ૨૬૭ રાગ ધનાશ્રી.

- આસન પ્રભુ બેસારિયા, કૃષ્ણ ને હૃદય બેહ રે.
અકૂર ઉભા ત્યાં રહ્યા, સ્તુતિ કરે છે બેહ રે. ૧
- પ્રભુ તમે બલે પધારિયા, ભાગ્ય માઈ સ્વામ રે;
તાપસ કો પામે નહિ, દર્શન વાંચે રામ રે. ૨
- આદિ અંતે તું સહી રે, મધ્યે તું કહેવાય રે;
અંતે તું વિના ૧ નહિ રે, વિશ્વંભર તું રામ રે: ૩
- બ્રહ્માદિક તે તું હી રે, રુદ્રાદિક તારો દેહ રે;
જલ સ્થલ જંગ તું સહી રે, સર્વ જીવજીવાડણ એહ રે. ૪
- પયસ્વશ્વ તે તું સહી રે, વાયુશ્વ કહેવાય રે;
અગ્નિશ્વ ત્યાં દેવતા રે, તારા નિર્મ્યા રામ રે. ૫
- પુરાણ સર્વ ત્યાં તાહરાં રે, મંત્ર ખીન અનેક રે;
તું વિના દેખું નહિ રે, તું આદિ અવિગત એક રે. તેજોમય ૬
- તું જે સ્વામી અવતર્યો રે, કરવા ભક્તનાં કાજ રે;
કંસાદિકને મારવા રે, રાખવા ભક્તની લાજ રે. ૭
- સ્તુતિ અકૂરની સાંભળી રે, બોલ્યા શ્રીગુમદીશ રે;
કાકાજી અમે તમારા છું, એમ કહે છે પ્રય રે. ૮
- તમે વૃદ્ધજ ગાહરે રે, હવે કરવું એકજ કાજ રે;
હસ્તિનાપુર જાવું સહી રે, ફાઇ કુંતા કને ત્યાં આજ રે. ૯
- પાંડવ મારા છે સહી રે, પણ અંધ કરે છે બેહ રે;
દુર્યોધન પ્રત્યે નથી આધતું રે, તે નાના છે વેદ રે. ૧૦
- તે મારે બોધ આવિયે રે, ફાઇ કુંતાની શુદ્ધ રે;
બાલજીપ્રભુએ મોકલ્યા રે, પાંડવની કરવા વિદ્ધ રે. ૬૫૫ ૧૧

✓ ૪ જીવાડણ-જીવાડનાર. ૬ અવિગત-(સં, અ-વિ-ગત) અખડિત, તેજોમય. ✓
૧૦ નાના-વિવિધ પ્રકારના. વેદ-નિષ્ઠો. ૧૧ શુદ્ધ-મૂળ. ખબાર, વિદ્ધ-(સં. વિધિ) કામ.

પદ ૨૯૮ રાગ સામેરી.

અધ્યાય અડતાલીશ જેહ, શુક્રેવ કહે છે તેહ;
સાંભળ નૃપતિ વિખ્યાત, અફરની કહું વાત.

ઢાળ.

વાત કહું અફરની, રથ મગાવ્યો બળવંત;
રથે બેસી સાંચર્યા, મન સમરી શ્રીભગવંત.
નગરમાંહે આવિયા, રાજસભાં જ્યાં છે સહી;
હાર રહીને કહાવિયું, અફરજી આવ્યા ત્યાં સહી.
હારખાળે જામ કહું જે, કાકો કૃષ્ણને આવિયો;
કુંતાજી આનંદ પામ્યાં, પાંડવને મન ભાવિયો.
ધૃતરાષ્ટ્રને વિદુર બેઠયા, કુર્યોધન વિખ્યાત હો;
શતભાત ખીજ બેઠિયા, પૂછી કુશલતાની વાત હો.
ભીષ્મ આદે દ્રોણ બેઠયા, કૃપાચાર્ય જેહ હો;
સર્વને ત્યાં કુશળ પૂછી, આસન બેઠા તેહ હો.
સભાવિષે બેઠા પછી, નક્ષત્ર્યાં જોયે સહી.
કાણુ દિત પાંડવને ધમ્મે, સર્વ તે જોયું સહી.
ધૃતરાષ્ટ્ર અફરને પૂછે, ક્યમ આવ્યા શે કાજ હો;
શે હારજ ત્યાં આવિયા, તે કહો મુજને આજ હો.
અફર વળતા એમ વહે કું, મોકલ્યો ત્યાં શ્રીકૃષ્ણ હો;
ભાલણુપ્રભુએ આપ્ત જાણી, પાંડવકું કરવા વટ હો.

પદ ૨૯૯ રાગ સામેરી.

અફર ઉડી આપ, મિટવા તનનો તાપ;
કુંતાજી કને જાયે, કૃષ્ણ કૃષ્ણ કહેતા ધાયે.

ઢાળ.

ધાય કહેતાં કૃષ્ણજી, કુંતા કને આવ્યા જ્યાંહાં;
મળી મદિર પધરાવ્યા, કુંતાજી બેઠ્યાં ત્યાંહાં.

- કુંતાજી હૃદયએ ચાંપ્યો, ખાત પોતાનો સહી;
ગદગદ કરે વારતા તે, દુઃખની સઘડી કહી. ૩
- વિદુરે ત્યાં પાસે યકાં, અવશુભ કૌરવના કલા;
તે સાંભળી અકૂર સર્વે, પોતે ત્યાં મનમાં ગ્રહા. ૪
- કુંતાજી ત્યાં બોલિયાં, તું સાંભળ મારા ખાત હો;
આજ મારે કો નથી, એક વિના શ્રીમદનાથ હો. ૫
- ભત્રિજે મારો સહી, એ કૃષ્ણ નામ ઉદાર હો;
તો તમે જોવા મોકલ્યા છો, લેવા શુદ્ધ આણે ઠાર હો. ૬
- પુત્ર પાંચને સહી, દુખ દે છે દુર્યોધન હો;
વિષમોદક દીધા બીમને, સર્પ લગાડ્યા રાજન હો. ૭
- અરે બાલક માહરા તે, નોધારા કહેવાય હો;
આધાર કો દેતો નથી તે, દુખે પ્રજાને કાય હો. ૮
- તમે બંધે જોવા આવિયા, જોટલો છે મારો કામ હો;
એ વિના કોણ શુદ્ધ જોયે, મારી બાલજુપ્રજા શ્રીરામ હો. ૯

૫૬ ૩૦૦ રાગ સામેરી.

- પૂછે કુંતા માત, અકૂર કહો મને વાત;
તાતનાં સ્વજન જેહ, શું કરે છે તેહ. ૧

દાખ.

- શું કરે છે સ્વજન મારું, ભત્રીજા બાધ બેનને;
અનાયને ત્યાં સંભારીને, મોકલ્યા છો અમકને. ૨
- આવ્યા તો બંધે આવિયા, પણ અંધ ખેડો છે ગ્યાંહાં;
શીખામણ ત્યાં દેતા જાઓ, જે દુખ ન દે અમને આંહાં. ૩
- અકૂર વળતા ઉડિયા, માતા રજે દુખ તમે ધરો;
જઘને કડુંછું અંધને, કું વાત વેગે ત્યાં સુરો. ૪
- એ ભત્રીજા સુત અંતર કરે છે, પટંતરો ત્યાં જોટલો;
તેટલો એ નવ ટલે, જે દેવે પ્રાપ્તો જોટલો. ૫

અહૂર વેગે આલિયા, અંધ બેઠા (છે) જ્યાંહાં;
કહેવા લાગ્યા રામને, ક્રોધ કરીને મનમાંહાં.

રાજ્ય પહેલું પાંડુનું, હવે હનધારી પું હવો;
પુત્રની પેરે પાળો એને, બેઠ મનમાં નાણવો.

✓ આ બીજા દ્રોણ ને કૃપાચાર્ય, અથત્યામા મહી;
૧૬ સધલા બેઠા છે પણ, દયા સહુની ક્યાં ગણ.

અરે પાંડુ મરણુજ પામિયા, શું તમારે મરવું નથી;
અન્માએ ત્યાં નહિ તિષ્ટે, અમો કહું તમને કથી.

જો ધર્મ કાંઈ ચિતવો, તો અંતર કાંઈ નવ કરો:
બાલણપ્રભુ રઘુનાથજી, તે અવતર્યો આંહાં સરો.

પદ ૩૦૧ (રાગ*)

અંધ વસતો બોલિયો, તમો સાંભળો અહૂર આજ હો;
તમો કહું તે સત્ય સહી, તેમાં અંતર નહિ મદારાજ હો.

હું યાન જાણું છું સહી, અવતરિયા શ્રીરામ હો;
દેહ ધરીને કૃષ્ણજી, દેહવા દુષ્ટનો કામ હો.

કહું ન માને તે સહી, પાપી દુર્યોધન રે;
દુષ્ટની પાતે સાંચરે, કહું સકુનિ દુઃશાસન રે.

તે માટે કહેજો કૃષ્ણને, મારો નથી કાંઈ વાંક રે;
બાલણપ્રભુ તમો જાણજો, પુત્ર આગળ હું રાક રે.

પદ ૩૦૨ રાગ ગોડી.

અહૂર વેગે આલિયા, મથુરાં નગર મુકાર રે,
રથ એવો હકારિયો, હાણુ ન લાગી વાર રે.

વેકુંકપતિ ત્યાં બેઠિયા, અહૂરને દીધું માન રે;
ક્રંતાજી ^{દેવ} શું કહે છે, વળી અંધ રાગન રે.

વલણ ^{દેવ} માં કૃષ્ણજી, કહે, સાંભળો એ જગદીશ રે;
જો ^{દેવ} મંદિર પધગજી, ધરે છે, શું કહું તે કથા રે.

૭ નવવર્ષ-નીચ ^{દેવ} તિથિ-(સં. રથમતિ ૧૬) રહે. 'શામજી' નામ નથી.

- કુંતાએ ધણું કહાવ્યું છે, સાંજનો વૈકુંઠનાથ રે;
તમ વિના કોયે નહિ જે, સાહે મારો હાથ રે. ૪
- વળી ત્યાં જોમ કહાવ્યું છે, દુખસાગર પશ્યાં અનાથ રે;
કોરવ રૂપી સચુદ્રમાંથી, તારએ શ્રીમદુનાથ રે. ૫
- દુખ પામીને જોમ કહ્યું, હું જાણું છું એક રે;
પાંડવ સદાએ માદરા છે, બાલશુવ્રહ્મ કહે તેક રે. ૬

પદ ૩૦૩ રાગ ગાડી.

- અધ્યાય પ્રયાશએ સહી રે, કયા તણો પ્રસંગ રે;
શ્રીકૃષ્ણ મથુરામાં રહ્યા રે, કરી કંસનો ભંગ રે. ૧
- હવે હાહાકાર થયો સહી રે, મથુરાં નગર મુઝાર રે;
જી ત્યાં ખે જે કંસની રે, અથુપાત કરી ધાર રે. ૨
- ભોગ તે સર્વ વર્જિયા રે, દેવે શું કીધું એક રે;
દુખ જણીને રહે ધણું રે, નાથ સંભારી તેક રે. ૩
- રોયે દીટાડીની પેર સહી રે, કોય ન દે આધાર રે;
વૈકુંઠપતિ જ્યાં કાપિયા રે, તો ક્યાંથી પામે પાર રે. ૪
- રોતાં વનિતા એમ કહે રે, કોણ કરતાં ભોગ રે;
પીયુ જતાં સર્વે ઢળ્યો રે, શું દેવે સરજ્યો યોગ રે. ૫
- અનેક લાડ લડાવિયાં રે, કંસ અમારો નાથ રે;
વૈભવ સમક્ષે ક્યાં ગયો રે, કાંઈ ન આવે હાથ રે. ૬
- હવે શરણ કોને તે અહિં સહી રે, રહિયે આપણુ નાર રે;
જન્મ પિતાને લાખિયે રે, કંસ માર્યો દેવ સુરાર રે. ૭
- ✓ દુખ લાંજે તે ત્યા સહી રે, જે યજ્ઞ ઉપન્યુ તન રે;
એવું કહીને નિસર્યા રે, કહેવા તેણે દન રે. ૮
- દુઃખ ધરે ત્યાં અતિ ધણું રે, આબ્યાં નગર મુઝાર રે;
જેને દાસી અતિ ગણી રે, તે સાથે નહી નાર રે. ૯
- એકલાં આબ્યાં પિના કને રે, ચૂક વિષે ત્યાં તેક રે;
જરાસધ બેઠા જ્યાંહાં રે, રાત્રી આવી બેઠ રે. ૧૦

તાતે દીડી આવતી રે, અયલ યયા ત્યાં કસ રે; ૧
 વિધવા દેખી પામિયો રે, જને તાપે ધૂજે રશીય રે. ૧
 હવે મદમદ કઠે ઉચ્ચરે રે, સુણો જરાસંધ તાત રે; ૧
 તુજ સરખો સિર માહરે રે, તો કુખની શી કહું વાત રે. ૧
 નાથ અમારો મારિયો રે, ગોવાળિયો કહાન એહ રે; ૧
 માથ ચારી જેણે નંદની રે, કહેતાં નાવે છેહ રે. ૧
 ગાજ અપ્યું ઉચ્ચસેનને રે, અમો કાઠયાં બહાર રે; ૧
 અનાયની પેરે આવિયાં રે, તમારા ગૃહમુખાર રે. ૧
 હવે ગૃહવિષે જે નારી છે રે, સદુ રૂદન કરે છે તેહ રે; ૧
 મહુએ દુઃખ આણે ધણું રે, વધાર્યો જરાસંધ જેહ રે. ૧
 આસનથી બેઠો યયો રે, પુત્રીનું દુઃખ અપાર રે; ૧
વૈધાનર દેહમાં પોખિયો રે, ઉડી કોધની જવાળ રે. ૧
 હવે પ્રધાન પોતે તેડિયા રે, સેનાપતિ ત્યાં જેહ રે; ૧
 દસ મેજા વેગે કરી રે, પડો વજડાવો તેહ રે. ૧
તેવીસ હાદિહી દસ મેજિયું રે, ગજ રથનો નદિ પાર રે; ૧
નવલ પનાકા સજ કરી રે, ચાલ્યા મહાનુઝાર રે. ૧
 પ્રતિયા તે ત્યાં કરે રે, માઈ ત્યાં પાપિય રે; ૧
 ગાયચારણુ ગોવાળિયો રે, રખે નાસી જતો રનહ રે. ૧
 છાના જાલ વીટા પુરી રે, એકલો જાલમે કહાન રે; ૧
 કંસ જેણે મારિયો રે, તો ફેડો એનો દામ રે. ૧
 હવે એમ કહીને નિસર્પા રે, વાળ વાગ્યાં છત્રીસ રે; ૧
 જરાસંધ જાણે નદિ રે, જે પ્રગટયા છે જગદીય રે. ૧
 જગતભર આબ્યો પાપિયો રે, વીંટયું નગર તે દાર રે; ૧
 માર માર સદુ કો કરે રે, ક્યાં અયો દેવ મુરાર રે. ૧

(૧ પ્ર-૨ સરીર રે) ૨ પ્ર-૨ કુપ્ત ૩ પ્ર-૨ બલમદ. ૧૧ અયલ-(સ-ની
 વિષ) દીવા. ૧૩ ઉદ-પેડે ૧૫ વધાર્યો-ઠરાયો ૧૬ વૈધાનર-અગ્રિ શિખિયા-પ્રુ-
 કપો, વદિ પમાડયો. ૧૭ મેજા-(સ-મણ) મેજવો, એકડું કરેલ. ૧૮ હોદિહી-
 ✓ (સ-અરોહિણી-૧૦૬૩૫૦ પાવડળ, ૧૫૬૧૦ પોદા ૨૬૮૩૦ રૂપ અને ૨૮૦૦
 દાણી મુદ્ર ૨૧૨૬૬૦ કેનિગેના બનેલા સરનારે અરોહિણી કહે છે) ૧૯ મહાનુઝાર-
 મોટા પોદા. ૧૯ નદિ-નીચ, જગતભર-જાણી બરેલા.

નગરલોકે જાણે નહિ રે, કોલાહલ શો એહ રે;
પ્રભુ પોદયા નિરાંતમાં રે, જાણ કીધું સેવક તેહ રે. ૨૩

બે બાલક એકા થયા રે, આબ્યો દુષ્ટ જાણી રામ રે;
લાલજીપ્રભુ જે અવતર્માં રે, ભક્તાનાં કરવા કામ રે. ૨૪

પદ ૩૦૪ રાગ સામેરી.

હવે વૈકુંઠ કેરો નાથ રે, મનમાં જાણી વાત રે;
નગર વીંટિયું જેહ, દસ ફરી વળ્યું તેહ. ૧

હાળ.

દસ ફરી વળ્યું તે સહીને, નગર આમે તે આંહાં;
જવા કો પામે નહિ, પ્રભુ વિચારે છે ત્યાંહાં. ૨

પ્રભુજીએ વિચાર કીધો, મારું પાપીને અહીં;
પણ હવડાં મારવો એ નથી, આગળ કામ ધણું સહી. ૩

ભૂમિભાર કમ ઉતરે, જો એકલો એને મારિયે;
સર્વ સેના લાબ્યા પછી, એને ત્યાં સંધારિયે. ૪

વિચારી દરિ બહાર આબ્યા, યુદ્ધ કરવા કારણે;
આકાશમાં અવસોકિયે, જેનું ચિત્ત છે ધારણે. ૫

જેતા વિષે રથ એહ આબ્યા, શોભા તેની શી ગણું;
તેજ સન્મુખ જોઇ ન થકે, એક જીવાએ શું બાણું. ૬

આયુધ સધલાં મધ્ય છે, ધનુષ્ય ને ત્યાં બાણ હો;
સારથિ લાવી ત્યાં રહ્યા, પ્રભુને કરી પ્રણામ હો. ૭

એક રથે શ્રીકૃષ્ણ એકા, ખીજે બલભદ્ર વ્રાત હો;
વેગે કરિને આવિયા, બાલજીપ્રભુ રધુનાથ હો. ૮

પદ ૩૦૫ રાગ સામેરી.

નગર વિષેથી આબ્યા, સહુ કેને ખત આબ્યા;
જાણે હિત્યો આદિત્ય કોડ, આબ્યા શી રણઝોડ. ૧

હાળ.

રણઝોડ આબ્યા રણ વિષે, ને નગરનારી જેહ હો;
યોદ્ધ સખા વિમાસે છે, જે શું યારો એહ હો. ૨

સર્વ કો અતિ દુઃખ આણે, જતા દેખી નાથને;
સહ કહે એ શું રે કરશે, એકલા જહુ સાથને.
પ્રભુ વહીને આવિવા, સન્નાહ આયુધ કર ધરે;
મોહ સમયે કાંઈ દીઠો, જણે યમવા આવ્યા આંહાં સરે.

આનિયા રણુ પેર કીધી, પાંચજન્મ પૂર્વે હરિ;
નાદ મુણી અરિ સર્વની, હેલ કાંપી લાં સરી.

નાદ એવો પૂરિયો, અહાંમાં વ્યાપી રહ્યો;
બેદ કો જણે નહોં જો, રિપુ હણવા તત્પર થયો.

કોને કરથી આયુધ પડિયાં, કો રથચક્ષી પશ્ચ તહિં;
કો અશ્વથી અડવડયા, નાદે યજ્ઞ પડયા સહી.

ગજ સન્મુખ જો હતા, પરામુખ લાં તે યમા;
ચિત્કાર કરતા પીછા નાઠા, કાણે બેદ તે નવ લલા.

પાળા સઘલા પાછા પડિયા, નાદ મુણીને તે સહી;
બાલણપ્રભુ રઘુનાથજીનો, પ્રતાપ કો જણે નહિ.

પદ ૩૦૬ રાગ સામેરી.

ખનભળી સેનારે અપાર, જરાસંધ ત્યાં તેણે ધર;
કાણે ન જાણ્યો બેદ, જો હરિ આવ્યા વેદ.

હાળી.

આતીને ઉભા રહ્યા હરિ, જરાસંધ છે જ્યાંહાં,
રામ થોધા પદગ ટૂલી, પોતે વહી આવ્યા ત્યાંહાં.

દીડા પ્રભુજી સજ થયા, પાપી બેઠ્યો બેઠ્ય;
દુઃખ સાથે દુઃખ મુદ્દ દરવા, નહી આહીર તોલ.

તમે આહીર અમો ગાળ, તું સાથે દુઃખ નહોં બંદ;
અમારે સમગ્રસ્ય આંવે, તો ત્યાં સામેલ નહ વંદ.

૧૬ ૩૦૫-૬ સન્નાહ-ભરાડી પોસાડ, જાનનર ૫ પાચજન્મ-પૂર્વે જતા રાખડ
નામ અરિ-રણુ સરી-ખસવા લાગી ૮ પરામુખ-ફરેલા મુખરાગા ૯ પાળ-
પાચજન્મ તિપાઈ ૧ પદસ-પાસ, રેગગ ૪ અડ-સીડુ-વડ.

- યુદ્ધ જો તમથું કઈં તો, જોડ લાગે અમને;
હાસ્ય સહુ કો કરે ક્ષત્રિ, જો આશંકા તમને ? ૫
- સરખે સરખા જ્યાંહાં હોયે, તેહ ઉપર દલ ચડે;
તું આહીર સાથે યુદ્ધ કરતાં, કલા ત્યાં મારી પડે. ૬
- અભ્યા અમો ક્ષત્રિ આહીર તું, ક્યાં યદ્ધી સમજોડ;
તું સામા રહી યુદ્ધ કરિયે, અમને લાગે ખોડ. ૭
- હરિ તારે હસી બોલ્યા, તો યુદ્ધ કોણશું કરશો;
પુરુષાર્થ દેખાડ ક્ષત્રિ, મુ સામું જોતાં મરશો. ૮
- ✓ તારે જરાસંધ બોલિયો, બલભદ્ર તારો બ્રાત હો;
તેશું અમો ત્યાં યુદ્ધ કરશું, મારું ત્યાં વિખ્યાત હો. ૯
- એવું કહેતાં આચા આપી, કૃષ્ણે ત્યાં બલદેવને;
કહે પાપીને નાશ કરો, જો આવે છે ત્યાં તમકને. ૧૦
- હવે જરાસંધ સૈન્ય, પોતાતણું પ્રાધું કરી;
વેગે કરીને આવિયો તે, થોડ જ્યાં છે શ્રીહરિ. ૧૧
- શ્રીકૃષ્ણજીએ મન વિમાસી, શારંગ ધનુષ્યજ કર અણું;
બાધામદિથી બાણ કાઢ્યું, તેજ નવ ગયે સણું. ૧૨
- કોપ કરી ત્રેલોક્યપતિ તે, મૂકિયું સેના બણી;
તેણે કરીને સર્વ સેના, બ્યાકુલતા પામી બણી. ૧૩
- એક બાણે કરી હરિએ, સંધાર ત્યાં કીધો સહી;
પડ્યા તેનો વિસ્તાર કહું, રાજાને ઋષિ કહે તહી. ૧૪
- બાણને તેજે કરીને, પડ્યા સર્વે થોધ હો;
બાલજુપ્રજુ રૂઘુનાયનો, મદિમા ન ગણે વેદ હો. ૧૫

૫૬ ૩૦૭ રાગ વેરાહી.

મુકેવજી કહે છે રાયને રે, સુણિયે પરીક્ષિત એહ રે;
પ્રભુને બાણે કરીને રે, પડિયા થોધા તેહ રે. ૧

તેવીસ લોહિણી સાથે લખ રે, કોના છેવા કર્ણ રે;
કોની છેદી નાસિકા રે, કર છેવા અચરણચરણ રે. ૨

કોના પાગજછેલિયા રે, કોની કટિ કહેવાય રે;
કોનાં મસ્તક કાપિયાં રે, હાહાકાર તે યાય રે. ૩

રુધિરનદી ચાલે સહી રે, રુદ્રાણી અનેક રે;
શોભા શી કહું તેહની રે, મુજ મુખે રસના ઝોક રે. ૪

ગજ પગા પર્વત જથા રે, રથ લાગ્યા ત્યાં નેહ રે;
જણે નાવજ મૂકિયાં રે, પાપીને ઉતારવા તેહ રે. ૫

અશ્વ ઝીલે માંહે પગા રે, લાગ્યાં છે જેને બાણ રે;
શખ તેા વલાં જામે સહી રે, જેને વિયુખ થયા શારંગપાણ રે. ૬

જાલ જણે સેના યજ રે, કેસ થયા શેવાલ રે;
દંત પગા ઝબકે જથા રે, દુપદ પગા તેણે કાલ રે. ૭

આયુધ જેહનાં પગાં રે, જણે ચલકે મીન રે;
ઝેવી શોભા યજ નદી રે, જ્યારે કાપ્યા બકતાપીન રે. ૮

હવે ઉમરતા ત્યાં જે રહ્યા રે, હજારે હજ લીધું હાથ રે;
પાપી સર્વ સંધારિયારે, બાલણપ્રભુ રઘુનાથ રે. ૯

૫૬ ૩૦૮ રાગ વેરાડી.

પાપી સર્વે મારિયારે, સ્વામી શીખમવાન રે,
લોહિણી તેવીચમાં સહી રે, ન રહ્યા તેણે સ્થાન રે. ૧

આદિ પુરષ ત્યાં એ સહી રે, કતાં હતાં નેહ છા
જરાસંધનું શું ગયું રે, જેણે વિશ નિપાળ્યું એહ છા ૨

કટક બાગ્યું જરાસંધનું રે, એકયો રહ્યો શૂપાલ રે;
માન વિચારી જોધનું રે, હું મર્યો એણે કાલ રે. ૩

(૧ પ્ર ૧ કેવાલ રે) ૫૬ ૩૦૮-૪ રુદ્રાણી-રુધિરપાન કચારી રે. ૧ ઝીલે-
હવામાં ખાય. ન્દાય વિયુખ-અવળા, સામ. ૨ નિપાળ્યું-નિખાળ્યું.

- પેર નેધ પોતે નાસતો રે, હલધરે દીઠો તેહ રે;
 કાણુ એક માંહે જાઠ અલો રે, પાપીનો ત્યાં દેહ રે. ૪
- બાંધીને ગારે જોડે રે, આબ્યા વૈકુંઠનાથ રે;
 મૂકો મૂકો ત્યાં કહે સહી રે, બ્રાતનો ઝાલ્યો હાય રે. ૫
- કૃષ્ણ કહે છે સમે વિના રે, મારવાતું નથી કામ રે;
આગળ દેત્ર સંધારવારે, એ મોટી છે હામ રે, ૬
- એવું કહી ચૂકાવિયો રે, સ્વામી વૈકુંઠનાથ રે;
 ✓ પાપી ભાંધી નાસતો રે, ધસતો બેઠુએ હાય રે. ૭
- દુઃખ આણુતો તે અતિ ઘણું રે, કરતો તેહ રૂદન રે;
શાલવને કહે રામજી રે, એ શું થયું રાજન રે, ૮
- ✓ ઉશરાટું દેવ કાં થયું રે, જોવાળિયો કાણુ જાત રે;
 બરવાડે હરાવિયા રે, તો ધિક્ક મારી ખ્યાત રે. ૯
- માદવ કાંઈ હતા નહી રે, યોડું સૈન્ય ત્યાં એક રે;
 તેવીસ કૌહિણી પ્રાણે કરી રે, દેવ વાંકું ત્યાં તેહ રે. ૧૦
- શાલવ કહે મહારાજને રે, દુઃખ મ ધરશે તાપ રે;
 એક સમે એવો આવશે રે, એને જીતશે આપ રે. ૧૧
- ✓ દુઃખ પડે ત્યારે સહી રે, જે ધીરજ મુકિયે રામ રે;
 તો સુખ કદિયે ન પામિયે રે, કાણુ કાણુ દુખિયો થાય રે. ૧૨
- તે માટે આલો ત્યાં જામ્યે રે, માગધ દેસ ત્યાં જોહ રે;
 સામગ્રી ત્યાં કીજિયે રે, વળી સુદની ત્યાં એક રે. ૧૩
- આસના વાસના તેને કરી રે, લખને આલ્યા રામ રે;
 દુઃખ ધરતો ત્યાં આવિયો રે, કેમે શાંત ન થાય રે. ૧૪
- હવે કૃષ્ણ ને રામજી રે, પણ આબ્યા નગરમુઝાર રે;
 જય જયકાર ત્યાં થયો રે, વળી મંગલ ગાયે નાર રે. ૧૫
- અતિ હર્ષ તે સહુ પામિયું રે, ઉઝસેન વસુદેવ રે;
 જરાસંધને જીતી આવિયા રે, વાર ન લાગી ખેન રે. ૧૬

હવે જરાસંધ તે સજા મધ રે, વટવાને આબ્યો આપ રે;
બાલણપ્રભુ રધુનાથનો, રે, કામ નવ લહે પ્રતાપ રે.

૧૭

પદ ૩૦૯ રાગ જોડી.

મથુરાં માહે આવિયા, સ્વામી શ્રી જગદીશજી;
સહુને આનંદ અતિધણો, જે જીત્યા ત્યાં ઇશ. ✓ પ્રભુજી આવિયા. ૧

યોદ્ધા એકે કૃષ્ણનો, નવ પડ્યો નિરધારજી;
કુસલે સહુ કો આવિયા, જેને માયે જગદ્ધાર. પ્ર૦ ૨

પૂજા કીધી કૃષ્ણની, હૈડે હર્ષ ન માયજી;
સહુ કો રણિયાવત ધયું, આનંદ ઉત્સવ યાય. પ્ર૦ ૩

કૃષ્ણજીએ ત્યાં આગા આપી, યોધ પોતાના જેહજી;
રથ શોધીને લઈ આવ્યા, ઉગ્રસેનને આપ્યું તેહ. પ્ર૦ ૪

ધન સર્વે ત્યાં આપિયું, અને નાના બ્રૂપણ જેહજી;
રણિયાત રાજા ધયો, શુકદેવ કહે છે એહ. પ્ર૦ ૫

શુકદેવ કહે પરીક્ષિતને, હવે કહ્યું જરાસંધ રાવજી;
નિચાર મિત્ર સાથે કીધો, હૈડે દુઃખ ન માય. પ્ર૦ ૬

સાલવ પ્રત્યે ઝ્રમ કહે, સૈન્ય આપણું જેહજી;
સર્વ કાપ તત્પર કરો, કૃષ્ણને જીતિયે એહ. પ્ર૦ ૭

એણે કૃષ્ણે દુઃખી કર્યા, તે કહેતાં નાવે પારજી;
આગે મેં તો જીત્યા છે, મોટા બ્રૂપતિ સાર. પ્ર૦ ૮

જરા રાક્ષસીને વરે, અબેદ મારો દેહજી;
તે એણે કૃષ્ણે જીતિયો, દુઃખનો નાશ્યો છેહ. પ્ર૦ ૯

વળી સૈન્ય તત્પર કયું, તેવીય દોદિછી રાવજી;
મજ રથ અથ દહારિયા, નિશાણે દીધા ધાય. પ્ર૦ ૧૦

માલીને ત્યાં આવિયો, વળી જરાસંધ રાવજી;
હાહાકારજી ત્યાં ધયો, મથુરાં નગરી માંવ. પ્ર૦ ૧૧

વીંટી મથુરાં ત્યાં સહી, ચોદા ત્યાં તરવરિયાજી;	
હરજીએ ત્યાં જાણિયું, ત્યારે યુદ્ધ કરવા પરવરિયા.	૫૦ ૧૨
દારુણ યુદ્ધ તો ત્યાં થયું, જરાસંધનું એહજી;	
વળી હાર ખમાડિયો, પાપી નાડો તેહ.	૫૦ ૧૩
જીવતો તે મૂકિયો, નવ માર્યો વિશ્વવ્યાપજી;	
આગળ કામ ધણા મારે, હરિએ ઉગાર્યો આપ.	૫૦ ૧૪
વળા દુષ્ટ નાસી ગયો, કોધે તો પરજાણિયોજી;	
બાલણપ્રભુને જાણે નહી, જે આદિ પુરુષ અવતરિયો.	૫૦ ૧૫

૫૬ ૩૧૦ રાગ સામેરી.

દુષ્ટ તો પાપી એહ, રાનજ નામે તેહ;	
અવતરિયા છે રામ, શ્રીહરિ પૂર્ણકામ.	૧

ઢાળ.

કામ સુરનાં સારવા, ને અસુરને સંધારવા;	
ભકતને ઉદ્ધારવાને, દુષ્ટ પાપી મારવા.	૨
એમ તે નાસી ગયો, સત્તર વારજ તે સહી;	
તેવીશ હોહિણી દસ સાથે, હરિ યજી હાથે તર્હિ.	૪
સારે પાપી પરજાણ્યો તે, અગ્નિ પાછે આપ હો;	
પાછે દુષ્ટજ પામિયો, તે તન વિધે તો તાપ હો.	૪
આરડીને જોલિયો, તે રૂદન કરતો ત્યાં જાણે;	
એવું મારે કો નથી જે, કૃષ્ણને જાણે હણે.	૫
એવું વામક જોલિયો સારે, દુઃખ સહુ કો મન ધરે;	
આસવાસના કરીને વળા, યુદ્ધ કરવા સાંચરે.	૬
વળી જરાસંધ યુદ્ધ કરવા, અદારમી વાર આવિયો;	
બાલણપ્રભુ રધુનાથજીના, મનમાં બાવિયો.	૭

૫૬ ૩૧૧ રાગ ગોડી.

હવે વહીને મથુરાં પુરીએ, જરાસંધ તો આવ્યોજી;	
કોલાહલ અતિ ત્યાં થયો, હરિના મનમાં બાવ્યોજી.	૧

યાદવ સહુને હરિ કહે, જમ કરો ત્યાં સુદૃઢ;

પાપીને ત્યાં ભારીને, તેની લાગે, રિદ્ધૃત.

હવે શુદ્ધેવૃત્ત કહે પરીક્ષિતને, સાંભળિયે રાજનૃત;

એ કથા રહી ઐટલે, આત્મા નારદ સુતૃત.

અપિત્તએ વિચારિધું જે, અનતરિયા પરબ્રહ્મ;

દુષ્ટ દૈત્ય સંધારવાને, કરવાને પ્રાક્રમૃત.

✓ એવું બ્રહ્મા ચાલિયા, જ્યાંહાં કાલયર્વનૃત;

આવંતા અપિને દીક્ષા, તેણે દીધું માનૃત.

અર્ધપાદ પૂજા ક્રીધી, આપ્તું શુભ આસનૃત;

શે વિશેષે આપિયા, પવિત્ર કથું બુવનૃત.

નારદ કહે બ્રાહ્મણ છું ભંજી, કહેવાને તો બેદૃત;

તારા મદને ટાળવા, કૃષ્ણ અર્પતર્યા વેદૃત.

કાલયવન ત્યારે આશ્ચર્ય પામ્યો, પૂછે છે ત્યાં તેદૃત,

ક્યાં છે તે રજી નાસી જતો, કેવો છે તેદૃત.

નારદ ત્યારે બોલિયા, મથુરાં નગરે કહેવામૃત;

તે વિષે ત્યાં અવતર્યો, પરબ્રહ્મ પૂર્ણ ત્યામૃત.

સ્વરૂપે તે સ્થામ છે, વળી કાલ તણો તે કાલૃત;

હસ્ત ચાર ત્યાં શીલતા, અંબુજ નયન રસાલૃત.

બૃગલાંજન પીતાંબર પહેરણ, અંગદ બેરખા પાણૃત;

ત્યૂન કશી રહી નથી, તેજ રૂપ છું જાણૃત.

આયુષ કાંઈ ધર્યાં નથી, અકપાણુ દયાલૃત;

તે મદ તારો ટાળશે, ધન્યાર્થ અપારૃત.

કાલયવન ત્યારે કાપિયો, સૈન્ય પોતાનું તેડુનૃત;

ક્રોધ કરીને કૃષ્ણૃત ઉપર, લાઇ નિકળ્યો તેદૃત.

શીઘ્ર વહીને આપિયો, પાપી અને ન બોલેૃત;

બાલવપ્રભુને ખીજે, ક્રોધ ન આવે તોલેૃત.

૧૦ અંબુજનયન-કમલસરખા નેન. ૧૧ મ. ૧ માં નથી.

૫૬ ૩૧૨ રાગ વેરહી.

- ✓ નારદજી કહીને ગયા રે, કાલયવન ત્યાં એહ રે;
મળ્યો છે કોટિ ત્રણશું રે, પાપી આખ્યો વહી રે. નાં ૧
- જરાસંધ ત્યાં યુદ્ધ કરે છે, તેવીશ ક્ષોદિણી રાય રે;
ત્રણ કોટિ બલિયા આવી, મથુરાં વીંટયું ત્યાં રે. નાં ૨
- એકાંત પ્રભુજીએ સહી રે, પોતે કયો વિચાર રે;
અંશેઅછ પાપી આવિયો રે, વીંટયું નગર અપાર. નાં ૩
- જાયા કોય પામે નહી રે, વિરમય થયા મહારાજ;
જરાસંધ જીત્યો નયો રે, એ કોણ પ્રગટ્યો ત્યાં આજ. નાં ૪
- જ્ઞાન હરજીએ જોધયું રે, નારે મોકલ્યો એહ રે;
કાલયવન ત્યાં આવિયો, બાલજુપ્રભુ કહે તેહ. નાં ૫

૫૬ ૩૧૩ રાગ મારૂ.

- કૃષ્ણ કહે કહો બલ્લભ રે, કોણ કારજ કરવું એવ રે. ૧
- એણીપેર કહે વેકુંઠનાથ રે, મુજને એક સુઝે છે વાત રે. ૨
- એશું ન કીજે યુદ્ધ રે, એક હું ઉપજાવું જુદ રે. ૩
- બલભદ્ર કહે સાંભળો બ્રાત રે, જે ચિત્ત આવે તે કરો વાત રે. ૪
- કૃષ્ણ કહે સાંભળો આપ રે, આ સમુદ્ર માંહે આપ રે. ૫
- કરાવિયે નગરી તે માંહે રે, અનેક શોભા કહાવે ત્યાંહે રે. ૬
- ✓ તેકા વિશ્વકર્મા સુતાર રે, આઘા આપી દેવ મુરાર રે. ૭
- એક નગર ઉદધિ માંહે સહી રે, નિપાવો કહું છું નિરધાર રે. ૮
- તેની શોભાનો નહોં પાર રે, કરો કહે છે વિશ્વાધાર રે. ૯
- આઘા આપી ચારંગપાણ રે, વિશ્વકર્મા આલ્યા નિર્વાણ રે. ૧૦
- સાગર માંહે ત્યાં પેઠા રે, આઘા થઇ જઈ બેઠા રે. ૧૧
- આચર ચોટાં ને અવાસ રે, મણિમય મહેલ કર્યા પ્રકાશ રે. ૧૨
- ગોખ બલિયાં બહુ દીસે રે, જોતા મન સહુ કોનું હીમે રે. ૧૩

વાપી કૃષ્ણ ત્યાં જે કહેવાય રે, સરોવર રચિયાં ત્યાંય રે.	૧
સુવર્ણ પાટ ત્યાં જેહ રે, હરિ કાજે નિપાવ્યા તેહ રે.	૧
માહે કમલ પોવણું શરકે રે, નીલ પીત દેખી મન હરખે રે.	૧
ત્યાં હંસ સારસ ચક્રાર રે, ચક્રવાક ને વળી મોર રે.	૧
કોયલ બોલે મધુરે સાદે રે, રબરૈયો બોલે નાદે રે.	૧૮
વાટિકા ને વન જેહ રે, કાંધાં સ્વરૂપે તેહ રે.	૧૯
વેલ કેતકી વાવો જાય રે, મુચકુંદ મોગરો ત્યાંય રે.	૨૦
શેવત્રાં શુક્લ બપોરી રે, વળી દાદિમ ચંપક બીજોરી રે.	૨૧
નારિકેલ ખલુરી ને દ્રાક્ષ રે, અંજીડ નીશાણી આપ રે.	૨૨
ચાંદોલી પરતાનાં દુભ રે, વાવ્યાં કાજ પરચલ રે.	૨૩
ચારોલી ચરખી ભાર રે, જમયજ્ઞ જવત્રી સાર રે.	૨૪
લવંગ એલચી વાવી આણી રે, બાલચુપ્રભુનું કારણ જાણી રે.	૨૫

પદ ૩૧૪ સગ માત્ર.

નાનાધિધની વેલ લાવી, વિશ્વકર્મા સુતારે વાવી.	૧
શી ઉપમા કહું દુઃ આજ, જ્યાં રમશે સ્વામી મહારાજ.	૨
એવું સીદ્ધીએ કરી કામ, સુવર્ણ કાટ કયો તેણે કામ.	૩
હાર નગરનાં કાંધાં જેહ, મણિ માણેક રત્ન જડિયાં તેહ.	૪
જકાવ દોસિસાં તેના કરિયાં, તે પાખલ મુક્તાશ્વ બરિયાં.	૫
હાગમહે કોણે ન જવાય, આપા પાખે માલવરાય.	૬
✓ મર્યાદા કાંધી તે માંય, હંચ નીચ જન કહેવાય.	૭
તે માટે વંચવનો નહી પાર, જ્યાં વમે ત્રિદિવમુસાર.	૮
જગ મરણ કોને નહી ત્યાંય, રોગે ન પીડે કોને કાવ.	૯

(૧ મ ૨ ચક્રવાક કરે છે સોરઠે) (૨ મ ૨ મોર બપેષા બલે નાદે રે) ૧૪
 વાપી-વાવ ૧૫-૨૦ ૧૯ વાટિકા-વાવી ૧૫ દોસિસાં-કોલ ઉપરના કાંત્રો, કમલ

કેશ શ્વેત કોના નવ યાપ, શોક નહી તે નગરીમાં.	૧૦
સ્વર્ગપુરીની સમૃદ્ધિ જેહ, સધલી આણી મૂકી તેહ.	૧૧
ધુન્દનો તો જે બંકાર, મોકલિયો દારિકાં મુઝાર.	૧૨
વરુણે તો ગંગાજલ ઘોડા, મોકલિયા પોતે જે છોડગા.	૧૩
બાર યોજન લગે વિસ્તાર, વસ્યો લોક સહુ તેણે દાર.	૧૪
✓ હવે નિદામહિ સહુ કો જન, દારકાં વાસ્થુ' જુગજીવન.	૧૫
કાણે નવ જાણ્યું ત્યાં તેહ, બાલજુપ્રભુએ કીધું જેહ.	૧૬

૫૬ ઉરપ રાગ ગાડી.

પરીક્ષિત પૂછે શુકદેવને, ઋષિજી મને કહોને આપજી;
હારાવતી વાસી સાગરમાંહે, એવડો શો તેનો તાપ. પૂછે રામજી. ૧

એવો પાપી કાણુ છે, જેની બીક ધરે ભગવાનજી;
કાણુયકી તે ઉપન્યો, કાલયવન રાજન. પૂ૦ ૨

ત્યારે ઋષિજી વાણી બોલ્યા, રાજ તું અવિધારજી;
પૂર્વે જામાત્ર માદવનો, શુરુ ગર્ગ ઋષિ તેણે દાર. સાંભળ રામજી. ૩

ભોજન અર્થે આબ્યો હતો, માદવ કેરે ઘેરજી;
~ મુખ જેઠને સર્વ માદવે, હાસ્ય કીધું બહુ પેર. સાં ૪

અતિ ભયંકર મુખ ઋષિનું, દીસે છે અપારજી;
માદવે હાસ્ય કર્યું તે દેખી, કોપ ચઢ્યો તેણે દાર. સાં ૫

કોપે ઘરઘર ધ્રુજિયો, માદવ ઉપર એહજી.
મને જે એ ખીજવે છે, તપ કરું તો તેહ. સાં ૬

એમ કહીને આવિયો, ઋષિ શંકર કેરે સ્થાનજી;
જઠને તપ આરભિયું, મને પ્રસન્ન યાગ્યો ભગવાન. સાં ૭

હવે શંકરનું ધ્યાન માંડયું, આસન દહ કરી જેહજી;
ભક્ત્ય ભોજ્ય સર્વ ત્યાજ કીધું, ઉપવાસ કરે ત્યાં તેહ. સાં ૮

ધણા દાલ બૂખ્યો રહ્યો, કુધાએ પીડ્યો તનહું;
ત્યારે મન વિચાર કરી, જે દુષ્ટ આણ્યા મુન્ય. સાં ૯

દુષ્ટ જે આણી કરીને, ધસિયા મહિમાહેતુ;
પિષ્ટ કરી આરોગે તે ત્યાં, એક મુષ્ટિકા ત્યાંહે. સાં ૧૦

એણીપેરે, તપ આચરતાં, ઇમ સંવત્સર ગયો મુન્યહ;
ત્યારે વર આપવાં આવ્યા, શંકર યદ્ય પ્રસન્ન. સાં ૧૧

માગ માગ હું, તુજને ત્રુક્યો, ઇચ્છા હોય મનહ;
હીને હોય થયો ઋષિ, પામ્યો શિવદર્શન. સાં ૧૨

✓ એક પુત્ર મને એવો આપો, કૃપા કરીને એહહ;
સુવં ત્રાસ પામે મનમહિ, નાદા હીડિ તેહ. સાં ૧૩

એ વર માગું તમ દને, આપો સીમે કાળહ;
માદવ હસિયા મને તેણે, દાગું હું મહારાજ. સાં ૧૪

શંકર કહે તારે હશે, પુત્ર જસિયો તેહહ;
બાલકુપ્રભુને ખીલાવશે, ઉમમાપતિ કહે તેહ. સાં ૧૫

પદ ૩૧૬ રાગ સામેરી.

શિવને કરી પ્રજ્ઞામ, આદ્યો ઋષિ તેણે ઠામ;
હલટ અંગ ન માય, રાક્ષસ ક્ષેત્રમાં જાય. ૧

હાળ.

રાક્ષસક્ષેત્રમાં આવિયો તે, ગર્ભ ઋષિની સ્થિતિ વડી;

✓ કાલજરા એક રાક્ષસી, તે ઋષિતંત્રી દષ્ટે પડી. ૨

અતિ મુંદર નારી તે સહી, રૂપ કહ્યું નવ જામ હો;
દ્રષ્ટિ પડતાં ઋષિતંત્રી, મન લુપ્થ થયો તે ત્યાંવ હો. ૩

તે થકી સુત ઉપ-ચો તે, કાલયવન તો નામ હો;
ચંકરના વર માટે આવી, ખીલાવે તેણે ઠામ હો. ૪

- ✓ મહાભયં કરે રૂપ તેનું, કાલયવનં તો તે સહી;
નારદને વંચને કરી, મથુરાં નગર વાટણું ત્યાં. ૫
- શુકદેવ કહે ખરીક્ષિતને, મને પૂછ્યો બેદ દો;
કહે બાલજી બુદ્ધિમાને, મેં કહ્યું તે વેદ હો. ૬

૫૬ ૩૧૭ રાગ ગાંડી.

- કહે શુક માંબળ જૂપ, તુજને હું રે કહું;
કથા તણો સંકેત, જે બુદ્ધિમાને લહું. ૧
- નગર દાર શ્રીકૃષ્ણ, નિકળિયા જોટલે;
કાલયવન મનમોહિ, અટકલિયા તેટલે. *જિઆરમા પડ્યો* ૨
- મૂર્તિ મનોહર સ્થામ, તન પટ પીત ધર્મા;
કેસર તિલક લલાટ, તેહ વિદ્યાલ કર્મા. ૩
- શ્રીવત્સ લાંછન કંઠ, કૌસ્થભ શોભે મળી;
કુંડળ ઝળકે કણ, વાત ન જાયે કલી. ૪
- દીર્ઘ એણું રૂપ, આયુષ દાય નહી;
મ દેહ નિવસ્યૌ સર્વ, માદવરામ સહી. ૫
- નારદે કલો સંકેત, તે સર્વે નિરખ્યો;
કૃષ્ણને જાણી મન, દેડે અતિ હરખ્યો. ૬
- બુદ્ધિતણી કરી બુદ્ધ, પૂઠે ધાયો સહી;
પગલે પગલે જાયે, જાણે પહોચું જઇ. ૭
- છેટું રણું એક વાગ, તોએ મળી ન સકે;
પૂઠેથી તે ફર, કઠિન વચન જકે. ૮
- એમ કરતા લઈ ગયા દૂર, જ્યાં કો જન નહી;
પેઠા ગુહા મુગાર, ફણે દીકા સહી. ૯
- ઝોઢાડી પટ પીત, પોતે નાસી રહ્યા;
બાલજીપ્રભુ ગુનાય, અંતરધાન યયા. ૧૦

૫૬, ૩૧૮ રાગ ગોડી.

- પૂરથી તે પોતે ગયો, મનમહિ વિચારીજી;
મારે ત્રામે કરીને તાઠો, તત્કષણ દેવમુસારિ. મન વિમાસેજી. ૧
- ચુંકામહિ ગયો જોડલે, દીઠો પુરુષ ત્યાં જોડજી;
સોડો તાણી સૂતો, છે, કરી નિદાનો વિવેક. ૨
- મુખ આગળ આવીને ઉભો, કાલવવન રાજનજી;
જો જો અહિં આવીને સૂતો, રૂપરે જુગાજીવન. ૩
- એણે મન એમ જાણિયું, જઈ પોદું ચુંકા મુઝારજી;
નિદાવસથી નહી જગાવે, એવો કરી વિચાર. ૪
- સાધુ થઈને સૂતો છે, જલણું અહીં ન અવાપજી;
એણું મનમાં જાણીને, સૂતો છે માલવરાયજી. ૫
- ત્યારે કાલવવન મનમહે, વિત્રાસીને વાનજી;
કપાડી જાણામાં કાપો, પોતે પાડુ પાત. ૬
- ✓ ત્યારે રાજ જાણિયો, સૂતો, દતો જોડજી;
નેત્રમહિથી અમિ પ્રગટયો, જરમ થયો તેતો દેદ. ૭
- એમ કરીને જરમ કરાવ્યો, કાલવવન ત્યાં રામજી;
બાલજીવજી રમનાયજીનો, ન લહે કામે ગામ. ૮

૫૬, ૩૧૯ રાગ ગોડી,

- પૂછે પરીક્ષિત રામ, કરે શુકરેવ સદી;
કાળ પુરુષ ત્યાં જોડ, સૂતો દતો અહીં. ૧
- કરે શુક સંભગ રામ, વ્રજને મર્મ કહું;
મુવંપંથી વિખ્યાત, જે વ્રજિમાને ભડું. ૨
- જદાકે રાખતો જન, માંખાના રે મહી;
તેના તાલ મુઝાદ, સૂતો દતો અહીં. ૩
- દિલસદન એક વાર, રાસજી પુદ વડું;
મોટો જલજી રામ, તેનું તેડું મધુ. ૪

- ધણા ઠાલ કરી યુદ્ધ, રાખ્યા દેવ સહુ;
તેનો ન લહું પાર, માર્યા દેસ બહુ. ૫
- વલતા કહે સુરરાજ, સ્વામી બહુ યયુ;
કીધું અમને સુખ, સમહું દુઃખ ગયુ. ૬
- ✓ પ્રગટ્યો જવંત કુમાર, તે અતિ બલિયો સહી;
કરશે સુરનાં કાજ, જાઓ નિશિંત યઈ. ૭
- જૂતલ જાઓ જૂપ, જોવી વાણી કયી;
તે ઠાલતણી પ્રજા, હવડાં કાય નથી. ૮
- માગો વર મુચકંદ, તમને આપું અમો;
છઞ્છા હોયે મન, તે તો માગો તમો. ૯
- મુચકંદ કહે મહારાજ, મુક્તિ મને આપિયે;
હું છું તમારો દાસ, અવિચલ કરી યાપિયે. ૧૦
- ✓ ઇંદ્ર કહે મુણુ જૂપ, આપે મુક્તિ દરિ;
અમો આપું સુખલોગ, દુનને કૃપા કરી. ૧૧
- વલતો કહે મુચકંદ, નિદા આપો સહી;
પોહું જોવે ઠામ, જ્યાં કે જગાવે નહી. ૧૨
- જે કાય આવી ભંગ, નિદા કરે મારી,
ભરમ યાગે તેનો દેહ, હોયે આત્મા તારી. ૧૩
- તે માટે ત્યાં રાય, દુષ્ટને ભરમ કર્યો;
જૂપતિ યયો રણિયાત, મનનો સદેહ દર્યો. ૧૪
- વલતા શ્રીભગવાન, આજ્યા તેહ બહુ;
બાલણુમણુ રહુનાય, કૃપા કીધી ધણી. ૧૫

૫૬ ૩૨૦ રાગ સામેરી.

મુચકંદ તેણે કાલ, દીધા દીનદયાલ,
કોટિ મુકામાળ, દીસે ઝાકઝમાલ. ૧

દાળ.

દીસે ઝાકઝમાલ અતિરો, પીતાંમર અંગ ધર્મ;
જંજ અંક ને ગત પથ, વગી તિલક કેસરનાં કર્મ. ૨

પ્રસન્ન મુખ શીભે બહુ, પંકજ નયન વિશાલ હો;
મુગટ શીભે શીરા ઉપર, મુંદર શ્યામ તમાલ હો.

રૂપ એવું ભૂપ દેખી, મન વિસ્મય પામિયો,
અતુર્બુજ સ્પર્શ દીકું, રોમાંચિત ત્યારે થયો.

પૂજ્યું સ્વામી કાણુ છો, સત્ત્વ વાયક બાળિયે;
આણું આણું પગે વન વિચરો, કારણુ એ મુજ દાખિયે.

કે તમે સુરસાજ અયલા, શંકર તો કહાવો સહી;
કે તમે અજ વિપલુ છો, કારણુ કલ્પું બધે નહી.

કે ચંદ્રમા રવિ અગ્નિ છો, કે વગ્ધુ તો કહાવો તમે.
રૂપ દેખી તમારું, આશ્ચર્ય મન પામ્યા અમે.

તે માટે મારા નાથજી, તમે જન્મ કર્મ નાથ છો;
મુજ આગળ સાચું કહો, સ્વામી પૂર્ણકામ હો.

આગળથી હું મારું કારણુ, સંજ્ઞાવુ ત્યાં વમને;
બાલકુપ્રભુ રક્ષનાથજી, પછે બેઠ કહેજો અમને.

પદ ૩૨૧ રામ સામેરી.

રાય કહે સંજો સ્વામ, મુચકંદ મારું નામ;
સુરકાજ કર્યો મારામ, યાત્રી સુતો આણે હામ.

હાળ.

યાત્રી આણે હામ સુતો, પાપી કાણે જગાવિયો;
નેત્રમાહેત્રી અગ્નિ પ્રગટ્યો, ભસ્મ દેહ તેતો થયો.

ત્યાર પૂઠે તમે દીકા, મુંદર સામલવાન હો;
વચન એવાં સુણી જવણે, ભોલ્યા કીભગવાન હો.

મારાં નામ જન્મ ને કર્મ તે તો, અધુગણિત તો છે સહી.
મળુવા કે મમરય નથી, હવે ને કે હરો નહી.

- હવડાંનાં જે નામ છે તે, સુણાવું તુજને અમો;
 એક વારને સમે મહીને શીર, ભાર થયો સુણને તમે. ૫
- મહીએ આવી અહા આગજ, વારતા એવી કરી;
 ભાર એવો થીસ મારે, સહો તે બતો નથી. ૬
- અહાએ મુજ પાસ આવી, વાત વસુધાની કરી;
 ભાર મહીનો ટાળવાને, પ્રગટ થયો છું શીદરિ. ૭
- તે માટે વસુદેવ કેરે, ઘેર હું તો અવતર્યો;
 વાસુદેવજ નામ મારું, કંસનો મેં વધ કર્યો. ૮
- કાલ્યવન તો બરુમ કીધો, દૃષ્ટિ તારીએ સહી;
 ભાલણપ્રણ કહે પવિત્ર કરવા, આવિયો તુજને અહીં. ૯

પદ ૩૨૨ રાગ સામેરી.

- બોલ્યા શ્રીભગવાન, માગ કહું વરદાન;
 તુજને આપું તેહ, મનમાં હોયે જેહ. ૧
- હાળ.
- મનમાંહે જેહ આવે, માગ તે તું મુજ કને;
 વરદાન નિમ્ને આપવાને, આવિયો છું તુજ કને. ૨
- વચન એવાં સાંભળી, મુચકંદ વલતો સ્પતિ કરે;
 નિજ નારાયણ રૂપ બાણી, લક્ષણ ગુણ દેયે ધરે. ૩
- તારી માયાએ કરી, માનવ મોહ્યા છે સહી;
 તમારા ગુણ મૂઠ કરા, હૃદમાંહે રહે નહી. ૪
- વિષયોએ તે વાલા હીડિ, અનર્થ અર્થ કરી ગણે;
 પુણ્ય કાંઈ કરે નહી, ને જીવને હાયે હણે. ૫
- સૂત કુડુંબ છિપર રોહ આણે, આસકત મૂઠમાં યત્ન રહે;
 તમારા ગુણગામ કરો, સ્વાદ કાંઈ નવ લહે. ૬
- મહીતવમાંહે માનવનો દેહ, દેવને દુર્લભ સહી;
 તેહ પામી તમારા ગુણ, મૂઠ તો ગાયે નહી. ૭

(૧ પ્ર ૨ નમુ) ૧ પ્ર. ૨ મહી મહાવમાં માનવ કરે, દેહ દુર્લભ સહી,
 તેહ પામી તમારા ગુણગામ મૂઠ કરે નહી) ૬ ગુણગામ-ગુણનો સમૂહ.

સેત દારા ઉપર સ્નેહ આણે, દામયુ' માયા ધણી;
પણ મનમદિ સાત આણી; બન્ને નહી વેકડધણી.

ત્યાર પહે આમસુંદર, રાપણુ' વાણી પદે;
હવે વિચરો મહી વિષે, તમે ધ્યાન મુજ રાખી હો.
સર્વેગું સમ ચિત્ત કરજો, વાણી તો એવી સહી;
જાવણુપ્રણુ રઘુનાપદ, અંતર્ધાન યથા સહી.

પદ ૩૨૩ રાગ સામેરી.

મુચકદં આલ્યો બહાર, મનશુ' કરે વિચાર;
નાના જાતના જન, દીકા તે રાજન.

હાથ.

રાજાએ નાના જન દીકા, જાણુ' કલિ આલ્યો સહી;
હવે અહોકિયુ લાગ મારો, રહેવા કરો છે નહી.

પછે ઉત્તર દેશ આલ્યો, મન જાજતો શ્રીહરિ;
બદ્રીગંગા આવી પહોતો, વેગશુ' આંદર કરી.

ત્યાં જમ તપ માંડિયું, નિરાશિર્ન આરાધન કરે;
નરહરિનું રૂપ લક્ષણ, ધ્યાન મુજુ' હેયે ધરે.

પછે મધુપુર મહુરામ આલ્યા, સેન સ્ત્ર કાલયવન તણે;
સર્વ મારી છુટી લીધું, ધન ત્યાંથી અતિ ચણે.

અથ ગજ રથ ધણી લીધા, જે ગણ્યા જાયે નહી;
મખ મારે એકે રસની, તો શું દેખાડું સહી.

ધાત્રી આણે અ સધલું, હારકાંએ, ચલાવ્યું ત્યાં શ્રીહરિ;

નેત્રમદિયી અગિર આ તત્પર, જવાને કુન્દનપુરી.

ત્યાર પહે તમે દીકા, મુજુ' જવાને કુન્દનપુરી.

વચન એવાં મુજી શ્રવણે, જોત્યા શીખવવાન હો.
મારાં નામ જ-મ, ને કર્મ તે તો, અણુગણિત તો સહી;
ગણુવા કો મમરથ નથી, હવો ને કો હશે નહી.

૪

૩ પાંચ નવન-કમલ સરખાં નેત્ર. ૫ વાણ-વાણ, અલ-અલ-ઉધાર.

(સં. અનુ-૨ પાન ૬) અનુપાન જોડા પાન

પામે શ્રમ તે અતિ ધણો, અને ૧શ્વાસ બરાવણ;	કો. ૨
નણે હું હવડાં એને જાણીશ, એવું મરે મનમાં.	
બાંધવ બેઠું વિચાર કરીને, પર્વત ઉપર ચડિયાણ;	કો. ૩
જરાસંધ રાજ તણી, ત્યારે દંટે પડિયા.	
મારો મારો જાણો જાણો, મુખથી બોલો વાણીણ;	કો. ૪
તોએ હાથ આવે નહી, હલધર શારંગપાણિ.	
શાંભ્યો પર્વત અતિ ધણું, મળી સધલો સાધણ;	કો. ૫
તોએ રામ કૃષ્ણ બે નાભ્યાં, જરાસંધને હાથ.	
મનભંગ થઈને બેઠા, ચિત્તરું કરે વિચારણ;	કો. ૬
સેવકને કહે તમો કરો, વચન મારું અંગિઠર.	
કાષ્ટ તમો લાવો સહી, વળી અગ્નિ ત્યાં દેવણ;	કો. ૭
૧નીચે પર્વત ઉપર આપણ, દવ લગાડિયે બેવ.	
અગ્નિ બળતો આવિયો, ત્યારે પરુ પામ્યા ત્રાસણ;	કો. ૮
માલો અદાથી નાસિયે, નહી તો યાશે નાશ.	
એમ કરીને જરાસંધ પાછો, વળિયો ચોતે ધામણ;	કો. ૯
નમ્યું દગ્ધ થયા દશે, બાલણ્યપ્રભુ શ્રીરામ.	

પદ ઉપ રાગ ધનાશ્રી.

એવું જોઈને પ્રીધો વિચાર, બાંધવ બેઠુંએ તેણે કાર.	૧
ઉઠળિયા મોજન અગીયાર, જતાં ક્ષણ ન લાગી વાર.	૨
હારાવતી આભ્યા બેઠું જાત, હોં બોલ્યાં માત અને તાત.	૩
રેવત જે કહાવે રાગન, તેને રેવતી કન્યા પરમ નિધાન.	૪
હલધરને તો તે પરજાવી, નવમરદધ કયા એ આવી.	૫
સંક્ષેપ માત્રે કહું ત્યાં એહ, હલધરણ ત્યાં પરપ્યા તેહ.	૬
દવે ભીમજ જે કહાવે ભૂપ, તેને રુદિમણી કન્યા અનુપ.	૭
દેશ વિદર્ભનો તે નાય, ત્યાં પરપ્યા બાલણ્યપ્રભુ રઘુનાય.	૮

(૧ પ્ર. ૨ સહસ્ર (૨ પ્ર. ૨ નહ પર્વત) (૩ પ્ર. ૨ પછે દવ લગાડિયો તે-
એ, પરપણી નેહણ; વૈદ્યાનરને તાપે કરી નાશ પામિયા તેહ)

પદ ૩૨૬ રાગ કેદારો.

શ્રીગુરુપદપંકજને પ્રણમું, આદિપુરુષને ધાઉં; ૧

લીલા લક્ષ્મીનારાયણની, શુર્જર બાણએ ગાઉં.

અક્ષિતભાષે શ્રીભાગવતની, કથા સકોમળ કહિયે;

દશમસ્કંધે કરી જે કીડા, તે ચિતવતાં દુખ દહિયે. ૨

માનુપદેદ પામી (મહી)મંડલ. જે હરિને નહી જાણે;

✓ લોચન બાંધી તે જોતરિયે, બળતણી પેર ધાણે. ૩

✓ દેહ દ્વારા ધન પુત્ર રૂપિણી, કદે મોટી શંસી;

કૃષ્ણકથાશું પ્રીતિ નહી તે, જણી જનની વરાસી. ૪

આઠ પહોર આલે નિર્ગમવા, એક ધડી ન કરવી સાચી;

મૂર્ખ શું હજી નથી યાચ્યો, ચોખ્ખો લક્ષ નાચી. ૫

નારાયણ વિષ્ણુ નથી છૂટવું, ચમકિંકર જ્યારે અહેશે;

પાપ કરીને જેને પોષે છે, તે આગળ આવી રહેશે. ૬

સત્યવતીસુતે નાવ ક્યું, તે કલિયુગ માહે તરવા;

પ્રેમ કરી તે અનુસરશે, જેનું મન નહી અવતરવા. ૭

ઉદિયનું સુખ સઘણી દેહમાં, માનુષવિષ્ણુ નહી જ્ઞાન;

તે પામી જો હરિને નહી ધાયે, તો કથાથી પામશે સ્થાન. ૮

કવ કલ કરતી તેલ કદામાં, અતિ ઉકલિયું મન;

તે ટાલું કરવાને વિવાહ આ, બોલે બાલણુ જન. ૯

પદ ૩૨૭ રાગ મોડી.

કદે શુક સાંભળ અવનીપતિ, સોય સહઅ સ્ત્રી જાણી;

રાત અધિક તો સ્નામસુદરને, આઠ અધિક પટરાણી. ૧

મર્મપત્ની તે માહે રૂકિમણી, લક્ષ્મીનો અવતાર;

તેનો વિવાહ કહું વિસ્તારી, વીરધર્મ વિસ્તાર. ૨

આનંદ દેશતણો એક રાગ, રેવત વેનું નામ;

કન્યા રેવતીને ત્રીડીને, ગયો ઘણાને ધામ. ૩

૩ ધાણે-ધાણીએ. ૧ ચમકિંકર-જમના દૂત. ૭ સત્યવતી સુત-સત્યવતીનો પુત્ર, બ્રાહ્મ. ૯ ૧૪ કલ કરતી-જેશથી વકળતી ૩ આનંદ-(સં. આનંદ) ૫ પ્ર-૨ તેનો વિવાહ કહું કહું લગ્ન

વર પૂજવા કન્યા કારણ, પહોતો તેને સ્થાન;
 તેણી વેલા હાહા હૂહૂ, અતિ આરંભ્યું ગાન. ૪
 ગીત સમાપ્તિએ રામે પૂજ્યું, યોગ્ય કહો વર રૂપાત; .
 હાસ્ય કરી ઘણાજ બોલ્યા, સાંભળ બૂપતિ વાત. ૫
 અહીં રહે યુગ ઘણા વહી ગયા, બાગું તારું ગામ;
 સ્વજન સહુ કો નાશ જ પામ્યું, ક્યમ કરશે તે કામ. ૬
 નગરી તારી કુસરચકી તે, કૃષ્ણજીએ લઈ વાસી;
 દેવકાર્યે હરિ અવતરિયા, આદિ પુરુષ અવિનાશી. ૭
 તેનો અગ્રજ છે અતિ બલિયો, તેને કન્યા આપો;
 કૃષ્ણજીને તો સગા કરીને, કલ્લ ઉંચું લઈ યાપો. ૮
 વિધાતાનાં વચન સંજીવે, વળિયો ત્યાં રાજન;
 જઈ દારકા હલધરજીને, દીધું કન્યાદાન. ૯
 પરણાવી રામને રેવતી, બૂપતિ ગયો તપ કરવા;
 હિમાચલ જઈને તો બેઠો, રૂઆપણ્યે ઉદરવા. ૧૦
ભીમકરાયની સુતા રુકિમણી, તે પરણી ગરુડધ્વજને;
 તેહ કયા કહું હું પ્રણમી, શ્રીગુરુપદપંકજને. ૧૧

૫૬ ૩૨૮ રાગ કેહારો.

અભિમન્યુસુત હિચરે, મોદ ધણો મનમાં મરે;
 કાંઈક પ્રશ્ન કરે, આશ્ચર્ય અદ્ભુત સાંભળી રે. ૧

દાળા.

આશ્ચર્ય અદ્ભુત રામ પૂછે, યોગ્ય કહો મને સ્વામી;
રાક્ષસવિવાહે રુકિમણી, કૃષ્ણજીને કમ પામી. ૨
 તે સાંભળવાની છે ઇચ્છા, જ્યાં મગધ ને સિંધુપાલ;
 કન્યા-હરી હરજી ક્યમ પરણવા, જીત્યા બેહુ બૂપાલ. ૩

- ७ पुनः सर्वं कस्मिन्मते टाणे, अस्मादिकं तो 'गाय;
नित्यं नौतनं अवस्थे संयुतां, कोषं यत्पुरं न दद्यात्. ४
- ८ हे शुक्र सांभग हो भूपति, कथा कहुं हूं प्रीते;
ने सांभगतां भवलय छटे, प्राप्ती रसना रीते. ५
- ९ क्षिप्र देव विदर्भ देवमां, कुंदनपुर शुभ गाम;
भीमकराय प्रगते पाणे, साधुतले विग्राम. ६
- १० अमी रुमरथ रुमभाहु, ने रुमकेसी रुमभावी;
पांय पुत्र ने छठी कन्या, रुमथी शुभ जावी. ७
- ११ ते शैशव वय छांड्यो श्यामा, पात्री नौतम श्प;
वरनी विभासण करवा लाग्या, त्यारे भीमक रूप. ८
- १२ अंदीजन भागध ने आवे, ते हरिना भुषु जेसे;
मुंदरता समर्थपणे हो, हरि सरणे नही तोसे. ९
- १३ जेक वरसमां हस्ती प्रतना, तृष्णावत जण केशी;
सात द्विज गोवर्द्धन धरियो, भववानो मह इसी. १०
- १४ भर वृषभ भार्या नृश जे गोआ, जलथी कांद्यो कावी;
हस्ती हस्ती भस्वभद भार्या, कंस हस्ती वनभावी. ११
- १५ जरासंध तो मुढे लथो, कावयवन जेणे पुनरपि हस्त्रियो,
शुभसंत भूयो आजी आधो, जेणे पुनरपि जलियो. १२
- १६ जेवी भीति अवस्थे सांभणी, रामा लाग्यो रंग;
अवर प्ररुपनो पाप्मि न जायु, वर वाइ श्रीरंग. १३
- १७ सद्विरो रभते जेभ कहे, जेक द्वारकां नगरी;
सांभगिये जे अति अनुपम, सिंधुभाहे ज्यम भगरी. १४
- १८ त्यां क्षत्रि, उत्तम यादवकुल, ते माहे वसुदेव;
तेनो सुत जेठुं कहीने, साथ रहे ततजे. १५
- १९ जेणे मुक्तिपुरीची पंजी, डाय छडतो आवे;
कथा कहे श्रीकृष्णु करी, हो मुग्धने संभगावे. १६

(१ प्र-१ मधुर) ४ कस्मिन्मते (स-विदिमय), पाय नौतन-नून, नउं. ५ भव-
साधो भव. लम्भ भावने भव. १० मधवा-दुः इसी-तो-११-१२-१३-१४-१५-१६
११ नम-१२, का. १३ वाद-साधो. श्रीरंग-शुभ. १६ मुक्तिपुरी-द्वारा.

- ~ અન ન બાવે નિદ્રા નાવે, રાત દિવસ લેહ લાગી;
સ્વપ્નમાંહે સ્વરૂપજ દેખે, વિરહ ધરે અતિ જાગી. ૧૭
- વાસુદેવે તવ વાત સાંભળી, કન્યા કુલપ્રસૂત;
લક્ષણ સધલાં છે સંપૂર્ણ, એમ વિનવિયો દૂત. ૧૮
- મન કરે મધુસૂદન વરવા, પ્રીત પરસ્પર વાધી;
અંતર્ગત મળ્યા માંહોમાંહે, પૂર્વ ભવની ખાંધી. ૧૯
- ✓ હિરણ્યલોભાએ હર્ષ માંડ્યો, વિવાહનો વિચાર;
કન્યા એ કોને દીજશે, મળી નિજ પરિવાર. ૨૦
- વર વાર વસુદેવતણો સુત, કૃષ્ણજી કમલભોજન;
સમર્થ સગો સાથ વાર, કુલ કર્મે પાવન. ૨૧
- વાત ગમતી સાથ સહુને, વર વાર જગહીય;
દેખ ધરી ધરણીધર સાથે, સુમૈયો કહે રીસ. ૨૨

૫૬ ૩૨૯ શાગ શામશ્રી.

કુંવર કહે છે સાંભળો તાતજી, એ શી કહો છો અવળી વાતજી.

ઢાળી.

- વાત અવળી શી કહો છો, ધરડપણે ગમ સાન;
કુલ વિભૂતિ ને વર જોઇ, દીજ્યે કન્યાદાન. ૧
- આહીરને ઘેર ઉજ્યો, ચારતો વનમાં ગાય;
દીકરી એને દીજ્યે તો, શોભા વાર યામ ? ૨
- મહી માંખણ ચોરતો, ગોલણી દેતી ગાળ;
મળતાં મામો મારિયો, જ્યારે પધાર્યા મોસાળ. ૩
- હિરણ્યેન આગળ કર જોડી, મુખ કહે રાજન;
આજી મુજને દીજ્યે, એમ કહે સામલવાન. ૪
- રાજ્ય જેને કુલ નહીં તે, સદા સહુનો દાસ;
પુત્રી પરણે તેહને, તો ધણી પહેલ્યે આશ. ! ૫

~ ૧૮ કુલપ્રસૂત-કુલમાં જન્મેલી, કુલીન ~ ૧૯ મધુસૂદન-મધુ નામના દેવને મારાનારા, કૃષ્ણ. ૨૦ હિરણ્યલોભા-રૂઝાકેશી, રૂઝિણીનો એક બાઈ.

સ્વસ્તિ શ્રી હારામતી, સકલ શુભ બંડાર;
કૃષ્ણ ચરણે એક પ્રથમે, માહરો બુંદાર. ૧૧

ભુવન સુંદર રૂપ લક્ષણ, સાંભળ્યા મેં આંહી;
ચિત્ત નિર્લજ્જ નથી રહેતું, ઠામ માઈ ત્યાંહી. ૧૨

રખે જણો રાજકન્યા, ઠેક છાંડી લાજ;
વિપ્ર છાનો મોકલ્યો, જ્યમ જણે મહારાજ. ૧૩

વિદ્યા વય કલ રૂપ દ્રવ્યે, તું સરખો અભિરામ;
કોણ કન્યા ચતુર ધીરા, વરે નહી જે સ્વામ. ૧૪

તે માટે મેં તું વર્યો, આત્મા અરખ્યો આપ;
પ્રતિજ્ઞા પાસે નહી તો, શું રે કીજે જાપ. ૧૫

રખે આવી આમડશે, શિશુપાલ તમારે ભાગ;
સિ હકેરા બક્ષ્યમાં, ગોમાયુનો નહી લાગ. ૧૬

કહ ૧૫૦૦ દાન મત તપ, દેવ શુરુ અર્ચન;
કીધાં હોયે તો આવી અહેજો, મને જુગજીવન. ૧૭

છાના પ્રથમ આવજો, પ્રભુ લગન દિન જો કલ;
રાક્ષસવિવાહ કરી મુજને, બસે કરીને ચાલ. ૧૮

સૈન્ય યાદવ તણું તેડી, છતી સર્વ ક્ષિતિપાલ;
અતઃપુરે કમલ હરો તેની, વિધિ કહું દયાલ. ૧૯

પ્રથમ દિવસે અગ્નિકાનું, કરવાને દર્શન;
નગર બાહર નિસરું ત્યારે, અહેજો જુગજીવન. ૨૦

પદપંકજરજ અજ શંકર, વાચ્છે મોટા મુન્ય;
તો હું કમલ કમ્પુ નહી, યાવાને પાવન. ૨૧

કમલસોયન ન પામું તો, પ્રાણ ત્યજું સત વાર;
જન્મ જન્મે જ્યાં લગે, તમે યાઓ ભરતાર. ૨૨

૧ પ્ર-૨ પ્વાન ધારણા દાન મત તપ. ૨૧ બુંદાર-પ્રભાત ૧૧ આમડશે-
અપવિત્ર કરશે ગોમાયુ-શિવાય ૧૭ દંડ-વજ્ર. પૂર્તિ-(સં. ૫૧) દેવાગણ વગેરે
પ્રમાણમાં

પદ ૩૩૧ રાગ રામઘી.

ઝેણીપેરે ખાદ્યણુ કહે છે વાણીજી, સાંભળો ને તમે શારંગપાણિજી.

દાળ.

- શારંગપાણિ તમે સાંભળો, મેં કહ્યા ગુણ સદેશ;
હવે ને કરવું ધરે તે, કીજિયે દેવેશ; ૧
- સદેશ સ્થામાનો સુણી, સમર્પ વૈકુંઠનાથ;
હસી હરિ એમ બોલિયા, વિપ્રનો સાહી હાથ. ૨
- મન મારું ત્યાં છે મેં, પ્રથમ પ્રીછી વાત;
દ્વેષ મુજશું વિવાહ કરો, કરે છે તે વાત. ૩
- નિદ્રા નિશ આવે નહી, અંતર એ ઉઝ્યાટ;
મન જાણ્યું મારિનીનું, 'એ યયો હું' વાટ. ૪
- મયી સઘક્ષા મળ્યા મહીપતિ, લાવું લીલાએ ઘેર;
કાષ્ટભાંદેથી કાઢિયે, 'રજ્યમ અગ્નિશીખા પેર. ૫
- એણું કહી રથ જોતરાઓ, અમુ ઉત્તમ સાર;
એસેનું સુમીવ મેલપ્રખુક, બલાદક એ ચાર. ૬
- વિપ્ર વહેલે બેસાર્યોને, બેઠા વે જુગદાધાર;
એક રાત્રે વહી ગયા, વિદર્ભ દેશ સુઝાર. ૭
- ૪ળીમક રાજાએ વિવાનો સોંપ્યો, પુત્રને શીર બાર;
શિશુપાલને કન્યા કહી પણ, પ્રેમ નહી લગાર. ૮
- નગર શેરી છંટાવે ને, દ્વંજ પતાકા દાર;
અગર હોખે બળું ને, ભૂપણ કરે નરનાર. ૯
- વિપ્ર વેદની કરી પૂજા, નાનાં મંગળ કર્મ;
ખાદ્યણુભોજન કરાવ્યાં, બહુ વચ્ચે આપ્યાં ધર્મ. ૧૦

(૧ પ્ર-૨ ને હુ યયો છુ વાટ) (૨ પ્ર-૨ જેમ હુતાશન તે પેર) (૩ પ્ર-૨ સર્વ સામઘી મધ્ય મેલી, યોને યયા અશ્વાર) (૪ પ્ર-૧ લીમકરાજ પુત્ર પ્રેમે, વિવાદનો સમાર) ૬ સેનને ઠેકાણે-સેન્ય. ૪ નિશ-(સ. નિશા) રાત્રે ૫ અગ્નિશીખા-અગ્નિની શાલ. ૭ વેહેલે-વેલમાં-રથમાં.

મલસ્નાન કીધું સુંદરી,^૧ પ્રહસાંતિ વેદવિચાર;
કંઠેણુ કર તે બાંધિયુને, વિવિધ ચેર શૃંગાર.

૧૧

હોમ કરીને કરે રક્ષા, અયર્ષણના મંત્ર;
પુરોહિત પૂજા કરાવે, ગોત્રદેવ્યા તંત્ર.

૧૨

હેમ રૂપું ધેનુ તિર્થ ગુહ, વસ્ત્ર દષ્ટ દાન;
વિનાયક પૂજા કરીને, આલણુને બહુ માન.

૧૩

દમધીપ રાયે દાન કીધાં,^૨ પૂજ્યા વિપ્ર વિશેષ;
કર્મા ઉત્સવ અતિ ધણીને, વિવિધ સુંદર વેષ.

૧૪

સગા સહુ તોડાવિધા, દંતવક જરાસંધ;
વિદુરથને શાલ્ય પ્રુંડરીક, સિંહ ને સાલબધ.

૧૫

અવર રાજા અનિ ધણા, યાદવ નહી કો ઝેક;
સગા સહુએ આવિયા, રામ કૃષ્ણ વ્યતિરેક.

૧૬

માંહોમાંહે વારતા, તે કરે આણી કોધ;
રામ કેશવ આવશે, જો સંગ યાદવ યોધ.

૧૭

કથાચિત્ હરશે કન્યાને, તો કરીશે સંત્રામ;
શિશુપાલને પરણાવશું, જો જો અમારું કામ.

૧૮

હસ્તી ઘોડા રથ પાળા, સૈન્ય બહુ સમર્થ;
ઐધપતિને મળ્યા મંદિર, સાધવા તે અર્થ.

૧૯

બલદેવજીએ સાંભળ્યું, એકલા ગયા મદુરાય;
કન્યા હરતાં રખે હરિને, કહેય કાંઈએ વાપ.

૨૦

પૂડેથી બહુ સૈન્ય લાઈને, સાંચરે^૩ બલદેવ;
યોધ યાદવ અતિ ધણા, કારણ કરવા ખેવ.

૨૧

રામ રમે નિસર્વા, યાદવ સૈન્ય છે સાધ.

આગળથી ગયા બાણિયા, બાલચુપ્રભુ રઘુનાથ,

૨૨

૧૧ મલસ્નાન-મેષ કાઢવા કરેલું સ્નાન, તેજ વચેરે મેળો સ્નાન કર્યું તે.

૧૩ હેમ-સુવર્ણ. ત્રિશ-તથા ગુહ-ગોળ. વિનાયક-પ્રભુપતિ. ૧૮ કરીશે-કરીશે.

પદ ૩૩૨ રાગ ગોડી

એદિ દેશથી ચાલી જાન, દેશ દેશના બહુ સંજન	૧
જેડે ગ્યને જીકે કોય, અશુકન આગળથી હોય	૨
આડી ઉતરે લા માળગ, મામી બેડે વિવરા નાગ	૩
શબ્દ ત્યા એવો ઉચ્ચરે, આજ જાણે તો દાગજ નવ સરે.	૪
એવે શકુને તો સાચર્યા, નિર્દર્શ દેશમાહે પચ્ચર્યા.	૫
જાન આવી જામકની પુરી, રાજ મામો ગયો પરવરી	૬
દુઈ માનને પૂજ્યુ શ્રેમ, ઉતારા આખ્યા અતિ પ્રેમ	૭
મક્ષ્ય જોજન નાનાવિધ અન્ન, મેવા કરવા મેસ્થા જન	૮
મહે શુક સામગ જૂપતિ વાત, પ્રેમદા મન નિમાસે પ્રાત.	૯
✓ નાલ્યો બિજ ને નાલ્યા હરિ, મારે પૂર્વ પાપે કરી	૧૦
જાણિયે છે પહેતુ મન કર્મ, કાષક અનશુભ વસી ઉતર્પુ.	૧૧
નિર્નિજ યધને મે લખિયુ પન તે દુપણ મન વસિયુ અત્ર	૧૨
વિવાહ આડે છે તણુ <u>ચામ</u> , સામાડે નાલ્યા ધનસ્થામ	૧૩
પત્ર વાચીને ના નવ કહી, તેણે <u>વાડવ</u> યોગ્યો સહી. ૧	૧૪
પછે આનર્યા જોઈ મર્મ, આહુ આહુ માર કર્મ	૧૫
વિધાતા વિશુખ મહાદેવ, રૂડી ઝીરી કર્મની એવ	૧૬
હરિનવણી હરીયુ હરિ મન, ચિતવતા મીચ્યા લોચન	૧૭
નમણે વહે આસુની ધાર, વળી વળી કરે એહ રિગ્ગર	૧૮
આવે તો દુવડા છે કાવ, નામ સત્ય જો દીનદયાલ	૧૯
દાસી દામોદર તણી, જો જાણો ત્રિભુવનખણી	૨૦
એણીપેર ચિતા કરે જમાહી, વાચનેત્ર ફરડયુ ત્યાહી	૨૧
શકુન વિચારી યધ રજિવાત કોને કહી ન શકે સુખ જાત	૨૨
એવે આલ્યા પુરી ઉપવન, કૃષ્ણ કહે વિનને વચન	૨૩

૨/અશુકન-અપશુકન ૩ માનર-ખિવાદી ૫ શકુને-શુકને ૧૩/ચામ-પહોર

✓ ૨૧ વામનેત્ર-દાબીઆણ ૨૨ જાન-(સ જાન-જા) ઉતર્પણ થયેલું ૨૩ પુરીઉપવન-નગરીનો બગીચો

મરશે મારો વિરહ ધરી, વેગે જાઓ જ્યાં સુંદરી.	૨૪
એમ મોકલ્યો વિપ્લવો વિપ્ર, સ્થામામદિર પહોતો ક્ષિપ્ર.	૨૫
✓ હૃદયદન દીઠો કામિની, કામ થયું જાણ્યું જામિની.	૨૬
પ્રેમે પૂછે સમાચાર, વાડવ માંડી કહો વિસ્તાર.	૨૭
વેગે ખાધી વધામણી, ઉપવન આવ્યા ત્રિભુવનધણી.	૨૮
સત્ય વચન દીધું હરિ યથા, તે માંડી કહી સર્વે કથા.	૨૯
મનમાં થયો અતિ ઉલ્લાસ, ઉચિત આપવા કરે કાંઈ આશ.	૩૦
ઉર્થાકલ તે ધાવા જશી, વસ્તુ કશી મનમાં નવ વસી.	૩૧
સર્વસ્વ જે આપું આ સ્થાન, તોએ તે નહી હર્ષ સમાન.	૩૨
આપૂર્ણ ત્યાં જોઈ સ્થાન, આપી હાર ને કર્યો પ્રણામ.	૩૩
અમર સહુ સદ્ગુણને નમે, તેહ વિપ્ર તો પાગે રમે.	૩૪
વળ્યો વિપ્ર દેષ આશીષ, વેગે વર પાગો જમદીશ.	૩૫
હરિનયણી હરે ઉલ્લસે, મનમાં અતિ આનંદ વસે.	૩૬
આવ્યા સાંભળી કેશવ રામ, બીમક સામે ગયો વિશ્રામ.	૩૭
મધુપક સેષ બહુ ભેટ, વસ્ત્ર અનુપમ આપ્યાં નેટ.	૩૮
પૂજા કાઢી પ્રેમે ધણી, જેવા આવ્યા ત્રિભુવનધણી.	૩૯
ભસે પધાર્યા હરિ પરવરો, ઉત્તમ ઉતારે ઉતરો.	૪૦
સૈન્યસંહિત ભક્ત્ય ભોજન, કરે અતિ આદર રાજન.	૪૧
પૂજા પ્રેમે કરી સર્વથા, વરવા આવ્યા જાણી યથા.	૪૨
જે જે આવ્યા છે ભૂપતિ, જેવી વય તેવાં કલ મતિ.	૪૩
બીમક સહુની સેવા કરે, નિજ નિજ ઉતારે ઉતરે.	૪૪
આવ્યા હરિ જાણી સહુ લોક, નગરના વાસી યથા ગતરોક.	૪૫
દર્શન હરિને હર્ષજ ધરે, માહિમાહે એવું ઉચ્ચરે.	૪૬
રુકિમણીને બાવે એ પત્ન, કેશવ ને કન્યા એ સત્ત.	૪૭

(પ્રા. ૧-૨ હૃદયદન છે.) ૨૬ હૃદયદન-પ્રસન્ન મુખવાળો. ૩૩ આપૂર્ણ-પૂર્ણ (૧) ૩૮ નેટ-નકી. ૪૫ ગતરોક-રોક સંહિત

અહીં દેવનું ને ને મલન, જ્યમ જડાયે કુંદન રતન.	૪૮
ક્યાં કેશવ ને ક્યાં શિશુપાલ, ક્યાં કેસરી ક્યાં શિપાલ.	૪૯
<u>અંતરધન</u> નેતાં અતિ ધણો ફેર, જ્યમ સરસવ સોનાનો મેર.	૫૦
ક્યાં ચેષ ને ક્યાં રણુછોડ, ક્યાં મર્દખ. ક્યાં અશ્વની જોડ.	૫૧
ક્યાં શિશુપાલ ક્યાં રુકિમણી, ક્યાં કાચ ને પારસ મણિ.	૫૨
ને સુકૃત અમે કાધાં હોય, તેણે પુન્યવ્રતાપે જોય.	૫૩
પ્રસન્ન થઇને પુરુષપુરાણ, પૈદર્ભી ગ્રહજો નિર્વાણ.	૫૪
મેમે જ્યમ વદે પુરજન, રોમાંચિત છે સકુનાં મન.	૫૫
એવે ચોધા ભટ પરવરી, કન્યા પુર બહાર નીસરી.	૫૬
હયાં આમુધ દરી રખવાળ, <u>સત્રાહ</u> પે'યો કર <u>કરવાલ.</u>	૫૭
કન્યા આગળ પાછળ રહે, મારગ દો મારગ દો કહે.	૫૮
પદપંકજ ભવાની તણું, જોવા ચાહી હિલટ ધણું.	૫૯
✓ <u>પાળી</u> પશિની ચાહી ચરણ, ધ્યાન હટે શ્રીઅચરણુચરણ.	૬૦
મન માનિની છે અતિરંગ, માતા ને સહિયર છે સંગ.	૬૧
વાજે મુરજ શંખ ને તુર, વીંટી જાયે સખલા શર.	૬૨
ચંદન પુષ્પ પૂજા ઉપહાર, લખ ચાલે આગળથી નાર.	૬૩
દ્વિજમત્તી સામાં શણુમાર, કરતા ગાન સર્વ પરિવાર.	૬૪
ગાયન ગાય બંદિજન સ્તવે, સત વંશકથા વિનવે.	૬૫
બંધુવર્ગ સાથે આહ્વાહ, આવ્યાં અંબા તણે પ્રાસાદ.	૬૬
જલ લખ કયું આવમન, શિવા સમીપે ગયાં સદન.	૬૭
ધરડી સ્ત્રી જે વાડવતણી, પૂજા વિવિધ વિશેષે બણી.	૬૮
તે પૂજા કરાવી ખરી, ચરણે પ્રણમે તે સુંદરી.	૬૯
સ્તુતિ કરીને કરે પ્રણામ, વર વાંચે બાલજુપ્રણુ રામ.	૭૦

૫૦ અંતરધન-અંતર્ગત, દુહવમાં. મેર-મેર પર્વત. ૫૧ મર્દખ-મર્દેડો. ૫૩

✓ સત્રાહ-સરકરી પોશાક, બળતર કરવાર-તરવાર ૬૦ પાળી-વાહનરહિત. ૬૩ ઉપહાર-સામગ્રી. ૬૬ પ્રાસાદ-મર્દિર. ૬૭ સિવા-પાર્વતી, સદન-ગૃહ, ૫૨.

પદ ૩૩૩ રાગ ધનાશ્રી.

- બવપત્ની ભવાની માતા, પ્રણમું છું અનુદિનહ;
ગણપત્ય સ્વામી સહિત તને, પૂજું એકે મનહ. ૧
- ખીજ કાંઈ નથીરે વાંચના, ગણું એ વરદાનહ;
પીયુ મારે યાગે પુરુષોત્તમ, ભાવ ધરી ભગવાનહ. ૨
- એ મંત્ર બહુને ગંધ ધૂપ જલ, અક્ષત કુમ્ભનો હારહ;
ભૂપણ વસ્ત્ર દીપગણિ, નૈવેદ્ય છે નાના સારહ. ૩
- સૌભાગ્યવતી વધૂની, પૂજા વિધિશું કીધીજ.
નિલક કરી તદુલ ચોદી, તેણીએ આશીર્વાદીધીજ. ૪
- પ્રેમે શ્રીરંગ દેહજ આખ્યાં, કંઈશ્રવ તાંગેલહ;
આશીર્વાદ દિગ્વિખ્યાનીએ આપી, સુખ પામવા મૂળહ. ૫
- સુનિવૃત મેલીને આલી, દેવીસદનથી બહારહ;
દાસીનો કર કરમાં મેલીને, રત્ન મુદ્રિકા સારહ. ૬
- શ્યામા અનિ સુંદર દેહ દીસે, જણે દેવની માયાહ;
કટિમેખલા મણિમય ખગડે, જગડે કોમલ દાયાહ. ૭
- અંચલ નવન આર અમકતાં, કુંડળ જગડે દાનહ;
કુચઅકુર પ્રગટ્યા પ્રેમદાને, મોહિ સર્વ રાજાનહ. ૮
- ખિંબ અધર પર દત્ત અણુકે, મંદ સ્મિત તે કરતીહ;
હંસગાનિની નેપુર જમકે, સુનિજનનાં મન હરતીહ. ૯
- આર સુંદરી ઉપર ચોદી, ચાંપા કુમ્ભને ચડાડેહ;
અંબરથી આધી નવ ચાલે, લીલા મનિ અનિ લટકેહ. ૧૦
- માતા મિત્રે માનિનીએ કીધી, સોખા સગલ સજાહહ;
નિદાન આપે તો જોએ, મારી જે ચતુરાહહ. ૧૧

દર્શન કરિ જિજ્ઞાસુ હવેલ-ચોખા દેહજ-(અ-પૂરીજ) સોપારી. ૧ રન
રુમિમખીને નમન-મુનિહે કી મન પાસુ કર છે તે, મેખાપદ. ૮ ચાર-

(પ્ર: ૧-૨ જિજ્ઞાસુ નવન દેહસ તે જ નિજ-પાકું પદોદ્. મદરેમત-
૧૫૫ (૧) ૩૮ નેલ-પદોદ્. પદો ચાલનની ૧૦ ચાર-૨૨

મહીપતિ દેખીને મોહ પામ્યા, હમાથી અડવડિયાળ; ૧૨
ગજ રથ અથ્થ થકા તે અલવે, મૂઠ થઇ તે પડિયાળ.

ચો'દશે ચંચલનયની નિરખે, પૃથ્વીપતિ બહુ પેખેળ; ૧૩
કેશ ઉરરા કરી નિહાળે, દામોદર નવ દેખેળ.

દે'રાં આગળ હબી અખલા, અવર બહુ છે નારીળ; ૧૪
જાણે જે જે રથ આગળ જામરા, તો ઘેર જાશે બેસારીળ.

નગરમાંહે પેકા પૂઠે, સી પેર કેસવ કરશેળ; ૧૫
હવડાં આવી શકે તો આવે, પછે ક્યા પેર હરશેળ.

ભયત્રાસિત હરિણીની પેરે, ચો'દશે નિહાળેળ; ૧૬
માતા કહે બાઇળ હોડિા, આંસુ' નયણે દાળેળ.

મુખ મોડે કાંઇ મિષ કરે, પણ છોડે નહી તે ધારળ; ૧૭
બાલણપ્રભુ રધુનાથ તણી, ત્યાં હબી જોયે વારળ.

૫૬ ૩૩૪ રાગ ગોડી.

નીસાસા મેલે મૃગનયણી, અંતર્ગત વિમાસેળ; ૧
જૂરપણે હું કાંઇ ન ચેતી, વિપ્ર મોક્ષ્યો વરાંસે. હાં હરિ નાચ્યો હો. ૧

નગર દુકડા આવ્યા નરહરિ, કાંઇ એક પડિયા સાંમેળ; ૨
પરમ પુરુષ તે ક્યમ પધારે, અખલા કેરે જાસે.

હાં હરિ નાચ્યા હો, મળિયા રાય ને રાણાળ, ૩
જ્યમ ગજપતિનો સાદ સાંભળી, વૈકુંઠથી ઉજાણા.

પ્રસાદને કાળે તેં કીધો, સ્તંભમાંહે વાસળ; ૪
તે તો પાંચ વરસનો બાલક, સાચો જાણ્યો દાસ.

ધ્રુવને નિશ્ચય ૫૬ જે આપ્યું, એકમના તે જાણ્યોળ; ૫
અખલા માટે અવગુણ માગે, અતર્ગત તે આણ્યો.

૧૩ ઉરરા-ઉપર, હથી ૧૬ ભયત્રાસિત-ભયથી ખીરેથી. ૧૭ ધાર-માર્ગ.
૧૪ જાણે-જોળપણે, જાસે-ગરસે બોલવુ તે. ત્રાગ-કરત તે ૩ ઉજાણા-આલ્યા.
ચાંપાકસુમ-ચંપાલ કુલ

- ઇદ્ર સાથે અન્ના કીધો 'તે, ઉદ્ધારી અદલ્તા નારીજી;
મેં તો-પાતક ક્યું નથી, શેં નાળ્યા દેવ મુરારિ. હાં ૬
- હવડાં મને ઘેર લઇ જશે, યારો સંધ્યાકાલજી;
વેરી વીરો વગે દેશે, કર ગ્રહેશે શિશુપાલ. હાં ૭
- કંઠપાશ ધાલું વિષ ખાઉં, કે પાવકમાં પેસજી;
અતુર્કજી ચરણ તણી આણુ જો, ચૈવ પાસે જઇ બેસું. હાં ૮
- વધામણી શું જૂડી ખાધી, વાડવે આવી વાહીજી;
પ્રાણ ત્યજું પણ હું નવ બેસું, શિશુપાલનો કર સાહી. હાં ૯
- અખલા ઉતાવળ કરે છે, ચાલે નહી મુજ ચરણજી;
આણી વેલા શું નહી આવે, અલવે અચરણચરણ. હાં ૧૦
- અથવા શું બહુ યોદ્ધા દેખી, ખીના દીનદયાલજી;
✓ ફેલી માત્ર તે ફેસરી આગળ, કોટિ-અન્ના શુભાલ. હાં ૧૧
- ક્યાં શિશુપાલ મંદમતિ માનુષ, ક્યાં એ શ્રીરણજીડજી;
તુલસીમંજર શી પેર ધાપે, જો વાવે વિજયા છોડ. હાં ૧૨
- ✓ એણીપેર વિમાસણ કરતાં, રરેમું વામ લોચનજી; '
સ્થિર મન રાખી કરે વિનતિ, એવું કહી વચન. હાં ૧૩
- જો મેં પુન્ય ક્યું હોયે કાંઈ, દીધું હોયે જો દાનજી;
તો ભાલજીપ્રણુ શ્રીરામ આવજો, સમર્થ શ્રીલગવાન. હાં ૧૪

૫૬ ૩૩૫ રાગ ધનાશ્રી.

આરત કરતાં અતિ ધણી રે, આળ્યા શ્રીગોપાલ; '
રથ બેઠા રણિયામણા રે, દીડા દીનદયાલ. ૧

હાળ.

દયાલ આળ્યા દીપતા, તવ પડયું અતિ મંજાણુ;
રાજ સહુ જાંખા યથા, જણે દેહમાં નહી પ્રાણ. ૨

મર્ગ આણે બાણ તાણે, જણે દરિ દરરો સહી;
આપ વખાણે આણે ટાણે, મૂકાવે તે કો નહી. ૩

સ્થામા સરખી નયણે નિરખી, દેયે હરખે અતિ ધણું;
દયાલ આબ્યા મન ભાબ્યા, લાબ્યા સૈન્ય તે આપણું. ૪

મને વે'શે દોટ દેશે, લેશે હેવામાં હરી;
નેહ મળિયા ભૂખ બલિયા, યમા ગલિયા મતિ ખરી. ૫

જે દીઠે સ્વામી દુઃખ વાગી, સુખ પામી મુંદરી;
તે કપમ કલિયે પાર ન લલિયે, જો વલિયે રાત શુદ્ધાએ કરી. ૬

હવે આધી આણુ પાણિ ઝાણું, દેહ આણું નાથને;
લાજ મેણું રહે રેણું, એ મિલન છેણું સાચને. ૭

શિશુપાળ સાસે આધી આસે, ઝાસે કર સહિયર તણે;
પગયાં બરતી સાન કરતી, નેહ ધરતી અતિ ધણે. ૮

નપણુ મળિયાં મન બળિયાં, વળિયા પાછા કપમ રહે,
દયા કીજે આવી લીજે, ખીજે તે કર કપમ ગ્રહે. ૯

રથ ખેસવા આલી કુંવરી કાલી, આવી આલી કામિની;
અહી નારી રથ ખેસારી, પ્રેમ બારી બાગિની. ૧૦

સામુ જોઇ રહ્યા રોઇ, અવર જે રાજન,
હરિ સમુદ્રભાહે યમા તે, ઉઠકે બહુ સમાન. ૧૧

મથી મહીપતિ દોડ ને, પીતાબર પળાયે;
શિયાલકેરા યુધ્ધભાહેથી, સિંહ લઇને જાયે, ૧૨

૫૬ ૩૩૬ રાગ સામેરી.

રુકિમણીને રથ ખેસારી, સાચ્યાં જ્યારે સ્વામ,
વેગે લઇને વાહિની, પરવરે પૂઠે રામ. ૧

હરી જાતા જોઇ યાદવ, વટે જરાસઘ;
અરે કોણે દીકો નહી, મોહે યમા શુ અધ ૨

રુકિમણીને લઇ જાતા, ચોધ લાગી ગાળ;
ધિક આયુધ આપણા, જે બલ રહ્યું નહી બાળ. ૩

૫ હેલામા-દાણમા ગળિયા-નરમ ખરી-ખરી પડી, નાથ પામી, મિલન-
નાથ, ૧૦ કાલી-(સુ-નલ) કાલીવરી ૧ વાહિની-ચેના.

- પ્રીત રાખે કૃષ્ણ પાખે, 'સૂત્ર દાખે આપણું;
ભય મ ધરશે 'એક મ વરશે, મોદ ધરશે હું હણું. ૧૧
- ✓ મોહે માકે હલી હાકે, પ્રહાર પાકે પડવડે;
વીર નિવારે મુસલ મારે, દેહ હાલે ચડવડે. ૧૭
- પ્રહાર સામે રૂધિર આવે, વીર આવે શીશને;
યોધ બળિયા ભૂમિ ઢળિયા, બાણે બલિયા ધસને. ૧૮
- યમા ખોડા પડ્યા ઘોડા, ક્યાં ખોડા હલધરે;
ઉંટ નાસે પ્રહાર ત્રાસે, પેર પાસે ધી કરે. ૧૯
- શૂર સાથી, હજ્યા હાથી, બરે બાધી બાણના;
'બીડ ભારી મહી સારી, પગ પસારી પ્રાણના. ૨૦
- કુંડળ ઝળકે મુગટ ચળકે, ભૂમિ સૂળકે ચોધને;
ભૂપ ભાગે બાણ વાગે, જાણ લાગે ક્રોધને. ૨૧
- મગધ માઠો નેટ નાઠો, ધણું પાઠો હો હઠી;
નયન સુણે 'કોટ ધણે, વેર પૂણે મતિ મૂઠી. ૨૨
- શિશુપાલ રાયે નીચું જોયે, નેત્ર ચૂએ ચાવતાં;
કાષ્ટ ન સૂએ બાપ છૂએ, કો ન સૂએ જાલતા. ૨૩
- ભક્ષા ભડિયા હાથી ચડિયા, પડ્યા સધલા જાનિયા;
રણે ગાયા અને દ્રાયા, રાયે ધાયા માનિયા. ૨૪
- શિશુપાલની ત્યા શ્રી હરી, તવ કરે બેઠો રદન;
જરાસઘ ને વિદૂરથ, દતવક વહે વચન. ૨૫
- શોક કરવો નવ ધટે, સમર્થ હું બૂપાલ;
સુખ દુખ વશ નહી આપણે, એ કરે છે સર્વ કાલ. ૨૬

(૧ પ્ર-૨ સત્ય)(૨ પ્ર-૨ એને)(૩ પ્ર-૧ બહે)(૪ પ્ર-૨ કોય) ૨૬ સૂત-
ધારો, નિયમ ✓ વરશે-એકમ પડશે ✓ ૧૭ મોહે માકે-માત્ર મોદપ્રી (૧) પોરે-તોરે.
પડવડે-પડવડે-પડે અથવા અનુકૂળ ચાય અથવા પરવરે-નર્થ. ચડવડે-ચરમડે ૨૧
સળકે-કરે, હાલે (જાપ-મૂળમા રાત-રાડ-કળઓ) ૨૨ ધાઠો-ધસાયો ✓ પૂણે-પૂણે,
પળવે, મહી-માહી ૨૩ ચૂએ-વહે છુટે-(સ-બુધ) જોણે ✓ છુટે-સડે, નેરાધી મમ્યા
રહે ૨૪ જાનિયા-જાનિયા. ગાયા-મયા, ચહેયા-દ્રાયા-ધસાયા ધુયા-ધવાયા માનિયા-
માનિયા ૨૫ શ્રી-લક્ષ્મી અથવા રુદ્રિમાળી. હરી-હરજી કરી તવ-તવારે

ગોડીયાને વચ વત્તે, કાષ્ટની જ્યમ પૂતલી;	
ત્યમ જીવ કષ્ટર તણે છે, નિર્બલ યાથે અતિ બલી.	૨૭
ત્રવીશ દ્વૌદિણી સહિત બાગ્યો, હું એ આગર્જ સત્તર વાર;	
એકવાર પાછળ જીતિયો, પણ દુઃખ નહીં લગાર.	૨૮
હાર્યાનું દુઃખ નાણિયે, વળી સમો આવે વાળિયે;	
શું કીજે સહુ ક્યાં પ્રાણે, આજ એ ગોવાળિયે.	૨૯
વીર હડી ઘેર જાઓ, ધીરજ મનમહિ ધરો;	
આપણુ એને જીતશું, બ્યારે દેવ યાશે પાધરો.	૩૦
પ્રતિબોધ એવા સાંભળી, શિશુપાલ ચાલ્યો ઘેર;	
રાજ રણમાં ઉગ્યાં, તે ચાલ્યા પેર પેર.	૩૧

પદ ૩૩૭ રાગ આશાવરી:

સ્મરેયો રીસે બરો, દેવે તે ઝાખો ધ્યો;	
નગર બહાર તે નિસર્યો. ^૧	૧

હાળ.

ઉતાવળો તે; નિસર્યો, સર્વ રાજ પ્રત્યે ઉચ્ચરે;	
સાંભળતાં સર્વ જૂનને; તે પ્રતિજ્ઞા એવી કરે.	૨
કૃષ્ણને જીત્યા વિના, લાભ્યા વિના તે રુદિમણી,	
હું દનપુર પેશું નહીં હો, પ્રતિજ્ઞા એ અમતણી.	૩
ખેસી રથ કહે સારથિને, અશ્વ રમે ખેડે હો;	
ભાંગું જઈ બરવાડને, લો કૃષ્ણ કરી કેડ હો.	૪
મૂઢ મહિમા જાણે નહિ, ગોવિંદને દે ગાળ;	
ઉભો રહેરે આહીર શું, પ્રતિજ્ઞા એ પાળ.	૫
એક રથશું આવિયો, તણુ મેલ્યાં બાણ;	
તિથ કહે 'યદુકુલદ્વણુ, કવચ જાણું બલ પ્રાણ;	૬
કાજની પેરે એનું આરી, હરીને જાણું કાંઈ;	
આજ મદ મદાંતમા, હું ગર્વ ઉતારું આંદાં.	૭

- બાણે માર્યો માહરે, મહીએ ન સૂએ જ્યાંહિં;
મે'લ બગિની માહરી, ઉતાવળો તું આંહિં. ૮
- હસીને હરિ બાણ મેલી, હેલિયું તેનું આપ;
બાણ છનો પ્રહાર કીધો, રુઝમેવાને આપ. ૯
- ધનુષ ખીચું કર ધરીને, મે'લ્યાં બાણ અદાર;
આઠ મુઝ્યાં અસ્વ ચોહોને, સૂતને જે પ્રહાર. ૧૦
- તથુ શર ધ્વજ ઉપર, પરશ્વલને પંચ;
તે હણીને અતિ હરખિયો, સ્થાલક જોષ સંચ. ૧૧
- પ્રહાર તેના ચાલવી, વળી ધનુષ હેધું નાપ;
અન્ન લાં ઉતાવળું, રુઝમેયે લીધું હાથ. ૧૨
- તેહ કૃષ્ણે હેલિયું, વળી પર લીધું પ્રાદ;
બાણ મે'લી હેલિયું, તત્કાલ ગરુડારહ. ૧૩
- બાણ ફરશી ધરી પાપી, પ્રહાર મે'લે નેટલે;
અમ્યુતે એક બાણ મે'લી, હેલિયું તે તેટલે. ૧૪
- કરી કોપ ને કર ધરે, રુઝમેયો જ્યારે ત્રિશલ;
બાણ મે'લી હેલિયું, જમમ અર્ધ કંઈ દુર. ૧૫
- ખડગ ખેડુ ખેવ લખ, ધસ્યો ત્યારે ધીર;
વાસુદેવે તેહ હેધું, એક મે'લી તીર. ૧૬
- રુઝમણી ચિંતા કરે, રખે પીયુને વાગે રધાવ;
વળી બાણે રખે મારે, કૃષ્ણજી મુજ રબાવ. ૧૭
- વેઆયુધ છે શ્રીહરિ, જે મહી કરમાં ચોધ;
રથ ધડી તવ ઉતર્યો, રુઝમેયો કરતો કોધ. ૧૮
- ખર્જુ લખ મારવાને, કૃષ્ણ પૂઠે ધાવ;
પતંગ જ્યમ દીપક બણી, (ત્યમ) કોધ કરી પલાવ. ૧૯

(૧ પ્ર-૨ ધાત. ૨ પ્ર-૨ જ્ઞાત) ૩ પ્ર. ૧ આય છે શ્રીહરિ, જે મહી કરમાં
ધાવ. ૧૦ ચોહોને-ચારને. સૂત-સારથિ. ૧૧ રથાલક-સાળો. ૧૨ ચાલવી-ખસેડી, ફર
કરી. ૧૩ કૃષ્ણ-ખાંડુ-એ ધારવાળી તરવાર. ૧૪ ખેવ-તત્કાલ.

- બાણ મે'લી ક્યું કૃષ્ણે, અસિતલ તિલમાત્ર;
ધનુપ^૧અર્ધ તે છેલ્લાં, રીસે બધાં અતિ ગાત્ર. ૨૦
- ઉતર્યા હરિ ખડ્ગ લધને, મન આણી રીસ;
વડી વારનો વીર વડતો, હવે છેડું શીસ. ૨૧

પદ ૩૩૮ રાગ ધનાઝી.

- હરિનયણીએ હરણ દીકા, ખડ્ગ લધને ધાતાણ;
બાહ ઉપર રીસ ભરાણા, રંગે દીસે રાતાણ. ૧
- મનમાં જણે હવડાં મારું, દેખી ક્રોધે ભરાતાણ;
ચિત ચિતવે તો શું કીજે, વિપરીત યથો વિધાતાણ. ૨
- ત્રાહિ ત્રાહિ સ્વામી જુગજીવન, જૂડો પશુ એ સાતાણ;
અપમશ મારે માથે કહેશે, લોક આવતા જતાણ. ૩
- આવી પતિને અરણે લાગી, એણી પેર બાલે વાણીણ;
એ તો તમને કથમ બોલખે, અતિ ચૂર્ખ છે પ્રાણીણ. ૪
- હું માટે મે'લો જીવતો, સાચો સ્માલક જાણીણ;
યોગેશ્વર હું દેવદેવ છે, સમર્થ સારંગપાણીણ. ૫
- દીનાનાથ હું/કહી ન શકું, વાત કંઈએ તાણીણ;
+ + + + ૬
- વાયે કુળ તણી પેરે પ્રૂણે, સ્મામાતણું સરીરણ.
મુખ સૂકે માનિની કેરું, નમણે ચાલે નીરણ. ૭
- કંઠ યકી ત્યાં માળા ત્રૂટે, છૂટે કટિથી ચીરણ;
ગદગદ કંઠે બોલી ન શકે, દેખી દામણો વીરણ. ૮
- કરૂણા આણી ખડ્ગ, સંવરિયું, ધરણીધર ચપ ધીરણ.
+ + + + ૯
- પીતાંબરે લાં લધને બાંધ્યો, ગાંઠ પાડીને ગાઢીણ;
સુંદરી સામું રહી રહી જોયે, વેગે હરિકા કાઢીણ. ૧૦

૨૦ અસિતલ-તરવારનો મુઠ્ઠા બાજ અર્ધ-ચામડું અર્ધાંત ટાલ. ૯ સંવરીયું-
મે'લો લીધું, ગયાનમા ક્યું. ૧૦ હરિકા-છરી, અસી.

- પાપીને જાલીને મુંડયાં, મસ્તક મૂછ ને દાઢીજી; ૧૧
 વનિતા વચન કહી ન શકે, બચલીત છે ટાઢીજી.
- ઝેવે સમે જૂપતિને ભાંજી, આબ્યા ત્યાં બત્તદેવજી; ૧૨
 રઝમેયાને બાંધ્યો જોષ, બણી સગાની સેવજી.
- પાસે આપીને ત્યાં છોડ્યો, હલધરજીએ ખેવજી;
 ✓ કોટિ ઉપાયે તો નવ જાયે, જોને જોવી ટેવજી. ૧૩
- ક્યાં આપણાં સદુ બોગને, પૂર્વ કર્મની ખેવજી;
 + + + + ૧૪
- આદિપુરુષને અમળ કહે છે, ઝેવું કામ ન દીજેજી;
 ✓ સાચો સગો એ યયો આપણો, અપમાન તેને ન દીજેજી. ૧૫
- મુંડનપાયે મરણુ તે વાર, વહુઅર મનમાં ખીજેજી;
 અનેક જો અપરાધ કરે તો, આપણુ તો સહી લીજેજી. ૧૬
- બંધન છોડ્યું ને બલિયો, નીચું રહ્યો નિહાળીજી;
 આગળ ઉભી આંસુ ઢાળે, કન્યા અમલા બાલીજી. ૧૭
- હલધર કહે છે દુઃખ ન કીજે, લીજે મનને વાળીજી;
 'તે' બાપતું કહ્યું ન કીધું, બુદ્ધિ કરી અતિ બાલીજી. ૧૮
- વિધાતાએ જો લખ્યું તે, કોણુ શકે ત્યાં ટાળીજી;
 આતાજી હવાં ઘેર પધારો, વેગે તો તમે ધાપજી. ૧૯
- દારાવતીએ લખ આવો, વિવાહ તણી સખાપજી;
 એ તો ગાંઠ પડી પટાલે, સાચી યજ્ઞ સગાપજી. ૨૦
- તારે મસ્તક બાર સધલો, તું વડો છે બાપજી;
 હવે તો હરખીને દીજે, અન્યો અન્યો સાંપજી; ૨૧
- વચન સુણી નિસાસા મે'લે, મનમાલિ અતિ બલિયોજી;
 હા ના કાંઈ કહી ન શકે, મનમાલિ પ્રજાળિયોજી. ૨૨
- શર સાથી કો નવ દીસે, પહેલે નાસી પલિયોજી;
 એકાકી ચાલ્યો દુખ ધરતો, મારો બોલ ન પલિયોજી. ૨૩

પદ ૩૩૯ રાગ ગોડી. ,

૧ રુકિમણી પ્રત્યે રામ કહે છે, સ્વામા ના કીજે 'સોકજી;

દૈવતણે વસથી પામે છે, સુખ દુખ સધલાં લોક. બાપ દુઃખ ન કીજેજી. ૧

✓ કાનિનો ધર્મ કર્યો વિધાતા, અતિશે ઘેર વ્યવહારજી;

લાઇ બાપની લાજ ન રાખે, રણ રણા કરે પ્રહાર.

બા. ૨

ચોપાઇ.

એવું વિમાસી તેણે કામ, વાસ્યું ગામ બોજકટ નામ;

રોપ સર્વ મનમાંહે યહો, તેણે સ્થાનક વાસે રહો. ૧

લઇ સેન્યને શ્રી લગવાન, વેગે તો આવ્યા નિમ્ન સ્થાન;

વધામણિયા વેગે જાય, છતી આવ્યા યાદવરાય. ૨

માતા આપો વધામણી, કૃષ્ણજી લઇ આવ્યા રુકિમણી;

નગરલોક જીવાને વળ્યા, 'સગા' સહુ 'કો' આવી મળ્યા. ૩

અતિ ઉત્સવ રોરી છંટાયે, ધ્વજ તોરણુ ઘેર 'હાઠ' બંધાયે;

મંડપરચના મારગ થાયે, 'બ' દિજન માંચ ગુણ ગાયે. ૪

કામિની જેવા મેડે ચઢે, એક હજારે 'ને' આપડે;

એક કહે જુઓ કામિની, 'ર'ય 'ઉપર' બેઠાં 'ભાગિની'. ૫

એક વધાવે મોતી 'લાજ', બસે પધાર્યા શ્રી મહારામ;

જન્મ સરળ થયો તે આજ, દર્શન સધલાં શીધ્યાં કાજ. ૬

એક કહે 'બાપ' જીર્મતી 'જોડ', સ્વામા 'સુદર' વર 'રણુ' હોડ;

એક કહે ક્યાં ગયો સિશુપાલ, મોઢળ 'પાણુ' રહી વરમાળ. ૭

એવી લોકે 'વાણી' ઉચ્ચરી, સાંભળતા જાયે શ્રીહરિ;

મદિર આવી તેડ્યા મુન્ય, 'જુઓ' લગ્ન તંણો મુલ 'દિન'. ૮

વિવાહ 'વિધિ' મંગલ કરી, સગા સંહુને 'લખા' કંકોતરી.

'મડપ'માંહે આઘ્યા લૂપાલ, ઉતારા 'આપ્યા' સુવિચાર. ૯

ભીમક રાજાએ અતિ ધણી, વેગે મોકલી પહેરામણી;

એવક લઇ આવ્યા ત્યાં જઈ, માન દઈ ઉતાર્યો તેહ. ૧૦

- ખેદા પાટ ત્રિભુવનધણી, શીશ ભરે દેવકી રોહિણી;
મંગલ સ્નાન કરી સંગાર, વર ખેસાડયા જગદાધાર. ૧૧
- કન્યામંદિર ક્યું છે જ્યાં, અમ્મ ચઢી હરિ આબ્યા ત્યાં;
મારગ લોક કહે વિચાર, તોરણુ જશે દેવમુરાર. ૧૨
- હરિને લો'શે કાંચળા, શાળા વિના મુખ મનની રળા;
મદી નાસિકા કોણુ તાણુશે, સાસુ વિના મંડપ આણુશે. ૧૩
- મારગ માહે હરિ સાંચરે, કયા લોકની અવળે ધરે;
આબ્યા તોરણુ કરે આચાર, ખાજણુ વેદ બળે છે ચાર. ૧૪

પદ ૩૪૦ રાગ દેશાખ.

- અપ્સરા નાચે શુણીજન ગાય, બંદિનન જશ શબ્દ ખોલાય. ૧
- ગર્ગાચાર્ય ગુરુ તેડાબ્યા, હસતા હસતા મંદિર આબ્યા. ૨
- જાતકર્મ તો હું નવ જાણું, બાંધવ ખેડુએનું કહિં તાણું. ૩
- નામકર્મ મેં કીધું છાનું, નંદતણે ઘેર લખિયું પાનું. ૪
- આજ બસે ઉત્સવ એ આબ્યો, હું તો માનુષને બવ શાબ્યો. ૫
- વિવાહ વિધિશું કરી પરણાવે, સેવક બીગકના તે આવે. ૬
- સુંદર તે ત્યાં બાંધી ચોરી, જાણે વસંત વનસ્પતિ મોરી. ૭
- લાનહોમ તે ત્યાં કરામે, માનિનીઓ મંગલ ગાયે. ૮
- ચરણુ મહેવા કોણુ ધારે શાળો, રૂકમિણી તે યદ્ય ગયો કાલો. ૯
- ૧સાસુ પીરસે જે કંસાર, નાવે બીગકની તો નાર. ૧૦
- રૂકિમણી કોલિયડો કર સાહે, વારે વારે હરિને વાહે. ૧૧
- વિકૃલ વદન વિકાસે ખેવ, ગગન રક્ષા હસે સર્વ દેવ. ૧૨
- હરિની માનુષલીયા નિરખે, ઇન્દ્રાદિક મનમહિ હરખે. ૧૩
- જ્યમ સીતાને પરણ્યા રામ, રૂકિમણીને ત્યમ સુંદર સ્યામ. ૧૪
- એણીપેર વિવાહ ઉત્સવ કીધો, સકલ લોકને હર્ષજ દીધો. ૧૫

(૧ મ-૨ સાસુ પીરસે કંસાર, નાવી લીમકની ત્યાં નાચે શીશ-સેસ-વરના દામમાં પાના, સોપારી, નાળાચેર રૂપિયો વગેરે મુકવામાં આવે છે તે) ૧૪ અવળે-કાને. છે મોરી-ખીલી. ૯ કાલો-રામગીદો, ઘણા.

પદ ૩૪૧ રાગ દેશાખ.

એણીપેર આનંદ ઉત્સવ રંગ રે, અંગે ને ઉલટ અતિ ધણેરે.
હાળ.

- અંગ ઉલટ અનિ ધણે, પરણિયા વિશ્વાવાસ;
હારકાં નરનારને મન, ઉપન્થો અતિ ઉત્થાસ. ૧
- ભીમકના સેવક વળાબ્યા, ને વળાબ્યા સર્વ શૂપતિ;
રુકમૈયે શ્રીકૃષ્ણ ઉપર, કરી પાછળ મતિ. ૨
- રુકિમણી આનંદ પામી, અને કૃષ્ણ ભરધાર;
સકલ શુણ્ણ સંપૂર્ણ મળ્યા, તેણે સરળ યયો અવતાર. ૩
- હરિકથા જે સાંભળે, તેનાં પાતક જાય;
મન મનોરથ જે કરે, તે સફળ પૂરણ યાય. ૪
- ગાન કરે જે પ્રેમશુ, એ કૃષ્ણવિવાહ રાસ;
સુખ પામે સંસારનાં, અંતે વૈકુંઠ વાસ. ૫
- કૃષ્ણ વિવાહ કહી કથા, આણી આનંદ મન;
પ્રેમભર જે સાંભળશે, તે હશે હરિનો જન. ૬
- ભાળે ભાવે ભાખિયે, કૃષ્ણલીલા ગાન;
ભાલણુપ્રભુ રઘુનાથ ભાવે, આણી અંતર ધ્યાન. ૭
- કહી કથા ભાગવતની, કાંઈ અન્ય પુરાણ;
ભણે ભાલણુ ભક્તિભાવે, સ્તભ્યા શારંગપાણ. ૮

પદ ૩૪૨ રાગ ધનાઝી.

- કહે શુકદેવ પરીક્ષિત સાંભળ, આદિ પુરુષનો અંસરે;
રુદ્ર તણે કાંધે કરી તેનો, દેહ યયો વિધ્વંસરે. ૧
- કામદેવે ઇચ્છા કીધી, શરીર ધરવા મનરે;
પ્રવેશ કીધો ઉદર રુકિમણી, નામ ધર્મ પ્રભુમનરે. ૨

૧ પ્ર-૨ સકલ શુણ્ણ પૂરણ હવા ૧ વિશ્વાવાસ-જગતમાં વ્યાપી રહેનારો.

૩૫ શિરોમણુ તેહનું, પૂરણ કામ અવતારરે;	
પિતાયકી કાંધ ન્યૂન નહી, બલિયે દેવમુસારરે.	૩
તેને શંખર હરી ગયો, દસ દિનમાં નિરધારરે;	
શંખર સત્પણું બણીને, નાખ્યો ઉદધિ મુઝારરે.	૪
આવતો મચ્છે ગળ્યો, પૂર્ણ તેનો દેહજી;	
માછીની ત્યાં બેલમાં, મચ્છ આવિયો તેહજી.	૫
માછીએ તે મચ્છને, રામ આગળ લખ યાખોજી;	
૧પાકસાલાનો પાઠ હતો, કહે બાલજી તેને આપ્યોજી.	૬

૫૬ ૩૪૩ રાગ ધનાશ્રી.

તેણે જ્યારે મચ્છ વિદ્યાર્યો, મહિ દીડો બાલરે;	
૩૫ સુંદર તેનું રજોધ, વિનવિયો બૂપાલરે.	૧
રાજાએ માયાવતીને, બાલક આપ્યો તેહરે;	
પૂર્વે નામ રતિ તેનું, હતી કંકર્ષની સ્ત્રી એહરે.	૨
મહાદેવે તેને બસમ કીધો, શંખર તેણે કારરે;	
સૂતી દેખીને હરી લાગ્યો, કંકર્ષ કરી નારરે.	૩
હુપ્ટે કાસી કરીને રાખી, આપ્યો તેને બાલરે;	
કહ્યું પાપીએ એહ પ્રત્યે, એની કરજે શું પ્રતિપાલરે.	૪
માયાવતી બાલકને દેખી, હર્ષ ધરે મનમાહિરે;	
નારદજીએ સર્વે કહી, આવી વારતા ત્માહિરે.	૫
બેદ બણ્યો જેટલે, પ્રગટ્યો સ્નેહ અપારરે;	
મૂર્તિ મદન મનમાહિ રાખે, કહે બાલજી તેણે કારરે.	૬

૫૬ ૩૪૪ રાગ ધનાશ્રી.

સેવા માંડી સેવા માંડી, ગૃહકારજ ત્યાં પોતે છાંડી.	સે. ૧
બાલક પામ્યો યૌવન દેહ, ચોડા દહાડામાહિ તેહ.	સે. ૨
૩૫ શિરોમણુ કહાવે જેનું, એક રસના હું શું કહું તેનું.	સે. ૩
અંધુજ નયન બાહુ વિશાલ, બલિયે શું નોહિ ચોપાલ.	સે. ૪

એવું રૂપ દેખી કામદેવ, કરવા (લાગી) સ્ત્રી બાવે સેવ.	સે૦ ૫
પ્રદુમ્ને તો પૂછ્યું ત્યારે, એવી બુદ્ધિ ત્યાં દીકરી 'ન્યારે.	સે૦ ૬
માતા તણી મતિ તે વિસારી, તે શું કારણ કહે વિસ્તારી.	સે૦ ૭
દુઃખ પામે છે તમારી માત, તે માટે દુષ્ટનો કરો ધાત.	સે૦ ૮
નારદથી જાણ્યો તે ભેદ, પ્રદુમ્નને સંભળાવ્યો વેદ.	સે૦ ૯
દેસ મારીને અહીં નવ રહિયે, બાલણપ્રભુને ચરણે જઈએ.	સે૦ ૧૧

પદ ૩૪૫ રાગ કાફી.

કામદેવ બજાવિયા, વિદ્યા સર્વ આપી;	
અદ્ભુત માયા આસુરી, તે સ્થિર કરી સ્થાપી.	૧
પ્રદુમ્ને પાઠે કરી, વિદ્યા ને બજાવી;	
દેવ તણી ગત દેહ માંડે, લે સંજનાએ આવી.	૨
વલતી પોતે બુદ્ધિ કરી, સજ યમને આબો;	
માટે કરી ગર્જના, જમ દેવ જગાવ્યો.	૩
એવું સંભળી ઉઠ્યો પાપી, આવ્યો ક્રોધ ભરાઈ;	
હાથમાહે ગદા ઝાલી, વેગે આવ્યો ધાઈ.	૪
ઉમામીને ક્રોધશું, મારે શરીરમાં ન્યારે;	
આવતી કટકા કરી, પ્રદુમ્ને (તે) ત્યારે.	૫
વલતી મેલી ક્રોધશું, જાણ્યું નહી રહે વધાવ્યો;	
તવ સંજરે માયા રચી, યમ રહ્યો ત્યાં અજગો.	૬
સંભારી શીખી હતી, વિદ્યા ને પહેલી;	
કરમાહે ઝાલી ગદા, સિર સંજર મેલી.	૭
પદડ્યા સિર અલગું કર્યું, તે પૃથ્વી પડિયો;	
જાણે અવની ઉપરે, અંબુદ ત્યાં ચડિયો.	૮
કુસુમહરિ દેવે કરી, વાગ્યાં દુહાનિ ત્યાંદિ;	
ગાન તોન કરે અપ્સરા, પ્રદુમ્ન છે ન્યાંદિ.	૯

૧-૫-૨ ધડથી સિર અલગું કર્યું, તે પૃથ્વી પડીયું, જાણે અવની ઉપરે, અંબુદ તો ચડિયું. ૨ ગત-(સ. ગતિ) રાગિત, કળા. ૮ અંબુદ-મેઘ, વરસાદ.

ત્યાર પછી માયાવતી, કંદર્પની નારી;
 માયા પ્રગટ કરી ત્યાંહાં, મન વાત વિચારી.
 બેહુએ દ્વારામતી બણી, નનબ મારગ જાયે;
 બાલણપ્રભુ રઘુનાયને, મળવા મન યાયે.

૧૧

પદ ૩૪૬ રાગ ગોડી.

નભમારગ તે આવિયાં, કોણે ન લલ્લું તેહજ;
 એકાએક આવીને ઉભાં, ભર્તાર પત્ની બેહ. ✓ વિરમય પામ્યાજી. ૧

માનિનીમંડળ કૃષ્ણ જાણી, મનમાં લજ્જા આણીજી;
 જાણ્યું અહીંકણુ આવે છે, રમવા સારંગપાણિ. વિ. ૨

રુકિમણી પાસે આવિયાં, બાલક દીઠા તેહજ;
 પુત્ર પોતાનો સાંભર્યો, હરીઓ હતો જોહ. વિ. ૩

વિચાર મન સાથે કરે, મારે પહેલો હતો તનજ;
 તેના સરખું રૂપજ છે, તેવાં છે લોચન. વિ. ૪

એ અહીંકણુ જાને આવે છે, કો'નો એ કુમારજી;
 સાથે જી આ કોણ છે, રૂપતણો બંડાર. વિ. ૫

મારે ગયો પુત્ર પહેલો, તેના સરખું રૂપજ;
 એકાદૃતિ એવો હતો, સુંદર સ્યામ સ્વરૂપ. વિ. ૬

એ કમલ એણું રૂપ પામ્યો, કૃષ્ણના સરખો દેહજ;
 પણુ નિશ્ચયે એ નોહે મારો, તેમાં નહી સંદેહ. વિ. ૭

રનેહ ઉપજે એ વિધે, મનમાંહે અપારજી;
 ચિત્તમાંહે સહુએ કરે, એવો રહ્યાં વિચાર. વિ. ૮

એવે સાં વસુદેવ આવ્યા, સાથે સારંગપાણિજી;
 મદપિ મદુપતિ સર્વ જાણે છે, પણ નવ જોડ્યા વાણી. વિ. ૯

આનંદ સહુએને થયો, વર્ત્યો જય જયકારજી;
 સગા સહોદર રનેહીને મન, ઉપ-ચો હર્ષ અપારજી. વિ. ૧૦

૧-૨-૩-૪-૫-૬-૭-૮-૯-૧૦ એકાદૃતિ-સરખો આદૃતિવાળો. ૧૧ નભમારગ-(સં.
 નભમાર્ગ) આકાશ માર્ગ. ૧૨ છે-હે.

એવે નારદ આવિયા, દેવમુદેવાદિક જ્યાંહય;	
સંદેહ સહુના મન તણો, સધલો હરીઓ ત્યાંહ.	વિં ૧૧
યદુપતિના સરખું મુખ તેનું, રૂપમાહે વાળ્યો છેહય;	
સુંદરતા તો શી કહું, જો મુખ રસના એક.	વિં ૧૨
આનંદ મનમાહે હિપ્યો, હરખ્યો સધલો સાયણ;	
સતમામાને પરણશે, ભાણણપણ રઘુનાય.	વિં ૧૩

પદ ૩૪૭ રાગ કેદારો.

શ્રીગુરુપદપંકજને પ્રણમું, પરમ પુરૂષને ધાઈ;	
મતિમાને ગુર્જર ભાપાએ, ગોવિંદના ગુણ ગાઈ.	૧
કૃષ્ણ કથારસ જે નવ જાણે, આણે અતિ અભિમાન;	
મુજ જોતાં નહી તે માનુષ, ચકર જ્વાન સમાન.	૨
માનુષદેહ પામી મધુસૂદન, જો પ્રીતે નવ ગાય;	
નરકતણું સાધન કરવાને, દેસરણ તેની કાય.	૩
જીર્ણ જે જમદીશે આપી, તે હરિના ગુણ ગાવા;	
શ્રમ વિના ભવસાગર તરવા, સહેજે પાવન યાવા.	૪
એવું જાણી પ્રેમ અતિ આણી, વાણી કરે પ્રકાશ;	
વાંસદેવનો વિવાહ હિતમ, ગાવું મન હૃદયાસ.	૫
<u>૭ કથા જે ભાગવતે ગાલી, હરિવંશે વિસ્તાર;</u>	
<u>અન્ય પુરાણ તણું સર્વ આરો, આણી એકે કાર.</u>	૬
પહેલું જે પરણ્યા રુડિમણી, રાક્ષસવિવાહ કીધો;	
થરે સર્વ દેખતાં સ્વામા, હરણ કરી જરા લીધો.	૭
✓ <u>વરધક ન જમ્યા ગોરવ ન હવો, કોય ન પહોતી ખાંત;</u>	
<u>કન્યા કલની સુંદર આવી, મન માને એકાંત.</u>	૮

પ્ર-૧ વસુદેવ દેવણી ૨ પ્ર-૧ તે તો તેની કાય (૩ પ્ર-૨ કથા શ્રીભાગવત તણી, નરહરિ વંશ વિસ્તાર; આગળ પુરાણતણી સર્વ આરો, આણી એક કાર.)
 ૧૩ સતમામા-સત્યમામા. ૨ ચકર-ચક્ર. જ્વાન- (સં-જ્વાન) કેતરો. ૮ વરધક-વર
 ધેકરાં સાથે જળ્ય મો કરવા જ્ય ૭ તે

ગુરુ ધ્યાનથી પૂજા નવ પામ્યા, ૧કૌતિક કેલ આચાર;	
રુકિમણીને વિવાહે, સતોખાણો નહીં પરિવાર.	૯
તે માટે વિવાહ વિસ્તારે, સતભાગાનો ભાખું;	
સાથેથી સંક્ષેપ માનમાં, જાણવતીનો ઘણું.	૧૦
છાપનમે અધ્યાયે બોલ્યો, શુકજી એ સંબંધ;	
બાલણે પ્રાકૃત પ્રીછવવા, કીધા એ પદ્યધે.	૧૧

પદ ૩૪૮ રાગ વેરાડી.

અભિમન્યુસુત પ્રશ્નકાર, શુકજી પ્રત્યે હ્રસ્વરે;
વિસ્તારે વાણી શુણુ ગોવિંદનારે.

ઢાળ.

ગોવિંદજીના શુણુ વિસ્તારી, મને કહોને સ્વામ;	
મહાપાપીને કરે પાવન, નિર્મળ ૨જેતું નામ.	૧
સોળ સહસ્ર અને શત નારી, આઠ કહી પટરાણી;	
તે માંહે રુકિમણી પહેલી, ધર્મપત્ની વખાણી.	૨
ત્યાર પૂઠે હરિ કાને પરણ્યા, તે તો મુજને કહિયે;	
લીલા પ્રેમશું સાંભળતાં, પાતકપુંજ તે દહિયે.	૩
અમૃત ઉપમાન વચન તમારાં, સાંભળતાં સુખ પામું;	
વ્યાસતણી પૂછીએ મંડાણું, મધ્યે મારું નામું.	૪
વક્તા વ્યાસકુંવર ધ્રુમ બોલે, ધન્ય તું હો રાગન;	
અંતકાલે અતિશે વાંલા, તુજ(ને) શ્રી ભગવાન.	૫
અન્નમંત્ર નામે એક રાગ, તેનો નિધુ કુમાર;	
પ્રસેન ને સત્રાજિત તેના, સુત સુંદર અવતાર.	૬
સત્રાજિત સૂર્યને સેવે, તપ કરીને વન;	
એમ કરતાં કરમપસુત, તેને પ્રેમે થયા પ્રસન્ન.	૭

૧ પ્ર-૨ કૌતિક. ૨ પ્ર-૧ તેજું. પ્રશ્નકાર-પ્રશ્ન કરનારો. ૯ કૌતિક-(સં. કૌતુક)-
આશ્ચર્યકારક. ૧૧ પદ્યધ-કવિતાજ્ઞ રચના. ૩ પાતકપુંજ-પાપનો સમૂહ. જીવંતી-
વંશાવળીનો ચોપડો.

- દિનમણિ(એ) મણિ મનોહર આપ્યો, સ્થમંતક અભિધાન;
સત્રાગિત અતિ આતદ પામ્યો, તરણિતણે વરદાન. ૮
- મણિ કંઠે બાધીને હરખ્યો, દારાવતીએ આપ્યો;
જાણે શુ એ સૂર્ય ખીજો, એવો મુદર લાવ્યો. ૯
- બાલક નગરતણા તે નિરખી, અતિશે મન વિમાસે;
દિનકર એ શુ અહો આવે છે, સધવા પડિયા સાસે. ૧૦
- વાસુદેવને કરે નિનતિ, સ્વામીજી સાબળિયે;
તેજ રૂપ અદ્ભુત આવે છે, તે કાલ નવ કલિયે. ૧૧
- તમને આદિ પુરુષ અહો જાણી, કરવા પ્રભુ પ્રણામ;
સહજકરિણી આલી આવે છે, સેવા કરવા સ્વામ. ૧૨
- પ્રત્યક્ષ પેખો શ્રીભુગજવન, જ આવે છે આલી;
નગરમેઠક કૈલુક જુએ છે, 'વાત નથી'એ દાલી. ૧૩
- વચન સાબળી શ્રીવનમાલી, જોવાને નિસરીયા,
સારા પાસા મેલી થીહરિ, તેહ જાણી પરવરીયા. ૧૪
- તે સામુ જોઇને શ્રીપતિ, અતર જ્ઞાન વિમાસી;
કિ ચિત્ દારય કરીને જાગ્યા, ત્યારે શ્રીગવિનાશી. ૧૫
- નહી એ સૂર્ય તપે છે મણિ, ને તેજ પુરપસરીર;
ગિની કૃપાએ કરી પામ્યો છે, સત્રાગિત એ રધીર. ૧૬
- એવુ કહેતા આપ્યો વેગે, સ્વજન સદુને મળિયો;
માધવજીએ તે મણિ દોડા, ઘેર પોતાને પળિયો. ૧૭
- પ્રીત કરી ઉપસેને પૂછ્યુ, તેને કુચલી ક્ષેમ;
દેહરાસગમાહે મણિ મેદો, પૂજા કીધી પ્રેમ. ૧૮
- આતદ ઘેર પામ્યો મત્રાગિત, સ્વજન સદુ ઘેર આપ્યું;
સમાચાર પૂછા તપ કેમ, માથ સદુને જાણ્યુ ૧૯

૧ મ ૧ કાનથી કાણુ ટળા ૨ મ ૨ નીર ૩ મ ૨ પરમેશ્વર ૮ દિનમણિ-

સૂર્ય. અભિધાન-નામ તારણિ-સૂર્ય ૧૨ સદસ કિશ્નુ-સૂર્ય. ૧૩ કાલી-અમયો,

જૂની ૧૪ પાસા-પોષાટના પાસા અથવા રરતા

૫૬ ૩૪૯ રાગ કેદારો.

દેહરાસરમાંહે મણિ ધરે, પૂજા પ્રાત સમે કરે;
તે ઝરે હેમ નિત્યે માનિયું રે.

ઢાળ.

દિન પ્રત્યે મણિ હેમ ઝરે, તે અષ્ટ અનુપમ ભાર;
વળા વસ્તુ મનમાંહે વાંચ્છે, તે પામે નિરધાર. ૧

નહી દુર્ભિક્ષ અરિષ્ટ સર્પભય, આધિ બ્યાધિ નહી મારી;
જ્યાં મણિ પૂજાએ ત્યાં નહી આવે, માયાવી કો મારી. ૨

સત્રાન્નિત સુખ પામ્યો મહિર, વિવિધ કરે વિલાસ;
પુત્રી એક હવી તે સંતતિ, રૂપ તેજ પ્રકાશ. ૩

નામ ધર્મ સતભામા તેનું, જોતાં મન વિવેક;
ત્રણ દોકમાં નહી કો ખીજ, દેવે સરજી એક. ૪

અંચલનયણી શશીધરવયણી, અધર જશાં પરવાલી;
દંતકલી દાઢેમની દાસે, ચિત્રલક્ષી બાળી. ૫

વેણી વાસુકિ નાગ જણિયે, ભૂમંડળને ચાપ;
કંસુમીવા સુંદ જશા ભુજ, કિતારે અતિ આપ. ૬

ઉડી નાભિ અનુપમ કટિતટ, પગ તે કલ્પીસ્તંભ;
ચાલતજી ચટકે મન મોહે, અતિ ઉર્વશી રંભ. ૭

તિલોત્તમા મેનકા લાજે, દેખી તેહ ધૃતાત્મી;
અવર ઉપમા કોની દીજે, જાણે તેની ઘસી. ૮

ચરણ કમલ સરખા અતિ સોહે, મોહે મુનિ સંન્યાસી;
અવર નારી જે મલીમંડલની, જાણે તેની દાસી. ૯

૧ અષ્ટ-આઠ. ૨ દુર્ભિક્ષ-દુઃખ. અરિષ્ટ-અપરિત, હૃદય. સર્પભય-સાપનો
ભય. આધિ-માનસીકપીડા. બ્યાધિ-ચારીડીકપીડા. મારી-ધૂણું મેલત નિપજવતારો.
રાગ. પંચિત્રલક્ષી-અદ્ભુત કમરવાળી. શશીધર વયળી-શંકરના લેવા વયળી (વરણી)
રંગવાળી, ગોરી. ૬ ભૂમંડળ-ભૂકુટિનો સમૂહ ચાપ-અનુપ. ૭ કંસુમીવા-સખના જેવી
ડોક. આપ-તેજ. સોહાણું-સોભાણું. ૭ કટિતટ-કંડનો ભાગ. કલ્પીસ્તંભ-કેળનોસ્તંભ.
રંભ-રંભા. ઉર્વશી, તિલોત્તમા, મેનકા અને ધૃતાત્મી એ નામની આપસાઓ.

- સોલ કલા સશી પૂર્ણ જાણે, મુખ માનિની દેર;
જમર લમે સ્વરતણે રૂપે, આળ્યા કરવહિંડં. ૧૦
- સ્વામા સકલ કલા ગુણ પૂરણ, લક્ષણ ત્યાં જમીય;
સહિયરો સાથે કીડા કરતાં, વર વાંચ્યે જુગદીસ. ૧૧
- ✓ પુત્ર નહી તે સત્રાજિતને, તે દુઃખ મન ન આણે;
હેડામાંહે શત કુંવરથી, કુંવરી અધિકી જાણે. ૧૨
- એક સમે એકાંતે બેઠા, હરિ સત્રાજિત જોડ;
દક્ષિણ કર કરમાંહે ઝાલી, બોલ્યા શ્રીરણુજોડ. ૧૩
- આતા પ્રાણપાયે તું વા'લો, કહું શીખામણ સારી;
બોલ કહો માને તું મારો, અંતર વાત વિચારી. ૧૪
- આતા વરણ જે અદ્ભુત હોયે, તે સોહે રાજદાર;
અવર પુરુષને સુખકારી તે, નોહે ત્યાં નિરધાર. ૧૫
- એ મણિ ઉચ્ચસેનને આપો, ખીજ બહુ અપાવું,
ગામ સીમ વળી જે તું માજે, હેમ રત્ન સોહાવું. ૧૬
- પ્રીત ધણી યાશે રાજશું, અમશું અધિકો રનેહ;
સ્વમંતક આપો તો યાશે, સુખ તમારે દેહ. ૧૭
- ભોગ જેટલી રિદિ વાંચવી, અધિકાવું શું કામ;
મૂઆ પૂઠે કે નહી જાયે, સંગ લખને દામ. ૧૮
- પુન્ય કરો સુખ ધણું ભોગવો, જે જોધયે તે માગો;
મણિ આપીને ઉચ્ચસેનને, પ્રેમે ચરણે લાગો. ૧૯
- એવાં વચન મુણી થીહરિનાં, ત્રાજિત થયો માદો;
લાલણપ્રભુ રઘુનાથ ન જાણે, પતે તો બવભવ ધાદો. ૨૦

૫૬ ૩૫૦ રાગ રામગ્રી.

સત્રાજિત ત્યાં બોલે વાણીજી, સાંભજોને તમે ચારંગપાણિજી.
દાળ.

ચારંગપાણિ તમે સાંભજોજી, રકલા જે ઉપાય;

એણી વાતે હારાવતીએ, વચ્ચું તો નહી જાય. ૧

- કા'ને રૂડી દીકરી, કા'ને વહુવાર હોય;
 સુંદર દેખી માગશે તો, 'વસી ચકશે ન કોય.
- મેં દેહ દમ્યો તપ અતિ કર્યું તો, કૃપા કીધી દેવ;
 તે મણિ કમળ આપ્યો જાણે, કૃષ્ણજી કહો ખેવ. ૩
- ✓ હલ દીપે હૈયું ધ્રુજે, તમો છો બલવંત;
 કહો તો ખીજે દેશ જાણે, 'છાંડી શ્રી લગવંત. ૪
- તમો જ્યારે હુલવાઓ ત્યારે, રહે સુખ ન યાય;
 આત્મા આપો અમને, આજથી ચાલવરાય. ૫
- વચન તેનાં સાંભળી, વલતા વટે જંગલીય;
 હિત કહેતાં સાંભળી, તમને ચઢે છે રીસ. ૬
- કાઠિ એવા મણિ પામો, મારે શું છે કાજ;
 એ વિના તો ચાલશે, ઉમ્મસેનનું રાજ. ૭
- સુખે રહી કાં હુલવણ માનો, તમારું છે ગામ;
 સુખદમ સમક્ષે સરજ્યું હોયે, શું કરે તે કામ. ૮
- એણું કહી હરિ ગયા મંદિર, સત્રાન્નિત ગયો ઘેર;
 મૂરખ કાંઈ જાણે નહી, જે કાલ કરી પેર. ૯
- શુકજી કહે પરીક્ષિતને, રસાય મન સંભાળ;
 ભોગ નાવે નાથને તે, વસ્તુ પહરી બાળ. ૧૦
- અંધવડા શુભુ જે મણિમહિ, તેહ દુઃખનો હેત;
 હરિને સમર્પ્યો નહી, તે જાણ્યો સકેત. ૧૧
- ✓ હરિને સમર્પ્યાં વિના કાંઈ, કીજિયે એ ભોગ;
 સુખદાયક હોયે નહી ને, નરક કરે ભોગ. ૧૨
- મૂરખે મન ન જાણ્યો, જેહ કહ્યો ઉપદેશ;
 માયામાં જ્યારે વાળશે ત્યારે, 'પ્રીતશે લવલેશ. ૧૩

(૧ પ્ર-૨ શીરા કાપશે કોય.) ૨ પ્ર-૨ રાવજી મન સાંભળો, ભોગ નાવે નાથને,
 તે વસ્તુ શુંથી બાલો.) ૩ પ્ર-૨ મો કહી ૧૧ આંગળ ખીજી કહી છે તે એવી કે, અધર
 કશી આર્થાધન દીધું, ત્યારે હું સુખ પામી, એક ધંત્રી બાલજીપ્રભુની, રૂંડી વાત ન વામી.)
 (૪ પ્ર-૨ લોકેશે.) ૪ હલ દીપે-હાંકવાથી (૧) ૧૨ હેત-કારણ.

મણિ છાનો રાખ્યો દેહરાસરમાં, સત્રાજિતે વિશેષ;
મૂરખ તે પ્રીછ્યો નહી, જે કર્મ કરી રેખ. ૧૪

✓ જાહાંઝ કેટિનો નાથ માગે, કહેવો જે નાકાર;
ધિક્ જીજ્ઞા તેહની, ધિક્ મણિ તે સાર. ૧૫

૫૬ ૩૫૧ રાગ રાંભઝી.

એક સમે તો પ્રસેન વીરજી, લોહો બાધ તે મહાવીરજી. ૧૬

ઢાળ.

ધીર બાધ સત્રાજિતનો, કીધો મન વિચાર;
મણિ ભોગવીએ નહી તો, શા કામનો ભુવન સુઝાર. ૧

એવું જાણી પ્રેમ વ્યાણી, કંઠે બાંધ્યો હાર;
મૃગયા રમવા નિસર્થો, તે અથ થયે અચાર. ૨

શુકન કાંઈ જોયાં નહી ને, એકલો ગયો વન;
એમ કરતો આપિયો તે, દીસે નહી જ્યાં જન. ૩

સિંહ પ્રગટ્યો કેસરી, અથને કીધો પ્રહાર;
પ્રસેનને તો મારિયો, તે પડ્યો તેણે હાર. ૪

કેસરી મણિ લખ નિસર્થો, ને મળ્યો જાંજુવંત;
રીછે સ્થમંતક મણિ લીધો, સિંહનો કર્યો અંત. ૫

મણિ લખ ગુફામાંહે પેઠા, પાલણે પોઢી કુમાર;
રમકડું કરીને બાંધ્યું, તે જાણે નહી પ્રકાર. ૬

નિશા યદને વીર નાળ્યો, સત્રાજિત કરે ઉચ્ચાટ;
ઘેર ઘેર હાડે પૂછતો, તે જુએ ત્યાં અતિ વાટ. ૭

પેરપેર હાડે પૂછતો, નહી સમાચાર;
હંદેમાંહે ઉપ-યો, સંદેહ તેણીવાર. ૮

✓ કૃષ્ણે મણિ માગ્યો હતો, મેં નાપિયો તત્કાલ;
જાણીએ છું મરાવ્યો મારો, બાધ થીજાપાલ. ૯

- વાંક સધસો માહરો, અહીં રહો હું વાસ;
પહેલું કૃષ્ણે જાણ્યું, પ્રગટ કરી પ્રકાશ. ૧૦
- કુશલ વાંચો તો એ આપો, જાણ્યો તો મર્મ;
હું તો બરોસે રહો જે, એમ નહીં કરે કર્મ. ૧૧
- ✓સરજ્યું કો છૂટે નહીં, સાં મિથ્યા સર્વ ઉપાય;
હુમ હોયે જે ખામણું, ત્યારે શુદ્ધિ સધલી જાય. ૧૨
- સાં લગે ચાની ચતુર પંડિત, વિવેકી ને રૂઝ;
જ્યાં લગી યાયે નહીં રે, દેવ વાંકું ફર. ૧૩
- બૃહસ્પતિની શુદ્ધિ ગઈ, જ્યારે ચંદ્રે રાખી નાર;
ચાપ કાંઈ લાગ્યો નહીં, હવું જે હોનાર. ૧૪
- હેમમૃગ રામે નવ જાણ્યો, અવર ન જાણે કોપ;
કાટિ યતન કીજિયે, તોજો હોનાર હોય. ૧૫
- ભૃગુપત્નીનું મસ્તક છેલું, વિષ્ણુ ન જોયું પાપ;
અવતાર તો બહુ ખામણો, એવો હવો સાં સાપ. ૧૬
- સતી રુદ્રે મોકલી, તે દક્ષ કરે ધામ;
બળા મરવી નવ જાણી, ત્રેલોક કરે સ્વામ. ૧૭
- ઈંદ્ર ગૌતમ ઘેર ગયો, યમ રહો અતિ અવાન;
તો વાંક કો'તો કાઢિયે, દેવ એહ નિદાન. ૧૮
- સરજ્યું કયોપેર છૂટિયે, અહીં ન લાભે બાળ;
વળી ઘેર ઘેર શોધિયે, જે યાયે પ્રાતઃકાલ. ૧૯

પદ ઉપર રાગ રામગ્રી.

મહિમાદિ કહે નરનારીજી, વાર કીધું દેવ મુરારિજી.

ઢાળ.

‘ મુરારે વાર કયું’ પણ, હોય મનમાં નવ ગણ્યોજી;

મણિ કરે કારણે, પ્રસેન સુંદર શું હણ્યો. ૧

✓ આંહાં વાસે ક્યમ વસિયે, વિમાસો ના માય; ૧

વાડ ચેરે ચીમડાં તો, ક્લે ક્યમ જીવાય. ૨

વહાર જ્યાંથી વાંચિયે, ત્યાંથી આવે ધાડ;

૧, ત્યારે દોષ કાને દીનિયે, અક્ષર એહ નીલાડ. ૩

ખીજી અજલા ઉચ્ચરે, મનશું જુઓ ને મર્મ;

૧૨ ✓ જેણે જેવાં કીધાં હોયે, તે કરે તેવાં કર્મ. ૪

પ્રથમ એણે મારી માસી, નરતણી ન રહી રીત.

મોસાલ જાહેને મામો માર્યો, પ્રગટ ખાચિત પ્રીત, ૫

નંદને ઘેર ઉઠ્યો, તેને દીધો છેહ;

દૂધ જેતુ ધાવિયો, તે વિસરે ક્યમ નેહ. ૬

ગોપિકા જે સર્વ છાંડી, કીધો એશું રંગ;

ટળવળતા તેને તજ્યાં, એનો એવો સગ. ૭

✓ ફાંદ કરો દીકરો, ખરજીતો તો શિશુપાલ;

વચ્ચેથી હરિ હરી લાવ્યો, નામ કહાવે દયાલ. ૮

ઉમ્મસેનને રાજ્ય આપ્યું, તેનો એહજ બેહ;

શાપ છે યચાતિનો, સહી કરી જાણો વેદ. ૯

એના ગુણ કો જાણે નહી, જેટલા છે ત્યાં ગૂંડ;

વાત કાઢ કીજે નહી, માનુષ છે અતિ પ્રીડ. ૧૦

સત્રાજિત પહેલું વરાંસ્યો, મણિ દેખાડ્યો નેહ;

૧ જાણી મર્મ ને રહ્યો વાસે, ચૂક મોટી એહ. ૧૧

આજ એને કાલ તને, પુણ્યો નિર્વાણ;

એને કાંઈ છે નહી રે, લોક ફેરી કાંણ. ૧૨

મુકિતપુરી જાણીને વસિયે, નથી એવો લાગ,

પ્રસેનની તો પેર જોતાં, જેદીસે એનો ત્યાગ. ૧૩

- ✓ ચતુર હશે તે ચેતશે, જે રહેશે એને ચરણ;
આગાએ નહી રહે તે, પામશે ત્યાં મરણ. ૧૪
- એણીપેરે તો નગરમાંહે, વાત થઇ વિસ્તાર;
હૃદયમાં જ્યમ તેલજિંદુ, તિમ થયો પ્રકાર. ૧૫
- કલ્પના કાટિક કરી, રજની સૂતાં જન;
કપમ માર્યો ક્યાં પડીયું, હશે તેનું તન. ૧૬

૫ઃ ૩૫૩ રાગ ગાડી.*

- વારતા નગરમાંહે પહી, હૃદય અફૂરે સાંભળી;
તાપ ઉપ-યો મન અતિ ધણો, વાસુદેવની નિંદા તણો. ૧
- માહિમાંહે ઇમ હૃદયરે, વિમાસણ મનમાંહે ધરે;
આવો હરિને કરિયે જાણુ, નથી જાણુતા શરંગપાણુ. ૨
- એવું મન વિમાસી તેહ, હરિને કહેવા આવ્યા બેહ;
પ્રતીહારે વિનતિ કરી, બાહેર આવ્યા શ્રીનરહરિ. ૩
- હૃદય અફૂર કરી પ્રણામ, આસન બેસાર્યા તે સ્વામ;
કરે વિનતિ જોડી દાય, સાંભળિયે શ્રીવેકુંદનાથ. ૪
- તમાઈં કા 'કૂકું' કહે, તેણે ચિત્ત અમાઈં દહે;
કા વારતા રૂડી કરે, તેણે ચિત્ત અમાઈં હરે. ૫
- રનિંદા સુણી રબિયાતજ થાગે, પ્રીતિમાંહે કપમ ગણાયે;
વા'હું, તે જે હેડે દહે, સત્યારથ આવીને રહે. ૬
- સાચું કહે મ કરશે રીસ, દાઝે કહિયે છે જગદીશ;
નગરમાંહે ચાલી જ ક્યાં, વિનવિધે છે સર્વથા. ૭
- પ્રસેન સત્રાજિતનો વીર, મણિ બાંધી નીકળિયો ધીર;
તે કહાયે ગયો આવ્યો નહી, શોધી શોધી બાગા સહી. ૮
- લોકમાંહે ચાલી છે વાત, કૃષ્ણે વતેનો કાધો ધાત;
સાચું જાણું જુગજીવન, જાણું સર્વ તમાઈં મન. ૯

(*પ્ર-૨ મા વેરાડી છે) ૧ પ્ર-૧ વાક. ૨ પ્ર ૨ નિદાન ૩ પ્ર. ૨ તેડી.
૧૫ તિમ-તેમ ૧ પળી-ચાલી ૨ દહે-બળે ૬ સત્યારથ-(સં. સત્યાર્થ) ખરું
સાચુ. ૮ બાગા-નારી ગયા

- નથી માનતા સ્વામી અગો, તે સત્યારથ કહેને તમે; વાત હોયે તેવી ભાખતી, અમથી છાની નવ રાખવી. ૧૦
- આશ્ચર્ય અતિશે પામ્યા હદે, વલતા વિઠ્ઠલ વાણી વદે; નથી જાણતો હું સર્વથા, તમ આગળ નવ બોલું વધા. ૧૧
- કહે ઉદ્ધવ બાહર નિસરો, પૂકું ચઢીને સાચું કરો; મિથ્યા બોલે સહુ અપવાદ, જણુ જણુ કોણું કીજે વાદ. ૧૨
- તેણે આવી રાજદાર, સત્રાજિત તોડયો પરિવાર; મન મનાવો સ્વજનતણું, મેણું એ ઉતારો ધણું. ૧૩
- વચન સાંભળી વિશ્વાવાસ, હડી રથ બેઠા અવિનાશ; બીજે રથ ઉદ્ધવ અદ્ધર, ઇમ આત્મા જ્યમ સાગર પૂર. ૧૪
- મંહિમાહે નર ને નાર, વાત કરે છે દારોદાર; આંગુલીએણું સાન કરી, હરિને દેખાડે મુંદરી. ૧૫
- જુઓ પુણ્યતણા કરનાર, એ તો ન્યાયતણા અંબાર; એવા દારાવતીના ધણી, કરણી શી કહિયે એ તણી. ૧૬
- પ્રસેન મારીને મણિ ગ્રહો, મહિમા સાધુતણા તો લેલો; અહીં વસ્યાનો ટળિયો ભાગ, જેણે પ્રભુએ છાંડ્યો પાગ. ૧૭
- એવી વારતા હરિ સાંભળે, મનમાં બેઠે ધરે ને પળે; સભાએ આવી શારંગપાણુ, ઉપસેનને કીધું જાણુ. ૧૮
- સત્રાજિત તવ તેડાબો, દીન દામલો તે આવિયો; પ્રસેનતણી પૂછી કયા, મનની વાત કહો સર્વથા. ૧૯
- સત્રાજિત દુઃખ ધરતો મન, ગદગદ કંઠે વદે વચન; બાધ મણિ પેરી નિસરો, નથી જાણતો ક્યાં પરવર્યો. ૨૦
- શોધ્યો મણુ નવ લાધી શુદ્ધિ, ઉપજતી નથી કાંઈ બુદ્ધિ; કોનો મન આણું સદેહ, પ્રીત્યા પામે કારણુ એહ. ૨૧
- લોક કહે તે કોણુ વર, બોલે જ્યમ મન ઇચ્છા ધરે; જાણ્યા પામે આણી રીસ, સહુ કોને ચઢાવું શીશ. ૨૨

કૃષ્ણ કહે હું ^૧દિવ્યજ્ઞ કરું, તાતા તેલમાંહે કર ધરું;
 ઠહો તો ખેમું પાવક ઝાલ, ધટ મહિયી ઝાલું બ્યાલ. ૨૩
 મળન કરી રહું મહાનીર, જ્યાં લગે રલધ આવે તીર;
 જેહ કહે તે કીજે અંક, શીરથી ઉતારવા કલંક. ૨૪
 સદુએ એવું જાણી સસ, નથી જાણતો તેની ગત્ય;
 દિતે કહ્યું ઘું મેં એકવાર, એટલો વાંક થયો ઇનિરધાર. ૨૫

૫૬ ઉપર રાગ ગાડી.

સત્રાજિત કહે છે સ્વામી, તમને ધીજ નુ લાગેછ;
 ગોકુલમાંહે પાવક પીધો, મેં સાંભળિયો આગેછ. ૧
 ૪કાલીની રૂપા ઉપર નાચ્યા, તે પત્રગને આસ્યોછ;
 દિવ્ય તમારું તેજ માને, જે કા હોયે કલોછ. ૨
 શેષશ્યામા ઉદધિમાં મુએ, તેને શું કરે વારછ; ૫૧૨૧
 ધીજ કરે સંદેહ નવ ભાગે, કાપતો નિરધારછ. ૩
 તમે ન જાણો તે તો શું છે, ગોવિંદછ એકાંતછ;
 જ્યમ છાનાં મરે જ્યમ છોરું, જોતાં એ દર્શાંતછ. ૪
 તમને કાણુ કહે કેસવછ, સદુએ ^૫લે વડાધછ;
 માઈ મન તો ત્યાં માને, જે ^૬દેખું મારો લાધછ. ૫
 મોટાને મેંછું શું લાગે, શુદ્ધને શું કલંકછ;
 શશીને શું દોહલું કરે છે, નામ થયું મુગાંકછ. ૬
 લાજે કાંયે કહી તો ન શકે, સાચું અથવા જૂઠુંછ;
 તમને શું કરે સ્વામીછ, માનુષ રૂઠું ^૭કુકુચુંછ. ■ ૭
 વાસ તમારે અમે વસું છું, જ્યમ ભાવે તમ કીજેછ;
 દુર્જલને મોટાશું જલ, સાચું કહેતા ખીજેછ. ૮

(૧ પ્ર-૨ ધીજ) ૬ પ્ર-૨ કા લાવે તીર) ૩ પ્ર-૨ જે વેવાર. ૪કા ૨ પ્ર. ૨
 માં નથી ૫ પ્ર. ૨ વહે ૬ પ્ર. ૨ દેખાડો ૨૩ દિવ્યજ્ઞ-ધીજ, અધરી પ્રતિજ્ઞા. ઝાલ-
 (સં. જાણા)-જોત, રીખા, બ્યાલ-સર્પ. ૨૪ મળન-હુબરી મારવી. મહાનીર-
 ઉડા જલમાં. અંક-અંક-નિશચ, ધીજ-(સં. દિવ્યજ્ઞ) અધરી પ્રતિજ્ઞા. ૨ પત્રગ-
 સર્પ. ૩ વાર-(સં. વાર) જળ. ૭ રૂઠું-ચુરસે થયેલું રૂઠું-મસન થયેલું,

નવતા હેરિ 'એણીપેર બાલ્યા, કલંક એ ઉતારજી;
પટે સાચું જૂકું જોઈ, અન્યાયીને વારજી. । ૯

ધેરપટ્ટી તો પગથે જમી, જોતાં એ ઉધારજી;
'નિરત' લાભશે ત્યાંથી સુધી, સર્વ સાબળ'જાનજી. ૧૦

'પાદવ' સહુ ને સત્રાજિત વળી, સ્વામી ચાલવરાયજી;
'અંશતરો' ત્યાં પગથે, જોવા વનમાં જાયજી. ૧૧

ત્યજ દારકાં આગળ' જાતાં, અંધ દોઢા પડિયોજી;
પ્રસેન પાસે મૂંઝા દોઢા, સિંહને પ્રહારે નડિયોજી. ૧૨

સત્રાજિતે તે બ્રાતા 'દોઢા, કેસરીનખે વિદાયોજી;
આકલંક' કરવા તે ત્યાં લાંગ્યો, સાથ' સહુએ વણ્યોજી. ૧૩

દટલા એક ત્યાં સત્રાજિતને, દેવા 'લાંગ્યા ગાળજી;
મૂરખ અણુ પ્રીછે શું દીધું, આદિપુરુષને 'આલંજી. ૧૪

ચતુર હોય તે જાણે અણજાણે, કોને નવ છે દોષજી;
કાલ તાણું કીધું' જો થાયે, એ ઉપર શો રોષજી. ૧૫

કૃષ્ણ કહે આધેરા જમંથે, મણિની જોધયે બાળજી;
કદાચિત્ સિંહે પાડ્યો હોયે, વેગે દેતાં શકજી. ૧૬

પશુને શુ કારણ મણિનું, આસે અહીંથી લીધોજી;
શોધતા તે સહી લાંબશે, નિમ્ને નાખી દીધોજી. ૧૭

એવું કહીને જોતા ચાલ્યા, સાથે સર્વ પરિવારજી;
આગળ આયો' પડિયો દોઢા, કેસરી એક દારજી. ૧૮

પાસે પગલાં રીંછજી કરાં, સહુએ કર્યો વિચારજી;
જાણવતે આ ગિરિમાં રહે છે, તેણે હણ્યો નિરધારજી. ૧૯

મણિ પણ તે લઈ ગયો હોશે, બીજો નહી ઉપાયજી;
એવું કહીને જોવા ચાલ્યા, પેખ તા પચાયજી. ૨૦

(૧ પ્ર. ૨ નિરત બાધશે ત્યાંથી સોયે, સર્વ સાત્તણુ જ્ઞાનજી) ૧૦ નિરત-નિયત
ઉદાન-જાણીયો, વન- ૧૬ જાવ-જાણ-રોધ, તપાસ, ૧૭ અલે-ખમયે, લાકરો-
મળશે. ૨૦ પેખ-તા-જોતા.

૫૬ ઉપપ રાગ સામેરી.

- ગિરિ પાસે આવિયા, એક શુક્ર દીડી પ્રોઠ;
અંધારું માંહે અતિ ઘણું, સદુએ યયું દિગ્મૂઢ. ૧
- કૃષ્ણ કહે સદુ અહીં રહો, હું કરું માંહે પ્રવેશ;
મણિ શોધી લઇ આવું, જોઇ એક નિવેશ. ૨
- ૨૫૨ તે ખીસ જોવા કારણે, હરિ વિના યધને મંદ;
ધાદવ સદુ દારે રજા, મધ્યે પેઠા પરમાનંદ. ૩
- પ્રવેશ કરતાં સાંભળ્યો, એમ શબ્દ શ્રીહરિ કાન;
બાલક પોઠયું પારણે, દાસી કરે છે જાન. ૪
- પ્રસન્નને સિંહે મારિયો, જાણવંતે માર્યો તેઢ;
હાં રે બાલક તું રોમે છે, હવે મણિ તારો એઢ. ૫
- એ વાણી સુણતાં શ્રીહરિ, બીધમાંહે જ્યારે જાય;
દેખી દાસી ત્રાસ પામી, નોતન પ્રુપત્ની કાય. ૬
- મણિ લેવાનું મન કરે, જોટલે શ્રીભગવાન;
દાસીએ તવ સાદ પાડયો, દેખી શ્યામલવાન. ૭
- સાંભળી તે રીંછ આબ્યો, શીઘ્ર જાણવંત;
માતૃપ રૂપે નિરખિયા, જાણ્યા નહી બલવંત. ૮
- કોણુ ક્યાં આવિયો, અણપ્રીછ્યો આવે દાર;
મણિ લેવાનું મિષ્ટ કરે છે, જીવતો જ બાહાર. ૯
- તોએ હરિ નવ નિસરે, મણિ ઉપર ધાડ્યો કાય;
જાણવંત ગયો વલગવા, જોલખ્યા નહી રમુનાય. ૧૦
- માંહોમાંહે યુદ્ધ માંડયું, મુદિ પાટુ પ્રહાર;
રીંછ ગર્વે ન જાણે જે, મૈયિલીભરયાર. ૧૧
- મને વેતો બાય લેતો, ગાળ દેતો બલ કરે;
મહી પાડે મુષ્ટિ તાડે, આડે હાથે તે ધરે. ૧૨

પદ ઉપપ રાગ સામેરી.

- ગિરિ પાસે આવીયા, એક ગુંધા દીડી પ્રાદઃ
અંધારું માંહે આનિ ઘણું સદુએ યથું વિન્નુદ. ૧
- કૃષ્ણ કહે સદુ અડી રહો, હું કહું મરે પ્રેમઃ
મણિ શોધી લઈ આવું, નોંધ એક નિરેક. ૨
- તે બીજી નેવા કારણે, હરિ વિના ધનને નંદ
માલવ. સદુ હારે રવા, મધ્યે પેશ જરમાઈદ. ૩
- કેવેશ કરતાં સાંસળો, એમ સદુ કહે રંદઃ
પાલક પોદયું પારણે, ઘસી કરે છે મંદ. ૪
- સેનને સિદ્ધે મારિયો, જલુરને મરું રંદઃ
કો રે બાલક તું ચોરે છે, હરે નહિ નંદઃ એ. ૫
- એ વાણી મુલ્યાં શ્રીમદિ, જીરુને મરું રંદઃ
દેખી ઘસી ત્રાસ થાની, નેનું મરું રંદઃ. ૬
- મણિ લેવાનું મન કરે, નોંધે કોઈ મરું રંદઃ
ઘસીએ તવ આ પડે, દેખી મરું રંદઃ. ૭
- સાંભળા તે રીઝી આંખે, મરું રંદઃ
માનુષ રૂપે નિરુપિય, મરું રંદઃ. ૮
- કોણ છે મરું રંદઃ, મરું રંદઃ
મણિ લેવાનું મરું રંદઃ, મરું રંદઃ. ૯
- તોએ હરિ મોલે કરી માર હિડ, મે'લ્યો હતાચન. ૧૦
- જલુરને મરું રંદઃ, મરું રંદઃ
મરું રંદઃ મરું રંદઃ, મરું રંદઃ. ૧૧
- મરું રંદઃ મરું રંદઃ, મરું રંદઃ
મરું રંદઃ મરું રંદઃ, મરું રંદઃ. ૧૨
- મરું રંદઃ મરું રંદઃ, મરું રંદઃ
મરું રંદઃ મરું રંદઃ, મરું રંદઃ. ૧૩
- મરું રંદઃ મરું રંદઃ, મરું રંદઃ
મરું રંદઃ મરું રંદઃ, મરું રંદઃ. ૧૪
- મરું રંદઃ મરું રંદઃ, મરું રંદઃ
મરું રંદઃ મરું રંદઃ, મરું રંદઃ. ૧૫
- મરું રંદઃ મરું રંદઃ, મરું રંદઃ
મરું રંદઃ મરું રંદઃ, મરું રંદઃ. ૧૬
- મરું રંદઃ મરું રંદઃ, મરું રંદઃ
મરું રંદઃ મરું રંદઃ, મરું રંદઃ. ૧૭
- મરું રંદઃ મરું રંદઃ, મરું રંદઃ
મરું રંદઃ મરું રંદઃ, મરું રંદઃ. ૧૮
- મરું રંદઃ મરું રંદઃ, મરું રંદઃ
મરું રંદઃ મરું રંદઃ, મરું રંદઃ. ૧૯
- મરું રંદઃ મરું રંદઃ, મરું રંદઃ
મરું રંદઃ મરું રંદઃ, મરું રંદઃ. ૨૦

નગર સદુને એણે મે'લી, હેડે પાવક ડાવણ; ૬૨૭૦ ૧
 મુમદા ને રહિમણી માને, જમદંજાને રહાનણ; ૬૨૭૦ ૨
 પ્રેમે તારી પૂજા કરિયે, જો આવે ભગવાન ૬૨૭૦ ૩
 ચંદ્રભાગા બાંજે છું સંકટ, આપ દોને માનણ; ૬૨૭૦ ૪
 દેવકી ત્યાં દિગ્મુદ થયાં છે, કિમે નવ લે સાનણ; ૬૨૭૦ ૫
 રૂદ્ધ સર્વ મળાને વારી રાખે, અંતર આણી રાન. ૬૨૭૦ ૬
 કાણેક કહ્યું કે ગુણમાં, પેઠા છે મહારાજણ; ૬૨૭૦ ૭
 જાંબુવંતને છતી આપશે, વેગે કરીને કાજણ. ૬૨૭૦ ૮
 તે કો'નો ગાંજ્યો નવ જાયે, સમર(ય) થીપતિ આજણ. ૬૨૭૦ ૯
 શોક શા માટે કરો છો, મળી સહુ સમાજણ. ૬૨૭૦ ૧૦
 જટલા દિન પીડા યાયે છે, તે સચાજિતને લાજ. ૬૨૭૦ ૧૧
 સગા સહુ વસુદેવ દેવકીને, તેડી આવ્યા ધામણ; ૬૨૭૦ ૧૨
 પ્રાણી કાચે ઘેર ન જાયે, ન કરે કાચે કામણ. ૬૨૭૦ ૧૩
 સહુએ મનમાં ચિંતા આણે, એક (ન) પામે રામણ, ૬૨૭૦ ૧૪
 તે પ્રભુનો મહિમા જાણે છે, તેણે મન અતિ દામણ. ૬૨૭૦ ૧૫
 કાં રે તેની ચિંતા કરો છો, તે આદ લોકનો સ્વામ. ૬૨૭૦ ૧૬
 પ્રાણી સહુ ન કરે ભોજન, ન કરે કો વ્યાપારણ; ૬૨૭૦ ૧૭
 મહિરમહિ કો નવ જાયે, ઉધાડાં ધરખારણ. ૬૨૭૦ ૧૮
 શેરી શેરી રેતાં દીસે, દુષ્ટે વર્ણ અધારણ; ૬૨૭૦ ૧૯
 કૃષ્ણ દેખિયે તો સુખ યાયે, બીજો નહી પ્રકારણ, ૬૨૭૦ ૨૦
 કહે શુક સાંભળ હો રાજા, હું આગળ કહું વિસ્તાર. ૬૨૭૦ ૨૧

અપદ્મ ઉપદેશ રાગ ધનીશ્રી

જાંબુવંત ને થીકરિ રે, માહો માહિ સંચામ;
 પ્રાણી મુષ્ટિ દુમે કરે રે, દારણું તેણે દામ. ૧

૧ પ્ર-૨ દાનણ) ૨. પ્ર-૨ પ્રદ્ધ સર્વ વારીને રાખે, અંતર આણી રાનિછ.
 ૨૨૬ વાડાં દાન(સં-સાન) બાધા, માનણ, ૬ કિમે-કેમે કરીને

ઢાળ.

- તેણે ઢામ દારણુ યુદ્ધ કરે છે, રીંછ ને જંગલીય;
 દિન રાત વિસાગે નહી, એમ દિવસ અઢાવીય. ૨
- મુદ્ધિ પ્રહારે પ્રશુને તો, જાજરાં. યયાં સંધાણ;
 ક્ષિણુ બલ ને સ્વેદ અગે, ધૂનિયા જ્યારે પ્રાણ. ૩
- ત્યારે જાંબુવંતને મન આબુ, પાછલું એકે રાન;
 રામ આગળ કર્યું હતું, લંકાએ અભિમાન. ૪
- રામજી રાવણ તમો માર્યો, અને ત્યાં કુંલકર્ણ;
 ઇદ્રજિત તે પામિયો, લક્ષ્મણ હાયે મર્ણ. ૫
- ભાગ્ય મારે આબો નહી, બલિયો કો એકાંત;
 આણે અવસર મન મારે, મુદ્ધની રહી ખાંત. ૬
- શકે તો અભિમાન મારે, હિતારવા આણે ઢામ;
 રૂપ એવું ધરીને, આલિયા છે શીરામ. ૭
- અવર કાયે નવ કરે, ઇમ યુદ્ધ મુજ સંગાય;
 ક્ષિણુ બલ મારે યયું, અડતાં તેના હાય. ૮
- એવું તે મનમાં વિમાસી, એલખ્યા બગવંત;
 પાણુ જોડી તરણુ લાગી, સ્તવે જાંબુવંત. ૯

પદ ઉપદેશ રાગ ગાડી.

- આદિ પુરુષ તમો એલખ્યા, સકલ જ્યૂતના પ્રાણીજ;
 બ્રહ્માદિકનાએ તમો સુદા, સમરથ શારંગપાણીજ. ૧
- સીતાપતિ સમરથ મેં જાણ્યા, આલ્યા સાગર તીરજ;
 નયણુ કટાક્ષ કરતાં ધૂજયું, હિદયે આપું નીરજ. ૨
- જલચર જીવ યયા જ્યારે, આફલ દેખી તાણું આપજ;
 સાગરમાંહે સેતુ બાંધી, પ્રગટ કર્યો પ્રતાપજ. ૩

(૧ પાં ૩-૧ મારિયો) ૩ જાજરાં-જાજરાં, નરમ. સંધાણ-(, સં-સમ-ધા)
 સાંધા. ૬ ભાગ્ય-ભાગ. ખાંત-ખંત, ધૂજા. ૧ સંગ-સંગનાર.

લંકાએ જઈ રાક્ષસ સર્વ માર્યા, હજિયો ત્યાં દશ થીશછ;
પ્રાક્રમ પ્રતક્ષ જે દીકું, તે તમે જગદીશછ. ૪

રીંછ જાંતિને જ્ઞાન કપાંથી, પામર પણ અવતારછ;
મોટા મુનિજન કે નવ જાણે, શુણુ તારાનો પારછ. ૫

તે મારે મેં મુદ્દ જ કીધું, ક્ષમા કરો અપરાધછ;
સીતાપતિ તમને તે જાણે, જે સમ્યક્ હોયે સાધછ. ૬

મે રીસે જે પ્રદારજ કીધા, તેહ ન ધરવું મનછ;
મહંટ તણો સ્વભાવ ન જાણે, માયામોહિત મનછ. ૭

પદ ૩૬૦ રાગ ધનાશ્રી.

સ્તુતિ કીધી જ્યારે ઘણી રે, હરછ યયા રણિયાત;
રીંછ પ્રાપ્તે એમ કહે રે, વાસુદેવ તવ વાત. ૧

ઢાળ.

વાત કહે વાસુદેવછ, અમે મહિષ કારણુ આવિયા;
પાદવ ખીલકારે રહ્યા છે, કારકાવાસી બાવિયા. ૨

✓ મિથ્યા મુને કલેકે દીધું, લોકગાળ હિતારવા;
એણે મિથે અહીં આવિયો, સેવક જાણી તારવા. ૩

હું જાણું છું જે રહ્યા હો, ભક્ત મહિમા સ્થાન;
તું અહીં મધિમાદનમાહે, રહે છે હનુમાન. ૪

જાણુવંત વલતો વદે, હવે કૃપા કીજે શ્રીહરિ;
અપરાધ ઓશીકલ કરો, આ કન્ધા લો મારી દીકરી. ૫

કૃતારથ હું કર્યો સ્વામી, મહિષ મનોહર લીજિયે;
પુત્રી તમને સમર્પું છું, કુલ પાવન કીજિયે. ૬

એણું કરીને સમર્પો, જાણુવતી અજિધાન;
સદા વિવાદ ત્યાં કર્યો, પ્રસન્ન થઈ ભગવાન. ૭

(૧ પ્ર-૨ ને પરણે અમરી દીકરી.) ૬ સમ્યક-સારે સાધ-સાધુ. સત્યપ.

મણિ કંઠે ખાંધયો ને, કન્યા લઈ દરિ નિસર્થા;
વળાવીને રીંછ વળિયો, ખીલદારે પરવર્થા. ૮

સાદ કીધો સાચને, ઉત્તર કો આપે નહી;
ખીલદારે નિસર્થાને, ન દેખે કો'ને ક્યહો. ૯

✓ મ્યાં ગયો લાખ સાથ સધતો, સ્વામી કહે સમરથ;
એક ઉભો નિરખિયો, સારથિ રાખી રથ. ૧૦

કૃષ્ણ કહે તવ સારથિને, મ્યાંહાં ગયો પરિવાર;
મેલીને જે ગયો હતો, યુદ્ધ કરે દાર. ૧૧

સત કહે સ્વામી સુણો, યાદવ ત્યાં આહૂલ યયા;
ખાર દિન તો વાટ જોઇ, નગર તે નારી ગયા. ૧૨

રથ ખેસારી સુંદરી, ખેડા જગદધાર;
વેગે વહીને આવિયા, કાંઈ ન લાગી વાર. ૧૩

પદ ૩૬૧ રાગ વેરાડી.

વેગે આવી આવ્યા દરિ, હૃદય સરખી દીસે પુરી,
માથુસ કો નવ દીસે વાટ, વજ્રજ કરે નહી કોયે હાટ. ૨

શોકાતુર ત્યાં વર્ણુ અદાર, નારી નવ કીધા સંગાર;
નિસાસા મે'લે સહુ જન, દરિવિન ક્યમ રે'વાશે દિન. ૩

આવ્યા દીઠા ત્રિભુવનધણી, કામ કામ થઇ વધામણી;
વેગે પ્રાણી ખડુ ઉભય, વધામણી આપો ને માય. ૪

પરણી આવ્યા પુરુષ પુરાણ, ઘેર ઘેર સહુને હોઆં જાણ;
આપે વચ મોતીના હાર, નગરમધ્ય અતિ જય જયકાર. ૫

સામાં આવ્યાં ખાપ ને માય, શ્રીદરિ આવીને લાગ્યા પાય;
ઉઠાડી છે આલિધન, દોહેલે દીકું આજ વદન. ૬

✓ મંદિર કોણે નહી વાત, રોતાં ગયાં તે દિન ને રાત;
સોલ દિવસ અમને જ્યમ, વેરીને ન જશો ત્યમ. ૭

મંદિર હરજી બ્યારે બ્યારે, મારગ/બીડે નવ હોડાયે;
બદિનન રમજિયા સ્તુતિ કરે, વાડવ વેદવચન ઉચરે. ૭

ધેર આબ્યા સ્વામી શ્રીરંગ, સુભદ્રા વધાવે અંગ;
સ્વજન સહુ જોવા પરવરે, ઉછાવરી હરિ ઉપર કરે. ૮

નવે જન્મ આબ્યા ભગવાન, યાચક જનને આપે દાન;
મંદિર ઉતારી કામિની, હરિ દેખાડે તે નહી બામિની. ૯

જોવાને આબ્યાં રુકિમણી, દેખાડોજી શોક્ય અમ તણી;
હરિ હસીને કહે વચન, જો તું બામની આપે પુન્ય. ૧૦

સ્વરૂપ જે દાદશી' તણું, જે તે' મત કીધું છે ધણું;
સ્થામા કહે તે કમ અપાધ, દોહ્યે મત જે ઉતમ યાપ ૧૧

કહે હરિ ઝોટલુ આપો છેક, તિયની આહૂતિ આપો' ઝેક;
તવ કરમાહે નીરજ ધરી, અર્ધ આહૂતિયું ફળ મન ધરી. ૧૨

મહીને જલ મેધું જેટલે, સ્થામા સુંદરી, યમ તેટલે;
હવે દુર્વાસાનો શાપ, પૂર્વ ભવ લક્ષ્મીને, આપ. ૧૩

ન દેખી, વાનર સરખા મુન્ય, કમલા હસિયાં ગર્વિત મન;
ઝાણીને તવ રીસજ અઢી, કોપે કણું યાને રીંછડી. ૧૪

મતાભાવે યથો ઉદાર, બીજા પટરાણી તે નાર;
વાત વસી સ્થામાને ચોક, દેખાડી બામિની શોક્ય. ૧૫

સત્રાન્નિત તેકાવિયે, લાજ, કરતો તે આવિયો;
દેખતા તે સમલો સાય, અણિ આખો હરિએ તેને હાય. ૧૬

લમ અણિને ગયો તે ઘેર, લોભીપણીની ઝેદજ પેર;
જૂડો જૂડો સહુએ કહે, નીચું મસ્તક ધાવી રહે ૧૭

મનમહિ પામ્યો તાપ, મેં તો ગાદ કીધું પાપ;
સિદ્ધે કયો અનુજનો દાલ, આદિપુરુષને દીધું આલ. ૧૮

લગ્ન લાગી એ સંસાર, પોતાનો કીધો ધિક્કાર;

એ અપવશ કષ્ટેર જન્ય, સ્વામી શી પેર સંતોષાય.

૧૯

✓ વળી એ વાત વિગારી ખરી, સનભામા જે છે દીકરી;

દેહ કન્યા સુંદર કાચ, બાલણપ્રભુ રાખવ વશ યાય.

૨૦

૫૬ ૩૬૧ રાગ આશાવરી.

વળી વળી વિભાસે છે રામજી, ખીજો કાંઈ નથી ઉપાયજી;

કન્યા દેહ સુંદર કૃષ્ણને રે.

હાળ.

કૃષ્ણજીને કન્યા દીજે, સંજાઈ સાચે ઘણી;

મણિ પાછાં આપશું, તવ કરીને પેહેસમણી.

૧

એમ મુજને ગણું ધારે, મોજે બાધું પાલ;

મધુસૂદનશું મેલ ધારે, લોક નવ જે ગાળ.

૨

સજો સમરથ કીજિયે, અવસર આવે કામ;

બલવંત છે શ્રીકૃષ્ણજી, ને તેવા જોડે રામ.

૩

૨સાચા સગપણ વિના નોહે, વેર ફરી શાંન;

પુત્રીને દીધા વિના મન, મળે નહીં એકાંત.

૪

એવું જાણી ગ્રેમ આણી, વાણી કરું વિકાસ;

કન્યા દીધી પ્રીતી કીધી, ઘણ શોભા પાસ.

૫

સ્વજન મણિયું દુઃખ ટળિયું, વણિયું હરિયું મન;

વેર છાંડી પ્રીતી માંડી, મળી સદુ રાજન.

૬

કામિની ગાર્યે લોક ધારે, યાયે જન્ય જન્યકાર;

વિપ્ર હેત્રે વિવાહ મેલે, બેસે કુલ જ સાર.

૭

વસુદેવ હરખે સ્વજન નિરખે, સરખે સરખી જોડ;

જરા આવી મન બાંધી, લાની સુખતા કોડ.

૮

(૧ પ્ર-૧ કવાલ) પ્ર-૨ અધિકાર) ૨(પ્ર-૨ સાચા સગપણ કર્યા વિના વેર કરે કિમ શાંત). ૨ સોજો-હૃદાયણથી, સમજથી. મેળ-(સં. મિલ) મેળાપ-સંપ. ૫ વિકાસ-પ્રગાસ, ખુલ્લી. ૬ હેલે-દાલે, મેલે-મેળે. ૮ જરા-થડપણ.

- આશ નહોતી ધણી પોતી, મન મારે આજ,
સ્વમ દીકું મને મીઠું, સાચાં સધલાં કાજ. ૯
- મન બેલી વિવાહ મેલી, ત્રિપ દીધાં દાન;
વેર છાંડી પ્રીતિ માંડી, કરિયાં મંગલ ગાન. ૧૦
- જોશી તેડી બેઠા મેડી, ધડી કેરે ધામ;
લમ લીધું કાજ શીધ્યું, કીધું ઉત્તમ કામ. ૧૧
- લોક મળિયા તોરણ તલિયા, બસિયા બાધે બાર;
ઉપર ગૂડી રંગ રૂડી, ઝોટી અંગર સાર. ૧૨
- નિશાણ વાળે મેલ ગાળે, રાળે રંગ રક્ષાલ;
વેણ વાદે રાખનાદે, સાદે સોહે તાલ. ૧૩
- અધ્ધરા નાચે પ્રેમ સાચે, રાચે મંડપમાંહે;
ઉત્સવ થાચે ગીત ગાચે, મળા સહુ ડો ત્યાહે. ૧૪

૫૬ ઉડડ રાગ દેશાખ.

- વિવાહ ઉત્સવ માંડિયો રે, કંકાતરી લખાવ;
સ્વજન સહુ તોડાવિયું રે, માણસ નમર ન મામ. ૧
- ઘેર ઘેર તોરણ બાંધિયાં રે, કીધાં બહુ ચિત્રામ;
ધ્વજ પતાકા પેરપેર (રે), સુંદર દીસે ધામ. ૨
- મદયગ ઘેર માંડિયો રે, સત્રાજિત વસુદેવ;
મોટા મુનિજન તેડિયા રે, દાન માન બહુ સેવ. ૩
- વિનાયકપૂજન વિધિ કરે રે, નિગમ તણા હોયે નાદ;
ઉમામાહેશ્વર આપિયાં રે, આણી અતિ આદલાદ. ૪
- પીતાંબર તે પેહેરિયાં રે, સોહે દિગ્ગામી નાર;
વધાવી તે વેગે વળા રે, દેહ આશીર્વા અપાર. ૫
- નગરમાંહે નરનારીની રે, સોરી શેરી ભીડ;
આનંદ સહુને ઉપન્યો રે, કાચે ન પામે પીડ. ૬

૧૦૪ મેલી-મેલ. ૧૨ અંગ-દીગલી. અંગર-વજ. ચિત્રામ-ચિત્રામલ.

૩ મદયગ મદગાંતિ. નિગમ વેદ

જોવા ધરજાએ આવિયા રે, અમર ચડી વિમાન;
દવન કરી વસુદેવજી રે, દેવને દે છે માન. ૭

ગુણિજન બહુ ત્યાં આવિયારે, કો નાચે કો ગાય;
કૌતુક મંદિરે બહુ તણે રે, યાગ દાન દેવાય.

બોજ્ય અચારિ અતિ ધણું રે, પામે વર્ણુ અટાર;
હાસ્યવિનોદ વિવાહ તણો રે, હોયે અતિ વિસ્તાર. ૯

શોભા પુરની શી કહું રે, નવ નિધ્ય પૂરણ કામ;
લક્ષ્મીવર જ્યાં પરણિયા રે, મુકિત પુરી અભિરામ. ૧૦

નારાયણ નદવરાવિયા રે, સાર્યા સર્વ શૃંગાર;
શીશ બરે તવ દેવકી રે, અવર સોહાસણુ નાર. ૧૧

લુણ ઉતારે ભામણું રે, માતા લે છે મન;
રક્તિમણીને કરે વેગલાં રે, જોવા જાતા જન. ૧૨

ઉત્તમ આણી હાથણી રે, કનકખચિત અતિ દેહ;
ચઢ્યા કારણ કૃષ્ણને રે, અંબાડીશું તેહ. ૧૩

સ્વજન સહુ આગળ યથું રે, હરજી વધા આરદ;
પાછળ ચડી કુમારિકા રે, અમર દાળતી ગૃહ. ૧૪

ગ્રોહ પાસ અમકતા રે, ચાલે સેના ચર;
ગાન કરે અતિ કામીની રે, વાળે નંદી તૂર. ૧૫

પદ ઉફટ રાગ દેશાખ.

લોકે રૂંધાણી છે વાટ, આગળ બહુતા જાયે વાટ;
વચેથી છૂટે હવાઈ, ખીતા લોક તે નાસે ધાઈ. ૧

ચાવટે તે ચારવી રસ રમે, જોતા જોતા કોય ન વિરમે;
હરિ સોહે પીતાંબર ને વાગે, દેવને મન કૌતુક લાગે. ૨

માનિની મેડે ચડી નિહાળે, જોતાં જોતાં મીટ ન વાળે;
જોના ધર આગળ દરિ આવે, લાગ મોતીડે વધાવે. ૩

હવે અચારિ-અવર નવા, અવનવાં ૧૦ અભિરામ-સુંદર, ૧૧ શીશ-સેસ-
પોરા, ૧૩ કનકખચિત-સુવર્ણના ચણગરેલી, ૧૪ નંદી-આનની ૨ ચાવટ-ચાપાટી,
ચાર રસ્તા લેગા યથા તે ચારવી-ચાળવીને ?

ધરનાં ઠારજા છાંડી છાંડી, આવી નિહાળે મીટડી માંડી;
માંડોમાંડે કહે છે વાણી, સતભાગા તો યહ પટરાણી. ૪

હરજી જ્યારે તોરણ આવ્યા, સાસુએ પોખ્યા ને મન ભાવ્યા;
મૂસર મમલ ને રવાઇ, કૈતુક કરતી આવે ધાઇ. ૫

ઉભા વસુદેવજી તે વારે, રીસે સંકર્ષણ તે મારે;
દેવદિકને આશ્ચર્ય થાયે, સાસુનાં પુન્ય ગણ્યાં ન જાયે. ૬

જેતે મોટા સુનિજન જાણે, તેને નાક ત્રહીને તાણે;
એણીએ કાઠિ યજુ શું કીધા, ઘાટ ધાલીને તાણી લીધા. ૭

સમય સમય તે સુનિજન જાણે, માહેરામાંડે આણી રાખે;
માંડીને મધુપક કીધાં, પાગ પખાલી અંબર દીધાં. ૮

વેજે કન્યા ત્યાં પધરાવી, અંતર પટ તેને કરાવી;
સતભાગાનું તપે તવ મન, ક્યારે યાશે હરિ દર્શન. ૯

શ્રાદ્ધજી સુખધી વેદ જાણાય, કૌતિક બેઠુએ પાસે થાય;
વદન ઉઘાડી લાડી નિરખે, મુંદર વર દેખીને હરખે. ૧૦

પૂજ્યા પેર પેર ભગવાન, દીધુ કન્યા કેરું દાન;
જન્યક જન્મડો કરીને માગે, બેઠુએ વેવાઈતે મીઠું લાગે. ૧૧

વાદે પડિયા આવે ત્યાગ, પરણે છે ત્યાં પુન્ય વિભાગ;
મુંદર લાં ચોરી રચાયે, ગર્ભાશય અતિ પૂજાયે. ૧૨

સૌભાગ્યવતીએ આણી આપ્યો, પાવક ચોરીમાંડે આપ્યો;

પદ ૩૬૫ રાગ દેશાખ.

લાગ્ન હોમે મુંદરી, કર અહી શ્રીરણજીડ;
અદક્ષિણા દે અગ્નિ પાઞ્ચ, મુંદર દીસે જ્વેડ. ૧

પુવ દેખાડે શ્રીહરિ, દીદા કહે છે નાર;
અરુન્ધતી અવજોડિયે, કામિની કહે સુનાર. ૨

યાજ માંડી ત્યાં કનકની, મામુ પીરસે કંસાર;
મંત્ર જણીને શુરુ કહે, કાલીવા ભરાવો ચાર. ૩

- સતભાગાને શીખવે છે, પાસેથી સહિયરનો સાથ;
✓ મુખ કરે બ્યારે મોઝલું, ત્યારે નસાડે છું હાથ. ૪
- અંતરીક્ષ બેઝે દેવતા, આશ્ચર્ય લાગે તેહ;
પરાણે લે છે કોલીયો, હાથે ગ્રહી હરિ જેહ. ૫
- યમમાહે હોમતાં, આહુતિ નવ લે આપ;
પરાણે અન્ન એ આરોગે, છે પુન્યતણા પ્રતાપ. ૬
- સોહાસણુ સ્ત્રી વધાવે ને, દે છે ત્યાં આશીષ;
વરવધૂ આનંદ કરજો, જીવજો કાટિ વરીસ. ૭
- ભત્તાર તારે વૈશ હજો, પામજો પુત્ર સંતાન;
શોભ સધલી માહે છુને, ઘણું હોજો માન. ૮
- મંદિરમાં પછે આવિયા, ગોત્રજ કયો પ્રણામ;
પૂજા કીધી ગ્રેમશું, મુંદરી સુંદર સ્થામ. ૯
- હારમ કોતુક સહુ કરે, ઘેર ઘેર અતિ આનંદ;
કૃષ્ણ કૃષ્ણ છોટો દોરડો, ક્યાં યાઓ છો મંદ. ૧૦
- છૂનકીડા તવ કરે, કામિની ચીડે પાણિ;
મુખદા કહે કૃષ્ણ જીસા, ગ્રેમ અંતર આણી. ૧૧
- નામે બચનાં બંધન છોડે, મૂકાવે સંસાર;
૧ હરિ ન છોડે માંડડી, તે હસે સહુ પરિવાર. ૧૨
- એણીપેર સર્વે કયાં, કુલતણા આચાર;
અન્યો અન્યે પ્રીત અધિકી, કરે સર્વ પરિવાર. ૧૩
- ગોરવ જમવા જન જાયે, નાનાવિધ પકવાન;
અન્ન અનુષ નાનાવિધનાં, પ્રાણિમાત્રને માન. ૧૪
- ખટરસ ઉત્તમ ત્યાં કરાબ્યા, પંચત્રિધિનાં શાક;
એણીપેર સર્વ આરોગે ને, ત્રિવિધી કીધા પાક. ૧૫

૧. ૫. ૧ હરિ ન છોડે માંડડીને, હસશે સહુ પરિવાર. ૨-૨ હરિ ન છોડે માંડડી, તે હસે સહુ વાર. ૭ વરીસ-વર્ષ ૧૧ ચીડે-ડે.

૫૬ ઉડડે રાગ દેશાખ.

હર્ષે જમણુ હરજી ઘેર ક્યું, નાનાવિધ પકવાનજ ધર્યું;
કરવા માંડી પેહેરામણી, હરતી દુરંગ સમઘ ધણી. ૧

મુંદર રણુગાર્યા બહુ રથ, અમ્મ જોતર્યા અતિ સમરથ;
હેમનાં જૂખણુ દારી દાસ, આપે સત્રાજિત ઉલ્લાસ. ૨

પેહેરાવ્યાં નર નારી સહુ, પ્યાયકજન પામ્યા અતિ બહુ;
પેહેરાવ્યું વસુદેવનું જોત્ર, અન્ધ અનુપ આપ્યાં ૨ જોત્ર. ૩

સ્થમંતક મણિ આણિયો, હરિને આપવા ઇજોગ જાણિયો;
લક્ષ્મીપતિ મન કર્યો 'વિવેક, સદિયારામું પડશે એક. ૪

હરિ સસરાને કહે વચન, મણિ રાખો તમારે ભુવન;
દીડો ભાવ તમારો ધણો, આગળ એ છે અમતણો. ૫

✓ હરિ જણે છે સધયું સૂત્ર, સસરાને નથી ત્યાં પુત્ર;
અપુત્રીપનું ધન નિર્વાણુ, મૂઝે પુત્રીકરું જાણુ. ૬

એતું જોઇ ન લીધો મણિ, માની મર્મ ત્રિભુવનધણી;
વિવાહ ઉત્સવ પ્રેમે થયા, કન્યા લઇ હરજી ઘેર ગયા. ૭

તોરણુ પોંખ્યાં દંપતી ઘેર, જોત્રપૂજા કીધી પેર પેર;
જલ સહુને લાગે પાવ, દે આશીષ છવો મદુરાય. ૮

પદ્મલાયાર ત્યાં સર્વ કરે, સ્વજન સંતોષ સુખે પરવરે.
વળિયા દેવ કરી દર્શન, દારકાંવાસી જન સહુ ધન્ય. ૯

વળિયા સગા સંબંધી સહુ, દાન માન પામ્યા અતિ બહુ;
આનંદા નગરના લોક, પ્રાણિમાત્રના ટળિયા, શોક. ૧૦

ફૂલવર્માને કહીતી જોઇ, કન્યા હરિને દીધી તેહ;
મનાવ્યા માધવ મમ કરી, પસગણુ પ્રીત ચઇ તે ખરી. ૧૧

(૧ પ્ર-૨ નયકજન વસ પામ્યાં બહુ) ૨ પ્ર-૨ પવિત્ર, ૩ પ્ર-૨ તથા પ્ર-૨-યુગ. (૪ પ્ર-૨ વિચાર, સદિયારામું રાખવો નેવારો ૫ પ્ર-૧ માં નથી. પ્ર-૨ કલ આ-ચણું ત્યાં રાવ કરે. ૬ પ્ર-૨ સુખ. ૭ પ્ર-૨ રાખપત્રે પ્રીત કીધી ખરી. ૮ દુરંગ-દુરંગ) અન્ધ, ધોરો (૭-જોત્ર (૬-યોગ) જોતરવા લાયક, જોડેલા. ૯ રૂત-ધારો, અપુત્રીય-પુત્રકલિત

ભાગવત દશમ સ્કંધે કથા, અન્ય પુરાણ તથા સર્વથા;
જેવો બુદ્ધિ પ્રમાણે લેણો, વિવાદ એ વિસ્તારે કલેણો. ૧૨

✓ જે સાંભળે નર ને નાર, ગર્ભવાસ નાવે નિરધાર;
પોહોંએ મન તણી તો આશ, અંતે પામે વૈકુંઠવાસ. ૧૩

કવિત બુદ્ધિ અદિ જેવી નહી, કૃષ્ણકથા સાંભળવી સહી;
✓ જેને નામે પાતક બળે, તે કો પ્રેમે નવ સાંભળે. ૧૪

અહાલિક ન લહે શુણ્ય પાર, અદર્શિય ધામે શ્રીનિપુરાર;
પ્રાકૃતને પ્રીછવા કરી, ગુર્જર ભાષાએ વિસ્તરી. ૧૫

ખજા જેવાને જાણે દોષ, કવિ કાવ્યા માટે મન દોષ;
મર્મ મન કરે જે લહે, સાધુ હોયે તે તો શુણ્ય મહે. ૧૬

દૂષણ દેવા જે મન કરે, તે માંહે આવી ઉચ્ચરે;
કહે ભાક્ષણ દેખાડીય વ્યક્તિ, ઉત્તર દેવા છે મુજ સંકિત. ૧૭

પદ ૩૬૭ રાગ સામેરી.

પાંડવને લાખાગૃહમાંહે, દમ્પ યયા જણી;
લોક બ્યવહારે કરવા મુખદર્શન, આબ્યા ચારંગપાણિ. ૧

ધૃતરાષ્ટ્ર ને દુર્યોધન મુખથી, નવ બોલ્યા વાણી;
બીજા દ્રોણ કૃપા દુખ આણે, ગાંધારી ઉકલાણી. ૨

રસકુએ શોકાતુર યદ્ય બેકું, જાણે નહી તન પ્રાણી;
આવી લોક પ્રસંગે સદુને, પૂરવની કહી કા'ણી. ૩

હવે કૃતવર્મા અફરે, એવી વાત મન આણી;
સતધન્વા આગળ જમને, મણિની પેર વખાણી. ૪

સત્રાજિત જે મણિ પૂજે છે, તે તો ન લહે વાણી;
સત્રાજિત કરી તનમા તે, ઘુજ સાથે કહેવાણી. ૫

તેગણ્ય કામ ન કીધું ઘુજશું, એણે વાત તો તાણી;
ભાક્ષણપ્રમુ રાધવને દીધી, સીતાપતિ જાણી. ૬

૧ (૧ પ્ર-૨ અતિ ઓલાણી.) ૨ આ કરી પ્ર-૨ માં નથી. ૧૭ વ્યક્તિ-
(સં-વ્યક્ત) બુદ્ધિ. કૃપા-કૃપાચાર્ય. ઉકલાણી-ઉચ્ચાર. ગુરુસે યદ્ય. ૩ કા'ણી-કહેવત.

૫૬ ૩૬૮ રાગ સામેરી.

ઝેણીપેર પાડ્યો બેઠ, મન હિખજ્યો બેઠ;
રાગ સૂનો જ્યાહે, સતધન્વા ગયો ત્યાંકે

હાળ.

ત્યારે મારી આવિયો, તે મણિ લઈ મંદિર બણી,
સતભાભાએ સાંભળ્યું તે, વ્યાકૂલતા પામી ધણી. ૧

દુઃખ પામે અતિ ધણું પણ, તોહે શોક સમે નહી;
સહુએ મળીને તેહને, પ્રતિબોધ ત્યાં દીધા સહી. ૨

પછે, શરીર સન્નાજિત તણું, તે તેહમાં રાખી કરી;
હઠ આણીને હસ્તિનાપુર, ગયાં જ્યાં છે શીહરિ. ૩

વાત વીતક વિસ્તારી છે, સુણિયે અવણે નાથ હો;
મનુષ્યમાયા અનુસરીને, ઝાટક્યા બે હાથ હો. ૪

વિલાપ ત્યાં દીધા ધણા, ને નીર ત્યાં નયણે ઝરે;
દુઃખ પામે અતિ ધણું ને, શોક કીધા ત્યાં મરે. ૫

પછે દારકા આંખ્યાં લેઈ, સાથે સતભાભા સતી;
સતધન્વાને મારશું કહે, ભાલણુપ્રભુ સીતાપતિ. ૬

૫૬ ૩૬૯ રાગ મારૂ.

સતધન્વાના વધનો સંચ, પુરુષોત્તમે માંડ્યો પ્રપંચ;
સતધન્વાએ સુણી વાત, જાણે હવડાં કીધો ધાત. ૧

આખો કૃતવર્મા છે જ્યાંહાં, પોતાની ગત્ય જઈ કહી ત્યાંહાં;
સાહે કરો મારી આજ, તમને હું કહું છું મહારાજ. ૨

કૃતવર્મા કહે અંમથી ઝેહ, યારો નહી ઘું જાયે તેહ;
રામકૃષ્ણ ભે જાનિયા ચોધ, તેશું તારે યારો વિરોધ. ૩

ઝેશું પેર અમો નવ યામ, તે તો ચૈદ (જુવન) નો રામ;
અદાથી ક્યહો જા કહું છું ઝેમ, જે ઘું વાંચે કુસળી હેમ. ૪

ઝેશું પેર કરીને કામ, કુસને નથી રહ્યો સોમ;
જેજે મસળી માર્યો કંસ, અને અવરના હરિયા હંસ. ૫

- જરાસંધને સત્તર વાર, હરિ એકમે મનાવ્યો હાર;
મનમંગ થઇ ત્યાંથી વળિયો, અદૂરને આવીને મળિયો. ૬
- ધાધને તે લાગ્યો ચરણ, સ્વામી મુજને રાખો ચરણ;
તય ઉત્તર આવ્યો અદૂર, રાતધન્વા પ્રત્યે ગતિ કર. ૭
- ચાંદ લોકનો સ્વામી જોઈ, સરજે પાસે સંવરે તેડ;
તેશું વેર કયું તે અલ, તે ગારે કહું મુજને સસ. ૮
- એ વાત તો મેં નવ યાપ, સાંભળ તું રાતધન્વા રાય;
વચન સુણી મન પામ્યા તાસ, મેલી મણિને મગ્યો નિરાસ. ૯
- ધેર આવીને રાજકુમાર, અશ્વ મગાવ્યો તેણીવાર;
તે પુરીએ ચડી ચાલ્યો રાય, દિન એકે રાત યોજન નાપ. ૧૦
- રાતધન્વાને સળક્યો જાણી, રય અણ્યાવ્યો સારંગપાણિ;
રામકૃષ્ણ રય ઉપર ચડિયા, હાંકીને વેગે દડવડિયા. ૧૧
- મિથિલા નગરીનું ઉપવન ન્યાંહાં, વેગે જઈને પોહોતા ત્યાંહાં;
જાણ્યું આવ્યા કૃષ્ણ ને રામ, હવે મારશે મુજને દામ. ૧૨
- અશ્વ મૂકીને પાળો ચાલ્યો, જાણે મન એમ દવડાં ઝાલ્યો;
ત્યારે પોતે ત્યજ્યો રય, રામકૃષ્ણ ચાલ્યા સમરય. ૧૪
- મારી હાક હઠાર્યો રાય, મેલી ચક્ર ચિર હેલું ત્યાંય;
જોઈયો મણિ પણ નાવ્યો હાય, કહે જાણણપ્રભુ રઘુનાય. ૧૫

૫૬ ૩૭૦ રાગ સામેરી.

સ્વમંતક મણિ હાય, નાવ્યો કહે રઘુનાય;
કીધો એ અનરય, ન સર્વો કાંઈ અર્થ.

હાળ.

અર્થ કાંઈ સર્વો નહી, ને રાયને ફાકટ હાણ્યો;
સ્વમંતક મણિ હાય નાવ્યો, ખરખરો થાયે ધણો.

૧

રામને મન મદેહ આવ્યો, કહ્યું પુરી જાઓ વહી;
દ્વારકાં ગયાથી તેહ જડશે, એણે મેલ્યો હશે કંદારો. ૨

મારે મિથિલા દેશ જાવું, જનક કેરે ઘેર હો;
ભેટવા ચિત્તં ધણું યાથે, કહે એણીપેર હો. ૩

એમ કહીને ચાલ્યા પછે, મિથિલા નગરી આવ્યા;
અર્ધ પાઘ પૂજ કરી રાય, જનકને મન ભાવ્યા. ૪

ધણા દિન તો ત્યાં રહ્યા હલધર, ગદાધુદ્ધ ફેરી કથા;
દુર્યોધનને શીખવી, તે જનકમંદિર સર્વથા. ૫

ત્યાર પૂઠે કૃષ્ણ આવ્યા, દ્વારકાં માહે સહી;
સતભામા પ્રત્યે કહ્યું કૃષ્ણે, મણિ તો લાધ્યો નહી. ૬

સત્રાજિતને દહન કીધો, કરાવી તેની ક્રિયા;
ભાલજીપ્રભુ રઘુનાથજી તે, મનશું દુખિયા થયા. ૭

પદ ૩૭૨ રાગ સામેરી.

કૃતવર્મા તો જોહ, અફર કહાવે તેહ;
મણિ લાઇ નાહા બેહ, કૃષ્ણે જાણ્યું તેહ.

ઢાળ.

કૃષ્ણજીએ જાણ્યું, અફર જે નાસી ગયો;
શુદ્ધિ તો લીધી નહી પણ, મનમાહે નિમ્મે થયો. ૧

અફર અલગ થયા જોહવે, અનાટલિ ત્યાં ધધ;
મેધ તો વરસે નહી, ત્યારે કાયેકે વાણો કહી. ૨

એકવાર કાશીરાજને, દેશ ધધ અનાટલિ હો;
મેધ તો વરમે નહી, ઉકલાય મધથી સટિ હો. ૩

અફર ફેરા પિના ત્યારે, રાજાને તેડ્યો ત્યાહે;
પુત્રી આપી ચોતાની, તેને ગળ્યો દેશમાંદે. ૪

અનાટલિ ટળી સહી ને, મેધ તો વરસે ધણો;
અફર કેન પિના ઉપર, રનેહ થયો રાજ તણો. ૫

તે માટે અકૂરનો, સ્વભાવ એવો છે સહી;
 મેઘ તો વરસે ધણા, અકૂર નો આવે અડી.
 વાણી એવી લોક કેરી, સાંભળી તે દામ હો;
 અકૂરને તેડાવિયા, બાલણપ્રભુ શ્રીરામ હો.

પદ ૩૭૨, રાગ નટનારાયણ.

અકૂર, ત્યાંહિ, ધડપતિ જ્યાંહિ, મંદિરમાંહિ આવીને હરિ પ્રભુઆ, કહો કપમ કીજે. ૧.
 અશરણુ શરણુ, આરત હરણુ, તારે અરણુ, શા કારણુ મુને તેડિયો. ૬૦ ૨
 અકૂર જાત, સાંભળો વાત, કહે જીગ તાત, જીગ આગળ માંડી કહું. ૬૦ ૩
 માર્યો રાય, હતો જ્યાંય, જોળ્યો ત્યાંય, સ્વમંતક લાધો નહી. ૬૦ ૪
 જ્યાં બળદેવ, આવી ખેવ, અવસ્થમેવ, વારતા સધલી કહી. ૬૦ ૫
 વલતા વેદ, આણી ખેદ, મનમાં બેદ, જાણીને મિથિલા ગયા. ૬૦ ૬
 હવે રાયે એક, મહામણિ જેક, મૂક્યો તેક, તમ પાસે સ્વજન ગણી. ૬૦ ૭
 તે મણિ નિરધાર, લાવો અવાર, આજે કાર, હલધર જેસે સમા કરી. ૬૦ ૮
 અકૂર પ્રત્યે જાણી, શારંગપણિ, જોલ્યા વાણી, બાલણપ્રભુ રધુનાથજી. ૬૦ ૯

પદ ૩૭૩ રાગ સામેરી.

સભામાંહિ આવિયા તે, સ્વમંતક સાથે લઇ;
 કૃષ્ણ હજધર બેઠા હતા, મુખ આગળ મૂક્યો નઈ. ૧
 હરિએ સહુને દેખાડ્યો તે, હાથમાંહિ મણિ મહી;
 તારે રામ રીઝયા ધણું, સંદેહ મનનો ગયો સહી. ૨
 તે મણિ પાછો કૃષ્ણજીએ, અકૂરને તો આપિયો;
 કૃષ્ણજીએ મન જાણી, સ્થિર કરીને આપિયો. ૩
 અકૂર તો મણિ લઇને, આલિયો મંદિર બાણી;
 હલધરજી મુખ પામિયા, ને જાંતિ જાગી મન તણી. ૪
 પછે અકૂર તણે મંદિર, પધાર્યા ભગવાન હો;
 મણિ પેસો આપિયે, એમ કહે સ્વામલવાન હો. ૫
 પછે મણિ તો આપિયો, કૃષ્ણનાં કરમાંહિ સહી;
 અકૂરને હરિ પ્રભુનીને, વેગેશું ચાલ્યા વહી. ૬

પછે સતભામાને આપ્યો, પ્રીત વાધી અતિ ધણી;
ભાવણુપ્રેમુ ન્ધુનાય ચાલ્યા, પાંડવને મળવા લાણી.

પદ ૩૭૪ રાગ માઝ.

- જોડી રથ ચાલ્યા જગદીસ, ઇંદ્રપ્રસ્થ ઉતરિયા હંસ;
સહસા દીક્ષા શ્રીભગવાન, અતિ આનંદા ધર્મ રાગ્ગન. ૧
- મળ્યા પરસ્પર માહોમાહે, અતિ આનંદ ધરે મનમાહે;
પછે કૃષ્ણ કુંતાને 'મગિયા, આશીર્વાદીધી રત્ન'તર્ગત રસિયા. ૨
- કુશલક્ષ્મે પૂછે તેણીવાર, કહોને સ્વામી દેવમુરાર;
અક્ષર મોકલ્યા જાણી દાસ, સા ગુણ કહીએ શ્રીઅવિનાશ. ૩
- વક્તતા ધર્મ કહે એમ વાણી, કૃપા કરી મુને સારંગપાણિ;
મે' સાં સુદૃત કીધાં આજ, મંદિર આવ્યા શ્રી મહારાજ. ૪
- યોગેશ્વરને હુલ્લેલ જોઈ, સ્વર્ણન હું પામ્યો તેહ;
સ્તુતિ ધણી કીધી એણી રીત, યુધિષ્ઠિરે મન આણી પ્રીત. ૫
- એક સમે અર્જુનને કૃષ્ણ, રથ ભેસી નિસરિયા વૃષ્ણ;
ઉમ્મીડીવ ધનુષ ને ભાયા ભયા, ચરંગભરે સાંધી પરવયા. ૬
- મૃગયા રમવા લાગ્યા રાય, પગપાળા પશુ પૂઠે ધાય;
માયાં મોટા વ્યાધ વરાહ, પાડ્યા છવ તે અવનીમાંહ. ૭
- માયાં રોઝ ને વળી હરણ, અવર છવ તે પામ્યા મરણ;
રાજદાર ચલાવ્યા તેહ, મૃગયા રમતાં માર્યા જેહ. ૮
- અર્જુન તૃપાકાંત યથા જ્યારે, કાલિંદી બણી આવ્યા સારે;
અર્જુને કીધું જલપાન, 'હૃદય' હમ પાયા ભગવાન. ૯
- કન્યા કૃષ્ણે નીરખી ત્યાંહે, સાધે તપ યયુનાતટમહે;
અર્જુનને કહ્યું પૂછો એને, દેહ દમીને, છપ્પો કે'ને. ૧૦

૧ પ્ર. ૧ મળ્યા) ૨ અંતર પ્રમ્થા (૩ પ્ર. ૧-૨ માંછવ) ૪ પ્ર-૨ આરંભા
દિન) ૫ પ્ર. ૨ હાથેડે પામ્યા) ૬ યોગેશ્વર-ધામના હથેર અપવા યોગીશ્વર.
૧ વૃષ્ણ-(સં. વૃષ્ણ) ૨ વૃષ્ણ કુંભમાં જન્મેલા. ૩ વ્યાઘ-વાધ, વરાહ-મૃંદ, હાથે-
દાથે. ૪ તૃપાકાંત-વરણ.

- કન્યાને પૂછે અર્જુન, કો ને ઇચ્છે તપ કરી વન,
મૈત્રી પુત્રી ને શુ 'નામ, વિસ્તારી કહે આરો દામ ૧૧
- ~ કાનિદી મારૂ નામ કહેરાય, ગવિની પુત્રી માનો રાય,
વાસ્તુ વગ વગવાને વૃષ્ણ, કમનવન જે કા'વે કૃષ્ણ ૧૨
- ~૩ તપમ્મા તેને અર્થ, બીજા બહુ મારે ઊ અર્થ,
ગતે જઈ પોદુ જનમાહે અર્ક ઉદે થયે આનુ આહે. ૧૩
- યાનત અચ્યુત પૂરે આરા, તાવત એ આ તન અભ્યાસ,
અર્જુને આની કહી વાત, રામાનુજ મન થયા રહિયાત ૧૪
- વાસ્તુવશ તેણે દાર, કાનિદી પગડ્યા નિગ્ધાર
વંશપ્રરથમાટે વહી આનિયા, જાનણુપ્રભુ ગધન મન જાવિયા. ૧૫

પદ ૩૭૫ રાગ સામરી

કન્યા લાવ્યા જેહ, કાનિદી તો તેહ,
પછે પાગ્યને રથ, થઈ જોદા સારથ

ઢાળ

- સારથિ શ્રીપતિ થયા, અર્જુને ખાડવ બાળિયુ,
પારથે શ્રાક્રમ કરી, અશ્વરણુ અમિનુ ટાગિયુ ૧
- પછે અગ્નિદેવે પ્રસન્ન થઈને, અક્ષય જાયા રથ હો,
ગાડીવ ધનુષને અથ ચારે, આપિયા સમરથ હો. ૨
- મય દેવ બળતો ગખિયો, તેણે સમા તો એવી રચી,
દેવ દાનવ(ને) જેહ દુર્લભ, માહે મણિ મારુક ખચી. ૩
- તે સમા દીઠે થકે, રાય દુર્યોધન અતિ ભચ્યો,
કુરુક્ષેત્રમાહે યુદ્ધ થયુ, 'ભારથ ભડ ભીમે દમ્યો ૪
- ત્યાર પૂઠે કૃષ્ણજી તો, તીખ રાગની લઈ,
કાલિદીને સાથ તેડી દ્વારકા પોહોતા જઈ ૫

(૧ પ્ર ૧ કામ)(૨ પ્ર ૧ ભારથે ભીમે દમ્યો) ૧૪ યાવત-ન્યાસુધી તાવત-
ત્યાસુધી રામાનુજ-રામ બળબદના અનુજ-નાતામાઈ કૃષ્ણ ૩ ખચી-(સ ખચ)
જડી જડેની ૪૪ ભારથ-ભારથી-દ્વાર ભ-મેગા બળવાગો થો વે,

મુહૂર્ત ગતમ જોદને, રવિની પુત્રીને વધાં;
 હાં મનમાંહે ધરીને, ગતમ ત્યાં સદુએ કર્યા.
 ૧ ત્યાર પૂઠે આવતી, - રાવની ભગિની સહી;
 સ્વયંવરથી હરી લાવ્યા, કોણે ત્યાં જાણ્યું નહી.
 દ્વારકામાંહે લાવિયા, પછે દેખનાં સદુ સાથ હો;
 મિત્રતાંદને પરખિયા, બાવણપ્રભુ રઘુનાથ હો.

પદ ૩૭૬ રાગ સામેરી.

કૌસલ દેશનો રાય, નગનજિત કહેવાય;
 તેને ધેર સંતાન, કન્યા રૂપનિધાન.

દાળ.

૧ રૂપ સુંદર તેહનું ને, નામજીતી નામ હો;
 પ્રૌઢ પણ તો કીધું તેણે, કો ન ધામે હામ હો. ૧
 માત વૃથા એક સામરા, નાથે તે પરણે દીકરી;
 કૌસલદેશને બૂપે જીવી, પણની આકૃત કરી. ૨
 સુણી વાણી શારંગપાણિ, આવિયા કૌસલ બધી;
 રાય સામે આવિયો, મનોહારી કીધી ધણી. ૩
 પ્રેમશું પૂજ કરીને, રાજ મન રીઝ્યો ધણું;
 સ્વામી તમે જે પધાર્યાં, તે ધન્ય મારું આંગણું. ૪
 તમારા પગરેણીની, શ્રી શંભુ અજ કમળા કરે;
 તે તમે મન દયા આણી, ધેર આવ્યા માહરે. ૫
 કન્યા દીડી કૃષ્ણજીએ, અતિ સુખ મનમાં ધરે;
 કન્યાએ શ્રીકૃષ્ણ દીધા, ત્યારે મન વરવા કરે. ૬

૧ પ્ર (૨ ત્યાર પૂઠે આવતી, રાવની ભગિની સહી; સ્વયંવરથી હરી લાવ્યા, કોણે ત્યાં જાણ્યું નહી) ૨ પ્ર ૧ પ્રૌઢ પોણું તો જાણ્યું ૩ પ્ર. ૨ કૌસલ દેશને બૂપતે, એણે પણ ત્યાં દ્રઢ કરી ૭ અરતી-કમળા. ૧ પણ-મલિલા. ૨ - (સં. આકૃત) સ્વરૂપ ૩ મનોહારી-સરભરા અથવા મન મનાવવા પ્રાર્થના કરી તે

ત્યાર પૂઠે રાય આગળ, જોડિયા જે હાથ હો;
કન્યાને માયે ત્યાંહાં, બાલચુપ્પુ રઘુનાથ હો.

૭

૫૬ ૩૭૭ રાગ સામેરી.

મુણી રાજની વાણી, ધમ કહે શારંગપાણિ;
અણુપટ્ટું છે એહ, ક્ષત્રિયે માયલું તેહ

હાળ.

ક્ષત્રિ મુતને માયલું તે, અતિ અપટ્ટું છે સહી;
હું તારે સ્નેહે કરીને, કન્યા માગું છું સહી.

૧

રાય વલતો બાલિયો, તમે સાંભળો ને શ્રીહરિ;
મારું મન ધગ્ગા કરે છે, એ દેહ તમને દીકરી.

૨

ભાગ્ય હોયે પુત્રીનું તો, તમ સરખાને વરે;
લક્ષ્મી જેનાં ચરણ તલાંસે, અહ્લાદિક સેવા કરે.

૩

પણ પોંચું મેં ને પાંડીયું છે, તે કરો સ્વામી તમે;
પછે કન્યા તમને કૃષ્ણજી, મુખે પરણાવું અમે.

૪

વચન રાજનાં મુણી, શ્રીકૃષ્ણે કટિ બાંધી કસી;
જપમ જ્યાં બાંધ્યા હતા, ત્યાં ગયા વેગેશું ધસી.

૫

રૂપ સાતે કરી તાલણુ, સખત જપમને હરિ;
આયાસ કાંઈ પામ્યા નહી, ને બાંધિયા તે દદ કરી.

૬

રાય મન રણિયાત થયો, ને દાન થે કન્યા તણું;
બાલચુપ્પુ રઘુનાથ પરણ્યા, આનંદ મનગાહે ધણું.

૭

૫૬ ૩૭૮ રાગ મારૂ.

મહીપતિ આગળ મંગળ હોય, દે આશીષ મળી સહુ કોય.

૧

આનંદો મનસું અતિ રાય, હવટ અંજ વિશે નવ માય.

૨

વાળાં વાળે વિવિધ પ્રકાર, દુઢુબિ ગંબ ને તાલ અપાર.

૩

દશ સહસ્ર ત્યાં આપી ગાય, જાણે કમદુષા કહેવાય.

૪

ત્રણ સહસ્ર આપ્યાં દાસી દાસ, રાયે મન આણી હિલ્લાસ.

૫

નવ સદસ ગજ આપ્યા ભૂપ, રથ નવ લક્ષ નિવેદા અતુપ.	૬
અને અશ્વ આપ્યા નવ કોડ, એવા જોતાં ન જડે જોડ.	૭
નવ પદ નર આપ્યા રાય, ચર ધીર એવા કહેનાય.	૮
રવસ અનેરાં આપ્યાં અત્ય, કૃષ્ણ કરી કરી પ્રણીપત્ય.	૯
પેહેરામણી કરીને રાય, નારાયણને લાગે પાય.	૧૦
વરકન્યા વાળ વાજતે, સુરનરના કુંડલિ ગાજતે.	૧૧
રથ બેસારી ઔલાવી રાય, વજ્યો વલાવી કન્યા વિદાય.	૧૨
સુણી વારતા ભૂપતિ અન્ય, ઝગમગા ને ઝાંખા થયા મન.	૧૩
મારગ ફેધો તેણે રાયે, આગળ આવી આડા યાયે.	૧૪
અર્જુને હઠાર્યા સર્વ, નાસી ગયા મન ન રહ્યો ગર્વ.	૧૫
ન્યમ સિંહને દેખી મુગમાંથ, નાસે સારસ નાનાં બાલ.	૧૬
ત્યમ અર્જુનને દેખી ત્રાંહે, નાહા આણી લાય મનમાંહે.	૧૭
પુરી કારકાં આબ્યાં કૃષ્ણ, વળી વિવાહ ત્યાં કરીધા વૃષ્ણ.	૧૮
માત તાત રીઝ્યાં અતિ મન, સુખ ઘણું પામ્યાં તે મન.	૧૯
પછે શ્રુતકીર્તિ કન્યા જોહ, બહા નામે પરણ્યા તેહ.	૨૦
મહી દેશ કરો રાજન, તેને ઘેર સુંદર સંતાન.	૨૧
નામ લક્ષ્મણા તેલું સસ, રૂપ જોષ્ઠ સ્થિર ન રહે અત્ય.	૨૨
જઈ સ્વયંવર ભગવાન, હરણ કર્યું જોતાં રાજન.	૨૩
પછે મોજ સદસ ઉપર શત એક, કન્યા રાજતણી અનેક.	૨૪
નરકાસુરવધ કરી નરેશ, તે કન્યા આણી દેવેશ.	૨૫
ઉત્તમ લગ્ન જોષ્ઠે હય, પાશ્વિમદણ્ય કીર્ણું જુગદીય.	૨૬
નરકાસુર શે નાખ્યો મારી, તે વાત તો કહો વિસ્તારી.	૨૭

(૧ પ્ર. ૨ નવા નવા.) (૨ પ્ર. ૨ વસ્તુ.) ૩ પ્ર. ૨ અણવિધા વદરાય, વલા-
વિધા કરી વિદાય. ૪ પ્ર. ૨ ઝગમગા મન ઝાંખા થયા તત. ૬ નિવેદા-નિવેદન
કર્તા. અર્ષણ કર્યા. ૬ પ્રણીપત્ય (સં. પ્ર-નિ-૧૮)-પ્રણામ. ૧૫ હઠાર્યા-હઠી
૧૬ મુગમાવ-હરણનું દેણું. સતસર્વસદસ, એકદમ, અપિરામયી અથવા
કરણ, સારાં, સુખમાં.

તે સુણવા તપે મન મારું, કહે શુદ્ધ પુનઃ આગળ વિસ્તારું. ૨૮
નરકાસુરની કહું પુને વાત, લાલણ્યપ્રભુએ કીધો ઘાત. ૨૯

પદ ૩૭૯ રાગ ધનાશ્રી.

✓ કહે શુદ્ધ સુણ ખરીક્ષિત રાગ, પુનઃને કહું વિસ્તારણ;
 નરકાસુરનો વધ કીધો તે, સ્વામી દેવમુદારણ. ૧
 એક સમે નરકાસુર રાગ, જઈ પેડો પાતાલણ;
 છત્ર વરુણને સિરથી લાગ્યો, યુદ્ધ કરી જૂપાલણ. ૨
 અદિતિ જે માતા મધવાની, તેનાં કુડંગ લીધાંણ;
 માનુષદેહ ધણું દમ્યો તેણે, કારજ એવાં કીધાંણ. ૩
 ઇંદ્રે કૃષ્ણ આગળ આવીને, ઐણીપેર કહી વાણીણ;
 નરકાસુર અમને દુખ દે છે, રાખો સારંગપાણીણ. ૪
 અનેક રાવની પુત્રી રાખી, કારાગૃહ મુદારણ;
 તે માટે એને નાશ કરીને, પરણો દેવમુદારણ. ૫
 કૃષ્ણ પ્રત્યે વાણી કહી પછે, વલિધો ત્યાં સુરસાપણ;
 નરકાસુરને વધવા આલ્યા, લાલણ્યપ્રભુ રહુનાપણ. ૬

પદ ૩૮૦ રાગ ગાંડી.

સતભાગા લઈ આલ્યા, સાચે આલ્યા શ્રીહરિ;
 જ્યાં નરકાસુર રાય, ત્યાં ગયા વેગે કરી. ૧
 તે પાછળ ગઈ સાત, પર્વત પેહેલા સહી;
 પછે વસ્ત્ર જઈ અગ્નિ, તે માહે સંદેહ નહી. ૨
 લોહું અને પાપાણ, પાશી પ્રબલ ધણો;
 મારૂં દૈત્ય રખવાણ, તે ગઈ દુર્ગ તણો. ૩
 પ્રયો કૃષ્ણે નાદ, કરમહિ રાખ મહી;
 નાદ સુણી તે દૈત્ય, આગ્યો સજ મધ. ૪

૧ મ. ૧ નરકાસુર અગ્નિયે દે છે, અમને સારંગપાણીણ, ૨ વધવા-વપેરવા-
 નપ કરવા. ૩ મપવા-ઈંદ્ર. ૪ પાશી-પાસવાણું.

ગદાવડે ગટ તેહ, માગે બાઝ્યો સહી;
આબ્યો વઢવા કારણ, તે હાથ ત્રિશુલ લઇ. ૫

ગપડ ભણી તે ત્રિશુલ, લઇ આબ્યો જ્યારે;
ગદાવડે ત્રિશુલ, હરિએ હણ્યું ત્યારે. ૬

પંચમુખે તે દેવ, શોર કરીને હસ્યો,
પુનરપિ હાથ ગદાવ, લઇને દેવ ધસ્યો. ૭

નાખી જ્યાં ભગવાન, ઉગામીને ગદા;
આવતી રાત ભાગ, કૃષ્ણે કીધી તના. ૮

મુદિ ઉગામી દેવ, ત્યાં આવે જોડે;
અઃ મે'લી ભગવાન, શિર છેલું તેડે. ૯

પ્રાણ ગવા તેના સદા, પડિયો પૃથ્વીમાંહાં;
વલતી તેના તન, આબ્યા સાત ત્યાંહાં. ૧૦

કરવા લાગ્યા દૃષ્ટિ, પાપી બાણ તણી;
જાહો તેણે આકાશ, શોભા દીસે ધણી. ૧૧

પડે બાણ સાત કરમાંહે, શ્રીભગવાન મહી;
છેધાં શિર તત્કાલ, પડિયાં બૃમિ જઇ. ૧૨

સાંભળી એવી વાત, કોખ્યો રાવ ધણું;
હવડાં દ્યુ' ચરીર, શ્યામલવાન તણું. ૧૩

એમ કહીને રાવ, સાથે સૈન્ય લઇ,
નરકાસુર રાજન, પોહોતો વેગે જઇ. ૧૪

કીધું દારણ્ય યુદ્ધ, તે નવ જામ કહ્યું;
સેના સંગ અપાર, ગણતાં નવ સદું. ૧૫

વવતી મે'લી સાંગ, જ્યાં શ્રીદરિ;
આવતી રાત ભાગ, શ્યામલવાને કરી. ૧૬

કૃષ્ણે મે'લ્યું બાણ, તેણે મોદ પડ્યો;
માથો વસતી તેહ, જેણે રાવ અથો. ૧૭

- વળી નરકાસુર લાઈ ચક્ર, આબ્યો કૃષ્ણ જ્યાંહાં;
સતભામા મનમાંહે, પામ્યાં ત્રાસ ત્યાંહાં. ૧૮
- સ્વામી પાપી એહ, તમને દમે છે ધણું;
✓ તેણે છેદો શીય, નરક નરેન્દ્ર તણું. ૧૯
- પહેલે મહીએ કૃષ્ણ, યાચ્યા હતા સહી;
મારે કર દો જોણ, એને મારું નહી. ૨૦
- વલતા કહે ભગવાન, તારા કલા પાળે;
મારીય નહી નિરધાર, એમ વચન લાળે. ૨૧
- સતભામા અવતાર, ગૃધ્રીનો છે સહી;
તેણે પેને મુખ, મારો વાણી કહી. ૨૨
- તે માટે ભગવાન, નરક નરેન્દ્ર દણ્યો;
ગૃધ્રી આવી ત્યાંહે, પામી શોક ધણ્યો. ૨૩
- શૂન કરે ઉપર, સ્વામી એમ શું કર્યું;
નરકાસુર મુજતન, તેણે શીય દર્શ્યું. ૨૪
- હવે પૃથ્વી કહે સુણો કૃષ્ણ, તેનો પુત્ર સહી;
• ભગદત્ત કા'વે નામ, એમાં સદેહ નહી. ૨૫
- આબ્યો તમારે શરણુ, પાલો સ્વામી તમે;
તેને મરતક મે'લો હાથ, તે તો કહું છું અમે. ૨૬
- તેને શ્રીભગવાને, યાપ્યો રામ કરી;
• પહે રામ પ્રત્યે વાણી, જોલ્યા શ્રીહરિ. ૨૭
- સાંભળો વસુધા વાત, મેં ને એહ દણ્યો;
તેં કહ્યું છેદો શીય, શું મિત્રમાંહે ગણ્યો. ૨૮
- તે માટે મેં એહ, માર્યો અહીં સહી;
ભાવણુપણુ રઘુનાથે, એવી વાણી કહી. ૨૯

પદ ૩૮૧ રાગ પરજિયો.

અહીંકણુ નાખ્યો રે, નાખ્યો રે નરકાસુર ભારી,	અ. ૧
કૃષ્ણજીએ કર ચક્ર મહીને, તેની દેહ વિહારી.	
કુસુમશૃષ્ટિ દેવે કરો, અગ્નિ ભવ આનંદ ભારી;	
નરકાસુરને નારા પમાડ્યો, જય જય જગદ્ધારી.	અ. ૨
સોળ સહસ્ર એક ચત કન્યા, દેખી દેવમુરારિ;	
ધન્યાવર મનમાંહે પરિયા, સ્વામી કંસારિ.	અ. ૩
કન્યા સર્વ દારદાં ચલારી, રથ ઉપર બેભારી;	
ધન રથ અથ ગગનદિક લીધા, વળી વસ્તુ જે સારી.	અ. ૪
વળનાં કુંડળ છત્ર લઈ, સાથે સનભામા નામ,	
પોતે પૂરણ જ્ઞાન પધાર્યા, અમરાવતી મુઝાર.	અ. ૫
છત્ર વેરણ કુંડલ મુરપતિનાં, આખ્યાં પ્રેમે-સારી;	
સતભામા સાથે લઈ આશ્યા, સ્વામી ભવતારી.	અ. ૬
જાતાં જ્ઞાન પારિજાતકનો, ગરુડ ઉપર ધારી;	
માલજી લઈ જાતા દેખીને, આઢે વાણી પોકારી.	અ. ૭
સાદ સુણી સેના લઈ આવ્યો, રીસ લગઈ ભારી;	
માલજીપ્રભુ રાધવશું વડિયો, તે મદિર ગયો હારી.	અ. ૮

પદ ૩૮૨ રાગ રામઝી.

કહાનછ આવ્યા છે આવ્યા છે, દારકામાં ધાઈ;	
માતપિતા મન આનંદ પામ્યાં, બેટ્યા હલધર ભાઈ.	ક. ૧
કન્યા સોળ સહસ્ર ચત ઉપર, રડું લગ્ન ઉપાઈ;	
સાથે સખલાં રૂપ કરીને, પરપુષા શ્રી મદુરાઈ.	ક. ૨
સતભામા મનમાંહે પામ્યાં, આનંદ અતિ ભારી;	
પ્રેમ કરી જ્ઞાન આણીને રીણો, સ્વામી દેવ મુરારિ.	ક. ૩

(૧ પ્ર. ૨ નામે રે.) ૩ કંસારિ-કસનો શત્રુ, કૃષ્ણ ૬ સારી-પૂરીને ભવ-વરી-સંસારથી તાણારો. ૨ ઉપાઈ-નીપજાઈ.

સતભામાને આંગણ રોધ્યો, મુખ(ની) વાચા પાળી;	
પારિજાતક આણીને, સ્થામા રીસાવી ટાળી.	ક૦ ૪
પરીક્ષિત રાજા સંદેહ પામ્યો, મનમાં રહ્યો વિભાસી;	
વાણી કહી શુકદેવ પ્રત્યે, મુને ઋષિજી કહેા વિસ્તારી.	ક૦ ૫
શા માટે મનમાં રીસાવી, કૃષ્ણ તણી નારી;	
પારિજાતક આણીને રોધ્યો, (કમ) હરજીએ હારી.	ક૦ ૬
કહે શુકજી તેં મુને પૂછી, વાણી એ સારી;	
તુજ આગલ તે ભેદ કહીને, ચિંતા નિવર્તે તારી.	ક૦ ૭
રક્તિમણીને (ઘેર) પુણ્ય લઈ, આવ્યા નારદ બ્રહ્મચારી;	
લોકાંશુ બાલણપ્રભુ બેઠાતા, આદિ પુરુષ અવતારી.	ક૦ ૮

૫૬ ૩૮૩ રાગ ગોડી.

નારદ મુન્ય તે આવિયા રે, રક્તિમણીને અવાસ;	
સ્વર્ગથી પુંખ લાવિયા રે, અદ્ભુત તેના વાસ.	ના૦ ૧
હરિને હાથે સમર્પિયું રે, લઈને સારંગપાણ;	
ભીમકસુતાને તે અર્પિયું રે, ઋષિજી બોલ્યા વાણ.	ના૦ ૨
• સુંદરી તું સોભાગણ રે, ધન્ય તારો અવતાર;	
પૂરણ પુન્ય તાહડું રે, જે વસ વર્તે જરતાર.	ના૦ ૩
જે ઇંદ્રાણી તો શિર ધરે રે, સંબુજની નાર;	
માનુષ કાચે પામે નહી રે, એવો તો રાજુગાર.	ના૦ ૪
કહાંયે ગધ જાયે નહી રે, વરમે નવ કરમાય;	
પૂરે મનોરથ મનતણા રે, જે જે ઇચ્છા યાય.	ના૦ ૫
મુંદર રૂપ તે તાહડું રે, સધલો સરખો જોગ;	
એણે કસમ કરી થયો રે, પૂરણ સર્વે જોગ.	ના૦ ૬
સંપ્રલીમહિ તું સુંદરી રે, હરિને પા'લી અપાર;	
એમ વખાણી ત્યાં જોડલે રે, સાંભળી દરયા મુરાર.	ના૦ ૭

૫ ' વિભાસી ' બદલે ' વિચારી ' હોત તો પ્રાસ મળત ૭ નિવર્તે-જતી
 રહે, નાશ પામે

- મતજામાની સહચરી રે, હતી તેણે દાગ;
 દોણે મનમાં જાણ્યું રે, પદરે વાત વિચાર. નાં ૮
- સર્વે અવણે તે સાંભળ્યું રે, વચન કલાં જે મુન્ય;
 તે ત્યાં જઈને સમર્પિયાં રે, સનાજિતીભુવન. નાં ૯
- રીસે ભરાણી તે માગિની રે, ઉતાર્યા આભરણ;
 અંગર શ્વેત તે પહેરિયું રે, મનમાં માગે ભરણ. નાં ૧૦
- નયણે નીર માયે નહી રે, મેલે બહુ નિશાસ;
 સૂને મંદિરે જઈ માનિની રે, સૂની ઘઘ નિરાસ. નાં ૧૧
- ૪ એવડી થીતિ તે ક્યાં ગઈ રે, નિર્મુણગો શું નેહ;
 બાલજીવેયુ રઘુનાથજી, મુજને દીવો છેહ. નાં ૧૨

૫૬ ૩૮૪ રાગ ગોડી.

- સતજામાને મંદિર આવી, બેઠા યાદવરાવજી,
 કરમહિ લઈ વિજયો, એમે દોળે વાપ. વા'લાં અવગા રહે.
- વા'લાં અલગા રહે, મુજ યજ્ઞી તો આજણ;
 પ્રીત તમારી જાણી હરિ, મેં વાઈ રાખી લાજ. વાં ૧
- કુલ નારદ લાવિયા, તે માનીતીને આપ્યુંજી;
 શોભય સધલી દેખતાં, કાંઈ ગળું અમાઈ કાપ્યું. વાં ૨
- એક પાંખડી મોહ્યતાતો, હું મોટરી યાતીજી;
 જાંબુવતીને દેખાડીને, શુભ તમારા ગાતી. વાં ૩
- સામી જોતી મુજને રાખી, ભીમ(ક)સુતા વખાણીજી;
 તમે પામેથી હસ્યા, તવ કુલી તે પટરાણી. વાં ૪
- પેહેલે હું બોળા ઘઘ, જે હૈડું મારું કાપ્યુંજી;
 જે જે વચન તમે કહ્યાં, તે હું માનવી સાચું. વાં ૫
- બહુનાયિકનું બોલ્યું માને, તે તો મુરખ નારીજી;
 સહુએને બધું મનાવે, ક્ષણ મેલે વિસારી. વાં ૬
- તમને તો દોહણું નહી, જે સધલીએ રીસાવેજી;
 કુખજ છે જે મનની માની, તે હવડાં અહો આવે. વાં ૭

રીસાની તો શું યશું, ઘણીએ છે તો પાસેછ;	
-દોહેલું લાગે તેહને, જે રહે ઝેડની આસે.	વાં ૮
હવડાં પ્રાણ ત્યજું સહી, પણ આત્મહત્યા લાગેછ;	
તમને ચિંતા તો પડે, જે જી મારી નાહે આગે.	વાં ૯
ધાવંતા જે પૂતના શોષી, એવા ધર યજી દયાલછ;	
મોટે થાતે ગામો માર્યો, <u>હસારું</u> મોસાલ.	વાં ૧૦
મુજને દઝાડવા આવ્યા હો, કુદે અતિ ગંધાતાછ;	
મંદિર જાઓ તેહને, જેને રંગે રાતા.	વાં ૧૧
શુષ્ક સંભારી તેહના, જેણે મે'લ્યો તો સિશુપાલછ;	
લાજ તમારીએ કરી, ક્યમ મે'લ્યું વેવિશાલ.	વાં ૧૨
તે વા'લી શે' નય લાગે, જેશું કુંવારાંની પ્રીતછ;	
વિપ્ર મોકલી તેડાવ્યા, કામ કીધું વિપરીત.	વાં ૧૩
મૂરખ પિતા માહરો, જેણે સગાઇ કીધીછ;	
જાણી પ્રીછી આવા લ'પટને, મુજને તો જે દીધી.	વાં ૧૪
સાથ સખતો મેહિ કહેતો, માનીતી સતલામાછ;	
આજ સર્વેએ તો દીહું, મનતણા સર્વ બામા.	વાં ૧૫
હવે મુજને આગા આપો, તીરથ કરવા જાઉંછ;	
શીખ વિના નિસરું તો, કું 'પાપે બરાહ'.	વાં ૧૬
ત્યાં જઈને તપ કરું, ધરું તમારું ધ્યાનછ;	
અહીં દાઝી સહેવાયે નહી, સ્વામી શ્રીભગવાન.	વાં ૧૭
ગોકુલની સર્વ જાલણી, મે'લી ત્યાં ટળવળતીછ;	
તિમ મુને આગા આપો, અહીંથી જાઉં વલતી.	વાં ૧૮
એવું કહેતાં ચાલિયાં, નયણ યકાં ત્યાં નીરછ;	
પડતી જાલી હટ્યા આંખી, મુંદર સ્મામ ચરીર.	વાં ૧૯
આધા જઈને ફેરવે છે, મુખ ઉપર ત્યાં ઢાચછ;	
વિનય કરીને મનાવે છે, બાલણપ્રેમ રઘુનાથ.	વાં ૨૦

- ✓ સ્વયંવરથી પ્રથમન કન્યા, હરણ કરીને લાવ્યાછ; સાં ૧૦
 ત્યાં થકા ઉતાવળા, કંચનપુરીએ આવ્યા.
 પછે ચાંદ્રમતી (જે) પુત્રી, રાણી રુકિમણીની કહેવાયછ; સાં ૧૧
 કૃતવર્મા યાદવના સુત્રુ, તેનો કર્યો વિવાય.
 રૂકિમણીના સુતની પુત્રી, નામ રાયના જેહછ, સાં ૧૨
અનિરુદ્ધનો વિવાહ મળ્યો, કહે ભાવણગન તેહ
 પદ ઉદ્ધ રાગ ગોડી.

- કૃષ્ણ વિવાહને કાળ, મહુને સાથે લઈ, ૧
 નગર ભોજકટમાહે, વેગે પહોતા વહી
 ગમ રુકિમણી આદે, સાથે લીધાં સદુ, ૨
 આનંદ અતિ મનમહિ, તે હું શુરે કહું.
 પરશુઆ અનિરુદ્ધ રાજ, આનંદ પામે સદુ; ૩
 હરખે સપ્તસો સાથ, હવટ થાયે જદુ.
 ✓ કલિંગ દેશના રાજે, જૂપને વાણી કહી; ૪
ગમિયે જુવડું આજ, રામને તેડો અહો.
 એવું વહીને રામ, તેણે તેડાવિયા;
 જ્યાં ખેડા રાજન, હલધર ત્યાં આવિયા. ૫
 પછે માહોમાહે, જુવડું ત્યાં રમે;
પરે દામ અનંત, મનમાં અનિ ગમે. ૬
 પછે દેશ કલિંગને રાજે, એની વાણી કહી;
 ખાવણપ્રભુનો શ્રાત, અહોકણ હાર્યો સહી. ૭
 પદ ઉદ્ધ રાગ સામેરી.

દિલિષુ વાત ત્યાં એહ, હવધર સુખીને તેહ.
 નવ ખોડ્યા મુખે વાણી, રણા હરેમાં જાણી.

દાળ

હરેમાં જાણી રણા, મુખ યદી ખોડ્યા નહી;
 કલિંગ દેશને રાજે એની, વાગતા; ગાડે ફરી.

પછે પ્રકળ વણી કીધી, તોહે ન જાત્યા રામ હો;
કલિંગ દેશનો રામજી હો, રુકમૈયાનું નામ હો. ૨

અત્રલદંત ત્યાં જાત્યા એવી, આકાશથી વાણી કંઠી;
રુકમૈયા તું મૂક્ય મિથ્યા, ગર્વ મનમાંથી સહી. ૩

૧ પછે રામ કહે શું રમી જાણે, સદાના ગોવાળિયા;
૨ આહીરમાંહે ઉછર્યા, ને દૂધ દહિના પાલિયા. ૪

રામ હોય તો રીન જાણે, વચન એવા ઉચ્ચરે;
રામ અવણે સાંભળે ને, ક્રોધ મનમાંહે ધરે. ૫

✓ પરિધ ઝાલી હાથમાંહે, રુકમૈયો માર્યો સહી;
કલિંગ રામના દાંત પાડ્યા, તે માંહે સંદેહ નહી. ૬

રુકમૈયો માર્યો સુણીને, ન બોલ્યા રાજન હો;
જાણ્યું બોલે વિરોધ પડશે, માંહે માંહે નિદાન હો. ૭

વલતા કન્યા લઈ આલ્યા, ઘણું વાળ વાળતે;
બાલણુપ્રભુ દારકાં આલ્યા, કુંડુભિ સુરનાં ગાળતે. ૮

પદ ૩૮૭ રાગ ગોઠી.

શંભુજી આરાધિયા, બાણાસુરે એકવાર;
નામી ગાધ રીઝવ્યા, સ્વામી શ્રીત્રિપુરાંર. ૧

૪૫૭ ચઢીને આપિયા, પ્રસન્ન હવા મહાદેવ;
૧ માગ માગ એવું કહી, વૃજને વર આપું જેવ. ૨

બાણાસુરે કરસંપુટ કરી, કીધો ધસને પ્રજામ;
કૈલાસપતિ વર આપિયે, માથું મેલી માગ. ૩

સહસ બાહુ ધરિછા કરે, મુજને આપો તેહ;
જેણે કરી સંતોષિયે, ધન્ય વૃજને એહ. ૪

માથું તે આપ્યું સહી, જેતાંમાં તત્તમેવ;
સહસ બાહુ તેના થયા, આશ્ચર્ય પામ્યા દેવ. ૫

(૧ પ્ર. ૨ ત્યારે રામ કહે સ્વામીને, દંડ દૂધના પાલિયા; આહીર માંહે ઉછર્યા, પછે દારકાંપતિ થઈ રહ્યો ૨ પ્ર. ૧ આહીરમાંના ઉછર્યા. ૩ પ્ર. ૨ શંભુ, પ્રકળા અવરથમેવ. ૬ પરિધ-એક જાણ્યું હથિયાર.

વળી માગે મહાદેવ કને, માગુ છું ભગવાન;
 મુજને કો છતે નહી, આપોજી વરદાન.
 બે વર પામ્યો મહાદેવ કને, હરખ્યો હૈયામાંહે;
 કહે ભાલણુ બાણાસુરે, તાંડવ માંડ્યો ત્યાહે.

૫૬ ઉટ્ટર રાગ ગોડી.

હવે મન વિચારિયું, બાણાસુરે સહી;
 વશ છીધા ત્રિપુરારિ, પૂરણ પાત્ર અહીં. ૧
 વળી સંતોષું સ્વામી, બાહુ સફલ કરું;
 કરમાં ઝાલી તાલ, સિવનું ધ્યાન ધરું. ૨
 એક હાથે તાલ, બીજે ઝાંઝ ધરી;
 બે હાથે મૃદંગ, મળતે સ્વરે કરી. ૩
 એક હાથે રબાળ, બીજે જગત ધર્યો;
 એકે સુરમંડળનો, સાદ અનિ ભર્યો. ૪
 એકે સારંગી સાર, અષ્ટ તે કુંડલી ધરે;
 એકે ઝાંઝરી ઝમકાર, સ્વર કરતાલ કરે. ૫
 એક હાથે ચંગ, વીણા વંશ ભલા;
 વજ્રડે તેનો સાદ, સિવ સંતોષે ખરા. ૬
 ગંગાધર ત્યાં તેહ, ત્યારે પ્રસન્ન થયો;
 માગ માગ વરદાન, આપું અહીં રહ્યો. ૭
 માગે બાણાસુરરામ, પ્રભુજી આપો એટલું;
 મારા નગરથી તેહ, જાઓ નહી તેટલું. ૮
 મહાદેવ થયા રણિયાત, આપ્યો વર ત્યાંહે.
 પેતે રહ્યા ત્યાં વાસ, નેહ આણી મનમાંહે. ૯
 કહે ભાલણુ ત્યાં તેહ, બેઠ કયાનો સહી;
 બાણાસુરની વાત, કહું વિસ્તારે અહીં. ૧૦

(૧ પ્ર-૨ વળી માગ મહાદેવ કહે) (૨ પ્ર-૧ સુરમંડળનો, માડયો-માડયુ.) ૪
 સુરમંડળ-(સં. સ્વરમંડળ) સ્વરનો સમૂહ. ૬ મૃદંગ-એક જાતનો વાદ્ય નામ છે

પદ ૩૯૯ રાગ સામેરી.

બાણાસુર તો જોહ, ચાલ્યો વનમાં તેહ;
વ્યાધ સિંહ ત્યાં જોહ, કરે કરી ભાંજ્યા તેહ.

હાળ.

- કરે કરીને તેણે ભાંજ્યા, કોણે રહેવાયે નહી;
પર્વત દ્રુમ ચૂરણ થયા તે, પાગને પ્રહારે સહી. ૧
- પાછો વળીને આવિયો, જ્યાં બેઠા શંકર તાત હો;
હાથ જોડીને સ્તુતિ કાઢી, બોલ્યા એવી વાત હો. ૨
- ભાર ભારા બાહુનો, ઉતારે એવો કા નહી;
કો પુરુષ એવો અવતરે, જે ભાર ઉતારે અહીં. ૩
- મહાદેવજીને કોષ અઢિયો, તારા હવનો દંડ જ્યાંહિ હો;
સહસા જ્યારે ભાંજશે, ત્યારે મદ ઉતરશે ત્યાંહિ હો. ૪
- એવું સાંભળીને ઘેર આવ્યો, હર્ષ મન માયે નહી;
જાણું જુગ મેં જીતિયો, દુંદુભિ વજડાબ્યાં સહી. ૫
- એ કારણથી મહાદેવજી, અને પાર્વતી સહી;
કહે ભાલજી નગર કરી, કરે રક્ષા ત્યાં રહી. ૬

પદ ૪૦૦ રાગ ગોડી.

- એક સમે મહાદેવ, પાર્વતીશું રમે;
કીડા કરે અનંત, મનમાં અતિ ગમે. ૧
- શણગાર તણો નહી પાર, મોહની રૂપ સહી;
બેસે છે નર નાર, વાત ન જાયે કહી. ૨
- બાણાસુર ત્યાં રાય, તેની પુત્રી જ્યાંહાં;
સખીએ વીટી નાર, પોતે આત્રી ત્યાંહાં. ૩
- રમે જ્યાં મહાદેવ, હિમયા સગ સહી;
અનેક કરે વિહાર, મહોમહિ ત્યાંહાં. ૪

તે હવાએ દીહું અપાર, રમે તે સિવજી બ્યાંહાં;	૧
પોતે ધર્મું મનમહિ, એવું પામીશ ક્યાંહાં.	૫
હવે ચિત્ત રાખીને ઠામ, ચિંતન ઇશ તણું;	
વર માગ્યો ઉમથા પાસ, સુખ પામુરે ઘણું.	૬
માતાજી તમે એહ, બાલને કૃપા કરો;	
આપો એ વરદાન, પામું પુરુષ ખરો.	૭
ત્રેજસ્વી કો જૂપ, મહીમંડલમાં સહી;	
તોલે નાવે કોય, પામું તેહ અહીં.	૮
પછે પાર્વતી પ્રસન્ન, પોતે યયાં સહી;	
આવ પુત્રી વર એહ, પુજને આપું અહીં.	૯
એવું કહી વરદાન, ઉમથા આપે ત્યાંહાં;	
ઝોખાનો પ્રસંગ, કહે ભાલજી આંહાં.	૧૦

પદ ૪૦૧ રાગ જોડી.

હવાએ ત્યાં મોગિયું, ઉમથાએ આપ્યું તેહ;	
હવા યજ્ઞ રસિયાત, વળી કહે વાત એહ.	૧
ઉમથાજી કહે એહ, નિશા વિષે સહી;	
પરજીય તું તો નિર્ધાર, વર વાંચિત ત્યાંહી.	૨
✓ એ વર મારો જાણ, પુજને આપ્યો જેહ;	
<u>તેણું કરશે વિહાર, હર્ષ હશે તેહ.</u>	૩
વર પામીને નાર, પોતે સ્થાન મધ;	
<u>સ્વપ્નમહિ ત્યાં આપ, પરજી હવા ત્યાંહી.</u>	૪
તેણી રાતે પ્રધુમ્ન પુત્ર, અનિરુધ સ્વમમાંહાં;	
દીઠા તે સંધાત, રમે છે નાર ત્યાંહાં.	૫
પછે જાવા લાગ્યો તેહ, નિશા વિષે મહી;	
હવે સ્વપ્નમહિ તે નાર, પાલવ ગ્રહે છે સહી.	૬
ઝોખા કરે રૂદન, વચન કહે ત્યાંહાં;	
કાં રે ત્રણોડી નાય, તું જાયે છે ક્યાંહાં.	૭

તમે કર્યાં વિહાર, મુજ સાથે સહી;	
હવે કયમ રહેવાયે નાય, તમ પાએ અહીં.	૮
દીકું સુખ મેં નાય, તમ સાથે જેહ;	
હું અભાગણી નાર, કયમ મૂકો તેહ.	૯
મેં નવ પૂજ્યા ત્રિપુરાર, મનસા શુદ્ધ સહી;	
જે ત્રોડી નાય, જાઓ છો અહીં.	૧૦
આખા કરે વિલાપ, નિદ્રામાંહે જ્યાંહાં;	
કૌભાંડની પુત્રી જેહ, વેગે જાગી ત્યાંહાં.	૧૧
આખા તણો નિલાપ, ચિત્તલેખાએ સુણ્યો;	
કહે બાલણુ વિસ્તાર, પોતે મન ગણ્યો.	૧૨

૫૬ ૪૦૨ રાગ ગાડી

ચિત્તલેખા જાગી સહી, ઉપાનાં મુણી વચનજી;	
વિલાપ પોતે સાંભળીને, આશ્ચર્ય પામે મન. જોસો મુંદરી.	૧
નિદ્રા વિષે તો તે સહી, શું જાંબે ઉપા નારજી;	
ચિત્તલેખાએ બોલાવી તે, જાગી તેણે કાર.	બો. ૨
આખા ત્યાં દિગ્મુદ થઈ રહી, નવ બોલે વચનજી;	
ચિત્તલેખાએ જાગ્યું જાગી, લજ્જા પામી મન.	બો. ૩
નિસાસા મે'લે ધણા, આખા ત્યારે આપજી;	
જેશું હું વિલાસી અહાં, તે નયાં દીસતો નાય.	બો. ૪
ચિત્તલેખા કહે કાં લાજ્યાં છાં, મુજને કહેનાં એહજી;	
જેહની તું ઇચ્છા કરે, હું આણી આપું તેહ.	બો. ૫
સખી આગળ સર્વે કહિયે, તેની લાજ ન ધરિયેજી;	
કસા વિના કમ જાણિયે, કાંઈ વાત ન કરિયે.	બો. ૬
નિદ્રામાંહે જે કહું તે, મેં મુણિયું કાનજી;	
જે પુરુષતણી ઇચ્છા કરે, તે મેલવું આણે સ્થાન.	બો. ૭

તેં જેવો દીઠો સહી, સ્વખગડે નાયથ;

તેવો આણી મેલવું, છું મહેજે તેનો હાય.

ખો. ૮

ઝોખા લગ્ન પામી કહે, શું કહું આણે દારથ;

સુંદરના તો રહી કહું, નહો મન્યથનો અવતાર.

ખો. ૯

ચિત્રલેખા કહે તે સહી, તે ગતિ તો મુજ માંદિથ;

સ્વર્ગ મૃત્યુ પાતાલતણા, મહીપતિ લખું હું આદિ.

ખો. ૧૦

તેમાંથી કાઢી દેખાડું, જે તેં વરિયો નાયથ;

ભાલણુજન તો એમ કહે છે, મહેજે તેનો હાય.

ખો. ૧૧

, પદ ૪૦૩ રાગ ઝાડી.

ચિત્રલેખા આલેખતી, સ્વર્ગ મૃત્યુજ રે જે પાતાલ;

ભૂપતિ સર્વ સાંના લખ્યા, ઝોખા જોને એમાં તારો નાય.

સુંદરી રહી રહી ચિંતવે.

૧

વળી શંકરશેઠ આલેખિયા, પશુ ત્યાનો રે પુરૂષ પ્રમાણ;

તે દષ્ટે દેખાડિયા, આંહાં બામા રે તારો સ્વામ.

સું. ૨

કંચનપુરી તો ત્યાં લખી, તે મધ્યે રે જે જે ભૂપ;

માદવ સર્વ આલેખિયા, આમાં જો ને તેનું રૂપ.

સું. ૩

છપ્પન કોટિ આલેખિયા, મધ્યે લખિયા રે વૈકુંઠનાથ;

તેનો પુત્રજ ત્યાં લખ્યો, પ્રદુખ્ત રે તે તો વિખ્યાત.

સું. ૪

અનિરૂધ પુત્રજ તે તણો, તેનું રૂપજ રે કહું નવ જામ;

ચિત્રલેખા ને લખી ગઇ, ઝોખા જોને રે કો છે આમાંય.

સું. ૫

હવે દ્વારાવતી ઝોખા જોએ, ગાંહે દીદા રે કૃષ્ણ કૃપાળ;

તેનો પુત્રજ ત્યાં જોઇ, આણું ઝોડયું રે તેણે કાલ.

સું. ૬

હવે અનિરૂધ જ્યારે નિરખિયો, ઉદ્ધરાટી રે સુંદરી યમ તહ;

ચિત્રલેખાએ જાણિયું, શકે એનો રે નાય જ એહ.

સું. ૭

ચિત્રલેખા વલતી વડે, ઝોખા ચિંતા રે છું ચિત્ત મ આણ;

પુત્રને આણી મેલવું, મુજમાં વિદ્યા રે એહ પ્રમાણ.

સું. ૮

- હર્ષ પામી તે સુંદરી, ઝોખા બોલો રે ઝેમ વચન;
અમને આણી આપિયે, એ ઇચ્છા રે પૂરો મન. સુ' ૯
- હવે ચિત્રલેખા ત્યાં નિસરી, ગોગમાયા રે આરાધ્યાં આપ;
તેની કૃપાથી આપિયાં, ગોમતીની રે તીરે વિખ્યાત. સુ' ૧૦
- નારદ બેઠા ત્યાં સહી, ધ્યાન ધારણા રે તપ આરંભ;
તેને જાણતે પ્રારથ્યા, ત્યારે પૂછે રે નારદ બ્રહ્મ. સુ' ૧૧
- કહે રે કોણુ તું સુંદરી, તું કૃપાથી રે આવી આંહ;
શા કારણુ મુજને નમે, તારે ઇચ્છા રે શી છે મનમાંહ. સુ' ૧૨
- ચિત્રલેખા વસતી વઢે, પણુ મુણિયે રે શ્રી મુનિ તાત;
ઝોખા કહાવે જે કુંવરી, બાણાસુરની રે તે તો ખ્યાત. સુ' ૧૩
- સ્વપ્નમાંહે તેણીએ વર્યો, અનિરૂપ રે પ્રદુમન તન;
તારી કૃપાએ પામિયે, આશા કાંઈ રે હોયે મન. સુ' ૧૪
- નારદ કહે તારે હરો, જે ઇચ્છા રે મનમાં માય;
વેગે લાગતે આપિયે, નહી જાણે રે કો કારકાં માય. સુ' ૧૫
- વળી કારણ પડે સંભારજે, અમો આવી રે કરશું સાર;
એક ક્ષણુ અલગા નથી, સમરો રે આણું તેણી વાર. સુ' ૧૬
- શીશ વચન ચઢાવિયું, ચિત્રલેખા રે આવી કારકાંમાંહે;
અનિરૂપ જ્યાં પોઢયા હતા, બે નારી રે સેવા કરે ત્યાંહે. સુ' ૧૭
- માયા મૂકી ત્યાં સહી, કો ન જાણે રે ભેદ જ તેહ;
આવીને તે આપિયો, સચ્ચામાં પોઢયો તો જેહ. સુ' ૧૮
- હર્ષ તે પામી સુંદરી, સ્વપ્નમાં રે જે દોડો નાય;
તે આણીને આપિયો, વિવાહ ગાંધર્વ રે આલ્યો હાય. સુ' ૧૯
- રમવા લાગી સુંદરી, નાથ સાથેરે આણી નેહ;
અતિ સુખ પામી તે સહી, નવ યૌવન રે પામી દેહ. સુ' ૨૦
- હવે કન્યાવ્રત ભાગ્યું સહી, અવચન રે અંકુર ઝોધાણ;
આનાં ચિહ્ન યથાં સહુ, ભાલણુજન રે કહે છે વાણ. સુ' ૨૧

પદ ૪૦૪ રાગ ગોડી.

મદિર તેતુ જોહ, મુદર ધામ સહી	
તે પાઞ્ણ રખેવાળ, રાધે મેલ્યા સહી.	૧
તેણે દીડી નાર, કારણ મન વસ્યુ;	
સેવક રાજ પાસ, જમને બોલ્યા ધણ	૨
ધરધર ધ્રુજે તન, મુખથી ધમ વદે,	
બોલ્યા તણો નહી દાર, આપ વિભામો હરે.	૩
પુત્રી તમારી જોહ, તે હું શું રે કહું;	
દીમે નવ યૌવન, કારણ નવ લહુ.	૪
કહેવા આબ્યા આજ, મેવકધર્મ સહી;	
પછે જણો તે કરજો ગય, વાક અમારો નહી.	૫
કોપ્યો રાજ મન, દુખ લાગ્યું સહી;	
કુલને લાગે ગાળ, રોપે આલ્યો વહી.	૬
સેવક સાથે અનંત, રાજ આબ્યો ત્યાહા,	
મદિર વીટ્યું જોહ, પુત્રી હતી જ્યાંહાં	૭
ભુવન વિગે ત્યા તેહ, રાજ આબ્યો સહી,	
એ બેહુ નર નાર, મન આશંકા નહી.	૮
એકાંત ભુવન મધ્યે, મોગડે રમે સહી,	
દેખી રાયને અંગ, જવાલા હી તહિ.	૯
દીકો અનિશ્ચ રાય, મનમાં કોપ વસ્યો;	
હેવા તેતું શીશ, રાજ ત્રેગે ધસ્યો	૧૦
હીયો કૃષ્ણનો તન, આયુધ હાવ નહી;	
કરવાને ત્યા મુદ, વાર ન લાગી સહી.	૧૧
બાણામુરે ત્યાં સૈન્ય, પોતે તેડ્યું જ્યાંહાં;	
કહે બાલણુ તો મુદ, દારણુ યારો ત્યાહાં.	૧૨

મ-ર હવે કન્યાત્વ તો બેહ. તેતું બાપુ સહી; નવ યૌવન ત્યા નાર
સેવક દીગ અહીં ર દંડ-બેશ બેગી સાથે-એને.

૫૬ ૪૦૫ રાગ ગોઠી.

સૈન્ય લઈ આવિયો, કરવાને સંગ્રામ;	
અનિરૂધ ત્યારે કોપિયો, ધાયો કહી ભગવાન.	૧
બાણાસુરને સેના ધણી, કહેતાં નાવે ખાર;	
અનિરૂધ ત્યારે એકલો, કાંઈ કર નહી હથિયાર.	૨
વીંટયો અનિરૂધ સહુ મળી, નાનાવિધ કરે માર;	
પોતે કાંઈ દીકું નહી, એક ભોગલ લીધી સાર.	૩
મારીને ચૂરો ક્યાં, નાદા જાયે યોધ;	
છુ'બાપાત કરે ધણો, કરતો હાડિ કોધ.	૪
બાણાસુરે વિચારિયું, બલિયો દીસે બાલ;	
પેર કરીને ઝાલિયે, ક્યાં જશે યજ્ઞે રીસાલ.	૫
નાગબાણુ એક કાદિયું, કાપે મે'લ્યું તેહ;	
પુત્ર હરિનો બાંધિયો, છોડાવે નહી એહ.	૬
અતિ દુખ મન પામી રહો, સંભારે છે ભગવાન;	
બાલણુમુખુ અહીં આવશે, છોડાવશે સ્વામલવાન.	૭

૫૬ ૪૦૬ રાગ સામેરી.

અધ્યાય બાસકમે જેહ, અનિરૂધ બાંધ્યો તેહ;
આખા કરે છપાત, અંગ પછાડે આપ.

હાળ.

અંગ પોતાનું પછાડે ત્યાં, ચિત્રલેખાને સાંભર્યું;	
પૂર્વે રૂખીના કલાથી, નારદનું સ્મરણ કર્યું.	૧
હવે ચિત્રલેખા ત્યાં રહી સંભારે, નારદને તો તેહ હો;	
સ્મરણ કરતાં આવિયા, ત્યારે પોતે એહ હો.	૨
આવીને ઉભા રહ્યા, ચિત્રલેખા છે જ્યાંહાં;	
શા કારણ સંભાર્યો મુજને, વચન સાચું કહે આંહાં.	૩
ચિત્રલેખા પાગ લાગી, વચન તારૂં ભાવિયે;	
અનિરૂધને બાંધ્યો છે તે, તમે તો મૂકાવિયે.	૪

નારદ વક્ષતું ઝેમ કહે, બાંધ્યો કાણે અહીં;
 મુને કહે મગલોચની, હું મૂકાવું એને સહી. ૫
 હવે ચિત્રલેખા ઇમ કહે, સાંભળો નારદ આપ હો;
 અનિરૂધ તે તો બાંધ્યો છે, બાણાસુર ત્યાં બાપ હો. ૬
 આજ જે મૂકાવો નહીં તો, પ્રાણ ત્યજ્યું જે અહીં;
 બાણપ્રભુ રઘુનાથને, નારદ કહેવા ગયા ત્યાંહી. ૭

પદ ૪૮૭ રાગ સામેરી.

હવે બ્રહ્મા કેરા તન, આવ્યા નારદ મુન્ય;
 ખેઠા યેકુંઠનાથ, નારદ દીઠા આપ

હાળ

નારદ દીઠા આવતા ને, આસન ત્યાં આપ્યું સહી;
 કુશલ પૂછે કૃષ્ણજી, કહો ક્યાંયકી આવ્યા અહીં. ૧
 ત્યારે નારદ બોલિયા, સાંભળો કૃષ્ણ કૃપાલ હો;
 ✓ વાંક નથી કાંઈ તમારો, સી ધણી છે દયાલ હો. ૨
 સ્વામી એક જે જે પુત્ર હોમે, ચત સહસ્રતી સંખ્યા નહી;
 તો તમને ક્યમ સાંભરે જે, અનિરૂધ તો ગયો છે ક્યાંહી. ૩
 તારે મહિર કેટલાં, કેટલા તારે તન હો;
 કો'ની શુદ્ધ ભેતા નથી, મૂઝો જીવતો ભગવન હો. ૪
 વચન સુણીને હરિ હસ્થા, કહેને નારદ રુખ્ય હો;
 શા માટે મુજને કહો છો, કઈ તેને સુખ હો. ૫
 નારદ ત્યારે બોલિયા, શે ન જાણો ભગવાન હો;
 આર માસ યયા અનિરૂધ ક્યાં, ગયો છે સ્થામલવાન હો. ૬
 શોણીતપુરમાંહિ સહી, બાણાસુર તો જેઠ હો;
 પુત્ર તારો નામપાશે, બાધી રાખ્યો ત્યાંહ હો. ૭
 ✓ મુણતાં હરજી કોપિયા, કોણ બાણાસુર તો એઠ હો;
 જમને ત્યા કટકા કઈ, બાણપ્રભુ કહે તેઠ હો. ૮

પદ ૪૦૮ રાગ સામેરી.

કોખા વૈકુંઠનાય, કહે ઋષિનો ઝાલી હાય;
ઐદ લોકમાં જેહ, પુત્રને બાંધે તેહ.

હાળ.

ઐદ લોક વિગે સહી, પુત્ર મારાને જેહ હો;
કોણ હે જે ત્યાંહાં બાંધે, પ્રાણ લઈ તાંતેહ હો. ૧

એવું કહીને નિસર્વા, ઘંખ ચોતે પૂરિયો;
પુત્રની તો દાઝ જાણી, કોધ મનમાં આણિયો. ૨

કટક હોદિણી બાર સાથે, કૃષ્ણજી તે ત્યાં ગયા;
નગર આ(વી) વીંટીયું ને, ચબ્દ ત્યાં દારણ થયા. ૩

ઝોખાએ વળા ચિત્રલેખાએ, મુણ્યું તે ત્યાં કાન હો;
હવે તે મૂકાવશે આબ્યા, બાલણ્યપ્રભુ શીરામ હો. ૪

પદ ૪૦૯ રાગ સામેરી.

બાણાસુર તો જેહ, કટક લઈ આબ્યો તેહ;
યુદ્ધ કરવા કાળ, આબ્યો જ્યાં મહારાજ.

હાળ.

આબ્યો જ્યાં મહારાજજી, તે આજ કરવા યુદ્ધ હો;
મન કાંઈ જાણ્યું નહી, કો શું વહું છું અણુદ હો. ૧

યુદ્ધ દારણ ત્યાં થયું, ને દાર પામ્યો જેટલે;
(નિજ) ભક્તને હાથો જાણી, મહાદેવ આબ્યા તેટલે. ૨

મહાદેવ ને શ્રી કૃષ્ણજીએ, યુદ્ધ દારણ ત્યાં કર્યું;
એ મહિ કો થાકે નહી, રમ્યાત'યુદ્ધ ત્યાં થયું. ૩

અંતરીક્ષયી સર્વ દેવ આબ્યા, યુદ્ધ જોએ નાથનું;
બેમાં કો હારે નહી, કારણ વડું રઘુનાથનું. ૪

હવે કૃષ્ણને ત્યાં કોપ ચઢિયો, સૈન્ય શંકરનું જ્યાંહાં;
એક બાણે મારી મેલ્યું, નાહું જાયે જ્યાં ત્યાંહાં. ૫

- નારદ વસતું એમ કહે, બાંધ્યો છે કાણે અહીં;
મુને કહે મૃગતોયની, હું મૂકાવું એને સહી. ૫
- હવે ચિત્રલેખા ધમ કહે, સાંભળો નારદ આપ હો;
અનિરૂધ તે તો બાંધ્યો છે, બાણાસુર ત્યાં બાપ હો. ૬
- આજ ને મૂકાવો નહીં તો, ગ્રાણ્ય ત્વજગું એ અહીં;
બાલણ્યપ્રભુ સ્થુનાયને, નારદ કહેવા ગયા ત્યહી. ૭

૫૬ ૪૮૭ રાગ સામેરી.

હવે બ્રહ્મા કરા તન, 'આબ્યા નારદ મુન્ય;
બેઠા વેકુંઠનાથ, નારદ દીકા આપ.

દાણ

- નારદ દીકા આવતા ને, આસન ત્યાં આપ્યું સહી;
કુશલ પૂછે કૃષ્ણજી, કહો ક્યાંયકી આબ્યા અહીં. ૧
- ત્યારે નારદ બોલિયા, સાંભળો કૃષ્ણ કૃપાલ હો;
✓ વાંક નથી કાંઈ તમારો, સ્ત્રી ધણી છે દયાલ હો. ૨
- સ્વામી એક બે ને પુત્ર હોયે, સત સહસ્ત્રની સંખ્યા નહીં;
તો તમને કવચ સાંભરે ને, અનિરૂધ તો ગયો છે કપહી. ૩
- તારે મંદિર કેટલાં, કેટલા તારે તન હો;
કો'ની શુદ્ધ જોતા નથી, મૂઝો જીવતો ભગવાન હો. ૪
- વચન સુણીને હરિ હસ્યા, કહોને નારદ રુષ્મ હો;
શા માટે મુજને કહો છો, કઈ તેને સુખ હો. ૫
- નારદ ત્યારે બોલિયા, શે' ન જાણો ભગવાન હો;
આર માસ યયા અનિરૂધ ક્યાં, ગયો છે સ્થામજવાન હો. ૬
- શોણીતપુરમાંહે સહી, બાણાસુર તો જોહ હો;
પુત્ર તારો નાગપાશે, બાંધી રાખ્યો ત્યાંહ હો. ૭
- ✓ સુજાતાં હરજી કોપિયા, કાણુ બાણાસુર તો એહ હો;
જળને ત્યાં કટકા કરે, બાલણ્યપ્રભુ કહે તેહ હો. ૮

૫૬ ૪૦૮ રાગ સામેરી.

કોખા વૈકુંઠનાથ, કહે ઋષિનો ઝાલી હાથ;
ચાદ લોકમાં જોડ, પુત્રને બાંધે તેડ.

હાળી.

- ચોદ લોક વિગે મલી, પુત્ર મારને જોડ હો;
કોણ છે જે ત્યાંકાં બાંધે, પ્રાણ લઈ તાં તેડ હો. ૧
- એવું કહીને નિસર્ગા, શંખ પોતે પૂરિયો;
પુત્રની તો દાઝ જાણી, કોધ મનમાં આણિયો. ૨
- કટક હોદિણી બાર સાથે, કૃષ્ણજી તે સાં ગયા;
નગર આ(વી) વાંટીયું ને, ચબ્દ ત્યાં દારણુ યયા. ૩
- ઓખાએ વળી ચિત્તેખાએ, રમણ્યું તે ત્યાં કાન હો;
હવે તે મૂકાવશે આબ્યા, બાલણપ્રભુ શ્રીરામ હો. ૪

૫૬ ૪૦૯ રાગ સામેરી.

બાણાસર તો જોડ, કટક લઈ આબ્યો તેડ;
મુદ્દ કરવા કાળ, આબ્યો જ્યાં મહારાજ.

હાળી.

- આબ્યો જ્યાં મહારાજજી, તે આજ કરવા મુદ્દ હો;
મન કાંઈ જાણ્યું નહી, કો શું વહું છું અણુદ હો. ૧
- મુદ્દ દારણુ ત્યાં યયું, ને દાર પામ્યો જોડલે;
(નિજ) ભક્તને હાર્યો જાણી, મહાદેવ આબ્યા તેડલે. ૨
- મહાદેવ ને શ્રી કૃષ્ણજીએ, મુદ્દ દારણુ ત્યાં કર્યું;
જે માહે કો યાકે નહી, રમ્યાદા' મુદ્દ સાં યયું. ૩
- અંતરીક્ષથી સર્વ દેવ આબ્યા, મુદ્દ જોએ નાથનું;
જેમાં કો હારે નહી, કારણ વડું રમુનાથનું. ૪
- હવે કૃષ્ણને ત્યાં કોપ ચડિયો, સૈન્ય સંકરણું જ્યાંકાં;
એક બાણે મારી મેલ્યું, નાહું જાયે જ્યાં ત્યાંકાં. ૫

વળી કૃષ્ણજીએ પેર કરી, મોહનાસ જ ત્યાં ધર્યું;
લીલાએ તે મેલિયું, ચંકર ઉપર ત્યાં ખરું. ૬

બાણ આવી ભેદિયું, તે સદાશિવજીને ત્યાંહાં;
કહે બાલણ મોહ પામ્યા, મહાદેવજી પોતે જ્યાંહાં. ૭

પદ ૪૧૦ રાગ સામેરી.

બાણાસુરનું સૈન્ય, કૃષ્ણે હણ્યું તેણે દિન;
બલભદ્ર કોપ્યા ઝેહ, મારે રણમાં તેડ.

ઢાળ.

હલધરે હણ્યા યોધ ને ત્યાં, મારે પ્રદુમન્ય ત્યહોં;
એવે બાણાસુર આવિયો, યુદ્ધ કરવાને સહી. ૧

બાણાસુર તો કોપિયો, કર સહસ્ર પોતાના નેહ હો;
તેણે કરીને પંચ યત, બાણ ત્યાં મર્યાં તેહ હો. ૨

પછે ત્યાં શ્રીકૃષ્ણજીને; કોપ અદિયો તે સહી;
અફ મેલી સહસ્ર બાણ, છેલિયા તત્કાલ ત્યહોં. ૩

જયમ કુહાડીએ કરી વૃક્ષશાખા, વનમાં છેદે ત્યાંહાં;
પછે કૃષ્ણજીએ કર ચાર રાખ્યા, બાકી તો છેલા અ્યાંહાં. ૪

બાણાસુર ત્યાં હાર્યો જાણી, માતા તો તેની જ્યાંહાં;
વિપરીત વેષ કરીને આવી, કહે બાલણ રામ ત્યાં. ૫

પદ ૪૧૧ રાગ સામેરી.

બાણાસુર તો નેહ, બાગ્યો રણમાં તેહ;
આકુલ યદને મન, હાર્યો જાણી તન.

ઢાળ.

તન હાર્યો જાણિયો, માતા તો તેની સહી;
દુઃખ પામી મનમાંહે, કોધ કરી તે ત્યાં ગમ. ૧

આવીને ત્યાં પેર કાપી, જાણે પુત્ર ઉગારિયે;
કોણ ઉપાય એવો છે ને, સુતવેદના શરિયે. ૨

- ધમ કરીને વચ્ચે કાદયાં, નમ પોતે થઈ ત્યાંહાં;
 કૃષ્ણ આગત રહી ઉભી, લાજ પોતાની ગઈ ત્યાંહાં. ૩
 કૃષ્ણ ઉદરાટા થયા ને, બાણાસુર નાહો ત્યાંહાં;
 ધ્યાન જામને માંડિયું, મહાદેવજી કહે આંહાં. ૪
 બાણાસુર ત્યાં જઈ કહે, મહાદેવજી ત્યાં જાગિયે;
 કૃષ્ણથી પ્રભુજી તમે, મુને તો ઉગારિયે. ૫
 એવે મહાદેવ થયા બેઠા, પેર પોતે ત્યાં કરી;
 ત્રૈલોક્ય તાવ જ મોક્ષલો, કૃષ્ણની સેના બણી. ૬
 પ્રભુજીના સૈન્યમાંડે, સૂતા બેઠા જે ખડા;
 તાવ ત્રૈલોક્ય કરીને, કો પડયા કો આંખડયા. ૭
 કોને આત્માની ગતિ નહી, કોણે નવ બોલાય હો;
 એવા વ્યાકુલ થઈ સહુ કો, ભાલજીપ્રભુ કને નવ હો. ૮

પદ ૪૧૨ રાગ સામેરી.

આવી સેના એક, પોતાની તો તેહ;
 મૂળે તેહ કામ, મુખથી નવ બોલાય.

ઢાળ.

- તારે બોલાયે નહી, ને કૃષ્ણ થયા ત્યાં આક્રમ્ભા;
 કહો રે બાધઓ ક્યાં થકા, મૂળતા આવા આંહાં સર્પા. ૧
 સૈન્ય વસતું ધમ કહે, મુરો શારંગપાણ હો;
 તાવ મેલ્યો મહાદેવજીએ, તેણે લીધા અમારા પ્રાણ હો. ૨
 ક્રોધ કૃષ્ણજીને ચડ્યો, તાવ ટાલિયો જેહ હો;
 મહાદેવજી કને મોકલ્યો, જ્યાં પાણા જે કર એહ હો. ૩
 ત્રૈલોક્ય તાવ મહાદેવજીનો, તે ટાલિયો કૃષ્ણે કર્યો;
 માહોમાહો વલગયા, બેઠ કોણે નવ લલો. ૪

૧ પ્ર-૨ લાજ તો પોતે તજ. ૨ પ્ર-૨ કૃષ્ણજીએ આશુપ મૂક્યાં, મુક્ત તો કરતા રહ્યા; નમ દેખી તેહને ઉદરાટા ચઢને રહ્યા, આ કટી વધારે છે. પદ ૪૧૨-૩ કર-ઢાળ. બાણાસુરના ✓ ત્રૈલોક્ય-એકાંતરિયો.

તાવ એવા જે લલિયા, ભેદ કાચે નવ લહે;
ખેમાં કો હારે નહી, બાલજનન એવું કહે.

૫

પદ ૪૧૩ રાગ સામેરી.

તાવ ત્રેયો જોહ, મહાદેવજીનો તેહ;
શીતજવરે જીયો ત્રેયો, હારીને તે રહિયો.

દાહ.

આવી નમ્યો તે કૃષ્ણને, પ્રણામ ગ્રેમે કર્યો;
અપરાધ સ્વામી ક્ષમા કરજો, પ્રતાપ તારો નવ લલો.

૧

કૃષ્ણજી વળતા વહે, ઓખાહરણ જે સાંભળે;
‘વચન માઈ’ સાંભળે તું, પીડા રખે કો તેહને.

૨

સ્વયં મુખે શ્રીકૃષ્ણજી, કહે છે ચેત્ર માગે તો સહી;
ઓખાહરણ તો સાંભળે, તેને ત્રેયો તાવ પીડે નહી.

૩

પ્રણામ કરીને તાવ વલિયો, ત્યારે બાણાસુર તે આવિયો;
મહાદેવજી હવે શું કરે, સુને તમો તો મતિ કલાવીયે.

૪

મહાદેવજી કહે બાણાસુર સુણ, એ ત્રેયોદશપતિ ભગવાન હો;
તમો એને પાગ લાગી, કરોને પ્રણામ દો.

૫

મહાદેવજી ને બાણાસુર, બેઠું જણા આલ્યા ત્યાહાં;
બાણાસુર જમીને પાગ લગાડ્યો, મહાદેવજી સ્તુતિ કરે જ્યાંહાં.

૬

મહાદેવજી ત્યાં એમ કહે, તમે સાંભળો શ્રી મહુનાથ હો;
મારવો નવ ધટે એને, તમો સાહો હાથ હો.

૭

સ્વામી આદે ‘વચન તારું’, પ્રદક્ષા તારો દાસ હો;
બહી રાજા તેનો સહી, બાણાસુર તેનો વિખ્યાત હો.

૮

માનુષ દેહ પામી કરી, તારાં ચરણને જાણે નહી;
કહે બાલજી રપશુની પેર, તે મહીમાંહે સહી.

૯

૧ પ્ર-૨ તેને ત્રેયાળી પીડા નહી, એમ કહીને તે વળે (૨ પ્ર-૩ સત્ય જાણો,
પ્રેત દેહીમા સહી) ૧ શીતજવર-રહિયો તાવ

પદ ૪૧૪ રાગ (સામેરી.) ગો. ૩.

સ્તુતિ કીધી મહાદેવ, મન આનંદ ધણો;	
કહે છે ચંકર તાન, કેચવ વાત સુણો.	૧
તમો ભક્તવત્સલ ભગવાન, કૃપા કરો એકને;	
એછે તમારો દાસ, વર આપો એકને.	૨
એણે હું ભગિયો નાથ, વર મેં આપ્યો એક;	
તે માટે તુમ સાથ, સુદ્ધ કીધું એક.	૩
તે કામા કરજો ભગવાન, ચંકર વાણી વડે;	
ત્યારે બોલ્યા વૈકુંઠનાથ, મેમ ધરીને હડે.	૪
એમ શું કહોછો તાત, તમો તો જદ સહી;	
તુમ મુજમાં નહી બેઠ, કહું છું નિશ્ચે અહી.	૫
તારો ભક્ત તો જોઈ, તેહ મારો દાસ અહીં;	
તેને કહૂંવે જોઈ, નરક પડે સહી.	૬
સુણો સદાશિવ વાત, તમને 'સુધું' કહું;	
ભૂમિભાર તો એક, ઉતારવાને બહું.	૭
તે માટે મેં દાથ, એના કાખ્યા સહી;	
સેના મારી જોઈ, મેં ત્યાં એની ત્યાદા.	૮
ઉતાપો ભૂમિનો ભાર, તેમાં સદેહ નહીં;	
x x x x	૯
ત્યારે આનંદા મહાદેવ, બાણાસુરને કહે;	
પુત્રી આપી ત્યાં, પાગ લાગો ખરે.	૧૦
અનિરૂધ છોડ્યા રાથ, પાગ લાગ્યો સહી;	
પુત્રી આપી 'ખેવ, વળી જહુ પહેરામણી.	૧૧
યાદવ આગ્યા જોઈ, તેને સતોધ્યા ધણું;	
ગાંડોમાંહે કરે પ્રણામ, મન આનંદ ધણું.	૧૨

હવે વળિયા તે વાસુદેવ, સંકર સ્થાન ગયા;
 હરિ આવ્યા દારકાં મહિ, મન આનંદ ધણો. ૧.
 હવે જોખાહરણુ તો એહ, કોયે ગાયે મુણે;
 શ્રી લાગવત પવિત્ર, કયા તનતાપ હણે. ૨.
 કહે બાણણુ વિસ્તાર, જે ત્યાં મેં લલો;
 જોખાહરણુ મહિમાય, જે વિસ્તારી કલો. ૩.

પદ ૪૧૫ રાગ જાડી.

શુકદેવ કહે પરીક્ષિતને, રાજા તું અવિધારણુ;
 અધ્યાય ચોસડમે નૃગ રાજાનાં, ચરિત્ર કહું આણે દાર.

સાંભળ રાયણ. ૧

એકવારને સમે સર્વે, યાદવતણા કુમારણુ;
 પ્રણમન આદે આપિયા, એકાંત દીડો દાર. સાં ૨
 એક દૂપ ત્યાં હપ્ટે દીડો, ગડેજાંતુ તો કહાવેણુ;
 તેં મહિ કંકીડો દીડો, ઘોડી તેની કાય. સાં ૩

૧૬૫ મહિયી કાઠિયે, કંકીડને આજણુ;
 પેર સર્વે ત્યાં કરી, કાઠવાની તે એહ. સાં ૪

આશ્ચર્ય પામીને તે સમલા, પાછા આવ્યા ઘેરણુ;
 દારાવતીએ આપિયા, જ્યાં બેઠા વૈકુંઠનાથ. સાં ૫

X X X X

કરસંપુટ કરી કહે વારતા, યાદવ સદુએ સાથ. સાં ૬

રવામી વનવિષે સદી, એક કુપદ્રદ ત્યાં તેહણુ;
 એક જાંતુ પડ્યો તે મધ્યે, અગાધ ઘોડો દેહ. સાં ૭

અમો કાઠવાની પેર કરી, તોડે નવ નિસરિયોણુ;
 તમને કહેના આવ્યા મું, તે કોણુ જીવ તો પડિયો. સાં ૮

વૈકુંઠપતિ ત્યાં ઉડિયા, યાદવ સપત્રો સાથણુ;
 વેગે જોવા આપિયા ત્યાં, બાલમુખ્ય મુનનાથ. સાં ૯

(૧ પ્ર-૨ દયા આવી પ્રણમનને, તેણે સપત્રો સાથણુ) ૩ મદન-૭-૬૧૫

નામ. ૬ કસંપુટ-જે હાય જોવા તે, પ્રણમ. ૭ કુપદ્રદ-કાં ૧૫૧ પડે.

પદ ૪૨૬ રાગ ગોડી.

કૃપ જોવાને આપિયા, માદવ સધતો સાય રે;
પ્રભુએ આવી નિરખિયું રે, મધ્યે મેદ્યો ડાળો દાય રે. ૧

કરરપરો પ્રભુજને, શીઘ્રું તન તો તેહરે;
દિવ્ય દેહ ત્યાં પામિયો રે, માનુષ કેરી ઝેદ રે. ૨

કર જોડીને ઉગો રલો રે, પૂછે છે મહુનાય રે;
કોણ તમે તો છો સહી રે, કૌતુક લાગે છે વાત રે. ૩

માદવ સહુને જણાવવા રે, પૂછે છે મહારાજ રે;
કોણ રૂપ છે તાહરું રે, અમને કહેને આજ રે. ૪

દેહ કંઠીડાનો ક્યમ થયો, ક્યમ પડ્યો કૃપ મુઝાર રે;
અમને તે તો કહે સહી રે, પૂછે માલજીપ્રભુ રહુનાય રે.

પદ ૪૨૭ રાગ ગોડી.

વસતો રાજ ઝોમ વટે, કૃષ્ણજનાં સુગી વચનજ;
સ્વામી તમે શો નવ જાણો, લીલા તારી ગોવિંદ. રાજ ઝોમ વટે. ૧

૪૬વાકુ વંશમાં ઉપન્ન્યો, નૃમ રાજ માહ નામજ;
ધર્મ કર્મ ધણાં કર્યાં, મુખ શું કહું ભગવાન. ૨૦ ૨

ગજ રથ અશ્વ મેં આપિયા, શિબિકા ને વિમાનજ;
કનક મુકતાશળ અતિ ધણાં, આખ્યાં તે ભગવાન. ૨૦ ૩

ધેનુ ધણી આપી સહી, તેનો નાવે પારજ;
ગણી તો જાણે નહી, શું કહિયે વિશ્વાધાર. ૨૦ ૪

પૃથ્વીરેણુ ગણી જાણે, વળા ધૂમ ગણ્યો ક્યમ જાણજ;
તારા ગણ્યા આકાશના, તો ધેનુ ગણી ત્યાં જાણ. ૨૦ ૫

ઝેટલી ધેનુ તો મેં આપી, ઝેક સમે ભગવાનજ;
ઝેક વિધને ધેનુ આપી તે, પાછી આવી તેણે કામ. ૨૦ ૬

તે વરાંસે મેં ખીજા વિધને, તે ધેનુ આપી તાવજ;
પહેલે જોને આપી હતી, તે મનમાં પામ્યો તાપ. ૨૦ ૭

પહેલે જોને આપી હતી, તે શોધતો હીડે વનછ;
એક સમે તો ઘેતુ જ દીડી, વચ્ચે વોહોણી મુન્ય.

૨૧૦ ૮

તે બ્રાહ્મણ બેઠું વડતા આવ્યા, મારે રાજદારછ;
મહોમાહે કહે ઘેતુ જ મારી, એમ કહી વડવા લાગ્યા.

૨૧૦ ૯

વડતા બેઠુંએ આવિયા, મારે રાજદારછ;
ધણે દિવસે આવી કહો, કોણે મને સમાચાર.

૨૧૦ ૧૦

પહેલે જોને આપી હતી, તેને કહ્યું મયનછ;
લક્ષ ગાય હું તમને આપું, હ્યો ને તમે મુનિજન.

૨૧૦ ૧૧

વચન ન માન્યું માદરું, ને પામ્યા અતિશે તાપછ;
શાપ દેખને તે ગયા, મંદિર પોતાને આપ.

૨૧૦ ૧૨

પછે અમે ધર્મ રાજ કરે, નિર્ધાર ગયા ત્યાં તેઢછ;
ધર્મરાજે એમ પૂછિયું, શું કરવું તે એહ.

૨૧૦ ૧૩

પહેલે પુન્ય ત્યાં ભોગવશો, કે ભોગવશો પાપછ;
ત્યારે હું વિચારીને, વલતો બોલ્યો આપ.

૨૧૦ ૧૪

પુન્ય ધણું મારે છે તે, અલ્પ પાપ તો એહછ;
તે માટે સ્વામી સહી, પાપ ભોગવું તેહ.

૨૧૦ ૧૫

ત્યારે ધર્મે એમ કહ્યું, જ કહીડા યજ્ઞ દેહછ;
કૃપ મધ્યે પડો સહી, ત્યારે વિચારી બોલ્યો તેહ.

૨૧૦ ૧૬

સ્વામી પહું છું કૃપમહિ, પણ ઉદાર કહિયે મારેશછ;
ધર્મરાજ વલવું વટે, ઉદાર કહું હું તારો.

૨૧૦ ૧૭

માનુષ દેહ ધરી અવતરશે, વસુદેવ કેરે ઘેરછ;
સ્પર્શે તેને મુક્તશો, આગલ એણી પેર.

૨૧૦ ૧૮

તેણે પાપે કરી પડ્યોતો, સ્વામી શ્રી ભગવાનછ;
પૂર્વવું તો યાન નથી ગયું, કહું છું સ્થાગલવાન.

૨૧૦ ૧૯

હરિ આનંદા ત્યાં સહી, મગાવું વિમાનછ;
ધંટા મુખરી નાદ વાજતે, બેસાર્યો રાજન.

૨૧૦ ૨૦

✓સ્વદેહે વૈકુંઠ ગયો, મુક્તિ આપી' જગદીશય;
ભાલણુપ્રભુ રઘુનાથહ, ધર્મ કહે છે ધય.

૨૦ ૨૧

પદ ૪૨૮ રાગ ગાડી.

કહે છે વૈકુંઠનાથ, મુલો યાદવ સહુ;	
પૂર્વતું વૃતાંત, ને તમને કહું.	૧
હવાં ધેનુ વિપ્રની જેહ, રહ્યા માટે સહી;	
ગુગ રાગ તો તેહ, પડિયો નરક જહ.	૨
મુણુને યાદવ મર્વ સાય, કું તે સલ કહું;	
પૂર્વજ નાખવા નરક, જેતું મન ધણું.	૩
સાત પિતરિયા માતુલ, -પક્ષ પોતાનો સહી;	
સાત પિતાના જેહ, માત બીજ તહીં.	૪
એકવીસ પૂર્વજ જેહ, કુંની નરક પડે;	
દૈરવ નરકે તેહ, પડિયા નરક ન અડે.	૫
દેવ આઠાણુનું ધન, જે (કો) રાખે સહી;	
રહેવા નરકમાં કામ, તે (તો) પામે નહીં.	૬
વળી કહે ભગવાન, સાંભળો યાદવ સહુ;	
આઠાણુની તો વૃત્તિ, મુખ મમ કહું.	૭
વળી કહે ભગવાન, સાંભળો સાધુ સહુ;	
આઠાણુની તો વૃત્તિ, જે કો કરે બહુ.	૮
તેને આપું વૈકુંઠવાસ, તેમાહે સદેહ નહીં;	
એમ કહે ભગવાન, સ્વયં મુખે તહીં.	૯
આપીને તો જેઠ, પાણું લે સહી;	
તામસ નરકે તેહ, પાપી પચે તહીં.	૧૦
વળી આઠાણુની તો વૃત્તિ, લોપે જે મહી;	
નરનારી રૂદન, બીજે રેણું તહીં.	૧૧
તેટલા કાલ જન નરક, પાપી પચે તહીં;	
તેને મેં નવ મુકામ, પ્રમુચ કહે સહી.	૧૨

આપી દ્રવ્ય ને ઘેન, પાછી લે મટી;	
સાઠ સહસ્ર ત્યાં વર્ષ, પાપી પચે ત્યહી.	૧૩
વળી આયુધ્ય થોડું યાચે, પાપીનું ત્યાં જોડ;	
મૂઝ્યા પૂઠે સર્પ દેહ, સર્વથા પામે તેહ.	૧૪
સ્વયં મુખ કહે બગવાન, યાદવ તમને કહું;	
બ્રાહ્મણના અપરાધ, જોતાં હોયે બહુ.	૧૫
તોહે પ્રભુમવા પાય, તેમાં સદેહ નહી;	
તેજે સંતોષ્યો હુંય, સ્વયં મુખ કહે ત્યહી.	૧૬
તે માટે સહુ સાય, યાદવ તમને કહું;	
પૂજાને બ્રાહ્મણના પાય, પ્રેમે તમે સહુ.	૧૭
નૃમ રાજ તો તેહ, પુન્યવંત તમે મુલ્કિયો;	
બ્રાહ્મણની રાખી ઘેન, તેણે નરકે પડિયો.	૧૮
એ કારણ દ્વિજરાજ, પૂજવા તો સહી;	
ચોસઠમે અધ્યાય, શુકદેવે કથા કહી.	૧૯
કહે બ્રાહ્મણ વિસ્તાર, કથાનો સહી;	
પાંસઠમે અધ્યાયે, ગોકુલનો તે ત્યહી.	૨૦

પદ ૪૧૯ રાગ ગાદી.

શુકદેવ કહે સુષુ રાય, પરીક્ષિત હું કહું;	
કથા તણા પ્રસંગ, જે બુદ્ધિમાને લહું.	૧
એકલા ત્યાં બલદેવ, તે પોતે સહી;	
અન્યા ગોકુલ ગામ, મનમાં ઇચ્છા યષ.	૨
રય જેસી વિશાલ, પૂર્વનાં સ્થાનક જોડ;	
ગાપી ગોવાળાનો સાય, જોવાને તેહ.	૩
જાણ્યું જશોદા માત, નંદે તો સહી;	
ધાધ આબ્યા તેહ, મળવાને ત્યહી.	૪

વળી ગોપ ગોલણી જોહ, ધેર ઘેરથી સહુ;	
મે'લ્યાં સર્વે કાજ, આબ્યાં તે બહુ.	૮૫
અન્ધોઅન્ધ કહે છે નાર, ગોકુલની સહુ;	
આબ્યા ત્યાં બક્ષદેવ, આશા પો'તી બહુ.	૯
મલ્યાં જશોદા માત, સર્વે ગોપી નમે;	
ગોપ કરે પ્રણામ, હલધરજીને ગમે.	૭
પૂછે છે નંદરાય, કહો બક્ષદેવ સહી;	
અમો રાંકે તો આજ, કિમ સંભાર્યા સહી.	૮
આજ દયા કરી તમે દેવ, કારણ હું ગણું;	
શે' અર્થે તો જાન, આબ્યા છો ઘણું.	૯
શું મોકલિયા ભગવાન, તમને તો અહીં;	
લઈ ગયા છે ત્યાં પ્રાણ, શું કહિયે સહી.	૧૦
સ્વામી પછે દુખની વાન, તમને કહેશું સહી;	
કરોને ભોજન આજ, પ્રેમેશું અહીં.	૧૧
આરોગ્યા રાજની રીત, હલધર પોતે સહી;	
હર્ષ કહો નવ જય, બાલજી કહે લહી.	૧૨

પદ ૪૨૦ રાગ દેશાખ.

બલભદ્ર તમે! બસે આવિયા આજ રે;	
કાજ ને શીઘ્ર સર્વે આપણું રે. હાં	૧
અમો દુઃખની તમને શી કહું વાત રે;	
રાત વહાણી કૃષ્ણે કરી રે. હાં	૨
હારકાંની અનને કહેને વાત રે;	
શ્યામલગાત ત્યહીકણુ શું કરે રે. હાં	૩
અભાગિયાં ત્રિસાર્યા અમો જોહ રે;	
તેને ભાગિયાં અવગણ કર્યાં રે. હાં	૪

(૧ પ્ર-૨ વિરહ મરતી સહુ) ૨ વહાણી-(સ-વદ્) નીતી, ગઈ. ૪ ભાગિયાં-ભાગ્યવાન. અવગણ-આમળ

સર્વે તમને વિસરી ગયું તન રે;	
મન તે મોઢું રાગ્યે દરી રે. હાં	૫
વાતડી બલભદ્ર સુને દટો લાંની રે;	
કહો આંની સુંદરી પરણ્યા રે. હાં	૬
કંસને મારી તમે યથા મોટા રે;	
મોટા રે તમે આવા જાણ્યા નહી રે. હાં	૭
શું દરે છે દેવડી માતા રે;	
વાતને ચિરતારી કટો ત્યાંડની રે. હાં	૮
જાલપણે જે લીલા આંદી ફીધી રે;	
લીધી ને સાધુ સર્વ મન તણી રે. હાં	૯
જ્યોદ્ધા કહે છે સાંભળે ગુન રે;	
સૂતને ભાંચ ગયા ધરતણું રે. હાં	૧૦
આશા વાળી અમે દલાં તન રે;	
મન ગાહું ભાલણુપણુએ કયું રે. હાં	૧૧

૫૬ ૪૨૧ રાગ ગાડી.

ગોપી કહે બલભદ્ર સુણો, પ્રાણનાથ આધારણ;	
અમને તો ત્રણોડી ગયા, તો શાને સાધા હાય. ગોપી હૃદયરે. ૧	
વલતી ગોપી એમ કહે જે, નદ જ્યોદ્ધા માતણ;	
તમે મળવા તેને આવ્યા હો, તે કહો અમને વાત. ગો. ૨	
ટલવલતાં મેલી ગયા, અમને ગોઢેલ માહેણ;	
પતિપરિવાર સર્વ ત્યજીને, તમને વલગ્યાં ત્યાહે. ગો. ૩	
અર્ધ નિશાએ તો સહી, હરિએ વેણ વગડવોણ;	
સર્વ લજીને અમે આનિયાં, પણ ધૃતારો નવ બાણ્યો. ગો. ૪	
અમે સર્વે જાણી સહી, મયુરો દારકાંની વાતણ;	
કપટ કરી કરીને 'માર્વા', ટાળી તેની રાખ. ગો. ૫	

કંસ જરાસંધ મારિયા, ને કાલયવન ત્યાં એહછ;	
અમને હવતાં મે'લિયાં, પાડ તમારો તેહ.	ગો. ૬
અમો સર્વે વિચારિયું, આઘ્યાતું કીધું મનછ;	
પણ કુખડી દેખી દાઝિયે, રૂટે અમારું તન.	ગો. ૭
વળી અમો આહીરડાં, ભરવાડાની જાતછ;	
કામિની કૃષ્ણ તણી કરે, અમને દેખીને હાસ્ય.	ગો. ૮
તે માટે આઘ્યાં નહી, સાંભળિયે શીરામછ;	
એક ધડી નવ ત્રિસરે, હોંથી ભગવાન.	ગો. ૯
અવગુણ એના શા કહું, જે ગુણસાગર છે એહછ;	
ભાલણપ્રભુને એટલું કહેજો, અમશું રાખે નહ.	ગો. ૧૦

પદ ૪૨૨ રાગ સામેરી.

ગોપીએ કલાં તેહ વચન, બલદેવે મુલિયાં રે મન;
અનેક ઓલભા જ્યાંહિ, ગોપીના મુલિયા ત્યાંહિ.

હાળ.

તાપ ગોપીનો મુશ્કી, બલભદ્રે તે શીતલ કર્યાં;	
વચન વિવેક યાન કહીને, પોતે ત્યાં તે પ્રીછ્યાં.	૧
પ્રીઠવીને ત્યાં રહ્યા, માસ જે તે ત્યાં સહી;	
ચૈત્ર ને વૈશાખ પોતે, રંગે તો રમિયા ત્યાંહી.	૨
એક સમે ગોપી સહી, ગોકુલની સર્વ એહ હો;	
પોતાની તો ધરા તેને, તેડી આલ્યા તેહ હો.	૩
કાંઠે યમુના તણે પો'તા, પોતે કીડા કરે જ્યાંહાં;	
વારણી મદિરા વરુણે, મોઢલી પોતે ત્યાંહાં.	૪
ગોપી સર્વે સાયશું, પાન ત્યાં પોતે કરે;	
કીડા કરતાં શરીરે, પ્રસ્વેદ અતિશે ત્યાં વહે.	૫
પછે કીડા કરવા મન થયું, જલ વિષે બલભદ્રને;	
કહું ને તો આવી નાની, તાપ પામ્યા તનને.	૬

- કહું ને ત્યાં આધી નાની, યમુના પોતે આપ હો;
હલ તો કર વિગે લીધું, પામીને ત્યાં તાપ હો. ૭
- ✓ હલે કરીને પ્રભા આખો, આકર્ષ્યો પોતે ત્યાંહાં;
સ્વરૂપ ધરીને યમુના આવ્યા, સ્તુતિ તો કરે ત્યાંહાં; ૮
- સ્વામી મેં તું નવ જાણ્યો, ગમ તો ઉદાર હો;
શુભે કીડા કરો જલમધ્યે, સ્વામી આણે દાર હો. ૯
- હલધરે પછે ગોપીકાશું, કીડા છીધી ત્યાંહે હો;
અનેક શુભ તે પામિયા, રમતાં તે જલમહિ હો. ૧૦
- અઘાપિ તે કાનિદી, હલતણી તાણી ત્યાં જેહ;
વાકે પ્રભા તે તમા વહે છે, બાલજુજન કહે તેહ. ૧૧

૫૬ ૪૨૩ રાગ ગોડી

- કહે શુકદેવ મુણે રાજા, કથાતણે પ્રસંગજી,
પાંસક અધ્યાય પૂરા થયા, તુજને કહું રાજન. ઋષિજી ઉચ્ચરે. ૧
- બલભદ્ર ગોકુલમાહે મહી, રહ્યા પોતે આપજી,
દારકામાહે દૂતજ આવ્યો, પ્રોહકનો તે આજ. ઋ. ૨
- મલા વિગે આવ્યો સહી, જ્યાં બેઠા શ્રી ભગવાનજી,
દૂતે આની એમ કહી, હરિ પ્રત્યે તે વાણ. ઋ. ૩
- સાંભળને તું કૃષ્ણજી, અમ સાથે કહાવ્યું એહજી;
કહેજી વાસુદેવ તો હુ છું, તું કાણ છે તેહ. ઋ. ૪
- ચિદ્ર સર્વ તો માહરા, ધરિયાં છે ત્યાં એહજી;
જીવનની ઇચ્છા કરો, તો તમને અંગથી તેહ. ઋ. ૫
- રાખ ચક્ર ને ગદા સતી, ને પદ્મ ધરું છે જેહજી;
આર જુજ તું ધરાવે છે, કાણ છે તું એહ. ઋ. ૬
- (આયુધ)સર્વ અંગથી તમને, યાઓ અમારા દાસજી;
નહી તો તુજને ચાગ્યું, એમ વાણી કરી પ્રકાશ. ઋ. ૭

ઉમસેન આદે લાધને, સભા વિષે ગજનજી;	
દૂતવચન સુણીને સહુ, હાસ્ય કર્યું તેણે ઠામ.	૪૦ ૮
દૂત પ્રત્યે વલતી વદે, પોતે શ્રી જગદીશજી;	
મેં આયુધ જે ધર્માં છે, તે મેંલીશ તારે શીશ.	૪૦ ૯
વચન સુણી શ્રીકૃષ્ણનાં, વળિયો તે તો દૂતજી;	
કરુણાધિપને જઈ કહ્યું, 'ચઢી અદ્ભુત રીસ.	૪૦ ૧૦
રથ જોતરીને સહી, બેઠા શ્રીભગવાનજી;	
શીઘ્ર કરીને આવીયા, તે કાશીપુરીને સ્થાન.	૪૦ ૧૧
પ્રેરકે તે સાંભળ્યું, જે આવ્યા વૈકુંઠનાયજી;	
ક્ષોદ્ધિષ્ઠી બે સેના લાઇ, પછે સામે આવ્યો આપ.	૪૦ ૧૨
કાશીરાજે સાહે તેની તો, સહી તેની કીધીજી;	
ગજ રથ અથ સેના લેઇ, ધીરજ તેને દીધી.	૪૦ ૧૩
ત્યાર પૂઠે ત્યાંહાં સહી, રથ વિષે ભગવાનજી;	
અતિ આશ્ચર્ય ત્યાં જોવા લાગ્યા, બાલભુવનુ શ્રીરામ.	૪૦ ૧૪

પદ ૪૨૪ રાગ સામેરી.

જોએ વૈકુંઠનાય, પાપી સામું આપ;
કપટ કરે છે તેહ, કલ્યુ' ન જાયે એહ.

ઢાળા.

કલ્યુ' તો જાયે નહી ને, ગરુડ ત્યાં દોડો સહી;	
તે ઉપર ત્યાં બેઠો પાપી, ત્યાર ભુજ તો તે કરી.	૧
તે ઉપર બેઠો સહી, સંખ ચક્ર ગદા ધરી;	
પીતાંબર ને બાજુઅંધ, ને બે'રખા બાંધ્યા સહી.	૨
ચરીર તેડું સ્વામ દીકું. ચુકું તો ગસ્તક ધર્યો;	
એવો દેખી પાપીને, પછે પ્રભુ પોતે ત્યા હસ્યા.	૩
પછે સેના જે હતી, તે કૃષ્ણજીએ મારી સહી;	
કામ તો દીધે નહી, બે એકવા ઉભા ત્યાંહી.	૪

સૈન્ય સર્વ સંહારીને, વચન પોતે ત્યાં કહ્યું;
 સાંભળ પ્રોઢક દૂત તેં, મુજને મોકલ્યો તે ખરું. ૫
 વચન તારૂં પાલ કે, હું શીય છેડું છું આંદાં;
 એમ કહીને ચક્ર મે'લ્યું, શીય પડિયું જુમિનાં. ૬
 કાશીરાજ પશ્ચે આવ્યો, મારે શીય તેતું છેલ્લું;
 સહુ સેનાને મારીને, બાલણપ્રજાએ બેલિયું. ૭

પદ ૪૨૫ રાગ સામેરી.

કાશીરાજનું શીય, છેલ્લું શ્રી જગદીશ;
 નગરહાર ત્યાં એહ, પડિયો છે તો તેહ.

ઠાળ.

પડ્યું મસ્તક તે સહી, હરિ ત્યાં આનંદિયા;
 વેગે કરીને પ્રજા પોતે, હારકાંમાંહે આવિયા. ૧
 પછે યુત્ર તેનો આવિયો, ને સંસ્કાર કીધો સહી;
 ત્યાર પૂરે યુત્ર તેને, વચન એવું કહ્યું ત્યહી. ૨
 'હવે પશુ પાકે એવું, ને પિતાનો મારણહાર હો;
 નગરમહિ તો જઈ જો, તેનું શીય છેડું આ કાર હો. ૩
 એવું કહીને ચાલિયો, કૈલાસ પર્વત છે ત્યાંહે હો;
 મહાદેવજીને આરાધ્યા, ગૌરીસહિત તે ત્યહિ હો. ૪
 મહાદેવજી પ્રસન્ન થઈને, વચન પોતે કહ્યું સહી;
 મુને આરાધ્યો છિ ઇચ્છા, તારા મનની પૂરે અહીં. ૫
 જા ઇચ્છા તારા મનની છે, યગને આરાધ્ય હો;
 તે માંહેથી નિસરે તે, કરશે તારો સાથ હો. ૬
 યગને આરાધતો તે, હૃતદ્રવ્ય હોમે સહી;
 એક કૃત્યા ને માણેથી, પ્રગટ વેગશું યધ. ૭

(૧ ૩-૧ હવે પશુ પાકે ધર, ને પિતાનો મારણહાર હો.) ૨ સંસ્કાર-
 અગ્નિ સંસ્કાર અથવા આર્ચાદિક (મરણ પછીની) ક્રિયા. ૩ પક્ષિ-ધારણ કરે.
 મારણહાર-મારનાર ૪ હૃતદ્રવ્ય-હોમવાની વસ્તુ

વર્ણુ જાણે અગ્નિનો, ને નેત્ર પાવક પ્રજલે;
એવી દેખીને સુદક્ષણ, વિચાર મનમાં કહે.

૮

આરા આપી સુદક્ષણે, જાઓ તમે દારાવતી;
કહે ભાલણ કયાનો, પ્રસંગ વિચારી મતિ.

૯

૫૬.૪૨૬ રાગ ગાદી.

આલી કૃત્યા એહ, આરા લઇને પળે;
નગર બાળતી તેહ, મારગમાં કહે બળે.

૧

આવી દારકાં માંહે, તે મદવંત સહી;
પુરવાસી ત્યાં લોક, આકલા થયા ત્યહો.

૨

કરે બુખાપાત, નાસવા મતિ કરી;
પ્રભુ એકા છે જ્યાંહે, વાણી એમ વદી.

૩

સ્વામી કૃત્યા એહ, આવી છે જેહ;
બાણે છે તે નગર, તમને કહિયે તેહ.

૪

સારે પાસે તો તેહ, પ્રભુજી ત્યાં રે રમે;
નગર તણા જન જેહ, આવી ચરણે નમે.

૫

આબ્યા શરણુ સદુ લોક, સ્તુતિ કરે સહી;
હિયું તો અવલોક્યું, નાથે તે ત્યહો.

૬

કૃત્યા આવી તેહ, પ્રભુને દષ્ટે પડી;
દેખતાં તેનું રૂપ, કૃષ્ણને રીસ ચડી.

૭

હવે ચક્ર ધર્યું શારંગપાણુ, મારવાની મતે;
મુક્યું લઇ ભગવાન, વિભાસીને ચિત્તે.

૮

હવે નાકી કૃત્યા તેહ, વેગે કાશી પળી;
ચક્ર બાળતું એહ, પૂઠે આલ્યું મળી.

૯

સુદક્ષણ તો રાય, ચક્રે બાજ્યો સહી;
શુરુ દેવ તેના જેહ, તે તો બાબ્યા લહો.

૧૦

પુરી વાણારસી ગામ, સર્વે દગ્ધ થયું;
સર્વે બાળી ત્યાંહે, ચક્ર પાછું રૂપું.

૧૧

આખું જ્યાં દયાલ, ચક્ર તે આપ સહી;
છાસડમે અધ્યાયે, કથા સંપૂર્ણ યધ.

૧૨

કહે બાલજી વિસ્તાર, કથા તણે ઝોઢ;
સડસડમે અધ્યાય, વિસ્તારી તેહ.

૧૩

પદ ૪૨૭ રાગ સામેરી.

શુક કહે સુણ રાય, સડસડમે અધ્યાય;
બલભદ્રની કથાય, ચરિત્ર પૂછે રાય.

ઢાળ.

ચરિત્ર બલભદ્રનાં કહો, પરીક્ષિત પૂછે જેહ હો;
શુકદેવ કહે રાજ પ્રત્યે, વિસ્તારી મન તેહ હો.

૧

ઐક્યારને સમે રાજ, નરકાસુરનો મિત્ર હો;
સજ યદ્ધને આવિયો તે, કરવાને ત્યાં યુદ્ધ હો.

૨

નગર વિષે તે પાપી આવ્યો, ગામ તે તો રાંકરે;
નગર ઉપર આવિયો તે, પર્વત મોટા ત્યાં ધરે.

૩

વળી નગર તો બાંજે સહી, ઉત્પાત તે પાપી કરે;
પાપાણુ નાખી માતૃપને, આક્રમણ તે ત્યાં કરે.

૪

વળી સમુદ્રની ટે ગામ છે, જે પ્રહોસે જલનીએ કરી;
પાપી તે તો તાણીને, સમુદ્રમહિ લાવે વળી.

૫

શૂન રૂઠ વાડી વૃક્ષ બાંજે, મરકુંડ વળી જેહ હો;
શ્રીને ત્યાં શુશભાદિ ધાલી, પાપાણુ દેતો તેહ હો.

૬

ઋષિના આશ્રમ રેલાંજે, જમ્મ ધર્મ લોપે જ્યાંહ હો;
ઐટલે બાલજીપ્રભુનો, ભાત આવ્યો ત્યાંહ હો.

૭

પદ ૪૨૮ રાગ સામેરી.

બલભદ્ર આવ્યા તેહ, દીઠો વાનર ઝોઢ,
મેઠો છે તે પાપી, લોક સહુને સંતાપી.

(* પ્ર. ૧-૨ પુન.) ૧ પ્ર-૧ છો. (૨ પ્ર-૧ આવિયા.) ૧૧ નારાજસી-કાશી.

૪ ઉત્પાત-તોફાન.

હાળ.

- સહુને સંતાપી બેઠો, બલભદ્ર આઘ્યા ઝેટલે;
ગોપીકેશ ધૂધમાંહે, રમતા આઘ્યા તેટલે. ૧
- બલભદ્રજીને દેખી વાનર, દંત દેખાડે જ્યાંહાં;
બલદેવને તો ક્રોધ ચઢિયો, પાપાણે માર્યો ત્યાંહાં. ૨
- બલભદ્રનાં પછે વચ્ચે લીધાં, વારુણીપાત્ર બાંજિયું;
ગોપીકાનાં વચ્ચે લઇને, પોતે તો નાસી ગયો. ૩
- વચ્ચે લઈ પર્વતે ચઢિયો, તે દંતે કરીને કાડિયાં;
મુસલ લઈ બલદેવજી, તેને મારવા ચાલિયા. ૪
- ત્યારે વાનર વૃક્ષ લઇને, સામે વઢવા આંવિયો;
ગદાએ તે પાપીને પછે, પોતે તત્ક્ષણ મારિયો. ૫
- વળે હણ્યો જ્યમ પડે પર્વત, ત્યમ તેનો દેહ પડ્યો;
દેવે તે પુષ્પવૃષ્ટિ છાધી, હર્ષ નવ જાણે કલો. ૬
- જ્યમ જ્યમ શબ્દ ત્યાં યયો, બલભદ્ર મન આનંદ હો;
કહે બાલજી પુર પધાર્યાં, વેગે સંકર્ષણ હો. ૭

પદ ૪૨૬ રાગ ગાંધી.

- શુક્રદેવ કહે પરીક્ષિતને, રાજા છું અવિધારજી;
એક સમે હસ્તિનાપુર માંહે, દુર્યોધનની કુમાર. અપિજી ઉચ્ચરે. ૧
- નામ લક્ષ્મણા તેહનું, અતિશે સુંદર રૂપજી;
સ્વયંવર તેણે રચ્યો. તેડયા ત્યાં બહુ ભૂપ. ૨
- ચોહો દેશના ત્યાં આવિયા, કહેતાં નાવે પારજી;
શાંખ પુત્ર તે કુણ્ણજીનો, આઘ્યો તેણે કાર. ૩
- તેણે કન્યા મન ધરી, આવી મન ધમ્મજી એહજી;
વેગે હરણ કરી ત્યાં પોતે, રથ બેસારી તેહ. ૪
- કન્યા દરી જાતાં સહી, ક્રોધે દોરવરાયજી;
ક્રોધ માત્ર ત્યાં એહ યાદવ, જે મારી હરે કન્યાય. ૫

ત્યારે દુર્યોધન કોપિયો, ધૃતરાષ્ટ્રનો તનહ;
ખટ મહારથી મોકલ્યા, ઝાલવાને ગજન. ૪૬૦ ૬

કર્ણ રાત્રી જૂરિશ્રવા, ચર કરંતા રાયહ;
દુર્યોધન ને ભીષ્મ આદે, આવ્યા તે રણમાં. ૪૬૦ ૭

એ સર્વ સંઘાયે એકલો, ધણુ યુદ્ધ ત્યાં કીધુંહ;
બાણ મારિયાં અતિ ધણાં, સંભ્રામ તણું સુખ લીધું. ૪૬૦ ૮

બાલક એકલો ગું કરે, ધણા મલ્યાં ત્યાં યોધશ;
રથ ભાંછ ભૂકે કર્યો, વઢ્યો ધણો કરી કોધ. ૪૬૦ ૯

રથ જોડ્યે બાંજિયો, બાંધી હસ્તિનાપુર ચાલ્યાહ;
બાલયુધ્મજુ જણે નહી, રાજને ત્યાં ઝાલ્યા. ૪૬૦ ૧૦

પદ ૪૩૦ રાગ ગોડી.

કહે શુક્રદેવ સાંભળ રાય, ટુંજને હું રહું;
બાલકને ઝાંલી તેહ, પાપી ચાલ્યા સહ. ૧

સંદેહ નહિહ એહ, રાજ પૂછે સહી;
ક્યમ જાણ્યું ભગવાન, કોણે કહ્યું જઈ. ૨

કહે નાપિ સાંભળ રાય, નારદ ચાલ્યા તેહ;
દારાવતીએ જાયે, કહેવાને એહ. ૩

શુભેકા ભગવાન, તમે નિશ્ચિંત થઈ;
બાંધ્યો સાંભ કુમાર, નાગપાશે સહી. ૪

દુર્યોધન તો રાય, તેની પુત્રી જેહ;
હરી લાવતોતો બાવ, દારકા મહિ તેહ. ૫

શુભેકા હો નાચ, નારદે વચન કહ્યું;
ત્યારે ઉઠ્યા શ્રીભગવાન, દુઃખ ન જાયે સહ્યું. ૬

હવે ધણી સેના ત્યાં તેહ, હવધર સાથે સહી;
આવ્યા તે કાણુમાંહે, વાર ન લાગી ત્યહી. ૭

- ત્યારે કાપિયા ત્યાં ભગવાન, કહે પ્રાણુ લેઉં સહી;
જવા ઘો મુજને રાય, વેગે કહું છું અહાં. ૮
- બલભદ્ર કહે ભગવાન, તારું કામ નહીં;
જવા ઘો મુજને ઝેહ, સાંજ લાવું અહાં. ૯
- બલભદ્ર ઉદ્ધવ ઝેહ, આબ્યા તે સહી;
હસ્તિનાપુરની પાસ, વાડીએ રહ્યા સહી. ૧૦
- ઉદ્ધવને કહે બલદેવ, જાઓ વેગે તમે;
કહિયે મૂકો ખાલ, કહેવા આબ્યા અમે. ૧૧
- ઉદ્ધવ આબ્યા ત્યાં, રાજા બેઠા જ્યાંહાં;
ધૃતરાષ્ટ્ર ત્યાં રાયે, પૂજા કીધી ત્યાંહાં. ૧૨
- કૌરવ સધલા જેહ, હી હી ચયા;
વેગે આવી તેહ, બલભદ્ર કને ગયા. ૧૩
- મળ્યા પછી બલદેવ, વાણી એમ વહે:
ઉમસેન ત્યાં રાય, કુખ પામે છે હે. ૧૪
- સર્વે મળીને બાલ, એકલો બાંધ્યો આંહાં;
મેટા અન્યા એહ, તમે કીધો ત્યાંહાં. ૧૫
- એવું સુણીને વચન, કૌરવ કાપ્યા જેહ;
કહે બાલણુ વિસ્તાર, કમાનો તેહ. ૧૬

પદ ૪૩૧ રાગ સામેરી.

કાપ્યા કૌરવ એહ, વચન કહે છે તેહ;
સાંભળ બલભદ્ર રાય, મુજને કહું અમે આંહ.

હાળ.

- એમ કહિયે છે અમે, જે કાણુ માત્ર તમે સહી;
અમને એવો કાણુ છે જે, શીખામણુ તો છે સહી. ૧
- અમ પ્રત્યે દેવે ન આવે, દાનવ ને વળી યક્ષ હો;
કાણુ માત્ર ત્યાં ઉમસેન જે, કહે એવું મુખ હો. ૨

- એવા અમારા સેવક છે, ચરણનાથુ ઝાલે અહીં;
તે શીખામણુ શું દીએ, તમે જઈને કહેજો સહી. ૩
- એવું કહેતાં રામને, ક્રોધ મદિયો મન હો;
અધ્યા દારકાંવાસીને ખીજ, ક્યાં આવે સમતોલ હો. ૪
- ઐઠ લોકનો રામ તે તો, દારકાં માહે જોઈ;
પારિજાતક પુષ્પ સરખો, વૃક્ષ અમારે એઈ. ૫
- અરે કારવ પાપીઓ, કલહો સદાએ તમે કરો;
પણ વિચારીને બોધ્યા નહી, તો કાલ ત્યાં ખૂટ્યો ખરો. ૬
- એવા ઉન્મત તમે થયા જ, અમને તો જાણો નહી;
ચિંતવિષે એવું ચિંતવીને, હાથ દલ લીધું ત્યહી. ૭
- ✓ હલ લઈ પૃથ્વી વિષે, પોતે હડી ધાતિયું;
હસ્તિનાપુર આજે જ જાણ્યું, ગંગા માહે નાખિયું. ૮
- કાલાહલ ત્યારે થયો, આક્રંદ સહુ કારવ કરે;
ભાલજુમ્બુના શ્રાત કરે, શરણુ સહુએ સાંચરે. ૯

પદ ૪૩૨ રાગ સામેરી.

શરણુ આબ્યા તેહ, શ્તુતિ કરે છે એહ;
રાખો બલદેવ તાત, એમ કાં કરો ઉત્પાત.

ઢાળ

- ઉત્પાત સ્વામી કાં કરો, અમે તો તારા સહી;
આ વાર રાખો શ્રવતા, કારવે એમ વાણી કહી. ૧
- શ્તુતિ કરીને શાંખ આપ્યો, લક્ષ્મણા સોંપી સહી;
પછે ક્રોધ તે ઉતારીને, હલ પાકું કાપું ત્યહી. ૨
- ✓ હસ્તિનાપુર અધાપિ, વાકું છે તે માટ હો;
પછે પહેરામણી કરે, બલલદ્રને તે આપ હો. ૩
- બાર સહસ્ર દસ્તી આપ્યા, સુવર્ણપૂરિત હો;
દશ સહસ્ર અથ શણગારી, આગલ કર્યા બળબીત હો. ૪

૩ ચરણનાથ (ચરણ-પદ, નાથ-સં. નાતા-રુદ્ર.) પગનુ રૂક્મ-ચેડા.

૮ ધાતિયું-ધાતિયું. પદ ૪૩૨-૩ અધાપિ-આનપલ ૪ સુવર્ણપૂરિત-સોનેયી બરેલા (સણગારેલા).

ખટ સહસ્ર ત્યાં રથ આપિયા, એક સહસ્ર ઘસી ખરી;
 મેતુ ને વળી ^૧દામ આપ્યા, પહેરામણી કીધી ધણી. ૫

ખલદેવજી ધણું હરખિયા, સુખ તે પામ્યા ત્યાંહાં;
 સાંખને લક્ષ્મણા લેઇ, દારકાં આવ્યા જ્યાંહાં. ૬

ઉપસેનને આવી કહ્યું, હર્ષ સહને મન થયો;
 બાલણપ્રભુ રઘુનાથજીનો, પ્રતાપ નવ જાયે કહ્યો. ૭

પદ ૪૩૩ રાગ ગોડી.

હલે શુકદેવ સાંભળ રાજા, અધ્યાય અડસઠમે એહજી;
 અગ્યજોતરમે અધ્યાયે કયા, શ્રીકૃષ્ણતણી કહું તેહ. ઋષિજી ઉચરે ૧

પુત્ર તો જ્ઞાતાજો, નારદ તેતું નામજી;
 કૌતુક શ્રીકૃષ્ણનાં જોવાને, (આવ્યો) દારકાં ગામ. ઋ. ૨

એવું જણી આવિયા, નરકાસુરની કન્યા જ્યાંહેજી;
 સપક્ષીને લાવીને પરણ્યા, પોતે દારકાં માંહે. ઋ. ૩

નરકાસુરને મારિયો, મૂકાવ્યા રાજાનજી;
 સપક્ષી વિષે ક્યમ રમે છે, પોતે થી ભગવાન. ઋ. ૪

કૌતુક મનમાંહે વચું, નારદને ધજી એહજી;
 સોલ સહસ્રજી એક સો આદને, હરિ એકલા તેહ. ઋ. ૫

નારદ આવી ત્યાં જોએ, ને રથનાનો નહી પારજી;
 મૂઠ મૂઠ વિષે સહી, ^૨નારક રમ્ય અપાર. ઋ. ૬

શેવત્રીમાંહે શોભતાં, દૃષ્યવૃક્ષનાં મજી;
 કેળતણી વાડી ધણી, ઝને જાણુ દુલ્યાં તમ. ઋ. ૭

ચક્રસ છોડ અજોડ સહી, નમન ને નિશાનજી;
 ખીજેરી ઘટેમ ધણાં, ખજુર ને છોદારી. ઋ. ૮

(૧ પ્ર. ૨ દાસ.) ૨ પ્ર. (૨ વાત કરે અપાર.) ૩ પ્ર-૨ ને નસુસકોં કુલ.
 ૪ પ્ર-૨ કાવસાં. ૫ નમન-કુરમદાં (?) નિશાન-એક નમનો મેવો. છોદારી-
 નાળીએરી (૧)

- વાપી કૃપ સરોવર સહી, ઠામ ઠામ ત્યાં તેહજી;
 ✓ ખડોખલી રમવાને સહી, જલકીડા ત્યાં એહ. ઝાં ૯
- કાવલ બોલે ત્યાં સહી, હંસ તેણા ત્યાં સાદજી;
 મોર કરે ટહુકડા, જપૈયો વિરહે વિખ્યાત. ઝાં ૧૦
- સાત બોમ્બનાં ગાળિયાં, ગૃહ ગૃહ વિધે ત્યાં તેહજી;
 રત્ન માણેક હીરે જડયાં, શોભા થી કહું તેહ. ઝાં ૧૧
- એક એક સ્ત્રી પ્રત્યે, એવાં જેહ અપારજી;
 શોભા તેની થી કહું, જ્યાં રમે દેવમુરાર. ઝાં ૧૨
- નારદજી વિરમય યયા, રચના બોધ ૧આપજી;
 રુડિમણી જીવને પહેલે, આવ્યા તેણે દાર. ઝાં ૧૩
- આવંતા નારદજી દીપા, સ્વામી અંતર્યામીજી;
 પ્રભુજીએ વિભાસિયું, એનાં મનની બાંત. ઝાં ૧૪
- એવું જાણીને હરિએ, નારદને ત્યાં તેહજી;
 બોલે મોહ પ્રમાડિયા, બાલજીપ્રભુએ એહ. ઝાં ૧૫

પદ ૪૩૪ રાગ ગાડી.

- પ્રથમ જીવન ત્યાં રુડિમણીને, આવ્યા નારદ મુન્યજી;
 પ્રભુજીએ આવતા દેખીને, આશ્ચુ શુભ આસન. આવો મુન્યજી. ૧
- અર્ધપાલ પૂજા કીધી, ચર્યા નારદ રદેવજી;
 પ્રભુ પૂછે કવચ પધાર્યા, ગદાધી ઝલિની મેલ. આં ૨
- એવું જ્યારે પૂછિયું, સ્વામી અંતર્યામીજી;
 નારદજી ત્યાં બોલિયા, કૃષ્ણજી કૃપાથી. આં ૩
- જગત સર્વના મિત્ર છા, વળી તાલ દેવાઓજી;
 તારી સ્થિતિ હું થી કહું, જો મુખ રસના એક. આં ૪

૧ (૧-૨ અપારજી) ૨ પ્ર ૨ મુન્યજી. ૩ પ્ર-૨ (કૃષ્ણ) પવિત્ર અમરુવન.
 ૪ પ્ર-૨ કદો કૃષ્ણજી કદાન ૬ ખડોખલી-કેડ. ૧૧ સાત બોમ્બનાં-સાત માળનાં.
 ૧૫ બોલનું (સં-ગૃહ) કૃષ્ણના, માનસીક કવચના.

વચન સુણીને ઋપિતણાં, આનંદા જગદીશજી; . !
 વળી નારદ ત્યાં એમ કહે, સાંભળિયે ત્યાં ધરિ. આ. ૫
 તારાં ચરણ ચિતવતો, હું ત્રણ લોકમાહેજી;
 સધલે તો હું અટણ કરું છું, સાંભળ સ્વામી આહે. આ. ૬
 એવી સ્તુતિ જ્યારે કરી, નારદ ઋપિએ એહજી;
 બાલજીપ્રભુ રહુનાયજી, પ્રસન્ન થયા ત્યાં તેહ. આ. ૭

પદ ૪૩૫ રાગ ગાઈ.

પછે થયા પ્રસન્ન ત્યાં મુનિ, દેખી લીલા ધણી;
 રક્ષિમણી તલાંસે ચરણ, કૃષ્ણજી પોતે ધણી. ૧
 હવે રક્ષિમણીના જે અવાસ, તેની લીલા જેહ;
 જોઈને આલ્યા મુન્ય, ખીજે મંદિર એહ. ૨
 એક ગૃહને વિષે ભગવાન, બેઠા છે સહી;
 મે'લ્યાં સોગઠાં પાટ, પોતે રમે ત્યાં. ૩
 ત્રીજા મંદિરમાંહે, નારદ ધસી ગયા;
 રમે છે ભગવાન, દેખી આશ્ચર્ય થયા. ૪
 ત્યાં હિમા થયા જગદીશ, માન્યા મુન્ય સહી;
 કમ્પ આલ્યા છો તાત, હરિએ વાણી કહી. ૫
 એક મંદિર ભગવાન, બાલ લકાવે જ્યાંહાં;
 દેખી નારદ મુન્ય, આશ્ચર્ય પામ્યા ત્યાંહાં. ૬
 એક મંદિર ભગવાન, રેપ્રભુ લુપ્ધ સહી;
 રમે છે સ્ત્રી સાથ, લીલા ન જાંચે કહી. ૭
 એક મંદિર તો માહે, વિપ્ર ભોજન કરે;
 એક સંખ્યાલક્ષ્મ ત્યાં, એક જૂડી રમે. ૮
 ક્યહોએક રચયૂથમાંહે નાય, ક્યહોએક ગજો ચડયા;
 ક્યહોએક અથ આરૂઢ, બેઠા છે ખરા. ૯

- કો ગૃહ વિષે તો કામ, શીતલ છે સહી;
રોજ્યા ઢાળી તેહ, કૃષ્ણજી પોટયા ત્યહી. ૧૦
- કો ગૃહ વિષે ભગવાન, સ્ત્રીઓ મળી ધણી,
રમે છે ભગવાન, લીલા ન જાયે ગણી. ૧૧
- કો ગૃહ વિષે ભગવાન, ધેનુ મગાવે જોહ;
સર્વ સામગ્રી સાથ, વિપ્રને આપે તેહ. ૧૨
- દ્રવ્ય શણગાર જ સાથ, આજ્યાં વસે ધણાં;
આપે છે જગદીશ, પોતે પ્રેમે ખરાં. ૧૩
- કપહીએક પંડિત તેડાવી, પોતે બેઠા છે સહી;
તે વાચે છે ત્યાં મુન્ય, સ્ત્રીઓ સાથે ખરી. ૧૪
- કપહીએક છંદ કવિત, તાલના બેઠ જોહ;
નાચે છે કરી નાદ, હરજી સુણે તેહ. ૧૫
- કોએક જીવન ભગવાન, ધેનુની સેવા કરે;
કોએક જીવન મહારાજ, આવને હૈયે ધરે. ૧૬
- કપહીએક શુરની સેવ, હરજી પ્રેમે કરે,
કોએકશું વડે રાદ, હરજી રોષ ધરે. ૧૭
- કપહીએક અધિકારનુ કામ, હરજી કરે સહી;
કપહીએક પોતે પ્રહાર, કોને કરે સહી. ૧૮
- કપહીએક તો પંચમણ, પોતે દાસ કરે;
અગ્નિહોત્રનાં કર્મ, હરજી વપોતે બણે. ૧૯
- કોએક સ્ત્રીને ઘેર, વલુને આણું કરે;
કોએક સ્ત્રીને ઘેર, પુત્રીને મોકલે. ૨૦
- કોએક ગૃહથી નાથ, રથ બેસીને સહી;
કરી આવે મૃગયાય, પોતે ત્યાં રહી. ૨૧

કો મંદિર ભગવાન, વિવાહ કાર્ય સહી;	
શ્રીફળ આપે નાથ, વિપ્રને દક્ષિણા ત્યહી.	૨૨
ઐવી અનેક લીલા ત્યાંહે, નારદ જ્ઞેતા સહી;	
હસતા હસતા મુન્ય, પાછા આવ્યા ત્યહી.	૨૩
રુકિમણીને ભુવન, ફરીને આવ્યા ઐહ;	
ચરિત્ર ઘણાં જગદીશ, રવળી નિરખ્યાં તેહ.	૨૪
નારદ જ્ઞેતાં મુન્ય, આશ્ચર્ય પામ્યા હ્રદે;	
લીલા તારી ભગવાન, ઐવી વાણી વદે.	૨૫
ઘણી સ્તુતિ ત્યાં મુન્ય, પોતે કીધી સહી;	
તારા ગુણનો પાર, અજ સિવ પામે નહી.	૨૬
હવે જે કો લીલા ઐહ, સાંભળશે સહી;	
સંસારતણું સર્વ સુખ, પામે તે તો સહી.	૨૭
હવે કહે છે બાલણુ જન, બેઠ કયાનો ઉસહી;	
ઐ લીલા જે ગાય, સુખ પામે ત્યહી.	૨૮

પદ ૪૩૬ રાગ સામેરી.

શુકદેવ કહે સુણુ રાય, કહું છું ઐહ કયાય;	
અગણીતરમે અધ્યાયે જેહ, પૂરણુ કયા તો તેહ.	૧

હાળ.

પૂર્ણુ કયા તો ઐ કહી, નારદનો પ્રસંગ હો;	
સિતરમે અધ્યાયે ગુજને, કયા કહું સુણુ રંગ હો.	૨
પ્રાતઃકાલ વિષે પંખી, બોલિયાં વેગે બ્યાંહાં;	
કૃષ્ણુજી તે ઉઠિયા, આલસ મોડીને ત્યાંહાં.	૩
સખદ પંખીના સુણી, સુંદરી બહુ દુખ પામિયાં;	
શાપ દેવા તેહ લાગી, અધવગ તગો જગાવિયાં.	૪
પ્રભુ ભોગસમે હુતા, પાપી શું બોલ્યાં તમો;	
અધવચ હડી નાથ આલ્યા દુઃખ તો પામ્યા અમો.	૫

દંતધાવન ત્યાં કર્યું, વળી સ્નાન નિત્ય પોતે કરે;	૬
હોમ દીધા અગ્નિહોત્રના, એવા ધર્મ તે આચરે.	
વિપ્ર વિધિશુ તેડિયા ને, દાન ત્યાં આપે સહી;	
ધેતુ બહુ વિધિગત્ય આપે, સખ્યા નવ જાણે ઠહી.	૭
ધેતુ આપી અતિ ઘણી, વાડકો ધીએ બરી;	
મુખ મધ્યે જોઈને, વિપ્રને આપે સહી.	૮
આરથી તે કર ધરીને, મુખ નિહાળે આપણું;	
વેદ કેરા ધર્મનું તે, કરે પોતે પ્રાપણું.	૯
વળી દાન વિધિગત વિપ્રને, પોતે ત્યાં આપે સહી;	
બાલણુપ્રભુ રઘુનાથજી, ધર્મપાલક તો સહી.	૧૦

પદ ૪૩૭ રાગ સામેરી.

ધર્મપાલક હરિ એહ, આવ્યા મદિર તેહ;
આરોગ્યા ભગવાન, નાનાવિધનાં અન્ન.

ઢાળી.

અન્ન નાનાવિધ તણાં, પોતે હરિ આરોગિયા;	
મુખવાસ ને ત્યાં એલચી, ૧તે હકીને મુખમાં ધર્મા.	૧
વસ્ત્ર આભરણું પહેરિયા, નાનાવિધ શણગાર હો;	
રથે બેસીને ચાલિયા, તે પૂરે જન અપાર હો.	૨
સભામાહે પ્રભુ આવ્યા, ઉઘે આમન બેઠા જઈ;	
નાટક ગાયે બાટ આવી, સ્તુતિ બોલ ત્યાં સહી.	૩
ચોરવારને સમે રાજો, જરાસંધ જ જોડ હો;	
તેણે રાગ કટલા, કાગમૃદ ગમ્યા તેહ હો.	૪
તેણે સહુએ મંજીને, વિચાર તો એવો કર્યો;	
આપણને ત્યાં મૂકાવે, એવો પુરુષ કામ અવતર્યો.	૫
તેણે સર્વે એમ કહ્યું, એક કૃષ્ણ નામ ઉદાર હો,	
તેને કહેવા મોકલ્યો જ. મૂકાવે રઆણે દાર હો.	૬

તેણે સર્વે એમ કહ્યું જ, એ વિના બીજો નથી;
એક દૂત છાનો મોકલ્યો, જે ત્યાં જઈ કહે વિનંતિ. ૭
વીર સહસ્ર ન આઠસે, સહુ વિચારીને મોકલ્યો;
દૂત વેગે ત્યાં યકી તે, કારકાં ગાંઠે પલ્યો. ૮
આવીને પ્રણામ કરી, દૂતે તો વેગે ત્યાંહાં;
કહે બાલણ કયાનો પ્રસંગ, જે તો કહું આંહાં. ૯

પદ ૪૩૮ રાગ સામેરી.

દૂત આવ્યો એહ, સ્તુતિ કરી કહ્યું તેહ;
પીડે છે એ પાપી, તમો શીર નાખો કાપી.

ઠાળ.

રાજા કાંઈ તમો નાખો, અમને ભાં ઉગારિયે;
એ કયા રહી એટલેથી, એવે નારદ આવિયા. ૧
વચન દૂતનાં સુણે જેવે, નારદજી આવ્યા ત્યાંહાં;
અર્ધપાદ પૂજા કરી, કહો ક્યાં યકા આવ્યા આંહાં. ૨
નારદ વળતા બોલિયા, સાંભળો વૈકુંઠનાથ હો;
રાજસૂય યજ્ઞ ધર્મે, આરંભ્યો છે આંહ હો. ૩
ધન્ય છે તમને ધણું, મુખિષ્ટિર મહારાજ હો;
પાંચે ભાત કહે છે, હરિ આવે સરશે કાજ હો. ૪
ત્યારે કૃષ્ણે કહ્યું ઉદ્ધવ પ્રત્યે, કાર્ય એ તો ઉપન્યા;
દૂત મોકલ્યો રાજાએ, દુઃખ તો ધણાં પડ્યાં. ૫
પાંડવે રાજસૂય માંડ્યો, ત્યાં સેડયા છું સહી;
ઉતાવળું તો કહો ઉદ્ધવ, વિચારવું ઘટે અહીં. ૬
તમો અમારે જુદા છો, તેણે મુદ્ધિ આપો અમને;
બાલણપ્રણ રઘુનાથ કહે છે, અમો પૂર્ણ તમને. ૭

પદ ૪૩૯ રાગ ગોડી.

ધકાતરમે અધ્યાય, ઉદ્ધવ બોલ્યા વાણીજ;
સર્વ યાદવનું વચન, લઈને મુખથી કહે. સુણો ભગવાનજી ૧

- યત્ર પાંડવં તથો, તંમારે ત્યાં જાણું; . . . સુ. ૨
 પાંડવ પોતાના જાણીને, તેની વા'રે ધાવું.
 ત્યાં ગયે કાર્ય તો યારો, જરાસંધનું એહજ;
 ભીમસેન તો આવશે, રાજા મૂકાશે તેહ. સુ. ૩
 રમે કારણ એમટે સહી, પધારો ભગવાનજ;
 વેપ વિપ્રનો ધરીને, મારો તેને દામ. સુ. ૪
 તારી તો દષ્ટે કરી, ભીમસેન તો હણશેજ;
 રાજા તે તો છૂટે, ને કારજ તેનાં સરશે. સુ. ૫
 વચન એવાં ઉદવજનાં, સાંભળી જમદીજજ;
 એવે ઇદ્રપ્રસ્થથી આવ્યો, તેડવાને ત્યાં ધસ. સુ. ૬
 આરા માગે સહુ કને, ઉમસેન વસુદેવજ;
 ઇદ્રપ્રસ્થ જવાનું તો, મન કીધું ત્યારે એવ. સુ. ૭
 ધણું સૈન્ય સ્ત્રીઓ ધણી, રથ બેઠા ભગવાનજ;
 હય ગજ રથનો પાર ન જાણું, સાંભળને રાજન. સુ. ૮
 દૂત રાજાએ મોકલ્યો, તેને આરા દીધીજ;
 યોડા દિવસ મધ્યે જાણીને, જે ચિંતા તમારી કીધી. સુ. ૯
 ધમ કહીને ચાલિયા, ઇદ્રપ્રસ્થ તે આવ્યાજ;
 રાજા ધર્મ સામા ગયા, મનમાંહે અતિ બોલ્યા. સુ. ૧૦
 કુંતા અને ત્યાં દ્રૌપદી, અને પાંચે જાતજ;
 સ્ત્રીઓ સહુને ભેટિયાં, સી કહું સુખની વાત. સુ. ૧૧
 નગર વિષે તો આવિયા, એવટે એવટે નારજ;
 પ્રભુજને નિરખી વધાવે, ઉલટ અમ-અપાર. સુ. ૧૨
 રાજકાર માંહે સહી, પધાર્યા ભગવાનજ;
 સર્વ સ્ત્રી વધાવીને, નારી કરે ત્યાં જાન. સુ. ૧૩
 ચંદ્રમા તારા વિષે શોભે, ત્યાં તે વળી જ્યમજ;
 સકલ સુંદરી માંહે કૃષ્ણજ, શોભે છે તે ત્યમ. સુ. ૧૪

(૧ પ્ર-૨ મારો) (૨ પ્ર ૨ ભીમસેન જે વારે આવશે, તે વારે નહીં ઉતારે.

જરાસંધને વર છે, વાળને કો નહીં મારેજ) (૩ પ્ર. ૧ મોદ) (૪ પ્ર. ૨ જમજ.)
 ૧૨ એવટે-અર્થે, જાણ, મેલન

ત્યાંહાં દ્રૌપદીએ સહી, પૂજા પ્રભુની કીધીય; . . .
ઉઘટભર તે ત્યાં સહી, સાથે રમવા લીધી. સુ. ૧૫

વજ્ર ને આભરણે કરી, પટરાણી કહેવાયય; ,
રુડિમણીને આદે દેધ, દ્રૌપદી સંતોષે છે ત્યાંય. સુ. ૧૬

પાંડવને તો મય દાનવે, સભા રચીને આપીય;
ત્યાં જઈને પ્રજુથ બેઠા, જ્યાં કંચનમય બોમ યાપી. સુ. ૧૭

રાજા પરીક્ષિત પૂછે છે, શુક્રજી કહેા મુને ઝેહજ;
મય દાનવ તે કોણુ પ્રગટયો, સભા રચી ત્યાં તેહ. સુ. ૧૮

પાંડવે વનમાંહે થકી, બળતો તે હુઘાર્યોય;
તે માટે ત્યાં કર બેડીને, રાજા કરે તે આબ્યો. સુ. ૧૯

વળા પરીક્ષિત ઝેમ પૂછે છે, કહેા મુને ઝેહજ;
શા માટે પાંડવ વન બાળ્યું, સદેહ મોટા તેહ. સુ. ૨૦

વળા શુક્રદેવ પરીક્ષિતને, કહે સાંભળ રાજનજ;
મરુત રાજાએ મય કીધા, ધણું મૃત હોમ્યું તે માંહે, સુ. ૨૧

પરનાદે માયે નહી, પ્રભા ચાલ્યો પૂરજ;
અજીર્ણ થયું તે માટે પાંડવ વન, બાળી કીધું તે ચૂર. સુ. ૨૨

✓ કૃષ્ણ અર્જુન ત્યાં રહી, અજીર્ણ અગ્નિનું ટાળ્યુંય;
મય દાનવ તે બળતો રાખ્યો, સભા કાર્ય તે પાલ્યું. સુ. ૨૩

તે સભા વિષે બેસે સહી, જે હોયે રાજનજ;
દ્વારાવતી સરખું નિપન્યું, થયાં પૂરણુ કામ. સુ. ૨૪

તે સભા માંહે સહી બેઠા, તેણે સમે જગદીશજ;
ધણા દિવસ કીડા કરી, લક્ષ્મી સાથે ધસ. સુ. ૨૫

મય ધર્મને કરાવશે, છોડાવશે રાજનજ;
બાલણુપ્રભુ રધુનાયજ, તે સુખતણું નિધાન. સુ. ૨૬

પદ ૪૪૦ રાગ ગોલી.

કહે શુક્રદેવ સાંભળ રાય, હું તુમને કહું;

બો'તેરમે અધ્યાય, જે પ્રસંગ લહું.

ઈદ્રપ્રસ્થ તો માહિં, બેઠા કૃષ્ણ સહી;	
યાદવ સહુએ સાથ, વળી બેઠા ત્યાહી.	૨
યુધિષ્ઠિર તો રામ, સામા બેઠા બ્યાંહાં;	
અનેક બીજને સાથ, સામે બેઠો ત્યાંહાં.	૩
ધર્મ પુત્ર તો જોઈ, કર સંપુટ કરી;	
કૃષ્ણને કરે પ્રણામ, મન ઇચ્છા ધરી.	૪
રાજસૂય તો યજ્ઞ, કરવા મન ધણું;	
આશા પૂરે નાથ, હું તમને કહું.	૫
વળી કહે છે રામ, સ્વામી સુણો તમો;	
ઇચ્છા મનમાં જોઈ, તે તો પૂરો તમો.	૬
તારાં ચરણ સુકુંદ, જે તો જાણું નહીં;	
તે પચે શૈરવ નરેક, મનિષ્યે કહું છું અહીં.	૭
ઠહે છે શ્રી ભગવાને, રબરે વિચાર ધરો;	
રાજસૂય તો રે યજ્ઞ, કાણે ઉત્તવ કરો.	૮
ખિની દેવ કહેવાય, સંતોષાય સહી;	
૪વિપ્ર અને શુરુ દેવ, સંતોષાયે સહી.	૯
પણ મોટો છે એક, બેઠ રાજા વુને કહું;	
દેશ દેશના રામ, જીતવા પડશે મહુ.	૧૦
ત્યારે બોલ્યા રાજા ધર્મ, તમથી થાશે તેહ;	
તારી કૃપાએ નાથ, અમે કરશું એહ.	૧૧
ત્યાર પૂઠે ત્યારે બાત, ત્યાર દેશે ગયા,	
આણી મન આનંદ, હરખ ન જાયે કહી.	૧૨
જોતે પામે નવનિધ, મન સાથે સદા;	
મન આનંદ હર્ષ ન માય, કહું છું તેહ તદા.	૧૩
ત્યારે દેશ ત્યારે બાત, તે મોકલ્યા સહી;	
જરાસંધ ન જીતાય. પ્રભુએ બ્યાંહાં પાણી કહી	૧૪

(૧ પ્ર-૨ એમાં સદેહ નહીં) (૨ પ્ર-૨ બસો) (૩ પ્ર-૨ નથી આદર્યો) (૪ પ્ર-૨ અને ત્યાં દેવ) (૫ પ્ર-૨ શરણ બરાય ત્યાહી) (૬ પ્ર-૧ આજ તારાં ચરણ, ને જાવે પૂરે તદા) (૭-૧૩ કહી પ્ર-૨ મા નથી) (૮ પ્ર-૨ જાણુ કહે ત્યાહી)

પદ ૪૪૧ રાગ સામેરી.

કહે છે શ્રી ભવવાન, સાંભળ તું રાજન;
જરાસંધ તો રાય, કોણે નવ શતાવ.

હાલ.

- શ્રીયો તો જાયે નહી, જે મહા ગધિયો છે સહી;
જરા રાક્ષસીએ જોડિયો, તે માટે કોણે માર્યો જાયે નહી. ૧
- ત્યારે યુધિષ્ઠિર ત્યાં દુઃખ પામ્યા, મન સાથે અતિ ધણું;
ત્યારે કૃષ્ણે કહ્યું દુઃખ કાં કરો, એ કાર્ય હું તારું કરું. ૨
- ત્યાર પૂઠે કૃષ્ણજી, અર્જુન ને ત્યાં ભીમ હો;
આગા માગી નિસર્થો, તે કાર્ય કરવા વીર હો. ૩
- વેપ બ્રાહ્મણના ધરી, આયુધ પોતે પરહરી;
જરાસંધને મંદિર આબ્યા, શુદ્ધિ ત્યાં હરિએ કરી. ૪
- કૃષ્ણ કહે સુશ્રુ ભીમ તું, એક ભેદ મોટો છે સહી;
આપણુ જેટલે દાર જણું, વાછાંત તો વાજશે તપહી. ૫
- એને તો વરદાન છે જે, શત્રુ આવે જેટલે;
અણુવગ્ન્યાં વાળું વાળે, કહું સાંભળ તેટલે. ૬
- સારે ભીમ અર્જુન એમ કહે, તો શું કરીશે નાય હો;
હવે બુદ્ધિ કાંઈ કહો, બાલજપ્રભુ રઘુનાથ હો. ૭

પદ ૪૪૨ રાગ સામેરી.

હરજી કહે છે વચન, સાંભળને રાજન;
એ ગદ જે કહેવાય, પાકુ મારે જઈ ત્યાં.

હાળ

- ૧ પાકુ મારો જઈએ પુરમાં, હરિએ એમ વાણી કહી;
ભીમસેને ક્રોધ કરીને, પાકું ત્યાં મારી મહી. ૧
- દાર ત્યાં મોટું ચયું, ત્રણ જણ મહિ પરવર્ષા;
આવીને તે જરાસંધને, બારણે તો કન્યા. ૨

- પછે અતિથિવેલા જરાસંધને, બારણે વિદ્યા બણે;
પૂજા શંકરની ત્યજીને, આવિયો તે ત્યાં સરે. ૩
- બ્રાહ્મણ ત્રણ જ ત્યાંહાં દીકા, જરાસંધ બોલ્યો સહી;
સ્વામી મુને કૃતાર્થ કીધો, દયા ક્યમ આણી અહીં. ૪
- ત્યારે હરજી બોલિયા, સાબળ જરાસંધ વાંત હો;
જેવો હતો હરિશ્ચંદ્ર રાજ, તેવોરે તારો મહિમાય હો. ૫
- રતિદેવ ઊસીથી રાજ, બધે રાજ આવે હવા;
જેવા રાજ ધણા ધર્મિષ્ઠ, ૪ મહિમા હરજીએ કલા. ૬
- તેવો છું જાણીને, વાચવા આવ્યા સહી;
ત્યારે જરાસંધ જાણિયું, જે વિપ્ર તો હોયે નહી. ૭
- ✓ ક્ષત્રિનાં સરખાં ચિહ્ન જોનાં, દીસે છે ત્યાં જોઈ હો;
તોહો જે માગે તે આપુ, નવ કહું ના તેહ હો. ૮
- પછે કૃષ્ણજી ત્યાં બોલિયા, જે મુઠ માણું છું અમો;
બાલકપ્રજા રહુનાય કહે છે, અમને તો આપો તમો. ૯

પદ ૪૪૩ રાગ સામિરી.

જરાસંધ તો રાવ, આશ્ચર્ય પામ્યો ત્યાંય;
રાજ પૂછે જોઈ, મુજને કહોને તેહ.

હાથ.

- તે મુજને કહો સહી, તમો કોણ રૂપે આવિયા;
માર્ગ તજી ઉન્માર્ગે આવ્યા, આશ્ચર્ય મનમાં બાવિયા. ૧
- બ્રાહ્મણરૂપ ધરીને આવ્યા, ક્ષત્રિ દીસો છે તમો;
કૃષ્ણજી ત્યાં બોલિયા, સાંભળો તમને કહું અમો. ૨
- આ બીમ બાત તે ધર્મનો, અર્જુન તો લોટો સહી;
✓ અહ તો શત્રુ તોહરો, કૃષ્ણજી તો હું ત્યહી. ૩

૨ પ્ર-૨ તેવા તમે મહારાજ હો. ૩ પ્ર-૨ '૪' સંવિરાજ પ્ર-૨ કસબરાજ
જેવો પડે છે. ૪ પ્ર-૨ મેં ગારી ને જ્યાં ૧ ઉન્માર્ગે-અવળે રહે. ✓ ૩ લોટો-
લણ અને પ્ર-૨ માંનો લોટો સજ્જ લઈએ તો સાંકે અર્થ થાય.

- જરાસંધ ત્યાં હસીને કહે છે, ઘુમશું યુદ્ધ હું શું કરું;
મથુરાં છાંડી મુજ માટે, હારકાં ગયો ખરું. ૪
- અર્જુન તો બાલક છે, બેઠ યુદ્ધનો શું લહે;
કાંઈક યોગ્ય આ બીમ છે, તે મુજ સાથે આવી વટે. ૫
- તારે હસીને હરિ બોલિયા, સાંભળો જરાસંધ રાય હો;
બીમ સાથે યુદ્ધ કરવા, નિસરી તમે બહાર હો. ૬
- બહાર નિસરી યુદ્ધ દારણ્ય, બે જણે તો ત્યાં કર્યું;
પ્રહાર તેને ન(વ) વાગે, અંગ જે રાક્ષસીએ જડ્યું. ૭
- ગદા તે મારે સહી, તેને અંગ ત્યાં વાગે નહી;
કટકા પડે પૃથ્વી વિષે, પ્રહાર નવ લાગે સહી. ૮
- ધ્રમ યુદ્ધ દારણ્ય ત્યાં કર્યું, દિવસ સત્તાવીસ સહી;
ક્ષણ વિસામો નહી રાત્રે, મત એવું આદ્યું. ૯
- દિવસ અઠ્ઠાવિસમે, કૃષ્ણને ભીમે કહ્યું;
સ્વામી યુદ્ધ મેં નવ થાયે, ગાત્ર મારું ભાંગિયું. ૧૦
- દરીને ત્યાં ભીમને, અઠ્ઠાવીસમે દિન મોકલ્યો;
યુદ્ધ કરવાને તે લાગ્યો, ઉપાય ત્યાં કૃષ્ણે કર્યો. ૧૧
- યાક્યો જાણી ભીમને, પિપલપાન જ કરે ધરી;
મધ્યથી તે ચીરી નાખ્યું, દેખાડ્યું તે પેર કરી. ૧૨
- તારે ભીમ મન સમજી ગયો જરામધ હેડો નાખિયો;
ચરણ જાણી ચીરિયો ને, જયજયકાર જ ત્યાં થયો. ૧૩
- તેના પુત્રને ત્યાં રાજ્ય આપ્યું, કૃષ્ણજીએ દાથ હો;
સીમાડ રાજ તવ જાણ્યા, મુકાબ્યા મહુનાથ હો. ૧૪
- પર્વતની પેર શુશામાહે, ધાણ્યા હતા તે સહી;
ભાલણ્યપ્રભુ રઘુનાથજીએ, ચરણે તે લાગ્યા ત્યહી. ૧૫

પદ ૪૪૪ રાગ ગાંડી.

માર્ગો જરાસંધ રાય, મન આનંદ ધણો;
મુકાબ્યા સર્વે રાય, હર્ષ ન જાયે કલો.

૧

ત્રોહોતરમે અધ્યાય, કથા પ્રસંગ જેહ;	
મુકાબ્યા ત્યાં રાય, મુકાબ્યા હતા જેહ.	૨
દુર્બલ મલીન શરીર, દેખી નાથ ધણ;	
તમને દીધું દુઃખ, વચન દેહું ખરું.	૩
તેને નવરાબ્યા ભગવાન, આગા આપી પ્રભુ;	
વચ્ચ ને આભરણુ એહ, ગ્રેમે આધ્યાં વિભુ.	૪
દર્શન કર્યું ભગવાન, દુઃખ તે સર્વ ગયું;	
અતિ પામ્યા સુખ હર્ષ, તે નવ જાયે કન્યું.	૫
સ્વામી છું કૃપાલ, અવતરિયો જેહ;	
અનાથની કરવા સાર, દેહ ધર્યો તેહ.	૬
જરાસંધ ચક્રી ભગવાન, મુકાબ્યા વિભુ;	
તમ પાછે કાણુ, કૃપા કરે પ્રભુ.	૭
તે અમને મહારાજ, મુકાબ્યા તમો;	
સંસાર દુઃખપાથ, તે શું કહિયે અમો.	૮
આગે ધણુ તો રાય, નરકે પરિયા સહી;	
રાજને અતિ દુઃખ, તે મારે માગું અહીં.	૯
સદસાજીન તો રાય, મુકાબ્યા જે હોય;	
રાવણુ નરકાસુર રાય, તેણે શોક સહો.	૧૦
રાજા જેણુ પવિત્ર, ધક્કાકુ કુલ નામે જેહ;	
તે પામ્યા ત્યાં દુઃખ, સ્વામી કહું છું એહ.	૧૧
તમારું દર્શન, અમો તો પામ્યા સુધ;	
રાખે અમને નાથ, ચરણે તમારે સદા.	૧૨
ત્યારે કૃષ્ણ કહે રાજાન, તમને હું કહું;	
મારે ચરણે ચિત્ત, તમો તો ગણો સદુ.	૧૩
રાજાવમદ તે જેહ. તેને વ્યાપે નદી;	
કરતાં મારું અમરણુ. દુઃખ નદી પામે ત્યારે.	૧૪

એવુ કહી ભગનાન ગ્ય બેસાર્યાં તેહ,	
આરા આપી કૃષ્ણ, વચન કહે છે એહ	૧૫
કૃષ્ણે કહ્યું ત્યા એહ, જાઓ તમે સહી,	
લાવજો ધન બકાર, વેગે તમે વહી	૧૬
યુધિષ્ઠિર ત્યા રાય, યસ કરે છે જોહ,	
તેના થાઓ દાસ ચગણે આરી એહ	૧૭
વેદાબ્યા સર્વ રાય, આરા આપી વિભુ	
જરાસધનો પુન, સાથે લીધો પ્રભુ	૧૮
રાખનાદ પૂર્યો ભગનાન મન આનંદ ધણો,	
લદ્રપ્રસ્થ તો કૃષ્ણ, આવે જય થયો	૧૯
આનંદો ધર્મરામ, દેખી હરિ ત્યાહા,	
વૈભવનો નહી પાગ, હરજી લાબ્યા જ્યાહા	૨૦
ભીમસેન અર્જુન, પાગે લાગ્યા સહી,	
લાલભુપ્રભુ રઘુનાથ, સર્વ કથા કરી	૨૧

પદ ૪૪૫ રાગ સામેરી.

અધ્યામ ત્રોહોતરમે જોહ, પૂર્ણ કથા યદ્દ જોહ,
ચોઓતરમે અધ્યામ, કહે છે વૈકુંઠરાય

ઢાળ

કૃષ્ણજી કહે ધર્મને, સામજી રાજા દુ કદ,	
જરાસધને મારિયો, ને મૃદાબ્યા રાજા સુ	૧
પરાક્રમ જે ભીમે કર્યા, તેવુ કાચે નહી કરે,	
જરાસધને મારીને, સહદેવ આપ્યા તમકને.	૨
રાજસૂય તમે કરો, રાજા સદુ આવે આહા,	
હરે યસ આગે ભોં, આનંદ આણી મનમાહા	૩
આતિ ધણી ત્યા સ્તુતિ કરે છે, યુધિષ્ઠિર મહારાજ હો,	
બ્રહ્મા સકર અને સુગતિ, મે ન પામે પાર દો	૪

તે સ્વામી તો મુજકને, કૃપા કરીને અહીં;	
યમકારજ વણ માગે, પાર મારા ભાગ્ય તણો નહી.	૫
તું સ્વામી તો એણી વાતે, મોટા થાયે છે સહી;	
વડાઇ તો તારી જીભે, કંઠી ત્યાં જાયે નહી.	૬
પછે યતનો આરંભ કીધો, બ્રાહ્મણને તેડાવિધા;	
મોટા મોટા વિષ્ર આબા, તેના પામ પખાવિધા.	૭
વેદવ્યાસ ને ભગ્દાજ, વસિષ્ઠ ને અવન હો;	
ગૌતમ ને મેત્રેય આવ્યા, વિશ્વામિત્ર જ મુન્ય હો.	૮
વામદેવ ને શ્રુતિ ને, મુન્ય તો પાવન હો;	
પરાશર ને ગર્ગાચાર્ય, પરશુરામ ભગવાન હો.	૯
મર્જ મુનિના ચરણ તે તો, ધર્મરાયે પખાવિધા;	
મોટા મોટા રાજ તે તો, સલામાહે આવિધા.	૧૦
યમ ત્યાં આરંભિયો, મુધિષિર તો રાય હો;	
બ્રાહ્મણપ્રભુ રઘુનાથજીનો, મહિમા કહો નવ જાય હો.	૧૧

પદ ૪૪૬ રાગ મારૂ.

સલામાહે શ્રીભગવાન, કરે કાર્ય તે સામસવાન.	
દ્રોણાચાર્ય ને ત્યા મુન્ય, ગાયે તો રાગન.	૧
વળી ધૃતરાષ્ટ્ર ત્યાં જુદ, ચત્ર પુત્રશું આવ્યો શુદ્ધ;	
સુવર્ણતણા હલ કહેવાય, બેભ શુદ્ધ કીધી ત્યાંય.	૨
ગાળ મુધિષિર ત્યાં આપ, દીક્ષા લીધી જવા તાપ;	
બ્રહ્મા ઇંદ્ર તો કહેવાય જેહ, પ્રત્યક્ષ આવ્યા છે તેહ.	૩
દ્વૈતદ્રવ્ય હાયે લે આપ, તે તો કૃષ્ણ તણો પ્રતાપ;	
એમ યમ પૂરણ કરી કાજ, બોધ્યા મુધિષિર તો મહારાજ.	૪
યમતણે આ તે તો એહ, કોની પૂજા કરશે તેહ;	
ત્યારે કહે છે સદેવ આત, શું વિગાસે છે તમો વાત.	૫

- યત સ્વરૂપ હરિ કહાવે એહ, પૂજા તેની કરોને તેહ;
પછે ચરણ પખાલી એહ, ચરણોદક ચીર ધરિયાં તેહ. ૬
- વસ્ત્ર ને ત્યાં કુંડળ હાર, પહેરાવ્યાં દેવમુરાર;
અંતરીક્ષ થકી ત્યાં દેવ, યુષ્પદ્મિ કરે છે ખેવ. ૭
- શિશુપાલ ત્યાં પાપી જેહ, જરાડીને ઉકયો તેહ;
એવાં વચન કહે છે આપ, પામીને મનમાંહે તાપ. ૮
- ભરવાડને તમે બલે ભવાડ્યો, એને કાણે રૂડો જણાવ્યો;
સહદેવનું ત્યાં માની વચન, તમે એ શું પૂજે રાજન. ૯
- ખેડા બીરમ વૃદ્ધ તો જેહ, તે ત્યજી શું પૂજો એહ;
ત્યારે (૧લીમ) તે બાલ્યા આપ, મનમાંહે પામીને તાપ. ૧૦
- કાણુ માત્ર અલ્યા તું મૂઠ, જે નંદનંદન ગરડારૂઠ;
લપ ગદા ધયો તે ખેડો, જાણ્યું મારી નાખું હેઠા. ૧૧
- ત્યારે ત્યાં કહે છે મદુરાય, તારે વતે માર્યો નવ જાય;
વૃત્તાંત કહું છું એનું એહ, શિશુપાલ પ્રસવ્યો ત્યાં તેહ. ૧૨
- ત્રણ નેત્ર અને ચાર હાથ, એવો દીડો તે વિખ્યાત;
આકાશવાણી હોઈ એહ, એક નેત્ર બે હાથ જ જેહ. ૧૩
- ખોળે મૂકતાં જને ૨૫ડશે, તેને તો હાથે એ મરશે;
ત્યારે મલ્યા ત્યાં જહુ રાજન, ત્યાંહાં આવ્યાતા સામલવાન. ૧૪
- સકુને ખોળે મૂક્યો બાલ, ત્યારે ત્યાં લપ તત્કાલ;
નેત્ર ને જુજ તવ પડિયા એહ, જ્યારે હરિને ખોલે મૂક્યા તેહ. ૧૫
- એક નેત્ર ને ત્યાં બે હાથ, તતક્ષણ થયાં તે તો પાત;
ફાઈ ત્યારે કહે છે એહ, એક નેત્ર ગયા હાથ એહ. ૧૬
- એવું કહે ત્યાં અચરણચરણ. મારે હાથે એનું મરણ;
ફાઈ ત્યારે પ્રાર્થિ એહ, એને તમે મારશે તેહ. ૧૭
- ત્યારે કહે છે વૈકુંઠનાથ, એક આસને બેઠાં આપ;
દેશે ત્યાં જ્યારે સત ગાળ, ત્યારે એનો આણીશ કાલ. ૧૮

એવું ત્યાં કહે છે વચન, પૂર્વે સ્વામી જુગજીવન;
પાપી એ તો દે છે ગાળ, બાલજીવનુ આણુએ કાલ.

૧૯

પદ ૪૪૭ રાગ સાંમેરી.

આસન બેઠાં એહ, પાપી હવે છે તેહ;
મહિમા ન જાણે રામ, જે પ્રગટ્યા પૂરણકામ.

હાળ.

કામપૂરણ અવતર્યા છે, પાપી છે છે તે ગણો;
જે રાજાને ગમ્યુ નહી, છડી ગયા તે ત્યાં સરે.

૧

કેટલાએક કાનમાંહે, આંગઘી ધાતી રણા;
કેટલાએક સુખ હાય દહને, દુઃખ તો પામ્યા ખરા.

૨

કેટલે આયુધ ધર્યા, કરવિષે તેને મારવા;
તાપ સહેવાણો નહી ત્યારે, ગયા તેને ત્રાડવા.

૩

પછે ગાળ સો પૂરી થઈ, કૃષ્ણજીએ તે ગણી;
પછે ચક્ર મે'લી શીશ છેલું, શીસ આણી અતિ ધણી.

૪

તેને પાસે ભૂપ હતા, તે સહુ નાસી ગયા;
સર્વ આશ્ચર્ય પામિયા, તે જોવા લાગ્યા ત્યાં સર્વા.

૫

તેજ પ્રગટ્યું સરીરમાંથી, પોતે લય પમાડિયું;
વિરમ્ય સહુ કે પામિયા, કારણ નવ જાણે કહ્યું.

૬

તે પૂર્વે જ્ય વિજય હતા, પ્રભુ કેરા પોણિયા;
અવતાર એવા ત્રણે છૂટ્યા, બાલજીવનુએ ઉદારિયા.

૭

પદ ૪૪૮ રાગ ધનાઝી.

યજ્ઞ તે રાજા યુધિષ્ઠિરનો, પૂર્ણ થયો તે ત્યાંદ રે;
ઋષિ રાજા સંતોષિયા, દાન માન કરો તેહ.

૧

પ્રથમ જન્મ તે દિરપુત્રસિપ્ર, ને દિરપુત્ર કહેવાય;
બીજે રાવણ ક્રમકર્ણ, તે ઉદારિયા ત્યાંય.

૨

ત્રીજે હતવકુ સિશુપાલ, તે ઉદારિયા ભગવાન;
તેણે યજ્ઞ મહુ આનંદિયા, ઋષિ ને ગાનન.

૩

(૧ પ્ર. ૨ દેહ.) રે સ્વામી-પાપી, કે ત્રાડવા (સં. વડ-ત્રાડ) ત્રાડવા, મારવા.

એક દુઃખ ત્યાં પામિયો, દુર્યોધન રાજન રે.
તેણે કલહો ધણો કર્યો, એમ કહે બાલસુજન રે.

૪

પદ ૪૪૯ રાગ નટનારાયણ.

પૂછે રાય, પ્રણમી પાય, યૌવોતેર અધ્યાય;
જે સુજને કહી (કથા), સંદેહ ધરં.

૧

દુર્યોધન રાય, દુખિયો યાય, કહો ઋષિરાય;
એ પૂછું હું તમને, સંદેહ ધરં.

૨

બાલ્યા ઋષિ વાણી, સુખ નવ ગણી;
અસુખ દુર્યોધન મનમાંહે સહી, સંદેહ ધરં.

૩

યશજ એહ, આરંબ્યો તેહ, પિતામહ જેહ;
કાર્ય તે મુને સોપિયાં, સંદેહ ધરં.

૪

બીમ જ એહ, રસોઇ તેહ, કાર્ય જ એહ;
ધર્મે તેને સોપિયું, સંદેહ ધરં.

૫

દુર્યોધન રાય, બંકારી યાય;
કાર્ય ત્યાં ધર્મે સોપિયું, સંદેહ ધરં.

૬

અબ્દુન જેહ, માનુભાવની તેહ, સેવા એહ;
કરવા રાયે શ્રુતિયા, સંદેહ ધરં.

૭

દ્રૌપદી નાર, અમ કોહાર, પીરસન વાર;
પીરસવાને ત્યાં શ્રુતિયાં, સંદેહ ધરં.

૮

કર્ણ જ જેહ, દાન જ જેહ, મુક્યો એહ;
મુષિધિરે ત્યાં સહી, સંદેહ ધરં.

૯

એવાં કાર્ય તેહ, ધણા રાજ્ય જેહ, આઘ્યા છે તેહ;
મંડપમાં પ્રીતિ બણી, સંદેહ ધરં.

૧૦

✓ અવબુધન સ્નાન, કરે રાજન, રોજા માન;
કર્ણ ન જોયે તેહનું, સંદેહ ધરં.

૧૧

• ' દુઃખ ' નેહએ. ૧ પ્ર-૨ સી સંધાતે જેહ; આલ્યા ૩ મંડપ બગી
✓ ૧૬૬-૧૬૭. ૮ પીરસનવાર-પીરસનારી. ૧૧ અવબુધ-ધસનાં અંતમાં સ્નાન કરવું.

- મંત્ર કાર્ય એહ, કરીને તેહ, પહેરામણી જેહ;
 રાજને આપી ધણી, સંદેહ ધરં. ૧૨
 પછે આમા એહ, સર્વને દે તેહ, ઘણું માન જ જેહ;
 દાન આપી વેલાવિયા, સંદેહ ધરં. ૧૩
 દુર્યોધન રાય, પાંડવની ત્યાંય, સમૃદ્ધિ જ્યાંય;
 દેખીને દુઃખ પામિયો, સંદેહ ધરં.
 સોલ સદસ નાર, રૂપ મુરાર, પાંડવને ખાર;
 હેત કરતા દીઠા સહી. સંદેહ ધરં. ૧૫
 રૂપ જ આણે મન, દુર્યોધન રાજન;
 તેણે મુખ પામ્યો નહી, સંદેહ ધરં. ૧૬
 મય દાનવ જેહ, રચી સભા તેહ, દુર્યોધન એહ;
 જોવાની પ્રગ્ઢા ધરી, સંદેહ ધરં. ૧૭
 સભાવિષે એહ, ખેડા તેહ, દુર્યોધન જેહ;
 કહે બાલજી ત્યાં આવિયો, સંદેહ ધરં. ૧૮

૫૬ ૪૫૦ રાજ વેરાહી.

- દુર્યોધન ત્યાં આવિયો. સભા જોવાને કાજ રે;
 મય દાનવની રચી સહી રે, ખાંત એધરી મહારાજ રે. ૬૦ ૧
 જલ ત્યાં સ્થળ રમ્યું. સહી રે, સ્થલ ત્યાં જલ કહેવાય રે;
 ભીંત ત્યાં દારદૂજ સહી રે, દાર ત્યાં ભીંત રચાય રે. ૬૦ ૨
 એવું જોવાને આવિયો રે, સ્થલ જાણી પડ્યો જલમહિ રે;
 ભીંજને તે નિસર્યો રે, દાર સામે આવ્યો ત્યાંહે રે. ૬૦ ૩
 વજ્ર બીનાં જાણ્યું દેખશે રે, હસશે સહુએ જન રે;
 દાર જાણી આવ્યો ધર્યો રે, 'મસ્તક બાગ્યું' દુર્યોધન રે. ૬૦ ૪
 ત્યાંહાં ઓં હસી સહુ રે, હસિયા વાયુકમાર રે;
 કણ્ઠ આંધલાનો હોય આંધલો રે, એ શું જાણે ભીંત ને દાર રે. ૬૦ ૫

(૧ પ્ર-૨ દેખીરે.) ૬ પ્ર-૨ દુખ જ મન, આણે રાજન, દુર્યોધન;) ૬ પ્ર-૨
 રહી.) ૪ પ્ર-૨ શીઘ્ર બાગ્યું તેમ. ૫ વાયુકમાર-ભીમ.

પછે દુર્યોધન નિસર્થો રે, રૂપ હથે ન માય રે,
 લજ્જા પામીને આલિયો રે, તે હસ્તિનાપુરમાં જાય રે ૬૦ ૬
 ૧અધ્યાય પચોતર પૂરા થયા રે, ડયાનો પ્રમગ રે,
 કહે ભાલણ કરે વિનતિ રે, કૃષ્ણકયા અતિ રગ રે. ૬૦ ૭

પદ ૮૫૧ રાગ માઝ.

ઋષિજી કહે રાગ પ્રત્યે, ઘુજને કહુ હ બેદજી,
 ઋષિમણી કૃષ્ણે હયાં જ્યારે, ત્યાં શાસ્ત્ર પામ્યો જેદ
 માબાળ ગયજી, ૧

તેણે પ્રતિજ્ઞા કીધી હતી, મનમાહે નિચારીજી,
 હુ તો સવલા યાદવને, ઝનિચ્યે નાખુ મારી. સાં ૨

પછે શ્રીમહાદેવજીને, ક્રોધે સહિત આરાધ્યાજી,
 એક વરસ મુટિ ઘૂળ ખાઈ, જોયો એણીપેરે શિવ પસાધ્યા. સાં ૩

એક વરસ પૂરે શિવ આજ્યા, જ્યાં શાસ્ત્ર રાજનજી,
 પ્રસન્ન થઈને બોલિયા, માગ કહ્યું વરદાન માં ૪

શાસ્ત્ર વનતો બોલિયો, મુને શિવ કરો પસાયજી,
 એક વિમાન એનું આપિયે, જેણે શનુતણો ક્ષય થાય. માં ૫

તેણે બેસી સમરત દેવને, યાદન જે જે કહાવેજી,
 તેને હુ છતુ સહી, મુને શણુ કરો પસાય સાં ૬

✓ પછે મય દેવનું લોઢાં કેડ, વિમાન ક્યુંવું જેહજી,
 તેણે વિમાને બેસીને, દારકા આવ્યો તેહ. માં ૭

આવીને તેણે સહી, બાણ તણી કરી વટિજી,
 જ્યમ ત્રિપુર દેવે પૃથ્વી કપાની, આકુલી કીધી સહિ સાં ૮

લગ દારાવતી કપના લાગી અકલાણા લા લોકજી,
 પ્રધુમન મુદ્ધ કરવા લઈ સાથે, યાદવ ચોકે ચોક સાં ૯

(૧ પ્ર-૨ કથા દશમ સ્કંધની ભાસ્તનો પ્રસંગ, મહે ભાગ્ય જનને દુર્યો
 ધનના ઢગરે) (૨ પ્ર-૨ ત્યારે શાસ્ત્ર હતો તેહ) ૩ પ્ર-૨ દશપુમા નાખીરા મારી
 ૪ પ્ર-૨ ધરીને આરાધેજી ૫ પ્ર-૨ સાથે ૬ ત્યાં સિશુપાનનો મિત્ર દોવાથી
 જેણે પ્રતિજ્ઞા કીધી હતી

રથ ભેરતી પ્રવુમન આલ્યો, મે'દયાં પંચવીસ જાણુછ;	સાં ૧૦
સાશ્વ કેસ સેનાપતિનાં, તત્કણ કાઢ્યા પ્રાણ.	
ખીખી ખાર જાણુ મૂંડીને, કટક માર્યું સર્વેછ;	સાં ૧૧
સાશ્વની સેનાતંત્રો, ટાલ્યો સર્વે ગર્વ.	
પછે સાશ્વે પ્રવુમનના, ઉરચલની ત્યાં મહેછ;	સાં ૧૨
ઉપાડીને ખારી ગદા, મર્ગગત થયો સાહે.	
પછે સારથિએ પાછો રથ, ઝોસાર્યો નિર્ધારછ;	માં ૧૩
મુકૂત એક પછી સાન વળા, ઉંચો ગળકુમાર.	
પ્રવુમને ત્યાં ગદા લીધી, સાંભળ સુતકુમારછ;	સાં ૧૪
ક્ષત્રિને મરણું બહુ રથ, ખાધી ત્યાં હાર.	
રથ જે ત્યાં પાછો વાલ્યો, મહા અધમ કર્મછ;	સાં ૧૫
વલતો સારથિ એમ કહે, મેં કીધો છે ધર્મ.	
સારથિને જમારે દુઃખ પડે ત્યારે, રથી કરે તેની સાયછ;	સાં ૧૬
રથીને જમારે દુઃખ પડે ત્યારે, સારથિ રથ લઈ જાય.	
હવે સ્વામી સાવધાન થયા છો, તમને કહું છું વાણુછ;	સાં ૧૭
બાલકપ્રભુ રઘુનાથના કવર, દુષ્ટને મારો જાણુ.	

પદ ૪૫૨ રાગ સામેરી.

કહે શુક સાંભળ રાય, અધ્યાય છો'તર ધાય;
સિનેતરમે એહ, કયા કહું છું તેહ.

હાળ.

કયા હુ છુજને કહું, પ્રવુમન આલ્યો ક્રોધશુ;
પશાવનો પ્રધાન તેને, આવી માર્યો ક્રોધશુ.
દિવમ સત્તાવીસ લગે, મુદ્ધ અહર્નિશ ત્યાં હવું;
પદ્મપ્રસન્નમહે દૃષ્ટ્યજને, માન શુકન યયાં ધણુ.

૧

૨

૧ મ. ૨ સધલો હતાયો ગર્વ ૨ મ. ૨ સાશ્વે પ્રવુમન પરમવ્યા, ઉર-
ચલ(ની) મહેછ. ૩ મ. ૨ મે'વી. ૪ મ. ૨ અને ખાધી હાર ૫ મ-૨ માહોમાહે
મુદ્ધ દોરણ, મંડાવું સાદન યાધશુ. ૧૨ ઉરચળ-છાતી ૧૩ ઝોસાર્યો-ફેરવ્યો.

- ત્યાં યુધિષ્ઠિર કને આઘા માગી, કૃષ્ણુ તે નિસર્વા;
ચિંતા ધરતા ચિત્તમાંહે, દ્વારકાં બણી પરવર્ધા. ૩
- માર્ગમાંહે આવતાં તે, માનુષ્યેટા હરિ કરે;
સ્વજન શું કરવું હશે, જગદીશ એણીપેર હિચરે. ૪
- દ્વારકાંમાંહે આવિયા ત્યારે, પ્રવુમ્ન શાસ્વ યુદ્ધ કરે;
એવું સુણી રથ એડિયો, યુદ્ધ માંહે પરવરે. ૫
- રથ મી જગદીશનો, સહુએ ત્યાં દોઢો સહી;
શાસ્વ તે કૃષ્ણુ સામે, આબ્યો ત્યાં વેગે વહી. ૬
- ગદા શાસ્વે કર લીધી, કૃષ્ણને મૂકે તેહ હો;
આવતી બે ભાગ કીધી, બાણ નાખી એહ હો. ૭
- બાણે કરી (ને) શાસ્વનો, રથ છેલો ભગવાન હો;
બાણ એકે કરી આકારો, ભમાડ્યું વિમાન હો. ૮
- ત્યારે ક્રોધ શાસ્વને ચડ્યો, એક બાણ મૂકે જોડલે;
૨ કૃષ્ણે ક્રોધ કરીને દુહનો, નાકરથ છેલો તેડલે. ૯
- હવે શાસ્વ કૃષ્ણ પ્રત્યે, ક્રોધ કરી એવું કહે;
બાલજુપ્રભુ રદ્ધનાયનો, પ્રતાપ પાપી નવ લહે. ૧૦

પદ ૪૫૩ શાગ ગોડી.

- કહે શાસ્વ સુણ કૃષ્ણ, વુજને હું કહું;
તેં ન જણ્યો મુને નેષ્ટ, તેતું દુઃખ બણું. ૧
- જેતેં તો મારો બાત, માર્યો ત્યાં સહી;
તે દહાડાનું વેર, મનથી જાયે નહી. ૨
- સ્વયંવર વિષે તેં નાર, રક્તિણી જે હરી;
કીધો અતિ અન્યાય, અમને નવ વિસરી. ૩
- તે વેર વારવા કાજ, આબ્યો છું અહીં;
લેશું તારા પ્રાણ, વાત કહું સહી. ૪

- ત્યારે કોપ્યા શી ભગવાન, વચન મુણી એહ;
ગદા ધરી કરમાંહે, ગ્રાણુ લેવાને તેહ. ૫
- મૂઝી શ્રી જગદીશ, વાગી હટે વિગે;
ઉભો રહો ત્યાં તેહ, પાખી મનમાંહે દુખે. ૬
- ગદા અજાની રાવ, પોતે ઝાટખ્ય યથા;
આખો છે દ્વારકાં માંહે, દૂતનો વેપ મેલો. ૭
- દેખે નહી ભગવાન, શાસ્ત્રને જોટલે;
દોહો દીશ જોએ નાથ, સ્વામીજી તેટલે. ૮
- કપટે ધરીને રૂપ, આખો સૈન્ય માંડાં;
શાસ્ત્ર ટળીને જૂપ, સેવક યથો ત્યાંડાં. ૯
- કૃષ્ણને કહે વચન, સ્વામી મુણો એહ;
મોકલ્યો દેવકી માત, કહેવા આખો તેહ. ૧૦
- શાસ્ત્ર રાજા જોહ, આખો નગરમાંડાં;
વશુદેવને પાંધી તેહ, ચાલ્યો વેગે ત્યાંડાં. ૧૧
- અહીં શું રહ્યા ભગવાન, કાશું મુદ્ધ કરો;
તમે વેગે દોડો નાથ, તે તો જાશે પરો. ૧૨
- ત્યારે કહે છે કૃષ્ણજી વાણુ, સાંભળ હું સહી;
બલદેવજી ■ ત્યાંહ, અમને ચિંતા નહી. ૧૩
- તે છે ત્યાં ત્રેલોક, જો ત્યાં આવી મળા;
તો મે તેના પ્રાણુ, પોતે હલે કરી. ૧૪
- એવું કહેતાં તેહ, કાણુ માંહે મયો;
શાસ્ત્રવતું ધરી રૂપ, પાખી આવી રહો. ૧૫
- વશુદેવ કારમો તાત, પાખીએ કાધો તેહ;
કાલી ખર્જ તલકાલ, મસ્તક કાપ્યું તેહ. ૧૬
- કેશે જાલી શીય, પાખી ઉભો રહો;
દેખાઈ ભગવાન, પિતા તે મારિયો. ૧૭

- જાન વિસાકું તેહ, પોતે હટે સહી;
માયા જાણી દેત્ય, ગદા કરમાંહે ઝહી. ૧૮
- કોધે મેલી તેહ, હેધું વિમાન ત્યાંહાં;
શીટયું મસ્તક ^૧આપ, પાપીના કરમાંહાં ૧૯
- પછે મેલી એક જ જાણુ, મુગટ હેલો જોટલે;
ઝાસી હાથ ગદાય, પાજો આંખો તેટલે. ૨૦
- ચક્ર મેધું જગદીસ, મારવાની મતિ;
હેધું તેનું શીશ, કોખો સીતાપતિ. ૨૧
- દંતવક ત્યાં જોહ, વટવા આંખો સહી;
શિશુપાળ કરો બ્રાત, ^૨માલવ્ય કહે ત્યહો. ૨૨

પદ ૪૫૪ રાગ સામેરી.

દંતવક ત્યાં જોહ, અધ્યાય અઠોત્તરમે તેહ;
વેર લેવાને બ્રાત, આંખો જ્યાં યદુનાથ.

હાથી.

- યદુનાથજી છે જ્યાંહાં ત્યાં, આંખો ગદા કરમાંહે ઝહી;
વેર લેવા બ્રાતનું, તેને કોષ મન માયે નહી. ૧
- કાક હવડાં પહોંચશે, ત્યાં તો જાણજે તું મનશું;
વેર હવડાં વાળશું હવે, સર્વ તારા તનશું. ૨
- સગા અમારા ધણા માર્યા, હિ-મત્ત તેં અહોંયાં સહી;
ઐાપષ તો જ્યમ બાધિ છેદે, ત્યમ ઘુને છેડું અહોં. ૩
- એવું કહીને ગદા મે'લી, પાપીએ ત્યાં નાચને;
વહસ્તીને તો કંઈ જ્યમ, ત્યમ શોભતી યદુનાથને. ૪
- પછે કૃષ્ણજીએ ગદા મેલી, શીશ ત્યાં અણગું કહ્યું;
તેજ માંહેથી નિકળ્યું તે, પોતે ઘટમાંહે ધર્કું. ૫
- ત્યાર પૂઠે તેનો કનિષ્ઠ બાધ, આવિયો તે જલ કરી;
ચક્ર મે'લી શીશ હેધું, કૃષ્ણજીએ ત્યાં સહી. ૬

એ ત્રણ આદે બીજા ધણા, નૈત્ય પોતે ગારિયા;
આયુષ્ય કૃષ્ણે પખાડ્યું, આનંદગર ઘેર આવિયા. ૭
ધણે દિવસે કૃષ્ણ કાધી, દારકાંજનને સદી;
બાલણપ્રણ રઘુનાથને, વધારે સહુએ ત્યાં ૮

પદ ૪૫૫ રાગ માઝ.

ઘેર ઘેર ઉત્સવ થાયે રે, દુર્લભ કલો નવ જાયે રે;
એકવાર બલદેવરે, અંતર વિચાર્યું જેવરે. ૧
ધુધિશિરની સલાયરે, દુહવાયો દુર્યોધન રાયરે;
સભા જેતાં પડિયો તેહરે, તેણે દુહવાણો છે એહરે. ૨
કોરવ પાંડવ માંહેરે, યુદ્ધ દારણ્ય યાશે ત્યાંહેરે;
ત્યારે મુને તેડશે રાજનરે, મારે એ બેહુ સમાનરે. ૩
કો'ને દુહું કો'ને બહું મનાવુંરે, મારે તીરથ કરવા જવુંરે;
એવું જણી (ત્યાં) બલદેવરે, તીરથ આત્મા અવશ્યમેવરે. ૪
ભરતખંડનો મહિમા જોહરે, પહેલે પ્રભાસ આવ્યા તેહરે;
પછે હિમી સરસ્વતી તટે આત્મારે, પૃથુક તીર્થમહિ અતિ માત્મારે. ૫
બિંડુ સરોવર માંહે તેહરે, સુદર્શન તીર્થ નાભાં એહરે;
અક્ષતીર્થ અક્ષેત્ર કહેવાયરે, પવ્ય પ્રાચી સરસ્વતી જાયરે. ૬
ગંગા યમુના ને હરિદ્વારે, નૈમિષક્ષેત્રમાંહે નાભા સારરે;
ત્યારે દિવેદી બાહ્ય જોહરે, યજ્ઞ કરે છે પ્રેમે તેહરે. ૭
તેણે હલધરની પૂજા કાધીરે, આસન આપ્યું આશીષ દીધીરે;
સત લોમહર્ષણ કઢાવે સહીરે, વ્યાસાસન જામ બેઠો ત્યહીરે. ૮
કથા પુરાણ કહે છે જોહરે, આસનથી નવ ઉઠયો તેહરે;
ત્યારે હલધરને મન આવી રીસરે, એણે મુને ન નામ્યું શીશરે. ૯
દર્ભશલાઘ નાખી જોહરે, વજ્ર યજ્ઞને વાગી તેહરે;
પાખ્યો મૃત્યુ બાહ્ય તેણી વારરે, સહુએ કાધો હાહાકારરે. ૧૦

૫ પદમાહે-દેવમારે, દેવમાહે ૮ મૂળમા 'દર્ભશલાઘ' એનો વ્યુત્પત્તિ છે. ૧૦ દર્ભશલાઘ-દર્ભની રાણી.

- એમ કહેવાને લાગ્યા તેહરે, અગો મન આરંભો એહરે;
જ્યાં લગે મન પૂરણુ યાગેરે, ત્યાં લગે હું કહેજે કથાપરે. ૧૧
- તેને તમો તો નાખ્યો મારીરે, કાંઈ ન જોયું વાત વિચારીરે;
આગે ઇશ્વર છે આપરે, બ્રહ્મહત્યાનું મોટું પાપરે. ૧૨
- ત્યારે રામ એમ બોલ્યા રવાતરે, મુને કહેને બ્રાહ્મણ જેતાતરે;
જે પ્રામશ્ચિત કહો તે કીજેરે, જયમ કાર્ય અમારું સીજેરે. ૧૩
- બ્રાહ્મણ બોલ્યા એણી પેરરે, વ્યાસામન જોઈએ મારે યેરરે;
તેનો તો તમો કીધો ધાતરે, બાલજી ઇમ કહે છે વાતરે. ૧૪

પદ ૪૫૬ રાગ વેરાડી.

- સત તણો પુત્ર તેડાવિયોરે, બલભદ્રે તે રત્યહિરે;
અભિષેક કરી એસારિયોરે, દર્શ ધરી મન માંહે. સૂ. ૧
- મરુકાર્ય અવાવિયોરે, આજા માગે રામરે;
અમો હવે તો ચાલશુરે, રશીખ આપો સ્વામરે. સૂ. ૨
- ત્યારે બ્રાહ્મણ બોલિયારે, અમો કહું બલદેવરે;
ગિરજા દેવ આવી કરેરે, વિદ્યન કરે છે ખેવરે. સૂ. ૩
- અમારા મરુને વિષેરે, પર્વણી જે કહેવાયરે;
નાખે મલમૂત જ ત્યાં સહીરે, રુધીર પડ તે લાંપરે. સૂ. ૪
- તેને જો તમો હજોરે, બ્રહ્મહત્યા તો જાયરે;
અનુજ બાલજીપ્રભુ તણોરે, તમ વિના કોણુ કરે સાપરે. સૂ. ૫

પદ ૪૫૭ રાગ મારૂ.

- શુકદેવ કહે સુણુ રાય, તુજને કું કહું મહિમાય;
અગણ્યાશીમો અધ્યાય જેહ, દેવને હલધર મારશે તેહ. ૧

(૧ પ્ર-૨ આગે હું ઈશ્વર છો આપરે. ૨ પ્ર-૨ વાણુરે. (૩ પ્ર-૨ નિર્વાણુરે
પ્ર-૨ ત્યારે ૫ પ્ર-૨ અબલ કરીને બેસાડીયોરે, આજા માગે રામરે. ૬ પ્ર-૨
આજા મુખિ તો રાયરે ૭ પ્ર-૧-૨ ' અનુજ ' ને બદલે ' અમલ' શબ્દ જોઈયે.
અનુજ-નાનો બાઈ, બાલજીપ્રભુ (રામ) તણા અનુજ (સદમજ) રોષ અવતાર બલ
બદ્ધ હોવાથી કવિએ વાપરેલો જણાય છે, ૧૪ વ્યાસાસન-વ્યાસનું આસન.

- પર્વણી પૌર્ણમાસી જેઠ, ત્યાં લગી રહ્યા ત્યાં તેઠ;
તે દિન બિલ્વલ ત્રેત્ય જ આવ્યો, હલધર કેરો મનમાંહે બાવ્યો. ૨
- શરીર કાધું તેનું જેઠ, યમ સરખો આવ્યો તેઠ;
ત્રાંખા સરખી તેની જટા, આવ્યો ઉપદ્રવ કરતો તદા. ૩
- ત્યારે રામે હલે કરી તાણ્યો, મુસલ કેરે પ્રહારે આણ્યો;
આહણે તપ અલિષેક કીધો, હવે અર્થ અમારો સીધો. ૪
- હલે સ્વામીજી તીર્થ તો કીજે, તીર્થ સ્નાનફલ લીજે;
સરથૂ નદીએ કીધું સ્નાન, અર્ધોધ્યા આવ્યા છે શ્રીરામ. ૫
- પ્રયાગમાંહે આવ્યા રાજત, નિય કર્મ કરે તે દિન;
ગોમતી ગલ્લકી વિશાલ જેઠ, રસોલદ્રહે ગંગાસંગમ તેઠ. ૬
- એનાચલ પર્વતમાંહે આવ્યા, પરશુરામને કોટ નમાવિયા;
ગોદાવરી બીમા નદી જેઠ, વેણી પંખા સરોવર તેઠ. ૭
- સ્વામી કાર્તિક ને ચંદ્ર જેઠ, નમસ્કાર જમ કીધો તેઠ;
વ્રવિઙ દેશતણી દીસા લીધી, વિકટાચલની પ્રદક્ષિણા કીધી. ૮
- કામ કૃષ્ણ કર્તો ત્યાં જેઠ, પ્રદક્ષિણા કીધી ત્યાં તેઠ;
કાવેરી શ્રીરંગ ગિરિ જેઠ, ઋષભ પર્વત ત્યાં વળી તેઠ. ૯
- મકુરાં તીર્થ કરીને વળિયા, સેતુબદ્ધ રામેશ્વર પસિયા;
દશ સદસ દિગ્ગરાજને ગાય, આપી હર્ષ આણી મનમાં. ૧૦
- કૃતમાસા તામ્રપર્ણી જેઠ, મલયાચલ પર્વત ત્યાં તેઠ;
અગસ્ત્યને શિર નામી વળિયા, કર્નાલી કુર્ગાને પ્રજુમી પસિમા. ૧૧
- શાસ્ત્રુન ક્ષેત્ર ત્યાં કહાવે જેઠ, અગ્નિને તપ કીધું એઠ;
દશ સદસ ત્યાં આપી ગાય, આઝ્યા ગિરિ કરણાલ જ્યાં. ૧૨
- આર્યા દેવી પીયન ચલપાણ, તાપી પયોણી ઉનરપંખા જાણ;
હંકારણ વન કહાવે જેઠ, મહિષાવતી ને રેવા તેઠ. ૧૩

૧ પ્ર-૨ કામળ (૨ પ્ર-૨ સોભકહે) ૩ પ્ર-૨ જટાવરણી. ૪ પ્ર-૧ દશ
સદસ દિવસજ રાજને ગયા. ૫ પ્ર-૧ મેમે ૬ પ્ર-૨ તેઠ ૭ પ્ર-૨ પધારી.
૨ પૌર્ણમાસી-પુનેમ. ૩ સરખો-સરસો, પાસે ઉપદ્રવ-સતાપ, દુઃખ. ૪ આણ્યો-
અંત આવ્યો, આપ્યો, અર્થ-મર્થ, મનલજ, મન. ૭ કોટ-ટાક.

મહિપાસુ ને પુષ્કળ જોઈ, અડસકે તીર્થ કીધા તેહ,
પડે આબ્યા પાગ પ્રભાસ, કહે બાનણ હગિને દાસ

૧૪

પદ ૪૫૮ રાગ ગાડી.

શુકદેવ કહે મુણ ગય, કયા પુનને કહું,

બતદેવ આબ્યા તેહ, પ્રભાસવિષે ખર

૧

ત્યા આવી રજા એક દિન, તેવે વિન મત્યા,

તેણે કહો સમાચાર, કોગ્ન પાન વદા

૨

કુરુક્ષેત્ર વિષે તો એહ, દારણુ યુદ્ધ કરે,

થયા દિન અડાગ, ભીમ ગદાએ વઢે

૩

માર્થો સનનો સાથ, 'ગનનો સહી,

દુખ પામ્યા બનદેન, વેગે આશ્યા વહી

૪

એણુ મુણી બનદેવને, મન દુખ વમે,

જાણીને જામાત્ર, વાગ્દાને ધસે

૫

કુરુક્ષેત્ર વિષે ગયા તેહ માર્યા સદ્ સહી,

અરાધ કૌહિણી માહે, ચાગ રહી ત્યહી

૬

એક દુર્યોધન તો રાય, કૃપાઆર્થ જ નેહ,

અમૃત્યામા યોધ, કૃતવર્મા તેહ

૭

પાડવ પાસે એક, કૌહિણી સેના ગહી,

કુરાન પાસે જાત, પાસે કૃષ્ણ ત્યહી

૮

એવે આબ્યા રામ, રીઝયા ધર્મ જ્યાહા,

પુધિઠિરે કર્યો પ્રજામ, કૃષ્ણુ મળ્યા ત્યાહા

૯

પણ બોલ્યા નહી મુખ રામ મનમાહે જાણી રજા;

દુર્યોધન ને ભીમ, વઢે છે ત્યા ગયા

૧૦

ત્યારે કહે છે હવધર વાત, માનજો તમે સહી,

યુદ્ધ રાખો બે જાત સમતોવ છો સહી

૧૧

દુર્યોધન તે ભીમ, બનિયા બે ખરા,

કલહ મકેઃ એહ, 'તમે એમ ક્યાર્યા

૧૨

કલ્પુ ન માને કામ, બેમાં એક સહી;
મન વિચાર્યું જેહ, બાની મીઠે નહી.

કૃષ્ણ કરે છે પક્ષ, પાંડવની યદ્ધા;
ધરમાદે કસહ સાકાજ, આપણુ કીજે તદા.

પછે ચાલ્યા દારકાં મોંઢ, મનમાં કોષ ધરી;
જણી ઉન્મત એહ, ચિંતા યદ્ધ ખરી.

નિમેષ ? માત્ર ત્યાં એહ, શોચ કીધો સહી;
એ ચરિત્ર મુજે નરનાર, પાવન થાય સહી.

કહે બાલણુ વિસ્તાર, કયાનો ખરો;
એક મને જે ગાય, હરિપદ પામે ખરો.

પદ ૪૫૯ રાગ ગાડી.

શુકદેવ કહે પરીક્ષિતને, સાંભળ તુ રાજનનથ;
એંશીમે અધ્યાયે મુદ્ધમા, ચરિત્ર 'કે' ગાન. સાંભળ રાવન. ૧

પગી રાજન એબીપેર પૂછે, કૃષ્ણચરિત્ર ઉદારનથ;
કયા મુને કહે સહી, શુષ્ક તણો નહી પ્રાર. માં ૨

શુકદેવન કહે છે સહી, વાણીએ કરી લેવું નામનથ;
મને કરીને ચિંતવવા, સ્વામી સુંદર સ્થામ. માં ૩

કણે કરીને સાંભળવા ને, નેત્રે નિરખવા નામનથ;
મસ્તકે કરીને નમ્બું, ચરણે જણું હરિદાર. માં ૪

જે કરીને પરમેશ્વરનાં, કાર્ય કરવાં તેહનથ;
એણે પ્રકારે સકલ દ્રવિયો, સમર્પવી ત્યાં એહ. માં ૫

તેને માનુષદેહ પામ્યાનુ, માધન થાયે રાવનથ;
ગર્ભવાસ આવે નહી, જે મુજે કૃષ્ણકથાય. માં ૬

દેવે ચરિત્ર કહુ મુદ્ધમાનુ, સાંભળ તું રાજનનથ,
તેહ પ્રકારે અનિસુખ પામ્યા, કહે એમ શુકનથ વચન. માં ૭

તેહ સુદામાને સહી, દરિદ્ર તણો નહી પારછ;	માં૦
મુખમાહે મે'લે સહી, તે વસ્તુ નહી તેણે દાર.	
વઝ પહેરવાને નહી, ધરવાને નહી આભરણછ,	સા૦
મદિર રહેવાને નહી, જમવાને નહી અન્ન.	
તેની સ્ત્રી તો માધરી, વા'લા શ્રીભગવાનછ,	માં૦ ૧
એક ક્ષણ મે'લે નહી, ઝસનાએથી રામ.	
બાલક પોતાને ઘણા, 'શીદાયે છે તનછ;	માં૦ ૧
વતવયે છે અતિ ઘણુ, 'મુખમા મે'લવા અન્ન,	
બાલક ઓલવણતાં સહી, દેખીને એક વારછ;	માં૦ ૧
પીયુ કને કર જોડીને આવી, તેણે મમે ત્યા નાર	
આ જીવ્યાથી મરણુ' ભણુ', તમને નિશ્ચે કહિયેછ,	માં૦ ૧
બાલક તો અતિ કલકવે છે, દુ'ખ કથીપેગ સહિયે.	
ઝામી તમારે મે મુણ્યો છે, મિત્ર શ્રીભગવાનછ;	માં૦ ૧
ઝોલ સહસ્ર માહે લીલા કરે છે, દુ'ખજનન તેતુ નામ	
ઝામી શે કામ આવશે, પછે આપણે નાથછ,	માં૦ ૧
એકવાર તમે જઈને ઝોડો, તે આગવ લા દાય.	
પૂર્વે કાઈ કીધુ નથી તો, ક્યમ આપે ભગવાનછ,	માં૦ ૧
મિરદમાલક જેતુ નામ છે, તે પૂરશે આશા ગામ.	
સુદામા તમારે એમ કહે, સ્ત્રી પ્રત્યે વચનછ,	માં૦ ૧
મિત્ર જુદો છે મુજનો, તે યદ્ય ખેડો ગજનછ	
દીન દુર્જલ હુ સહી, આવવાની નહી દામછ,	
વ્યવસ્થા દેખી હાસ્ય કરે, જ્યમ જઈ આ કામ.	માં૦ ૧

૧ પ્ર-૨ સીદાયે વિના અન્નછ, ૨ પ્ર-૨ કહાયની લોગન ૩ પ્ર-૧ વજનવળે
 છે ૪ પ્ર-૨ ઝામી શે કામ આવશે, અન્નવિના નહીં વાન ૫ પ્ર-૨ પૂર્વે કાઈ
 પુત્ર નથી તો ૬ પ્ર-પ્રમાણ ૭ પ્ર-૧ કહેશે, પ્ર-૨ કહે તે મુજને ૧૦ સાધરી-
 (સ સાધુ-સ્ત્રી) સાધરી, પતિનતા સ્ત્રી. ૧૧ સીદાયે છે (સંસાર) દુખી થયુ
 ૧૨ દુખમા જનન-૭ ખ ભાગ્યારો ૧૫ ઝોડો-ધરો ૧૬ ભિર પાવક-પ્રતિજ્ઞા પાળનાર

વસ્ત્ર પહેરવાને નહી, કાઠમાં તો ઉપાનત્ત;
પાત્ર તુંળી સાજુ ન મળે, કરવાને જલપાન. સાં ૧૯

તે માટે બેસી રહો, જ્યમ વિધાતા રાખેત્ત;
મુગ્ધને દેખી હાસ્ય કરે, ચાલશે ધન પામે. સાં ૨૦

ત્યારે અખણ એમ કહે, મારા પીયુ તું મૂઢત્ત;
નિશ્ચયે તમને દયા કરશે, સ્વામી ગઝડાઈ. સાં ૨૧

એમ કરતાં જઈ જુઓ, દર્શન હરિતું યાશેત્ત;
ભાલ્યુપ્રભુ રઘુનાથત્ત, તે મિત્રધકો ક્યમ વાંશે. સાં ૨૨

પદ ૪૬૦ રાગ ગાંડી.

જીનો પ્રેયો સુદામો, મનશું કરે વિચારત્ત;
મેં તો પૂર્વે નથી પૂજ્યો, સ્વામી શી ત્રિપુરાર. સાંભળ છુંકરી. ૧

વળી માધવશે નવ નાહો, ગંગા યમુના તેહત્ત;
પ્રયાગ પ્રાચી વિષે આપણે, દાન ન આપ્યાં એહ. સાં ૨

આંદ્રાયણ તો મત ન કીધું, એવ પૂજ્યાં ઉમથા એહત્ત;
ધણા વિમ્બ તુપ્ત્યા નહી, પંચામૃત તો તેહ. સાં ૩

એમ કરતાં જઈ જોઈ, પણ પૂર્વતું નહી દત્ત;
ક્યાંથી આપણ પામિયે, જે નથી પૂર્વતું વિત. સાં ૪

સ્વામી કરુણાસાગર છે, એ તો કૃષ્ણ કૃપાલત્ત;
દર્શન કીજે નાથતું, અંગ સશલ યાવ પતકાલ. સાં ૫

કહોત્ત એક ચિંતા કરે, પ્રજા કને અમે ભયંત્ત;
ધરમાહે કાંઈ નથી તો, બેઠ કયીપેર 'ધારુ'. સાં ૬

૧ પ્ર-૨ પાત્ર કરમા શું લેવું, જલ બરવાને જલપાન. ૨ પ્ર-૨ કરો, ચાલશે એ ધર પામે. ૩ પ્ર-૨ ન પૂજ્યા ત્રિપુરાર ઉમથાલત્ત; ધણું વિત આપ્યાં નહીં, વિપ્રને મસાય. ૪ ક્યાંથી કાંઈ પામિયે, જે નહીં આપણે વિત. ૫ પ્ર-૨ આજ. ૬ પ્ર. ૨ યારો-૧૯ ઉપાન-(સં-ઉપાનત્ત) જોડા. ૨૦ વિધાતા-દેવ, ધનપામે-ધન વિના. ૨૧ માધવશે-માધુ સ્નાન. ૨૨ આંદ્રાયણ-એક માસતું મત, ૨૩ શુભપક્ષમાં એક એક કોણિયે વધારવો અને કૃષ્ણપક્ષમાં કમી કરવો તે) ૨૪ નૃપ કયાં, ૨૫ દત્ત-આપણે. વિત-દ્રવ્ય, પૈસા. ૫ કરુણાસાગર-દયાળા બંદાર.

- શ્રી સાધવી સુદામાની, તેણીએ ક્યો વિચારજી; માં ૭
પામે મંદિર પાડોશીનું, તેને ઘેર ગાજ નાર.
- ચાર ધર તાંડુલ માગીને, પેાતે તે તો લીધાજી; સાં ૮
છશીને તે વસ્ત્રે ખાંધી, પીયુના કરમાંહે દીધા.
- વસ્ત્ર છર્ણુ તે તો સહી, તાંડુલ ન રહે તે માંહેજી; સાં ૯
ખીજે વસ્ત્રે લપેટીને, કરમાંહે ૧ દીધા તેહ.
- શ્રી કને ત્યાં આઘા માગી ને, ચાલ્યો વિચારતો મનજી; સાં ૧૦
ત્યાં જાળને શું કરીશે, ૨ પેસવા નહો વે રાજન.
- ૩ કદાચિત્ કમ કરતાં પામીશે, હાર કૃષ્ણજી એહજી; સાં ૧૧
તો ત્યાં જાળને શું કહીશે, ચિંતા મોટી તેહ.
- એમ કરતાં આળ્યો સહી, નગર દ્વારમાં માંહેજી; સાં ૧૨
૪ સમ પોલ લગે જાજ પેઠા, કોણે ન વાર્યો લાલિ.
- અંતર્યામી આત્મા, સ્વામી શ્રીભગવાનજી; સાં ૧૩
મિત્ર સુદામો આળ્યો છે, જાણ્યું સ્થામલવાન.
- પ્રભુજીએ તો જાણ્યું જે, આળ્યો છે સુદામો મિત્રજી; સાં ૧૪
રુકિમણી પ્રત્યે એમ કહ્યું, તમે કરજો તેની બક્તિ.
- હુ તમને અહર્નિશ ઠહેનો, મારો છે મિત્ર એહજી; સાં ૧૫
તે કૃપા કરી આજ આવે છે, હું નથી લેહતો વિવેક.
- તમે સહુ કો સાથે ચાલો, તેને ભેટવા આજજી; માં ૧૬
ભાસજીપ્રભુ રઘુનાથ ચાલ્યા, ૫ કરવા તેનું કાજ.

પદ ૪૬૧ રાગ ગોડી.

- સામા આળ્યા નાથ, મન આનંદ પહો; ૧
શ્રીઓ આશ્ચર્ય ધાંપ, જોવાને મિત્ર ખરો.
- શ્રીઓ કૌં વિચાર, મિત્ર ક્યાંહાં સરે; ૨
તેને કાજે નાથ, એટલુ દિત કરે.

૧ પ્ર ૨ લીધા. ૨ પ્ર. ૨ પજી દર્શન જુગલવન. ૩ પ્ર ૨ પેસવા નહો દે દ્વારપાલ જન, એમ કરતે જો વચસેજી; સ્વદેહી સદેશો કદાચજી, કદાચ દર્શન યારો. ૪ પ્ર. ૨ પેસતો. ૫ પ્ર. ૧ હરવા વનનો વાપ ૧૫ લેહતો-સમજતો

એવે મમે ત્યાં મિત્ર, સુદામો આબ્યો સદી;
ધાધને મગિયા નાથ, ૧૬ ન મેવે ગદી. ૩

૧ શરીરે તો આમ, પાંસલા ડગમગે;
ઝીઝો કરે વિચાર, ૪એ મિત્ર કાને ગમે. ૪

જેને મળવાને ત્યાં નાથ, જાતાતા તમે;
તે કપાંકાં છે મિત્ર, તમને કહું છું અમે. ૫

તારે સાન કરી જગદીશ, સુદરી તમે સુણો;
તે એક મિત્ર કહે નાથ, ૨એ સદેહ ધરો. ૬

એવે સુદામાનો હાથ, જમણે કરે કરી;
તેને જીવન મુઝાર, આબ્યા તેડી હરિ. ૭

કંચનને આસન, મિત્ર એસાર્યો તેહ;
રુકિમણી નામે નીર, પ્રભુ પગ ધોએ તેહ. ૮

સુદામાને ચરણે, બ્યાહ શરી ધણી;
પ્રભુને ખૂએ હાથ, કોમલ કરે ત્યહો. ૯

રુકિમણી આદે નાર, આવી સહુ એહ;
ચરણામૃત ત્યાં સર્વ, સુદરી વદે એહ ૧૦

પછે અદન અર્ચ્યા માત્ર, પુષ્પની માલા ધરી;
અમર સોબાન હોએવ, આરતિ પ્રેમે કરી. ૧૧

આરોગાબ્યા તેહ, અતિ આહાર કરી.
પામે બેઠા આપ, પોતે ભોજન કરી. ૧૨

રુકિમણી તો વાચ, વિજન પોતે કરે;
શ્રી કૃષ્ણ ત્યાં તેહ, બીડી મુખમાંહે ધરે. ૧૩

૧ પ્ર-૨ કહ મેલે નહી ૨ પ્ર-૨ શરીર આપતા રથામ ૩ પ્ર-૨ એ પ્રશ્ન
કાને નમે. ૪ પ્ર-૨ જેને કહે નાથ, એવણી પ્રીત ધરે, એવે સુમીરે મિત્ર, સુદામો
દિત કરે એક પુરુષ કાને મળે, જેને અલવા નાથ, પોતે યાદી આવી મળ્યા, તેને
કીધો સનાથ તો નામે નમાવે, રૂડે હૃદયાર-પુરૂષ, પત્રના તલિયામાં ગીરા પટે છે
૧૦ પદે- (સ.વન્દ) નમે છે ૧૩ નાથ વિજન-વાપરે વીજણાધી નાખવા,

- અન્ય સ્ત્રી વળી જોઈ, આવી છ કને;
અન્યો અન્ય વાત, માંહોમાંહે કરે. ૧૪
- એ તો કો અનધૂત, આવ્યો છ અડી;
પ્રભુને થયો વિગ્રમ, આવડું કરે સહી. ૧૫
- નસ નિસરી છે કરમાંહે, ચરણે વ્યાક સહી;
તેના તલાંસે પાગ, પુન્યનો પાર નહી. ૧૬
- બ્રહ્માદિક દર્શન, જેનું પામે નહી;
એહ વિપ્રનું ભાગ્ય, હરિ સ્તુતિ કરે અહીં. ૧૭
- શય્યા પોતાની જોઈ, હરિ પોદતા સહી;
પ્રભુ તલાંસે પાપ, વા ધાંતે રુઝિમણી. ૧૮
- ત્યારે સકોચે ત્યાં વિપ્ર, મનશું વિચાર કરે;
શું જાણતા હશે નાથ, જે તો સેવા કરે. ૧૯
- શું બ્રહ્મા કે શ્વ, કે નારદ સહી;
જાણીને તો એહ, પૂજા કરે અહીં. ૨૦
- ત્યારે અંતર્ધામી નાથ, તેનું હૃદે લલ્લું;
જે સુદામાનું ગન, હવડાં દ્રિષ્ટા થયું. ૨૧
- પૂર્વની કરે વાત, તો એનો સદે હરે;
તો લજ્જા મૂકે એહ, નાથ વિચાર કરે. ૨૨
- હવે ગુરુની કહે છે વાત, સંભારી જોડે;
બાલણપ્રભુ રધુનાથ, સદેહ હર્યો તેડે. ૨૩

૫૬ ૪૬૨ રાગ વેરાડી.

- હવે શય્યાએ સુત્રગો પોદિયારે, એમ કહે છે વૈકુંઠનાથરે;
સંદીપનિએ બણાન્યારે, સાંભરે મારા જાતરે. ૧
- વળી તમે ચરણ છો સફીરે, તમ સરખી નારરે;
તમે ગૃહસ્થ દીસો છો મહીરે, પુત્ર પરિવાર અપારરે. ૨

- પણુ સ્ત્રી પુત્રાદિક તાહારે, તેણું નથી દીસતો કાંઈ નેહરે;
દીસે છે દેહ દાઘો સહીરે, તેણે દુઃખે દાઝુછું એહરે. ૩
- પણુ ગુરુ કને વિદ્યા પામિયારે, તેનું રાખો છો તમે જ્ઞાનરે;
જેણે સંસારજન ધન છૂટિયેરે, પામિયે ત્યાં શ્રીરામરે. ૪
- હવે જ્ઞાન હરેમાં તમે ગખજોરે, એમ કહેછે પ્રભુજી વચનરે;
બાલજુપ્રભુ ધ્રમ ઉચ્ચરેરે, છૂટિયે હોયે જો પુન્યરે. ૫

પદ ૪૬૩ રાગ સામેરી.

વળી કહે વૈકુંઠનાથ, સુદમાનો ઝાલી હાથ;
એકવાર ગુરુ ગોરાણી ઘેર, રમતા રૂડી પેર.

હાળ.

- રૂડી પેરે રમતા ને, ઇધન તો હતું નહી;
ગોરાણીએ આજ્ઞા આપી, લેવા આલ્યા આપણુ ત્યહી. ૧
- ઇધનભારો આપણુ જ્યારે, લેધને તો નિમર્યા;
અકાલે ત્યાં જીતિ આવી, પાણી વનમાંહે બર્વા. ૨
- પછે સૂર્ય અસ્તગત થયો, સપ્તમે લા પાણી બર્ધુ;
દિવસ દીરા સૂઝે નહી, જો ભોમિ મદિર પરવર. ૩
- પછે ત્યાંથી (આલ્યા) રાત્રે, ચાર પ્રહર હીઆ સદી;
પછે ગુરુ ગોરાણી, વાંજામાંહે મળિયાં ત્યહી. ૪
- ગુરુ સંતોષ પામિયા, આપણુ ઉપર ત્યહિ હો;
વિદ્યા આપણુને બખાવી, પોતાના મનમાંહે હો. ૫
- અધ્યાય એ સી થયા પૂર્ણ, સુદમાચરિત્ર હો;
બાલજુપ્રભુએ પોતાના, જાણીને કાપું દિત હો. ૬

પદ ૪૬૪ રાગ સામેરી.

હરે જી શ્રી ભગવાન, સુદમાને ત્યહાં,
બાબી મારી જોદ, સુખડી મોકલી તેદ.

દાળ.

- સુખડી મારે કાજ લાખ્યા, શા માટે નથી આપતા;
 સુદામો તે લાજ પામે, કરમાંહે યાપતા, ૧
- લાજતો તે નસાડે, તાંડુલ જે ત્યાં લાવિયો;
 કૃષ્ણજીએ પેર પૂછી, કર પોતે આગલ કર્યો. ૨
- બેટ થોડી લાખ્યા હશે, તો ધણી કરીને માનશું;
 પત્ર દુનસી ફળ કુને, ધણું કરીને જાણશું. ૩
- ✓ અહા વિના તો મરું નહી, એમ કહે મહુનાથ હો;
 ભાવ વિના નવ નિધિ પૂજે, મારે મન નહીં વાત હો. ૪
- લાજતો તે સુદામો, તાંડુલ આપી નવ ચક્રે;
 હાથે ત્યાં મુદિ ભરી, તાંડુલ મુખમાંહે ધરે. ૫
- ખીજ મુદિ આરોગ્યા, ત્રીજીએ સાહો હાથ હો;
 વૈભવ આધ્યાત્મી મતિ કીધી, ભાલજીપ્રભુ રઘુનાથ હો. ૬

૫૬ ૪૬૫ રાગ નટનારાયણ.

- સુદામો તો જેહ, પ્રાણજી તેહ, તાંડુલ આરોગ્યા તેના સહી, આનંદ ધણો. ૧
- એક મુદિ તેહ, દાસને જેહ, લક્ષ્મી એહ, આપી ત્યાં તેને સહી. આં ૨
- લક્ષ્મીએ હાથ, ઝાલ્યો નાથ, મનશું હિચાટ, સર્વે શું એને આપશો. આં ૩
- કહે દેવ મુરાર, સાંભળ નાર, કહું વિચાર, કર શું ઝાલ્યો માહરો. આં ૪
- મારા ભક્તજી જેહ, સર્વસ્વ તેહ, આપું એહ, હું તેનો તો યજ્ઞ રહું. આં ૫
- ૧ કહે મહુનાથ, પાછો કરો હાથ, મારો જે દાસ, ભાલજીપ્રભુ કહે ત્યાં
 (કું) રહું. આં ૬

૫૬ ૪૬૬ રાગ સામેરી.

મારે મામ તો તેહ, ગોષ્ઠી કરી હરિ જેહ;
 યયો પ્રાતઃકાલ, ત્યારે કહે છે દયાલ.

દાળ.

- દયાલ ત્યારે ધમ કહે છે, સુનામા સુણો તમો;
 ✓ સુવન જાઓ દુઃખ ગેલી, તમને તો કહું છું અમો. ૧

- ત્યારે સુદામો તે વિચાર કરે, મુને કાંઈ આપતા નથી;
કંચન જ્યાં જોઈ ત્યા પડયું છે, તો ન્યૂન સી તારે હતી. ૨
- વોલાવ્યા ત્યારે સહી, ઘણું માન દે છે દયાલ હો;
વળી ક્યારે(ક) કૃપા કરજો, તમારો છે ઠાર હો. ૩
- હંચું તો જોએ નહી ને, લાજતો ત્યાં મન સહી,
ચિત્તવિષે ધટમટ કરતો, ચાલિયો પોતે ત્યહો. ૪
- તાહરે સી ન્યૂન હતી, સ્વામી વૈકુંઠનાથ હો;
આટલી શિદ્ધિ હતી તારે, નાપ્યું શેં કાષ્ઠ લાયક હો. ૫
- સી ને બાલક માહરાં, તે વાટ તો જોતાં હજો;
કહેશે કૃષ્ણજી કને ગયા છે, તો ગિદ્ધિ ધગી ત્યાં લાવશે. ૭
- કહેશે ઉદર ભરવા ગયા હતા, તે ઉદર ભરીને આવિયા;
સ્વામી તેને શું કહીશે, બાપ તમને નાચિયા ૭
- વળી સુદામો જ્ઞાન આણી, વિચારે મનનું સહી;
પૂર્વે મારે દરિદ્રનો, સદેહ એક આવ્યો ત્યહો. ૮
- પૂર્વે જ્યારે ગોરાણીએ, કાષ્ઠ લેના મોકલ્યા;
ખાલું બાંધી વનમાંહે, અમે મહુએ માંચર્યા. ૯
- ત્યારે પ્રભુને ત્યાં ભૂખ લાગી, મારગમાંહે તો સહી.
હુને કહ્યું ઘું સુદામા, ખાલું તો આપને અહો. ૧૦
- ત્યારે મેં એકાંતે ચોરી ખાલું કૃષ્ણને નાપ્યું તેક હો;
તે માટે દરિદ્ર આવ્યું, લાવજી કહે છે એક હો. ૧૧

પદ ૪૬૭ રાગ સામેરી.

જ્ઞાન વિચારે આપ, મેલી 'તનંથી' તાપ;
મારે પૂર્વનું નહીં પુન્ય, તો શું આપે સ્વામલવાન.

દાળ.

સ્વામલવાન મુને ક્યાંથી આપે, અપગધ એટલો મેં કર્યો;
હું પાપી દરિદ્રીને પોતે, બુવનમાંહે લઈ સાંચર્યો.

- મુને આરોગાઓ શય્યા, ઉપર પોઢાડ્યો સહી;
લક્ષ્મીએ ત્યાં વાપ નાખ્યો, પોતે ચરણ તર્વાંસ્યા સહી. ૨
- ✓ કૃષ્ણજીએ એમ વિચાર્યું હતો, એને ધન જે આપું સહી;
તો ધ્યાન માડું હદે નહી રહે, તેણે તો આપ્યું નહી. ૩
- ધનનું તો કામ નથી, ચિંતન કરતો આવિયો;
સ્વામી સેવા હદે રહેજે, એમ કરતો આવિયો. ૪
- એ કારણથી મુને તો ઘણી, કૃપા કીધી નાય હો;
વિચારતો તે નગરમાં, આવિયો પછે આપ હો. ૫
- એમ કરતો હુંકડો આવ્યો, પોતાના ગૃહનો કામ હો;
મુવળું મંદિર જોએ તો ત્યાં, દીસે અતિ આરામ હો. ૬
- ધર પાછલ ત્યાં વાડી દીઠી, સગેવર ને કૃપ હો;
અનેક પંખી ત્યાં જ બોલે, જાત જાત અનુપ હો. ૭
- દાસી ત્યાં રમે ઘણી, ને દાસનો પાર જ નહી,
ગજ રથ અથ યાધ્યા દીઠા, આશ્ચર્ય મન પામ્યો સહી. ૮
- આ મંદિર તો ખૂબ તણુ, કે રૂઢ કે ઇંદ્ર કેરું હોય(હો);
મને તો અહીં જોતો ટૂંખી, તરકર કહેશે રકાવ(હો). ૯
- પર્ણકુટી મારી મુલગી, તે પ્રભુજી તો ક્યાં ગઈ;
બાલકપ્રભુ તમે વાડ કીધું; મુલગું લીધું હતી. ૧૦

પદ ૪૬૮ રાગ સામેરી.

એવું વિચારે તેહ, શી પોતાની જેહ;
અનેક દાસી સાય, આવી જાણ્યો હાય.

હાળ.

હાય જાણ્યો નાયનો તે, મુજનો પછે એમ કહે;
અપરાધ મે કાંઈ નથી કીધો, શા માટે મુજને ગહે. ૧

- ત્યારે સ્ત્રી હસીને કહે, સાંભળો મારા નાથ હો;
આ વૈભવ સધળો આપિયો, તે રવામી વૈકુંઠનાથ હો. ૨
- આ વૈભવ સર્વ તમારો, તમો મંદિર માહે પધારિયે;
આસન બેસો કનકને, નાથજી સર્વ નિહાવિયે. ૩
- ત્યારે સુદામો જોવા લાગ્યો, યમ રત્નો જૂનકાર હો;
તોગજી મુક્તાશી તણાં, હીદોલા રખુલકે દાર હો. ૪
- શય્યાને ચંદરવા બાધ્યા, એ વૈભવ ધંદને નથી;
ત્યારે સુદામો તે મનથું, વિચાર તો કરે ત્યહો. ૫
- મે કૃષ્ણાર્ધજી કો પાત્ર વિષે, કાંઈક તો કીધું નથી;
કૃપાનાથ માટે કૃષ્ણજીએ, વૈભવ તો આપ્યો સહી ૬
- ✓ સુદામો સર્વ ભોગ ભોગવે, દરિ સાથે આપ હો;
એક ક્ષણ મેલે નહો, હોયી વૈકુંઠનાથ હો. ૭
- સુદામો મન દહ કરીને, વળી એવું ચિંતવે;
આ વૈભવ ને ત્યાં મદિરથી, રખે મુને (વું) વિસરે. ૮
- ✓ તે સુદામો સર્વ ભોગ ભોગવે, તે કૃષ્ણને પામ્યો સહી;
એ ચરિત્ર જે સાંભળે, તે કૃષ્ણને પામે ત્યહો. ૯
- લીલા સુદામા તથી પ્રેમે, મારો મુથુરો જેહ હો;
ભાલજીપ્રભુ રઘુનાથજીને, અતે પામશે તેહ હો. ૧૦

પદ ૪૬૯ રાગ ગાઢી.

- શુકદેવ કહે મુજી રામ, ખરીક્ષિત કું કહું;
✓ બ્યાશીમે અધ્યાય, જે કથા લહું. ૧
- મા કૃષ્ણ દારકાં માહે, રમે છે સહી;
અનેક સ્ત્રીને સાથ, કીડા કરે ત્યહો. ૨
- માદવનો સહ સાથ, બેઠો સભાવિષે,
એવે સૂર્યમહજી જેહ, આવ્યું તેણે સમે. ૩

૧ પ્ર-૨ આ સમૃદ્ધિ સર્વ તમારી. ૨ પ્ર-૨ હિદોલા ખાદ કરી દાર હો.

૪ જૂનકાર-પ્રકાશ, રખુલક-દીપ્તિ, રોમે.

- બરતખંડના રાય, આભ્યા તે સહી;
 કુરુક્ષેત્ર વિષે તો દાન, આપવા જાય ત્યહીં. ૪
 કુરુક્ષેત્ર વિષે પંશુરામ, ક્ષત્રિ માર્યા જોહ;
 દ્રહ બરાયા હિ ત્યાંહ, અધ્યાપક ઝોહ. ૫
 રામદ્રહ તીર્થનું નામ, રુધિર લયું છે જોહ;
 પરશુરામે તે ત્યાંહ, તર્પણ કીધું તેહ. ૬
 ત્યાં પર્વ સર્વ વિષે ઝોહ, સ્નાન કરે સહી;
 થોડું કીધે દાન, ઘણું યાચે ત્યહીં ૭
 ત્યારે હરિએ ક્યો વિચાર, ચાલો જમ્યે ૧ ત્યાંહ;
 માદવ સહુએ સાથ, નિસરિયા ૨ ત્યાંહ. ૮
 બલદેવ શીઓ સહુ સાથ, વસુદેવ તાત સહી,
 અને દેવકી માત, આલ્યાં વેર્જે વહી. ૯
 દારકાં વિષે રક્ષાય, કરા મેલ્યા મરી;
 અનિરુદ્ધ ને માતૃકી, બેઠુએ ત્યાં કરી. ૧૦
 આભ્યા કુરુક્ષેત્રમાંહે, તેડયા વિપ્ર તેહ;
 પૂછી તીર્થ કપવાસ, પોતે કીધા તેહ. ૧૧
 સ્નાન નિત્ય તો જોહ, પોતે કીધું ત્યહીં;
 માલણ્યપ્રભુ રથુનાથ, વિચારીને અહીં, ૧૨

૫૬ ૪૭૦ રાગ દેશાખ્ય.

- કુરુક્ષેત્રમાંહે આભ્યા કૃષ્ણ જો, સાથે દેવકી માત જો,
 વસુદેવજી ત્યાં આવિયા જો, બોજન દ્યું સહુ સાથ જો. ૧
 બોજન કરી સહુ સાચ્યાં જો, પાળ તવાવની તેહ જો,
 વૃક્ષભયાએ બેઠા નારજી જો, પન્નિવાર લખને ઝોહ જો. ૨
 કુરુક્ષેત્રમાંહે આવિયા જો, ગોપીવંશી નદ નાય જો,
 જશોદાજી વળી તેહ જો ગોપી ગોવાળ આભ્યા ઘણા જો. ૩

૧ ૪-૨ તેહ ૨ ૪-૨ તેહ. ૫ અધ્યાપક-બ્રહ્મવિદ્યાર અર્થાત્ પ્રાદેશી-

દસ્તિનાપુરથી આવિયા જો, કૌરવ પાંડવ સાથ જો;
કુંતાજી ને દ્રૌપદી જો, યુધિષ્ઠિર પાંચે બ્રાત જો. ૪

૫૨૨૫૨ સહુએ મળ્યા જો, મહિમાદે એહ જો;
વસુદેવ કુંતા કને ગયા જો, ઝાલંબા દે તેહ જો. ૫

કુંતાજી એમ કહે સહી જો, તમે સગા છો બ્રાત જો;
અમને દુઃખ વધુ પડ્યું જો, તમે શુદ્ધ ન જોઈ મારી આપ જો. ૬

વસુદેવજી વધતું વહે જો, સાંભળ ભગિની વાત જો.
કંસને ભયે નાવી શક્યા જો, બીજા દુષ્ટ વિખ્યાત જો. ૭

સમસ્ત રાજા સંતોષિયા જો, કૃષ્ણજીએ ત્યાં તેહ જો;
સખા સમસ્ત સંતોષિયા જો, એવા ગોકુલવાસી એહ જો. ૮

વસુદેવજી નંદજીને ભેટિયા જો, વળી જશોભતી દેવકી માત જો;
વાત પુત્રની માંહેમાંહે કરી જો, જલ નયણે ભરિયાં આપ જો. ૯

પછે નંદજી બલદેવ ભેટિયા જો, વળી કૃષ્ણ કૃપાલ જો;
દેખી જલ નયણે વહે જો, જ્યમ આવણુ વરમે મેહ જો. ૧૦

જશોદા કૃષ્ણજીને મળ્યાં જો, ધાધને ત્યાં એવ જો;
બાલકુપ્રણુ રઘુનાથજી જો, કંઠ ન મૂકે તેહ જો. ૧૧

૫૬ ૪૭૧ રાગ નટનારાયણ.

જશોદા માત, કહે છે વાત, સાંભળો બ્રાત, વલ્લવલતાં મેલી ગયા, કહે
કયમ કીજો. ૧

હું કૃષ્ણજી માત, શી કહું વાત, બેઠુએ બ્રાત, ત્યજીને ગયા દ્વારકાં. કં ૨
નિર્ગુણ તન, વિસારી રમન, દોહલે ગયા દન, હેંડું મુજ ધારે નહી. કં ૩

એક જ એહ, નવ લખિયું તેહ, જૂ કું કર્યું એહ, કાગલમેર ખૂરી ગમ. કં ૪
તારે દેવકી માત, વસુદેવ તાત, બલભદ્ર બ્રાત, ધાવ હું કાં વિસારી. કં ૫

એક વાર દેવ, આવો એવ, અવસ્થાએવ, બાલકુપ્રણુ રઘુનાથજી. કં ૬

૧ પ્ર-૧ વરસોત જો ૨ પ્ર-૧ વિસારી દીન, દોહલે રણ મન ૩ પ્ર-૧-૨

જમ પાંપણને નેત્ર રાખે ૭ ભગિની-બહેન-૧૦ મેહ-મેઘ.

પદ ૪૭૨ રાગ ગોડી.

દેવકી કહે સુણો જશોદા, તમે લગિની છો મારીશ;
 કૃષ્ણ હલધર ઉછેરિયા, શી સેવા કરું તારી. ગોસે સુંદરી. ૧
 જ્યમ પાંપણુ નેત્ર(ન) રાખે, સ્વમ તેં રાખ્યા તનશ;
 એવાં વચન સુણી જશોદા, જલ ભરે લોચન. ગો. ૨
 જશોદા કહે દેવકી સુણો, મેં પીવારો નવ જાણ્યોશ;
 નિશ્ચયે તમે શું કહો છો મારો, પ્રાણુઆધાર અહીં આણ્યો. ગો. ૩
 મારે સ્વમવત્ થયું, વરસ અગીવાર ત્યાં જોઈશ;
 કૃષ્ણ દીપકલિસવ વહી ગયો, મારે હુતાસની રહી એહ. ગો. ૪
 તમે પાળ્યા સુજને શું કહો છો, એ તો પ્રાણુઆધારશ;
 દુષ્ટ હદે-તો નથી શાટવું, માફ આણે કાર. ગો. ૫
 એમ કહી જશોદા રડયાં, ગદગદ કંઈ તેહશ;
 ત્યારે દેવકી, પ્રતિજોધ દે, તમે શું દુઃખ આણો એહ. ગો. ૬
 દેવકી કહે એને પોતાનું, કો નથી ત્યાં તેહશ;
 બાલશુબ્રહ્મ રધુનાથને, મણો છે તમશું નેહ. ગો. ૭

પદ ૪૭૩ રાગ દશાખ.

જશોદાશ દુઃખ પામિયાં જો, એટલે ગોપી સાથ જો;
 કૃષ્ણજને દીકા સહી જો, ત્રિપ્રામણુ જણે આપ જો. ૧
 કોએ મુખ ગોસે નદી જો, સમવત્ થઇ છે તેહ જો;
 સકુ કો આશય પામિયું જો, દેખી ગોપીનો નેહ જો. ૨
 જગીને તે ઉચ્ચાર્યાં જો, જાણીને દેવમુગર જો;
 રખે નાસે કહાનશ જો, ધૂર્સવશ્વતુ અપાર જો. ૩
 બલા તમે શ્રી કૃષ્ણજ જો, તું ન જાણ્યો પરબ્રહ્મ જો;
 નહીં તો નેહ શાને કર્યો જો, છેડ દીધો ગોવિંદ જો. ૪

૧ ૫-૨ આપ જો ૩ પીવાર-પરચો ૪ સ્વમવત્-સ્વમની પેઠે, દીપક-
 લિસવ-દીવાળીનો એવજન. હુતાસની-હોળી ૬ પ્રતિજોધ-સીપામણુ.

શી શી લીલા સંભારું જો, કહેતાં નાવે ખાર જો;
ફરીને લીલા સંભારી જો, ગોપી રદન કરે અપાર જો. ૫

સ્વામી સર્વ સુંદરી દેખાડિયે જો, પેલી અણપરણી જે દાસ જો;
તે કૂંબડી દેખાડિયે જો, અમારી શોક્ય તે આપ જો. ૬

કૃષ્ણજી હરયા ત્યારે સહી જો, ગોપી ગ્રહી સર્વ દેવમુરાર જો;
એકાંતે પ્રભુ આશ્રિયા જો, તેશું રમિયા આપ જો. ૭

આશિંધન સર્વ કોને કર્યું જો, વિરહ સંબંધી તાપ જો;
પછે કૃષ્ણજીએ વિચારિયું જો, એને જ્ઞાન હવું હવે આપ જો. ૮

✓ ગોપી પ્રત્યે કૃષ્ણજી કહે જો, સઘલે મારું રૂપ જો;
જયમ પવન બાપી રહ્યો જો, કામભાવ કહે શૂંપ જો. ૯

મારું 'વચન ચિત્તવિષે કરજો જો, હંદે રાખજો મુજને આપ જો;
તમને મુક્તિ છે. સહી જો, તેમાં સંદેહ નહીં લગાર જો. ૧૦

ત્યારે કરસંપુટ કરી કહે જો, સ્વામી અભિલાષ'જ એહ જો;
મુક્તિનો દાતા તું સહી જો, ભાલજીપ્રભુ રાધવ તેહ જો. ૧૧

૫૬ ઠગજ રાગ ગોડી.

કહે શુભદેવ સાંભળ 'રાય, 'તુજને હું કહું;
આશીમે અધ્યાયે, જે કથા લહું. ૧

ત્યાર પછી શ્રીકૃષ્ણ, મુખિદિરને મળ્યા;
સમાચાર તો સર્વ, કલ્યા અતિ બલા. ૨

ત્યારે પાંચે જાતે, સ્તુતિ કીધી ઘણી;
જોડીને બે હાથ, શ્રી લગવાન તણી. ૩

શ્રીશુકના મુખથી નેહ, અમૃત યવતું સહી;
કથા રૂપિયું તેહ, તેમાં સંદેહ નહીં. ૪

જ્ઞાન રૂપિયું પાવ, પાન કરે ત્યો સહી;
અભિમન્યુ કેરો તન, પરીક્ષિત રાય સહી. ૫

વસતા કહે શુક દેવ, સાંભળ રામ આંહાં;	
કારવ પાંડવ સર્વ, મળી બેઠા ત્યાંહાં.	૧
શ્રીકૃષ્ણની સઘલી નાર, બેઠી છે મળી;	
ત્યાં પરસ્પર ભગવાન, વારતા કહે સહી.	૭
ત્યાં રુકિમણી આદે આકે, પરણી જ્યાંહાં;	
સોલ સહસ્ર પ્રત્યે વચન, દ્રૌપદી કહે ત્યાંહાં.	૮
તમે કથમ પામ્યા શ્રીકૃષ્ણ, પરણ્યા તે પેર કહો;	
સર્વ કારણ? જેહ, પોતાનું લહો.	૯
ત્યારે પ્રથમ રુકિમણી નાર, એવું કહે સહી;	
સાંભળ દુષ્ટકુમારી, છુજને કહું અહીં.	૧૦
શિશુપાલ આદે લાંહ, બીજા રામ ધણા;	
આવી મુદ્દ ભગવાન, હરિયા તેહ ચતણા.	૧૧
મારા તાત ને વળી બ્રાત, પોતે વિચાર કરી;	
શિશુપાલને તેહ, પરણાવત ખરી.	૧૨
પછે મુજને શ્રીભગવાન, ત્યાંથી લેઈ ગયા હરી;	
લાલણુપ્રભુ રઘુનાથ, મુજને એમ વરી.	૧૩

પદ ૪૭૫ રાગ ગાડી.

સતભામા વસતું વડે, સુણો તમે પાંચાલીશ;	
તે હું વિસ્તારી કહું, મને પરણ્યા જ્યમ વનમાલી. સાંભળ મુદ્દરી.	૧
મારે પિતાએ કૃષ્ણતણે સિર, મણિની ચોરી દીધીશ;	
તેહ કલંક હિતારવા કહું, કૃષ્ણે જે પેર કાધી.	સાં ૨
જાંબુવંત રિંછયું મુદ્દ કીધું, દિન તો અઠ્ઠાવીસશ;	
જાંબુવતી સહિત મણિ લાગ્યા, કારકાંભડે જગદીશ.	સાં ૩
તે મણિ મારા તાતને આપ્યો, પાછો લુગચવનશ;	
લાજ્યો તે મનમાં ઘણું. નીચું કરી રહ્યા વદન.	સાં ૪

(૧ પ્ર-૨ કારણનો નેહ, પોતાનો લહો) ૨ પ્ર-૨ મંથ. ૩ પ્ર-૨ હરિએ.

પછે મુજને પરણાવીને, લાડયો હરિને ચણણ; .

પછે દાલિંદી કહે હું કહું, જયમ પાડવા અંશરણશરણ. સાં ૫

હું તપ કરતી હતી ત્યાંથી, વરિયા શ્રીભગવાનજી;

પછે બદ્રા કહે હું કહું, તે તો ધરજો દાન. સાં ૬

મારે પિતાએ સ્વયંવર માંડયો, મળ્યા બહુ રાજાનજી;

તે જતી મુજને પરણ્યા, સુંદર શ્યામકાન. સાં ૭

નાગનજી કહે હું કહું, જયમ પાડવા દેવમુરારજી;

સાત વૃષભ એક વારે નાથી, છીરો અંગીકાર. સાં ૮

મિત્રવદા કહે મુને મારે, પિતાએ પરણાવીજી;

પૂર્વદક્ષ સંમે કરીને, હું હરિને ચરણે આવી. સાં ૯

લક્ષ્મણા કહે એક વાર, આવ્યા નાગ મુન્યજી;

કૃષ્ણકથા તાત આગમ કહી, ત્યારે અમકયું તેનું મન. સાં ૧૦

બાપે મોહું પણ મોહ્યું, બાંધ્યો મચ્છ આકરાજી;

ઉપર તે દીસે નહી એક, જલમાહે પડે આભાસ. સાં ૧૧

મોટા મોટા રાજા મળિયા, તેણે કાંઈ નવ આપ્યુંજી;

જરાસંધ બલભર ઉઠીને, ધનુષ્ય હાથમાં ઝાલ્યું. સાં ૧૨

મચ્છ જોઈ પાછો વળ્યો, કહ્યું અહીં નહી મારો લાગજી;

પછે અર્જુને ધનુષ્ય ચડાવ્યું, કોધબેર, દેહ પામ. સાં ૧૩

બાણ ધનુષ્યથી મેલિયું, પણ તે મચ્છ ન વેધાણોજી;

શ્રી કૃષ્ણે લીલાએ કરી, ધનુષ્યનો ચોલો તાડ્યો. સાં ૧૪

મક્કી બાણ મચ્છ વેધિયો, આવી પડ્યો તે જોમજી;

કંઠમાહે વરમાળ જ ધાલી, દેવે રહીને વ્યોમ. સાં ૧૫

એણીપેર મુજને પરણ્યા, સ્વામી, શ્રી ભગવાનજી;

હારદાં જતાં મારગ રૂંધ્યો, મળ્યા ધણી રાજાન. સાં ૧૬

તેને મારી પછે મુજને, કચનપુરી લેઈ આવ્યાજી;

સ્વજન કહું બગાડે, ઘણે રૂંધું બાવ્યા. સાં ૧૭

મોલ સહસ્ર એક સો કહે છે, પાયાલી કહું તમનેજ;

જે પ્રકારે સ્વામ સુદૃઢ, કહું વરિયા અમને.

સાં ૧૮

નરકાસુરે સયવા રાગની, કન્યા એડરી કાધીજ,

નરકાસુરને મારીને, અમ સધવાને રીલીધી.

સાં ૧૯

હાગકામાહે મોકલિયો, અમો સયનો સાચજ;

હુ મુદ્દર્પ જોઇને પરાન્યા, ભાલણપ્રભુ રધુનાય.

સાં ૨૦

પદ ૪૭૬ રાગ ગોડી.

ચોગશીમો અધ્યાય એહ મામળ, પરીક્ષિત રાગનજ,

મોટા ઋષિ દર્શનને આવ્યા, તેના કહુ હુ નામ. સાબળ રાયજ. ૧

વેદવ્યામ નારદ અપ્પવન, દેવજ ને વિદ્યામિતજ,

ભરદ્વાજ પશુપાત્ર ને ગૌતમ, વસિષ્ઠ પતિન.

સાં ૨

ગાલજ ભુજુ અત્રિ માર્કંડેય, બૃહસ્પતિ ને શુક્રદેવજ,

દત્તાત્રય અગસ્ત્ય અગિરા, વામદેવ આવ્યા ખેર

સાં ૩

એ આદે સવવા આવિયા, કરવાને દર્શનજ,

પાડવ સહિત કૃષ્ણજ ઉઠી, ઉમા યમા રાગન

સાં ૪

સમસ્તની પૂજા કરી, સ્તુતિ કજ છે દેવમુસાગજ;

ભાગ્ય આજ મોહુ અમાર, જે તમો પધાર્યા બાર.

સાં ૫

દેવ તીર્થ કાલે રહે પણ, માનુભાવ દર્શનજ,

ત્રણ તાપ નિવાગિયા ને, અમો કર્યા પાવન

સાં ૬

વેંડવાનર સૂર્ય ચંદ્રમા, તાગ પૃથ્વી પાણીજ,

ધણા દાય મેવે દવ આપે, એમ કહે શાગપાણિ

સાં ૭

વસતા શ્રી ભગવાન પ્રત્યે, ઋષિજ કહે વચનજ,

ચૌદ લોકના નાય છો, તમો શ્રી જુગજીવન

સાં ૮

મોટા હોયે તે મર્ષને, મોટા કરીને જણેજ;

જે કા દીન દોયે તે ઉપર, દયા ધણી આણે.

સાં ૯

૧ પ્ર-૧ દીડી ૨ પ્ર-૧ જે કાલે નાના દોરે, તે ઉપર ધરેરી આણે. ૬

માનુભાવ-મોટામનવાણી, મહારાય ત્રણતાપ-અધ્યાત્મિક, અધિદૈવિક અને અધિદેવિક.

- લોકન્યવહાર તમે રો છો, સ્વામી જુગજીવનજી,
પૃથ્વીમાટે અમે સ, કહાતુ મોટા મુન્ય સાં ૧૦
- પણ તારી માયા ન જાણુ, આમી શ્રી ભગવાનજી,
સકલ વિશ્વ તારી ઇચ્છાએ, ઉપજે સ્થામનનાન સાં ૧૧
- જે મે તુજને આલખે, તેના મનોગ્ધ યાયેજી,
જે મે મોહ પામી ન સભારે, તે તો નરકે ગયે સાં ૧૨
- ✓ જયમ નિદાનસ ચુનો પોતાની, દેહને નન જાણેજી,
ત્વમ પાપી મોહમે બર્મા, 'અહ કાગ મન આણે સાં ૧૩
- પણ તુને ઇશ્વર નન જાણે 'એના તે મન મૂદજી,
અમે સદા તારા ચરણ ઉપાસુ, રનામી ગરકારૂં સાં ૧૪
- તે આજ અમે પ્રત્યક્ષ પામ્યા, સ્વય તાર દર્શનજી,
પછે કૃષ્ણચરણ હટે ધરીને, આગા માંજે મુન્ય સાં ૧૫
- એવે વસુદેવે કહ્યું અમે, ગૃહસ્થ હુ ઋષિરામજી,
કીધા કર્મ ક્યમ જિયે તેવો કટો ઉપામ સાં ૧૬
- નારદ નરિ સુને કહે, હઠિ માયા જુઓ આજજી
સ્વય ભગવાન પ્રગટ થયા છે, 'તેને કરિયે પ્રજ્ઞામ સાં ૧૭
- ૭ કર્મ છૂટવાનો ઉપાય આપણને, પૂછે છે વસુદેવજી,
જન્મ શ્રી નાગચણને ત્યજને, કરે અન્ય દેવની સેવ સાં ૧૮
- જયમ ગગાતટના વાસી, મેલી મગાતુ યારજી,
દૂપ તડાગ જલતણી, ઇચ્છા ધરે અપાર સાં ૧૯
- પુરુષોત્તમ સ્વય પ્રગટ થયા છે, નથી જાણતા તેહજી,
જાણિયે છે મોહમદ અતિશે, પ્રગટ થયો ત્વા એહ સાં ૨૦
- ✓ વસુદેવાદિક યાદન સંધના, દીગે છે મુરખ રાયજી
લાલણપ્રભુ રઘુનાથજી, પૂછે આપણને ઉપાય સાં ૨૧

પદ ૪૭૭ રાગ ગોડી.

ઋષિજી કહે વસુદેવને, તેં પૂછ્યો જે ^૧ભેદજી;

મૂકાવાની ગતિ કહું તમને, સાંભળ રાગ ^૨વેદ. ઋષિજી ઉચ્ચરે. ૧

શૂદ્રસ્થ પુરુષને દાન યાગ તપ, ભક્તિ દેવની કરવીજી;

✓ તે કૃષ્ણાર્પણ સર્વે કરે, યદ્વા એવી ધરવી. ઋં ૨

ન્યાયે કરીને ધન ઉપજાવું, તે દાન વિધને દેવુંજી;

‘પુત્ર જ ત્યાં ઉપજાવવા, ભોગખદ્ધ યદ્ધ નવ રહેવું’. ઋં ૩

જેણે કાસે ભોગ કલ્હો છે, તેણી વેધાં (તે) કરવોજી;

પર્વ દિવસ પરિત્યાગ જ કરવો, મર્વ કાંઈ નવ ધરવો. ઋં ૪

તેથી પુત્ર જે ઉપજે, તે સુધર્મા હોયજી;

દેવ પિતૃ ને માનુષ કરો, ટળે તે ^૧રણિયો સોય. ઋં ૫

વિદ્યા બ્રહ્મીને પિતૃ તણું રજી, એ છટે નિર્વાણજી;

પુત્ર ઉપજાવીને માનુષનું, રજી છટે નિર્વાણ. ઋં ૬

યાગ કરીને દેવતણું રજી, છટે ત્યાં નિરધારજી;

✓ પછે સર્વ સંગ ત્યાગ કરીને, જાયે વનસુઝાર. ઋં ૭

એયે આશ્રમ જનને બેસે, સેવે જુગજીવનજી;

વસુદેવ પ્રણામ કરીને, બોલ્યા એક વચન. ઋં ૮

તમો મોટા ઋષિ મળ્યા છો, યદ્ધ આગા દીજોજી;

પ્રત્યક્ષે ઋષિજી આતિ બહું, યાગ કાર્ય તે કીજો. ઋં ૯

પછે કહેત ખેવ સામગ્રી કીધી, ^૧ઋષિના પાગ પખાલ્યાજી.

યદ્ધતણો આરંભ જ કીધો, ^૨દાન દેઈ ઋષિ વાળ્યા. ઋં ૧૦

ધણા રાયજીએ યદ્ધ કીધા, યાદવ શોભા પામ્યાજી;

વસ્ર સર્વ રાજાને આપ્યાં, શોક મનના વામ્યા. ઋં ૧૧

(૧ પ્ર. ૨ ઉપાય.) (૨ પ્ર. ૧ ભેદ.) (૩ પ્ર. ૧ ઉપસાજે ઉપાયે. (૪ પ્ર. ૨ પુત્ર ઉપજાવવા યોગ્ય યદ્ધને, શૂદ્રસ્થ યદ્ધને રહેડું) (૫ પ્ર. ૨ ત્યારે ઋષિજી ઉચ્ચરે, પ્રશ્ન કહે તે કીજો.) (૬ પ્ર. ૨ ઋષિ ચર્ચા નમ રીતે.) (૭ પ્ર. ૨ યદ્ધ દાન દેઈ વાળ્યા.) ૨ યાગ-યજ્ઞ. ૪ પર્વ દિવસ-પર્વણીને દિવસ. ૫ રણિયો-ઋણિયો.

બ્રાહ્મણને ધણા મુનર્થી આપ્યા, વાગ્યા ધણા નિશાણુજી,
અમરા ત્યા નૃત્ય કંઠે છે, ગાધર્વ ગાયે ગાન ૪૦ ૧૨

ઐણીપેર આનદ્યુ, કીધો પૂરણ માગજી,
વસુવેને તો સ્ત્રીઓ ધણી છે, દેવકી આદે આપ ૪૦ ૧૩

અપિ સધવાને દાન જ આપ્યા, ઐણીપેર કીધો માગજી,
નારાયણને સમર્પિત, મનનાચિત્ત રૂપ લીધું. ૪૦ ૧૪

પછે રામહંદે તીર્થમાં આવ્યા, યગસ્તાન ત્યા કીધુંજી,
પછે અતેક રાયને પહેરામણી આપી, તેનું કારજ સીવ્યું ૪૦ ૧૫

એમ રાજ સમસ્ત ચલાવ્યાં, આનંદ જશોદા માત્રજી,
તેને ત્યા પોતે રહ્યાં, બાલણુપ્રણુ, રઘુનાથ. ૪૦ ૧૬

પદ ૪૭૮ રાગ દેશાખ.

નદજી ને કૃષ્ણ બે રહ્યાં જો, એકત્ર બેઠાં એક જો, ૧
પ્રભુદાનિયમ કંઠે જો, ને પૂર્વિકા કંઠે તેક જો.

અમો કસને બધે ત્યા સહી જો, કાષ્ઠિસેવા ન થઈ જો;
આજ રાજ્યમહે દેખતા નથી જો, તમો ક્ષમા કરજો વાત જો, ૨

અવશ્ય કાટિ વિસરજો જો, તમો મુણુ મારો ગ્રહેજો એક જો,
સસારમાહે મારે કા નથી જો, વાંછુ તમ વ્યતિરેક જો, ૩

નદજી ત્યારે બોલિયા જો, નમણે જલની ધાર જો,
ગલસૂડા બેસી ગયા જો, તમે સાબળો કૃષ્ણ રૂપાળ જો, ૪

સ્વામી પૂર્ણ બ્રહ્મ તુ અવતરો જો, તારો પાર ન જાણુ તેક જો,
સોલ રાવસ રાત નાગીઓ જો, વગી અઠ અધિક છે એક જો, ૫

બ્રહ્મદિક બ્રહ્મા સહી જો તો હાથ જમાવ જો,
એકવાર મુને હદે ચાપેયે જો, તારી માતાને સહારજો આપ જો. ૬

સ્વામી એક જાણુ તમ કને જો, અતે શી ભગવાન જો,
ચરણકમન તારે રાખજો જો, તુ આદિ પુરુષ છે નામ જો, ૭

એમ મગિને લહિયા જો હે નયને જલની ધાર જો,
કૃષ્ણજી કરે પહેરામણી જો રૂઝ ધનનો નહીં પાર જો. ૮

(૧ મ-૨ સ્વામી બે કયા કહુ તમનેજો) પદ ૪૭૮-૪ ગયસૂડા-ગદ્ય કંઠ

- પાત્ર રૂપા ને સોના તણા જો, ના ના કહેતા નાથ જો;
 શકટ બરાવી સાથે મોટલાં જો, સતોધ્યા માત ને તાત જો. ૯
- પાગ લાગીને વેલાવિયા જો, જરોદાને કરે પ્રણામ જો;
 એક ઘડી મુને મ વિસારશે જો, તારો દાસ છું ભગવાન જો. ૧૦
- ✓ જરોદાજી જડયિત યયા જો, મુખ દેખાડી ફેડયાં લોચન જો;
 કહાન થતાં અલગા કર્યાં જો, જે ન પડે પાપી તન જો ૧૧
- તપ અધુરાં અમ તણા જો, તમથી વછોયાં ભગવાન જો;
 આપીને ઝૂંડી લીધુ અમ જો, અમ યયું માટે ભગવાન જો. ૧૨
- કહે કૃષ્ણ માત એમ કાં કહે જો, તારે પાસે છુ ઉનિદાન જો;
 વાસ દારકા જઈ ગયા જો, મારો વાસ ગોકુલમાહે માત જો. ૧૩
- પાગ લાગીને વેલાવિયા જો, અમ જડવત દેહે ભયે જો,
 રાજ સર્વ વેલાવિયા જો, કૃષ્ણે આગા આપી ત્યાહે જો. ૧૪
- એ લીલા જે સાંભળે જો, ભાવે કરે જે ગાન જો;
 દારકાં મહિ પછે આવિયા જો, લાલચુપ્રભુ શ્રીરામ જો ૧૫

પદ જહ્નુ રાગ ગાડી.

- શુકદેવ કહે પરીક્ષિતને, માંભળને તું રામજી;
 વ્યમધ્યાય પૂંઆશીમે કયા, જ્ઞાનતણી પકડુ આહ. સાંભળ રામજી. ૧
- એક સમે વમુદેવ દેવકી, ભેરા છે હા બેઠજી,
 ત્યા કૃષ્ણને બવદેવ બેઠુએ, બેઠા છે વૈષ્ણી તેહ. સાં ૨
- કુમરોત્ર વિષે વમુદેવને, નારે કહ્યુંતું જેહજી;
 તે સાભરું પૂર્ણ હરિ, બ્રહ્મ અવતરિયો એહ. માં ૩
- તણુ લોક તુ ઉપજાવે છે, વમુદેવ કહે છે સ્તુતિજી,
 પૃથ્વી તેજ ઉદક ને વાયુ, સધને તારી ગતિ. માં ૪
- બુદ્ધિ જ્ઞાન તે તુમ છે, અને મિત્રતા નાથજી;
 મકલ મિત્ર તારે મિત્રે છે, એમ કહે જોડી દાથ. સાં ૫

૧ ૧-૨ અમે કર્યાં જો તો તમારો શો વાક જો ૨ ૩-૨ તમથી કવર

મારા ભગવાનજો ૩ ૩-૧ નાથજો ૪ ૩-૨ દેહી ૫ ૩-૨ કહેવાય ૬ ૩-૧ ત્યા

* ૩-૧-૨ અમે

તારેવિષે છે મતિ અમારી, બકિતભાવની રીતિ;	
પુત્રભાવ જાણી અમો, નથી ધરતા પ્રીતિ.	સાં ૬
એમ કહ્યું ત્યારે શ્રીભગવાને, મનમાં એવું આણ્યું;	
જે વસુદેવ દેવકી મારું, કારણ નિશ્ચે જાણ્યું.	સાં ૭
ત્યારે શ્રીભગવાનજીએ, માયા ત્યાં દેખાડી;	
તમો કહ્યું તે તો માયું, પંચજ્યોત પ્રાણી રહો બાપી.	સાં ૮
ત્યારે દેવકી બોલિયાં, જે કંસે માયાં તનજ;	
તેહ તમો આણીને આપો, જાણ્યું છું ભગવન.	સાં ૯
દેવકીનાં વચન સુણીને, માયા રસવરી તેહજ;	
પાતાલે પધારિયા, બાલજુપ્રભુ તો તેહ.	સાં ૧૦

પદ ૪૮૦ રાગ સામેરી.

માયા પાતાલમાંહે, બલિ રાજ છે જ્યાહે;
કૃષ્ણ ને બલભદ્ર એહ, પૂજ્યા રાયે તેહ.

હાથ.

રાજાએ પૂજા કરીને, ચરણ તો પખાલિયા;	
ચરણોદક તે મસ્તકે મૂક્યાં, પાગ જમને લાગિયા.	૧
પ્રસન્ન મન કરીને ત્યાં, સ્તુતિ ઘણી કીધી ત્યાહિ હો;	
કેટલાએક દિને સ્વામી, પધાર્યાં તમો આહિ હો.	૨
ગૃહસ્થી આ કૃપમાંહે, પડ્યો છું સ્વામી અમો;	
એ કારણથી તારજો, સ્વામીજી કહું છું અમો.	૩
ત્યારે બલિરાજાએ કૃષ્ણવિષે, આત્મસમર્પણ રજીધું;	
હાથ જોડી પરિવાર સાથે, ઝગાદર લાવ ત્યાં કીધું.	૪
આગલ રહી વિનતિ કીધી, કૃષ્ણ ત્યારે એમ વદે;	
પહેલે મનુવિષે પુત્ર જ, અવતર્યો જે કહ્યું ખરું.	૫

(૧ પ્ર-૨ સાંચરી) ૨ પ્ર-૨ કીધું સહી. ૩ રહો તે હોય સહી. ૧૦ સંવરી-
જેની કીધી. ૫૬ ૪૮૦-૪ આત્મસમર્પણ-મન કે દેહનું અર્પણ કરવું.

એક સમે બ્રહ્માજીએ, સરસ્વતી ઉપાસ્યાં સહી;	
૨૫ દેખી મોઢ પામિયા, ખૂંડે ત્યાં દોડ્યા સહી.	૬
મરીયપુત્ર તાહરે, એવું દેખીને હસ્યા;	
નિન્દિત કર્મ બ્રહ્માનું જોઈ, વચન એવું અવ્યસા.	૭
હસ્યા માટે બ્રહ્માજીએ, શાપ ત્યાં દીધો સહી;	
આસુરી યોનિ તમો પામો, એવી ત્યાં વાણી કહી.	૮
અશ્વરને ઘેર પુત્ર યજ્ઞને, અવતર્યા ત્યાં તેહ હો;	
બાલજીપ્રભુ રઘુનાથને ત્યાં, આદિ કહું છું એહ હો.	૯

પદ ૪૮૧ રાગ સામેરી.

તપ કરે છે જોઈ, તીર્થ વિષે જઈ તેહ;
આણા પિતાની ખાખે, તેને તાપસ શાપે.

હાળી.

શાપ તે ત્યારે હવો, તમો પિતાની વિના આણા;	
તપ કરો છો તો પિતાને, હાથે મરજો ખરા.	૧
તે દેવકીને વિષે અવતર્યા, કાલનેમિ કંસ અવતાર હો;	
કંસે તેને મારિયા તે, આબ્યા આણે ઠાર હો.	૨
દેવકી ત્યાં શોક કરે છે, લેઈ માતાને આપશું;	
‘આપાપણે સ્થાનક જાશે, શાપથી મૂકાવશું.’	૩
ત્યારે ખટ પુત્ર લેઈ, કૃષ્ણજી ને જલદેવ હો;	
હારકાંમાંહે આવિયા, દેવકીને આખ્યા જોવ હો.	૪
પછે દેવકીએ ઉત્સાંઘ લીધા, પચ્છાન ત્યાં કરાવિશું;	
મરીયના ખટ પુત્ર કેડું, દિવ્ય તન ત્યારે યશું.	૫
વિમાન ખેરી આપણે, પરલોક તે ખાખ્યા સહી;	
એ કયા જે સાંભળે, તેને પુત્રશોક હોયે નહી.	૬
સકલ પાપથી મૂકાયે ને, મનના મનોરથ પૂરા કરે;	
બાલજીપ્રભુ રઘુનાથજી, તે અંતે તેને ઉકરે.	૭

પદ ૪૮૨ રાગ ગાડી.

- હરે શુક સાંભળ રાય, ઘુબને હું હરું;
હયાશીમે અધ્યામે, કયા જે લહું. ૧
- કૃષ્ણની ભગિની જેહ, નામ સુભદ્રા સહી;
તેનો તો વિવાહ, ઘુબને ફેરું અહીં. ૨
- પાંડુ કેરો તન, અર્જુન રાય સહી;
તીર્થ અટણને કાજ, નિસરિયો ત્યહી. ૩
- સર્વ તીર્થ કરી લા નેહ, આખો ધનસ સહી;
અર્જુને શુભો વિવાહ, દુર્યોધનનો સહી. ૪
- એવું સાંભળી તાપસવેષ, પોતે ત્યાં ધર્યો;
સુભદ્રાને કાજ, દારકાંમાં પરવર્યો. ૫
- લાં રહ્યા આતુર્ભાસ, યાદને મેવા કરી,
એક વાર બલદેવ, તેડી આવ્યા સહી. ૬
- ભોજન કરવા કાજ, આવ્યા છે જેહ;
સુભદ્રા ત્યાં નાર, અર્જુને દીડી તેહ. ૭
- સુભદ્રાએ અર્જુનને, દીકા તે લાંદાં,
બેઠનાં થયાં એક ચિત, હર્થ ન જાયે ક્યહાં. ૮
- ત્યારે અર્જુને જાણ્યું એમ, સુભદ્રાને હરું;
ત્યાં સમય ન દીઠો એહ, મન વિચાર્યું ખરું. ૯
- એક વાર યાદવ સર્વ, રથ બેઝીને મહી;
ગદ જોવાને કાજ, વેગે ચાલ્યા ત્યહી. ૧૦
- હવે સુભદ્રા જેહ, કયા સાથે આવી સહી;
અર્જુન નિસર્થા તેહ, મન વિચાર કરી. ૧૧
- અધર્માર્ગ આવ્યા આપ, તેવે વિચાર કર્યો;
જઈને બેઠા રથ, પોતે તેહ ખરો. ૧૨

ગ્ય તે તેણી વાગ, અવગો હાજ્યો મહી,	૧૩
યોદ્ધાએ તેણીનાગ, જાતને વાત કહી	
હુ અર્જુન ગય, કન્યા જાયે હરી,	૧૪
આગ્રા આપો ગમ, મુલદ્રા લાલુ ખરી	
પૂડ ધાયા યોધ, અર્જુને માર્યા ખગ,	૧૫
કોવ દનધગ ગય, પોતે ને નિસર્થા	
તારે ત્યા કૃષ્ણને, મૃતિ કરીને કટ,	૧૬
કટાણ ગેને દેશો કન્યા એહ, એહથી રંગખા પર,	
અન્ય પુત્રપતો અર્ષ, એને યયો મહી,	૧૭
કન્યાનત તો જાત, એનુ ભાગ્યુ તહો	
કન્યા એહ અણુની, યોગ્ય એ તો છે નહા,	૧૮
આપણુ રાધઆઈ જાત, એને તો આપો સહી	
બનદેવ પ્રીત્યો એહ, નાત કહી ખરી	૧૯
પરેગમણી ત્યા ભાત એને બેધે કરી	
કૃષ્ણતણે વચન, પગણાવી સહી	૨૦
પહેરામણી અનેક, લેધને આપ્યા તહો	
મુલદ્રાવિવાહ એહ, તેનો ભદ કલા	૨૧
કહ છે બાનજીજન, બુદ્ધિમાને લલા.	

પદ ૪૮૩ રાગ ગોડી.

શ્રુતદેવ એક બ્રાહ્મણ છે નેનો ત્રિચિવા દેશમા વાસણ,	
તો કૃષ્ણતણે અતિ ભકત છે, રાતા અતિનકાશ માજગ રાયણ. ૧	
શ્રુતદેવ બ્રાહ્મણ મહત્ત્ય છે, પણ યથાલાભ સતોપણ,	
સકલ ઇન્દ્રિય કૃષ્ણ ચરણે, અને છે નિદાન	આં ૨
જન- ગજ રાજ્ય કરે છે, પણ કૃષ્ણને ચરણે મનણ,	
એવા ભકત જાણી રથ બેસી ન્યાવ્યા જીગજનન	સાં ૩

પ્રથમ ઝોખામડવ ને, સારાષ્ટ ને સિદ્ધપોન્થ,	
પાટણ માગ્વાદ દેશમાં, આવ્યા નદ્વિશો	સાં ૪
પચાત દેશને મથુરા ને, ડૉસવ નગરમાં આવ્યાથ,	
એણે માગ્ગ થઈ કૃષ્ણથ, મેયિવ દેશ મધાવ્યા.	સાં ૫
જે જે દેશમાં પચાર્યા ત્યા, લોડે પૂજા કીધીથ,	
જનક ગંગા સામે આવ્યો આશીષ ઝેરી દાંતી	માં ૬
બ્રાહ્મણે દડનત ગહિત, નમસ્કાર ત્યા કીધાથ,	
ગંગાએ ધણા પ્રણામ ઉઠ્યા, કાર્ય અમારા મીઠ્યા	સાં ૭
ગંગા કહે ગ્વામી સુણો, સકલ બ્રાહ્મણ ત્યા એહથ,	
સુને તેડી ધેગ પધારો, પવિત્ર કરો મુને તેહ	સાં ૮
ત્યારે શ્રુતદેવ કહેના લાગ્યો, મુજ ધેગ પધારો એહથ,	
બેહુએ ભક્ત સરખા જાણીને, બે રૂપ ક્યાં પછે તેહ.	સાં ૯
બે ભક્તતણે બલે કરી, બેના મનોરથ પૂર્વાથ,	
કોણે ભેદ જાણ્યો નહી, ન ગ્લા કોઈ અધુગ	સાં ૧૦
ગંગાએ એમ જાણિયુ જે, આવ્યા પમારે ઘેરથ,	
શ્રુતદેવે જાણિયુ જે, પધાર્યા મારે ઘેર	સાં ૧૧
સુવર્ણપાટ માણેક જડયા, ગયે આપ્યા આસનથ,	
પછે શ્રી કૃષ્ણના ચરણ પખાલ્યા, તેણે મમે ગંગન.	સાં ૧૨
ચન્દ્રોદક લઈ મસ્તક મેંયા, ચઢને ચર્ચ્યા અગથ,	
પુષ્પમાલા તો સમર્પી, આરોગાવ્યા રથીરગ	માં ૧૩
પછે કૃષ્ણચરણ ઉત્તમ લેધને, ચાપે છે ગંગનથ,	
ધણા દિન મારે ઘેર ઉરેલો ને, હલટ રાખી મત	માં ૧૪
શ્રુતદેવ તે બ્રાહ્મણે પૂજા કરી, આપ્યુ કુશ આસનથ,	
ચરણ પખાવી કૃષ્ણના ચગણામૃત કરે મુન્ય	સાં ૧૫

૧ પ્ર-૧ દેશ ત્યા સિધાયા ૨ પ્ર-૧ શય ૩ પ્ર-૧ કરીને એમ કહેવા લાગ્યો. ૪ પ્ર-૧ રશા સર્વ અધુરા પ્ર-૨ મહં ૫ પ્ર-૧ મારે પધાર્યા ઘેર ૬ પ્ર-૧ બગવાન ૭ પ્ર-૧ રહીને ૮ પ્ર-૧ પાવન ૯ પ્ર-૨ ને કૃત્ય કરે મુન્ય

તુલસીમંજરી ઝાઝી આણી, તેના મુંથ્યા હારજી; સાં ૧૬
કંઠ વિષે આરોપિયા, કંથું લીજે દેવ મુરાર.

મુગ્ધમય પાત્રે આરતી, પ્રભુજીની ત્યાં કીધીજી; સાં ૧૭
ફળ પત્ર આણીને મૂક્યાં, ૧સાદર સધલી લીધી.

ચરણોદક સધલે કુટુંબે, લેખને મસ્તક મેલ્યાંજી; સાં ૧૮
માત્રીને પાત્રે ઊઠક શીતલ, પ્રભુજીને પાવા દીધાં.

જસામ્ના મહાગુણનાં સહી, અત્ર પ્રભુને આરોગાબ્યાંજી; સાં ૧૯
આપણું વજ્ર એક કઠકો હતો, ૨તે અંગ મરી નત્ત કીધાં.

પછે તેના મન વિષે ત્યાં, અતિ આનંદ થાયજી; સાં ૨૦
વિચાર એવો કરવા લાગ્યો, કહે બાલજી મહિમાય.

પદ ૪૮૪ રાગ માઝ.

એવો વિચાર કરે મનમાંહે, શુદ્ધ સનકાદિક સરખા બ્યાંહે. ૧

અર્ધાંગ યોગ તો સાધે તેહ, સ્વપ્ને તેને નાવે એહ. ૨

તે મુદ્ધર્ષ તો સ્વામી જેહ, ઝમારે ઘેર આવ્યા છે એહ. ૩

ધણી સ્તુતી કીધી છે તેહ, એવું કહેવા લાગ્યા તેહ. ૪

‘મૂરખ માનુષ દેહને પામી, તારાં ચરણ ન પસેવે સ્વામી. ૫

તેના સ્પર્શ કરે ત્યાં જેહ, મહા પાપી તો કહિયે તેહ. ૬

એ કારણથી શ્રી અવિનાશ, તારે ચરણે દેજે વાસ. ૭

શ્રુતદેવ કરો સાહી હાય, એણી પેર કહે વૈકુંઠનાય. ૮

મોટું ભાગ્ય તારું તો તેહ, કોણ કોણ ઝગિ આવ્યા એહ. ૯

સકલ વર્ણમાં મોટા એહ, બ્રાહ્મણ માઈ રૂપ જ તેહ. ૧૦

તે બ્રાહ્મણની પૂજા કરીધી, તે મેં સર્વે માની લીધી. ૧૧

૧ પ્ર-૧ ૨ મા સાધર ૩ પ્ર-૨ તે આગલ ધરાવ્યાં. ૩ પ્ર-૨ ત્યાંહે.
૪ માનુષ દેહ પામી જેહે, ૫ પ્ર-૨ સેવ્યા તેણે ૬ પ્ર-૧ કરી. ૭ અવમય પાત્ર-
માગીતુ વાગ્યા. ૮ જામામણી-દલમ ધાન્ય.

- શ્રુતદેવ ને વળી ગજ જોડ, બેને વૈકુંઠ આપ્યું તેહ. ૧૨
 વૈકુંઠ તેને આપી સ્નાન, ૧પુરી આલ્યા બાલભુવંશ ગમ. ૧૩

પદ ૪૮૫ રાગ ગોહી

- કહે શ્રુતદેવ સાબળ રામ, પુજને કથા કહું,
સત્યાશીમે અધ્યાયે, વેદની સ્તુતિ લહું. ૧
 રાજ પરીક્ષિત પૂઠે એહ, બહા સંશય સહી;
 વેદે કીધી સ્તુતિ, મુને કહો અહીં. ૨
 શ્રુતદેવ કહે એક વાર, મહા કલ્પાત હવું;
 વલ્લભ શ્રી ભગવાન, વિશ્વ રૂપું નવું. ૩
 હૃદય મન ને પ્રાણ, તે નિપજાવ્યા સહી;
 મોટા મોટા ઋષિ, તપ કરે છે ત્યાહી. ૪
 પરમેશ્વરના ચરિત, ગાયે છે ત્યાં જોડ,
 નર નારાયણે વચન, પૂર્વે કહ્યું છે તેહ. ૫
 નાગદને કહ્યું જોડ, તે હું પુને કહું,
 કથા તણો પ્રસંગ, જે શુદ્ધિમાને લહું. ૬
 એક વાર નારદ મુન્ય, અટલ કરે છે ત્યાહી,
 બદરીકાશ્રમ મુકામ, વેગે આલ્યા વહી. ૭
 ત્યાં મોટા મોટા ઋષિ, બેઠા ધ્યાન ધરે.
 નર નારાયણ ત્રૈલોક્ય, કારણ તપ કરે. ૮
 લણ્યા ત્યાં ઋષિ બેઠા છે, નારદજી ત્યાં સહી,
 નર નારાયણ કહે ત્યાહિ, ઋષિજી સુણતાં ત્યાહી. ૯
 પૂર્વે જન'લોકમહિ, બ્રહ્માશુ વાદ થયો;
 તે કહું પુને આજ, બાણી હગમ ખરો. ૧૦
 ત્યાં સ્વયંભૂએ એકવાર, મંત્ર આરંભ્યો સહી,
 બ્રહ્માના મુત ચાગ, વેગે આલ્યા ત્યાહી. ૧૧

ત્યારે હું નહોતો સે પાસ, સ્વામી પૂછું સહી; ૧
 ૧ નારાયણ કહો એહ, મુજને સદેહ તથી. ૧.૧૨

✓ ૨ શ્વેત દીપની માહે, તુ ગયો હતો સહી;
 ત્યારે એ સંવાદ, યથો હતો અહીં. ૧.૧૩

મનકાદિક ત્યાં ચાર, માહેથી એક કહે,
 ત્રણ સાંભળે ત્યાંહ, બાલણુ એમ લહે. ૧૪

પદ ૪૮૬ રાગ માઝૂર

ચોમાહે તપ સરખું એહ, સરખું જાન તો કહાવે 'તેહ.' ૧

એક સમે ત્યાં શ્રીભગવાન, વિશ્વ સંવરી શ્યામલવાન. ૨

પોદયા શેષશાથી અવિનાશ, ધણા કાલ ત્યાં વસિયા વાસ ૩

પ્રથમ શ્વાસથી પ્રગટયા ઉવેદ, તેનો કાપ ન જાણે બેદ. ૪

વેદે સ્તુતિ કરી તેણે કાર, જગાવિયા (શ્રી) દેવ મુરાર. ૫

જ્યમ સેવક જગાડે રામ, હરિને ત્યમ જગાડયા ત્યાંય. ૬

અઠાવીશ જ શ્લોક ૪ કહેવાય, વેદે સ્તુતિ કાધી ત્યાંય. ૭

સ્વામી જગ્યા પદ્મવિદ્યા ખાંડી, ૬ કહે પછે કહું વાત જ માંડી. ૮

તારી માયા સામું કટાક્ષે આજ, લગારેક જુઓ મહારાજ. ૯

તે ઝમમવંતી યાચે નિરધાર, ગુણ પ્રસવે ત્રણ આણે કાર. ૧૦

સાત્ત્વિક રાજસ તામ્રમ જેહ, નેણે કરી વિશ્વ નિપત્રે એહ. ૧૧

એવી તારી માયા છે જેહ, તેનો અમે ન જાણું છું. ૧૨

✓ સકલ વિશ્વ દીમે તુજમાહે, તો તારી સ્તુતિ કરું આહે. ૧૩

✓ જ્યાં જ્યાં પુરુષ મે'લે ચરણ, ત્યા ત્યાં દીમે ૯શ્રીવર્ણ. ૧૪

ત્યમ જે પરમ છે આહા, તે તો દીમે છે તુજ માંડાં. ૧૫

✓ જો કાએ આવ્યા તારે ચરણ, ને તો પામ્યાં તારાં ચરણ. ૧૬

તેને તો માયાનો બય, તારાં ચરણથી વિમુખ જે હોય. ૧૭

✓ તેને માયાનો બય દલિયો, બવમાગર તારે નામે ૧૦ તરિયો. ૧૮

૧ પ્ર-૨ નારાયણ કહે એહ, મુજને કહું સહી. ૨ પ્ર-૨ સમગ્રીપ '૩ પ્ર-૧ દેવ. ૪ પ્ર-૧-૨ મા હોક' શબ્દ છે ૫ પ્ર-૨ અવધ્ય. ૬ પ્ર-૨ કહેવી છે. ૭ પ્ર-૨ પ્રાગવતી. ૮ પ્ર-૨ એહ ૯ પ્ર-૧ ધરણ. ૧૦ પ્ર-૧ દલિયો.

- ✓ તારા ચરણથી વિમુખ છે જેઠ, આન સૂકર કહિયે ત્યાં તેઠ. ૧૯
 • ગર્ધવની પેરે બરે છે પેટ, તે સુકિત નહી પામે નેટ. ૨૦
 • કેટલા એક હદમાં રાખે, પરમેશ્વર કરા ગુણુ બાખે. ૨૧
 • એએક જાણા સિવને ધાય, કો બાલણુ પ્રજુના ગુણુ ગાય. ૨૨

પદ ૪૮૭ રાગ ગોડી.

- કેટલા એક તો વાણીએ, કૃષ્ણ તણા ગુણુ ગાયણ;
 કો કૃષ્ણકથા રૂપી પીએ અમૃત, કર્ણકચોલે ત્યાં. શ્રી ભગવાનણ. ૧
 કેટલા તારાં બજન કરે, તેને પુરુષ તો કહિયેણ;
 ✓ જે તારા ચરણથી વિમુખ છે, તે માનુષ નવ લહિયે. શ્રી ૨
 કો પુરુષ યોગાભ્યાસે, તારાં પામે ચરણણ;
 કો દૈત્ય વૈરભાવે પામે, તે તો તારાં ચરણ. શ્રી ૩
 ✓ જોપી સર્વ કામલુદ્ધિએ, પામી તારાં ચરણણ;
 રકંસાસુર બય પામિયો, સ્વામી અચરણ ચરણ. શ્રી ૪
 જાણાદિક તારી આરામાંહે, પ્રવર્તે છે એહણ;
 ✓ સ્વામી તારે આપણો પીયારો, સત્રુ મિત્ર નથી તેહ. શ્રી ૫
 જે કો તારાં બજન કરે તેને, સંસાર ન પીડે એહણ;
 ઉનાવ જેમ નાવિક વિના, સમુદ્રનો પાર ન પામે (તેહ જે. શ્રી ૬
 ✓ તમ સલસંગ વિના સંસારનો, પાર કો નવ પામેણ;
 એવું બાણી બજન કરે તે, ગર્ભ તણાં દુઃખ પામે. શ્રી ૭
 તારાં ચરણ કમલ મકરંદ તણો રસ, જે કો પીશે જનણ;
 તેને સ્વર્ગ પૃથ્વી રાજ્ય તણા, ભોગ ઉપર નહી મન. શ્રી ૮
 જ્યાં લગી કામવાસના હોમી, ત્યાં લગી છે દુઃખણ;
 તારાં ચરિત અવણે નવ સુણીયાં, તે ક્યાંથી પામે સુખ. શ્રી ૯

૧ પ્ર-૨ વૈરણ્યે ૨ પ્ર-૨ કો સુર બયે કરી હોમી, ૩ પ્ર-૨ નાની જમ
 નાવે ફરે, સમુદ્રનો પાર ન પામે તેહ. (૪ પ્ર-૨ તમણ સંગત સાંધા વિના, સં-
 સારનો પાર ન પામેણ) ૫ પ્ર-૨ ચલુકરે ૮ મળુ કમય મકરંદ-ચરણ રૂપી કમ-
 લનુ મધ ૯ કામવાસના-કામની દેવતા,

તારી લીલા અમો નવ જાણું, વળી બ્રહ્માદિક નવ જાણેછું;
જે દે તારાં ચરણ અનુસરે, તે તારું પદ પામે. શ્રી૦ ૧૦

એવી સ્તુતિ વેદે ત્યાં કીધી, ત્યારે જાગ્યા શ્રી ભગવાનજી;
પછે સકલ વિશ્વની રચિતમર્યાદા, રૂપી સ્થામલવાન. શ્રી૦ ૧૧

શ્રી નારાયણે સનકાદિકની, વલતી પૂજા કીધીજી;
નારદને તે જ્ઞાન કહ્યું, ઋષિ વ્યાસને બુદ્ધિ દીધી. શ્રી૦ ૧૨

મુજ આગવ વ્યાસે કહ્યું, તે તુજ આગવ મેં જાખ્યુંજી;
કૃષ્ણકથા કીધી અમૃત તે, મેં તો સર્વ જાખ્યું. શ્રી૦ ૧૩

શ્રીકૃષ્ણ બ્રહ્મા રદ્રાદિકના, સ્વામી છે નિરધારજી;
ભાલજીમણ રઘુનાથને, ઘેરાયો હૃદે મુઝાર. શ્રી૦ ૧૪

પદ ૪૮૮ રાગ સામેરી.

શુકદેવ કહે સુણ રામ, અધ્યાય સત્પાસી પૂર્ણ થાય;
અઠાસીમે અધ્યાય, રાગ પૂછે ત્યાવ.

ઢાળ.

- જ્ઞાન પૂછે રાગને, બ્રહ્મા ને મહાદેવ હો;
'તેને બળે છે તે ભોગી નિશ્ચે, ભોગ પામે છે એવ હો.' ૧
- વિષ્ણુને જે કૃપાસે, નિર્ધન તે હોયે સહી;
દુઃખ પામે છે શા માટે, શુકદેવ કહો મુને પઅદિ. ૨
- શુકદેવ કહે તે બહુ પૂછ્યું, તારો પિતામહ ધર્મરાય હો;
મહાભાગત મુદ્ધ કરીને, કૃષ્ણને પૂછ્યું ત્યાં હો. ૩
- શ્રીકૃષ્ણ મુધિધિર પ્રત્યે કહે છે, જેને હું કૃપા કર;
પ્રથમ સંસારનો ભોગ ટાલું, વિમ્ન તો સધલા દર. ૪
- વળી ભોગથી અલગો કરું ને, વિપયથી કરું આપ હો;
ઉદમ કરે તે જાણ નાખું, પમાડું તનમાં તાપ હો. ૫

૧ મ-૨ મુદ્ધિ મધેથી અલવાસા. ૨ મ-૧-૨ દીધી. ૩ મ-૧ તેણે રાખ્યા.

૪ મ-૨ તેનો ભેદ તે જાગે નહી, નવનિધિ પામે એવ હો. ૫ મ-૧-બેદ મ-૨ સહી, ૬ મ-૨ મર્વ. ૧૧ રચિત મર્યાદા-રિપર-રચાપિત કરેલી હૃદ.

- વળી સર્વથી નિર્દોષિ, ૧માન દામને પ્રેમે મળે
તેને ૨૬ અજ દંદનાથી, અધિક આપુ તેટલે મે ૬
- ✓ એમન શુદ્ધ હરીને તીથે, સમર્પે મુને દેહ,
તેને મુજ સરખો કંઠ, ડાગણ માડ ત્યા એક ૭
- મહા ૨૬ તે ચોડે ભજને, વેલી તો ૪૫ ૨૨,
ભક્તિ કળતા પડે વાડ તો, બાળીને ભક્ત કં ૮
- તે તો દુ કં નહી મારો જે ત્યા દાસ હો,
ભાન કલાવ જે બગે, તેને આપુ વેદ દાસ હો ૯
- આગે એક જ જ્ઞાન છે, તે કંદ તમને સાબળો
ભાવણુપ્રભુ ગુનાથ કહ છે, યોગ ૧માનગમા લખા ૧૦

પદ ૪૮૯ નાન સામેરી.

પૂરે ત્યા મહાદેવ, વ્રમસુગને નુપા એવ,

તે કુ આખ્યાન, સાબગ છુ ગજન

હાળ.

- એક વાર વ્રકાસુરે, એની ઈચ્છા મન ધરી,
અહા વિપ્લુ મહાદેવ બળી, તે જાય છે મન્દા કરી ૧
- નિસરતા નારદ મળ્યા, સારે નાગદને પછે સખા,
✓ ૧૨૭ લોકમા કોણ વેલ ૨૭, તેને ૧ બળુ પૂજા ૨
- ત્યારે નાગદ પ્રમ કહે મહાદેવ બળી જા તુલ દા
આગે ગવણુ બાણુમુગે, નુ ના છે ક એક દા ૩
- એણુ સાબળીને વ્રકાસુર, મહાદેવ આગધે ત્યાહા
આમિ કેને કડ કરી, દેહ હોમે છે તેહમા ૪
- સાત દહાડા પોતાનુ, મામ દોગ્યુ ત્યા સહી,
મસ્તક છેદી દોમવા લાગ્યો, મહાદેવજી આ-આ ત્યહી ૫
- કુડમાદેથી પ્રગ ચક્રને, રીસ છેલ્લો ગણિયો
મહાદેવ કેગ રપર્ષ યકે, દેહ તેનો ૧૦ હામરીઓ ૬

(૩ ૧-૧ મહાદેવ) ૨ પ્ર-૨ ત્યા ૩ ન ૨ પ્રમ શુદ્ધ કરી કરીને, ૪ પ્ર-૨
નેહ ૫ પ્ર-૧ મન ધરો ૬ પ્ર-૧ વળુમાદે ૭ પ્ર ૧ બળ પ્ર-૨ સહી ૮ પ્ર-૨
૧૨ હો ૬ પ્ર-૨ વહી ૧૦ પ્ર-૨ તેને દેહ તો વ્રતમ થયો ૧ નિર્દોષિ-મુખ.

મહાદેવજી ત્યા પ્રમત યધ્મી, કહે માગ આપુ તુને,
 ત્યારે શકાસુઝ નમ જોનિયો, સ્નામી વગ માગુ તુજી કને ૭
 આમી એ માગુ હુ તમ કને, જેને માયે મૂક હાય હો;
 તે બળાને ભસ્મ યાયે, આપો શકર તાત હો ૮
 મહાદેવ કહે તારે હશે, માગ્યુ જે તે તો મી,
 બાલણપ્રણુ મુનાયજી, અનર્થ યયો ત્યા સહી ૯

પદ ૪૬૦ ગગ સામેરી

શકાસુઝ તો એહ, પાર્વતી દીપ તેહ
 મનમા જાણ્યુ એહ, મહાદેવને માગુ તેહ

હાજી.

મહાદેવને જો ભસ્મ કરે તો, ઉમયા આવે મુજર કને,
 એવુ ચિત્તવી મહાદેવને, શિર હાય મૂકે જેટલે ૧
 મહાદેવજી કહે આ બવો બક્ત જ, મારો તો ઉપ-યો,
 પાર્વતી લેવા મન કરે છે, મુજને બાળાને ખરો ૨
 મહાદેવ વલતા ત્યારી નામ, બમ્બામદ પૂક ધસ્યો
 'અક્ષલોક સ્વર્ગલોક બમીને, પછે શકર ત્યા યાકી રજા ૩
 યાકીને મહાદેવજી ત્યા વિમાસે, પોતાના મનમા મહી,
 મુને કોણે નવ રાખ્યો, દૈત્યને ભયે કરી ૪
 વૈકુઠપતિને સરણુ જાહિ (તો), દૈત્યથી ને છુટિયે,
 એવુ વિમામીને ધાધ આબ્યા, રિપ્પુ કને ત્યા સર્પા ૫
 મહાદેવ દેખી આવતા, વિષ્ણુએ દીકા મહી,
 બટુક કરો વેપ લીધો, સ્નામીએ જાણ્યુ સહી ૬
 ત્રાહિ ત્રાહિ ત્યા રાખિયે, એમ શકર કહેના લાગ્યા ત્યાહા,
 તારા ચરણથી તો ગગા ચાલના, પરિન કરે સહુને આહા ૭
 મન્ત્ર અવતાર પૂર્વે ધરી, શાખાસર માર્યો સહી,
 ગોપીની તમો આશા પૂરી, તમો દૈત્યથી રાખો અહીં ૮

મહાદેવને ત્યાં જતા મૂકી, વિષ્ણુ મામા આવિયા;
 મહાદેવ ધાઇ ઘરમાં પેઠા, બાર ત્યાં દેવરાવિયાં. ૯
 હસી હરિએ એમ કહ્યું, ક્યાં યકી આવ્યા તમે;
 બાણભુવણ રત્નનાથજી કહે છે, આશ્ચર્ય તો મામા અમે. ૧૦

૫૬ ૪૯૨ રાગ સામેરી.

હજી કહે છે જાહ, મુજને કહેને તેહ;
 ધસતો તું તો રાય, કહેને તું ક્યાં જાય.

હાળ.

- ક્યાં જાઓ કહે અમને, ક્યાં યકી આવ્યા તમે;
 વામન બ્રાહ્મણ પ્રત્યે કહે છે, કારણ તો કહિયે અમે. ૧
 મહાદેવે વરદાન આપ્યું, દેવ કૃષ્ણ આગળ કહે;
 કૃષ્ણ વચતા એમ કહે, મહાદેવ જૂઠું જોડ્યા છે એહ. ૨
 ✓ વરદાન એતું સાચું નોંધે, એ જૂતું પ્રેતનો નાથ હો;
 એતું સાચું જૂઠું જણાશે, સ્મરણવાસી આપ હો. ૩
 એ પરીક્ષાને કારણે તું, માથે મેલે હાથ હો;
 દેવ અસાની થયો, મામા મૂકી પોતે રત્નનાથ હો. ૪
 ✓ દેવ અસાની થયો, ઇશ્વરી માથાએ કરી;
 આપણે માથે હાથ મૂક્યો, જળી બરમ થયો તથા. ૫
 મહાદેવ સંકટથી મૂકાવ્યા, રંગદાર આવો તાત હો;
 રાકર કહે સ્વામી દેવ બાળ્યો, નદી આવું હું આપ હો. ૬
 વિષ્ણુ કહે તે દેવ બાળ્યો, તે તમારી કૃપાએ આપ હો;
 નિર્ભય થઇને આવો મળાએ, જાએ તનનો તાપ હો. ૭
 મહાદેવજી બહીતા નિસર્વા, દેવ પડવો દીઠા સહી;
 વિષ્ણુ તે મુને જીવતો, નિશ્ચયે તો રાખ્યો અહીં. ૮
 વિષ્ણુ કહે તમે કહ્યો, એવા વર મ આપશે;
 કેલાસ જાએ નિર્જિત થઇને, વિષ્ણુ કહે (દુષ્ટ) દેવાણસો. ૯

૧ મ-૨ મુનનાથ હો (૨) મ-૨ હરિ આવ્યા ત્યાં તેહ હો; રાકર કહે હું
 હીં આવું, દેવ બાળે નાથ હો. (૩) મ-૧, ૩ ધરો

મહાદેવજી દેવાસ આઘ્યાં, એ કયા જે સાંભળે;
કહે લાલણ સંસારના, તેને કષ્ટ તો સધલાં ટળે.

૧૦

૫૬ ૪૯૨ રાગ ગાડી.

કહે શુક સાંભળ રાગ, તુજને કયા કહું;
ઋષિકેરો ત્યાં વાદ, જે વિસ્તારે લહું.

૧

સરસ્વતીની તીર, માહે યત્ન કરે;
ત્યાં વાદ માહોમાહે, તે ઋષીશ્વર કરે.

૨

એક કહે બ્રહ્મા મોટા, એક કહે વિષ્ણુ સહી;
એક કહે મહાદેવ, મોટા તે જાણે અહીં.

૩

તેની પરીક્ષા જોવા કારણ, ભૂગુ ઋષીશ્વર જેહ;
સધસે મળીને સુન્ય, મોકલિયા તેહ.

૪

પ્રથમ બ્રહ્મસદન, બ્રહ્મા કને ગયા;
કીધો નહી નમસ્કાર, પોતે ઉભા રહ્યા.

૫

ત્યારે બ્રહ્માને ચઢ્યો કોપ, ભૂગુ આઘ્યા તેહ;
ન કીધો નમસ્કાર, આવીને એહ.

૬

બ્રહ્માનો ચમાવી કોપ, સંકરલોક ગયા;
આઘ્યા સામા તાત, મનમાંહે હરખ રેધણો.

૭

આવીને મહાદેવ, જેટલે મળે સહી;
વેગસો રહેને આપ, તુને આભડું નહી.

૮

સ્મશાનવાસી તું એહ, આહું ચર્મ ધરે;
ભસ્મે ખરડે દેહ, રમે તું સ્પર્શ કરે.

૯

ભૂગુને કરવાં પ્રહાર, હાથ ત્રિશૂલ ધરું;
ઉમથાએ જાણું એહ, મહા વિપરીત યરું.

૧૦

વાર્ધા સંકર નાથ, મોટા ઋષિ એહ;
જોને ન કીજે પ્રહાર, હંત્યા બેસે તેહ.

૧૧

૧ પ્ર-૨ સરસ્વતી તીર્થનાથે, યત્ન તે કરે ત્યાંહાં, ઋષીશ્વર કરે ત્યાંહાં.

૨ પ્ર-૧ યથા. ૮ આભડું-અડક, રપર્શ કરું. ૯ આહું-હીહું. કાવું.

- સંકર છાંડયો કોષ, ભૂયુ વિષ્ણુલોક ગયા;
લક્ષ્મીને ઉત્સંગ, પ્રથુ પોદી રલા. ૧૨
- ✓ મુને આવતો દેખી એહ, પોતે સૂતો સહી;
કીધો પાડુ ધાત, હરેમાહે સહી. ૧૩
- ✓ હડી શ્રી ભગવાન, ભૂયુનાં ચરણ મલાં,
તલાસે વૈકુંઠનાથ, વચન એમ કલાં. ૧૪
- સ્વામી તમારાં ચરણ, કામલ છે સહી;
ધણા દૈત્યનો કીમો ધાત, 'હરે કહિન અદી. ૧૫
- આજ થકી ત્યાં વામ, લક્ષ્મી કરે અહીં;
તારા ચરણનો ધાત, કામલ થયું તહીં. ૧૬
- તારા ચરણનું લાંચન નેહ, હરે જ રહેને સહી;
પવિત્ર થયો હું તો તેહ, હરિએ વાણી કહી. ૧૭
- વલતા ત્યાં મુનિજન, દર્શાત જોઈ એહ;
આબ્યા સરસ્વતીની તીર, ઋષિ પાસે તેહ. ૧૮
- સર્વ કયા ત્યાં એહ, ઋષિને સમર્પી સહી;
✓ એક ભજવા વૈકુંઠનાથ, બીજુ કોષ નહી. ૧૯
- કૃષ્ણકથા અમૃત, પ્રેમે પીએ નેહ;
પુનરપિ નહી ગર્ભવાસ, હરિપદ પામે તેહ. ૨૦
- ત્રણ લોકમાહે તેહ, પૂજારો સહી;
કૃષ્ણકથા અમૃત નેહ, મુખ 'કહેશે તમહી ૨૧
- ઋષિતણો મવાદ, 'ગમ્ય મેં લલો;
કહે બાલણુ વિત્તાગ, 'ભણ્યો તેવો કલો. ૨૨

પદ ૪૯૩ રાગ ગાંધી.

એકવાર દાગવતી માહે, કહે ઋષિ સાંભળ રાયણ;
એક બ્રાહ્મણનો બ્બાલ, બચત એવ મૃત્યુ યાય. સાંભળ રાયણ. ૧

૧ પ્ર-૨ ઉચરશે ૨ પ્ર-૨ ને ત્યાં મેં લલો. ૩ પ્ર-૧, એક બ્રાહ્મણનો
ભમાન, મૃત્યુ પામ્યો ત્યાં ૧ ભવત-ભવતા.

- મૃતકને તે લેઈ આવિયો, યાદવની સલા મુઝારજી;
કહે તમારે અધર્મે, મારો પુત્ર મૂઝો અકાલ. સાં ૨
- તમે લોભી દુષ્ટ છો, પ્રહસેવા રહિત છો તેહજી;
એવું કહીને તે તો બાલક, દેન દીધો એહ. સાં ૩
- એણીપેર આઠ પુત્ર બ્રાહ્મણના, તે તો મામ્યા મરણજી;
એક પુત્ર ત્યાં મૃત્યુ પામ્યો, તેને લઈ આવ્યો રમુન્ય. સાં ૪
- એમ કહ્યું જે સભામાંહે, કા ક્ષત્રિનો નથી તનજી;
અર્જુન ત્યાં બેઠા હતા, તેણે સુણ્યું વચન. સાં ૫
- યાદવને ધણો ક્રોધ કર્યો, અને તુચ્છ કલાં વચનજી;
ક્ષત્રિ હોએ તો મારા પુત્રને, રક્ષા કરે રાજન. સાં ૬
- એવું કહીને અર્જુન ઉઠ્યા, હવે જે મરે તારો તનજી;
તો હું દેહ ધરું નહી, એમ કહે રાજન. સાં ૭
- વલતો બ્રાહ્મણ એમ કહે, આ બેઠા કૃષ્ણ બલદેવજી;
પ્રદુમ્ન અનિરુધ સાંઘ બેઠા, તેણે ન ચાલ્યું એહ. સાં ૮
- તો ત્યાં તારું શું ચાલશે, અર્જુન કહે વચનજી;
એ તો રાખી નવ શકે પશુ, હું તો રાખીશ તારો તન. સાં ૯
- મારે ગાંડીવ ધનુષ ને, (વળી) અક્ષય ભાષા એહજી;
તારા પુત્રને હું ધનુષે રાખીશ, કાંઈ કહ મ આણીશ તેહ. સાં ૧૦
- એવું કહીને બ્રાહ્મણ વાલ્યો, તેની બીને યથા દશ માસજી;
એવે બ્રાહ્મણ તેડવા આવ્યો, અર્જુનને અવાસ. સાં ૧૧
- પુત્ર પ્રસવવાનો કાલ થયો, હવે કાંઈ કરોને પેરજી;
અર્જુને ત્યારે ઘર પછવાડે, બાણ દાઢ બાંધી એહ. સાં ૧૨
- કપહી વાયુ પ્રવેશ કરે નહી, એવું કરીને બેઠાજી;
પુત્ર પ્રસવ જ્યારે હવો, ત્યારે હોયે ધીખો પેઠા. સાં ૧૩
- પહેલે બાળક જે મરતાં, તેણું સરીર માત્ર જ રહેતુંજી;
દેહ જીવ સાથે ગયો, અર્જુન ચિંતામાંહે પેઠા. સાં ૧૪

અર્જુનને તે આજ્ઞા સહી, લેખ ગયો સભા મુઝારજી;
 અર્જુને જીઓ રક્ષા ટીધી, દેહ સહિત ગયો કુમાર. સાં ૧૫
 એ રક્ષા તો શું કરે, જે નગર વેરાટની માહેજી;
 પુરુષ ટળાને સી યધ રતો, ૧ધિક જલિત એતું આહે. સાં ૧૬
 સમસ્ત યાદવ સંઘાતે, શ્રીકૃષ્ણ રાખી ન શકિયાજી;
 તો તમે શું શકો રાખી, મિથ્યા વાણી બડિયા. સાં ૧૭
 ત્યાર પછે ત્યાં ક્રોધ ચઢાવી, જમલોક જે(જ)પ્ર જોયાજી;
 અમરાવતી દેવાસ નિહાળ્યું, બલ્લલોક ત્યાં જોયા. સાં ૧૮
 પાતાલ સાત સાગર જોયા, ત્યાં ક્યહીં ન દીઠો બાલજી;
 કહે બાલજી અર્જુન કહે, દેહ ત્યજું તરકાલ. સાં ૧૯

પદ ૪૯૪ રાગ દેશી આસતી.

અર્જુન ખોલી આવીયા જો, ક્યહીં ન દીઠો બાલ જો;
 કાલભક્ષ કહે હું કહું જો, એમ કહે મુખ ભૂપાલ જો. ૧

સત દેવતાણું જીઓ સહી જો, કોણે વાંચ્યું ન યાયે જો;
 ધણે કામ હરિએ રાખિયા જો, મરણ આણ્યું આહે જો. ૨

મરવાની ગતિ ત્યાં કરે જો, ત્યારે કરે સાચા ભગવાન જો;
 ચારો પુત્ર દેખાડિયે જો, રથ ખેડા સ્થામલવાન જો. ૩

શ્રીકૃષ્ણે રથ ખેડિયો જો, સમુદ્રમાંહે ત્યાં તેહ જો;
 સમુદ્ર સર્વ ખોલી વળ્યા જો, અષ્ટ કુલ પર્વત તેહ જો. ૪

અધકાર ત્યાં આવિયો જો, અથ ન ચાલે તેહ જો;
 કૃષ્ણે સુદર્શન (ચક્ર) મેલ્યું જો, ઉદ્યોત થયો છો એહ જો. ૫

આગળ ચક્ર ચાલે સહી જો, પૂરેથી રથ જાય જો;
 પાર ત્યાં અધકારના નહીં જો, અર્જુન પહીવા લાગ્યા ત્યાં જો. ૬

શ્રી કૃષ્ણે અર્જુન ચાપિયા જો, રથ ઉપર ત્યાં તેહ જો;
 કૃષ્ણે રથ જલમાંહે ખેડિયો જો, સુવર્ણ મંદિર દીકાં તેહ જો. ૭

અનેક સ્તંભ માણેક તણા જો, શોભાનો નદી પાર જો;
એક જોતે તે કપમ કહું જો, જો બહા ન પામે પાર જો. ૮

વિરમય પામ્યા મન ઘણું જો, અર્જુન મનસું પામ્યા હાર જો;
શેષ નાગ કૃત્સંગે પોઢિયા જો, સ્વામી શ્રી જગદીશ જો. ૯

સ્થામ સુંદર પીતાંબર પે'ર્ચાં જો, ચતુર્બુજધારી ધરા જો;
પાર્ષદ ત્યાં સેવા કરે જો, અષ્ટ સિદ્ધિ દાસી જગદીશ જો. ૧૦

રથથી કૃષ્ણ ને અર્જુન ઉતર્યાં જો, નમસ્કાર કર્યો ધરા જો;
તે સુહર્ષ પ્રત્યે કૃષ્ણ બોલિયા જો, વિપ્રના મુત આપો જુગદીશ જો. ૧૧

વલતા સ્વામી ત્યાં બોલિયા જો, સાંભળો કૃષ્ણ ધરા જો;
મહીનો બાર હવે ઉતર્યો જો, તો ધામ આવો તમે આપ જો. ✓ ૧૨

એવાં વચન કૃષ્ણે સુણ્યાં જો, મુખ પામ્યા વૈકુંઠનાથ જો;
એવું સાંભળી ત્યાં સહી જો, બ્રાહ્મણના દસ તન જો. ૧૩

ઋષિ પ્રત્યે બોલ્યા સહી જો, હજી બાર છે ભગવાન જો;
એમ કહી રથ ખેડિયો જો, 'અર્જુન સાથે છે એહ જો. ૧૪

દ્વારાવતીએ આવિયા જો, બ્રાહ્મણના તન આપ્યા એહ જો;
ત્યાં અર્જુન વિરમય પામ્યા જો, મારો મદ ટાળ્યો ત્યાં એહ જો. ૧૫

એવાં અનેક કાર્ય ખીળ્યાં કર્યાં જો, ભક્તની રક્ષા કીધી તેહ જો;
એણી પેર ધર્મ ચલાવીઆ જો, અધર્મનો કીધો નાશ જો. ૧૬

એ લીલા જે કો સાંભળે જો, કહે બ્રાહ્મણ નાવે ગર્ભવાસ જો; ૧

પદ ૪૬૫ રાગ ગાદી.

શુકદેવ કહે પરીક્ષિતને, સાંભળ કહું ચરિતજ;
નેવુમે અધ્યાયે જે કથા, પૂરણુ દશમ પવિત્ર. ઋષિજી ઉચ્ચરે. ૧

હવે કૃષ્ણ દારકાં વિષે, રમે લીલા એકાંતજ;
સોલ સહસ્ર સાથે સુંદરી, વળી અનેક ખીજ ત્યાં. ૪૦ ૨

એક સો આઠ વળી ઉપરે, શોભે આઠ વળી તેહજ;
સરોવર વાડી કૃપ ધણુ છે, ત્યાં રમે શ્રીભગવાન. ૪૦ ૩

ચક્રવર્તી ચક્રાર ધણા છે, કામલ બોલે સારણ;
હંસ ત્યાં કીડા કરે છે, મધૂર તણા ટકાર.

૨૪૦

સમુદ્ર ખડોખલી ખરી, કીડા કરે તે માંહેણ;
સુંદરીઓ કૃષ્ણને છોટે, કૃષ્ણ સુંદરીને છોટે તેહ.

૨૪૦

સમસ્ત સુંદરીનાં ચિત્ત, શ્રીકૃષ્ણે હયાં છે તેહણ;
કૃષ્ણને પાસે દેખતાં, એમ રમે છે એહ.

૨૪૦

બાકુલ યમ છે માંહેમાંહે, એમ કહે છે વાણીણ;
ચક્રવાક પ્રત્યે બોલ્યા, તમો શું નાથે છાંડી.

૨૪૦

એમ અનુક્રમે માંહેમાંહે, કહે છે ત્યાં એહણ;
બાલણપ્રભુ રધુનાયણ, એમ મન હયાં છે તેહ.

૨૪૦

પદ ૪૯૬ રાગ માહ.

વળા સર્વ નાર તો જોહ, સમુદ્ર પ્રત્યે બોલે છે તેહ;
સમુદ્ર તું અમને કહે વાણી, રત્ન તારાં કાણે લીધાં તાણી.

૧

મધ્ય રાત્રે બોલે છે જોહ, અમને કારણ કહોને તેહ;
ચંદ્ર શે, જાણો દીસે છે એહ, શું તેજ તારું હરિયું છે જોહ.

૨

મેઘના ગિન્દુ પડે છે જ્યારે, સમસ્ત સુંદરી કહે છે ત્યારે;
કૃષ્ણનો વિરહ તુને એહ, અમારી પેર આંસુ પડે તેહ.

૩

પર્વતને કહે છે નારી, દેખતા હશે દેવ મુરારિ;
હંસ પ્રત્યે વળા કહે એહ, તું કૃષ્ણનો દૂત છું તેહ.

૪

એણીપેર કામભાવે નાથ, પ્રગટ પોતે હવા આપ;
તેની કામ અભિલાષા પૂરી, કાંઈ હવે નવ રહી અધુરી.

૫

ઉદ્ગત વૈભવ કહાવે જોહ, દ્વારકાના લોકને આપ્યો તેહ;
સમસ્ત સુંદરી માહે એહ, અદાર મહારથી પ્રગટયા તેહ.

૬

પ્રભુમ્ન અનિરુદ્ધ ને દેવમંત, બાતું સહ મધુ કહાવે અનંત;
બૃહદ્બાતુ ચિત્રબાતુ બહુ ત્યાંહ, અરણ્ય + +

૭

શ્રુતદેવ સુનંદને ચક્રબાતુ, વિરુપ કવિ ને ગોધ પ્રમાણ;
અપ્પાદશ મહારથી એહ, પ્રભુમ્નનો સુત અનિરુદ્ધ જોહ.

૮

અનેવળુ અનિરૂદ્ધનો તન, યાદવાસ્યલીથી રહ્યો રાજન;
 પ્રત્યાહુનો સુખાહુ કુમાર, તેનો સાંતસેન કહાવે અપાર.
 તેનો સુત સેનક કહેવાય, નામ કહ્યાં તે સાંભળ રાય;
 ખીજ યાદવ કહાવે જેહ, પ્રભાસ યુદ્ધથી મૂચ્યા તેહ.
 તેના પુત્રતણી સંખ્યા નવ થાય, એક આહુક યાદવ કહેવાય.
 તેને હતા લક્ષ કુમાર, સંગ્રામ વિષે ક્ષય પામ્યા અપાર.
 યાદવમાં અવતરિયા તેહ, દશમ સ્કંદ પૂર્ણ થયો એહ;
 યાદવનું કુલ કહાવે જેહ, કૃષ્ણે પવિત્ર કીધું તેહ.
 લક્ષ્મીએ સોલ કલા પ્રમાણ, સેવ્યા સ્વામી સારંગપાણ;
 દશમ સ્કંધતણી જે કથા, કહે બાલણ બોલી યથા.

પદ ૪૯૭ રાગ ધનાઝી.

લીલા તે શ્રીકૃષ્ણ(ની), પ્રેમે બોલી એહ;
 બાવ પ્રભાવે સાંભળે, ગર્ભવાસ નાવે તેહ.
 સંસારનાં સુખ ભોગવે, પુત્ર કલત્ર કહેવાય;
 અતે તારે ચરણે પામે, જે સુણે કૃષ્ણ કથાય.
 આગે મોટા રાય હવા, તેણે સુણી કૃષ્ણકથાય;
 તે હરિપદ પામ્યા સહી, તેણે સાંભળે પું રાય.
 હવે કિંચિત્ પ્રુદ્ધિ જોવી નહી, મારી મતિ છે મંદ;
 સમુદ્રમહિ ચંચ ભરી તે, યાવાને પાવન.
 વાંકો ચૂંકો જાધુમનો શેટલો, તેહ તો કહેવાય;
 જ્યાંથી ભક્ષ તો કીર્તિએ, ત્યાંથી અમૃત યાય.
 ત્યમ કૃષ્ણકથા રસ અમૃત છે, તે ખીતાં કે ન ધરાય;
 દશમસ્કંદ પૂરો થયો, નેવું અધ્યાય કહેવાય.
 વૈકુંઠપદ તો તેહ પામે, હરિચરણે યયો પાસ;
 બેહ કરજોડીતે કહે, બાલણ હરિનો દાસ.

૬૯૭ દશમસ્કંદ કથા, સંપૂર્ણ. ૬૯૭

કાંટાવાળાનાં પુસ્તકો.

નામ	કીમત
૧. પાણીપત-વીરરસ કાવ્ય.	૦-૪-૦
૨. બે બેહેનો-સંસારી નવલકથા.	૦-૮-૦
૩. અધરી નગરીનો ગર્ધવસેન-કટાક્ષમય વાત.	૦-૧૨-૦
૪. દેશી કારીગરીને ઉત્તેજન ભાગ ૧.	૦-૪-૦
૫. " " ભાગ ૨.	૦-૬-૦
૬. સંસાર સુધારો.	૨-૪-૦
૭. મહીસુરની મુસાફરી.	૦-૪-૦
૮. નીતિધર્મ-જાળકો માટે.	૦-૩-૦
૯. કેળવણીનું શાસ્ત્ર અને તેની કળા ભાગ ૧.	૨-૦-૦
૧૦. " " ભાગ ૨.	૨-૦-૦
૧૧. ભૂતજીવિદ્યા-શાળોપયોગી.	૦-૫-૦
૧૨. સ્ત્રીજાતિનાં કર્તવ્ય.	૧-૦-૦
૧૩. રોપદર્શિકા સત્યભામાખ્યાન.	૦-૧૨-૦
૧૪. ખાંચાલી પ્રસન્નાખ્યાન.	૦-૧૦-૦
૧૫. તપસાખ્યાન.	૦-૧૦-૦

વડોદરા સાહિત્ય આદિસમાથી તથા જાણીતા યુક્તસેવરોને ત્યાંથી મળશે.

આ શિવાય કેવળપુરી બ્રાવાની કવિતાઓ જે કેવળ અપ્રસિદ્ધ હોય તત્વજ્ઞાન, યોગ વગેરે ગૃહ વિષયોથી ભરપૂર છે તે હંખાય છે.